



A. 8.

Observationes criticae in Plutarchi vitam Timoleon-
tis. Praefixa est epistola ad virum celeberr. G. (reu-
gerum. Ser. Ed. Ph. C. Hess. Foffia M. 1818. 8. 207.

Plutarchi Alcibiades. Textum e codd. Paris. recogno-
vit, perpetua annot. instr. dissertationem de fontib. huius
vite prae-misit G. C. F. Bachr. Heidebb. 1822. 8.
7. Crit. N. J. Phil. 1824. No 4. P. 416 fgg. 2ff. 42 N.

Plutarchi Philopomen, Flaminii, Porcius. Textum
e codd. rec. perpetua aenolat. instr. etc. G. C. F. Bachr.
Lipf. 1826. 8. 127.
Ani. Januiffa L. J. g. März 1829. No 57. S. 449.

Plutarchi Aristides et Cato Major. Ex codd. et Ed. v.
vett. rec. et animadversionib. crit. instr. Car. Sintenis
Lipf. 1820. 8.
Ant. Güt. pol. Anj. Mai 1842. No 70. O. 701.
Ann. Lit. J. g. Februar 1844. No. 37. S. 297.

Plutarchi vitae Aemili Pauli et Timoleonis. Verba
scriptoris ad librarium antiqu. fidem recogn., varie-
tatem lectionis, commentarios et tabulas chronolog.
edidit G. C. Held. Vulezb. 1842. 8. 2. 1675.
Ani. Jule. Lit. J. g. April 1844. No 69. S. 545.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

PLVTARCHI CHAERONENSIS

QVAE SVPERSVNT OMNIA

CVM ADNOTATIONIBVS VARIORVM

ADJECTAQVE LECTIONIS DIVERSITATE.

OPERA

JOANNIS GEORGII HVTTEN

PHILOS. MAG. ET SCHOL. ANATOL. TVBING. RECTORIS.



VOLV MEN SECVNDVM

TVBINGAE

IMPENSIS JOANNIS GEORGII COTTAE

MDCCCXCII



3994



92.399

II

*Index Amicorum Plutarchi,
qui novi accefferunt.*

Aldorfi.

Gabler, Theol. D. & Prof. P. O. p. t. Rector Magnificus,
Argentorati.

Bibliopolium *Academicum*. — *König*, Bibliopola. 2.
Bambergae.

Göbhardt, Bibliopola. 2 Exempl.

In Coenobio, quod Bebenhufae Suevorum est.
Alumn. *Luz.* — Stud. *Breuning*.

Bernae.

Itt, Professor.

In Coenobio, quod Denkendorfii Suevorum est.
Alumn. *Hofer*. — Theol. D. *Märklin*, Praepositus.

Deffaviae.

Diaconus *Mann*.

Efslingae.

M. *Kies*, Instructor.

Erlangae.

Palm, Bibliopola. 2.

Francofurti ad Moenum.

Gebhardt & *Krüber*, Bibliop. — *Herrmann*, Bibliop.
Varrentrapp & *Wenner*, Bibliopola. 3 Exempl.

Gerstettae Suevorum.

M. *Hörner*, Pastor.

Halberstadii.

Fischer, Rector Scholae. — *Gleim*, Canonicus.

Heidelbergae.

Pfähler, Bibliopola.

Helmstädi.

Bruns, Prof. & Biblioth. — *Fleckeisen*, Bibliopola.

Kiloni.

S. A. *Geyser*, Consiliar. Eccles. D. & Prof. Theol.

Lipfiae.

Barth, Bibliopola.

Libaviae in Curlandia.

J. D. *Friedrich*, Bibliopola.

Ludovicopoli.

M. *Gross*, Instruct. Filior. Princ. Ducis Frid. Guil. Wirtemb.

Mannhemii.

Schwan & *Göz*, Bibliopolae.

Moguntiae.

Fischer, Bibliopola.

Monachii.

Lindauer, Bibliopola.

Norimbergae.

Drechsler, R. M. & Conclonator ad St. Walpurg.

J. B. Erhard, Med. Stud.

Felsecker, Bibliop. 3. — *Grattenauer*, Bibliop. 2.

de Murr, Rei Vestigalis publicae Praefectus.

Osterhausen, Diac. ad St. Laurent.

Osterhausen, Doct. Med. & Reip. Norimb. Phys. Ordin.

J. F. Roth, Diac. ad St. Jacob. — *Wagner*, R. Min. Cand.

G. C. Wilderus, Diac. ad St. Laurent.

Salisburgi.

Mayer, Bibliopola.

Sindelfingae.

M. Daubenhauer, Praeceptor.

Spirae.

M. Jordan, Correct. Gymn.

Stuttgardiae.

Erhard & Löflund, Bibliop. — *Herrmann*, Jur. Stud.

Kielmann, Prof. Gymn. — *Mezler*, Bibliopola.

Nast, Prof. Gymn. — *Roth*, Praeceptor Gymn.

Schmidlin, Prof. Gymn. — *Sick*, Jur. Stud.

Zech, Aud. Gymn.

Tubingae.

Boger, Jur. Stud. — *J. G. Gmelin*, Stud.

Hauff, Stud. — *Heerbrandt*, Bibliopola.

M. Hochstetter, Archi-Diaconus. — *C. A. Klotz*, Stud.

Kölle, Stud. — *C. F. Krafft*, Stud. — *M. Kraufs*, Stip.

Pfaff, Stip. — *M. Reinigger*, Stip. Ludovicop.

Renzler, Theol. Stud. — *Spindler*, Stip. Infracisish.

Joan. de Türkheim, Stud.

Turici.

C. Heidegger, Senator & Tribunus in Republ. Turic.

Orell, *Gesfner*, *Fuesly* & *Comp.* Bibliopolae.

Ulmae.

Stettin, Bibliop. 3. Exempl. — *Wohler*, Bibliop.

Vitoduri.

Steiner, Bibliopola.

Waiblingae.

Franck, Phil. Stud.

Weimariae.

J. B. Striebritz, Corrector Gymnasii Weimariensis.

Wezlariae.

M. Hauff, Stuttgart. — *M. Reinhardt*.

CVLTORI LECTORIQVE PLVTARCHI

S. P. D.

IOANNES GEORGIVS HVTTEN.

Secundum Plutarchi nostri Tomum quod mihi jam liceat Tuis tradere manibus, Tuoque subji cere judicio, est sane, cur gaudeam. Nec dubito, quin ipse eisdem ex causis de bono nostri instituti successu optime sis speraturus. Confido insuper, Te nihil eorum in concinnando adornandoque hoc tomo esse desideraturum, quae in primo probasti, nihil meae industriae, nihil externae elegantiae sive rerum aliarum, quae ad commendationem nostrae editionis aliquo modo valuerunt. Quin etiam, quod mihi quidem videtur, facillime plura animadvertes, unde satis Tibi persuadeas, nos omnem adhibere operam curamque, ut nostro Plutarcho tanta comparetur perfectio, quanta pro ratione subsidiorum, quibus nostra aetate uti licet, & pro ratione operae criticae, quae ad hoc tempus usque Plutarcho est data, erit expectanda.

Merita Reiskii de hoc nostro scriptore gratissima memoria recolens, a me ipso impetrare nequeo, ut singulis, quae in textu Reiskiano occurrerunt corrigenda, exactius enumerandis de illius gloria detrahere

here videar, five eum negligentiae aut intempestivae noxiaeque festinationis accusem, quo facilius famam quandam mihi colligere valeam. Equidem ab hoc consilio alienissimus, quidquid ipsi acciderit, humanitus accidisse, lubentissime mihi persuadeo, in eoque mihi elaborandum esse censeo, ut vestigiis Reiskii, quem loco mei in hac artis criticae parte praeceptoris habeo venerorque, subinde feliciter insistant. Nemine monente, compluribus locis ipse lector, nostrique laboris iudex observabit, quam necesse fuerit, novam textus collationem cum editionibus, quas dicunt, principibus, Juntina, Aldina, aliisque debita diligentia instituire. Penes eundem quoque sit, iudicare, num in hac re nostris partibus satisfecerimus, ex quo eadem istae editiones ad nostras venerunt manus. Quod cum mihi demum in Vita Aristidis versanti contigit, haud abs re fore arbitror, si Vitae priores, jam editas, suo tempore conferendas, & quidquid annotatu dignum occurrat, finita historica Plutarchi parte, supplendum & annectendum curavero. Idem de reliquis singularum earundem Vitarum editionibus, quae mihi jam innotuerunt, vel postero tempore innotescant, nec non de variis eruditorum animadversionibus, hic ibi dispersis, & ad earum illustrationem facientibus, sanctissime spondeo.

Nimius fortasse videor in colligenda notandaque lectionis diversitate. Largissime quidem concedo, delectum variantium fini nostro accommodatiorem fuisse. At liceat ex altera parte ingenuè fateri paucissimis, quae meum determinarunt iudicium. In textu scriptoris nimirum, quem vix ars critica eliminare, purgare, resti-

restituere coepit, quis audeat, ubique locorum, omni formidine oppositi remota, pretium variantium aestimare, & adeo aequa lance pensitare, ut nihil unquam errasse videatur, ut quemvis lectorem fidenti animo ad ejus sententiam accedere liceat, ut alia lectio, quam ipse praecipuam statuerit, etiam post curas ulteriores, ad textum conferendas, praecipua maneat, alia reprobanda, quam ipse suo tempore reprobendam censuerit? Minime tanto acumine, tanta judicii subtilitate fretus, fatius duxi, fautoribus nostri Plutarchi nihil praecedere, quod ad hanc aetatem usque de ejus textu colligi potuit, quam temere agere aut meo periculo parcius eligere. Quodsi haec vel ista lectio ad textum corrigendum illustrandumve parum vel profus nihil valeat, valet tamen forsan ad ejus historiam struendam, quae critico lectori nunquam erit injucunda. Ipsum Reiske sibi in hac re non constantem fuisse, facile quivis sentiet. Lectionum genus, quas in alia Vita ut futes notatuque indignissimas omittit, in alia sollicitate excerptit & colligit.

Reliquum est, ut mendarum aliquot praecipuarum, quae in Tomum primum nescio quo fato irreperunt, excusationem subjungam. Pag. 491. l. 25. pro *οἰῶνος* legendum est *οἰῶνος*. Ter quaterve porro accidit, ut in combinandis Bryani & Reiskii annotationibus Juntinae et Florentinae editionis ita mentio fieret, quasi una ab altera esset diversa. Semel idem hoc secundo Tomo accidisse, pag. 13. not. 4. observo. Des veniam hujus errati, Benevole Lector, velim, quod maxime inde ortum esse mihi videtur, quia utrumque Plutarchi editorem sua lingua utentem, Bryanum nimirum de Flo-

rentina, Reiskium de Juntina loquentem, annotare volui.

Vale, Lector Benevole! Fave Plutarcho nostro,
fave mihi. Dabam Tubingae Idibus Martii
MDCCXCII.

PLUTARCHI
VITARVM PARALLELARVM

PARS SECUNDA,

CONTINENS

ALCIBIADEM, CORIOLANVM, TIMOLEONTEM,
AEMILIVM PAVLVM, PELOPIDAM, MAR-
CELLVM, ARISTIDEM, MARCVM CA-
TONEM MAIOREM, PHILOPOE-
MENEM, FLAMINIIVM.



ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ,
ἢ ΒΙΟΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

Τὸ Ἀλκιβιάδου γένος ἐνωθεν Εὐρυσάκην τὸν Αἴαντος ἀρχηγὸν ἔχειν δοκεῖ· πρὸς δὲ μητρὸς Ἀλκιμωνίδης ἦν, ἐκ Δεινομάχης γεγονῶς τῆς Μεγακλέας. ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆ Κλεινίας ἰδιοςόλω τριήρει περὶ Ἀρτεμισίου ἐνδόξως ἐναυμάχησεν· ἕτερον δὲ Βοιωτοῖς μάχόμενος περὶ Κορώνειαν ἀπέθανε. τῆ δ' Ἀλκιβιάδου Περικλῆς καὶ Ἀρίφρων οἱ Ξαρχίππε, προσήκοντες κατὰ γένος, ἐπετρόπευον. λέγεται δ' ἐ κακῶς, ὅτι τῆς Σωκράτης πρὸς αὐτὸν εὐνοίας καὶ Φιλίας ¹ ἐ μικρὰ πρὸς δόξαν ἀπέλαυσεν, εἶγε Νικίε μὲν καὶ Δημοσθένε καὶ Λαμάχε καὶ Φορμίωνος, Θρασυβέλε τε καὶ Θηραμένε, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν γενομένων κατ' αὐτὸν, ἰδενός ² ἀδ' ἢ μήτηρ οὐνόματος τέτευχεν· Ἀλκιβιάδου δὲ καὶ τίτθην, γένος Λάκαιναν, Ἀμύκλιαν ὄνομα, καὶ Ζώπυρου παιδαγωγὸν ἴσμεν, ἃν τὸ μὲν Ἀντιθένης, τὸ δὲ Πλάτων ἰσόρηκε. περὶ μὲν ἔν τῃ κάλλεος Ἀλκιβιάδου

¹ Teste H. Steph. quidam veteres libri, & B. 3. εὐνοίας καὶ Φιλανθρωπίας.

² Bene monet Reiske, hanc vocem non cohaerere cum ὀνόματος, sed cum γέτων τῶν ἀνδρῶν, horum omnium ne unus quidem matris nomine nobilitatus est; Alcibiadis autem non mater modo celebratur in scriptis, sed nutrix adeo quoque & paedagogus.

δε ἰδὲν ἴσως δεῖ λέγειν, πλὴν ὅτι καὶ παῖδα καὶ μετὰ
 ῥάκιον καὶ ἄνδρα, πάσῃ συνανθῆσαν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ ὥρα¹
 τῷ σώματος ἐράσμιον καὶ ἠδὺν παρέχεν. & γὰρ, ὡς
 Εὐριπίδης ἔλεγε, πάντων τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπω-
 ρον καλόν ἐστιν, ἀλλὰ τῆτο Ἀλκιβιάδῃ μετ' ὀλίγων ἄλ-
 λων δι' εὐφυΐαν καὶ ἀρετὴν σώματος ὑπῆρξε. τῇ δὲ
 Φωνῇ καὶ τὴν τραυλότητα ἐμπρέψαι λέγεσι, καὶ τῷ
 λάλῳ πιθανότητα παραχεῖν χάριν ἐπιτελεῖσαν. μέμνη-
 ται δὲ καὶ Ἀριστοφάνης² αὐτῷ τῆς τραυλότητος, ἐν οἷς
 ἐπισκώπτει Θεῶρον.

Εἶτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρὸς με τραυλίσαι·

Ὀλᾶς Θεῶλον; τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει.

Ὀρθῶς γε τῆτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισε.

καὶ Ἀρχιππος³ τὸν υἱὸν τῷ Ἀλκιβιάδῃ σκώπτων· Βαδί-
 ζει, Φησί, διακεχλιδῶς, θοιμάτιον ἔλκων, ἔπως τ'⁴
 ἐμφερῆς τῷ πατρὶ μάλιςα δόξειεν εἶναι, κλασαυχε-
 νεύεται⁵ τε καὶ τραυλίζεται.

II.

1 In edit. Frft. cohaerent hae voces arcte cum praecedente
 πάσῃ συνανθ. τῇ ἡλικ. & a seqq. per comma seiunguntur R.
 autem monet, vocem ὥρα non esse coniungendam cum συνανθ.
 sed cum παρέχεν, idemque esse, ac si dixisset, καὶ διὰ τῆς
 ὥρας τ. σωμα. formositas, ut aliis modis eum amabilem reddidit,
 ita reddidit quoque per venustatem quandam quasi semper tem-
 pestivam corporis. Schirach has voces prorsus non transtulit:
 Dafs sie ihn als Kind, Jüngling und Mann, nach dem verschie-
 denen Alter, immer lebenswürdig und angenehm erhielt.

2 Locus est initio Vesparum. H. Steph. adnotat, ibi legi
 Ὀλώλος in nom. uti & apud Hermogenem. Ὀλᾶς, ad balbu-
 tium Alcibiadis exprimendam, pro ὄρᾶς; Θεῶλον pro Θεῶρον;
 κόλακος pro κόρακος. Affinitas vocum κόλαξ & κόραξ multis
 distictis Graecorum in adultores occasionem praebuit.

3 Ald. dat πρὸς τὸν Ἀρχιππον.

4 R. τ. interposuit de suo.

5 Ita ex correctione Reiskii. Verbum formatum a κλασῶς
 αὐχὴν simulat in incessu vitium incurvarum cervicium. Vulg.
 legitur κλασαυχενεύεται. Br. voluit κλασαυχενεύεται; deinde
 τ., cum Fl. & Ald. habeant τ.

II. Τὸ δ' ἦθος αὐτῆ πολλὰς μὲν ἕφερον, ὡς εἰ-
κὸς, ἐν πράγμασι μεγάλοις καὶ τύχαις πολυτρόποις
ἀνομοιότητος πρὸς αὐτὸ καὶ μεταβολὰς ^I ἐπεδείξατο.
Φύσει δὲ πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων παθῶν ἐν αὐτῷ,
τὸ Φιλόνεικον ἰχυρότατον ἦν, καὶ τὸ Φιλόπρωτον, ὡς
δῆλόν ἐστι τοῖς παιδικαῖς ἀπομνημονεύμασιν. ἐν μὲν γὰρ
τῷ παλαιῶν πιεζόμενος ², ὑπὲρ τῆ μὴ πεσεῖν ἀναγα-
γῶν πρὸς τὸ σῶμα τὰ ἄμματα τῆ πιεζῆντος, οἷος ἦν
διαφαγεῖν ³ τὰς χεῖρας. ἀφέντος δὲ τὴν λαβὴν ἐκεί-
νε, καὶ εἰπόντος· Δάνεισι, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, καθάπερ
αἱ γυναῖκες· Οὐκ ἔγωγε, εἶπεν, ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες,
ἔτι δὲ μικρὸς ὢν ἔπαιζεν ἀεραγάλοις ἐν τῷ σεναπῶ.
τῆς δὲ βολῆς καθήκουσας εἰς αὐτὸν, ἄμαξα Φορτίαν
ἔπηει. πρῶτον μὲν ἐν ἐκέλευε περιμεῖναι τὸν ἄγοντα
τὸ ζεύγος· ὑπέπιπτε γὰρ ἡ βολὴ τῇ παρόδῳ τῆς
ἀμάξης. μὴ πειδομένους δὲ δι' ἀγροικίαν, ἀλλ' ἐπάγου-
τος, οἱ μὲν ἄλλοι παῖδες διέχον, ὁ δ' Ἀλκιβιάδης κα-
ταβαλὼν ἐπὶ σῶμα πρὸ τῆ ζεύγος, καὶ παρατείνας
ἑαυτὸν, ἐκέλευεν ἕτως, εἰ βάλεται, διεξελεθεῖν, ὥστε
τὸν μὲν ἀνδρῶπον ἀνακρῆσαι τὸ ζεύγος ὀπίσω, δεῖσαν-
τα, τὰς δ' ἰδόντας ἐκπλαγῆναι καὶ μετὰ βοῆς συνδρα-
μεῖν ⁴ πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ μανθάνειν ἤκε, τοῖς
μὲν ἄλλοις ὑπήκουε διδασκάλους ἐπεικῶς, τὸ δ' αὐτεῖν
ἔφευγεν ὡς ἀγεννὲς καὶ ἀνελεύθερον. πλήκρη μὲν γὰρ
καὶ λύρας χρῆσιν ἔδεν ἕτε σχήματος, ἕτε μορφῆς ἐλευ-
θέρῳ πρεπύσης διαφθεῖρειν, αὐλὰς δὲ Φυσῶντος ἀνδρά-
πε σῶματι καὶ τὰς συνήθειαι ἀν πάνυ μόλις διαγνῶναι
τὸ πρόσωπον. ἔτι δὲ τὴν μὲν λύραν τῷ χρωμένῳ συμ-

A 2

Φθέρ-

^I Hunc ordinem verborum dedit R. Vulgo ἀνομοιότητος
καὶ πρὸς αὐτὸ μεταβολὰς.

² B. 3. πιεζόμενος.

³ Valc. διαφυγεῖν.

⁴ Hunc ordinem verborum R. dedit. Vulgo: ἐκπλαγῆναι
μετὰ βοῆς, καὶ συνδραμεῖν.

Φθέγγεσθαι καὶ συνάδειν, τὸν δ' αὐτὸν ἐπισημίζεω καὶ ἀποφράττειν ἐκάσθ τήν τε Φωνήν καὶ τὸν λόγον ἐφαίρεμενον. Αὐλείτωσαν ἔν, ἔφη, Θηβαίων παῖδες· ἔ γάρ ἴσασι διαλέγεσθαι. ἡμῖν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς οἱ πατέρες λέγουσιν, ἀρχηγέτις Ἀθηναῖα καὶ πατρῶος Ἀπόλλων ἐστίν· ὧν ἡ μὲν ἔρριψε τὸν αὐτὸν, ὁ δὲ καὶ τὸν αὐλητὴν ἐξέδειρε. τοιαῦτα παίζων ἅμα καὶ σπαδάζων ὁ Ἀλκιβιάδης αὐτὸν τε τῷ μαθήματος ἀπέσησε καὶ τὰς ἄλλας. ταχὺ γὰρ διήλθεν ὁ ἰ λόγος εἰς τὰς παῖδας, ὡς εὖ ποιῶν ὁ Ἀλκιβιάδης βδελύττοιο τὴν αὐλητικὴν, καὶ χλευάζει τὰς μανθάνοντας. ὅθεν ἐξέπεσε κομιδῆ τῶν ἐλευθέρων διατριβῶν, καὶ προεπηλακίσθη παντάπασι ὁ αὐτός.

III. Ἐν δὲ ταῖς Ἀντιφῶντος λοιδορίαις γέγραπται, ὅτι παῖς ὧν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπέδρα πρὸς Δημοκράτη τινὰ τῶν ἐρασῶν. βελομένη δ' αὐτὸν ἀποκηρύττειν Ἀρίφρονος, Περικλῆς ἐκ εἶασεν, εἰπὼν 2. εἰ μὲν τέθνηκεν, ἡμέρα μίχ' διὰ τὸ κήρυγμα 3 Φανεῖσθαι πρότερον· εἰ δὲ σῶς ἐστίν, ἄσῳσον αὐτῷ τὸν λοιπὸν βίον ἔσεσθαι 4. καὶ ὅτι τῶν ἀκολαθέντων τινὰ κτείνειεν ἐν τῇ

1 deest Bodl. 3.

2 Hoc vocabulum addidit R. e Junt. & Ald. Idem habet Frft.

3 Ald. dat διὰ τὸν κήρυγμα. Forte dare voluisse διὰ τὸν κήρυκα monet Reiske. Xyländer, lectionem διὰ τὸν ante oculos habens, legendum censet διὰ τὸ. Eidem locus obscurus videtur, ita vertenti: „Arifhronemque, cum statuisset, eum abdicare, inhibitum a Pericle, quod diceret, siquidem jam mortuus esset puer, frustra id fore, cum abdicari ante mortem uno die debuerit.“ Quid haec sibi velint, nescio.

4 Sensus orationis eo redit: evocationem Alcibiadis absentis per vocem praeconis, non multum profuturam, multo plus autem obfuturam esse. Nam si revera, seu casu fortuito, in natione e. c. perierit Alcibiades, sive a sicario peremptus fuerit, factu-

τῆ Σιβυρτίε παλαίστρᾳ ξύλῳ πατάξας. ἀλλὰ τέτοις μὲν ἐκ ἄξιον ἴσως πισεύειν, ἅ γε ¹ λοιδορεῖσθαι τις αὐτῷ δι' ἔχθραν ὁμολογῶν εἶπεν.

IV. Ἡδὴ δὲ πολλῶν καὶ γενναίων ἀθροισμένων καὶ περιεπόντων, εἰ μὲν ἄλλοι καταφανεῖς ἦσαν τῆν λαμπρότητα τῆς ἕρας ἐκπεπληγμένοι καὶ θεραπεύοντες, ὁ δὲ Σωκράτης ἔρως μέγα μαρτύριον ἦν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐφύας τῆ παιδός. ἦν ἐμφαινομένην τῷ εἶδει καὶ διαλάμπρυσαν ἐνορῶν, Φοβέμενος δὲ τὸν πλῆτον, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν προκαταλαμβάνοντα κολακείαις καὶ χάρισιν ἀσῶν καὶ ξένων καὶ συμμαχῶν ὄχλον, οἷος ἦν ἀμύνειν καὶ μὴ περιορᾶν, ὡς Φυτὸν ἐν ἀνδρὶ τὸν οἰκτεῖον καρπὸν ἀποβάλλον καὶ διαφθεῖρον. ἐδένα ² γὰρ ἡ τύχη περιέχευεν ἔξωθεν καὶ περιέφραξε τοῖς λεγομέναις ἀγαθοῖς τοσούτον, ὡς ἄτρωτον ἐπὶ Φιλοσοφίας γενέσθαι, καὶ λόγοις ἀπρόσιτον παρρησίαν καὶ δηγμὸν ἔχουσιν. αἷς ³ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς θρυπτόμενος καὶ

A 3

ἀπο-

facturam praeconis promulgationem, ut uno die mortem Alcibiadis citius cognoscant ipsi, cognati & necessarii, quam forsitan alias essent cognituri. Sin autem superfit, & rursus in lucem prodeat, tantam fore contractam illo praeconio Alcibiadi contumeliam, ut tota ei reliqua vita infamia cooperta, neque vitalis sit, ut cui aditus ad honores sit praeclusus. R.

¹ Ita legi voluit Br. pro vulg. ἄτε. Anon. ἀτλα. Ad seq. vocem ὁμολογῶν adnotat R. „Antiphon ipse in orationis suae titulo λοιδορίαν, probra se iactaturum, & in ingressu se inimicum atque accusatorem profitetur.“ Eandem hanc vocem λοιδορίας Xyl. *criminationes* maluit vertere, quam *accusationes*, quod dant illi.

² R. de suo dedit pro vulg. ἐδέν. Consentit latinus interpres: nullum hominem fortuna tam dense sepfit &c.

³ Ita Br. dedit, ex Anon. Vulg. ὅσοις. Redit autem non ad proximum λόγοις, sed ad remotius τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς, copiis rerum lautarum omnium, quibus fractus ad mollitiem atque effoeminatus Alcibiades. R.

ἀποκλειόμενος ¹ ὑπὸ τῶν πρὸς χάριν ἐξομιλέντων εἰσακῆσαι τῷ νεφετέντος καὶ παιδεύοντος, ὅμως ὑπ' εὐφύας ἐγίγρισε Σωκράτη καὶ προσήκατο, διαχῶν τὰς πλεσίαις καὶ ἐνδόξαις ἑρασάς. ταχὺ δὲ ποιησάμενος συνήθη, καὶ λόγων ἀκίσεαι ἐχ ἡδονῆν ἀκάνδρον ἑρασῶ θηρεύοντος, ἐδὲ Φιλημάτων καὶ ψαύσεων ² προσαιτέντος, ἀλλ' ἐλέγχοντος τὸ σαθρὸν τῆς ψυχῆς αὐτῶ, καὶ πιεζῶτος τὸν κενὸν καὶ ἀνόητον τυφόν,

Ἐπίηξ' ἀλέκτωρ δῆλον ὡς κλίνας πτερόν.

καὶ τὸ μὲν Σωκράτης ἠγήσατο πρᾶγμα τῷ ἔντι θεῶν ὑπηρεσίαν εἰς νέων ἐπιμέλειαν εἶναι καὶ σωτηρίαν· κατὰφρονῶν δ' αὐτὸς ἑαυτῶ, θαυμάζων δ' ἐκείνων, ἀγαπῶν δὲ τὴν φιλοσοφίην, αἰχυνόμενος δὲ τὴν ἀρετὴν, ἐλάνθανεν εἰδῶλον ἔρωτος ³, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων, ἀντέρωτα κῆμενος. ὡσε θαυμάζειν ἅπαντας, ὀρῶντας αὐτὸν Σωκράτει μὲν συνδειπνῶντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ συσηκῶντα, τοῖς δ' ἄλλοις ἑρασάις χαλεπὸν ἔντα καὶ δυσχεῖρατον· ἐνόις δὲ καὶ παντάπασι σοβαρῶς προσφερόμενον, ὡσπερ Ἀνύτῳ τῷ Ἀνθεμίωνος. ἐτύγχανε μὲν γὰρ ἐρῶν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, ξένος δὲ τινος ἐσιῶν, ἐκάλει κῆμεῖνον ἐπὶ τὸ δεῖπνον. ὁ δὲ τὴν μὲν κλῆσιν ἀπέπατο, μεθυθεῖς δ' οἴκοι μετὰ τῶν ἐταίρων, ἐκώμασε πρὸς τὸν Ἄνυτον, καὶ ταῖς θύραις ἐπιστὰς τῷ ἀνδρῶνος, καὶ θασάμενος ἀργυρῶν ἐκπαμάτων καὶ χρυσῶν πλήρεις τὰς τραπέζας, ἐκέλευσε τὰς παῖδας τὰ ἡμίση

¹ Hoc particip. cohaeret cum εἰσακῆσαι, h. e. ἵνα εἰσακῆσαι, quem articulum Plutarchum in talibus omittere solere, R. monet.

² R. subaudiri vult ἵ, aut potius addendum ἐπιδόσεις.

³ Post hanc vocem addunt vulgatae ἡ, quam particulam R. deleuit auctoritate B. 3. adnotans: quod plebeji ἀντέρωτα appellant, id Plato εἰδῶλον, repetitissimam amoris formam, appellaverat, quod ne cui laearet, quid esset, explicandum Plutarcho visum fuit per notius vocabulum ἀντέρωτα.

ἡμίση λαβόντας οἴκαδε κομίζειν πρὸς αὐτόν. εἰσελθεῖν δ' ἐν ἤξιωσεν, ἀλλὰ ταῦτα πράξας ἀπῆλθε. τῶν ἔν ξένων δυσχεραίνοντων, καὶ λεγόντων, ὡς ὑβριστικῶς καὶ ὑπερηφάνως εἶη τῷ Ἄνυτῳ κεχρημένος ὁ Ἀλκιβιάδης. Ἐπεικῶς μὲν ἔν, ὁ Ἄνυτος ἔφη, καὶ Φιλανθρώπως. ἃ γὰρ ἐξῆν αὐτῷ λαβεῖν ἅπαντα, τέτων ἡμῖν τὰ μέρη¹ καταλέλοιπεν.

V. Οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς ἐχορήτο, πλὴν ἓνα μετοικικὸν ἀνδραπον, ὡς Φασιν, ἔ πολλα κειλη-
 μένον, ἀποδόμενον δὲ πάντα, καὶ τὸ συναχθεὶν εἰς ἐκα-
 τὸν σατήρας τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσφέροντα, καὶ δεόμενον
 λαβεῖν, γελάσας καὶ ἠθεῖς, ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον.
 ἐσιάσας δὲ καὶ Φιλοφρονηθεῖς, τό τε χρυσίου ἀπέδα-
 κεν αὐτῷ, καὶ προσέταξε τῇ ὑπεραιε τὰς ὠνεμένας τὰ
 τέλη τὰ δημόσια ταῖς τιμαῖς ὑπερβάλλειν ἀντανέμε-
 νον. παραιτημένα δὲ τὰ ἀνθρώπων διὰ τὸ πολλῶν τα-
 λάντων εἶναι τὴν ἀνῆν, ἠπειλήσε μασιγῶσειν, εἰ μὴ ταῦ-
 τα πράττοι. καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ἐγκαλῶν τι τοῖς τελῶ-
 ναις ἴδιον. ἔωθεν ἔν προσελθῶν² ὁ μέτοικος εἰς ἀγορᾶν¹,
 ἐπέθηκε τῇ ὠνῇ τάλαντον. ἐπεὶ δ' οἱ τελῶναι συσρε-
 φόμενοι καὶ ἀγανακτῶντες ἐκέλευον ὀνομάζειν ἐγγυητὴν,
 ὡς ἐν ἂν εὐρόντος, δορυβεμένα τὰ ἀνθρώπων καὶ ἀνα-
 χωρᾶντος, ἐςὼς ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπῶθεν, πρὸς τὰς ἐρχον-
 τας. Ἐμὲ γράψατ', ἔφη, ἐμὸς φίλος ἐστίν. ἐγγυῶ-
 μαι. ταῦτ' ἀπέσαντες οἱ τελῶναι, ἐξηπορήθησαν. εἰω-
 θότες γὰρ αἰεὶ ταῖς δευτέραις ἀναῖς χρεαλυτεῖν τὰς
 πρώτας, ἐχ' ἐώρων αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν ἔσαν τὰ πράγμα-
 τος.

A 4

¹ Athenaeus habet τὰ ἡμίση. Sic etiam V. & Anon. — Probat Bryanus. Xyl. haec habet: „τὰ μέρη, prave. In Erotico idem refertur, & Ἰσοαῦτα legitur.“ — ὁ δὲ καὶ μοι Ἰσοαῦτα καταλέλοιπεν.

² Sic R. dedit. Vulg. προσελθῶν. Quod si fervetur, non eis sed πρὸς ἀγορᾶν convenire censet.

τος. ἐδᾶοντο δὴ ¹ τῷ ἀνθρώπῳ ἀργύριον δίδόντες· ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἐκ εἰς λαβεῖν ἔλαττον ταλάντη. δίδόντων δὲ τὸ τάλαντον, ἐπέλευσεν ἀποσῆναι λαβόντα. κακείνον μὲν ἔτως ὠφέλησεν.

VI. Ὁ δὲ Σωκράτης ἔρως πολλὰς ἔχων καὶ μεγάλας ἀνταγωνισὰς, πῆ μὲν ἐκράτει τῷ Ἀλκιβιάδῃ, δι' εὐφυΐαν ἀπλομένων τε ² τῶν λόγων αὐτῷ, καὶ τὴν καρδίαν σρεφόντων, καὶ δάκρυα ἐκχεόντων· ἐς· δ' ὅτε καὶ τοῖς κόλαξι, πολλὰς ἡδονὰς ὑποβάλλουσιν, ἐνδιδὼς ἑαυτὸν, ἀπωλίδαινε τῷ Σωκράτῃ, καὶ δραπετεύων ἀτεχνῶς ἐκυνηγεῖτο ³, πρὸς μόνον ἐκεινον ἔχων τὸ αἰδεῖσθαι καὶ τὸ φοβεῖσθαι, τῶν δ' ἄλλων ὑπερορῶν. ὁ μὲν ἔν Κλεάνθῃς ἔλεγε, τὸν ἐράμενον ὑφ' ἑαυτῷ ⁴ μὲν ἐκ τῶν ἔστων κρατεῖσθαι, τοῖς δ' ἀντερασαῖς πολλὰς λαβὰς παρεχεῖν ἀδίκῃς ⁵ ἑαυτῷ, τὴν γαστέρα λέγων, καὶ τὰ αἰδοῖα, καὶ τὸν λαιμόν. Ἀλκιβιάδης δ' ἦν μὲν ἀμέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος. ἡ γὰρ ὑπὸ Θεουκλίδε ⁶ λεγομένη

¹ Br. mavult ἐδᾶοντο δέ.

² V. & B. 3. Junct. δέ. Br. suspicatur inde δὴ. R. γε dedit.

³ Bene Reiske: *ließ sich aufjagen, ließ sich halsben, dabat Socrati causam, ut Socrates ipsum recuperandi ergo venaretur.*

⁴ Xyl. rem ad Cleanthem retulit, cum sit reciprocum. Donatus, eo teste, vertit, ac si legisset ὑπ' αὐτῷ. *Kind & Schiess* Cleanthem de Socrate loquentem faciunt.

⁵ V. ἀφύκτως vel ἀφίκτως. Voluisse cenfet R. ἀνεφίκτως.

⁶ Cō lato Thucydidis loco, 1, 6, 15. quo de insolenti & a patriis moribus abhorrente Alcibiadis luxuria & prodigētia, ἴψις a legibus vetita, in rebus ad victum, cultumque corporis, domicilia, ministeria, jumenta &c. pertinentibus loquitur, monet Reiske Plutarchum, qui hunc locum e memoria recitavit, neque in serie & nexu cum reliquis spectavit, videri a vera historici sententia aberrasse, cum Thucydides non dixerit. Alcibiadem διὰ τῆς διαίτης εἰς τὸ ἑαυτῷ σῶμα παρανομήσαι, sed solummodo τὴν αὐτῷ διαίτην τὴν περὶ τὸ σῶμα, seu τὴν σωματικὴν fuisse παράνομον.

μένη παρανομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης, ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. ἔ μὴν ἄλλ' ἢ μάλλον αὐτῆ τῆς Φιλοτιμίας ἐπιλαμβάνομενοι καὶ τῆς Φιλοδοξίας οἱ διαφθεύοντες, ἐπέβαλον ¹ ἔ καθ' ὥραν εἰς μεγαλοπραγμοσύνην, ἀναπέψοντες, ὡς, ὅταν πρῶτον ἄρξῃται τὰ δημόσια πράττειν, ἔ μόνον ἀμυρώσουσα τὰς ἄλλας στρατηγὰς καὶ δημαγωγὰς εὐθὺς, ἀλλὰ καὶ τὴν Περικλέους δύναμιν ἐν τοῖς Ἑλλήσι καὶ δόξαν ὑπερβαλέμενον. ὥσπερ ἔν ὁ σιδηρὸς ἐν τῷ πυρὶ μαλασσόμενος αὖθις ὑπὸ τῆ ψυχρῆ πυκνῆται, καὶ σῦνεισι τοῖς μορίοις εἰς αὐτὸν, ἕτως ἐκεῖνον ὁ Σωκράτης, θρύψεως διάπλεων καὶ χανυότητος ἐσάκις ἂν λάβοι ², πιέζων τῷ λόγῳ καὶ συσέλλων, ταπεινὸν ἐποίει καὶ ἄτολμον, ἡλικίαν ἐνδεῆς ἐστὶ καὶ ἀτελής πρὸς ἀρετὴν, μαιδάνοντα.

VII. Τὴν δε παιδικὴν ἡλικίαν παραλλάσσων ³, ἐπέση γραμματοδιδασκάλῳ, καὶ βιβλίον ἤτησεν Ὀμηρικόν. εἰπόντος δὲ τῆ διδασκάλου, μηδὲν ἔχειν Ὀμήρου, κονδύλῳ καθιρόμενος αὐτῆ, παρῆλθεν. ἐτέρου δὲ Φήσαντος, ἔχειν Ὀμηρον ὑφ' αὐτῆ διαρθωμένον. Εἶτ', εφη, γράμματα διδάσκεις; Ὀμηρον ἐπαγορεύσῃν ἱκανὸς ἔν, ἔχει ⁴ τὰς νέας παιδεύεις; Περιηλεῖ δὲ βεβλόμενος ἐντυχεῖν, ἐπὶ θύρας ἤλθεν αὐτῆ. πυθόμενος δὲ, μὴ χαλάζειν, ἀλλὰ σκοπεῖν καθ' ἑαυτὸν, ὅπως ἀποδώσει λόγον Ἀθηναίοις, ἀπὼν ὁ Ἀλκιβιάδης. Εἶτα, ἔφη, βέλ-

A 5

1 V. ἐπέβαλον, ex Cat. lect. var. ed. Frft.

2 B. 3. λάβη.

3 Quod R. ad h. l. de Alcibiade, gymnasiarcha, adnotat: an serio dictum? an iocose? — Utrumque sane mirer.

4 R. mavult: τί ἔχει. Homerum emendare qui scias, ecquid non adolescentes erudis? — Reliqua: Ludimagister iuvialis es, qui possis cathedram professoriam in nobilissima quaque universitate cum laude implere? — ad se potius suaeque vitae rationes spectans, quam ad Plutarchum, subjunctive videtur.

βέλτιον ἐκ ἢ σκοπεῖν αὐτὸν, ὅπως ἐκ ἀποδάσει λόγου Ἀθηναίους; Ἔτι δὲ μεираκίον ὦν, ἐσρατεύσατο τὴν εἰς Ποτιδαίαν στρατείαν, καὶ Σωκράτη σύσκηνον εἶχε, καὶ παρασάτην ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ἰχυρᾶς δὲ γενομένης μάχης, ἤρισευσαν μὲν ἀμφοτέροι τῷ δ' Ἀλκιβιάδῃ τραύματι περιπεσόντες ὁ Σωκράτης πρόεση καὶ ἤμυνε, καὶ μάλιστα δὴ προδήλως ἔσωσεν αὐτὸν μετὰ τῶν ὅπλων. ἐγένετο μὲν ἐν τῷ δικαιωτάτῳ λόγῳ Σωκράτους τὸ ἀρισεῖον. ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ Ἀλκιβιάδῃ σπεύδοντες ἐφαίνοντο περιθεῖναι τὴν δόξαν, ὁ Σωκράτης, βεβλόμενος αὔξεισαι τὸ Φιλότιμον ἐν τοῖς καλοῖς αὐτῷ¹, πρῶτος ἐμαρτύρει καὶ παρεκάλει σεφανεῶν ἐκείνων καὶ διδόναι τὴν πανοπλίαν. Ἔτι² δὲ τῆς ἐπὶ Δηλῶ μάχης γενομένης, καὶ Φευγόντων Ἀθηναίων, ἔχων ἵππον ὁ Ἀλκιβιάδης, τῷ δὲ Σωκράτες περὶ μετ' ὀλίγων ἀποχωρῶντος, ἐπαρήλασεν ἰδῶν, ἀλλὰ παρέπεμψε καὶ περιήμυεν, ἐπικειμένων τῶν πολεμίων καὶ πολλὰς ἀναιρέντων. Καὶ ταῦτα μὲν ὕπερον ἐπράχθη.

VIII. Ἴππονίῳ δὲ, τῷ Καλλίῳ πατρὶ, καὶ δόξαν ἔχοντι μεγάλην καὶ δύναμιν ἀπὸ πλάττα καὶ γένεας, ἐνέτριψε κόνδυλον, ἐχ' ὑπ' ὀργῆς ἢ διαφορᾶς τῶος προαχθεῖς, ἀλλ' ἐπὶ γέλῳτι, συνθέμενος πρὸς τὰς ἐταίρους. περιβοήτα δὲ τῆς ἀσελγείας ἐν τῇ πόλει γενομένης, καὶ συναγανακίζοντων, ὡσπερ εἰκὸς, ἀπάντων, ἅμ' ἡμέρᾳ παρῆν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῷ Ἴππονίῳ, καὶ τὴν θύραν κόψας, εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ θεῖς τὸ ἱμάτιον, παρεδίδα τὸ σῶμα μασιγῶν καὶ κολλάζειν κελεύων. ὁ δὲ συνέγνω, καὶ τὴν ὀργὴν ἀφῆκεν. ὕπερον δὲ³ τῆς θυγατρὸς Ἰππαρέτης ἐποιήσατο νυμφίον.

ἔνιοι

¹ R. ita distinguit & legit: ἐν τοῖς καλοῖς, volens studium gloriae augeri in juvenibus formosis, αὐτῆς, in nomin. — ipse, ultro, primus de Alcibiadis virtute testabatur.

² Bodl. ὅτι. R. mavult ἄρτι.

³ R. suspicatur: ὕπερον δὲ καὶ τ. θ.

ἔνιοι δὲ Φασιν, ἔχ' Ἰππόικον, ἀλλὰ Καλλίαν, τὴν
 υἷον αὐτῆ, δέναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τὴν Ἰππαρέτην ἐπὶ δέ-
 κα ταλάντοις· εἶτα μέντοι τευέσης, ἀλλὰ πάλιν δέκα
 προσεισπράξει τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς τῆτο συνθέμενον,
 εἰ γένοιτο παῖδες. ὁ δὲ Καλλίας ἐπιβαλὴν δεδοικῶς,
 προσῆλθε τῷ δήμῳ τὰ χρήματα διδὼς καὶ τὸν οἶκον,
 ἄνπερ αὐτῷ συμπέση μὴ καταλιπόντι γενεῶν ἀπο-
 θανεῖν. εὐτακῆς δ' ἔσα καὶ Φιλάνδρος ἢ Ἰππαρέτη,
 λυπεμένη δ' ὑπ' αὐτῆ περὶ τὸν γάμον, ἐταίραις ξέ-
 ναις καὶ ἀσαῖς συνόντος, ἐκ τῆς οἰκίας ἀπίσσα, πρὸς
 τὸν ἀδελφὸν ῥέχτο. τῆ δ' Ἀλκιβιάδε μὴ Φροτί-
 ζοντος, ἀλλὰ τρυφῶντος, ἔδει τὸ ¹ τῆς ἀπολειψέως
 γράμμα παρὰ τῷ ἄρχοντι θέσθαι, μὴ δι' ἐτέρων, ἀλλ'
 αὐτὴν παρῶσαν. ὡς ἔν παρῆν τῆτο πράξεσα κατὰ τὸν
 νόμον, ἐπέξελθὼν δ' Ἀλκιβιάδης, καὶ συναρπάσας αὐ-
 τήν, ἀπῆλθε δι' ἀγορᾶς ² οἴκαδε κομίζων, μηδεὶς
 ἐναντιωθῆναι, μηδ' ἀφελέσθαι τολμήσαντος. ἔμεινε μέν-
 τοι παρ' αὐτῷ μέχρι τελευτῆς. ἐτελεύτησε δὲ μετ' ἔ
 πολὺν χρόνον, εἰς Ἐφεσον τῆ Ἀλκιβιάδε πλεύσαντος.
 αὕτη μὲν ἔν ἔ παντελῶς ἔδοξεν ἢ βία παράνομος, ἔδ'
 ἀπάνθραπος εἶναι. καὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ διὰ τῆτο
 προάγειν τὴν ἀπολείψασαν εἰς τὸ δημόσιον αὐτὴν, ὅπως
 ἐγγένηται τῷ ἀνδρὶ συμβῆναι καὶ καταχεῖν.

IX. Ὅντος δὲ κυνὸς αὐτῷ θυμασῆ τὸ μέγεθος
 καὶ τὸ εἶδος, ὃν ἐβδομήκοντα μῶν ἐωνημένος ἐτύγχα-
 νεν, ἀπέκοψε τὴν ἄραν, πᾶγκαλον ἔσαν. ἐπιτιμώντων
 δὲ τῶν συνήθων, καὶ λεγόντων, ὅτι πάντες ἐπὶ τῷ κυ-
 νὶ δάκνονται καὶ λοιδοροῦσιν αὐτὸν, ἐπιγελάσας· Γίνε-
 ται τοῖνον, εἶπεν, ὃ βέλομαι. βέλομαι γὰρ Ἀθηναίος
 τῆτο λαλεῖν, ἵνα μὴ τι χεῖρον περὶ ἐμῆ λέγωσι.

X.

¹ Ita secundum V. & Anon. legendum fuit. Vulgo ἰδεῖτο.
 Idem V. dedit paulo post γράμμα παρὰ. Vulgo γράμματα.

² B. 3. defunt voces δι' ἀγορᾶς.

X. Πρώτην δ' αὐτῷ πάροδον εἰς τὸ δημόσιον γενέσθαι λέγουσι μετὰ χρημάτων ἐπίδοσεως, ἢ ἐκ παρασκευῆς, ἀλλὰ παριόντα, Θουρυβέντων Ἀθηναίων, ἔρεσθαι τὴν αἰτίαν τῆς Θουρύβα· πυθόμενον δέ, χρημάτων ἐπίδοσιν γενέσθαι, παρελθεῖν καὶ ἐπιδῶναι· τῆ δὲ δῆμος κροτέντος καὶ βοῶντος, ὑφ' ἡδονῆς ἐπιλαθέσθαι τῆ ὄρτυγος, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων ἐν τῷ ἱματίῳ· πλοηθέντος ἔν καὶ διαφυγόντος, ἔτι μᾶλλον ἐκβοῆσαι τὰς Ἀθηναίους, πολλὰς δὲ συνθηρᾶν ἀνασάντας, λαβεῖν δ' αὐτὸν Ἀντίοχον τὸν κυβερνήτην, καὶ ἀποδῶναι· διδὸ καὶ ¹ προσφιλέσατον τῷ Ἀλκιβιάδῃ γενέσθαι· μεγάλας δ' αὐτῷ κλεισιάδας ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἀνοίγοντας τῆ τε γένεος καὶ τῆ πλάτῃ, τῆς τε περὶ τὰς μάχας ἀνδραγαθίας, Φίλων τε πολλῶν καὶ οἰκείων ὑπαρχόντων, ἀπ' ἐδενδὸς ἤξις μᾶλλον, ἢ τῆς τῆ λόγῃ χάριτος, ἰχθύειν ἐν τοῖς πολλοῖς· καὶ ὅτι μὲν δυνατὸς ἦν εἰπεῖν, οἳ τε κωμικοὶ μαρτυροῦσι, καὶ τῶν ῥητόρων ὁ δυνατώτατος ² ἐν τῷ κατὰ Μειδίῃ, λέγων, τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ δεινότατον εἰπεῖν γενέσθαι πρὸς τοῖς ἄλλοις· εἰ δὲ Θεοφράσῳ πισεύομεν, ἀνδρὶ Φιληρόῳ καὶ ἰσορικῷ παρ' ὄντινῶν τῶν Φιλοσόφων, εὐρεῖν μὲν ἦν τὰ δέοντα καὶ νοῆσαι πάντων ἰκανώτατος ὁ Ἀλκιβιάδης· ζητῶν δὲ μὴ μόνον, ἃ δεῖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὡς δεῖ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασιν, ἢ ἐυπορῶν δέ, πολλάκις ἐσφάλλετο, καὶ μεταξὺ λέγων, ἀπεσκόπεα καὶ διέλεγε, λέξεως διαφυγῆσθαι αὐτὸν, ἀναλαμβάνων καὶ διασποπόμενος.

XI. Αἱ δ' ἵπποτροφαὶ περιβόητοι μὲν ἐγένοντο καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀρμάτων· ἐπ' ἃ γὰρ ³ ἄλλος ἐδεῖς καθῆκεν Ὀλυμπιάσιν ἰδιώτης, ἐδὲ βασιλεὺς, μόνος δ' ἐνεῖνος· καὶ τὸ νικῆσαι δὲ καὶ δεύτερον γενέσθαι καὶ τέταρ-

¹ Haec partic. deest B. 3.

² Demosthenem intelligit.

³ Subaudi ἄρματα καθ' ἕναξ. In seq. lin. R. mavult εἰς ἰδιώτης.

τέταρτον, ὡς Θεκυδίδης Φησὶν, ὁ δ' Εὐριπίδης, τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν ἐν τέτοις φιλοτιμίαν. λέγει δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ ἄσματι ταῦτα· Σὲ δ' αἰέσομαι, ὦ Κλεινίε παῖ. καλὸν ἂ νίκα ¹. κάλλισον δ', ὁ μηδεὶς ἄλλος Ἑλλάνων, ἄρματα πρῶτα δραμεῖν, καὶ δεύτερα καὶ τρίτα, βῆναι δ' ἀπονητὶ, δις σεφθέντα ἐλαίᾳ ² κάρυκι βοῶν παραδῆναι.

XII. Τῆτο μέντοι τὸ λαμπρὸν ἐπιφανέσερον ἐποίησεν ἢ τῶν πόλεων ³ Φιλοτιμία. σιγητὴν μὲν γὰρ αὐτῷ κειοσμημένην διαπρεπῶς ἐσησαν Ἑφέσιοι, τροφὰς δὲ ἵπποις καὶ πληθὸς ἱερείων παρεῖχεν ἢ Χίων πόλις, οἷνον δὲ Λέσβιοι, καὶ τὴν ἄλλην ὑποδοχὴν ἀφειδῶς ἐσιῶντι πολλὰς. ἔ μὴν ἀλλὰ ⁴ καὶ διαβολὴ τις ἢ κακοήθεια γενομένη περὶ τὴν Φιλοτιμίαν ἐκέλευν πλείονα λόγον παρέχε. λέγεται γὰρ, ὡς ἦν Ἀθήνησι Διομήδης, ἀνὴρ ἔ πονηρὸς, Ἀλκιβιάδης φίλος, ἐπιθυμῶν δὲ νίκην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πυθανόμενος ἄρμα δῆς μόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἀργεὶ μέγα δυνάμενον καὶ φίλος ἔχοντα πολλὰς, ἐπεισεν αὐτῷ πριάσθαι τὸ ἄρμα. πριάμενος δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, ἴδιον

¹ Ita legit Xyl. pro ἄνικα. Sequens δ' post κάλλισον addit R. de suo.

² R. susp. καὶ τρίτα. μιᾶς γ' ἀπὸ νίσσης τρεῖς σεφθέντα ἐλαίαν κήρ. βο. παραδ. eademque a meta ter coronatum tradere praconi coronam oleagineam voce sonora proclamandam.

³ Olim legebatur πολεμίων, quod jam Xylandro maxime fuit suspectum, qui, sensum consentaneum redditurus, locum ita vertit: Hunc splendorem auxerunt honores, illi certatim a Graecis Asianis habitī. Dacer. praetulit lectionem Ms. πόλεων; ita & Anon. quae lectio ex Athenaeo confirmatur: ἴσασασι τῶν συμμαχίδων πόλεων ὡσπερ θερακαίνας ἐχρήτο.

⁴ Ita R. dedit ex Anon. — Junt. & Flor. καὶ μὴν sine ἀλλὰ. — B. 3. retento ἀλλὰ omittit καὶ μὴν. Utrumque Bryano rectius videbatur, quam recepta lectio καὶ μὴν ἀλλὰ, ex Ald. orta.

ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδην χαίρειν εἶασε χαλεπῶς φέροντα καὶ μαρτυρόμενον θεὸς καὶ ἀνθρώπους. φαίνεται ¹ δὲ καὶ δίκη συστᾶσα περὶ τῆτος, καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τῆ ζεύγους ὑπὲρ τῆ Ἀλκιβιάδου παιδός, ἐν τῷ Τισίας ἐσίν, ἔ Διομήδης, ὁ δικασάμενος.

XIII. Ἐπεὶ δ' ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς τὴν πολιτείαν ἐτι μειράκιον ἂν, τὰς μὲν ἄλλας εὐθὺς ἐταπεινώσει δεμαγωγός, ἀγῶνα δ' εἶχε πρὸς τε Φαίωνα τὸν Ἐρασιγράτη, καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτη· τὸν μὲν, ἤδη κατ' ἡλικίαν προήμοντα, καὶ στρατηγὸν ἄριστον εἶναι δοκῶντα· Φαίωνα δ', ἀρχόμενον, ὥσπερ αὐτὸς, αὐξάνεσθαι τότε, καὶ γνωρίμων ὄντα πατέρων, ἐλαττέμενον δὲ τοῖς τ' ἄλλοις καὶ περὶ τὸν λόγον. ἐντευτικὸς γὰρ ἴδιον καὶ πιθανὸς ἐδόκει μᾶλλον, ἢ φέρειν ἀγῶνας ἐν δήμῳ δυνατός. ἦν γὰρ, ὡς Εὐπολὶς φησι,

Παλεῖν ἄριστος, ἀδυνατώτατος λέγειν.

φέρεται δὲ καὶ λόγος τις κατ' Ἀλκιβιάδου ὡς Φαίωνα ² γεγραμμένος, ἐν τῷ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται, καὶ ὅτι, τῆς πύλεως πολλὰ πομπεῖα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κεντημένης ³, Ἀλκιβιάδης ἐχρητο πᾶσιν αὐτοῖς ὥσπερ ἰδίῳ πρὸς τὴν κατ' ἡμέραν δαίταν. ἦν δὲ τις Ὑπέρβολος Περιθόλης, ἔ μέμνηται μὲν ὡς ἀνθρώπου πονηροῦ καὶ Θεκυδίδης, τοῖς δὲ κωμικοῖς ὁμῶς τι πᾶσι διατριβὴν ἀεισκα-

¹ R. *supr.* φέρεται. Quod si probatur, ex ejus mente post sequens λόγος addendum erit ὅτι. fertur actio quaedam forensis hinc existisse. Fertur item oratio, quae conscripta est ab Isocrate.

² Ita dedit R. de suo, ad exemplum locutionis, qua Plutarchus paulo ante usus est, λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται, pro vulgari καὶ Φαίωνα. Xyland. conjecit ὑπὸ Φαίωνα, quod dat Anon. unde quoque proferri posse ὡς ὑπὸ Φαίωνα, R. testatur, cum ὡς & καὶ saepissime permutantur, iisdemque ἰσθμῶν exarari solent.

³ V. κεντημένος. ex Cat. I. V. Frst.

σικωπῳόμενος ἐν τοῖς θεάτροις παρεῖχεν. ἄτρεπτος δὲ πρὸς τὸ κακῶς ἀκείναι καὶ ἀπαθῆς ὢν, ὀλιγωρία δόξης, ἦν ἀναιχυντία καὶ ἀπόνοια ἔσαν, εὐτολμία ἐνιοὶ καὶ ἀνδρεία καλῆσιν, ἐδενὶ μὲν ἤρρασεν, ἐχρηῆτο δ' αὐτῷ πολλαῖς ὁ δῆμος, ἐπιθυμῶν προπηλακίζειν τὰς ἐν ἀξιώματι καὶ συνοφαντεῖν. ἀναπειθεῖς ἔν ὑπ' αὐτῆ τότε, τὸ ἔσρακον ἐπιφέρειν ἔμελλεν, ἢ κολῶντες αἰετὸν πρᾶχοντα δόξη καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν ἐλαύνουσι, παραμυθήμενοι τὸν Φθόνον μᾶλλον, ἢ τὸν Φόβον. ἐπεὶ δὲ δῆλον ἦν, ὅτι ἐνὶ τῶν τριῶν τὸ ἔσρακον ἐποίησιν, συνήγαγε τὰς εἰσείας εἰς ταῦτόν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ διαλεχθεῖς πρὸς τὸν Νικίαν, τῷ Ὑπερβόλῳ κάτω ἰ τὴν ἰσρακοφορίαν ἔτρεψεν. ὡς δ' ἐνιοὶ φασιν, ἔ πρὸς Νικίαν, ἀλλὰ πρὸς Φαίανκα διαλεχθεῖς, καὶ τὴν ἐκείνης προσλαβὼν ἑταιρίαν, ἐξήλασε τὸν Ὑπερβολον, ἐδ' ἄπ προσδοκήσαντα. Φαῦλος γὰρ ἐδεῖς ἐνέπιπτεν εἰς τῆτον τὸν κολασμὸν, ἐδ' ἄδοξος, ὡσπερ καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς εἶρηκε τῆ Ὑπερβόλῃ μνηθεῖς·

Καίτοι ² πέπραχε τῶν τρόπων μὲν ἀξία,

Αὐτῆ δὲ καὶ τῶν σιγμάτων ἀνάξια.

Οὐ γὰρ τοιούτων εἶνεκ' ἔσραχ' εὐρέθη.

περὶ

1 Dacer. legit ex Ms. κατὰ 7ῆ Ὑπερβόλῃ; ita & Anon. — Bryano arridet nonnihil lect. B. 3. 7ῆ Ὑπερβόλῃ καλῶ, tanquam ironice dictum de homine palam sordido & flagitioso. R. fufp. 7ῆ Ὑπερβ. κατὰ κεφαλῆς 7ῆν ὄστρ. ἔστρ. nisi vulgata dicitio Plutarcho sit propria.

2 Grotius legit καὶ 7ι; interrogative. Hos versus misere confundere Donatum, testatur Xyl. Ad eos explicandos haec habet R. — αὐτῆ ἀνάξια — quae ipsi contigerunt, multo sunt nobiliora, excelsiora, quam ut tolerandum sit supplicium hominibus ampliffimae fortunae consecratum homini tam impuro, tam infami, tam villi, tam stercoreo esse inflictum. ἀξία 7ῶν 7ρόπων — mores ejus ii sunt, ut si fuissent in homine fortis nobilioris, merito visus is esset ob eos ita punitus esse. Verum ipse homo, Hyperbolus, pro nascendi forte, caeterisque suis dedecoribus, multum est infra honestatem hujus poenae.

περὶ μὲν ἔν τάτων ἐν ἑτέροις μᾶλλον εἶρηται τὰ ἰσο-
 ρόμενα.

XIV. Τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ὁ Νικίας ἐχ ἤττον ἠνία
 θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἢ τιμώμενος ὑπὸ τῶν
 πολιτῶν. πρόξενος μὲν γὰρ ἦν ὁ Ἀλκιβιάδης ¹ τῶν
 Λακεδαιμονίων, καὶ τὰς ἀλόντας αὐτῶν περὶ Πύλον ἀν-
 δρας ἐθεράπευσεν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνοί τε διὰ Νικίᾳ μάλι-
 σα τῆς εἰρήνης τυχόντες, καὶ τὰς ἀνδρας ἀπολαβόντες,
 ὑπερηγάπων αὐτόν· ἐν τε τοῖς Ἑλλησι λόγος ἦν, ὡς
 Περικλέης μὲν συνάψαντος αὐτοῖς ², Νικίᾳ δὲ λύσαντος
 τὸν πόλεμον, οἳ τε πλείοσι τὴν εἰρήνην, Νικίειον ³ ἀνό-
 μαζον· ἔ μετρίως ἀνιῶμενος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ Φθο-
 νῶν, ἐβέβηκε σύγχυσιν ὀρθίων. καὶ πρῶτον μὲν Ἀρ-
 γείας αἰδανόμενος μίσει καὶ Φόβῳ ⁴ τῶν Σπαρτιατῶν
 ζητῶντας ἀποσροφῆν, ἐλπίδας αὐταῖς ⁵ ἐνεδίδε κρύφα τῆς
 Ἀθηναίων συμμαχίας, καὶ παρεθάρρυνε πέμπων καὶ
 διαλεγόμενος τοῖς προεσῶσι τὰ δῆμα, μὴ δεδιέναι, μηδ'
 ἐπείκειν Λακεδαιμονίοις, ἀλλὰ πρὸς Ἀθηναίους τρέπε-
 θαι, καὶ περιμένειν ὅσον ἐδέκω μεταμελομένης καὶ τὴν
 εἰρήνην ἀφιέντας. ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τε τὰς
 Βοιωτὰς ἐποίησαντο συμμαχίαν, καὶ Πάνανθον ἐχ ἐσῶ-
 σαν, ὥσπερ ἔδει, τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν, ἀλλὰ κα-
 ταλύ-

¹ Ita dedit Br. pro vulg. Νικίας, secutus veteres editiones
 (Junt. Ald. & Basil. e Cratandri & Bebelii officinis emissam,
 1542) & interpretes, quibuscum consentit Dacer. & sic in Ms.
 existare testatur. Fatetur tamen, Plutarchum idem de Nicia
 tradere in ejus vita, quod nempe captivos ad Pylum benigne
 exceperit: adeoque, si lectio ista Νικίας mendosa sit, non tam
 librario, quam ipsi Plutarcho, imputandum censet.

² Ita dedit Anon. Subaud. τὸν πόλεμον. Vulg. αὐτῶν.

³ Ita legi voluit Br. ut est in Nicia. Vulg. Νικίειον.

⁴ Praefert Br. Φόβῳ cum B. 3. cum non metus populum
 ad defectionem incitare soleat. Kind vertit: aus Neid und
 Haß gegen die Spartaner.

⁵ V. αὐτῶν, ex cat. I. V. ed. Frft.

ταλύσαντες, ὀργιζομένους λαβὼν τὰς Ἀθηναίους, ἔτι μᾶλλον ἐξετράχυνε. καὶ τὸν Νικίαν ἐθορύβει καὶ διέβαλλεν εἰκότα κατηγορῶν, ὅτι τὰς ἐν Σφακηρίῳ¹ τῶν πολεμίων ἀπολειφθέντας, αὐτὸς μὲν ἐν ἠθέλησεν ἐξελεῖν στρατηγῶν, ἐτέρων δ' ἐξελόντων ἀφῆκε καὶ ἀπέδωκε, χαριζόμενος Λακεδαιμονίοις. εἴτ' ἐκείνους μὲν ἐκ ἔπεισε, Φίλος ὢν, Βοιωτοῖς μὴ συνόμνυθαι, μηδὲ Κορινθίοις, Ἀθηναίοις² δὲ κωλύει τὸν βελλόμενον τῶν Ἑλλήνων Φίλον εἶναι καὶ σύμμαχον, εἰ μὴ δόξειε Λακεδαιμονίοις. ἐν δὲ τῷ κακῷ Σερομένῳ τῷ Νικίᾳ παρήσαν ὡσπερ κατὰ τύχην πρέσβεις ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίας, αὐτόθεν³ τε λόγους ἐπιεικεῖς ἔχοντες, καὶ πρὸς πᾶν τὸ συμβιβασικὸν καὶ δίκαιον αὐτοπράτορες ἦκειν φάσκοντες. ἀποδεξαμένης δὲ τῆς βαλῆς, τῷ τε δήμῳ⁴ τῇ ἕσπερα ἰα μέλλοντος ἐκκλησιάζειν, δεύσας δ' Ἀλκιβιάδης, διεπράξατο τὰς πρέσβεις ἐν λόγοις γενέσθαι πρὸς αὐτόν. ὡς δὲ συνῆλθον, ἔλεγε· Τί πεπόνθατε, ἄνδρες Σπαρτιάται; πῶς ἔλαθεν ὑμᾶς, ὅτι τὰ τῆς βαλῆς⁵ αἰεὶ μέτρια καὶ Φιλάνθρωπα πρὸς τὰς ἐντυγχάνοντάς ἐσιν, ὁ δὲ δῆμος μέγα φρονεῖ, καὶ μεγάλων ὀρέγεται; καὶ ἄν φάσκητε κύριοι πάντων ἀφίχθαι, προστάτων καὶ βιαζόμενος ἀγνωμονήσει⁶. Φέρε δὴ, τὴν εὐήθειαν ταύτην

1 Est insula exigua, Pylo opposita; nonnulli *Sphagiam* vocant. Thucyd. l. IV. Plutarch. in Nic. Diodor. l. XII. Xyl.

2 V. Ἀθηναίους, ex Cat. l. V. ed. Frst. Sequens κωλύει dedit R. de suo pro vulg. κωλύειν.

3 Explicat hanc vocem R. „per semet ipsos, für sich selber, für ihre eigene Person. Veniebant cum animis amicitiae & concordiae deditis, non aliunde inditis, sed domesticis, domo allatis, sponte sua, proprio motu.“ Conf. de hoc vocis sensu Suidas.

4 Ita R. de suo dedit. Vulg. τῷ δὲ δήμῳ.

5 R. fulp. τὰ μὲν γῆς β.

6 Ita legi voluit Xylander. Olim ἀγνωμοσύνη.



την ἀΦέντες, εἰ βέλεθε χρήσασθαι ¹ μετρίοις Ἀθηναίοις, καὶ μηδὲν ² ἐπιβιαθῆναι παρὰ γνώμην, ἕτω διαλέγεθε περὶ τῶν δικαίων, ὡς ἐκ ὄντες αὐτοκράτορες. συμπράξομεν δ' ἡμεῖς Λακεδαιμονίοις χαριζόμενοι ³. Ταῦτα δ' εἰπὼν, ὄρκια ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ μετέστησεν ἀπὸ τῆς Νικίης Παντάπασι πιτεύοντας αὐτῶν, καὶ θαυμάζοντας αὐτῶν ⁴ ἅμα τὴν δεινότητα καὶ σύνεσιν, ὡς ἐκ τυχόντος ἀνδρὸς ἔσαν. τῇ δ' ὑπεραίρῃ συνήχθη μὲν ὁ δῆμος, εἰσηλθόν δ' οἱ πρέσβεις. ἐρωτώμενοι δ' ὑπὸ τῆς Ἀλκιβιάδου πάνυ Φιλανθρώπως, ἐφ' οἷς ἀφιγμένοι τυγχάνουσιν, ἐκ ἔφασαν ἡμεῖν αὐτοκράτορες. εὐθὺς ἔν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐνέκειτο μετὰ κραυγῆς ⁵, ὥσπερ ἐκ ἀδικῶν, ἀλλ' ἀδικήμενος, ἀπίστος καὶ παλιμβόλης ἀποκαλῶν, καὶ μηδὲν ὑγιὲς μῆτε πράξειν, μῆτ' εἰπεῖν ἤνοντας. ἐπηγανάκει δ' ἡ βελή, καὶ ὁ δῆμος ἐχαλέπαινε. τὸν δὲ Νικίαν ἐπιπληξίς εἶχε καὶ κατήφεια τῶν ἀνδρῶν τῆς μεταβολῆς, ἀγνοῶντα ⁶ τὴν ἀπάτην καὶ τὸν δόλον.

XV. Οὕτω δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιπεσόντων, στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς ὁ Ἀλκιβιάδης, εὐθὺς Ἀργεῖους καὶ Μαντινεῖς καὶ Ἡλείους συμμάχους ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ τὸν μὲν τρόπον ἐδείξ τῆς πράξεως ἐπῆνει, μέγα δ' ἦν τὸ πεπραγμένον ὑπ' αὐτῶν, διασησῆσαι ⁷ καὶ κραθῆναι Πελοπόννησον ὀλίγα δεῖν ἄπασαν, καὶ τοσαύτας ἀσπίδας ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ περὶ Μαντίνειαν ἀντιτάξαι Λακεδαί-

¹ V. εἰ βέλεθε ἀφέντες. χρήσασθε. ex Cat. l. V. Frft.

² R. sup. πρὸς μηδὲν ἐκβ.

³ Male Schirach: Ich will, zum Vortheil der Athenienser, euch beystehen.

⁴ deest haec vox αὐτῶν B. 3.

⁵ V. B. 3. μετὰ κραυγῆς καὶ ὀργῆς. Ita in quibusdam esse, etiam H. Steph. annotat.

⁶ V. ἀγανακτῶντα. ex Cat. l. V. Frft.

⁷ R. videtur deesse δοκῆντος, vel tale quid. — vel μόνον δοκῆντος, quippe qui solus videretur Peloponnesum distraxisse.

κεδαιμονίοις, καὶ ποββάτᾳ τῶν Ἀθηναίων ἰ ἀγῶνα κατα-
 στυγῆσαι καὶ κίνδυνον αὐτοῖς ², ἐν ᾧ μέγα μὲν ἔδεν ἡ νί-
 κη προσέθηκε κρατήσασιν, εἰ δ' ἐσφάλησαν, ἔργον ἦν
 τὴν Λακεδαίμονα περιγενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐ-
 θὺς ἐπέθεντο καταλύειν ἐν Ἀργεὶ τὸν δῆμον οἱ Χίλιοι ³,
 καὶ τὴν πόλιν ὑπήκοον ⁴ ποιεῖν Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ
 παραγενόμενοι κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν. αὐτοῖς δὲ
 τῶν πολλῶν ἐξευεγκαμένων τὰ ὄπλα καὶ κρατησάντων,
 ἐπελθὼν δ' Ἀλκιβιάδης, τὴν τε νίκην ἐβεβαίωσε τῷ δή-
 μῳ, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη συνέπεισε καθεῖναι, καὶ προσ-
 μίξαντας τῇ Θαλάσῃ, τὴν πόλιν ἐξάψαι παντάπασι τῆς
 Ἀθηναίων ἐνιάρμεως. καὶ τέκνονας καὶ λιθηργὰς ἐκ τῶν
 Ἀθηναίων ἐκόμισε, καὶ πᾶσαν ἐνεδεινυτο προθυμίαν,
 ἐχ ἤττον ἑαυτῷ κλῆμενος, ἢ τῇ πόλει, χάριν καὶ ἰχύν.
 ἔπεισε δὲ καὶ Πατρεῖς ὁμοίως τείχεσι μακροῖς συνάψαι
 τῇ Θαλάσῃ τὴν πόλιν. εἰπόντος δὲ τινος τοῖς Πατρεῦ-
 σιν, ὅτι καταπιῖνται ὑμᾶς Ἀθηναῖοι. Ἴσως, εἶπεν δ'
 Ἀλκιβιάδης, κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ τὰς πόδας, Λα-
 κεδαιμόνιοι δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀθρόως. ἔ μὴν
 ἀλλὰ καὶ τῆς γῆς συνεβέλευεν ἀντέχεσθαι τοῖς Ἀθη-

B 2

ναί-

1 Ita R. dedit pro vulg. Ἀθηναίων.

2 Ad Lacedaemonios referendum, uti & in seq. κρατήσασιν
 & ἐσφάλησαν.

3 Hanc lectionem, quam Anon. & V. exhibent, veram Bg.
 judicat, coll. Diod. Sic. l. XII. Vulgo legitur χιλίαρχοι, quod
 Xyl. per belli & exercituum duces, seu tribunos militum ex-
 plicat, nescius, an scribendum sit πολίαρχοι, vel ὀλιγαρχικοί.
 Pugnam, cujus mentio hic fit, apud Mantineam factam, in
 qua Argivi succubuerunt, describit Thucyd. l. V. & Diodor.
 l. XII.

4 Vulg. lectio haec est: ὑπήκοον ποιεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ πα-
 ραγενόμενοι, κατέλ. Post h. v. autem R. videtur deesse αὐ-
 τοῖς; vel potius sic legendum: ὑπήκοον ποιεῖν Λακεδαιμονίοις.
 οἱ δὲ παραγ. vel Λακεδαιμονίοις, οἱ καὶ παραγ. Mediam le-
 ctionem praetulit & dedit R. de suo.

ναίσις, καὶ τὸν ἐν Ἀγραύλῃ¹ προβαλλομένους ἀεὶ τοῖς ἐφήβοις ὄρκον ἔργω βεβαιῶν. ὀμνύσκει γὰρ ὄροις χρήσασθαι τῆς Ἀττικῆς, πυροῖς, κριθαῖς, ἀμπέλοις, ἐλαιαῖς· οἰκείαν ποιεῖσθαι διδασκόμενοι τὴν ἡμέραν καὶ καρποφόρον².

XVI. Ἐν δὲ τοιαύτοις πολιτεύμασι καὶ λόγοις, καὶ Φρονήματι καὶ δεινότητι, πολλὴν αὖ πάλιν³ τὴν τρυφήν τῆς διαίτης, καὶ περὶ πότους καὶ ἔρωτας ὑβρίσματα⁴, καὶ θηλότητος ἐδῆτων ἀλεργῶν ἐλκομένων δι' ἀγορᾶς, καὶ πολυτέλειαν ὑπερήφανον, ἐπιτομὰς τε κατασφραμάτων ἐν ταῖς τριήρσιν, ὅπως μαλακώτερον ἐγκαθεύδοι, κειρίαις, ἀλλὰ μὴ σανίσιν τῶν σφραμάτων ἐπιβαλλομένων, ἀσπίδος τε διαχρύσεα ποίησιν, ἔδὲν ἐπίσημον

1 Heinr. Valefius ita correxit lectionem vulg. ἐν Ἀγραύλῃ, in fano Agrau'i. R. etiam suspicatur, ἐν Ἀγραυλείῳ. Sequens προβαλλομένους, dedit R. de suo, pro vulg. προβαλλόμενος. ut, quam jurisjurandi formulam Athenienses juventuti suae identidem (quotannis) dicendam proponerent, eam rebus ipsis quoque approbarent.

2 V. ἡμέραν καρποφόρον ἢ ἡμέραν καὶ. ex Cat. l. V. Frst. Locum R. ita explicat: ubicunque locorum illas fruges essent reperturi, eas regiones habituros esse in numero Atticae, pro Attica — subjungitque: Videtur hoc Plutarchi commentum aliquod esse. Somniavit. — Schirach eum sequitur: Die Atheniensischen Jünglinge mußten schwören, daß sie das für die Attischen Grenzen halten wollten, wo Getraide, Wein und Oel erzeugt würde, wodurch sie erinnert werden sollten, fruchtbares Land sich zu erwerben. In nota ad h. l. addit: Der Schwur der Atheniensischen Jünglinge, wenn sie in die Bürgermatrikul eingezeichnet wurden, findet sich wörtlich beym Pollux B. 8. K. 9. Aber es steht nichts von dem darinnen, was Plutarch hier anführt, und es scheint überhaupt, daß Plutarch sich hier versehen, und in dieser ganzen, ohne Zusammenhang angeführten, Stelle einen Schriftsteller ausgeschrieben habe, der irrig erzählt.

3 R. videtur deesse ἢ ὄρῳ, vel ἐπεδάκνυσι, vel tale quid.

4 Vulg. ὑβρίσματά τε, καὶ θηλ. R. deleuit γὰρ de suo sensu.

μον τῶν πατρίων ἔχουσιν, ἀλλ' Ἐρωτα κεραυνοφόρον. ἄπερ ὀρῶντες ¹ οἱ μὲν ἔνδοξοι μετὰ τῷ βδελύττειναι καὶ δυσχεραίνειν, ἐφοβῆντο τὴν ὀλιγωρίαν αὐτῷ καὶ παρανομίαν, ὡς τυραννικὰ καὶ ἀλλόκοτα· τῷ δὲ δήμῳ τὸ πάθος τὸ πρὸς αὐτὸν ἔκακῶς ἐξηγόμενος ὁ Ἄριστοφάνης ταῦτ' εἶρηκε.

Ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δὲ, βέλεται δ' ἔχειν.
ἔτι δὲ μᾶλλον τῇ ὑπονοίᾳ ² πιέζων.

Μάλιστα μὲν λέοντα μὴ ἢ πόλιι τρέφειν.

Ἦν δ' ἐκλήροη τις ³, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν. ἐπιδόσεις γὰρ καὶ χορηγίαι, καὶ Φιλοτιμήματα πρὸς τὴν πόλιν ὑπερβολὴν μὴ ἀπολείποντα, καὶ ὄξια προγόνων, καὶ λόγος δύναμις, καὶ σώματος εὐπρέπεια, καὶ ξάμνη μετ' ἐμπειρίας τῶν πολεμικῶν καὶ ἀλικῆς, πάντα τὰλλα συγχωρεῖν ἐποίει καὶ φέρειν μετρίως τὰς Ἀθηναίους, αἰεὶ τὰ πραΰτατα τῶν ὀνομάτων τοῖς ἀμαρτήμασι τιθεμένους, παιδείας καὶ Φιλανθρωπίας ⁴. οἷον ἦν καὶ τὸ Ἀγάθαρχον τὸν ζωγράφον εἰρξαι, εἶτα γράψαντα τὴν οἰκίαν, ἀφείναι δαρησόμενον· καὶ Ταυρέαν ἀντιχορηγῶντα ραπίσαι, Φιλοτιμῶμενον ὑπὲρ τῆς νίκης· καὶ τὸ Μηλίαν γυναῖκα ἐν τῶν αἰχμαλώτων ἐξελόμενον, καὶ συνόντα θρέψαι παιδάριον ἐξ αὐτῆς. καὶ γὰρ τῷτο Φιλάνθρωπον ἐκάλεον. πλὴν ὅτι τῷ ⁵ τὰς Μηλίας ἠβηδὸν ἀποσφαγῆναι τὴν πλειέην αἰτίαν ἔχε, τῷ ψηφισμᾶτι συνειπῶν.

B 3

Φων-

1 Br. judice, delendo ἄπερ præcedens illa prolixior sententia ab ὀρῶντες regi potest, quae jam suspensa extet sine verbo.

2 Satis Xyl. suam hujus vocis versionem defendit. Non enim suspicionem, ut Donatus verterat, denotat, sed allegoriam; vel, ut R. h. l. explicat; non nominatim quidem Alcibiadem prodens, at similitudine tamen leonis eum adumbrans.

3 Apud Aristoph. in Ranis v. 1480. est ἐκλήροη τις.

4 V. παῖδας καὶ Φιλοτιμίας, e Cat. l. V. ed. Frft. — Φιλοτιμίας legi, testatur etiam H. Steph.

5 Ita ex conjectura Bryani. Vulgo deest ἦβηδὸν. Seq. ἠβηδὸν deest B. 3.

Φῶντος ¹ δὲ Νεμέαν γράψαντος, ἐν ταῖς ἀγνάλαις αὐτῆς καθήμενον Ἀλκιβιάδην ἔχρασαν, ἐθεῶντο καὶ συνέτρεχον χαίροντες, οἱ δὲ πρεσβύτεροι ² καὶ τέτοις ἐδυσχέραινον, ὡς τυραννικοῖς καὶ παρανόμοις. ἐδόκει δὲ καὶ Ἀρχέστρατος ἐκ ἀπὸ τρόπου λέγειν, ὡς ἡ Ἑλλάς ἐκ ἂν ἤνευκε δύο Ἀλκιβιάδας. ἐπεὶ δὲ Τίμαν ὁ μισάνθρωπος εὐημερήσαντα τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ προπεμπόμενον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῶς, ἔπαρηλθεν, ἐδ' ἐξέκλιεν, ὥσπερ εἰάθει τὰς ἄλλας ³, ἀλλ' ἀπαντήσας καὶ δεξιωσάμενος· Εὐ γ', ἔφη, ποιεῖς αὐξόμενος, ἦ παῖ· μέγα γὰρ αὖξην καιὸν ἅπασι τέτοις· οἱ μὲν ἐγέλων, οἱ δ' ἐβλασφήμουν, ἐνίκα δὲ καὶ πάνυ τὸ λεχθὲν ἐπέσρεφεν ⁴. ἔτας ἀκριτος ἦν ἡ δόξα περὶ αὐτῆ διὰ τὴν τῆς Φύσεως ἀνωμαλίαν.

XVII. Σικελίας δὲ, καὶ Περικλέες ἔτι ζῶντος, ἐπεθύμουν Ἀθηναῖοι, καὶ τελευτήσαντος ἤπλοντο, καὶ τὰς λεγομένας βοηθείας καὶ συμμαχίας ἔπεμπον ἐκάστοτε τοῖς ἀδικημένοις ὑπὸ Συρακουσίων, ἐπιβάθρας τῆς μείζονος στρατείας τιθέντες. ὁ δὲ παντάπασι τὸν ἔρωτα τῆτον ἀναφλέξας αὐτῶν, καὶ πείσας, μὴ κατὰ μέρος, μηδὲ κατὰ μικρὸν, ἀλλὰ μεγάλῳ σὺλῳ πλεύσαντας ἐπιχειρεῖν κατασρέφειν ⁵ τὴν νῆσον, Ἀλκιβιάδης ἦν, τὸν τε δῆμον μεγάλα πείσας ἐλπίζειν, αὐτὸς τε μείζονων ὀρεγόμενος. ἀρχὴν γὰρ εἶναι, πρὸς ἃ ἠλπίζει, διανοεῖτο τῆς στρατείας, ἔ τέλος, ὥσπερ οἱ λοιποὶ, Σικελίαν. καὶ Νικίας μὲν, ὡς χαλεπὸν ἔργον ὄν τὰς Συρακούσας ἐλεῖν, ἀπέτρεπε τὸν δῆμον· Ἀλκιβιάδης δὲ Καρχηδόνα καὶ Λιβύην ὄνειροπολῶν, ἐκ δὲ τέτων προσγενο-

¹ Athenaeus, eadem narrans, vocat Aglaophonta.

² V. πρεσβύτεροι.

³ Ita V. & Anon. Vulgo τοῖς ἄλλοις. Subaudiendum ἐκκλίειν.

⁴ V. ἐπέσρεφεν.

⁵ Sic B. 3. — Vulgatae καὶ interponunt,

γενομένων, Ἰταλίαν καὶ Πελοπόννησον ἤδη περιβαλλόμενος, ὀλίγα δεῖν ἐφόδια τῷ πολέμῳ Σικελίαν ἐποιεῖτο. καὶ τὰς μὲν νέας αὐτόθεν εἶχεν ἤδη ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένους, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἠκροῶντο πολλὰ θαυμάσια περὶ τῆς στρατείας περαινόντων, ὡσεὶ πολλὰς ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς ἡμικυκλίοις καθέζεσθαι, τῆς τε νῆσε τὸ χῆμα καὶ θέσειν Λιβύης καὶ Καρχηδόνας ὑπογράφοντας. Σωκράτη μὲντοι τὸν Φιλόσοφον, καὶ Μέτωνα τὸν ἀερολόγον, ἄδεν ἐλπίσαι τῇ πόλει χρηστὸν ἀπὸ τῆς στρατείας ἐκείνης λέγουσι· τὸν μὲν ¹, ὡς εἶπε, τῷ συνήθους δαιμονίᾳ γενομένῳ ² καὶ προσημαίνοντος· ὁ δὲ Μέτων, εἴτε δεῖσας ἐν λογισμῷ τὸ μέλλον, εἴτε μαντικῆς τινὶ τρόπῳ χρησάμενος, ἐσκήψατο μεμνημένοι, καὶ λαβῶν δᾶδα καιομένην, οἷος ἦν αὐτῷ τὴν οἰκίαν ὑφάπτειν. ἔνιοι δὲ φασί, προσποίημα μὲν μανίας μηδὲν ἐσπενύσθαι τὸν Μέτωνα, καταπρῆσαι δὲ τὴν οἰκίαν ὑκίῳ, εἰδ' ἑωθεν προελθόντα, δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἐπὶ συμφορᾷ τηλικαύτῃ τὸν υἱὸν αὐτῷ παρεθῆναι τῆς στρατείας. ἐκεῖνος μὲν ἔν ἔτυχεν, ἂν ἤξίς, παρακρησάμενος τὰς πολίτας.

XVIII. Ὁ δὲ Νικίας ἄκων μὲν ἠρέθη στρατηγός, ἐχ' ἤκιστα τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τὸν συνάρχοντα Φεύγων. ἐφαίνετο γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ τῷ πολέμῳ βέλτιον εἶεν, μὴ προἰεμένοις τὸν Ἀλκιβιάδην ἄκρατον ³, ἀλλὰ μιχθείσης πρὸς τὴν τόλμαν αὐτῷ τῆς Νικίας προνοίας. καὶ γὰρ ὁ τρίτος στρατηγός Λάμαχος ἠλικίᾳ προήκων, ὅμως ἐδόκει μηδὲν ἥττον εἶναι τῷ Ἀλκιβιάδῃ διάπυρος

B 4

¹ Sic dedit R. de suo pro left. vulg. λέγουσιν. ὁ μὲν. aptus illi videbatur accusativus τὸν a praemissis Σωκράτη & Μέτωνα — μηδὲν χρηστὸν ἐλπίσαι.

² R. sup. ἐμποδῶν γενομένη, vel παραγενομένη αὐτῷ, καὶ προσημ. quia numen ei familiare venisset ad eum, pro more suo ipsi infausta praesignificans.

³ R. sup. μὴ προἰεμένοις γὰρ Ἀλκιβιάδῃ ἐξουσίαν ἄκρατον.

καὶ Φιλοκίνδυνος ἐν τοῖς ἀγῶσι ¹. βαλευομένων δὲ περὶ πλήθους καὶ τρόπου παρασκευῆς, ἐπεχείρησεν αὐθις ὁ Νικίας ἐνίστασθαι καὶ καταπαύειν τὸν πόλεμον. ἀνλειπόντος δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ κρατήσαντος, ἔγραψε τῶν βητόρων Δημόστρατος, καὶ εἶπεν, ὡς χρὴ τὰς στρατηγὰς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τῷ πολέμῳ παντός. ἐπιψηφισαμένους δὲ τῷ δήμῳ καὶ γενομένων ἐτοιμῶν πάντων πρὸς τὸν ἔκπλεον, ἔχρησά παρῆν ἐδὲ τὰ τῆς ἑορτῆς ². Ἀδανίαν γὰρ εἰς τὰς ἡμέρας ἐπεινάς καθηκόντων, εἶδον πολλὰ νεκροῖς ἐκκομιζομένοις ὅμοια προῦκείντο ταῖς γυναῖξιν, καὶ ταφὰς ἐμιμῶντο κοπιόμεναι, καὶ θρήνησ ἦδον. ἡ μὲντοι τῶν Ἐρμῶν περικοπή, μῖξ νυκτὶ τῶν πλείων ἀκρατηθέντων τὰ πρόσωπα, πολλὰς καὶ τῶν περιφρονούντων τὰ τοιαῦτα διετάραξεν. ἐλέχθη μὲν ἔν, ὅτι Κορίνθιοι διὰ τὰς Συρακοσικὰς ἀποικίας ἔντας, ὡς ἐπιχέσεως ἐσομένης πρὸς τῶν οἰωνῶν ³, ἢ μεταγνώσεως τῷ πολέμῳ, ταῦτα δράσειαν. ἔ μὴν ἤπλετό γε τῶν πολλῶν ἔθ' ἔτος ὁ λόγος, ἔθ' ὁ τῶν σημείων ⁴, δεῖνόν εἶναι μηδὲν οἰσμένων, ἀλλ' οἷα Φιλεῖ Φέρειν ἀκρατος ἀκολάστων νέων εἰς ὕβριν ἐν παιδίᾳ ὑποφερομένων, ὄργῃ δ' ἄμα καὶ φόβῳ τὸ γεγονός λαμβάνοντες, ὡς ἀπὸ συναμοσίας ἐπὶ πράγμασι μεγάλοις τετολημμένον ⁵, ἄπασαν ἐξήτα-

¹ Ita ex conjectura Bryani. Vulg. ἐνίοις ἀγῶσι.

² Inficete dictum R. videtur, planius dictum fuisse monenti ἐτοιμῶν πάντων πρὸς τὸν ἔκπλεον, παρῆν ἑορτή. ἀλλ' ἐδ' αὐτῇ χρῆσόν γε προσημαινεσα. Pone ἔχρησά deesse censet μὲν, cui respondet μέντοι, paulo infra sequens.

³ V. πρὸ τῶν οἰωνῶν, ex Cat. ed. Frst.

⁴ Anon. & Dacer ex Ms. σημείων. R. in σημείων latere videtur μειρακνῶν, juvenulorum, aut potius Ἀργείων. Sed fateor, me nescire, quid hoc valeat. Probarem equidem lectionem Anon. & legerem ἄτε τὸ τῶν σημείων.

⁵ Anon. & Dacer. hanc dant lectionem pro vulgari γετολημμένον.

ηταζον ὑπόνοιαν πικρῶς, ἢ τε βεβλή συνῆσα περὶ τέ-
των, καὶ ὁ δῆμος ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πολλάναις.

XIX. Ἐν δὲ τῷ δόλῳ τινὰς καὶ μετόικας προ-
ήγαγεν Ἀνδροκλῆς ὁ δημαγωγός, ἄλλων τ' ἀγαλμάτων
περικοπᾶς, καὶ μυσηρίων παρ' οἶνον ἀπόμιμήσεις, τῷ
Ἀλκιβιάδῃ καὶ τῶν Φίλων κατηγορεύοντας. ἔλεγον δὲ,
Θεόδωρον μὲν τινα δρᾶν τὰ τῷ κήρυκος, Πολυτίαναν δὲ
τὰ τῷ δαδῶχα, τὰ δὲ τῷ ἱεροφάντῃ τὸν Ἀλκιβιάδην,
τὰς δ' ἄλλας ἐταίρους παρεῖναι καὶ μυεῖσθαι, μύσας προσ-
αγορευομένους. ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται,
Θεσσαλῶ τῷ Κίμανος εἰσαγγεῖλαντος Ἀλκιβιάδην ἀσε-
βεῖν περὶ τῷ Θεῷ¹. τραχυνομένους δὲ τῷ δήμῳ, καὶ
πικρῶς πρὸς Ἀλκιβιάδην ἔχοντος, καὶ τῷ Ἀνδροκλέας
(ἦν γὰρ ἕτος ἐχθρὸς ἐν τοῖς μάλις τῷ Ἀλκιβιάδῃ)
παροξύνοντος, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐταράχθησαν οἱ περὶ τὸν
Ἀλκιβιάδην. αἰθόμενοι δὲ, τὰς τε ναύτας, ὅσοι πλεῖν
ἔμελλον εἰς Σικελίαν, εἴνεκεν ὄντας αὐτοῖς, καὶ τὸ στρα-
τιωτικόν, Ἀργείων δὲ καὶ Μαντινέων χιλίων ὄντων
ὀπλιτῶν ἀκένουτες ἀναφανδὸν λεγόντων, ὡς δι' Ἀλκιβιά-
δην στρατεύοντο διαπόντιον καὶ μακρὰν στρατείαν, ἂν
δὲ τις ἀγνωμονῇ περὶ τῶτον, εὐθὺς ἀποσήσεται· ἀν-
εδῆρξεν καὶ παρίσαντο τῷ καιρῷ² πρὸς τὴν ἀπολογίαν,
ὥστε τὰς ἐχθρὰς πάλιν ἀδυμεῖν καὶ φοβεῖσθαι, μὴ πε-
ρὶ τὴν κρίσιν ὁ δῆμος ἀμβλύτερος αὐτῷ γένηται, διὰ

¹ Xyl. vertit: *de profanata religione deum*, annotatque:
„Cereris & Proserpinae. Est enim legendum, non ἧψ Θεῷ,
sed ἧψ Θεῷ, ut paulo post legitur in formula accusationis.“

² Interprete R. haec locutio, quae vix ulli lectori placebit,
bene si habet, idem significabit, atque *παράσασιν ἐλάμβανον ἀπὸ
τῷ καιρῷ, a tempore vel opportunitate animos! accipiebant, ac-
cendebantur, confirmabantur*. Ipsi videtur tamen aut ante aut
post ἧψ καιρῷ deesse πίσυνοι, vel simile quid. *Freti tempore,
accedebant ad causae suae dictionem animis fidentibus*. Ad-
huc dubitat, an legendum sit, *παρῆσαν*.

τὴν χρεῖαν. πρὸς ταῦτα ἔν τεχνάζεσι, τῶν ξητόρων τὰς ἐδοκῆντας ἐχθρὰς τῆ Ἀλκιβιάδου, μισῶντας δ' αὐτὸν ἐχ ἤτλον τῶν ὁμολογούντων, ἀνισαμένους ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ὡς ἔτοπόν ἔσιν αὐτοκράτορι στρατηγῷ τηλικαύτης ἀποδεδειγμένῳ δυνάμει, ἠθροισμένης στρατίας καὶ τῶν συμμάχων, μεταξὺ συγκληρῶντας ¹ δικαστήριον, καὶ ὕδωρ διαμετρῶντας, ἀπολλύναι τὸν καιρόν. ἀλλὰ νῦν μὲν ἀγαθῇ τύχῃ πλεέτω, τῆ δὲ πολέμου διαπραχθέντος, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις ² ἀπολογεῖσθαι παράν. ἐκ ἐλάνθανε μὲν ἔν ἡ κακοήθεια τῆς ἀναβολῆς τὸν Ἀλκιβιάδην, ἀλλ' ἔλεγε παριῶν, ὡς δεινὸν ἔσιν αἰτίας ἀπολιπόντα καθ' ἑαυτῆ καὶ διαβολὰς, ἐκπέμπεσθαι μετέωρον ἐπὶ τοσαύτης δυνάμει. ἀποθανεῖν γὰρ αὐτῷ ³ προσήκει μὴ λύσαντι τὰς κατηγορίας, λύσαντι δὲ καὶ φανέντι καθάρῳ, τρέπεσθαι πρὸς τὰς πολεμίας, μὴ δεδοικότες τὰς συκοφάντας.

XX. Ἐπεὶ δ' ἐκ ἔπειθεν, ἀλλὰ πλεῖν ἐκέλευον αὐτὸν, ἀνήχθη μετὰ τῶν συστρατῆγων ⁴ ἔχων τριήρεις μὲν ἐ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἀποδεέσας, ὀπλίτας δὲ πεντακισχιλίους καὶ ἑκατὸν, τοξότας δὲ καὶ σφειδονήτας καὶ ψιλὰς περὶ τριακισίους καὶ χιλίας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον. προσβαλὼν δ' Ἴταλίαν, καὶ Ῥήγιον ἐλὼν, εἰσηγήσατο γνώμην, ὅτω τρόπῳ πολεμητέον ἐστί. καὶ Νικίαν μὲν ἀντιλέγοντος, Λαμάχου

¹ B. 3. dat simplex κληρῶντας.

² Suspectum Reiskio. Mavult profusus abesse, ut ad ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς subaudiatur sive ἐγκλήμασιν, sive κατηγοροῖς, sive δικαίοις.

³ deest B. 3. Pro sequenti προσήκει Br. maluit προσήκειν, quia sequatur ἰδέσθαι, & Anon. Daceriumque ex Ms. pro hac emendatione citat. R. προσήκει bene habere censet, cum saepe oratio ab infinita & obliqua ad finitam & rectam delabi soleat.

⁴ V. συστρατιωτῶν, ex Cat. l. V. ed. Frft.

μάχη δὲ προσθεμένη, πλεύσας εἰς Σικελίαν, προσηγάγετο Κατάνην, ἄλλο δ' ἑδὲν ἔπραξε, μετάπεμπτος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὴν κρίσιν εὐθὺς γενόμενος. πρῶτον μὲν γὰρ, ὡς περ εἴρηται, ψυχραὶ τινες ἰποψίαι καὶ διαβολαὶ κατὰ τῆ Ἀλκιβιάδα προσέπιπτον ἀπὸ δέλων καὶ μετοίκων. ἔπειτα τῶν ἐχθρῶν ἀπόντος αὐτῆ κατὰπλομένων σφοδρότερον, καὶ τοῖς περὶ τὰς Ἑρμῆς ὑβρίσμασι καὶ τὰ μυσιὰ συμπλεκόνταν, ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐπὶ νεωτερισμῶ συνωμοσίας πεπραγμένα, τὰς μὲν ὀπωσῶν ἐπαιτιαθέντας ἐνέβαλον ¹ ἀκρίτως εἰς τὸ δεσματήριον, ἤχθοντο δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην μὴ λαβόντες ὑπὸ τὰς ψήφους τότε, μηδὲ κρίναντες ἐπ' αἰτίαις τηλικαύταις. ὁ δὲ τῇ πρὸς ἐκεῖνον ὀργῇ περιπεσὼν ² οἰκείος, ἢ φίλος, ἢ συνήθης, χαλεπωτέροις αὐτοῖς ἐχρήσατο. τὰς δὲ μνηύσαντας ὁ μὲν Θεκυδίδης ὀνομάσαι παρήκεν, ἄλλοι δ' ὀνομάζουσι Διοκλείδαν καὶ Τεύηρον, ὧν καὶ Φρύνιχος ἔστιν ὁ κωμικὸς ταυτὶ πεποιημένος·

Ὡ Φίλταθ' Ἑρμῆ, καὶ Φυλάσσε, μὴ πεσῶν

Αὐτὸν παρακρέσῃ ³, καὶ παράχης διαβολὴν

Ἐτέρῳ Διοκλείδῃ βεβλομένῳ κακὸν τι δρῶν.

Ἐ. Φυλάξομαι ⁴. Τεύηρῳ γὰρ ἐχθὶ βέλομαι

Μήνυτρα δᾶναι τῷ παλαμναίῳ ξένῳ.

καίτοι βέβαιον ἑδὲν, ἑδ' ἰχυρὸν οἱ μνηύοντες ἐδείκνυσαν. εἰς δ' αὐτῶν ἐρωτώμενος, ἕπως τὰ πρόσωπα τῶν Ἑρμοκοπιδῶν γνωρίσειε, καὶ ἀποκρινάμενος, ὅτι πρὸς τὴν

1 V. ἐνέβαλλον, ex Cat. I. V. Frft.

2 Ita suspicabatur Bryan. esse legendum, cum hoc verbum in hoc sensu multo fit usitatus. Vulg. παραπεσῶν.

3 Nescio, quid Br. voluerit, h. v. legendam esse sine jota subscripto, cum eam ipse declarat esse secundam personam ἢ παρακρέσσομαι. Praeced. αὐτὸν est pro σουτὸν te ipsum laedas vel aiteras, casu membrum quoddam tuum frangas.

4 Haec respondentur a Mercurio. Xyl. V. καὶ φυλάξ. ex Cat. ed. Frft.

τὴν σελήνην ¹, ἐσφάλη τᾶ παντός, ἕνης καὶ νέας ἕσης, ὅτε ταῦτ' ἐδράτο· Θόρυβον μὲν παρέχε τοῖς νῦν ἔχουσι, τὸν δῆμον δ' ἐδὲ τᾶτο μαλακότερον ἐποίησε πρὸς τὰς διαβολὰς, ἀλλ', ὥσπερ ἄρμησεν ἐξ ἀρχῆς, ἐκ ἐπαύσατο, Φέρων καὶ καταβάλλων εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἔ τις κατεῖποι.

XXI. Τῶν ἔν δεθέντων καὶ φυλαττομένων ἐπὶ κρίσει τότε καὶ Ἀνδοκίδης ἦν ὁ ρήτωρ, ἐν Ἐλλάδικος ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰς Ὀδυσσεῶς ἀπογόνους ἀνήγαγεν. ἐδόκει ἐδὲ μισόδημος καὶ ὀλιγαρχικὸς ὁ Ἀνδοκίδης· ὑποπτον δ' ἔχ ἦνικα τῆς τῶν Ἑρμῶν περικοπῆς ἐποίησεν ὁ μέγας Ἑρμῆς, ὁ πλησίον αὐτῆ τῆς οἰκίας, ἀνάδημα τῆς Αἰγιήδος Φυλῆς, ἰδρυμένος. ἐν γὰρ ὀλίγοις πάνυ, τῶν ἐπιφαιῶν μόνος σχεδὸν ἀκέραιος ἔμεινε· διὸ νῦν Ἀνδοκίδης καλεῖται, καὶ πάντες ἕτως ὀνομάζουσι, τῆς ἐπιγραφῆς ἀντιμαρτυρήσεως ². συνέβη δὲ τῷ Ἀνδοκίδῃ μάλιστα τῶν τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἔχόντων ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ γενέσθαι συνήθη καὶ Φίλον, εὐδοξον μὲν ἐχ ὁμοίως ἐκείνῳ, συνέτει δὲ καὶ τόλμη περιτλὸν, ὄνομα Τίμαιον. ἕτος ἀναπεῖθει τὸν Ἀνδοκίδην ἑαυτῆ κατήγορον καὶ τινῶν ἄλλων γενέσθαι μὴ πολλῶν· ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τῆ δῆμο, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἀδηλα παῖσι, τοῖς δὲ δυνατοῖς φοβεράτατα. βέλτιον δὲ σωθῆναι ψευδόμενον, ἢ μετὰ τῆς αὐτῆς αἰτίας ³

ἀπο-

¹ R. deesse post h. v. censet ἐν ᾧ, cum constructio haec sit: εἰς αὐτῶν ἐρωτώμενος — Θόρυβον μὲν παρέχε 7. v. ἔχ. Et. autem ante Θόρυβον vult inferi ὅ, quod finalis 7^a ἐδράτο absorplerit

² Nam titulus Hermae loquebatur, eum a tribu Aegaeide positum esse, non ab Andocide. R.

³ h. e. manente ipsum etiam supplicio sublatum eadem ignominia eodemque crimine, quod nunc ipsum premat: seu, cum futurum non sit, ut, si nullo dicto mendacio pro reo de medio tollatur, mors ejus crimen ipsius ejusque dedecus minuat, aut aboleat.

ἀποθανεῖν ἀδόξως· καὶ τὸ ἴ κοινῇ σκοπεῦντι συμφέρον ὑπάρχειν, ὀλίγας καὶ ἀμφιβόλους προέμενον, πολλὰς καὶ ἀγαθὰς ἐξελέδαι τῆς ὀργῆς. ταῦτα τῷ Τιμαίῳ λέγοντος καὶ διδάσκοντος, ὁ Ἄνδοιδης ἐπέιδη. καὶ γενόμενος μηνυτῆς καὶ εἰ αὐτῷ καὶ καὶ ἑτέρων, ἔχε τὴν ἐκ τῷ ψηφίσματος ἀδειαν αὐτός· ἔς δ' ἠνόμασε, πάντες πλὴν τῶν Φυγόντων ἀπώλοντο. καὶ πίσεως ἕνεκα προσέδηκεν αὐτοῖς οἰκέτας ἰδίως ὁ Ἄνδοιδης. ἔ μὴν ὁ γε δῆμος τὴν ὀργὴν ἄπασαν ἀφῆκεν ἐν ταῦθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπαλλαγείς τῶν Ἑρμοκοπιδῶν, ὡσπερ χολάζοντι τῷ θυμῷ πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην ὅλος ἐβύβη. καὶ τέλος ἀπέσειλε τὴν Σαλαμινίαν² πρὸς αὐτὸν, ἔ Φαύλως αὐτό γε τῷτο προστάξας μὴ βιάζεσθαι, μηδ' ἀπτεσθαι τῷ σώματος, ἀλλὰ τῷ μετρίῳ λόγῳ κερῆσθαι, κελεύοντας ἀκολασθεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, καὶ πείθειν τὸν δῆμον. ἐφοβῆντο γὰρ ταραχὰς τῷ στρατεύματι ἐν πολεμίᾳ γῆ, καὶ εἰσίν, ὃ³ βραδίως ἂν ἐξεργάσατο βεληθεῖς ὁ Ἀλκιβιάδης. καὶ γὰρ ἠθύμεν ἀπίοντος αὐτῷ, καὶ πολλὴν τριβὴν⁴ προσεδόκων καὶ μῆκος ἀργῶν ἐν τῷ Νικίᾳ τὸν πόλεμον ἔξειν, καθάπερ μύωπος ἀφρημένε τῶν πράξεων. ὁ γὰρ Λάμαχος ἦν μὲν πολεμικός καὶ ἀνδράδης, ἀξίωμα δ' ἔ προσῆν, ἐδ' ὄγκος αὐτῷ διὰ πέναν.

XXII. Εὐθύς μὲν ἔν ἀποπλέων ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀφείλετο Μεσσηνὴν Ἀθηναίος⁵. ἦσαν γὰρ οἱ μέλλοντες ἐνδι-

1 Sic dant V. & Anon. pro vulg 7ῷ.

2 Bene de h. v. Xylander. Fuit *Salaminia* *triremis navis Atheniensium publica*, publicoque negotio, praesertim reos peregre agentes ad iudicium evocandi, destinata. Thucydid. l. VI. Diodor. l. XIII. Suid. & Hesych. — Donatus male verterat: Quosdam elegit, qui Salaminiam ad Alcibiadem mitterent.

3 R. subintelligendum esse monet 7ὸ λαράττεσθαι καὶ 7ὸ σασιάζαν. Mavult tamen ἂ, *quae*, sc. *ταραχὰς καὶ εἰσίν*.

4 V. *διατριβήν*.

5 deest h. v. B. 3.

ἐνδιδόναι ¹ τὴν πόλιν, ἕς ἐκεῖνος εἰδὸς σαφέστατα, τῶν Συρακυσίων Φίλοις ἐμήνυσε, καὶ διέφθειρε τὴν πρᾶξιν. ἐν δὲ Θερίοις γενόμενος, καὶ ἀποβὰς τῆς τριήρης, ἐκρυψεν ἑαυτὸν, καὶ διέφυγε τὰς ζητῶντας. ἐπιγνόντος δὲ τινος καὶ εἰπόντος· Οὐ πισεύεις, ὦ Ἀλκιβιάδη, τῇ πατρίδι; Τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, πάντα· περὶ δὲ τῆς ψυχῆς τῆς ἐμῆς, ἐδὲ τῇ μητρὶ, μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν ἀντὶ τῆς λευκῆς ἐπευέγκη ψῆφον. ὕστερον δ' ἀπέσας, ὅτι θάνατον αὐτῆ κατέγνωκεν ἡ πόλις. Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπε, δεῖξω αὐτοῖς, ὅτι ζῶ. τὴν μὲν ἔν εισαγγελίαν ἕτας ἔχουσαν ἀναγράψαι. Θεσσαλὸς Κίμανος Λακκιάδης, Ἀλκιβιάδην Κλεινὸν Σκαμβανίδην εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν περὶ τῷ θεῷ, τὴν Δίμητρα ² καὶ τὴν Κόρην, ἀπομιμήμενον τὰ μυθήρια, καὶ δεινύοντα τοῖς αὐτῆ ἐταίροις ἐν τῇ οἴκῃ τῇ ἑαυτῆ, ἔχοντα σολῆν, οἴανπερ ἱεροφάντης ἔχων δεικνύει τὰ ἱερά, καὶ ὀνομάζοντα αὐτὸν μὲν ἱεροφάντην, Πολυτίωνα δὲ δαδῶχον, κήρικια δὲ Θεόδωρον Φηγέα ³. τὰς δ' ἄλλας ἐταίρους, μύσας προσαγορεύοντα καὶ ἐπόπας, παρὰ τὰ νόμιμα καὶ τὰ καθεστηκότα ὑπὸ τ' Εὐμολπιδῶν καὶ κηρύκων καὶ τῶν ἱερέων τῶν ἐξ Ἐλευσίνος. Ἐρήμην δ' αὐτῆ καταγνόντες, καὶ τὰ χρήματα δημευσάντες, ἔτι καταρᾶσθαι προσεψήφισαντο πάσας ἱερεῖς καὶ ἱερείας, ὧν μόνην Φασί Θεανῶ τὴν Μένωνος Ἀγραυλῆθεν ἀντειπεῖν πρὸς τὸ ψήφισμα, Φάσικσαν, εὐχῶν, ἐ καταρῶν, ἱερείαν γεγονέναι.

XXIII.

¹ Anon. ἐκδιδόναι. Subaudiendum Atheniensibus. Certi quidem Messenii parati erant oppidum suum Atheniensibus prodeire. R. Idem in seq. legendum censet τοῖς Συρακυσίων, aut τοῖς τῶν Συρακ. parti Messeniorum illi, quae cum Syracusanis faceret.

² B. 3. Δήμητραν.

³ Xyl. scribi vult Φηγασία. Palmer, annotat, Meursium optime emendasse Φηγέα.

XXIII. Τούτων δὲ κατεψηφισμένων Ἀλκιβιάδης καὶ κατεγνωσμένων, ἐτύγχανε μὲν ἐν Ἀργεὶ διατρίβων ¹, ὡς τότε πρῶτον ἐκ Θυρίων ἀποδρᾶς εἰς Πελοπόννησον διεκομίδη. Φεβόμενος δὲ τὰς ἐχθρὰς, καὶ παντάπασι τῆς πατρίδος ἀπεγνωκὸς, ἔπεμψεν εἰς Σπάρτην, ἀξιῶν ἄδειαν αὐτῷ γενέσθαι, καὶ πῖσιν ἐπὶ μείζοσι χρεῖαις καὶ ἀφελείαις, ὧν πρότερον ² αὐτὰς ἀμυνόμενος ἔβλαψε. δύντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ δεξαμένων, παραγενόμενος προθύμως ³, ἐν μὲν εὐθὺς ἐξειργάσατο, μέλλοντας καὶ ἀναβαλλομένους βοηθεῖν Συρακασίοις, ἐγείρας καὶ παροξύνας πέμψαι Γύλιππον ἄρχοντα, καὶ θραῦσαι τὴν ἐκεῖ τῶν Ἀθηναίων δύναμιν· ἕτερον δὲ, κινεῖν τὸν αὐτόθεν πόλεμον ἐπὶ τὰς Ἀθηναίους· τὸ δὲ τρίτον καὶ μέγιστον, ἐπιτεχίσαι Δεκέλειαν, ἧ μᾶλλον ἐδὲν διειργάσατο καὶ κατοικοφθόρησε τὴν πόλιν. εὐδοκιμῶν δὲ δημοσία, καὶ θαυμαζόμενος ἐχ ἤτλην ἰδίᾳ, τὰς πολλὰς καταδημαγῶγει ⁴, καὶ κατεγοήτευσεν τῇ διαίτῃ λακωνίζων ὡς ὄραντας ἐν χρῶν κερῶντα, καὶ ψυχρολατῆντα, καὶ μάζῃ συνόντα, καὶ ζωμῶ μέλανι χρώμενον, ἀπισεῖν καὶ διαπορεῖν, εἴ ποτε μάγειρον ἐπὶ τῆς οἰκίας ἔτος ἀνὴρ ἔχεν, ἢ προσέβλεψε μυρεψὸν ⁵, ἢ Μιλησίου ἠνέχετο δίγειν χλαυίδος. ἦν γὰρ, ὡς Φασί, μία δεινότης αὐτῆ τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ, καὶ μηχανῆ θήρας ἀνθρώπων ⁶,
 συν-

1 R. *supr.* διατρίβων, πρὸς ἧς κατέφθυγεν, ὅτε πρῶτον. Ad quos tum se receperat, cum primum e Thuriis in Peloponnesum esset pervectus.

2 Sic V. & Anon. Vulg. πρότερος.

3 Transpositis vocabulis R. legendum censet προθύμως παραγενόμενος, cum προθύμως cohaereat cum δεξαμένων.

4 Ita dedit V. in ed. Frst. Cat. vitiose scriptum καταδημαγῶγη, probavitque Br. pro vulg. ἴστ' ἐδημαγῶγας.

5 Has voces προσέβ. μυρ. omisit Schirach, vertens: Dafs dieser Mann jemals in seinem Hause einen Koch gehabt, oder einen Miletischen Rock angerührt habe.

6 V. ἀνθρώποις. e Cat. lect. var. ed. Frst.

συνεξομοιωθαι καὶ συνομοπαθεῖν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς διαίταις, ὀξυτέρας τρεπομένω¹ τροπὰς τῷ χαμαιλέοντος. πλὴν ἐκεῖνος μὲν, ὡς λέγεται, πρὸς ἕν ἐξαδυνατεῖ χρῶμα τὸ λευκὸν ἀφομοιοῦν ἑαυτὸν. Ἀλκιβιάδῃ δὲ, διὰ χρῆσιν ἰόντι καὶ πονηρῶν ὁμοίως, ἐδὲν ἦν ἀμίμητον, ἐδ' ἀνεπιτήδευτον. ἀλλ' ἐν Σπάρτῃ γυμναστικός, εὐτελής, σκυθρῶπος· ἐν Ἰωνίᾳ, χλιδαυδός, ἐπιτερπής, ῥάθυμος· ἐν Θράκῃ, μεθυστικός, ἰππασικός². Τισαφέρῃ δὲ τῷ σατράπῃ συνῶν, ὑπερέβαλλεν ὄγκω καὶ πολυτελείᾳ τὴν Περσικὴν μεγαλοπρέπειαν· ἐχ αὐτὸν ἐξιστὰς ἔτω ῥαδίως εἰς ἕτερον ἐξ ἑτέρου τρόπου, ἐδὲ πᾶσαν δεχόμενος³ τῷ ἦθει μεταβολὴν, ἀλλ', ὅτι⁴ τῇ φύσει χρώμενος ἔμελλε λυπεῖν τὰς ἐντυγχάνοντας, εἰς πᾶν ἀεὶ τὸ πρόσφορον ἐκείνοις χῆμα καὶ πλάσμα κατέδύετο καὶ κατέφευγεν. ἐν γὰρ τῇ Λακεδαίμονι, πρὸς τὰ ἔξωθεν⁵ ἦν εἰπεῖν. Οὐ παῖς Ἀχιλλέως⁶, ἀλλ' ἐκεῖνος

vos

1 Loco hujus dativi, ad ἕν αὐτῷ referendi, mavult R. *ῥεπόμενον*.

2 Ante h. v. incuria quadam omisissum esse ἐν *Θετταλίᾳ*, colligit Br. ex loco Athenaei: ἐν *Θετταλίᾳ* ἰπποτροφῶν καὶ ἄνιοχῶν τῶν Ἀλευαδῶν ἰππικώτερος. ὑπερῆρε δὲ καὶ τὴν τῶν Θρακῶν ἀκρατοποσίαν, praesertim cum Nepos eandem rem narrans, omnino fileat de Thracum equitandi peritia.

3 Br. mavult ἐνδεχόμενος.

4 H. Steph. scribendum censet ὅ τι, non ὅτι.

5 Subaudiendum monet R. σκοπᾶντι αὐτὸν, γὰ ἔξωθεν interpretans Alcibiadis instituta moresque foris, extus, ab externa simulata facie, cui opponitur γὰ ἑῶν, intus, veritas animi sensuum.

6 Xyl. ad haec: „Duobus utitur proverbiiis, diversitatem inter id, quod simulabat, & id quod erat Alcibiades, expressurais. Huius posterioris recte Donatus ad Helenam retulit, quam Elektra apud Euripidem (Oreste) in lugenda matre comis & formae parentem, redire ad antiquum ingenium iisdem verbis dicit. Prius est sumtum de versiculo, qui, tacito auctoris nomine, refertur a Plutarcho in lib. de amici & adulatoris discrimine: Οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς εἷ.“

νος εἶη ἂν αὐτὸς, οἷον Λυκῆργος ἐπαίδευσεν τοῖς δ' ἀληθινοῖς ἂν τις ἐπεφώνησεν αὐτῷ πάθει καὶ πράγμασιν. Ἔστιν ἢ πάλαι γυνή. Τιμαίαν γὰρ, τὴν Ἄγιδος γυναῖκα τῷ βασιλείῳ, στρατευομένη καὶ ἀποδημῶντος, ἔτω διέφθειρεν, ὥστε καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδα, καὶ μὴ ἀρνεῖσθαι καὶ τεκνύσης παιδάριον ἄρρην, ἔξω μὲν Λεωτυχίδην καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐντὸς αὐτῷ ψιθυριζόμενον ὄνομα πρὸς τὰς Φίλας καὶ τὰς ὀπαδὰς ὑπὸ τῆς μητρὸς, Ἀλκιβιάδην εἶναι. τοσῶτος ἔρωσ κατεῖχε τὴν ἀνθρωπον. ὁ δ' ἐντροφῶν ἔλεγεν, ἔχ ὕβρει τῶτο πράττειν, ἐδὲ κρατέμενος ὑφ' ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως Λακεδαιμονίων βασιλεύσωσιν οἱ ἐξ αὐτῷ γεγονότες. ἔτω πραττόμενα¹ ταῦτα πολλοὶ κατηγόρου πρὸς τὸν Ἄγιν. ἐπίστευτε δὲ τῷ χρόνῳ μάλιστα, ὅτι, σεισμῶ γενομένω, Φοβηθεῖς ἐξέδραμε τῷ θαλάμῳ παρὰ τῆς γυναικὸς· εἶτα δέκα μηνῶν ἐκέτι συνῆλθεν αὐτῇ, μεθ' ἧς γενόμενον τὸν Λεωτυχίδην ἀπέφησεν ἐξ αὐτῷ μὴ γεγονέναι. καὶ διὰ τῶτο τῆς βασιλείας ἐξέπεσεν ὕπερον ὁ Λεωτυχίδης.

XXIV. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῶν Ἀθηναίων δυσυχίαν ἐπρέσβευσαν εἰς Σπάρτην ἅμα Χίιοι, καὶ Λεσβιοὶ, καὶ Κυζινηνοὶ, περὶ ἀποστάσεως. πραττόντων δὲ Βοιωτῶν μὲν Λεσβίοις, Φαρναβάξζε δὲ Κυζινηνοῖς, Ἀλκιβιάδῃ πειθέντες, εἶλοντο Χίοις πρὸ πάντων βοηθεῖν. ἐκπλεύσας δὲ καὶ² αὐτὸς ἀπέστησεν ὀλίγη δεινῷ ἀπασαν Ἰωνίαν, καὶ πολλὰ συνὼν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοῖς, ἐβλαπτε τὰς Ἀθηναίους. ὁ δ' Ἄγις, ἐχθρὸς μὲν ὑπῆρχεν αὐτῷ διὰ τὴν γυναῖκα, κακῶς πεπονθῶς· ἤχθετο δὲ καὶ τῇ δόξῃ. τὰ γὰρ πλείστα γίνεσθαι καὶ προσχωρεῖν δι' Ἀλκιβιάδην λόγος ἦν. τῶν δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν οἱ δυνατώτατοι καὶ Φιλοτιμώτατοι ἦδη

¹ R. sup. ἔτω δ' ἀνασῶς, vel Φανερωῦς πραττόμενα.

² deest B. 3.

ἤδη τὸν Ἀλκιβιάδην ἐβαρύνοντο διὰ Φθόνον. ἔχυσαν ἔν
καὶ διεπράξαντο τὰς οἰκοθεὺν ἀρχοντας ἐπισηλαίαι πρὸς Ἰω-
νίαν, ὅπως ἀποκτείνωσιν αὐτόν. ὁ δ' ἠσυχῆ προγνὰς
καὶ Φοβηθεῖς, τῶν μὲν πράξεων πασῶν ἐκοινωνεῖ τοῖς
Λακεδαιμονίοις, τὸ δ' εἰς χεῖρας ἵεναι παντάπασιν ἔΦευ-
γε. Τισαφέρνη δὲ, τῷ βασιλέως σατράπῃ, δὲς ἑαυ-
τὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας, εὐθύς ἦν παρ' αὐτῷ πρῶτος καὶ
μέγιστος. τὸ μὲν γὰρ πολύτροπον καὶ περιττὸν αὐτῷ
τῆς δεινότητος, ἐκ ἂν ἀπλᾶς, ἀλλὰ κακοήθης καὶ Φι-
λοπόνηρος, ἐθαύμαζεν ὁ βάρβαρος· ταῖς δὲ καθ' ἡμέ-
ραν ἐν τῷ συχολάζειν καὶ συνδικαιτᾶσθαι χάρισιν ἑδὲν ἦν
ἀτεγνίσον ἦθος, ἑδὲ φύσις ἀνάλωτος. ἀλλὰ καὶ δεδιόσι
καὶ Φθονᾶσιν, ὅμως τὸ συγγενέσθαι καὶ προσιδεῖν ἐπει-
νον, ἠδονὴν τινα καὶ Φιλοφροσύνην παρεῖχε. τὰ μὲν ἔν
ὧμὸς ἂν καὶ μισέσθην ἐν τοῖς μάλις Περσῶν ὁ Τισα-
φέρνης, ἕτως ἐνεδίδα τῷ Ἀλκιβιάδῃ κολακνεύμενος,
ὧδ' ὑπερβάλλειν αὐτὸν ἀντικολακνεύων ἐκείνος. ἂν γὰρ
ἐκέκρητο παραδείσων τὸν κάλλισον, καὶ ὑδάτων καὶ λει-
μῶνων ὑγιεινῶν ἔνεκεν, καὶ διατριβὰς ἔχοντα καὶ κα-
ταφυγὰς ἠσηκμένας βασιλικῶς καὶ περιττῶς, Ἀλκιβιά-
δην καλεῖν ἔθετο ¹. καὶ πάντες ἕτω καλεῦντες καὶ
προσαγορεύοντες διετέλεν.

XXV. Ἀπογνὰς ἔν ὁ Ἀλκιβιάδης τὰ τῶν Σπαρ-
τιατῶν ὡς ἄπιστα, καὶ Φοβόμενος τὸν Ἄγιον, ἐκάκη ²
καὶ διέβαλλε πρὸς τὸν Τισαφέρνην, ἐκ ἑῶν βοηθεῖν αὐ-
τοῖς προθύμως, ἐδὲ καταλύειν τὰς Ἀθηναίους, ἀλλὰ
γλίχρως ³ χορηγεῖντα θλίβειν καὶ ἀποκναίειν ἀτρέμα,
καὶ

¹ Br. mavult εἰθίζετο, ex nota edit. Reisk. — ut mihi vi-
detur, vitiose scriptum, pro εἰθίζετο. R. sulpr. καλεῖν νόμον ἔθε-
το, ipse sibi legem ferebat, sic appellandi.

² Ita hunc locum R. distinxit, quem Vulgatae dant: φοβό-
μενος, τὸν Ἄγιον ἐκάκη. Monet redire hoc verbum ad praemis-
sum τὰ Σπάρτιων.

³ V. γλίχρως δὲ, ex cat. l. v. Frft.

καὶ ποιεῖν ἀμφοτέρως βασιλεῖ χειροῦθεις, καὶ καταπό-
 νες ὑπ' ἀλλήλων. ὁ δ' ἐπέειπτο βραδίως, καὶ δῆλος ἦν
 ἀγαπᾶν καὶ θαυμάζων· ὡς' ἀποβλέπεσθαι τὸν Ἀλκι-
 βιάδην ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τὰς δ' Ἀθηναίους
 καὶ μεταμέλεσθαι τοῖς γνωθεῖσι περὶ αὐτῶ, κακῶς πά-
 χοντας, ἀχθεσθαι δὲ κἀκεῖνον ἤδη καὶ φοβεῖσθαι, μὴ
 παντάπασι τῆς πόλεως ἀνααιρεθείσης, ὑπὸ Λακεδαιμο-
 νίοις γένηται μισόμενος ¹. ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε πάν-
 τα τὰ πράγματα τοῖς Ἀθηναίοις χεδὸν ὑπῆρχε, κἀκεῖ-
 θεν ὀρμώμενοι τῇ ναυτικῇ δυνάμει, τὰ μὲν ἀνεκλιῶντο τῶν
 ἀφασίωντων, τὰ δ' ἐφύλαττον, ἀμωσγέντως ἔτι τοῖς πο-
 λεμίοις κατὰ θάλατταν ὄντες ἀξιόμαχοι· Τισαφέρνην
 δὲ φοβέμενοι ², καὶ τὰς λεγομένας ὅσον ἔπω παρεῖναι
 Φοινίσσας τριήρεις πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἕσας, ἧν ἀφί-
 κομένωνν ἔδεμια ³ σωτηρίας ἐλπίς ὑπελείπετο τῇ πόλει
 ταῦτα δ' εἰδὼς Ἀλκιβιάδης, ἔπεμπε κρύφα πρὸς τὰς
 ἐν Σάμῳ δυνατὰς τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίδας ἐνδιδὼς παρ-
 ἔξειν τὸν Τισαφέρνην φίλον, ἐ τοῖς πολλοῖς χαριζόμε-
 νος, ἐδὲ πισεύων ἐκείνοις, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις, εἰ πολμη-
 σεῖαν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ παύσαντες ὑβρίζον-
 τα τὸν δῆμον, αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν σώξουσιν τὰ πράγματα

C 2

καὶ

¹ Br. mavult misκμῆνοισι.

² Ante aut post h. v. R. deesse videtur ἡσύχαζον, vel ἔ-
 πτησσαν, vel simile quid. Ed. Frst. post ἀξιόμαχοι distinguit per
 comma, post φοβέμενοι autem per punctum. Non est dubium,
 quin φοβ. cum praecedente ὄντες bene constructum esse possit.
 Sed cur seqq. separentur, & quomodo sint supplenda, nescio.
 nisi tanquam per parenthesin dicta, & a φοβ. recta, censetas.
 Fateor enim, ea, quae R. suppleri vult, minus mihi probari,
 cum paulo ante dicatur κἀκεῖθεν ὀρμώμενοι, ἀνεκλιῶντο. ἐφύ-
 λαττον. Equidem malo utramque constructionem participialem
 ad haec ipsa tempora finita referri, quasi dictum esset γὰ μὲν
 ἀνεκλιῶντο τῶν ἀφασίωντων, ἀμωσγέντως ἔτι τοῖς πολημίοις κατὰ
 θάλασσαν ὄντες ἀξιόμαχοι — γὰ δ' ἐφύλαττον, Τισαφέρνην
 φοβέμενοι καὶ γὰς &c.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. ἔδεμιας.

καὶ τὴν πόλιν. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι σφόδρα προσεῖχον τῷ Ἀλκιβιάδῃ, τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς, Φρύνιχος ὁ Διραδιώτης¹, ὑποπτεύσας, ὅπερ ἦν, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐδέν τι μᾶλλον ὀλιγαρχίας, ἢ δημοκρατίας δεόμενον, ζητῶντα δὲ πάντως κατελθεῖν, ἐκ διαβολῆς τῆ δῆμῳ προσηραπέυειν καὶ ὑποδύεσθαι τὰς δυνατὰς, ἀντίστατο. κρατῆμενος δὲ τῆ γνώμῃ, καὶ Φανεραῖς ἤδη τῆ Ἀλκιβιάδε γεγωναῖς ἐχθρὰς, ἐξήγγειλε κρύφα πρὸς Ἀσύοχον τὸν τῶν πολεμίων ναύαρχον, ἐγγελευόμενος φυλάσσεσθαι καὶ συλλαμβάνειν ὡς ἐπαμφοτερίζοντα τὸν Ἀλκιβιάδην. ἐλελήθει δ' ἄρα προδότης προδότῃ διαλεγόμενος. τὸν γὰρ Τισαφέρην ἐκπεπληγμένος ὁ Ἀσύοχος, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ὁρῶν παρ' αὐτῷ μέγαν ὄντα, κατεμήνυσε τῷ Φρυνίχῃ πρὸς αὐτόν². ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εὐθύς εἰς Σάμον ἐπεμψε τῷ Φρυνίχῃ κατηγορήσοντας. ἀγανακτῶντων δὲ πάντων καὶ συνισαμένων ἐπὶ τὸν Φρύνιχον, ἐχ ὁρῶν ἐτέραν διαφυγὴν ἐκ τῶν παρόντων, ἐπεχείρησεν ἰᾶσθαι μείζονι κακῷ τὸ κακόν. αὐθις γὰρ ἐπεμψε πρὸς τὸν Ἀσύοχον, ἐγκαλῶν μὲν ὑπὲρ τῆς μηνύσεως, ἐπαγγελλόμενος δὲ τὰς ναῦς καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων ὑποχείριον αὐτῷ παρέξειν. ἔ μὴν ἐβλαψέ γε τὰς³ Ἀθηναίεσ ἢ τῷ Φρυνίχῃ προδοσίᾳ, διὰ τὴν Ἀσυό-

1 Palmer. scribi vult Δειραδιώτης. Δειράδας, inquit, demus fuit Atticae, a situ loci procul dubio sic dictus. Nam *δειράς* est eminentia jugi praelongi, collum vel cervix montis. Cf. Suid. in h. v. Δειρατιώτης (Küster. Scribe Δειραδιώτης, ut habet Harpocratio, ex quo Suidas) δῆμός ἐστι τῆς Λεοντίδος Δειράδες. ἀφ' ἧ ὁ δημότης Δειρατιώτης. Xyl. nullam noverat Diradium tribum vel curiam; hinc suspectam habuit vocem.

2 V. B. 3. πρὸς αὐτὰς. Ed. Frft. Cat. I. var. αὐτὰς. Ante τῷ Φρυνίχῃ in vulg. legitur τὰ; item in seq. lin. Utrumque τὰ expruxit R. suo arbitratu. V. autem exhibet ἐπεμψε τὰς τῷ Φρ. κατ. ex Cat. lect. var. ed. Frft. Male videtur notare ed. Reisk. quasi V. daret τὰς pro τῷ.

3 Hanc lectionem dedit B. 3. quae Br. placuit. Vulg. ἐβλαψε τὰς sine γε.

Ἄσυδ' ἔχ' παλιπροδοσίαν ¹. καὶ γὰρ ταῦτα κατεῖπε τῷ Φρυνίχῃ πρὸς τὰς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ὁ δὲ Φρυνίχος προαιθόμενος καὶ προσδεχόμενος δευτέραν κατηγορίαν παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, Φθάσας αὐτὸς προεῖπε τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι μέλλουσιν ἐπιπλεῖν οἱ πολέμιοι, καὶ παρήνευσε πρὸς ταῖς ναυσὶν εἶναι, καὶ περιτειχίσαι τὸ στρατόπεδον. ἐπεὶ δὲ, πραττόντων ταῦτ' Ἀθηναίων, ἤκε γράμματα πάλιν παρὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ φυλάττεσθαι κελεύοντος τὸν Φρυνίχον, ὡς προδιδόντα τοῖς πολεμίοις τὸν ναύσταθμον, ἠπίσησαν, οἴομενοι τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὸτα σαφῶς τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν καὶ διάνοιαν, ἀποχρηῆσθαι πρὸς τὴν ² Φρυνίχῃ διαβρολήν, ἐκ ἀληθείας. ὕσερον μέντοι τὸν Φρυνίχον, ἐνὸς τῶν περιπόλων ³ Ἑρμῶνος ἐν ἀγορᾷ πατάξαντος ἐγχειριδῶ καὶ διαφθεירותος, οἱ Ἀθηναῖοι, δίκης γενομένης, τῷ μὲν Φρυνίχῃ προδοσίαν κατεψηφίσαντο τεθνηκότος, τὸν δ' Ἑρμῶνα καὶ τὰς μετ' αὐτῷ συσάντας ἐσεφάνωσαν.

XXVI. Ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε κρατήσαντες οἱ Ἀλκιβιάδῃ φίλοι, πέμπουσι Πείσανδρον ⁴ εἰς ἄστυ κινήσοντα τὴν πολιτείαν, καὶ παραδαρῆνυέντα τὰς δυνατὰς τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ καταλύειν τὸν δή-

C 3

μον

¹ H. Steph. qui duabus vocibus scriptum legit, quaerit, num scribendum sit una voce *παλιπροδοσίαν*, sicuti dicatur *παλιπροδοτής*.

² V. γῆν γῆ. Huc enim pertinere mihi videtur lectio Var. in Cat. Frft. ed. — In seq. pro *ἐκ ἀληθείας* (ad quod observat V. ibidem: non est in omnibus, in edit. Reisk. autem minus apte dicitur: omittit Vulc.) — suspic. R. *ἐκ ἀληθείαι*, commentis abuti, ad constandam Phrynicho invidiam.

³ Bene vertit Xyl. *excubitor*, *vigil*, *explorator*. Inepte, eo teste, Donatus *servum* dederat. Suidas *περιπόλος γὰρ φυλακὰς ἢ ζητητὰς. ἀπὸ γῆ περιπολεῖν*. Hesych. *περίπολος*, *φραρός*, *ἔφορος*. Kind male vertit: von einem unter dem Hermon stehenden Wächter.

⁴ B. 3. *Τίσανδρον*.

μον, ὡς ἐπὶ τέτοις τῷ Ἀλκιβιάδῃ Τισαφέρνην αὐτοῖς Φίλον καὶ σύμμαχον παρέξοντας. αὕτη γὰρ ἦν πρόφασις, καὶ τῷτο πρόχημα τοῖς καθισῶσι τὴν ὀλιγαρχίαν. ἐπεὶ δ' ἔχυσαν καὶ παρέλαβον τὰ πράγματα οἱ πεντακισχίλιοι λεγόμενοι, τετρακόσιοι δὲ ὄντες, ἐλάχιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ προσεῖχον ἤδη, καὶ μαλακώτερον ἤπλυντο τῷ πολέμῳ, τὰ μὲν, ἀπισῶντες ἔτι πρὸς τὴν μεταβολὴν ξενοπαθεῖσι τοῖς πολίταις, τὰ δ', οἰόμενοι μᾶλλον ἐνδῶσειν αὐτοῖς τὰς Λακεδαιμονίαις, αἰεὶ πρὸς ὀλιγαρχίαν ἐπιτηδείως ἔχοντας. ὁ μὲν ἔν κατὰ τὴν πόλιν δῆμος ἄκων ὑπὸ δέας ἡσυχίαν ἤγε· καὶ γὰρ ἀπεσφάγησαν ἐκ ὀλίγοι τῶν ἐναντιμένων Φανερωῖς τοῖς τετρακοσίοις. οἱ δ' ἐν Σάμῳ ταῦτα πυθθανόμενοι καὶ ἀγανατίζοντες ὤρμητο πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ· καὶ μεταπεμφθέντες τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ στρατηγὸν ἀποδείξαντες, ἐπέλευον ἠγεῖσθαι καὶ καταλύειν τὰς τυράννας. ὁ δ' ἐκ οἶον ἐν τις ἐξαίφνης χάριτι τῶν πολλῶν μέγας γεγονῶς, ἔπαυε καὶ ἠγάπησε, πάντα δεῖν εὐθὺς οἰόμενος χαρίζεσθαι καὶ μηδὲν ἀντιλέγειν τοῖς ἐκ πλάνητος καὶ Φυγάδος αὐτὸν νεῶν τοσάτων καὶ στρατοπέδου καὶ δυνάμειος τηλικαύτης ἀποδείξασιν ἠγεμόνα καὶ στρατηγόν· ἀλλ' ὅπερ ἦν ἄρχοντι μεγάλῳ προσῆκον, τῷ ἀντίσταθαι Φερομένοις ὑπ' ὀργῆς, κωλύσας ἐξαμαρτεῖν ¹, τότε γὰρ τὰ πράγματα τῇ πόλει περιφανῶς ἔσωσεν. εἰ γὰρ ἔφραντες ἀπέπλευσαν οἴαδε, τοῖς μὲν πολεμίοις εὐθὺς ἔχειν ὑπῆρχεν Ἰωνίαν ἅπασαν, καὶ τὸν ² Ἐλκῆσποντου ἀμαχεί, καὶ τὰς νήσους, Ἀθηναίοις δὲ πρὸς Ἀθηναίους μάχεσθαι,

¹ Hunc locum ita R. emendavit, praeposendo voci ἀντίσταθαι γῶ, & distinguendo post ἐξαμαρτεῖν per comma, ubi vulg. dant punctum. Idem aliam exhibet conjecturam ἐτόλμησεν ἀντίσταθαι Φ. ὁ ὀργῆς καὶ κωλύσας ἐξ. At, ut ego censuo, adjectione verbi ἐτόλμησεν non opus esset. Facilius mutares ἀντίσταθαι in ἀντίστατο.

² Utramque vocem addidit R. de suo.

χεῖραι, τὸν πόλεμον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλόντας· ὁ ἱ
 μόνος ἢ μάλισμα μὴ γενέσθαι διεκάλυψεν ὁ Ἀλκιβιάδης,
 ἔ μόνον πείθων καὶ διδάσκων τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καθ'
 ἕνα τὰς μὲν ἀντιβολῶν, τῶν δ' ἐπιλαμβανόμενος. συν-
 ἔπραττε δ' αὐτῷ καὶ Θρασύβελος ὁ Στεριεὺς ἅμα ² παρῶν
 καὶ κενραγῶς· ἦν γὰρ, ὡς λέγεται, μεγαλοφρονότα-
 τος Ἀθηναῖον. ἐπειὶνὸ τε δὴ καλὸν τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ
 ἄδενδὸς δεύτερον ³, ὅτι ὑποχόμενος τὰς Φοινίσσας ναῦς,
 ἃς προσεδέχοντο Λακεδαιμόνιοι βασιλέως πέμψαντος,
 ἢ μετασῆσεν πρὸς αὐτὰς, ἢ διαπράξεσθαι ⁴ μηδὲ πρὸς
 ἐκείνας νομιθῆναι, διὰ ταχέων ἐξέπλευσε. καὶ τὰς
 μὲν ναῦς ἐκφανείσας περὶ Ἄσπενδον ἐκ ἠγαγεν ὁ Τι-
 σαφέρνης, ἀλλ' ἐψεύσατο τὰς Λακεδαιμονίους· τὴν δ'
 αἰτίαν τῷ ἀποτρέψαι παρ' ἀμφοτέροις ὁ Ἀλκιβιάδης
 εἶχε, καὶ μᾶλλον ἔτι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὡς δι-
 δάσκων τὸν βάρβαρον αὐτὰς ὑφ' αὐτῶν περιορῆν ἀποβυ-
 μένας τὰς Ἑλλάδας. ἔ γὰρ ἦν ἄδηλον, ὅτι τοῖς ἐτέ-
 ροις δύναμις τοσαύτη προσγενομένη, τὰς ἐτέρας ἀφηρεῖ-
 το νομιθῆ τὸ κράτος τῆς θαλάσσης.

XXVII. Ἐκ τέτρα κατελύθησαν μὲν οἱ τετρακό-
 σιοι, τῶν Ἀλκιβιάδῃ Φίλων προθύμως συλλαμβανομένων
 τοῖς τὰ τῷ ⁵ δήμῳ φρονῶσι. βυλομένων δὲ τῶν ἐν ἅσει
 καὶ κελευόντων κατιέναι τὸν Ἀλκιβιάδην, αὐτὸς ὤρετο
 δεῖν μὴ κεναῖς χερσὶ μηδὲ ἀπράκτοις ⁶, οἴηται καὶ χά-
 ριτι

C 4

¹ Ita legi voluit R. pro vulg. ὄν. Idem dedit ἢ post μόνος. Mavult tamen ὁ μόνος ἢ καὶ μάλισμα, aut ὁ μόνος ἢ ἐν τοῖς μάλισμα.

² R. quaerit, num θυμαῖ.

³ Ita R. dedit de suo. Vulg. καὶ δεύτερον, absque ἄδενδῳ allique nulli, nullius alius, neque ipsius Alcibiadis facinori praeclaro cedens, & posthabendum.

⁴ Ita H. Steph. legi voluit. Vulg. διαπράξεσθαι.

⁵ Hunc artic. addidit R. de suo.

⁶ Br. magis placuit ἀπράκτως, ut postea ἐνδόξως κατελθεῖν. R. autem mavult ἀπράκτος.

ριτι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνδόξως κατελθεῖν. διὸ πρῶτον μὲν ὀλίγαις ναυσὶν ἐν Σάμῃ περιέπλει τὴν Κυθρίων καὶ Κῶων θάλασσαν· ἐκεῖ δ' ἀκέσας Μίνδαρον τὸν Σπαρτιάτην εἰς Ἐλλάσποντον ἀναπλεῖν τῷ σὺλῳ παντὶ, καὶ τὰς Ἀθηναίους ἐπακολοθεῖν, ἠπειγέτο βοηθῆσαι τοῖς στρατηγοῖς. καὶ κατὰ τύχην εἰς τῆτο καιρῷ συνήνυσσε πλέων ἰδηλωμαίδικα τριήρεσιν, ἐν ᾧ πάσαις ἡμέταις ναυσὶ συμπεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ καὶ διαναυμαχῶντες περὶ Ἀβυδὸν ἀμφοτέροι, τοῖς μὲν ἠτῶμενοι μέρεσι, τοῖς δὲ νικῶντες, ἄχρι δείλης ἀγῶνι μεγάλῳ συνείχοντο. καὶ παρέχε μὲν ἐναντίαν δόξαν ἀμφοτέροις ἐπιφανείς, ἄσε θαρσεῖν μὲν τὰς πολεμίας, θορυβεῖσθαι δὲ τὰς Ἀθηναίους. ταχὺ δὲ σημεῖον ἔρας ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος Φιλίου, ὥρμησεν εὐθύς ἐπὶ τὰς κρατῆντας καὶ δῶκοντας τῶν Πελοποννησίων. τρεψάμενος δ' αὐτὰς ἐξέωσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ προσκείμενος ἔκοψε τὰς ναῦς, καὶ συνετίθρασκε τῶν ἀνδρῶν ἐνεόντων, καὶ Φαρναβάζου περὶ προσβοηθῆντος αὐτοῖς καὶ μαχομένους παρὰ τὴν θάλασσαν ὑπὲρ τῶν νεῶν. τέλος δὲ τῶν μὲν πολεμίων τριάκοντα λαβόντες, ἀνασώσαντες δὲ τὰς αὐτῶν, τρόπαιον ἔστησαν. ἔτω δὲ λαμπρῶ χρησάμενος εὐτυχία, καὶ Φιλοτιμέμενος εὐθύς ἐγκαλωπίσασθαι τῷ Τισαφέρνη, ξένια καὶ δῶρα παρασπενυσάμενος, καὶ θεραπείαν ἔχων ἡγεμονικὴν, ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. ἔ μὴν ἔτυχεν, ἂν προσεδόκησεν, ἀλλὰ πάλαι κακῶς ἀκῶν ὁ Τισαφέρνης ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ φοβόμενος αἰτίαν λαβεῖν ἐν βασιλείᾳ, ἔδοξεν ἐν καιρῷ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀφίχθαι, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν εἴρξεν ἐν Σάρδεσιν, ὡς λύσειν ἐκείνης τῆς διαβολῆς τὴν ἀδικίαν ταύτην ἐσομένην.

XXVIII.

γ Ita habent V. & B. 3. Vulg. πλέων. Br. susp. πλῆν, ut dicitur, ἀνύαν δρόμον & ὄδον, ita συνανύαν πλῆν. R. observat. συνήνυσσε πλέων idem valere, atque συνετίθρασε τὸν πλῆν, confecit iter maritimum cum classe sua XVIII navium, oportuno tempore, et kam recht zu gerechter Zeit an.

XXVIII. Τριάκοντα δ' ἡμερῶν διαγενομένων, ὁ Ἀλκιβιάδης ἵππεσσι ποθὲν εὐπορήσας, καὶ ἀποδράς τὰς Φύλακας, εἰς Κλαζομενάς διέφυγε. τὸν μὲν Τισαφέρην προσδιέβαλεν, ὡς ὑπ' ἐκείνου μεθιμένος, αὐτὸς δὲ πλεύσας εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, καὶ πυθόμενος, Μίνδαρον ὁμῶς καὶ Φαρνάβραζον ἐν Κυζίκῳ γεγενῆσθαι, τὰς μὲν στρατιώτας παρῶρμησεν, ὡς ἀνάγκη ἔσαν αὐτοῖς καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν καὶ ναί¹ μὰ Δία τειχομαχεῖν πρὸς τὰς πολεμίας· χρήματα γὰρ ἔνι εἶναι μὴ πάντη κρατῆσι· πληρώσας δὲ τὰς ναῦς καὶ κατέρας εἰς Προκόνησον, ἐπέλευσεν ἐντὸς περιβάλλειν τὰ λεπτὰ πλοῖα καὶ παραφυλάσσειν, ὅπως μηδεμίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπιπλέοντος αὐτῶ γενεῖτο μηδαμῶδες προαΐδησις. ἔτυχε δὲ καὶ πολὺν ἕμμερον ἐξαίφνης ἐπιπέσοντα, καὶ βροντὰς καὶ ζόφον συεργῆσαι καὶ συνεπιρῦψαι τὴν παρασκευήν. ἔ γὰρ μόνον τὰς πολεμίας ἔλαθεν², ἀλλὰ καὶ τὰς Ἀθηναίους, ἀπεγνωκότας ἤδη, ἐμβῆναι κελεύσας, ἀνήχθη. καὶ μετὰ μικρὸν ὅτε ζόφος διελύθη, καὶ κατὰφθησαν αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες, αἰωρόμεναι πρὸ τῆς λιμένος τῶν Κυζικηνῶν. θείσας ἔν ὁ Ἀλκιβιάδης, μὴ διὰ τὸ πλῆθος αὐτὸν³

C 5

προ-

¹ R. addidit de suo. Voces καὶ μὰ Δία τειχομαχεῖν omittit B. 3. Consentit autem cum Plut. Xenophon L. I. Hist. Gr. παρεκελεύετο αὐτοῖς, ὅτι ἀνάγκη εἴη καὶ ναυμαχεῖν, καὶ πεζομαχεῖν, καὶ τειχομαχεῖν.

² Subaudiendum esse monet R. aut παρασκευασάμενος, aut ἐμβῆας. In seq. sup. idem esse legendum: ἀλλὰ καὶ τὰς Ἀθηναίους (sc. ἔλαθεν) ἔς, ἀπεγνωκότας ἤδη, ἐμβῆναι κελεύσας, sed insciis etiam Atheniensibus, qui cum jam coepissent desperare, se posse cum hostium classe configere, repente signum movendi ab Alcibiade accipiebant in altum excurrente.

³ H. Steph. maluit αὐτῶν. Br. coniecit αὐτοῖς, sc. Spartani. R. autem lectionem vulgarem bene habere docet, sententia ita explicanda: metuens Alcibiades, ne, si univ. suae classis

προϊδόντες εἰς τὴν γῆν καταφύγωσι, τὰς μὲν στρατηγὰς ἐκέλευσεν ἡσυχῇ πλέοντας ὑπολείπεσθαι, αὐτὸς δὲ τεσσαράκοντα ναῦς ἔχων ἐφαίνετο, καὶ πρὸς αὐαίτο τὰς πολεμίας. ἐπεὶ δ' ἐξηπάτητο, καὶ ¹ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ τσαυτάς ἀντεξήλασαν, αὐτοὶ μὲν εὐθύς ἐξήπτοντο καὶ συνεπλέοντο, τῶν δ' ἄλλων ἤδη μαχομένοις ἐπιφερομένων, ἐκπλαγέντες ἔφευγον. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης εἴκοσι ταῖς ἀρίσταις διεκπλεύσας καὶ προσβαλὼν τῇ γῆ καὶ ἀποβάς, ἐνέκειτο τοῖς Φεύγουσιν ἐκ τῶν νεῶν καὶ πολλὰς ἔφθειρε. Μινδάρους δὲ καὶ Φαρναβάζου προσβοηθέντων ² κρατήτας, τὸν μὲν Μίνδαρον ἀνεῖλεν ἐρρωμένως, ἀγωνιζόμενον, ὁ δὲ Φαρναβάζος ἔφυγε. πολλῶν δὲ καὶ νεῶν ³ καὶ ὅπλων κρατήσαντες, τὰς μὲν ναῦς ἀπάσας ἔλαβον, χειρωσάμενοι δὲ καὶ Κύζικον, ἐκλιπόντος τῷ Φαρναβάζῳ καὶ τῶν Πελοποννησίων διαφθαρέντων, ἐ μόνον τὸν Ἑλλήσποντον εἶχον βεβαίως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης θαλάσσης ἐξήλασαν κατὰ κράτος τὰς Λακεδαιμονίας. ἐάλω δὲ καὶ γράμματα λακωνικῶς φράζοντα τοῖς Ἐφόροις τὴν γεγενημένην ἀτυχίαν.

Ἐρῆει

classis numerum, simul & una hostium oculis objiceret, ex eo sentirent hostes, ipsum adesse, vel accedere; (id quod e multitudinem navium necessario esset eventurum) eoque animadvertente, in terram continentem se reciperent. Hinc R. in sequenti ad τεσσαράκοντα ναῦς subaudiendum monet μόνον.

¹ Hanc partic. copul. de suo addidit R. — αὐτοὶ seq. lin. redit ad Spartanos, qui cum Mindaro erant.

² B. 3. simplex dat βοηθέντων.

³ Ita dedit R. pro vulg. νεκρῶν, quae vox quidem nullo modo probari potest. μὲν, quod sequitur post τὰς, idem dedit pro vulg. τε, & pro ἔλαβον legi vult κατέκτανον. Xyl. suspicatus est ἐνάρων pro νεκρῶν. Vox quidem poetica, quam tamen recipi posse censet, cum Plutarchus alibi poetiis verbis usus fuerit.

Ἔρρει τὰ καλά. Μίνδαρος ἀπέσσεται. πεινῶντί τ' ἄνδρες. ἀπορέομες ¹, τί χρὴ δρᾶν.

XXIX. Οὕτω δ' ἐπὴρθησαν οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου στρατευσάμενοι, καὶ τοσῶτον ἐφρόνησαν, ὥς' ἀπαξιῶν ἔτι τοῖς ἄλλοις καταμηνύουσι στρατιώταις ἑαυτὰς, πολλὰν ἠτήμενοις, ἀητήητες ὄντας. καὶ γὰρ ἐ πολλῶ πρότερον συνεβεβήκει πλείσαντος περὶ Ἐφεσον τῆ Θρασύλλα, τὸ χαλκῆν ἀνεσάναι τρόπαιον ὑπὸ τῶν Ἐφεσίων ἐπ' αἰχύνῃ τῶν Ἀθηναίων. ταῦτ' ἐν ὠνείδιζον οἱ μετ' Ἀλκιβιάδου τοῖς μετὰ τῆ Θρασύλλα, μεγαλύνοντες αὐτὰς καὶ τὸν στρατηγόν, ἐκείνοις δὲ μῆτε γυμνασίων, μῆτε χάρας ², ἐν στρατοπέδῳ κοινωνεῖν ἐθέλοντες. ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζος ³ ἰππέας τε πολλὰς ἔχων καὶ περὶ ἐπὴλθεν αὐτοῖς ἐμβεβληκόσιν εἰς τὴν Ἀβυδηνῶν, ὃν Ἀλκιβιάδης, ἐμβοηθήσας ἐπ' αὐτὸν, ἐτρέψατο καὶ κατεδίωξεν ἄχρι σιότας μετὰ τῆ Θρασύλλα. καὶ ἀνεμίγνυντο, καὶ κοινῇ, Φιλοφρονέμενοι καὶ χαίροντες, ἐπανήσαν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῇ δ' ὑπεραίῃ σήσας τρόπαιον, ἐλεηλάτει τὴν

1 De hac epistola, vere Laconica, critici multum laborant. Vulg. dant δ' post Μίνδαρος, quod R. delevit auctoritate Junt. Fl. & Ald. — Pro ἀπέσσεται Fl. dat ἀπέσσα, quod confirmant B. 3. & Dacer. ex Ms. — Ald. vero ἀπέσσα, & Vulcob. cui glossa adjecta est ἠφανίδη; id quod in cat. l. v. edit. Frst. plene ita legitur: ἀπέσσουτο, ἀπέσσουά μετ' ἠφανίδη. Ibid. Anon. ἀπέσσα, id est, mortuus est, authore Eustathio. Steph. probat ἀπέσσα. Pro τ' ἄνδρες Br. scribendum τῶνδρες cum Xenoph. Fl. Ald. & B. 3. Steph. consentit. Anon. ex cat. l. v. Frst. δ' ἄνδρες. Pro ἀπορέομες B. 3. Fl. & Ald. habent ἀπορέομες, quaenam potior lectio, Steph. non pronunciat. Br. placet ἀπορέομες, quia Doricum sit saepe mutare ε in α.

2 R. susp. μῆτ' ἐσχάρας, neque foci.

3 R. mavult ἐπεὶ δὲ Φαρνάβαζόν, ὅς ἐππέας — ad accusativum refertur ἐτρέψατο; ad ὅς autem ἔχων & ἐπῆλθε. Idem dedit ὃν Ἀλκ. pro vulg. ὁ Ἀλκ. — Apodosis periodi incipit a verbo ἀνεμίγνυντο, quod idem de suo dedit pro vulg. ἀνεμίγνυτο. μετὰ τῆ Θρασύλλα, id est σὺν τοῖς μετὰ Θρ.

τὴν Φαρναβάζου χώραν, ἰδενὸς ἀμύνασθαι τολμῶντος. ἱερεῖς μέντοι καὶ ἱερείας ἔλαβε μὲν, ἀλλ' ἀφῆκεν ἀνευ λύτρων. Χαλκηδονίοις δ' ἀφεσῶσι καὶ δεδεγμένοις Φερρᾶν καὶ ἄρμωσὴν Λακεδαιμονίων ἄρμημένους πολεμεῖν, ἀκίσας δ', ὅτι ¹ τὴν λείαν πᾶσαν ἐκ τῆς χώρας συναγαγόντες εἰς Βιθυνὸς ἐκλίθενται ², Φίλας ὄντας ³, ἦκεν ἐπὶ τὰς ὄρας ἄγων τὸ εὐράτευμα· καὶ κήρυκα προσπέμψας ⁴, ἐνεκάλει τοῖς Βιθυνοῖς. οἱ δὲ δέισαντες, τὴν τε λείαν ἀπέδοσαν αὐτῷ, καὶ Φιλίαν ὠμολόγησαν.

XXX. Ἀποτεχιζομένης δὲ τῆς Χαλκηδόνος ἐκ θαλάττης εἰς θαλάττην, ὁ Φαρνάβαζος ἦκεν, ὡς λύσων τὴν πολιορκίαν· καὶ Ἴπποκράτης ὁ ἄρμωσῆς ἐκ τῆς πόλεως συναγαγὼν τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν, ἐπεχειρεῖ τοῖς Ἀθηναίοις. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἕμα πρὸς ἀμφοτέρους ἀντιτάξας τὸ εὐράτευμα, τὸν μὲν Φαρνάβαζον αἰχρῶς Φεύγειν ἠνάγκασε, τὸν δ' Ἴπποκράτη διέφθειρε, καὶ συχνὰς τῶν περὶ αὐτὸν ἠτήθησεν. εἴτ' αὐτὸς μὲν ἐκπλεύσας εἰς τὸν Ἐλλάσποντον ἠργυρολόγει, καὶ Σηλυβρίαν εἶλεν, ἀφειδήσας ἑαυτῆ παρὰ τὸν καιρὸν. οἱ γὰρ ἐνδιδόντες τὴν πόλιν, συνέθεντο μὲν ἀναχῆσαι πυρσὸν αὐτῷ μεσάσης νυκτός· ἠναγκάσθησαν δὲ τῶτο ποιῆσαι πρὸ τῆς καιρῆς, τῶν συνωμοτῶν φοβηθέντες· τινὰ ἐξαίφνης μεταβαλλόμενον ⁵. ἀρθέντος ἔν τῆ πυρ-
σῆ

¹ Br. probat lectionem B. 3. δ' ante ὅτι ομπιττентis. Sin haec particula retineatur, R. legendum censet ὄρμητο, vel ὄρμησε μὲν πολεμῶν.

² R. mavult ἐκλίθεντο, in plusquampr.

³ R. monet, ambigue positam esse hanc locutionem, cum utrumque subaudiri possit, tam ἑαυτοῖς, Chalcedoniis, quam αὐτῷ, Alcibiadi.

⁴ Non quidem prorsus rejicit R. lectionem vulg. προσπέμψας; praetulit tamen προσπέμψας.

⁵ V. μεταβαλλόμενον.

σὴ μὴδέπω τῆς στρατιᾶς ἕσης ἐτοίμης, ἀναλαβὼν ὅσον τριάκοντα ¹· περὶ αὐτὸν, ἠπείγετο δρόμῳ πρὸς τὰ τεῖχη, τὰς ἄλλας ἔπεσαι κατὰ τάχος κελεύσας. ἀνοιχθεῖσης δὲ τῆς πύλης αὐτῷ, καὶ προσγενομένων τοῖς τριάκοντα πελτασῶν εἴκοσι, παρεισπεσὼν εὐθὺς ἤθετο τὰς Σηλυβριανὰς ἐξ ἐναντίας μετὰ τῶν ὅπλων ἐπιφερομένους. ἐπεὶ δ' ὑποσάντι μὲν ἐκ ἐφαίνετο σωτηρία, πρὸς δὲ τὸ Φυγεῖν, ἀτήρητος ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἐν ταῖς στρατηγίαις ² γεγονῶς, Φιλονειότερον εἶχε, τῇ σάλπιγγι σημήνας σιωπῆν, ἐπέλευσεν ἕνα τῶν παρόντων ἀνειπεῖν. Σηλυβριανὰς Ἀθηναίοις ἐναντία ὅπλα μὴ τίθεσθαι ³. τῆτο τὸ κήρυγμα τὰς μὲν ἀμβλυτέρους ἐποίησε πρὸς τὴν μάχην, ὡς τῶν πολεμίων ἔνδον ὄντων ἀπάντων· οἱ δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἠδίκως ἐγένοντο πρὸς τὰς διαλύσεις. ἐν τῷ δὲ ⁴ συσάντες ἀλλήλους ἐδίδουσαν λόγον, ἐπήλθεν ἡ στρατιὰ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ τευμαιρόμενος, ὅπερ ἦν, εἰρηνικὰ φρονεῖν τὰς Σηλυβριανὰς, ἔδεισε, μὴ τὴν πόλιν οἱ Θρᾶκες διαρπάσωσιν. ἦσαν δὲ πολλοὶ χάριτι τῷ Ἀλκιβιάδῃ καὶ δι' εὐνοίαν στρατευόμενοι προθύμως. ἀπέπεμψεν ἔν τέττας ἅπαντας ἐν τῆς πόλεως, τὰς δὲ Σηλυβριανὰς δεηθέντας ὑδὲν ἠδίκησεν, ἀλλὰ χρήματα λαβὼν, καὶ Φρερᾶν ἐγκαταστήσας, ἀπήλθεν.

XXXI. Οἱ δὲ πολιορκῶντες τὴν Χαλκηδόνα στρατηγοὶ, σπονδὰς ἐποίησαντο πρὸς Φαρνάβαζον ἐπὶ τῷ χρήματι λαβεῖν, καὶ Χαλκηδονίους ὑπηκόους πάλιν Ἀθηναίοις εἶναι,

1 R. *sup.* τριάκοντα ἧν περὶ αὐτὸν.

2 B. 3. *στρατείαις*.

3 Xyl. μὴ ante hoc verbum non agnovit. Br. ita legit Σηλυβριανοῖς Ἀθηναίοις ἐναντία ὅπλα μὴ τίθεσθαι — edixit praeco, Athenienses non contra Selybrianos arma gerere, sed contra Spartanos & Pharnabazi milites, si qui in praesidio essent. Hanc conjecturam sequitur Schirach, eam cum Bryano contextui aptiorem existimans.

4 desit B. 3.

εἶναι, τὴν δὲ Φαρναβάζου χῆραν ἀδομεῖν. Φαρνάβαζον δὲ πρέσβεσιν Ἀθηναίων πρὸς βασιλέα πομπὴν μετ' Ἀσφαλείας παραχεῖν. ὡς ἔν ἐπαυελθόντα τὸν Ἀλκιβιάδην ὁ Φαρναβάζος ἤξει καὶ αὐτὸν ὁμοῖαι περὶ τῶν ἠμολογημένων, ἐκ ἔφῃ πρότερον, ἢ κείνον, αὐτοῖς ¹ ὁμοῖαι. γενομένων δὲ τῶν ὄρκων, ἐπὶ Βυζαντίας ἀφεςῶντας ἦλθε, καὶ περιετείχιζε τὴν πόλιν. Ἀναξίλας δὲ καὶ Λυκέργης καὶ τινων ἄλλων συνθεμένων ² ἐπὶ σωτηρίᾳ παραδέσειεν τὴν πόλιν, διαδὸς λόγον, ὡς ἀνίστησιν αὐτὰς ³ πράγματα νεότερα συνισάμενα περὶ τὴν Ἰωνίαν, ἡμέρας ἀπέπλει ταῖς ναυσὶ πάσαις, νυκτὸς δ' ὑποσρέψας, αὐτὰς μὲν ἀπέβη μετὰ τῶν ὀπλιτῶν, καὶ προσελθὼν τοῖς τεύχεσιν ἡσυχίαν ἤγεεν. αἱ δὲ νῆες ἐπὶ τὸν λιμένα πλεύσασαι, καὶ βιαζόμεναι κραυγῇ τε πολλῇ καὶ θορύβοις καὶ φόβοις, ἅμα μὲν ἐξέπληττον τῷ ἀπροσδοκίῳ τὰς Βυζαντίας, ἅμα δὲ τοῖς ἀττικίζουσι παρεῖχον ἐπ' ἀδείας τὸν Ἀλκιβιάδην δέχεσθαι, πάντων ἐπὶ τὸν λιμένα καὶ τὰς ναῦς βοηθόντων. ἔμην ἀμαχεῖ προσεχώρησαν ⁴. οἱ γὰρ παρόντες ἐν τῷ Βυζαντίῳ Πελοποννήσιοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ Μεγαρεῖς, τὰς μὲν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐτρέψαντο καὶ καθεῖρξαν εἰς τὰς ναῦς πάλιν, τὰς δ' Ἀθηναῖκας ἔνδον ὄντας αἰθόμενοι, καὶ συντάξαντες ἑαυτὰς, ἐχώρην ὁμοῖε. καρτεροῦς δὲ μάχης γενομένης, ἐνίκησεν Ἀλκιβιάδης τὸ δεξιὸν κέρασ ἔχων, Θηραμένης δὲ τὸ εὐάνυμον, καὶ τῶν πολεμίων τὰς περιγενομένους, ὅσον τριακοσίας, ζῶντας ἔλαβε. Βυζαντίων δὲ μετὰ τὴν μά-

χην

¹ Vulg. dat ἢ κοινὸν αὐτοῖς. Xyl. dubitanter coniecit ἢ κοινολογῶν. Br. probat lectionem ἢ ἐκεῖνον, quam exhibent Anon. V. Ms. Dacer. & B. 3. & Xenophon firmare videtur: εἰ μὴ ἀφ' ἐκεῖνος αὐτῷ ὁμοῖται. R. de suo dedit ἢ κείνον, i. e. ἢ ἐκεῖνον. In Cat. l. v. ed. Frft. lectio V. & Anon. ita exstat: αὐτὸν αὐτοῖς, vel ἐκεῖνον αὐτὸν V. ἢ ἐκεῖνον A.

² Ita V. & B. 3. Vulg. συνθεμένων.

³ Anon. αὐτὸν ex Cat. l. v. Frft.

⁴ Ita dedit R. de suo pro vulg. προσεχώρησαν.

χην ἕδεις ἀπέθανεν, ἐδ' ἔφυγεν. ἐπὶ τέτοις γὰρ οἱ ἄνδρες παρέδοσαν ¹ τὴν πόλιν, καὶ ταῦτα συνέθεντο, μηδὲν αὐτοῖς ἴδιον ὑπεξελόμενοι ². διὸ καὶ δίκην προδοσίας ἐν Λακεδαιμόνι Φεύγων ὁ Ἀναξίλαος, ἐφάνη τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐκ αἰχύρων. ἔφη γὰρ, ἐκ ὧν Λακεδαιμόνιος, ἀλλὰ Βυζάντιος, ἐδὲ τὴν Σπάρτην κινδυνεύσαν, ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον ὄρῳν, τῆς μὲν πόλεως ἀποστετειχισμένης, μηδενὸς δ' εἰσαγομένης, τὸν δ' ὄντα σῆτον ἐν τῇ πόλει Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ἐθιόντων, Βυζαντιῶν δὲ πεινάντων σὺν τέκνοις καὶ γυναίξιν, ἐπρόδῃναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πολέμων καὶ κακῶν ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν, μιμήμενος τὰς ἀρίστες Λακεδαιμονίων, οἷς ἐν καλὸν ἀπλῶς καὶ δίκαιόν ἐστι τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον. οἱ μὲν ἐν Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀκέσαντες, ἤδηθησαν καὶ ἀπέλυσαν τὰς ἄνδρας.

XXXII. Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης, ἰδεῖν τε ποθῶν ἤδη τὰ οἴκοι, καὶ ἔτι μᾶλλον ὀφθῆναι βεβλόμενος τοῖς πόλιταις νενικηκῶς τὰς πολεμίας τοσαυτάκις, ἀνήχθη, πολλαῖς μὲν ἀσπίσι καὶ λαφύροις κύκλῳ κεκοσμημένων τῶν Ἀττικῶν τριηρῶν, πολλὰς δ' ἐφελκόμενος αἰχμαλώτως, ἔτι δὲ πλείω κομίζων ἀπροσόλια τῶν διεφθαρμένων ὑπ' αὐτῷ καὶ κενρατημένων. ἦσαν γὰρ ἐκ ἐλάττης συναμφότεραι διακοσίων. ἃ δὲ Δᾶρις ὁ Σάμιος, Ἀλκιβιάδου Φάσκων ἀπόγονος εἶναι, προστίθησι τέτοις, αὐλεῖν μὲν εἰρεσίαν τοῖς ἐλαύνουσι Χρυσόγονον τὸν Πυθιονίκην ³, κελεύειν δὲ Καλλιπίδην τὸν τῶν τραγωδιῶν ὑποκριτὴν, σατὰς καὶ ξυσίδα ⁴ καὶ τὸν ἄλλον ἐναγώνιον ἀμπεχόμενον κόσμον, ἰσὶα δ' ἀλεργῶ τὴν ναυαρχίδα προσφέ-

¹ V. παρῆδωκαν.

² Ita dedit Anon. Vulgo ὑπεξιλεῖν.

³ V. Πυθιονίκην, e Cat. l. v. ed. Frft.

⁴ Ita dedit R. in plur. de suo pro vulgari ξυσίδα. Nam uterque tam Chrysogonus quam Callipides, ut suum habebat σκῆτον, tunicam statariam, ad pedes usque promissam, ita xyrida quoque habebat.

ρεθαι τοῖς λιμέσιν ¹, ἔτε Θεόπομπος, ἔτ' Ἐφορος, ἔτε Ξενοφῶν γέγραφεν· ἔτ' εἰκὸς ἦν ἕτως ἐντροφῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις, ὥσπερ ἐν μέθης ἐπιχωμάζοντα, μετὰ Φυγῆν καὶ συμφορὰς τοσαύτας πατερχόμενον. ἀλλ' ἐπειὸς καὶ δεδιὼς κατήγετο, καὶ καταχθρεῖς ἐ πρότερον ἀπέβη τῆς τριήρης, πρὶν εἶς ἐπὶ τῷ κατασράματος ἰδεῖν Εὐρυπτόλεμόν τε τὸν ἀνεψιὸν παρόντα, καὶ τῶν ἄλλων Φίλων καὶ οἰκείων συχρὸς ἐκδεχομένους καὶ παρακαλῶντας. ἐπεὶ δ' ἀπέβη, τὰς μὲν ἄλλους στρατηγὰς ἐδ' ὄραν ἐδόκειν ἀπαντῶντες οἱ ἄνθρωποι, πρὸς δ' ἐκείνου συντρέχοντες, ἐβόων, ἠσπάζοντο, παρέπεμπον, ἐσεφάνην προσιόντες· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι προσελθεῖν, ἄπωθεν ἐθεῶντο, καὶ τοῖς νέοις ἐδεικνυσαν οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ δὲ καὶ τὸ δακρύον ² τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέρματο, καὶ μνήμη πρὸς τὴν παρῆσαν εὐτυχίαν τῶν πρόθεν ἀτυχημάτων, λογιζομένοις, ὡς ἔτ' ἂν Σικελίας διήμαρτον, ἔτ' ³ ἄλλο τι τῶν προσδοκηθέντων ἐξέφυγεν αὐτὰς, ἑάσαντας Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τῶν τότε πραγμάτων καὶ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, εἰ νῦν σὴν πόλιν παραλαβὼν ὀλίγα δέξασαν ἐκπεπληκέναι τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν δὲ μόλις τῶν προασείων κρατῆσαν, αὐτὴν δὲ πρὸς ἑαυτὴν εἰσιστάξασαν, ἐκ λυπρῶν ἔτι ⁴ λειψύων καὶ ταπεινῶν ἀνασῆσας, ἐ μόνον γε τῆς θαλάσσης τὸ κράτος ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ περὶ νικῶσαν ποδείκνυσι πανταχῶς τὰς πολεμίας.

XXXIII.

¹ In vulg. post h. v. leguntur haec: ὥσπερ ἐν μέθης ἐπιχωμάζοντα. Cum aut defestum prodant, aut loco suo non stent, R. placuit, haec verba alio transferre, & paulo post pone τοῖς Ἀθηναίοις collocare, numerumque singularem pro plurali dare.

² Vulg. dant πολὺ δὲ καὶ δάκρυον. Bryaño placuit partic. δακρῶν, seu conformius cum τῷ χαίροντι; R. illud recepit, & de suo articulum addidit.

³ Ita B. 3. Junt. Ald. Vulg. ἔτ' ἄλλο.

⁴ Br. mavult ἕτω.

XXXIII. Τὸ μὲν ἐν ψήφισμα τῆς καθόδε πρότερον ἐνεκέρωτο Κριτίς τῆ Καλλιάρχου γράφαντος, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐλεγείαις πεποίηκεν, ὑπομιμνήσκων τὸν Ἀλκιβιάδην τῆς χάριτος ἐν τέτοις.

Γνώμη δ' ἢ σε κατήγαγ', ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν

Εἶπον, καὶ γράψας τῆργον ἔδρασα ¹ τότε.

Σφραγίς δ' ἡμετέρης ² γλάττης ἐπὶ τοῖσδεσι κεῖται. τότε δὲ, τῆ δῆμα συνελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ τὰ μὲν αὐτῆ πάθη κλαύσας καὶ ὀλοφυράμενος, ἐγκαλέσας δὲ μικρὰ καὶ μέτρια τῷ δήμῳ, τὸ δὲ σύμπαν ἀναθεῖς αὐτῆ τινὶ τύχῃ πουηρᾷ, καὶ Φθονερῷ δαίμονι, πλεῖστα δ' εἰς ἐλπίδας τῶν πολεμίων ³, καὶ πρὸς τὸ θάρσειν διαλεχθεῖς καὶ παρορμήσας, σεφάνοις μὲν ἐσεφανάθη χρυσοῖς, ἠρέθη δὲ καὶ κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ἐψηφίσαντο δὲ τὴν ἐσίαν ἀποδῆναι αὐτῷ, καὶ τὰς ἀράς ἀφοσιώσασθαι πάλιν. Εὐμολπίδας καὶ κήρυκας, ὡς ἐποίησαντο τῆ δῆμα προστάξαντος. ἀφοσιωμένων δὲ τῶν ἄλλων, Θεόδωρος ὁ ἱεροφάντης. Ἄλλ' ἐγὼ, εἶπεν, ἐδὲ κατηρασάμην αὐτῷ κικλὸν ὕδεν, εἰ μηδὲν ἄδικεῖ τὴν πόλιν.

XXXIV. Οὕτω δὲ τῆ Ἀλκιβιάδα λαμπρῶς εὐημερῆντος, ὑπέδρατ' ἐν εἰς ὅμως ὁ τῆς καθόδε καιρός. ἢ γὰρ ἡμέρᾳ κατέπλευσεν, ἐδράτο τὰ Πλυντήρια τῆ θείᾳ. ἀρῶσι δὲ τὰ ἄργια Πραξιεργίδαι ⁴ Θαραγηλιῶνος
ἐκλήθη

¹ Ita repositum fuit ex vetusto codice pro ἔγραψα. H. Steph.

² Hanc lectionem sistit V. (Cat. l. v. ed. Frft.) in textu hujus editionis legitur ἡμετέροις.

³ Bryano sententia requirere videtur πολιτῶν: finxit orationem ad augendas spes civium. R. autem vulgarem bene habere censet. De spe hostium, vel adversus spem hostium dixit, h. e. docuit, quam eae essent fluxae vanaeque.

⁴ deest haec vox B. 3. Ed. Frft. Πραξιεργίδαι.

ἔβη Φθίνοντος ἀπόρρητα ¹. τόν τε κόσμον καθελόντες, καὶ τὸ ἕδος κατακαλύψαντες. ὅθεν ἐν ταῖς μάλισα τῶν ἀποφράδων τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπρακτὸν Ἀθηναῖοι νομίζουσιν. ἐ Φιλοφρόνας ἔν, ἐδ' εὐμενῶς ἐδόκει προσδεχομένη τὸν Ἀλκιβιάδην ἢ θεός ² παρακαλύπτεσθαι καὶ ἰπελαύνειν ἑαυτῆς. ἐ μὴν ἀλλὰ πάντων γεγονότων τῶ Ἀλκιβιάδῃ κατὰ γνώμην, καὶ πληρεμένων ἑκατὸν τριῶν, αἱ αὖθις ἐμπλεῖν ἔμελλον, Φιλοτιμία τις ἐκ ἀγεννῆς προσπεσῶσα κατέχευεν αὐτὸν ἄχρι μυσηρίων. ἀφ' ἧ γὰρ ἐπετειχίσθη Δεκέλεια, καὶ τῶν εἰς Ἐλευσίνα παρόδων ἐκράτεον οἱ πολέμιοι παρόντες, ἐδένα κόσμον εἶχεν ἢ τελετὴ πεμπομένη κατὰ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ θυσίαι καὶ χορεῖαι καὶ πολλὰ τῶν δρωμένων καθ' ὁδὸν ἱερῶν ³, ὅταν ἐξελαύνωσι τὸν Ἴακχον, ὑπ' ἀνάγκης ἐξελείπετο. καλὸν ἔν ἐφαίνετο τῶ Ἀλκιβιάδῃ καὶ πρὸς Θεῶν ὀσιότητα, καὶ πρὸς ἀνθρώπων δόξαν, ἀποδῆναι τὸ πάτριον χῆμα τοῖς ἱεροῖς, παραπέμψαντα πεζῇ τὴν τελετὴν, καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τὰς πολεμίας· ἢ γὰρ ἀτρεμήσαντα κομιδῇ κολύσειν καὶ ταπεινώσειν τὸν Ἄγιον, ἢ μάχην ἱερὰν καὶ θεοφιλῆ περὶ τῶν ἁγιοτάτων καὶ μεγίστων ἐν ὄψει τῆς πατρίδος μαχεῖσθαι, καὶ πάντας ἕξειν μάρτυρας τὰς πολίτας τῆς ἀνδραγαθίας. ὡς δὲ ταῦτ' ἔγνω καὶ προεῖπεν Εὐμολπίδαις καὶ κήρυξι, σκοπὰς μὲν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκάθισε, καὶ προδρόμους τινὰς ἄμ' ἡμέρα προεξέπεμψεν. ἱερεῖς δὲ καὶ μύσας καὶ μυσαγωγὰς ἀναλαβῶν, καὶ τοῖς ὅπλοις περικαλύψας ⁴, ἦγεν ἐν κόσμῳ καὶ μετὰ σιωπῆς·

μα

¹ V. ἀπόρρητόν γε. ἀπορρητότατόν γε. Cat. l. v. ed. Frst.

² V. θεός, ἀλλὰ παρ.

³ Meursius correxit ὁδὸν ἱερὰν, viam sacram; id quod Br. probat.

⁴ R. ad haec: cum eos sepsisset globo militum armatorum, quem praeduxerat illis euntibus, a parte terrae continentis, quo tuti essent ab hostibus, nam a parte maris nil erat, quod metuerent.

μα σεμνὸν καὶ θεοπρεπὲς τὴν στρατηγίαν ἐκείνην ἐπιδεικνύμενος, ὑπὸ τῶν μὴ Φθουάντων ἱεροφαντίαν καὶ μουσαγωγίαν προσαγορευομένην. μηδενὸς δὲ τῶν πολέμων ἐπιθέδαι τολμήσαντος, ἀσφαλῶς ἐπαγαγὼν ¹ εἰς τὴν πόλιν, ἤρθη μὲν αὐτὸς τῷ Φρονήματι, καὶ τὴν στρατίαν ² ἐπῆρεν, ὡς ἄμαχον καὶ ἀήτητον ἔσαν ἐκείνη στρατηγῆντος, τὰς δὲ Φορτικὰς καὶ πένητας ἔτως ἐδημαγώγησεν, ὡς ἔρῃν ἔρωτα θουμασὸν ὑπ' ἐκείνη τυραννεῖσθαι, καὶ λέγειν ἐνίοσ καὶ προσίεναί παρακελευόμενος, ὅπως τῷ Φθῶνι κρείττων γενόμενος, καὶ καταβαλὼν ψηφίσματα, καὶ νόμους, καὶ Φλυάρεις ἀπολλύντας τὴν πόλιν, ὡς ἂν πράξῃ ³ καὶ χρήσῃται τοῖς πράγμασι, μὴ δεδιὼς τὰς συκοφάντας.

XXXV. Αὐτὸς μὲν ἔν ἐκείνοσ ἦν εἶχε δίκνοιαν περὶ τῆσ τυραννίδοσ, ἀδηλόν ἐστίν ⁴. οἱ δὲ δυνατώτατοὶ τῶν πολιτῶν Φοβηθέντεσ, ἐσπέδασαν αὐτὸν ἐκπλεῦσαι τὴν ταχίσην, τὰ τ' ἄλλα ψηφισάμενοὶ, καὶ συνάρχοντασ, ἕσ ἐκείνοσ ἠθέλησεν. ἐκπλεύσασ ἔν ⁵ ταῖσ ἐκατὸν ναυσί, καὶ προσβαλὼν Ἄνδρῶ, μάχη μὲν ἐκράτησεν αὐτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ὅσοὶ παρήσαν, ἐχ εἶλε δὲ τὴν πόλιν. ἀλλὰ τῆτο τῶν κοινῶν ἐγυλημάτων πρῶτον ⁶ ὑπῆρξε κατ' αὐτῆ τοῖσ ἐχθροῖσ. εἶομε δ', εἴ τισ ἄλλοσ, ὑπὸ τῆσ αὐτῆ δόξησ καταλυθῆναι καὶ Ἀλκιβιάδησ. μεγάλη γὰρ ἔσα, καὶ τόλμησ καὶ συνέσεωσ γέμισα ⁷ ἀφ' ἧν κατῶρθωσεν, ὑποπῶν αὐτῆ τὸ ἄλλει-

D 2

πον,

¹ R. ut mihi videtur, maluit ἐπαναγαγῶν. Haec enim vox sine omni nota est scripta in annotat.

² Ita R. de suo dedit pro vulg. στρατηγίαν.

³ H. Steph. scribendum censuit, ὅπως ἂν πράξῃ. R. male videtur ὡς ἂν βέληται, πράξῃ, pro voluntate sua ageret.

⁴ V. ἀδελος ἦν.

⁵ B. 3. δε.

⁶ Teste H. Steph. in aliis edd. deest πρῶτον.

⁷ Reiskio iudice dura dictio δόξω γέμισα τόλμησ καὶ συνέσεωσ, pro gloria hominis, qui multa videtur fortitudine pollere, ad auden-

πον, ὡς ἐ σπεδάσαντος, ἀπισία ¹ τῆ μὴ δυνηθῆναι
 παρεῖχε· σπεδάσαντα γὰρ ἔδεν ἂν διαφυγεῖν. ἤλπι-
 ζον δὲ καὶ Χίως ἐαλωκότας ἀκέσσεθαι, καὶ τὴν ἄλλην
 Ἰωνίαν. ὅθεν ἠγανάκην, μὴ ταχὺ πάντα, μηδ' εὐ-
 θείως, ὡς ἐβέλοντο, πυθανόμενοι διαπεπραγμένον· ἔχ
 ἔπολογιζόμενοι τὴν ἀχρηματίαν, ἀφ' ἧς πολεμῶν πρὸς
 ἀνθρώπους βασιλέα μέγαν χορηγὸν ἔχοντας, ἠναγκάζε-
 το πολλὰκις ἐκπλέων καὶ ἀπολείπων τὸ στρατόπεδον,
 μισθὸς καὶ τροφὰς πορίζειν. καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον
 ἐγκλημα διὰ ταύτην ἔλαβε τὴν αἰτίαν. Λυσάνδρῳ γὰρ
 ἐπὶ τὴν ναυαρχίαν ἀποσαλέντος ὑπὸ Λακεδαιμονίων,
 καὶ τετράβολον ἀντὶ τριώβολα τῷ ναύτῃ δίδοντος ἐξ
 ὧν ἔλαβε παρὰ Κύρου χρημάτων, αὐτὸς ἤδη γλίχρως
 χορηγῶν καὶ τὸ τριώβολον, ἀπῆρεν ἀργυρολογῆσων ἐπὶ
 Καρίας. ὁ δ' ἀπολειφθεὶς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιμελητῆς
 Ἀντίοχος, ἀγαθὸς μὲν ἦν κυβερνήτης, ἀνόητος δὲ τάλ-
 λα καὶ φορτικός· ἔχων δὲ πρόσταγμα παρὰ τῷ Ἀλ-
 κιβιάδῃ, μηδ' ἂν ἐπιπλέωσιν οἱ πολέμιοι, διαναυμαχεῖν,
 ὅπως ἐξῆυβρισε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε τὴν αὐτῆ πλη-
 ρωσάμενος τριήρη καὶ τῶν ἄλλων μίαν, ἐπιπλεῦσαι τῇ
 Ἐφέσῳ, καὶ παρὰ τὰς πύρας τῶν πολεμίων νεῶν,
 πολλὰ καὶ πρᾶτλων καὶ φθειγόμενος ἀκόλασα καὶ βωμο-
 λόχα, παρεξελάνειν. τὸ μὲν ἔν πρῶτον Λύσανδρος
 ὀλίγαις ναυσὶν ἐπαναχθεὶς ² ἐδίωκεν αὐτὸν, τῶν δ' Ἀθη-
 ναίων ἐπιβοηθέντων, πάσαις ἀναχθεὶς ³ καὶ κρατήσας,
 αὐτὸν

audendum parata, sed prudentia quoque & peritia rerum arma-
 ta: quasi dixisset μεγάλη γὰρ ἔσα ἢ δόξα αὐτῆ, καὶ εἰς ἴολο-
 μαν μαρτυρηθεῖσα συνέσωσ γέμεσαν.

1 Aut ita legendum censuit cum Bryano R. aut δὲ ἀπι-
 σίαν. Vulgo simpl. ἀπισίαν.

2 V. ἐπαχθεὶς. E. Cat. l. v. Ed. Frft.

3 Ita Br. distingui voluit pro vulg. ἐπιβοηθέντων πάσαις,
 ἀναχθεὶς. Idem etiam suspicari audet πάσαις συναφθεὶς, ut re-
 petitio vocis vitetur, tum supra, tum infra, tum proxime col-
 locata.

αὐτὸν τε διέφθειρε τὸν Ἀντίλοχον, καὶ ναῦς ἔλαβε περὶ
 λὰς καὶ ἀνθρώπους, καὶ τρόπαιον ἔστησεν. ὡς δὲ ταῦτ'
 ἤκουσεν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπανελθὼν εἰς Σάμον, ἀνήχθη
 παντὶ τῷ σόλῳ, καὶ πρὸς ἀλεῖτο τὸν Λύσανδρον. ὁ δ'
 ἠγάπα νενικηώς, καὶ ἐκ ἀντανήγετο.

XXXVI. Τῶν δὲ μισάντων τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν
 τῷ στρατοπέδῳ, Θρασύβελος ὁ Θράσωνος, ἐχθρὸς ὢν,
 ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας κατηγορήσων. καὶ τὰς ἐκεῖ παροξύ-
 νας ἔλεγε πρὸς τὸν δῆμον, ὡς Ἀλκιβιάδης διέφθειρε
 τὰ πράγματα καὶ τὰς ναῦς ἀπολώλεκεν, ἐντροπῶν τῇ
 ἀρχῇ καὶ παραδίδὸς τὴν στρατηγίαν ἀνθρώποις ἐκ πότων
 καὶ ναυτικῆς σπερμολογίας δυναμένοις παρ' αὐτῷ μέγι-
 στον, ὅπως αὐτὸς ἐπ' ἀδείας χρηματίζεται περιπλέων,
 καὶ ἀκολασαίνῃ μεθυσκόμενος, καὶ συνῶν ἐταίραις Ἀβυ-
 δθηαῖς καὶ Ἰωνίσιν, ἐφορμέντων δι' ὀλίγα τῶν πολεμίων.
 ἐνεκάλει δ' αὐτῷ καὶ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν, ἃ
 κατεσκεύασεν ἐν Θράκῃ περὶ Ἰ Βισάνθην, αὐτῷ καταφυ-
 γῆν, ὡς ἐν τῇ πατρίδι μὴ δυνάμενος βίβν, ἢ μὴ βεβλό-
 μενος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πειθέντες, ἐτέρας εἶλοντο στρα-
 τηγὰς, ἐνδεικνύμενοι τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὀργὴν καὶ κακώ-
 νοιαν. ἃ δὲ πυνθανόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ δεδοικώς,
 ἀπῆλθεν ἐκ τῆ στρατοπέδου παντάπασιν· καὶ συναγαγὼν
 ξένους, ἐπολέμει τοῖς ἀβασιλεύτοις Θραξίν ἰδίᾳ, καὶ
 πολλὰ χρήματα ξυνήγαγεν ἀπὸ τῶν ἀλισσινομένων· καὶ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἅμα τοῖς προσοικῶσιν ἔδδεικν ἀπὸ τῶν
 βαρβάρων παρείχεν. ἐπεὶ δ' οἱ περὶ Τυδέα καὶ Μέν-
 κνδρον καὶ Ἀδείμαντον στρατηγοὶ πάσας ὁμᾶ τὰς ὑπ-
 αρχέσας τίτε ναῦς τοῖς Ἀθηναίοις ἔχοντες ἐν Αἰγὸς
 ποταμοῖς, εἰώθεσαν ἐπιπλεῖν τῷ Λυσάνδρῳ ναυλοχῶν-
 τι περὶ Λάμψακον, ἅμ' ἡμέρα, προκαλέμενοι, καὶ πά-
 λιν ἀνασρέφειν ὀπίσω, καὶ διημερεύειν ἀτάκτως καὶ ἀμε-
 λῶς, ἅτε δὴ καταφρονῶντες· ἐγγὺς ὢν ὁ Ἀλκιβιάδης

D 3

ἔ περιεῖδεν, ἐδ' ἠμέλησεν, ἀλλ' ἵππῳ προσελάσας ἐδί-
 δασκε τὰς στρατηγὰς, ὅτι κακῶς ὀρμῶσιν ¹ ἐν χωρίοις
 ἀλιμένοις καὶ πόλιν ἐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐκ Ση-
 σῶ τὰ ἐπιτήδεια λαμβάνοντες, καὶ περιορῶντες τὸ ναυ-
 τικῶν, ὅταν ἐπὶ τῆς γῆς γένηται, πλανώμενον, ὅποι-
 τις ² θεῖλοι, καὶ διασπειρόμενον. ἀντεφορμῶντος αὐ-
 τοῖς εὐλοῖα, πρὸς ἐπίταγμα μοναρχικὸν εἰθισμένε σιωπῇ
 πάντα ποιεῖν.

XXXVII. Ταῦτα δὲ λέγοντος τῷ Ἀλκιβιάδῃ,
 καὶ παραινῶντος εἰς Σησῶν μεθορμίσαι τὸν εὐλοῖον, ἔ
 προσεῖχον οἱ στρατηγοί. Τυδεὺς δὲ καὶ πρὸς ὕβριν ἐκέ-
 λευσεν ἀποχωρεῖν· ἔ γὰρ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐτέρως στρα-
 τηγεῖν. ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ὑπονοήσας τι καὶ προδοσίας
 ἐν αὐτοῖς, ἀπήει, καὶ τοῖς προπέμπουσι τῶν ἀπὸ τῶ
 στρατοπέδου γνωρίμων ἔλεγεν, ὅτι μὴ προπηλακισθεὶς ἔτι
 ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ὀλίγαις ἂν ἡμέραις ἠνάγκασε Λα-
 κεδαιμονίαις διαναυμαχεῖν αὐτοῖς ἄκοντας, ἢ τὰς ναῦς
 ἀπολιπεῖν. ἐδόκει δὲ τοῖς μὲν ἀλαζονεύεσθαι, τοῖς δ'
 εἰκότα λέγειν, εἰ Θορῆνας ἐκ γῆς ἐπαγαγὼν πολλὰς
 ἀκοντιστὰς καὶ ἵππεῖς, προσμάχοιτο καὶ διαταράτῃσι τὸ
 στρατόπεδον αὐτῶν. ὅτι μέντοι τὰς ἀμαρτίας τῶν Ἀθη-
 ναίων ὀρθῶς συνεῖδε, ταχὺ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν. ἔφ-
 η γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀπροσδοκῆτως ³ τῷ Λυσάνδρῳ προσ-
 πεσόντος, ὁκλῶ μόναι τριήρεις ἐξέφυγον κατὰ Κόωνος,
 αἱ δ' ἄλλαι μικρὸν ἀπολείπεσθαι διακοσίων, ἀπήχθησαν
 αἰχμάλωτοι. τῶν δ' ἀνθρώπων τριχιλίαις ἐλὼν ζῶντας
 ἀπέσφαξεν ὁ Λυσάνδρος. ἔλαβε δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας
 ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ τὰς ναῦς ἐνέπρησε, καὶ τὰ μακρὰ
 τεῖχη

¹ R. ita dedit a v. ὀρμῆω, cum lectio vulg. ὀρμῶσιν ab ὀρ-
 μῶν h. l. non stare possit.

² In nota ed. R. est: τις omittunt V. & B. 3. In Cat. su-
 tem l. v. Frft. ita extat: ὅπη θεῖλη vel ὅποι θεῖλη vel ὅπη τις
 θεῖλοι. V.

³ V. ἀδοκῆτως.

τείχη κατεΐλεν. ἐν δὲ τότε Φοβηθεῖς ὁ Ἀλκιβιάδης ἄρχοντας ἤδη καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὰς Λακεδαιμονίας, εἰς Βιθυνίαν μετέστη, πολλὰ μὲν ἄγων χρήματα, πολλὰ δὲ νομίζων, ἔτι δὲ πλείω καταλιπὼν ἐν οἷς ἔκει τείχεσιν. ἐν δὲ Βιθυνίᾳ πάλιν, ἐν ὀλίγα τῶν ἰδίων ἀπολέσας, καὶ περινοπεῖς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Θρακῶν, ἐγνω μὲν ἀναβαίνειν πρὸς Ἀρταξέρξην, ἑαυτὸν τε μὴ χεῖρονα Θεμισουλέας πειρωμένῳ βασιλεῖ Φανειῖδαι νομίζων, καὶ κρείττονα τὴν πρόφασιν. ἔ γὰρ ἐπὶ τὰς πολίτας, ὡς ἐκεῖνον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τὰς πολεμίας ὑπαργήσειν, καὶ δεήσεσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. εὐπορίαν δὲ τῆς ἀνόδου μετ' ἀσφαλείας μάλιχα Φαρνάβαζον οἴμενος παρέξειν, ἤχθετο πρὸς αὐτὸν εἰς Φρυγίαν, καὶ συνδιήγε θεραπεύων ἅμα καὶ τιμώμενος.

XXXVIII. Ἀθηναῖοι δὲ χαλεπῶς μὲν ἔφερον ¹ τῆς ἡγεμονίας ἀποσερηθέντες. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἔλευθερίαν ἀφελόμενος αὐτῶν ὁ Λύσανδρος ἀνδράσι τριάκοντα παρέδωκε τὴν πόλιν, οἷς ² ἐκ ἐχρήσαντο σώζεσθαι δυνάμενοι λογισμοῖς, ἀπολαύσαντες ἤδη τῶν πραγμάτων συνέσσαν ³, ὀλοφυρόμενοι καὶ διεξιόντες τὰς ἀμαρτίας υἱῶν καὶ ἀγνοίας ⁴. ἃν μεγίστην ἐποιῶντο τὴν δευτέραν πρὸς Ἀλκιβιάδην ὀργήν. ἀπερρίψθη γὰρ ἔδὲν ἀδικῶν αὐτὸς, ἀλλ' ὑπηρέτη χαλεπήναντες ὀλίγας ἀποβαλόντι ναῦς αἰχρῶς, αἰχρίον ⁵ αὐτοὶ τὸν κράτιστον καὶ πολεμικώτατον ἀφείλοντο τῆς πόλεως στρατηγόν. ἔτι δ'

D 4

ἐν

¹ Post h. v. vulg. dant καὶ, quod R. exprōxit.

² id est ἐν vel σὺν τέτοις τοῖς λογισμοῖς, οἷς ἐκ ἔχρ.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. συνέσσαν, ea mente, qua nil ufi fuerant tum, cum adhuc seruari potuissent, inter se coibant.

⁴ Br. suspicatus est ἀνοίας. R. autem tuetur vocem receptam: errores, lapsus, peccata.

⁵ V. αἰχρίσον. E. Cat. l. v. ed. Frft.

Ἐν ὅμως ἐν τῶν παρόντων ἀνέφερε¹ τις ἐλπίς ἀμυδρὰ, μὴ παντάπασιν ἔρρειν τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων Ἀλκιβιάδου περιόντος. ἔτε γὰρ πρότερον ἠγάπησε Φεύγων ἀπραγμόνας ζῆν καὶ μεθ' ἡσυχίας, ἔτε νῦν, εἰ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἰκανῶς ἔχει², περιόψεται Λακεδαιμονίους ὑβρίζοντας, καὶ τὰς τριάκοντα παροινῶντας³. ταῦτα δ' ἐκ ἦν ἄλογον ὄνειροπαλεῖν ἕως τὰς πολλὰς, ὅποτε καὶ τοῖς τριάκοντα φροντίζειν ἐπιχειροῦν καὶ διαπυκνῶνθαι, καὶ λόγον ἔχειν πλείστον ἢν ἐμείνος ἐπραττε καὶ διανοεῖται. τέλος δὲ Κριτίας ἐδίδαξε Λύσανδρον, ὡς Ἀθηναίων ἐκ ἔσι⁴ δημοκρατεμένων ἀσφαλῶς ἀρχεῖν Λακεδαιμονίους τῆς Ἑλλάδος. Ἀθηναίους δὲ, κἄν πρῶτος πάντων καὶ καλῶς πρὸς ὀλιγαρχίαν ἔχωσιν, ἐκ ἑάσει ζῆν Ἀλκιβιάδου ἀτρεμεῖν ἐπὶ τῶν καθ' ἑσώτων. ἐ μὲν ἐπειδή γε πρότερον τέτοις ὁ Λύσανδρος, ἢ παρὰ τῶν οἴκων τελευτῶν σκυτάλην ἐλθεῖν, κελύεσαν ἐμποδῶν ποιήσασθαι τὸν Ἀλκιβιάδου, εἴτε κἄκεινων φοβηθέντων τὴν ὀξύτητα καὶ μεγαλοπραγμοσύνην τῶ ἀνδρὸς, εἴτε τῶ Ἀγιδι χαριζομένων.

XXXIX. Ὡς ἔν ὁ Λύσανδρος ἐπεμψε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον ταῦτα πράττειν κελύων, ὁ δὲ Μαγαλῶ τα τῶ ἀδελφῶ καὶ Σισαμίθου τῶ θείῳ προσέταξε τὸ ἔργον, ἔτυχε μὲν ἐν κώμῃ τινὶ τῆς Φρυγίας⁵ ὁ Ἀλκιβιάδου τότε διαιτώμενος, ἔχων Τιμάνδρου μετ' αὐτῶ τὴν ἑταίραν. ὄψιν δὲ κατὰ τὰς ὑπνεὺς εἶδε τοιαύτην· ἐδόκει περιμεῖθαι μὲν αὐτὸς τὴν ἐδοῦτα τῆς ἑταίρας, ἐκείνην

1 Subaudiendum esse R. monet αὐτῶς. *Sustinuit*, & quasi e profundo, e puteo, vel gurgite sustulit eos.

2 R. mavult aut ἔχον, aut ἔχοι.

3 V. παροινεῖν. E Cat. l. v. ed. Frft.

4 Ita V. & Anon. pro vulg. ἀέτι. Pro^h seq. ἀσφαλῶς Br. mavult ἀσφαλές.

5 Diverse hunc locum vocant auctores. Hinc non mirum, quod ejus nomen Plutarchus non notaverit.

νην δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἔχουσαν αὐτῆ
κοσμεῖν τὸ πρόσωπον ὡσπερ γυναικὸς, ὑπογράφεσαν καὶ
ψιμμιθῆσαν. ἕτεροι δὲ φασιν ἰδεῖν τὴν κεφαλὴν ἀπο-
τέμνοντας αὐτῆ τὰς περὶ ¹ τὸν Μαγαῖον ἐν τοῖς ὕπνοις,
καὶ τὸ σῶμα καιόμενον. ἀλλὰ τὴν μὲν ὄψιν ἔ πολὺ
γενέθαι λέγουσι πρὸ τῆς τελευτῆς ². οἱ δὲ πεμφθέντες
πρὸς αὐτὸν ἄκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ κύκλω τὴν
οἰκίαν περιστάτες, ἐνεπίμπρασαν. αἰθόμενος δ' ὁ Ἄλ-
κιβιάδης, τῶν μὲν ἱματίων τὰ πλεῖστα καὶ τῶν σρωμά-
των συναγαγὼν, ἐπέβριψε τῷ πυρὶ. τῇ δ' ἀριστερῇ χει-
ρὶ τὴν ἑαυτῆ χλαμύδα περιελίξας, τῇ δὲ ³ δεξιᾷ σπα-
σάμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐξέπεσεν ⁴ ἀπαθῆς ὑπὸ τῆ
πυρὸς, πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἱμάτια· καὶ τὰς βαρ-
βάρους ὀφθεῖς διεσιέδασεν. ἑδείς γὰρ ὑπέμεινεν αὐτὸν,
ἑδ' εἰς χεῖρας συνηλθεν, ἀλλ' ἀποσάντες ἔσαλλον ἀκον-
τίοις καὶ τοξεύμασιν. ἔτω δ' αὐτῆ πεσόντος, καὶ τῶν
βαρβάρων ἀπελθόντων, ἡ Τιμάνδρα ⁵ τὸν νεκρὸν ἀνει-
λετο, καὶ τοῖς αὐτῆς περιβαλῆσα καὶ περικαλύψασα χι-
τωνίσκοις, ἐκ τῶν παρόντων ἐκήδευσεν λαμπρῶς καὶ Φι-
λοτίμως. ταύτης λέγουσι θυγατέρα γενέθαι Λαΐδα, τὴν
Κορινθίαν μὲν προσαγορευθεῖσαν, ἐκ δὲ Ἰγκάρων ⁶,
Σικελικῆ πόλιςματος, αἰχμάλωτον γενομένην. ἔνιοι δὲ
τὰ μὲν ἄλλα περὶ τῆς Ἀλκιβιάδου τελευτῆς ὁμολογοῦσι
τέτοις· αἰτίαν δὲ φασιν ἔ Φαρνάβαζον, ἑδὲ Λύσαν-

D 5

δρον,

¹ V. τοῖς περὶ. e Cat. l. v. ed. Frft.

² Post h. v. R. videtur deesse membrum ad hanc ferme sen-
tentiam: τὸν δ' Ἀλκιβιάδην ἔ Φροντίσας, vel τὸν δ' Ἀλκιβιά-
δην, φράσαντα πρὸς τὴν ἑταίραν, ἔ Φροντίσας.

³ Hanc partic. addidit R. de suo, quam vulg. omittunt.

⁴ Br. mavult ἐξεπήδησεν, exiit, ut postea ἐξαλλόμενος,
& ut Nepos: flammae vim transit. R. est dubius, an ἐξέπεσεν
sit servandum, an ἐξέπαισεν ab ἐκπαίειν.

⁵ Athenaeus Δαμασάνδραν habet.

⁶ Xyl. voluit Ἰγκαρῶν, rejiciens Ἰκαρῶν aliorum.

δρον, ἐδὲ Λακεδαιμονίης παραχεῖν, αὐτὸν δὲ τὸν Ἄλκιβιάδην. γνωρίμων τινῶν ¹ διεφθαρκότα γυναῖον ἔχειν σὺν αὐτῷ, τὰς δ' ἀδελφὰς τῆς γυναῖκός τήν ἕβριν ἔμετρίας φέροντας, ἐμπρήσαι τε τὴν οἰκίαν νύκτωρ, ἐν ᾗ διαιτώμενος ἐτύγχανεν ὁ Ἄλκιβιάδης, καὶ καταβαλεῖν αὐτὸν, ὡσπερ εἴρηται, διὰ τῆς πυρός ἐξαλλόμενον.

ΜΑΡΚΙΟΣ ΓΑΙΟΣ ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ 2.

Ο ³ Μαρκίων οἶκος ἐν Ῥώμῃ τῶν πατρικίων πολλὰς παρέχεν ἐνδόξους ἀνδρας, ὧν καὶ Μάρκιος ἦν Ἄγκος ὁ Νεμᾶ ⁴ θυγατριδῆς, καὶ μετὰ Τύλλου Ὀσύλλιον βασιλεὺς γενόμενος. Μάρκιοι δ' ἦσαν καὶ Πόπλιος καὶ Κόϊντος, οἱ πλείστον ἕδωρ καὶ κάλλισον ἐν Ῥώμῃ ⁵ καταγαγόντες· καὶ Κησωρίνος, ὃν δις ἀπέδειξε τιμητὴν ὁ Ῥωμαίων δῆμος· εἶτα ὑπ' αὐτῶν κειθεῖς ἐπέεικται, νόμον ἔθετο καὶ ἐψηφίσατο μηδενὶ τὴν ἀρχὴν δις ἐξεῖναι μετελθεῖν. Γάιος δὲ Μάρκιος, ὑπὲρ ἧς τότε γέγραπται, τραφεὶς ὑπὸ μητρὶ χήρᾳ, πατρὸς ὄρφανός, ἀπέδειξε τὴν ὄρφανίαν ἕλλα μὲν ἔχουσαν κακὰ, πρὸς δὲ τὸ γενέσθαι σπευδαῖον ἀνδρα καὶ διαφέροντα τῶν πολλῶν,

1 V. γνωρίμων Γινδῆ. e Cat. l. v. ed. Frft.

2 Fl. Ald. & B. 3. omittunt nomen Κοριολάνος. Br. titulum ita ex ipso Plut. disponendum censuit Γ. Μάρκιος Κορ. R. autem revocavit scriptionem, quae est in edd. vetustis, ut errori minus obnoxiam, cum Marcii nomen diversum sit a praenomine Marci.

3 Articulo carent Junt. Ald.

4 Locus hic olim ita legebatur: ὧν καὶ Μάρκιος ἦν Γάιος ὄνομα θυγατριδῆς, καὶ μετὰ Τύλλιον &c. Xyl. vitiosam hanc lectionem correxit, restituendo & vertendo Ἄγκος ὁ Νομᾶ. Anon. exhibet Ἄγκος. Frft. retinet Γάιος, legit autem ὁ Νεμᾶ. Idem Xyl. legi voluit Τύλλον pro Τύλλιον.

5 Copulandae sunt hae voces cum κάλλισον, fontium, quot quot Romae sunt, omnium bellissimum. R.

λῶν, ἐδὲν ἐμποδῶν ἔσαν. ἄλλως δὲ τοῖς Φαύλοις αἰ-
τιᾶσθαι καὶ ψέγειν παρέχασαν αὐτὴν ὡς ἀμελεία δια-
φθίρασαν. ὁ δ' αὐτὸς ἀνὴρ ἐμαρτύρησε καὶ τοῖς τὴν
Φύσιν ἠγαμένοις, ἐὰν ἔσα γενναῖα καὶ ἀγαθὴ παιδείας
ἐνδεής γένηται, πολλὰ τοῖς χρηστοῖς ὁμῶς Φαῦλα συι-
αποτίηειν, ὡσπερ εὐγενῆ χώραν ἐν γεωργίᾳ Θεραπειᾶς
μὴ τυχεῖσαν. τὸ γὰρ ἰχυρὸν αὐτῆ πρὸς ἅπαντα τῆς
γνώμης καὶ καρτερόν, ἔρμας μὲν ¹ μεγάλας καὶ τελε-
σιργῆς τῶν καλῶν ἐξέφερε. θυμοῖς δ' αὖ πάλιν χρώ-
μενον ² ἀκράτοις καὶ Φιλονεικίαις ἀτρέπλοις, ἔ ῥᾶδιον
ἐδ' εὐάρμοσον ἀνθρώποις συνεῖναι παρεῖχεν, ἀλλὰ τὴν
ἐν ἡδοναῖς καὶ πόνοις καὶ ὑπὸ χρημάτων ἀπάθειαν αὐ-
τῆ θαυμάζοντες, καὶ ὀνομάζοντες ἐγκράτειαν καὶ δικαιο-
σύνην καὶ ἀνδρείαν, ἐν ταῖς πολιτικαῖς αὖ πάλιν ὀμι-
λίαις ὡς ἐπαχθῆ καὶ ἄχαριν καὶ ὀλιγαρχικὸν ³ ἐδυχε-
ραινον. ἐδὲν γὰρ ἄλλο Μεσῶν εὐμενεῖας ἀπολαύουσι
ἄνθρωποι τοσῶτον, ὅσον ἐξημερῶσαι τὴν Φύσιν ὑπὸ λό-
γῃ καὶ παιδείας, τῷ λόγῳ ⁴ δεξαμένην τὸ μέτριον, καὶ
τὸ ἄγαν ἀποβαλῆσαν ⁵. ὅλως μὲν ἔν ἐν τοῖς τότε
Χρόνοις ἢ Ῥώμῃ μάλιστα τῆς ἀρετῆς τὸ περὶ τὰς πο-
λεμικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἐκύδαινε πράξεις, καὶ μαρτυ-
ρεῖ τὸ ⁶ τὴν ἀρετὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνὶ τῷ τῆς ἀνδρείας
ὀνό-

¹ Hanc partic. dedit R. pro vulg. *ἔσ*, uti in seq. lin. δ' pro *ἔσ*.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. *χρώμενος*, referendum in masc. ad ipsum Coriolanum, in neutro autem ad τὸ ἰχυρὸν, καὶ καρτερόν.

³ Ita V. — Vulg. *ὀλιγαρχικὴν*.

⁴ R. τῷ λόγῳ aut prorsus delendum censet, aut cum τῶν ὀρ-
μῶν, aut τῶν παθῶν mutandum. *Suscepta affectionum aqua-
bilizate, & exuta earum incontinentia.*

⁵ V. ὑπερβαλῆσαν. ex Cat. l. v. ed. Frst.

⁶ In vulg. extat: καὶ ἐμαρτυρεῖτο. Br. legendum putavit
τῷ μαρτυρεῖ τὸ, & Anonymum consentientem citat Daceriumque
ex

ὀνόματι προσαγορεύεσθαι, καὶ τῆτο τῆ γένεος ὄνομα κοινὸν ὑπάρχειν, ὧ τὴν ἀνδρείαν ἰδίᾳ καλεῖσιν.

II. Ὁ δὲ Μάρκιος ἐτέρων μᾶλλον ἐμπαθῆς γεγὼνός ᾤσθητο πρὸς τὰς πολεμικὰς ἀγωνίας, εὐθύς ἐκ παιδὸς τὰ ὄπλα διὰ χειρὸς εἶχε. καὶ τῶν ἐπιτηθέντων ἐδὲν ἔργον οἰόμενος εἶναι τοῖς μὴ τὸ σύμφυτον ὄπλον καὶ συγγενὲς ἐξηρτυμένον¹ ἔχουσι καὶ παρασκευασμένον, ἕτως ἤσκησε² τὸ σῶμα πρὸς ἅπασαν ἰδέαν μάχης, ὥσε καὶ θεῖν ἐλαφρὸν εἶναι, καὶ βάρος ἔχειν ἐν λαβαῖς καὶ³ διαπάλαις πολέμῃ δυσεκβίασον. οἱ γὰρ ἔριν ἔχοντες εὐψυχίας ἂν⁴ καὶ ἀρετῆς πρὸς αὐτὸν, ἐν οἷς ἐλείποντο, τὴν τῆ σώματος ἡτιῶντο βλάβην, ἀτρεπτοὺς ἔσαν, καὶ πρὸς μηδένα πόνον ἀπαγορεύσαν.

III. Ἐσρατεύσατο δὲ πρώτην στρατείαν ἔτι μειράκιον ὢν, ὅτε Ταρκυνίῳ τῷ βασιλεύσαντι τῆς Ῥώμης, εἴτ' ἐκπεσόντι, μετὰ πολλὰς μάχας καὶ ἡττίας, ὥσπερ ἕχατον κύβον ἀφίεντι, πλείοσι μὲν Λατίνων, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν συνεσράτευον⁵, καὶ συγκατήγον ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἔκ ἐπειρῶ χαριζόμενοι μᾶλλον,

ex Ms. — In edit. autem Frft. lectio V. & Anon. ita afferitur: μαρτυρεῖ γὰρ V. ὡ καὶ μαρτυρεῖ γὰρ Anon. — Lectio ergo, quam textus sinit, & R. de suo dedisse affirmat, est Vulcobiana. Alia eidem in hoc loco emendanda videntur, forsitan ita a Plutarcho dato: καὶ μαρτυρεῖ γὰρ τὸ τὴν ἅπασαν ἀρετὴν — προσαγορεύεσθαι καὶ ἕτω γὰρ γένεος; cuius rei documentum hoc est, quod a Romanis universa ἀρετὴ significatur eo nomine, quod uni fortitudini proprium est, quo fit, ut generis appellatio communis sit speciei, seu eadem cum appellatione, qua fortitudinem proprie vel sigillatim designant.

1 Ita Br. reposuit pro vulg. ἐξηρτημένον.

2 B. 3. ἔχουσε.

3 B. 3. καὶ ἐν διαπ. R. videtur in B. fuisse καὶ νῆ Δία πύλαις.

4 B. 3. ἀεὶ; quod praefert Br. licet neutrum illi multum placeat. R. sup. εὐψυχίας, ἂν ἰσχυρῆ, καὶ &c.

5 V. συναλέμβανον.

λον, ἢ Φόβῳ¹ τὰ Ῥωμαίων ἀξέδμενα καὶ Φθόνῳ καταβάλλοντες. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πολλὰς τροπὰς ἐπ' ἀμφοτέρα λαμβανέση, Μάρκιος ἀγωνιζόμενος εὐρώτως ἐν ὄψει τῶ διηλίτωρος ἄνδρα Ῥωμαίων πεσόντα πλησίον ἰδὼν, ἐκ ἡμέλησεν, ἀλλ' ἔση πρὸ αὐτῶ, καὶ τὸν ἐπιφερόμενον τῶν πολεμίων ἀμυνόμενος ἀπέβηεν. ὡς ἔν ἐκράτησεν ὁ στρατηγὸς, ἐν πρώτοις ἐκείνῳ ἐσεφάνωσε δρυὸς σεφάνῳ. τῆτον γὰρ ὁ νόμος τῷ πολίτην ὑπερασπίσαντι τὸν σεφάνον ἀποδέδωκεν· εἴτε δὴ μάλισα τιμήσας δι' Ἀρκάδας τὴν δρῦν, βαλανηφάγας ὑπὸ τῶ θεῷ χρησμῶν προσαγορευθέντας², εἴτε ὡς ταχυὸ καὶ πανταχῶ δρυὸς ἔσαν εὐπορίαν στρατευομένοις, εἴτε Διὸς πολιέως ἱερὸν ὄντα τὸν τῆς δρυὸς σεφάνον οἴομενος ἐπὶ σωτηρίᾳ πολίτη³ δίδοθαι πρεπόντως. ἔσι δ' ἡ δρυὸς τῶν μὲν ἀγρίων καλλικαρπότατον, τῶν δὲ τιθασῶν ἰχυρότατον. ἦν δὲ καὶ σιτίου ἀπ' αὐτῆς, ἢ βάλανος, καὶ ποτὸν, τὸ μελίτιον. ὄψον δὲ παρείχετο τὰ πλείστα τῶν νεμομένων⁴ τε καὶ πῆνῶν, θήρας ὄργανον φέρουσα τὸν ἰξόν. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ μάχῃ καὶ τὰς Διοσκόρους ἐπιφανῆσαι λέγασι, καὶ μετὰ τὴν μάχην εὐθύς ὀφθῆναι ῥεομένοις ἰδρῶτι τοῖς ἵπποις⁵ ἐν ἀγορᾷ τὴν νίκην ἀπαγγέλλοντας⁶, ἢ νῦν παρὰ τὴν κρήνην νεῶς ἐσιν αὐτοῖς ἰδρυμένοις. ὅθεν καὶ τὴν ἡμέραν, ἐπινίκιον ἔσαν, ἐν τῷ Ἰαλίῳ μηνὶ τὰς εἰδὰς, Διοσκόροις ἀνιερώκασι.

IV.

¹ R. quaerit, num ἢ Φόβῳ καὶ Φθόνῳ, γὰ Ῥωμαίων ἀξέδμενα καταμαθόντες ἐν ταύτῃ δις.

² Cf. Herod. l. i.

³ Ed. Frft. exhibet πολλῶν θεῶ. In Cat. l. v. adnotatum est, V. & Anon. dare πολίτη.

⁴ Non placet haec vox R. cum ferae vilco non capiuntur, eandem inveniendi difficultatem, si cum νηχομένων mutaverit.

⁵ V. ῥεομένοις ἰδρῶτι γὰς ἵππων. Cat. l. v. Frft.

⁶ Ita Br. dedit ex B. 3. Vulg. ἀπαγγίλα.

IV. Νέων δ', ὡς ἔοικεν, ἀνδρῶν ἐπιφάνεια καὶ τιμὴ τὰς μὲν ἐλαφρῶς Φιλοτίμως Φύσεις πρωϊαίτερον παραγενομένη σβέννυσι, καὶ ἀποπίμπλησι ταχὺ τὸ διψῶδες αὐτῶν καὶ ἀψήκορον· τὰ δ' ἐμβριδιῇ καὶ βέβαια Φρονήματα αὐξοῦσιν αἱ τιμαὶ καὶ λαμπρύνουσιν, ὡσπερ ὑπὸ πνεύματος ἐγειρόμενα πρὸς τὸ Φαινόμενον καλῶν. ἔ γὰρ ὡς μισθὸν ἀπολαμβάνοντες, ἀλλ' ὡς ἐνέχυρον δίδοντες, αἰχύνονται τὴν δόξαν καταλιπεῖν, καὶ μὴ τοῖς αὐτῶν ἔργοις ὑπερβαλέσθαι. τῆτο πατρὸν καὶ ὁ Μάρκιος, αὐτὸς αὐτῷ ζῆλον ἀνδραγαθίας πρῆβηκε, καινὸς τ' αἰεὶ βεβλόμενος εἶναι ταῖς πράξεσιν, ἀριστείας ἀριστείας συνῆψε, καὶ λάφυρα λαφύροις ἐπέφερε, καὶ τοῖς προτέροις αἰεὶ τὰς ὑτέρας ἡγεμόνας εἶχε περὶ τῆς ἐκεῖνα τιμῆς ἐρίζοντας, καὶ μαρτυρίας ὑπερβαλέσθαι. πολλῶν γέ τοι τότε Ῥωμαίοις ἀγάνων καὶ πολέμων γενομένων, ἐξ ἰδεοῦς ἀσεφάνωτος ἦλθεν, ἐδ' ἀγέραςος. ἦν δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ἡ δόξα, τῆς ἀρετῆς ἴελος, ἐκείνω δὲ τῆς δόξης, ἡ τῆς μητρὸς εὐφροσύνη. τὸ γὰρ ἐκείνην ἐπαινέμενον ἀκῶσαι, καὶ τεφανέμενον ἰδεῖν, καὶ περιβαλεῖν δακρύεσαν ὑφ' ἡδονοῖς, ἐντιμώτατον αὐτὸν ἐνόμιζε ποιεῖν καὶ μακαριώτατον. Ἰῆτο δ' ἀμέλει καὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν Φασὶν ἐξομολογήσασθαι τὸ πάθος, εὐτυχίαν ποιῶμενον αὐτῷ μεγίστην, ὅτι τὴν ἐν Λεύκιροις στρατηγίαν αὐτῷ καὶ νίκην ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἔτι ζῶντες ἐπέϊδον. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀμφοτέρων ἀπέλαυσεν τῶν γονέων, συνηδομένων καὶ συνευημερέντων· Μάρκιος δὲ τῇ μητρὶ καὶ Ἰῆς πατρὸς ὀφείλει χάριτας οἴόμενος, ἐκ ἐνεπίμπλητο τὴν Οὐολεμνίαν ἑυφραίναν καὶ Ἰμῶν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα βεβλομένης καὶ δεομένης ἔγγιμε,

1 Ita de suo R. dedit. Vulg. τοῖς αὐτοῖς ἔργοις.

2 R. susp. μαρτυρίας μαρτυρίας σπαδάζοντος ὑπερβαλέσθαι.

3 Anon. Οὐστερίαν. Ita & Livius matrem appellat; uxorem Volumniam.

ἔγρημε, καὶ τὴν οἰκίαν ἔκει, γενομένων παιδῶν, ὁμῶς μετὰ τῆς μητρός.

V. Ἦδη δὲ καὶ δόξαν αὐτῶ καὶ δύναμιν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐν τῇ πόλει μεγάλην ἔχοντας, ἡ βελὴ τοῖς πλεσίοις ἀμύνησα πρὸς τὸν δῆμον ἐσασίασε, πολλὰ καὶ δευτὰ πάσχειν ὑπὸ τῶν δανειῶν δοκῦντα. τὰς μὲν γὰρ κεκλημένους μέτρια, πάντων ἀφηρᾶντα τῶν ὄντων, ἐνεχυρασμοῖς καὶ πράσσει. τὰς δὲ παντελῶς ἀπόρους, αὐτὰς ἀπῆγον, καὶ τὰ σώματα καθείργουσαν αὐτῶν, ὡτελλὰς ἔχοντα τετραμμένων¹ πολλὰς καὶ πεπονηκότων ἐν ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατείαις. ἂν τὴν τελευταίαν ἐδέξαντο πρὸς Σαβίνους, τῶν γε πλεσιωτάτων ἐπαγγελιαμένων μετριάσειν, καὶ τῆς βελῆς τὸν ἄρχοντα Μάρκου² Οὐαλέριον ἐγγυήσασθαι ψηφισαμένης. ἐπεὶ δὲ κἀκείνην ἀγωνισαμένοις τὴν μάχην προθύμως καὶ κρατήσασι τῶν πολεμίων, ἄδὲν ἐγένετο παρὰ τῶν δανειῶν ἐπιεικὲς, ἐδ' ἡ βελὴ προσεκοιεῖτο μεμνηθῆναι τῶν ὠμολογημένων, ἀλλ' ἀγομένους πάλιν περιεώρα καὶ ῥυσιαζόμενος, θόρυβοι δὲ καὶ συσάσεις ἦσαν ἐν τῇ πόλει πονηραί· καὶ τὰς πολεμίους ἐν ἔλαθε ταραχωδῶς ἔχων ὁ δῆμος, ἀλλ' ἐμβαλόντες ἐπυρπόλην τὴν χώραν. τῶν δ' ἀρχόντων εἰς τὰ ὄπλα τὰς ἐν ἡλικίᾳ καλόντων, ἕδεις ὑπήκουεν. ἕτω διέσθησαν αἱ γυνῶμαι πάλιν τῶν ἐν τέλει· καὶ τινες μὲν ᾤοντο δεῖν ὑφίεσθαι τοῖς πένησι, καὶ χαλάσαι τὸ σύντονον ἄγαν καὶ νόμιμον³. ἔνιοι δ' ἀντέτεινον, ὧν ἦν καὶ Μάρκιος, ἐ τὸ τῶν χρημάτων μέγιστον ἠγάμενος, ἀρχὴν δὲ καὶ πείραν ὑβρεως ὄχλου καὶ θρασυτήτος ἐπανισταμένους τοῖς νόμοις, εἰ σαφρονῶσι, παύειν καὶ σβεννύειν παρακελευόμενος.

VI.

¹ V. τραυματίων.

² Br. mavult Μάνιω cum Dionys. l. 6.

³ R. susp. ἀπίτομον.

VI. Συνίεσης δὲ περὶ τέτων πολλὰκις ἐν ὀλίγω χρόνῳ τῆς βαλῆς, καὶ μηδὲν τέλος ἐκφέρουσης, συσάντες οἱ πένητες ἄφνω, καὶ παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἀπέλιπον τὴν πόλιν· καὶ καταλαβόντες ὄρος, ὃ νῦν ἱερὸν καλεῖται, παρὰ τὸν Ἀνίωνα¹ ποταμὸν ἐκαθέζοντο, πράττοντες μὲν ἐδὲν βίαιον ἐδὲ τασιασικόν, ἐκπεκλιμέναι δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν πλεσίων πάλαι βοῶντες, ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ καὶ τόπον ἐνταφῆναι πανταχῶ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῖς παρέξειν, ὧν πλεον ἐδὲν οἰκῶσι τὴν Ῥώμην ὑπάρχειν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ τιτρώσκεινθαι καὶ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν πλεσίων στρατευομένοις. ταῦτ ἔδειξεν ἡ βελή, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς μάλις καὶ δημοτικὰς τῶν πρεσβυτέρων ἐξαπέσειλε. προηγόρει δὲ Μενίνιος² Ἀγρίππας· καὶ πολλὰ μὲν τῷ δήμῳ δεόμενος, πολλὰ δ' ὑπὲρ τῆς βελῆς παρρησιαζόμενος, τελευτῶντι τῷ λόγῳ περιῆλθεν εἰς χῆμα μῦθ' ἀδιαμνημονεύομενον³. ἔφη γὰρ, τῷ ἀνθρώπῳ τὰ μέλη πάντα πρὸς τὴν γαστέρα τασιάσαι, καὶ κατηγορεῖν αὐτῆς⁴, ὡς μόνης ἀργῆ καὶ ἀσυμβόλης⁵ καθεζομένης ἐν τῷ σώματι, τῶν δ' ἄλλων εἰς τὰς ἐκεῖνης δρέξεις πόνους τε μεγάλους λειτουργίας ὑπομενόντων· τὴν δὲ γαστέρα τῆς εὐηθείας αὐτῶν καταγελεῖν, ἀγνοούντων, ὅτι τὴν τροφήν ὑπολαμβάνει μὲν εἰς ἑαυτὴν ἅπασαν, ἀναπέμπει δ' αὐθις ἐξ αὐτῆς καὶ διανέμει τοῖς ἄλλοις. Οὕτως ἔν, ἔφη, καὶ τῆς συγκλήτης λόγος ἐστίν, ὧ πολῖται, πρὸς ἡμᾶς. τὰ γὰρ ἐπεὶ τυγχάνοντα τῆς προσηκούσης οἰκονομίας

1 B. 3. Ἀνίωνα.

2 Anon. Μενίνιος, quod probat Bryan.

3 R. mavult τῶν τελευτῶν ποιητῶν λόγῳ περιῆλθεν εἰς σχ. μῦθ' ἀδιαμνημονεύομενον, ut ποιητῶν cohaereat cum εἰς σχ. μ. & διαμνημ. redeat ad μῦθ'.

4 V. ἀργῆς. Hinc Br. susp. ἀργίας.

5 V. (omissis ὡς μόνης) ἀργῆ καὶ ἀσυμβόλη. Pro ἀργῆ Junt. Ald. ἀργῆς, unde efficit posse ἀργῆς Br. censet.

μίας βελεύματα καὶ πράγματα πᾶσι ὑμῖν ἐπιφέρει καὶ διανέμει τὸ χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον.

VII. Ἐν τᾷτε διηλλάγησαν, αἰτησάμενοι παρὰ τῆς βελῆς, καὶ τυχόντες, ἄνδρας αἰρεῖσθαι πέντε προτάτας τῶν δεομένων βοηθείας, τὰς οὖν δημάρχους καλεμένους. εἶλοντο δὲ πρώτους, οἷς ἐχρήσαντο καὶ τῆς ἀποσάσεως ἡγεμόσι, τὰς περὶ Βρῆτον Ἴωνιον καὶ Σικίνιον Βέβηστον ¹. ἐπεὶ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθεν, εὐθὺς ἐν τοῖς ὄπλοις ἦσαν οἱ πολλοί, καὶ παρεῖχον αὐτὰς τοῖς ἄρχεσι χρῆσθαι προθύμως ² ἐπὶ τὸν πόλεμον. ὁ δὲ Μάρκιος, ἔτ' αὐτὸς ἠδόμενος οἷς ὁ δῆμος ἔχουεν ³, ἐνδύσας τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ τῶν ἄλλων πατριῶν πολλὰς ὁρᾶν τὸ αὐτὸ πεπονθότας, ὅμως παρεκάλει, μὴ ἀπολείπεσθαι τῶν δημοτικῶν ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, Φαίνεσθαι διαφέροντας αὐτῶν.

VIII. Ἐν δὲ τῶ Οὐολέσκων ἔθνει, πρὸς ἧς ἐπολέμεν, ἡ Κοριολάνων πόλις ἀξίωμα μέγιστον εἶχε. ταύτην ἔν τῷ ὑπάτε Κορινίῳ περιερατοπεδεύσαντος, οἱ λοιποὶ Οὐολέσκοι δεισαντες, ἐπὶ τὰς Ῥωμαίους συνεβοήθουν πανταχόθεν, ὡς πρὸς τῇ πόλει ποιησόμενοι μάχην, καὶ διχόθεν ἐπιχειρήσαντες αὐτοῖς. ἐπεὶ δ' ὁ Κορινίος διελὼν τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἀπήντα τοῖς ἐξωθεν ἐπίθεσι τῶν Οὐολέσκων, Λάρκιον δὲ Τίτον, ἄνδρα Ῥωμαῖον ⁴ ἐν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀπέλιπε, καταφρονήσαντες οἱ Κοριολάνοι τῶν παρόντων, ἰπεξῆλθον, καὶ προσμαχόμενοι τὸ πρῶτον ἐκράτην, καὶ κατ-

έδλω-

¹ Livius habet C. Licinium & L. Albinum.

² Br. mavult προθύμως.

³ R. quaerit, num κατέχουεν, per vim & violentiam obtinuerat, extorserat.

⁴ V. Anon. Ῥωμαῖον; quod Br. probat.

εδίωκον εἰς τὸν χάρακα τὰς Ῥωμαίους. εὖτα δὲ Μάρκιος ἐκδραμῶν σὺν ὀλίγοις, καὶ καταβαλὼν τὰς προσμίξαντας αὐτῷ μάλις, τὰς δ' ἄλλας εἴσας ἐπιφερομένης, ἀνεκαλείτο μεγάλη βοή τὰς Ῥωμαίους. καὶ γὰρ ἦν, ὥσπερ ἤξει τὸν στρατιώτην ὁ Κάτων, ἐ χειρὶ καὶ πληγῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ τόνῳ Φωνῆς καὶ ὄψει προσώπε Φοβερὸς ἐντυχεῖν πολεμίῳ, καὶ δυσυπόστατος ¹. ἀθροισζομένων δὲ πολλῶν καὶ συνισαμένων περὶ αὐτὸν, ἀπεχώρην οἱ πολέμιοι δέισαντες. ὁ δ' ἐκ ἠγάπησεν, ἀλλ' ἐπηκολέθει, καὶ συνήλαυεν ἤδη προτροπάδην Φεύγοντας ἄχρι τῶν πυλῶν, ἐκεῖ δ' ὄρων ἀποτρεπομένης τῆ δίκαιον τὰς Ῥωμαίους, πολλῶν μὲν ἀπὸ τῆ τείχεος βελῶν προσφερομένων, τὸ δὲ συνεισπεσεῖν τοῖς Φεύγουσιν εἰς πόλιν ἀνδρῶν πολεμικῶν γέμισαν, ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντων, ἐδενὸς εἰς νῦν ἐμβαλέθαι τολμῶντος, ὅμως ἐπίσας παρεκάλει καὶ παρεβάρρυνεν, ἀνεῶχθαι βοῶν ὑπὸ τῆς τύχης τοῖς δίκαισι μᾶλλον, ἢ τοῖς Φεύγουσι, τὴν πόλιν. ἐ πολλῶν δὲ βελομένων ἐπακολέθει, ὡσάμενος διὰ τῶν πολεμίων, ἐνήλατο ταῖς πύλαις καὶ συνεισέπεσε, μηδενὸς τὸ πρῶτον ἀντιχεῖν, μηδ' ὑποσηναε τολμήσαντος. ἔπειτα δ', ὡς κατεῖδον ², ὀλίγας παντάπασιν ἔνδον ὄντας συμβοηθέντων καὶ προσμαχομένων ἀναμειγμένοις ³ ὁμῆ Φίλοις καὶ πολεμίοις, ἀπι-

509

¹ B. 3. male *δυσυπόστατος*.

² Haec lectio ex V. est recepta, pro vulg. *κατεῖδεν*. In Cat. l. v. Frft. legitur *κατεῖδον*.

³ Ita R. arbitratu suo dedit pro vulg. *ἀναμειγμένους*, sublato commate, quo in vulg. praecedens *προσμαχομένων* a sequentibus secernitur, ita ut dativus partic. ab hoc genitivo regatur, & hic sensus oriatur: cum Coriolani pugnarent adversus turbam ex amicis atque inimicis commixtam. Equidem sane dubito, an hac mutatione perspicuitati & Graecitati Plutarchi aliquid sit datum. Si ὀλίγας & ὄντας, ut ipse R. docet, ad Romanos redit, quam dura sit, necesse est sequens constru-

tio

τον ἀγῶνα λέγεται, καὶ χειρὸς ἔργοις, καὶ ποδῶν τάχει καὶ τολμήμασι ψυχῆς ἀγωνιζόμενος ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατῶν ἀπάντων, πρὸς ἕς ὀρέσειε, τὰς μὲν ἐξᾶσαι πρὸς τὰ ἔξχατα μέρη, τῶν δ' ἀπειπαμένων καὶ καταβαλόντων τὰ ὄπλα, πολλὴν ἀδειαν τῷ Λαρκίῳ¹ παραχεῖν ἔξωθεν ἐπάγουσι τὰς Ῥωμαίους.

E 2

IX.

Ita absoluta συμβουθάντων καὶ προσμαχομένων, vocum ad Coriolanos, eodem interprete, redeuntium, ne per comma quidem a praecedentibus separatarum? Adde, quod ἀναμειγμένους iterum redeat ad Romanos. Hos enim puto esse *interbat ex amicis & inimicis commixtam*, quam R. vult. Multo planior textus vulgaris mihi videtur, qui ita habet: *ὡς κατεῖδεν, ὀλίγ. παντάπ. ἔνδον ὄντας συμβουθάντων καὶ προσμαχομένων, ἀναμειγμένους ἑμῶ &c.* Als er sahe, daß ihm nur wenig in die Stadt nachgefolgt seyen, von denen er sich Beistand und Streitlust versprechen dürfte, daß solche noch in Unordnung unter Freunden und Feinden zerstreut wären: so that er Wunder der Tapferkeit &c. Hac ratione etiam lect. V. ἀναμειγμένους, scil. Coriolanus, quam Br. probat, bene stare poterit, praesertim si eam jungas cum apodosi, & a praecedentibus per comma separes: so stritt er, mitten unter Freunden und Feinden, mit unglaublicher Tapferkeit. Si lectiois V. κατεῖδον ratio est habenda, vereor, ne manca sit locutio. In apodosi deest ἀντίτησαν, ἀντιμάχοντο; aut simile quid: so stellten sie sich zur Gegenwehr; er aber &c. Forsan de voce προσμαχομ. dubitet quis, an absolute ponenda sit. Conferas autem ipsum Plutarchum pluribus locis, ex gr. in Alex. M. c. 70. πρὶν ὡσαύτα προσμαχομένος καὶ κατακλιῖσθαι γὰς πολυταῖς εἰς τὸ γαῖχος; ibid. c. 60. θυμῷ γὰς προσμαχομένους ἀμυνόμενος καὶ ἀνακόπων; nec diutius de sensu & usu vocis dubitabis, quem hoc loco supponere audeo. Subjungere, lectorisque iudicio subicere libet versiones Schirachii Kindiique. Prior ita habet: Als man hernach gewahr wurde, daß überhaupt nur wenig Römer in der Stadt waren, und man einander zu Hülfe kam, und den Marcius angrif, so soll er in der Mitte seiner Begleiter und der Feinde ganz unglaubliche Heldenthaten verrichtet haben. Posterior autem: Hierauf soll er, als er in der Stadt sehr wenig Römer, aber desto mehr Feinde um sich gesehen hat, mit einem ausserordentlichen Muth &c.

¹ Ita legendum cum V. & Anon. censuit Br. pro vulg. Μαρκίω.

IX. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀλάσης, καὶ τῶν πλείων ἐν ἀρπαγαῖς ἔντων καὶ διαφορήσεσι χρημάτων, ὃ Μάρκιος ἠγανάκει καὶ ἐβία, δεινὸν ἠγάμενος, τῷ ὑπάτῃ καὶ τῶν σὺν ἐκείνῳ πολιτῶν τάχα πε συμπεπληρωτων τοῖς πολεμίοις καὶ διαμαχομένων, αὐτὸς χρηματίζεσθαι περιιόντας, ἢ προφάσει χρηματισμῶ τὸν κίνδυνον ἀποδιδράσκειν. ἐπεὶ δ' ἔ πολλοὶ προσεῖχον αὐτῷ, τὰς βυλομένους ἀναλαβάν, ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν, ἢ τὸ στρατευμα προκεχωρητὸς ἠΐθητο. πολλὰκις μὲν ἐποτρύνων τὰς σὺν αὐτῷ, καὶ παρακαλῶν μὴ ἐνδιδόναι, πολλὰκις δὲ τοῖς θεοῖς εὐχόμενος μὴ ἀπολειφθῆναι τῆς μάχης, ἀλλ' εἰς καιρὸν ἐλθεῖν, ἐν ᾧ συναγωνιεῖται καὶ συγκινδυνεύσει τοῖς πολίταις. ἦν δὲ τότε τοῖς Ῥωμαίοις ἕθος εἰς τάξιν καθισαμένοις, καὶ μέλλασσι τὰς θυρεὰς ἀναλαμβάνειν, καὶ περιζώννυσθαι τὴν τήβεννον, ἅμα καὶ διαδήκας ἀγράφως γίνεσθαι, τριῶν ἢ τετάρων ἐπακκόντων ὀνομάζοντας τὸν κληρονόμον. ταῦτα δὲ πράττοντας ἤδη τὰς στρατιώτας Μάρκιος, ἐν ὄψει τῶν πολεμίων ὄντων, κατελάμβανε. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐνὶς διατάραξεν ὀφθεις μετ' ὀλίγων αἵματος περίπλευσ καὶ ἰδρῶτος. ἐπεὶ δὲ προσδραμῶν τῷ ὑπάτῳ περιχαρῆς τὴν δεξιὰν ἐνέβαλε, καὶ τῆς πόλεως ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν, ὃ δὲ Κομίνιος περιεπύξατο αὐτὸν καὶ κατησπάσατο, τοῖς μὲν πυθόμενοις τὸ γεγενημένον κατ' ὀρθωμα, τοῖς δ' εἰπάσασσι, θάρσος παρέσθη, καὶ βοῆ παρεκάλεν ἄγειν καὶ συνάπειν. ὃ δὲ Μάρκιος ἠρώτησε τὸν Κομίνιον, πῶς διακεκόσμηται τὰ τῶν πολεμίων ἔπλα, καὶ πᾶ τέταται τὸ μαχιμώτατον. ἐκείνος δὲ φήσαντος οἰεσθαι τὰς κατὰ μέσον σπεύρας Ἀντιατῶν εἶναι, πολεμικωτάτων καὶ μηδενὶ φρονήματος ὑφιεμένων Ἀξιῶ σε τοίνυν, ὃ Μάρκιος ἔφη, καὶ αἰτέμαι, κατατάξτε τάξον ἡμᾶς τὰς ἀνδρας. ἔδωκεν ἔν ὃ ὑπάτος, θαυμάσας αὐτῷ τὸ πρόθυμον. ὡς δ' ἦσαν ἐμβολαὶ δοράτων,

I Ita Br. legi placuit. Vulg. προσκεχωρητὸς.

ράτων, καὶ τῆ Μαρκίᾳ προενδραμόντος, ἔνι ἀντέχον οἱ κατὰ τόμα τῶν Οὐολέσκων, ἀλλ' ὧ προσέμιξε μέρει τῆς Φάλαγγος, εὐθὺς διεκένητο ¹. τῶν δ' ἐκατέρωθεν ἐπισρεφόντων καὶ περιλαμβανόντων τοῖς ὅπλοις τὸν ἄνδρα, δέισας ὁ ὕπατος τὰς κρατίστας τῶν περὶ αὐτὸν ἐξέπεμπεν. ἰχυρᾶς δὲ περὶ τὸν Μάρκιον μάχης γενομένης, καὶ πολλῶν ἐν ὀλίγῳ ² νεκρῶν πεσόντων, ἐγκείμενοι καὶ καταβιαζόμενοι τὰς πολεμίας ἐώσαντο, καὶ τρεπόμενοι πρὸς δίωξιν αὐτῶν, τὸν Μάρκιον ἤξιεν ὑπὸ τε καμάτε βαρῦν ὄντα καὶ τραυμάτων ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. εἰπὼν δ' ἐκεῖνος, ὅτι νικάντων ἔνι ἔσι τὸ κάμνειν, ἐφείπετο τοῖς Φεύγεσιν. ἠτήθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν σράτευμα, πολλῶν μὲν διαφθάρειντων, πολλῶν δ' ἄλόντων.

X. Τῇ δ' ὑσεραΐα τῆ Μαρκίᾳ παραγενομένης καὶ τῶν ἄλλων ἀθροισομένων πρὸς τὸν ὕπατον, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τοῖς θεοῖς τὴν πρέπκσαν ἀποδὰς ἐπὶ τηλικύτοις κατορθώμασιν εὐφημίαν, πρὸς τὸν Μάρκιον τρέπεται. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῆ θαυμαστὸν ἔπαινον εἶπε, τῶν μὲν αὐτὸς ἐν τῇ μάχῃ γεγόμενος ³ θεατῆς, τὰ δὲ τῆ Λαρκίᾳ ⁴ μαρτυρῆντος. ἔπειτα πολλῶν χρημάτων καὶ ἵππων γεγονότων αἰχμαλώτων, καὶ ἀνθρώπων, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα πάντα πρὸ τῆ νέμειν τοῖς ἄλλοις. ἀνευ δ' ἐκείνης ⁵ ἀριεῖον αὐτῷ νεκοσμημένον ἵππον ἐδαρήσατο. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπαινισάντων, ὁ Μάρκιος προελθὼν, τὸν μὲν ἵππον ἐφῆ δέχε-

E 3

δαι

¹ V. διεκένητο. Seq. particulam δ' H. Steph. fatius censet, hinc abesse.

² Subaudiendum esse R. monet ῥόπῳ, aut χροῖνῳ.

³ V. B. 3. γεγόμενος.

⁴ Etiam h. l. vulg. habent Μαρκίᾳ, pro quo Br. & Guarinus & Xyl. legendum Λαρκίᾳ senserunt. Consentiant V. & B. 3.

⁵ V. ἐκείνων.

δοι καὶ χαίρειν τοῖς ἐπαίνοις τῷ ἄρχοντος, τὰ δ' ἄλλα μισθὸν, ἔ τιμὴν ἠγάγεμος, ἔαν, καὶ ἀγαπήσειν ἀς εἰς ἕνατος τὴν νέμησιν. Ἐξαίρετον δὲ μίαν αἰτῆμαι χαρὴν, ἔφη, καὶ δέομαι λαβεῖν. ἦν μοι ξένος ἐν Οὐολύστοις καὶ φίλος, ἀνὴρ ἐπιεικὴς καὶ μέτριος. Ἰστος ἐάλακε ἰὺν, καὶ γέγονεν ἐν πλεσίᾳ καὶ μακαρίᾳ δόλος. πολλῶν ἔν αὐτῷ κακῶν παρόντων, ἐν ἀφελείῃ ἀρκεῖ, τὴν πρᾶσιν. ἐπὶ τέτοις λεχθεῖσι βοή τε μείζων ἀπήνησε τῷ Μαρκίῳ, καὶ πλείονες οἱ θαυμάζοντες ἐγένοντο τὸ μὴ κρατέμενον ὑπὸ χρημάτων τάνδρος, ἢ τὴν ἐν τοῖς πηλέμοις ἀνδραγαθίαν. καὶ γὰρ οἷς φθόου τι καὶ ζήλῃς πρὸς αὐτὸν ὑπέκειτο τιμώμενον ἐμπρεπῶς, ἡμεῖς τότε τῷ λαβεῖν μεγάλα, τῷ μὴ λαβεῖν¹, ἕξις ἐδοξε. καὶ μᾶλλον αὐτῷ τὴν ἀρετὴν ἠγάπησαν, ἀφ' ἧς κατεφρόνει τηλικύτων, ἢ δι' ἣν² ἤξιστο. τὸ μὲν γὰρ εὖ χρῆσθαι χρήμασι κάλλιον ἐστίν, ἢ ὅπλοισ. τῷ δὲ χρῆσθαι, τὸ μὴ δεῖσθαι χρημάτων σεμνότερον.

XI. Ἐπεὶ δ' ἐπαύσατο βοῆς καὶ θορύβου τὸ πλῆθος, ὑπολαβὼν ὁ Κομίνιος. Ἄλλ' ἐπεινάς μὲν, εἶπεν, ὧ συστράτιῳται, τὰς δωρεὰς ἔ δύνανθε βιάζεσθαι μὴ δεχόμενον τὸν ἄνδρα, μὴδὲ βεβλόμενον λαβεῖν. ἦν δ' ἐκ ἔσιν ἐπὶ τῷ διδομένῃ ἀπίσασθαι, δῶμεν αὐτῷ, καὶ ψηφισάμεθα καλεῖσθαι Κοριολάνον. εἰ μὴ καὶ πρὸ ἡμῶν ἢ πρᾶξις αὐτῇ τῷτο δέδωκεν. ἐν τῷτε τρίτον ἔχεν ὄνομα τὸ Κοριολάνον³. ὧ καὶ μάλις δῆλόν ἐστιν, ὅτι τῶν ὀνομάτων ἴδιον ἦν ὁ Γάιος, τὸ δὲ δεύτερον, οἰκίας, ἢ γένους κοινόν, ὁ Μάρκιος. τῷ δὲ τρίτῳ
ὑστ-

1 R. monente, Idem valet ac μὴ ἐθελῆσαι λαβεῖν.

2 Ita de suo dedit R. pro vulg. δι' ἣν. Idem de tota distione ita conjicit: ἢ (subaudi ἠγάπησαν τούτην ἢ ἀρετὴν) δι' ἣν τηλικύτων vel αὐτῶν ἤξιστο, quam admirabantur eam virtutem, per quam consecutus erat Marcius hoc, ut tantis dignus haberetur praemiis.

3 R. legendum censet τὸ Κοριολάνον, aut τὸν Κοριολάνον.

ὑσερον ἐχρήσατο ¹, πράξαιώς τινος, ἢ τύχης, ἢ ιδέας, ἢ ἀρετῆς ἐπιπέτω. καθάπερ Ἕλληνες ἐτίθεντο πράξαιώς μὲν ἐπάνυμον, τὸν Σωτήρα καὶ τὸν Καλλίνικον, ιδέας δὲ, τὸν Φύσικον καὶ τὸν Γρυπὸν· ἀρετῆς δὲ, τὸν Εὐεργέτην καὶ τὸν Φιλάδελφον· εὐτυχίας δὲ, τὸν Εὐδαίμονα, καθάπερ ² τῷ δευτέρῳ τῶν Βάτων. ἐνίοις δὲ τῶν βασιλέων καὶ σκώμματα παρέχεν ἐπικλήσεις, ὡς Ἀντιγόνῳ τὸν Δάσωνα, καὶ Πτολεμαίῳ τὸν Λάφυρον ³. ἐπὶ πλέον δὲ τῷ γένει τέτω καὶ Ῥωμαῖοι κέχρηται, Διαδήματόν τινα τῶν Μετέλλων καλέσαντες, ὅτι πολὺν χρόνον, ἔλκος ἔχων, περιενόσει περιδεδεμένος τὸ μέτωπον· ἕτερον δὲ, Κέλερα, σπεύσαντα μεθ' ἡμέρας ὀλίγας τῆς τῶ πατρὸς τελευτῆς ἐπιταφίαις μονομάχων ἀγῶνας παραχεῖν, τὸ τάχος καὶ τὴν δεξιότητα τῆς παρασκευῆς θαυμάσαντες. ἐνίαις δὲ συντυχία γενέσεως μέχρι νῦν καλῶσι, Πρόκλον μὲν, ἐὰν ἀποδημῆντος πατρὸς γένηται· καὶ Πόσεμον, ἂν τεθνηκότος ᾧ δ' ἂν διδύμῳ γενομένῳ συμβῆ περιβιῶναι, θατέρῳ τελευτήσαντος, Οὐπίσκιον. τῶν δὲ σωματικῶν, ἔ μόνον Σύλλας ⁴, ἐδὲ Νίγρης, ἐδὲ Ῥέφης ⁵, ἀλλὰ καὶ

E 4

Καί-

¹ Bene monet R. post h. v. deesse videri ὡς καὶ ἄλλοι ἢ δὴν τῶν ὀνόματι ἐχρήσαντο; nam profecto insequentia ἢ τύχης ἢ ιδέας, neque Marcio, neque huic facinori conveniunt, sed generalius sunt dicta.

² Hanc vocem, qua vulg. carent, dant V. & Anon.

³ Ita ex B. 3. Vulg. Λάφυρον.

⁴ C. Sigonius mendam hic inesse suspicabatur, legendum esse Σύλλας putans, quo nomine ii intelligantur, qui naso sunt sursum versus adunco. Anon. in Cat. l. v. Frst. reprobat hanc conjecturam, & Xyl. prolixè lectionem receptam defendit ex alio loco Plut. in Vit. Marii referentis, nomen Syllae a corporis quadam nota desumptum esse. R. adnotat: „Perobsuri dicti sententia haec est: cum primi his nominibus insigniti decessissent, & deficientibus causis appellationum ipsas quoque desinere par esset appellationes, ea tamen in illis gentibus manserunt,

Καίνας, καὶ Κλωδίεσ ἐπωνυμίας τίθενται καλῶς ἐθίζοντες, μῆτε τυφλότητα, μῆτ' ἄλλην τινὰ σωματικὴν ἀτυχίαν, ἕνεϊδος ἠγεῖσθαι, μηδὲ λαιδορίαν, ἀλλ' ὡς οἰκείοις ὑπακίβειν ὀνόμασιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐτέρῳ γένοι γραφῆς προσήκει.

XII. Παισσαμένῳ δὲ τῷ πολέμῳ ¹ τὴν εἴσιν ἐπηγεῖρον αὐτοῖς οἱ δημαγωγοί, καινὴν μὲν ἄδειαν αἰτίαν ἔχοντες, ἐδ' ἔγκλημα δίκαιον, ἃ δὲ ταῖς προτέροις αὐτῶν παραχαῖς καὶ διαφοραῖς ἀναγκαιῶς ἐπηκολέθησε κακὰ, ταῦτα ποιῶμενοι πρόφασιν ἐπὶ τὰς πατρικίας. ἄσπορος γὰρ ἢ πλείσθη καὶ ἀγεώργητος ἀπελείφθη τῆς χώρας. ἀγορᾶς δ' ἐπεισάκησ παρασκευὴν διὰ τὸν πόλεμον ὁ καιρὸς ἐν ἔδωκεν. ἰχυρᾶς ἔν ² ἀπορίας γενομένης, ὄρωντες οἱ δημαγωγοί ³ μῆτ' ἀγορὰν ἔχοντα, μῆτ', εἰ παρῆν ἀγορὰ, χρημάτων εὐπορέντα τὸν δῆμον, ἐνέβαλλον λόγους καὶ διαβολὰς κατὰ τῶν πλεσίων, ὡς ⁴ ἐπεινοὶ τὸν λιμὸν ἐπάγοιεν αὐτοῖς ὑπὸ μνηστικαίας. ἐν δὲ τῶν Οὐελιτράνων ἦκε πρεσβεῖα τὴν πόλιν παραδιδόντων, καὶ δεομένων ἀποικίας ἀποσέλλειν. νόσος γὰρ ἐμπεσῶσα λοιμώδης αὐτοῖς τοσῶτον ἄλεθρον καὶ φθορὰν ἀπειργάσατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε μάλιστα τὸ δέκατον τῶ παντὸς ἀπολειφθῆναι μέρος. ἔδοξεν ἔν τοῖς νῦν ἔχουσιν εἰς θεόν γεγρονέναι καὶ κατὰ καιρὸν ἢ χρεῖα τῶν Οὐελιτράνων. διὰ τε ⁵ τὴν ἀπορίαν κενόσμη δεομένοις,

ferunt, quae gentes adhuc hodie iis cognominibus appellantur, ut Syllae, Nigri &c.

5 Hoc additum ex Fl. Ald. & B. 3. In Vulg. deest. Pro seq. Κλωδίεσ Anon. dat Κλωδίεσ.

1 V. παυσαμένε δὲ πολέμῳ.

2 Hanc partic. quam B. 3. exhibet, probavit Br.

3 Br. monet, aut Plutarchum hac voce promiscue uti pro δῆμαρχοι, aut ita esse scribendum hic & infra.

4 R. susp. ὡς εἰ ἐπεινοὶ.

5 Ita dederunt Fl. Ald. & B. 3. Vulg. διὰ δὲ, quod & cum διὰ δὲ mutari posse Br. conjicit. Steph. δὲ delevit,

νοισ, καὶ τὴν εἴσιν, ἣν ¹ ἄμα σκεδάσειν ἠλπίζον, εἰ τὸ θορυβῆν μάλιστα καὶ συνεπηρμένον τοῖς δημαγωγοῖς, ὡς περ περίτλημα τῆς πόλεως νοσερόν καὶ ταραχῶδες, ἀποκαταρτίζει. τάχως τε δὴ καταλέγοντες εἰς τὴν ἀποικίαν ἐξέπεμπον οἱ ὑπατοί, καὶ στρατεῖαν ἐπήγγελλον ἑτέροις ἐπὶ τῆς Οὐολάσκις, ἀχολίαν τε τῶν ἐμφυλίων μηχανώμενοι θορύβων, καὶ νομίζοντες ἐν ὅπλοις καὶ στρατοπέδῳ καὶ κοινοῖς ἀγῶσιν αὐτοῖς γενομένης πλοσίσας ὁμῆ καὶ πένητας, καὶ δημοτικὰς καὶ πατρικίαις, ἡμερῶτερον διατεθῆναι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἥδιον.

XIII. Ἐνίστατο δὲ λοιπὸν οἱ περὶ Σικίνιον καὶ Βρᾶτον δημαγωγοί, βοῶντες, ἔργον ὠμότατον αὐτῷ ² τῷ προσητάτῳ τῶν ὀνομάτων ἀποικίαν προσαγορεύσαντας, ἀνδρώπικας πένητας ὡς περ εἰς βάρυβρον ἀδειν, ἐπέμποντας εἰς πόλιν ἄερος τε [τῆ ³] νοσερῆ καὶ νεκρῶν ἀτάφων γέμεσαν, ἀλλοτριῶ δαίμονι καὶ παλαμναίῳ συνοικισομέναις ⁴. εἶτα ὡς περ ἐν ἀρκεμέναις, τὰς μὲν ὑπὸ λιμῆ διολλύναι τῶν πολιτῶν, τὰς δὲ λοιμῶ προσβάλλειν ⁵, ἔτι δὲ ⁶ καὶ πόλεμον αὐθαίρετον προσάγειν,

E 5

ὅπως

¹ R. de suo hoc pronomen addidit. Pro ἄμα mavult idem ἀμαχεί, sine pugna, levissimo negotio; pro simplici σκεδάσειν, διασκεδάσειν, & subaudiri γῆτο, quam seditionem discussurum esse hoc, si nempe —

² R. aut sic legendum & interpungendum censet: ἔργον, ὠμότατον αὐτὸ, γῆ rem vel facinus, quod ipsum in se spectatum, natura sua, esset crudelissimum; aut eandem esse sententiam ὠμότατον ἐν ἑαυτῷ; aut in αὐτῷ latere quoque posse ἀπάντων. Cum V. habet αὐτῆ, idem conjicit αὐτῆς, ipsos, nimirum patricios.

³ R. omni jure delendum censet hunc articulum uncis jam inclusum.

⁴ B. 3. συνοικισομέναις. R. mavult aut συνοικησομέναις, α συνοικεῖν, aut συνοικισομέναις.

⁵ R. quaerit, num προσκαταβάλλαν? praeterea, insuper profersternere; tuetur tamen lectionem receptam, quasi *objicere escam*, ut Cerbero cuidam.

⁶ R. addidit de suo. Loco sequentis προσάγειν idem susp. προσάγεσθαι.

ὅπως μὴδὲν κινῶν ἀπὴ τῆς πόλεως, ὅτι ἰ δελεῦσα τοῖς πλεσίσις ἀπέπειε. τοιούτων ἀνακιμπλάμενος λόγαν ὁ δῆμος, ἔτε τῶ καταλόγω προσήει τῶν ὑπάτων, πρὸς τε τὴν ἀποικίαν διεβέβλητο. τῆς δὲ βελῆς διακρομένης, ὁ Μάρκιος, ἤδη μεσὸς ἂν ὄγκο, καὶ μέγας γεγονὼς τῶ Φρονήματι, καὶ θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν κρατίων, Φανερός ἦν μάλιστα τοῖς δημαγωγοῖς ἀνδισάμενος, καὶ τὴν μὲν ἀποικίαν ἀπέσειλαν, ἐπιτιμίσις μεγάλοισι τὰς λαχόντας ἐξελεθεῖν ἀναγκάσαντες. πρὸς δὲ τὴν στρατείαν παντάπασιν ἀπαγορευόντων, αὐτὸς ὁ Μάρκιος τὰς τε πελάτας ἀναλαβὼν, καὶ τῶν ἄλλων ὕσως ἐπεισε, κατέδραμε ² τὴν Ἀντικτῶν χώραν. καὶ πολὺν μὲν σίτον εὐράν, πολλῆ δὲ λεία θρεμμάτων καὶ ἀνδραπόδων περιτυχῶν, αὐτῶ μὲν ἰδὲν ἐξείλετο, τὰς δὲ στρατευσαμένους πολλὰ μὲν ἄγοντας ἔχων, πολλὰ δὲ φέροντας, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥάμην. ὡσε τὰς ἄλλας μεταμελομένης καὶ φθονῶντας ³ τοῖς εὐπορήσασιν, ἀχθεθεῖαι τῶ Μαρκίῳ, καὶ βαρύνεσθαι τὴν δόξαν αὐτῆ καὶ τὴν δύναμιν, ὡς ἐπὶ τὸν δῆμον ἀύξομένην.

XIV. Ὅλιγος δὲ χρόνος μετῆι μὲν ὑπατείας ὁ Μάρκιος, ἐκάμπλοντο δ' οἱ πολλοί, καὶ τὸν δῆμον αἰδώς τις εἶχεν, ἀνδρα καὶ γένει καὶ ἀρετῇ πρῶτον ἀτιμάσαι καὶ καταβαλεῖν ἐπὶ τοσάτοις καὶ τηλικάτοις εὐεργετήμασι. καὶ γὰρ ἔθος ἦν τοῖς μετιῶσι τὴν ἀρχὴν παρακαλεῖν καὶ δεξιῶσαι τὰς πολίτας, ἐν ἱματίῳ κατιόντας εἰς τὴν ἀγορὰν ἀνευ χιτῶνος· εἴτε μᾶλλον ἐκλαπειῶντες ⁴ ἑαυτὰς τῶ γήματι πρὸς τὴν δέησιν, εἴτε

δει-

1 R. quaerit, num ἰπει?

2 Ed. Frft. κατέδραμεν. Et in Cat. l. v. ex V. notatum est κατήπεισε. κατέδραμε.

3 Ita V. Vulgo φθονῶσας.

4 H. Steph. observat, consuetam constructionem postulare ἐκλαπειῶσιν, & paulo post δεικνῶσιν.

δεικνύντες, οἷς ἦσαν ὠτειλαί, προφανῆ τὰ σύμβολα τῆς ἀνδρείας. ἔ γὰρ ὑποψία δῆπε ¹ διανομῆς ἀργυρίε καὶ δεκασμῶν, ἄζωσον ἐβέλοντο προσιέναι ² καὶ ἀχίταινα τοῖς πολίταις τὸν δεόμενον αὐτῶν. ὁψέ γὰρ ³ μετὰ πολὺν χρόνον ὠνῆ καὶ πρῶσις ἐπεισῆλθε, καὶ συνεμίγη ταῖς ἐκκλησιασικαῖς ψήφοις ἀργύριον. ἐν δὲ τέττε καὶ δικασῶν ⁴ θίγασα καὶ στρατοπέδων ἢ δωροδοκία περιέσκησεν εἰς μοναρχίαν τὴν πόλιν, ἐξαυδραποδισαμένη τὰ ὄπλα τοῖς χρήμασιν. ἔ γὰρ κακῶς εἶπεν ὁ εἰπών, ὅτι πρῶτος κατέλυσε τὸν δῆμον ὁ πρῶτος ἐσιάσας καὶ δεκάσας. Φαίνεται δὲ κρύφα καὶ κατὰ μικρὸν ὑπορρέον, ἔκ εὐθὺς ἐκδήλων ἐν Ῥώμῃ γενέσθαι τὸ κακόν. ἔ γὰρ ἴσμεν, ὅσις ἦν ὁ δεκάσας πρῶτον ἐν Ῥώμῃ δῆμον, ἢ δικασῆριον Ἀθήνησι δὲ λέγεται πρῶτος ἀργύριον δῆναι δικασαῖς Ἄνυτος ὁ Ἀνθεμίωνος, προδοσίας περὶ Πύλον ⁵ κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἡδῆ τελευτῶσιν, ὀπηνίκα τὸ χρυσᾶν ἔτι γένος καὶ ἀκήρατον ἐν Ῥώμῃ τὴν ἀγορὰν κατεῖχεν.

XV. Ἀλλὰ τῷ γε Μάρκιε πολλάς ὑποφαίνοντος ὠτειλάς ἀπὸ πολλῶν ἀγῶνων, ἐν οἷς ἐπρώτευσεν, ἐπῆκαίδεκα ἔτη ⁶ συνεχῶς στρατευόμενος, ἐδυσωπᾶντο τὴν ἀρετὴν, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, ὡς ἐνεῖνον ἀποδείξοντες. ἐπεὶ δὲ τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ τὴν ψῆφον ἔδει φέρειν, ἐνστάσης, ὁ Μάρκιος εἰς ἀγορὰν ἐνέβαλε σοβαρῶς ὑπὸ τῆς βελῆς προπεμπόμενος, καὶ πάντες οἱ πατρί-
μοιοι

¹ Ita correxit Br. lefl. vulg. δῆμα.

² Ita R. dedit pro vulg. προίενας.

³ Ita Br. dari placuit ex Fl. Ald. B. 3. pro vulg. ὁψέ δέ.

⁴ Br. mavult δικαστηρίων, ut postea habemus δῆμον ἢ δικασῆριον.

⁵ Ita R. dedit pro vulg. Πύλας.

⁶ Tantum sex annos numerat Dionysius, maxime accuratus temporum annotator, inter primam Coriolani expeditionem & petitionem consulatus. *Dacer.*

κιοι περι αὐτὸν ἐγένοντο Φανεροί, πρὸς μηδὲν ἕτω
 μηδέποτε σπαδάσαντες, ἐξέπεσον αὐτοῖς οἱ πολλοὶ τῆς
 πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, εἰς τὸ νεμεᾶν καὶ Φθονεῖν ὑπο-
 Φερόμενοι. προσῆν δὲ τῷ πάθει τῆτι καὶ δέος, εἰ γέ-
 νοιτο τῆς ἀρχῆς κύριος ἀνὴρ ἀριστοκρατικός, καὶ τσο-
 ῦτον ἔχων ἐν τοῖς πατριείοις ἀξίωμα, μὴ παντάπασιν
 ἀφέλοιτο τῷ δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν. ἕτω δὲ Φρονήσαν-
 τες, ἀπεψηφίσαντο τὸν Μάρκιον. ὡς δ' ἀνηγορεύθη-
 σαν ἕτεροι, βαρέως μὲν ἤνεγκεν ἡ βελή, δοκῶσα προ-
 πεκληακίδαι μᾶλλον ἑαυτὴν, ἢ τὸν Μάρκιον· αὐτὸς
 δ' ἐκεῖνος & μετρίως ἔχεν, ἔδ' ἐπιεικῶς πρὸς τὸ συμ-
 βεβηκὸς, ἅτε δὴ πλείσα τῷ θυμοειδεῖ καὶ φιλονεικῶ
 μέρει τῆς ψυχῆς, ὡς ἔχοντι μέγεθος καὶ Φρόνημα,
 κεχρημένος, τὸ δ' ἐμβριδὲς καὶ τὸ πρᾶον, & τὸ πλεί-
 στον ἀρετῆ πολιτικῆς μέτεσιν, ἐγκεκραμένον ἐκ ἔχων ὑπὸ
 λόγου καὶ παιδείας, ἐδὲ τὴν ἐρημίαν ξύνοικον, ὡς Πλά-
 των ἔλεγεν, αὐθάδειαν εἰδὼς ὅτι δεῖ μάλιστα διαφεύγειν
 ἐπιχειρῶντα πράγμασι κοινοῖς καὶ ἀνθρώποις ὁμιλεῖν,
 καὶ γενέσθαι τῆς πολλὰ γελωμένης ὑπ' ἐνίων ἀνεξιμα-
 κίας ἐραστῆν ². ἀλλ' ἀπλᾶς τις ἂν αἰεὶ καὶ ἀτενῆς,
 καὶ τὸ νικᾶν καὶ κρατεῖν ἀπάντων πάντως, ἀνδρείας
 ἔργον ἠγάμενος, ἐκ ἀθηνείας καὶ μαλακίας, ἐκ τῷ πο-
 νῆντος καὶ πεπονθότος μάλιστα τῆς ψυχῆς, ὡσπερ οἴ-
 δημα, τὸν θυμὸν ἀναδιδάσσης, ἀπῆει ταραχῆς μεσὸς
 ὦν, καὶ πιυρίας πρὸς τὸν δῆμον. οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ τῶν
 πατριῶν ὅ τι περ ἦν ἐν τῇ πόλει μάλιστα γαυρῶμενον
 εὐγενεῖα καὶ ἀνδρῶν, αἰεὶ τε θαυμασιῶς ἐσπαδάεσαν πε-
 ρὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τότε προσκείμενοι καὶ παρόντες ἐκ
 ἐπ' ἀγαθῶ, τὸν θυμὸν ἐξερέπιζον αὐτῷ, τῷ συναγα-
 νακλεῖν καὶ συναλγεῖν. ἦν γὰρ ἠγεμῶν αὐτοῖς καὶ δι-
 δάσκα-

¹ Hic μηδὲν pro μηδὲνα perperam scriptum esse putat H. Steph.

² Br. placet lectio Fl. Ald. & B. 3. ἐραστῆς.

δάσκαλος εὐμενῆς τῶν πολεμικῶν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ ζῆλον ἀρετῆς ἀνευ φθόνου πρὸς ἀλλήλους γαυρῶσαι ἰ τὰς κατορθύντας.

XVI. Ἐν τῷ τῷ δὲ σίτος ἦκεν εἰς Ῥώμην, παλὸς μὲν ἀνητὸς ἐξ Ἰταλίας, ἐν ἐλάτῳ δὲ δωρητὸς ἐν Συρακυσῶν, Γέλανος τῷ τυράννῳ πέμψαντος. ὡσεὶ τὰς πλείους ἐν ἐλπίσι γενέσθαι χρησαῖς, ἅμα τῆς ἀπορίας καὶ τῆς διαφορᾶς τὴν πόλιν ἀπαλλαγῆσθαι προσδοκῶντας ². εὐθύς ἐν βελῆς ἀθροισθείσης, περιχυθεὶς ὁ δῆμος ἐξώθεν ἐκαρᾶσθαι τὸ τέλος, ἐλπίζων ἀγορᾶ τε χρῆσθαι ³ Φιλανδράπῳ, καὶ προῖκα τὰς δωρεὰς νεμήσθαι. καὶ γὰρ ἔνδον ἦσαν οἱ ταῦτα τὴν βελῆν πείθοντες. ὁ μὲντοι Μάρκιος ἀναστὰς, σφόδρα κατήψατο τῶν χαριζομένων τοῖς πολλοῖς, δημαγωγὸς, καὶ προδότης ἀποκαλῶν τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ σπέρματα πονηρὰ θρασυτήτος καὶ ὕβρεως εἰς ὄχλον ἀφειμένα τρέφοντας κατ' αὐτῶν. ἃ καλῶς μὲν εἶχε μὴ περιιδεῖν ἐν ἀρχῇ Φυβμένα, μηδ' ἰχυρὸν ἀρχῆν τηλικαύτην ⁴ ποιῆσαι τὸν δῆμον, ἥδη δὲ καὶ φοβερὸν εἶναι, τῷ πάντα βελομένοισι αὐτοῖς ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν ἄκοντας βιάζεσθαι ⁵, μηδὲ πείθεσθαι τοῖς ὑπάτοις, ἀλλ' ἀναρχίαν ⁶ ἔχοντας, ἡγεμόνας

1 Br. mavult γαυρῶσαι, cum non videat, unde ille infini-
tīvus regatur. R. nonnulla deesse videntur, forsā hoc modo
supplenda: πρὸς ἀλλήλους ἐκπυρῶσαι δεινὸς καὶ ἐπαίνῳ γαυρῶσαι
ἴας κατ.

2 Ita ex emend. R. Vulg. προσδοκῶντας.

3 Ita cum V. scribendum censuit Br. quia sequitur νεμήσθαι,
Vulg. χρῆσθαι.

4 Designat, ut R. monet, tribunatum plebis, negans, oportuisse concedi, ut magistratus tam acri stimulo armatus plebis nervos intenderet atque confirmaret.

5 Passive h. l. est accipiendum, sinere se cogi ad ea facienda, quae nolint.

6 R. locum hunc ita explicat: quamvis archontas vel magistratus proprios sibi nullos habeant, tamen duces sibi datos appell-

μόνας ἰδίαις ἄρχοντας προσαγορεύειν. ἐπιδόσεις μὲν ἔν
 καὶ διανομᾶς, ὡσπερ Ἑλλήνων οἱ κράτισα ¹ δημοκρα-
 τήμενοι, κατέξεδαι ψηφίζομένως, ἔφη παντελῶς εἰς
 κοινὸν ὄλεθρον τὴν ἀπειθείαν αὐτῶν ἐφοδιάζειν. ἔ
 γὰρ
 χάριν γε δὴπε φήσασιν ἀπολαμβάνειν τῶν στρατειῶν,
 ἄς ἐγκατέλιπον, καὶ τῶν ἀποσάσεων, αἷς προήκαντο
 τὴν πατρίδα, καὶ τῶν διαβολῶν, ἄς ἐδέξαντο κατὰ τῆς
 βελῆς· ἀλλ' ὑφιεμένως διὰ ἴΦόβον, καὶ κολακεύοντας
 ἡμᾶς ² ταῦτα δίδοναι καὶ συγχωρεῖν ³ ἐλπίσαντες,
 ἔδεν ἔξασι πέρας ἀπειθείας, ἔδὲ παύσονται διαφερόμε-
 νοι καὶ τασιάζοντες. ὡσε τῶτο μὲν ἐσι κομιδῇ μανι-
 κόν. εἰ δὲ σωφρονῶμεν, ἀΦαιρησόμεθα τὴν δημαρχίαν
 αὐτῶν, ἀναίρεσιν ἔσαν ὑπατείας, καὶ διάσασιν τῆς πό-
 λεως, ἐκέτι μιᾶς, ὡς πρότερον, ἔσης, ἀλλὰ δεδεγμέ-
 νης τομὴν μηδέποτε συμφῦναι, μηδ' ὁμοφρονῆσαι, μη-
 δὲ παύσασθαι νοσῶντας ἡμᾶς καὶ ταρασσομένως ὑπ' ἄλ-
 λήλων ἐάσασαν.

XVII. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ὁ Μάρκιος, ὑπερ-
 Φῶς εἶχε τὰς νέας συνενθασῶντας αὐτῶ, καὶ τὰς
 πλεσίαις ὀλίγας δεῖν ἅπαντας, μόνον ἐκείνον ἄνδρα τὴν
 πόλιν ἀήτητον ἔχειν ⁴ καὶ ἀκολάκευτον βοῶντας. ἐνιοι
 δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἠμαντιῶντο, ὑΦορώμενοι τὸ ἀποβη-
 σόμενον. ἀπέβη δὲ χρῆσὸν ἐδέν. οἱ γὰρ δήμαρχοι
 παρόντες, ὡς ἤθοντο τῇ γνώμῃ κρατῦντα τὸν Μάρκιον,
 ἐξέδρα-

appellitare archontas seu magistratus. Vel ἀναρχίαν ἔχοντες
 posse quoque monet significare nemini cum dicto sine au-
 dientibus.

1 R. *sup.* οἱ κρείσισα δημ. — Subaud. ψηφίζοντα.

2 V. B. 3. ἡμᾶς.

3 R. *sup.* συγχωρεῖν πάντα δ' ἐλπίσαντες, ubi autem nihil
 non ceperint sperare, nullum finem esse habituram eorum per-
 tinaciam.

4 deesse hunc infin. in aliis editt. monet H. Steph. — V.
 ordine inverso dat ἔχειν ἀητ. ex Cat. l. v. Frft.

ἐξέδραμον εἰς τὸν ὄχλον μετὰ βοῆς, παρακλυόμενοι συνίστασθαι καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς τὰς πολεάς. ἐκκλησίας δὲ θορυβώδης γενομένης, καὶ τῶν λόγων, ἃς ὁ Μάρκιος εἶπεν, ἀναγορευθέντων, ὀλίγον ἐδέησεν ἐμπεσεῖν ὑπ' ὀργῆς Φερόμενος εἰς τὴν βελὴν ὁ δῆμος οἱ δὲ δήμαρχοι τῷ Μαρκίῳ τὴν αἰτίαν ἐποιῶντο ¹, καὶ πέμποντες ἐκάλεον αὐτὸν ἀπολογησόμενον. ὡς δὲ πρὸς ὕβριν τὰς πεμφθέντας ἐξήλασεν ὑπηρέτας, αὐτοὶ μετὰ τῶν ἀγορανόμων ἦκον ἄξιοιτες βίᾳ τὸν θυδρα, καὶ τῷ σώματος ἐπελαμβάνοντο. συσάντες δ' οἱ πατρίκιοι τὰς μὲν δημάρχους ἀπετρίψαντο ², τοῖς δ' ἀγορανόμοις καὶ πληγὰς ἐπέβαλον. τότε μὲν ἔν ἑσπέρα καταλαβῆσα τὴν Ἰαραχὴν διέλυσεν· ἅμα δ' ἡμέρα τὸν δῆμον ὄρωντες ἐξηγριωμένοι οἱ ὕπατοι, καὶ συντρέχοντα πανταχόθεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔδεισαν ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὴν βελὴν ἀφροίσαντες, ἐκέλευον σιοπεῖν, ὅπως ἐπιεικέσι λόγοις καὶ δόγμασι χρησοῖς πρᾶνῶσι καὶ καταστήσωσι τὰς πολεάς, ὡς ἐ Φιλοτιμίας ἔσαν ἄραν, ἐδ' ὑπὲρ δόξης ἄμιλλαν, εἰ σωφρονῶσιν, ἀλλὰ καιρὸν ἐπισφαλῆ καὶ ὀξύν, εὐγνώμονος πολιτείας καὶ Φιλανθρώπου δεόμενον. εἰξάντων δὲ τῶν πλείων, προελθόντες, ὡς ἐνῆν μάλισα ³, τῷ δῆμῳ διελέγοντο καὶ κατεπράννον, ἀποδύμενοί ⁴ τε τὰς διαβολὰς ἐπιεικῶς, καὶ τῷ νεθεῖντι καὶ δάκνῳτι ⁵ μετρίως χρώμενοι· περὶ δὲ τιμῆς ὠνίων καὶ ἀγορᾶς ἐδὲν διοίσεσθαι πρὸς αὐτὰς Φάσκοντες.

XVIII.

¹ R. *sup.* τῷ Μαρκίῳ τὴν κατηγορίαν, vel βλασφημίαν, δε αἰτίας ἐποιῶντο, investivam Marcii incusabant.

² Anon. ἀπετρίψαντο.

³ Pone hoc adv. R. videtur deesse ἤπιως, vel προσηπῶς vel simile quid.

⁴ R. mavult ἀπολυόμενοι. Pro seq. τῷ mavult μὲν ob insequens δε, nisi hoc δε cum τῷ mutetur.

⁵ Haec verba καὶ δάκν. in aliis editt. deesse, monet H. Steph.

XVIII. Ὡς ἔν ἐνεδίδα τὸ πολὺ τῷ δήμῳ, καὶ Φανερόν ἦν τῷ κοσμίως καὶ σωφρόνως ἀνέειν, ἀγόμενον καὶ κηλέμενον, ἀνέστησαν οἱ δήμαρχοι, τῇ μὲν βελῆ σωφρονέσῃ τὸν δῆμον ἀνθυπείξειν, ὅσα καλῶς ἔχει, φάσκοντες, τὸν δὲ Μάρκιον ἀπολογεῖσθαι κελεύοντες, εἰ μὴ Φησιν ἐπὶ συγχύσει τῆς πολιτείας καὶ καταλύσει τῷ δήμῳ, τὴν τε βελὴν παροξύνειν ¹, καὶ καλέμενος ὑπ' αὐτῶν ἀπειθῆσαι· τέλος δὲ τὰς ἀγορανόμους τύπων ἐν ἀγορᾷ καὶ προπηλαιίζων, ἐμφύλιον, ὅσου ἐπ' αὐτῷ, πόλεμον ἐξεργάσασθαι, καὶ προαγαγεῖν εἰς ὄπλα τὰς πολίτας ². ἔλεγον δὲ ταῦτα, βεβλόμενοι τὸν Μάρκιον ἢ ταπεινὸν ἀποδείξαι, παρὰ φύσιν θεραπεύοντα ³ τὸ φρόνημα, ἢ τῇ φύσει χρώμενον, ἀνήμεσον ἀπεργάσασθαι τὴν πρὸς αὐτὸν ὀργήν· ὁ μᾶλλον ἠλπίζον, ὀρθῶς σοχαζόμενοι τῷ ἀνδρός. ἔση μὲν γὰρ ὡς ἀπολογησόμενος, καὶ παρέχεν αὐτῷ σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν ὁ δῆμος· ὡς δ' ἤρξατο πρὸς τὰς ἀνθρώπους ⁴, δεητικὸν τινα λόγον προσδεχομένους, ἢ μόνον ἐπαχθεῖ παρρησίας χρῆσθαι, καὶ πλείονι κατηγορίᾳ τῆς παρρησίας, ἀλλὰ καὶ τόνῳ φωνῆς καὶ διαθέσει προσώπων τὴν ἐγγυὺς ὑπερψίας καὶ ὀλιγωρίας ἀφοβίαν ἐπιδεικνυμένη ⁵, ὁ μὲν δῆμος,

¹ R. mavalt in Aor. I. παροξύνειν.

² Ita Vulc. & Anon. quod multum probavit Br. pro vulg. ὄπλιτας, quam lectionem etiam videre licet in Junt. Ald. Crat.

³ Anon. & Dacer. ex Ms. sic legunt: ὑφέντα φρόνημα, καὶ θεραπεύοντα τὸν δῆμον. Hinc Br. leviori mutatione sic legi posse conjicit: καὶ παρὰ φύσιν θεραπευτικὸν τὸ φρόνημα. R. autem suspr. θεραπεύοντα τὸν δῆμον (vel τὸν καιρὸν) καὶ ὑφέντα (vel καταβάλλοντα) τὸ φρόνημα; vel brevius: παρὰ φύσιν θεραπεύοντα τὸ πλήθος, ἢ τῇ φύσει χρ.

⁴ V. πρὸς τὸν δῆμον. R. monet, praetervidisse eum, a quocumque haec profecta sint, in proximo assitum προσδεχομένους, cui τὸν δῆμον non optime conveniat.

⁵ Ex duabus conjecturis, quas R. de vulg. lefit. ἐπιδεικνύμενος dedit, aut ἐπιδείκνυσαι esse legendum, ut ad ἤρξατο refera-

δῆμος ἐξετραχύνθη, καὶ Φανερός δυσανασχετῶν ἑκαὶ βαρυνόμενος τοῖς λεγομένοις ¹. τῶν δὲ δημάρχων ὁ θρασύτατος Σικίνιος, μικρὰ τοῖς συνάρχῃσι διαλεχθεὶς, εἶτ' εἰς μέσον ἀναγορεύσας, ὡς θάνατος ὑπὸ τῶν δημάρχων τῷ Μάρκιῳ κατέγνωσαι, προσέταξε τοῖς ἀγορανόμοις, ἀναγαγόντας αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἄκραν, εὐθύς ὥσαι κατὰ τῆς ὑποκειμένης Φάραγγος. ἀπλομένων δὲ τῶν ἀγορανόμων τῷ σώματος, ἔδοξε μὲν καὶ τῶν δημοτῶν πολλοῖς ² Φριλὸν εἶναι τὸ γιγνόμενον καὶ ὑπερήφανον. ³ οἱ δὲ πατρίσιοι παντάπασιν ἐκάντες καὶ περιπαθήσαντες, ἔρμησαν ³ ἀπὸ κραυγῆς βοηθεῖν. οἱ δὲ, καὶ χερσὶ τὰς ἐπιλαμβανομένας ἀνείργοντες, καὶ καταμιγνύντες ἑαυτοῖς τὸν Μάρκιον. ἐνιοὶ δὲ καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντες, ἐδέοντο τῶν πολλῶν, ἐπειδὴ λόγος γε ⁴ καὶ Φωνῆς ἐδὲν ἔργον ἦν ἐν ἀνοσμίᾳ τοσαύτῃ, καὶ θορύβοις. ἄχρις ἔ συμφρονήσαντες οἱ φίλοι καὶ οἰκεῖοι τῶν δημάρχων, ὡς ἄνευ Φόνος πολλῶν τῶν πατρικίων ἐκ ἔστιν ἐξαγαγεῖν ⁵, ἐδὲ κολάσαι τὸν Μάρκιον, ἔπεισαν αὐτὰς ἀφελεῖν τῆς τιμωρίας τὸ ἄλλόκοτον καὶ βαρὺ, μὴ βία, μὴδ' ἄκριτον ἀποκλινύοντας ⁶, ἀλλὰ τῷ δήμῳ ψῆφον ἐπενευγεῖν ἀποδόντας. ἐπὶ τότε

κατα-

feratur, quemadmodum χρῆδαι praemissum, aut ἐπιδεικνυμένη, ut referatur ad διαθήσει & Φωνῆ, hanc ipse praetulit deditque.

¹ V. τοῖς λόγοις.

² Ita sine artic. τοῖς, quem vulg. praeponunt, dat R. 3.

³ R. fufp. ὤρμησαν, οἱ μὲν ἀπὸ κραυγῆς βοηθεῖν (subaudi μόνως.)

⁴ Ita dare voluisse R. patet ex annotationibus, tomo subjunctis — orationis quidem vasisque — In textu ipso datum fuit ἐπειδὴ λόγος γε. Vulgo extat: ἐπειδὴ λόγος γε, & a praeced. per punctum separatur, quasi nova orietur periodus.

⁵ scil. ἐπὶ τὸν δῆμον; uti infra c. 20. ἐπὶ τὸν δῆμον ἐξαγαγεσιν. R.

⁶ In Cat. Frst. extat lect. var. ἀποκλινύοντας, at sine nota auctoris.

-κατάσας ¹ ὁ Σιλίννιος ἠρώτα τὰς πατριίους, τί βεβλή-
 -μενοι τὸν Μάρκιον ἀφαιρῶνται τῷ δήμῳ βελομένους κο-
 -λάζειν ². ἐκείνων δὲ πάλιν ἀντερωτώντων· Τί μὲν ³
 ἔν διανοεῖθε, καὶ τί βέλεθε ὑμεῖς, ἄνδρα Ῥωμαῖον ⁴
 ἐν τοῖς ἀρίστοις ἀνευ κρίσεως ἐπὶ τιμωρίαν ὤμην καὶ
 παράνομον ἕτως ἄγοντες; Ἀλλὰ ταύτην μὲν, εἶπεν ὁ
 Σιλίννιος, ὑμεῖς μὴ ποιεῖθε ⁵ πρόφασιν διαφορᾶς καὶ
 εἰσεως πρὸς τὸν δῆμον. ὁ γὰρ ἀξιῶτε, δίδωσιν ὑμῖν,
 κρινθῆναι τὸν ἄνδρα. σοὶ δὲ, Μάρκιε, προαγορευόμεν
 εἰς τρίτην ἀγορὰν παρεῖναι, καὶ πείθειν τὰς πολίτας,
 εἰ μὴδὲν ἀδικεῖς, ὡς ψήφῳ κρινῶντας.

XIX. Τότε μὲν ἔν ἠγάπησαν οἱ πατριῖοι τὴν
 διάλυσιν, καὶ τὸν Μάρκιον ἀσμένως ἔχοντες ἀπῆλθον.
 ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῆς τρίτης ἀγορᾶς· ἀγορᾶς
 δὲ ποιῶσι Ῥωμαῖοι δι' ἡμέρας ἐννάτης, νευδίνας καλῶν-
 -τες· ἐλπίδα μὲν αὐτοῖς παρέχε διακρίσεως στρατεία γε-
 -νομένη πρὸς Ἀντιάτας, ὡς μῆκος ἔξεσα καὶ χρόνον,
 ἐν ᾧ χειροῆθης ὁ δῆμος ἔσαι, τῆς ὀργῆς ἀπομαρανθεύ-
 -σης, ἢ παντελῶς ἐκπεσῶσης δι' ἀχολίαν καὶ πόλεμον.
 ἔπειτα δ' ὡς ταχὺ διαλυσάμενοι πρὸς τὰς Ἀντιάτας
 ἐπανῆλθον, ἐγένοντο σύνοδοι τῶν πατρικίων πολλάνικς,
 δεδιότων, καὶ σκοπέντων, ὅπως τὸν τε Μάρκιον ἔπρο-
 -ήσονται, τὸν τε δῆμον αὖθις ἔπαρέξουσιν ἐπιάρατῃεν
 τοῖς δημαγωγοῖς. Ἄππιος μὲν ἔν Κλαύδιος αἰτίαν ἔχαν
 ἐν τοῖς μάλις μισόδημος εἶναι, διεμαρτύρατο, λέγων,
 τὴν

¹ sc. ἐν μέσῳ, cum assurrexisset ad dicendum, vel stans
 coram. R.

² V. & Anon. ἡ βελομένοι Μάρκιον ἀφαιρῶντες ἕως ἡμερῶν
 κολλάζουσιν. Cat. l. v. Frft.

³ R. haec partic. aut plane videtur tollenda, aut cum δὲ
 mutanda.

⁴ Anon. Ῥωμαίων.

⁵ In Imperat. ne facite quae so. Sed R. mavult μὴ δικαίως
 ποιεῖθε, in Indicat. non recte facitis.

τὴν τε βελὴν αὐτὸς ἀναιρήσειν, καὶ προήσεσθαι πάντας-
 πασι τὴν πολιτείαν, εἰ κύριον τῆς ψῆφου κατὰ τῶν
 πατριῶν δέξονται γενόμενον τὸν δῆμον. οἱ δὲ πρεσβύ-
 ται καὶ δημοτικώτατοι τῆναντίον ἤξιον, ἔχαστον,
 ἐδὲ βαρὺν, ἀλλὰ πρῶτον καὶ Φιλάνθρωπον ὑπὸ τῆς ἐξα-
 σίας ἔσεσθαι τὸν δῆμον. ἔγὰρ καταφρονεῖν τῆς βελῆς,
 ἀλλ' οἰομένῳ καταφρονεῖσθαι, τιμὴν καὶ παραμυθίαν γενή-
 σεσθαι τὴν κρίσιν, ὡς δ' ἅμα τὴν ψῆφον λαβόντας ἀπο-
 θῆσεσθαι τὴν ὀργήν.

XX. Ὀρῶν ἔν ὁ Μάρκιος εὐνοία μὲν αὐτῷ, Φό-
 βῳ δὲ τῷ δήμῳ, τὴν σύγκλητον ἀποραμένη, ἠρώτησε
 τὰς δημάρχους, τίνα ¹ κατηγορεῖσιν αὐτῷ, καὶ περὶ τί-
 νος κριθησόμενον ἐπὶ τὸν δῆμον ἐξάγασιν ². εἰπόντων
 δ' ἐκείνων, ὅτι τυραννίς ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, καὶ τυραν-
 νεῖν δεικνόμενον ἀποδείξασιν αὐτὸν, ὅπως ἐξανασῶς,
 αὐτὸς ἔφη πρὸς τὸν δῆμον ἤδη βαδίζειν, ἀπολογησόμε-
 νος· καὶ μηδένα τρόπον κρίσεως, μηδὲ, ἂν ἄλλῳ, κο-
 λάσεως παραιτεῖσθαι· μόνον ὅπως, ἔφη, τῆτο κατηγο-
 ρήσητε, καὶ μὴ ψεύσῃθε τὴν βελήν. ὡς δ' ἠμολόγη-
 σαν, ἐπὶ τῆτοις ἢ κρίσις ἐγένετο. συνελθόντος δὲ τῷ
 δήμῳ, πρῶτον μὲν ἔκατὰ λόχους, ἀλλὰ κατὰ φυλάς
 ἐβιάζοντο γίνεσθαι τὴν ψηφοφορίαν, τῶν εὐπόρων καὶ
 γνωρίμων καὶ στρατευομένων ³, τὸν ἄπορον καὶ πολυ-
 πράγμονα, καὶ τῷ καλῷ φροντίζοντα μηδὲν ὄχλον ἐπί-
 προθενταῖς ψήφοις ποιεῖντες. ἔπειτα τὴν τυραννίδος
 ἀφέντες αἰτίαν, ἀναπόδεικτον ἔσαν, ἐκείνων πάλιν ἐμέ-
 μνητο τῶν λόγων, ἔς ὃ Μάρκιος πρότερον εἶπεν ἐν τῇ
 βελῇ, καλύων μὲν ἐπευανίσαι τὴν ἀγορὰν, ἀφελέσθαι
 δὲ τὴν δημορχίαν τῷ δήμῳ κελεύων. καινὸν δὲ κατη-
 γόρησαν αὐτῷ κατηγορημα, τὴν δίκαιον τῶν λαφύρων.

F 2

ἔ

1 B. 3. 7i. Ita etiam legendum esse censet R. aut περὶ γίνων.

2 Anon. εἰτάγασιν.

3 Br. mavult στρατευσαμένων, qui commilitaverant.

ἂ λαβῶν ἐκ τῆς Ἀντιατῶν χώρας, ἐκ ἀνήνεγκεν εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλὰ διένειμε τοῖς μεθ' αὐτᾶ στρατευομένοις. ἔφ' ἔ δὴ καὶ μάλις λέγεται διαταραχθῆναι τὸν Μάρκιον. ἔ γὰρ προσεδόκησεν, ἐδ' εὐπόρησε πρὸς τὸν ὄχλον ἐκ τῆ παραυτίκα λόγων πιθάνων, ἀλλ' ἐπαινῶντι ¹ τὰς στρατευσαμένους ἐθροῦβησαν αὐτῶ πλείονες ἔντες οἱ μὴ στρατευσάμενοι. τέλος δ' ἔν ² ταῖς φυλααῖς τῆς ψήφου δοθείσης, αἱ καθαιρῶσαι τρεῖς ³ ἐγένοντο. ἦν δὲ τίμημα τῆς καταδίκης αἰδῖος φυγή. μετὰ δὲ τὴν ἀναγόρευσιν ὁ μὲν δῆμος ἐδέποτε, νικήσας μάχη πολέμιας, τὸσῶτον ἐφρόνησεν, ὅσον τότε Φρονῶν καὶ γεγηθῶς ἀπήει. τὴν δὲ βελὴν ἄχος ἔχε καὶ κατήφεια δεινὴ, μεταμελομένη καὶ δυσφορῶσαν ἐπὶ τῶ μὴ πάντα ποιῆσαι καὶ παθεῖν πρότερον, ἢ περιῦδειν ὑβρίσαντα καὶ χρησάμενον ἐξασία τὸσαύτη τὸν δῆμον. ἐδὲν δ' ἔδει τότε πρὸς διάγνωσιν, ἐδῆτος, ἢ παρασῆμων ἐτέρων, ἀλλ' εὐθὺς ἦν δῆλος, ὅτι δημότης ⁴ ὁ Χαίρων, καὶ ὁ δυσφορῶν, ὅτι πατρίμιος.

XXI.

¹ Reiskio iudice est datus absolutus, sive αὐτῷ huc referas, & cum participio copules, sive loco αὐτῷ legas αὐτῶν cum V. & Anon. Idem mavult ποθῶ πλ. Susp. etiam legi posse ἀντεθροῦβησαν, cum quo cohaerebunt dativi ἐπαινῶντι & αὐτῷ. στρατευσαμένους dederunt V. Anon. & B. 3. Idem confirmat Dacer. ex Ms. Vulgo στρατευομένους. Reiskio quidem haec lectio servanda esse videtur, nec solos significare eos, qui una cum Marcio adversus Antium in castris fuissent, sed universos stipendia militaria merentes. Concedit tamen, tunc non stare posse proximum οἱ μὴ στρατευσάμενοι, sed aoristum tempus illud item cum praesenti esse commutandum; hinc priore loco ipse praetulit στρατευσαμένους.

² Sic dedit R. de suo, ex more loquendi, pro vulg. ἦλος δ' αὖ.

³ Sensus est, Coriolanum a novem tribubus absolutum, a duodecim (hoc est ternario pluribus) damnatum. Conf. Dionys. l. VIII.

⁴ Subandi εἶη.

XXI. Πλὴν αὐτὸς ὁ Μάρμιος, ἀνέμπληκτος καὶ ἀταπεινώτος, καὶ χήματι καὶ βαδίσματι καὶ προσώπω καθεστηώς, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἐφαίνετο πεπονθόσιν ἀσυμπαθῆς ἑαυτῷ ¹ μόνος, ἐχ' ὑπὸ λογισμῶ καὶ πραίτητος, ἐδὲ τῷ Φέρειν μετρίως τὸ συμβεβηκός, ἀλλὰ ἐμπαθῆς ² ἂν ὑπ' ὀργῆς καὶ βαρυφροσύνης· ὅπερ ἀγνοῶσιν οἱ πολλοὶ λύπην ἔσαν. ὅταν γὰρ εἰς θυμὸν μεταβάλλῃ ³ καθάπερ ἐκπυρωθεῖσα, τὸ ταπεινὸν ἀποβάλλει καὶ ἀργόν· ἢ καὶ δοκεῖ δρασιμὸς ὁ θυμώμενος, ὡς θερμὸς ὁ πυρέτων, οἷον ἐν σφυγμῶ καὶ διατάσει ⁴ καὶ ὄγκῳ γενομένης τῆς ψυχῆς. ἐδήλωσε δὲ τοῖς ἔργοις αὐτίκα μάλα τὴν διάθεσιν ταύτην ὁ Μάρμιος. εἰσελθὼν γὰρ οἴκαδε, καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα μετὰ κλαυθμῶ καὶ βοῆς ὀλοφυρομένας ἀσπασάμενος, καὶ κελεύσας μετρίως Φέρειν τὸ συμβεβηκός, εὐθύς ἀπιὼν ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς πύλας. ἐκεῖ δὲ τῶν πατρικίων ὁμῶς τι πάντων ⁵ προπεμπόντων αὐτὸν, ἕτε τι λαβῶν, ἕτε τινὸς δεηθεῖς ἀπηλλάττετο, τρεῖς ἢ τέτταρας πελάτας ἔχων περὶ αὐτόν. ἡμέρας δ' ὀλίγας ἐν τισιν ἀγροῖς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πολλῶν διενεχθεὶς λογισμῶν ⁶,

F 3

οἷος

¹ Ut R. monet, *ἑαυτῷ non cohaeret cum ἐφαίνετο, sed cum ἀσυμπαθῆς: est ille sibi ipse incompassivus, qui malorum suorum ita nullo movetur sensu miserationis, ut signo nullo prodatur tristitiam.*

² R. susp. ἀλλ' ἀπαθῆς ἂν, nullo externo signo commotionem animi prodens.

³ scil. ἢ λύπη.

⁴ ita ex emend. H. Steph. quo teste antea legebatur *διατάσει*.

⁵ Teste H. Steph. olim defuit in quibusdam edd. Ejus autem adjunctionem ex vetustis codd. recte factam esse, affirmat idem.

⁶ B. 3. *διαλογισμῶν.* Eandem exhibet V. in Cat. l. v. ed. Frft.

οἷος ὁ θυμὸς ὑπέβαλλεν, ὡς ἔτ' εἰς ἰ καλὸν ἔτε συμ-
 Φέρον ἐδέν, ἀλλ' ἢ τὸ Ῥωμαίεσ μεταλθεῖν, ἐγίνωσκε
 πόλεμόν τινα βαρὺν καὶ ὄμορον ἀνασῆσαι ἐπ' αὐτές.
 ὤρμησεν ἔν διαπειρᾶσθαι πρῶτον ² Οὐολέσκων, ἀκμά-
 ζοντασ μὲν εἰδῶσ ἔτι καὶ σώμασι καὶ χρήμασι ταῖσ
 δὲ γεγενημέναισ ἔναγχος ἤτλαισ ἔ τσοῦτον ἀπολαλέναι
 τῆσ δυνάμεωσ, ὅσον ἐγγεγονέναι Φιλονεικίασ αὐτοῖσ καὶ
 ὀργῆσ, οἴμενοσ.

XXII. Ἦν δὲ τις ἀνὴρ ἐξ Ἀντίε πόλεωσ, διά
 τε πλῆτον καὶ ἀνδρείαν καὶ γένουσ ἐπιφάνειαν, ἀξία-
 μα βασιλικὸν ἔχων ἐν πᾶσιν Οὐολέσποισ, ὄνομα Τύλ-
 λωσ Ἀμφίδιοσ ³. ὑπὸ τᾶτε μισόμενον ὁ Μάρκιοσ ἐαυ-
 τόν, ὡσ ἐδένα Ῥωμαίων, ἐγίνωσκε. πολλάκισ γὰρ ἐν
 ἀπειλαισ καὶ προκλήσεσι κατὰ τὰσ μάχασ γενόμενοι,
 καὶ κομπάσαντεσ διά τὸ ἐνάμιλλον, οἶα νεανῶν πολε-
 μικῶν Φιλοτιμίαι καὶ ζῆλοσ Φέροσιν, ἴδιοσ προσελήσαν-
 το τῷ κοινῷ τὸ κατ' ἀλλήλων ἔχθοσ. ἔ μὴν ἀλλὰ μέ-
 γεθὸσ τι Φρονήματοσ ἔχοντα τὸν Τύλλον ὀρῶν, καὶ
 μάλισ ὅῃ Οὐολέσκων ἐπιθυμῶντα Ῥωμαίεσ λαβῆν πα-
 ραχόντασ ἐν μέρει κακῶσαι ⁴, μαρτυρίαν ἀπέλιπε τῷ
 εἰπόντι·

Θυμῷ μάχεσθαι χαλεπόν. Ὁ γὰρ ἂν θέλη,
 ψυχῆσ ὠνεῖται.

λαβῶν

¹ V. omittere ὡσ' ut superfluum, falso monet Br. Habet enim in Cat. v. l. ὡσ' ἔτ' — Vitiosas censet has tres voces R. ipsique videtur legendum esse ὡσάμενοσ, ruens, εἰσ καλόν, ut ad θυμὸσ redeat.

² B. 3. Ἰοπρῶτον. R. mavult πρῶτων, in gen. plur.

³ Αποσ. Τύλλωσ Ἀτλιοσ. Consentit Dionys. & Livius. B. 3. Ἀφίδιοσ. Xyl. vertit: Tullus Atrius. Ἀμφίδιοσ & Ἀφί-
 διοσ idem esse, R. monet. Cf. Tom. I. Plut. p. 456. not. 1.

⁴ V. κολῶσαμ.

λαβὼν γὰρ ἐδῆτα καὶ σκευὴν, ἐν ἧ μάλις α μὴ δόξειν
ὅς ἦν ἐμελλεν ὀρώμενος, ὡσπερ Ὀδυσσεὺς ¹,

Ἄνδρῶν δυσμενέων κατέδου πόλιν.

XXIII. Ἦν δ' ἐσπέρα, καὶ πολλοὶ μὲν αὐτῷ
προσετύχαλον, ἐγνώριζε δ' ἄδεις. ἐβάδιζεν ἔν ἐπὶ
τὴν οἰκίαν τῆ Τύλλω, καὶ παρεισελθὼν ἄφνω πρὸς τῆν
ἐσίαν ἐνάθιζε σιωπῇ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐγκαλυψάμε-
νος ἤσυχίαν ἤγεεν. οἱ δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν, θαυμάσαν-
τες, ἀνασῆσαι μὲν ἐν ἐτόλμησαν, ἦν γὰρ τι καὶ πε-
ρὶ αὐτὸν ἀξίωμα καὶ τῆ χήματος καὶ τῆς σιωπῆς, ἔφρα-
σαν δὲ τῷ Τύλλῳ περὶ δεῖπνον ὄντι τὴν ἀτοκίαν τῆ
πράγματος. ὁ δ' ἐξανασὰς ἦκε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνέ-
κρινε, τίς ἂν ἀφῆλξαι καὶ τίτων δεόμενος. ἔτως ἔν ὃ
Μάρκιος ἀποκαλυψάμενος, καὶ μικρὸν ἀνασχῶν. Εἰ μὴ
πω με γινώσκεις ², ὦ Τύλλε, εἶπεν, ἀλλ' ὄρῶν ἀπιστεῖς,
ἀνάγκη με κατήγορον ἐμαυτῆ γενέσθαι. Γαίός εἰμι Μάρ-
κιος, ὁ πλείστα σε καὶ ³ Οὐολήσκεις ἐργασάμενος κακὰ,
καὶ τὴν ἐν εἴσαν ἀρνεῖσθαι ταῦτα περιφέρων προσηγο-
ρίαν, τὸν Κοριολάνον. ἔδεν γὰρ ἄλλο τῶν πολλῶν πό-
ρων καὶ κινδύων ἐκείνων ἐνησάμην ἐπαθλον, ἢ τὸ πα-
ράσημον ὄνομα τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐχθρας, καὶ τῆτό μοι
περίεσιν ἀναφαίρετον. τὰ δ' ἄλλα ὁμῶ πάντα φθόνῳ
δήμη καὶ ὕβρει, μαλακίᾳ δὲ καὶ προδοσίᾳ τῶν ἐν τέλει
καὶ ἰσοτίμων ἀπεσέρημαι. καὶ φυγὰς ἐλήλαμαι, καὶ
γέγονα τῆς ἐσίας τῆς σῆς ἐκέτης, ἐχ ὑπὲρ ἀδείας καὶ
σωτηρίας, τί γὰρ ⁴ ἔδει με δεῦρο ἡμεῖν φοβόμενον ἀπο-
θανεῖν; ἀλλὰ δίκας λαβεῖν χρήζων ⁵, καὶ λαμβάνων ἤδη

Γ 4

παρὰ

1 Homer. Odysf. l. IV. 246.

2 R. *insp. εἰ μήπω με γινώσκεις, ὦ Τύλλε, εἶπεν, ἢ γινώ-
σκεις μὲν, ἀλλ' ὄρῶν ἀπιστεῖς.*

3 Ita habuerunt V. & B. 3. quod jam Steph. probavit.
Vulg. sine se.

4 Monente R. idem est ac si dixisset & γὰρ; non enim huc
Venire, sed abire me oportebat, si mortem metuissem.

5 Marvult R. *χρήζω*, & in seq. *λαμβάνω*.

παρὰ τῶν ἐμβαλόντων¹, τῷ σὲ ποιεῖν ἑμαυτῆ κύριον. εἰ μὲν ἔν ἐσί σοι θυμὸς ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις, ἴθι, ταῖς ἑμαῖς συμφοραῖς, ὧ γενναῖε, χρῆσαι, καὶ κοινὸν εὐτύχημα ποιήσον Οὐολέσκων τὴν ἐμὴν ἀτυχίαν, τοσάτω² βέλτιον ὑπὲρ ὑμῶν πολεμήσοντος, ἢ πρὸς ὑμᾶς, ὅσῳ πολεμῆσι βέλτιον οἱ γινώσκοντες τὰ παρὰ τοῖς πολεμίοις τῶν ἀγνοούντων. εἰ δ' ἀπειρήκας, ἔτ' ἐγὼ βέλομαι ζῆν, ἔτε σοι καλῶς ἔχει σώζειν, πάλαι μὲν ἐχθρὸν ἄνδρα καὶ πολέμιον, νῦν δ' ἀνωφελῆ καὶ ἀχρησον. Ὡς ἔν ταῦτα ὁ Τύλλος ἤμασεν, ἥδη τὲ Σαυμασῶς, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλῶν. Ἀνίσασο, εἶπεν, ὦ Μάρκιε, καὶ θάρσει. μέγα γὰρ ἡμῖν ἀγαθὸν ἦηεις, διδὸς σεαυτόν. ἔλπιζε δὲ μείζονα παρὰ Οὐολέσκων. καὶ τότε μὲν εἰσία Φίλοφρονέμενος τὸν Μάρκιον. ἐν δὲ ταῖς ἐπίσταις ἡμέραις ἐβηλεύοντο περὶ τῆ πολέμῃ καθ' ἑαυτές.

XXIV. Τὴν δὲ Ῥώμην ἢ τε τῶν πατρικίων δυσμένεια πρὸς τὸν δῆμον, ἔχ ἦνισα τὴν τῆ Μαρκίε καταδίκην αἰτίαν³ ἐχόντων, ἐτάραττε, καὶ πολλὰ δαιμόνια⁴, ἃ μάντεις καὶ ἱερεῖς καὶ ἰδιῶται προσήγγελλον ἄξια Φρατίδος. ἐν δὲ λέγεται τοιῶτό τι γενέσθαι. Τίτος ἦν Λατίνος⁵, ἀνὴρ ἂν ἄγαν ἐπιφανής, ἀπράγματι δὲ καὶ μέτριος ἄλλως, καὶ καθαρὸς δεισιδαιμονίας, ἔτι δὲ μᾶλλον ἀλαζονείας. ἔτος ὄναρ εἶδεν, ὡς τῆ Διὸς εἰς ὄψιν ἦγοντος αὐτῷ, καὶ κελεύοντος εἰπεῖν πρὸς τὴν συγκλη-

1 Ita dedit R. in aor. 2. Vulg. ἐμβαλόντων.

2 Ita B. 3. & probavit Br. Vulgo τοσάτον.

3 R. susp. ἐν αἰτίᾳ ἔχ.

4 Ita ex emend. R. Vulgo deest ἃ. Idem δαιμόνια pro adjectivo habet, multa divina, ostenta puta, μηνίματα, irae divinae documenta. Pendet autem hic nomin. a verbo ἐτάραττε.

5 Livio est Tib Atinius; Dionysio & Valerio Max. Latinius; Macrobio Annius. Cicero idem narrans l. 1. de divinat. no. men omisit. Xyl.

πλητον, ὅτι κακὸν τὸν ἰ ὄρχησθην ἐσειλαν αὐτῷ πρὸ
 τῆς πομπῆς καὶ ἀτερπέσατον. ἰδὼν δὲ τὴν ὄψιν, ἔλε-
 γε μὴ πάνυ Φροντίσαι τὸ πρῶτον. > ὡς δὲ καὶ δεύτε-
 ρον ἰδὼν καὶ τρίτον ἠμέλησε, παιδὸς τε χρηστῆ θάνατον
 ἐπιθεῖν, καὶ τῆ σώματος ἄφνω παρεθέντος ἰκρατῆς γε-
 νέσθαι. ταῦτα δ' ἐν κλιβιδίῳ Φοράδην κομιθεὶς εἰς τὴν
 σύγκλητον ἀπήγγειλεν. ἀπαγγείλας δ', ὡς Φασιν, εὐ-
 θὺς ἤθετο βωννύμενον αὐτῆ τὸ σῶμα, καὶ ἀνασὰς ἀπῆει
 δι' αὐτῆ βαδίζων. θαυμάσαντες ἔν οἱ βουλευταὶ, πολ-
 λὴν ἐποίησαντο τῆ πράγματος ζήτησι. ἦν δὲ τοῖστων
 οἰκέτην τις αὐτῆ παραδὸς οἰκέταις ἑτέροις, ἐκέλευσεν
 ἐξάγειν ² δι' ἀγορᾶς μασιγῶντας, εἴτ' ἀποιεῖναι. ταῦ-
 τα πράττεσιν αὐτοῖς, καὶ τὸν ἀνδρωπον αἰκίζομένοις,
 εροφᾶς τε παντοδαπὰς ὑπ' ὀδύνης ερεφόμενον, καὶ κι-
 νήσεις ἄλλας ἀτερπεῖς τῷ περιπαθεῖν κινέμενον, ἢ πομ-
 πῆ κατὰ τύχην ἠκολοθήκει. καὶ πολλοὶ μὲν ἐδυσχέ-
 ραινον τῶν παρόντων, ἔτ' ὄψιν ἰλαρὰν ὀρῶντες, ἔτε
 κινήσεις πρεπέσας. ἑδεις δ' ἐπεξῆλθεν ³, ἀλλὰ λοιδο-
 ρίαι μόνον ἐγένοντο καὶ κατάραι τῷ πιπρῶς ἔτω κολέ-
 ζοντι. καὶ γὰρ ἐχρῶντο πολλῇ πρὸς τὰς οἰκέτας ἐπι-
 κεικεία τότε, δι' αὐτεργίαν, καὶ τὸ κοιωνεῖν διαίτης.
 ἡμερώτερον ἔχοντες πρὸς αὐτὰς καὶ συνηθέτερον. ἦν
 δὲ μεγάλη κόλασις οἰκέτεσ πλημμελήσαντος, εἰ ξύλον
 ἀμάξης, ᾧ τὸν βυμὸν ὑπερείδεσιν, ἀράμενος, διεξέλθει
 παρὰ τὴν γεινιάσιν. ὁ γὰρ τῆτο παθὼν, καὶ ὀφθεῖς
 παρὰ τῶν συνοίκων καὶ γειτόνων, ἐκέτι πίσιν εἶχεν.
 ἐκαλεῖτο δὲ Φερνίφερ. ὁ γὰρ οἱ Ἕλληνας ὑποσάτην
 καὶ σήριγμα, τῆτο Ῥωμαῖοι Φέρκαν ὀνομάζεσιν.

F 5

XXV.

1 Br. artic. τὸν vel delendum censet, vel legendum τινά.
 R. susp. κάκιστον, quem superlativum insequens ἀτερπέσατον
 requirat.

2 Monente R. subintell. ἐκ τῆς πόλεως, τὴν ἐπὶ θανάτῳ.

3 Xyland. monente, haec vox ponitur, h. i. ut & alibi,
 pro vindicare, punire aut reprehendere.

XXV. Ὡς ἔν ὁ Λατίνος ἀπήγγειλε τὴν ἔψιν αὐτοῖς, καὶ διηπόρευ, ὅσις ἦν ὁ τῆς πομπῆς τότε προηγέμενος ἀτερπῆς καὶ κακὸς ὄρχησῆς, ἀνεμνήθησαν ἐνίοι διὰ τὴν ἀτοπίαν τῆς τιμωρίας ἐκείνῃ τῷ θεράποντος, ἔν μασιγᾶντες ἐξήλασαν ¹ δι' ἀγορᾶς, εἴτ' ἐθανάτωσαν. συμφωνησάντων ἔν τῶν ἱερέων, ὃ τε δεσπότης δίκην ἔδωκε, καὶ τῷ θεῷ τὴν πομπὴν καὶ τὰς θέας αὐθις ἐξ ἀρχῆς ἐπέτελεν. ἔοικεν ἔν ὁ Νερμᾶς τὰ τ' ἄλλα τῶν ἱερῶν σοφώτατος ἐξηγητῆς γεγονέναι, καὶ τῷτο παγκάλως γε νομοθετῆσαι πρὸς εὐλάβειαν αὐτοῖς. ὅταν γὰρ ἀρχοντας ἢ ἱερεῖς πράττωσι τι τῶν θεῶν, ὁ κήρυξ πρόεσι μεγάλῃ φωνῇ βοᾷν. Ὁκ ἄγε σημαίνει δ' ἢ φωνῇ ². Τῷτο πράττε· προσέχειν κελεύεσα τοῖς ἱεροῖς, καὶ μηδὲν ἔργον ἐμβάλλειν μεταξὺ, μηδὲ χρεῖαν ἀχολίας, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθρωπίνων ³ ἀναγκαῖον τινὶ τρόπῳ καὶ διὰ βίας περαινόμενα. θυσίας δὲ καὶ πομπὰς καὶ θέας ἔ μόνον ἐξ αἰτίας τηλικαύτης, ἀλλὰ καὶ διὰ μικρᾶς ⁴ Ῥωμαίοις ἔθος ἐστὶν ἀναλαμβάνειν ἵππε τε γὰρ ἐνὸς τῶν ἀγόντων τὰς καλεσμένας θήσασας ⁵ ἀτουήσαντος, καὶ πάλιν τῷ ἡνιόχῃ τῇ ἀρισερᾷ χεῖρὶ

¹ B. 3. ἐξήγαγον.

² Hunc locum ita transtulit Xyl. *Hoc age: qua voce animum adverti sacris juberet, neque quicumque operis interjici illis, aut aliud quodcumque negotium: ostenderetque, plerasque res humanas necessitate quadam & vi peragi.* Atque haec in eum annotat: Locus in Graeco est perobscurus, neque (ut videtur) integer. Ego verba expressi; sensum non satis assequor, nisi si id vult intelligi, debere nos in sacris faciendis toto animo ei, quod agimus, intentos esse, id quod in aliis humanis actionibus & negotiis a nobis vix praestari potest, ob necessitatem & extrinsecus accedentes subinde nobis perturbationes. Sed haec est conjectura.

² R. adnotat: imo verò τῶν θεῶν.

³ Ita dedit R. in accus. plur. Vulg. μικρᾶς. in gen. sing. Idem suspic. διὰ πάντων μικρᾶς

⁴ Xyl ad h. v. — ita dicitur pro θήσασας, ut opinor. Sunt autem

χειρὶ τὰς ἡνίας συλλαβόντος, αὐτοὶ ἐψηφίσαντο τὴν πομπὴν ἐπιτελεῖν. ἐν δὲ τοῖς κάτω χρόνοις μίαν θυσίαν τριακοντάκις ἐποίησαν, αἰεὶ τινος ἐβλεμματος, ἢ προσπρέματος, γίνεσθαι δοκῶντος. τοιαύτη μὲν ¹ εὐλαβεία πρὸς τὸ θεῖον Ῥωμαίων.

XXVI. Ὁ δὲ Μάρκιος καὶ Τύλλος ἐν Ἀντίῳ ² τοῖς δυνατωτάτοις κρήθα διελέγοντο, καὶ παρεκάλεν, ἕως εὐσιάζουσιν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους, τὸν πόλεμον ἐξευγενεῖν. τῶν δὲ δυσωπεμένων, ὅτι σπονδαὶ διέτειχθησαν αὐτοῖς καὶ ἀνοχαὶ γεγενημέναι, πρόφασιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι παρέχον, ἐκ τινος ὑποψίας, ἢ διαβολῆς, ἐν θεαῖς καὶ ἀγῶσι κηρύξαντες ἀπίεσαι Οὐολέσκους πρὸς ἡλίε δύνοντος ἐκ τῆς πόλεως. ἐνιοὶ δὲ φασιν, ἀπάτη τῆ Μαρκίε καὶ δόλω γενέσθαι τῶτο, πέμφσαντος εἰς Ῥώμην πρὸς τὰς ἀρχοντας ἐκ ἀληθῆ κατήγορον τῶν Οὐολέσκων, ὡς ἐν ταῖς θεαῖς διανομιέμενον ἐπιθέσθαι τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐμπιπρῆν. πάντας μὲν γὰρ αὐτὸς τὸ κήρυγμα τῶτο δυσμενεστέρας ἐποίησε τοῖς Ῥωμαίοις. ὁ δὲ Τύλλος ἐπὶ μείζον αἴρων τὸ πρᾶγμα καὶ παροξύνων, τέλος ἐπέισε, πέμφσαντας εἰς Ῥώμην, τὴν τε χώραν ἀπαιτεῖν, καὶ τὰς πόλεις, ὅσας ³ ἀφῆρηται πολέμῳ τῶν Οὐολέσκων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν πρέσβεων ἀκέσαντες ἠγανάκησαν, καὶ ἀπεκρίναντο, προτέρας μὲν ἀναλήψεσθαι τὰ ὄπλα τὰς Οὐολέσκους, ὑτέρας δὲ κἀταθήσεσθαι Ῥωμαίους. ἐπὶ τῶτε συναγαγὼν ἐκκλησίαν πάνδημον ὁ Τύλλος, ἐπεὶ τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, συνεβέβηκε τὸν Μάρκιον καλέσαι, μηδὲν αὐτῷ μνησικακῶντας, ἀλλὰ πισεύσαντας, ὅτι συμμαχῶν ἀφελήσει, ὅσα πολεμῶν ἐκ ἐβλάψεν.

XXVII.

autem *thesiae* vehicula argentea, quibus exuviae eorum ludis Circensibus per circum ad pulvinaria vehabantur. Festus.

1 Br. placet τοιαύτη μὲν ἔν.

2 Ita Anon. & B. 3. Vulgo (& in Junt. Aldinaque) ἐναντία.

3 B. 3. ὅσας.

XXVII. Ἐπεὶ δὲ κληθεὶς ὁ Μάρκιος, καὶ δια-
 λεχθεὶς πρὸς τὸ πλῆθος, ἔχθητον ἀπὸ τῶν λόγων,
 ἢ τῶν ὅπλων, ἀνὴρ δεινὸς ἐφάνη [καὶ πολεμικὸς ¹,]
 καὶ τῷ ² Φρονεῖν καὶ τολμᾶν περιττός, ἀποδείκνυται
 μετὰ Τύλλου στρατηγὸς αὐτοκράτωρ τῆ πολέμου. δεδιὼς
 δὲ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ παρεσκευάσθαι τὰς Οὐολάσκας
 ἔδει, μὴ πολὺς γενόμενος τὸν καιρὸν ἀφέληται τῆς πρά-
 ξεως, τὰ μὲν ἄλλα τὰς κατὰ πόλιν δυνατὰς καὶ ἀρχοι-
 τας ἐκέλευε συνάγειν καὶ πορίζειν, αὐτὸς δὲ τὰς προ-
 θυμοτάτας ἀνευ καταλόγου πείσας ἐκόντας αὐτῷ συνελ-
 θεῖν ³, ἐπέβαλεν εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἄφνω, καὶ μη-
 δεὶδὸς προσδοκῶντος. ὅθεν ἠπόρησε λείας τοσαύτης,
 ὅσην ἄγοντας καὶ φέροντας, καὶ χρωμένους ἐν τῷ στρα-
 τοπέδῳ τὰς Οὐολάσκας ἀπειπεῖν. ἦν δὲ μικρότατον ἔρ-
 γον αὐτῷ τῆς στρατείας ἐκείνης, ἢ εὐπορία, καὶ τὸ πολ-
 λὰ βλάψαι καὶ καῶσαι τὴν χώραν. ἔδ' ἕνεκα ταῦτ'
 ἔπραττε, μέγα, τὸ τὰς πατρικίας προσδιαβαλεῖν τῷ
 δήμῳ. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα λυμαινόμενος καὶ διαφθεί-
 ρων, τὰς ἐκείνων ἀγρὰς ἰχυρᾶς ἐφύλαττε, καὶ ἐκ εἴα
 κακουργεῖν, ἀδὲ λαμβάνειν ἐξ ἐκείνων ἐδέν. ὅθεν ἐν
 διαβολαῖς ἔτι μᾶλλον ἐγένεοντο καὶ ταραχαῖς πρὸς ἀλ-
 λήλους, οἱ μὲν πατρικιοὶ τοῖς πολλοῖς ἐγκαλῶντες, ὡς
 ἄνδρα δυνατὸν ἀδίως ἐκβαλῆσιν. ὁ δὲ δῆμος ἐκείνος
 ἤτιστα διὰ μνησιμανίαν ἐπάγειν τὸν Μάρκιον, εἴτα πο-
 λευμένων ἐτέρων, θεατὰς καθῆσθαι, Φύλακας ⁴ τῆ
 πλάττε

¹ Vocabula καὶ πολεμ.: R. vult abesse, aut sic legi: καὶ πο-
 λεμικὸς ἄμα καὶ πολιτικὸς; quanquam haec ipsa idem dicant
 cum praemissis & insequentibus.

² R. ita de suo dedit pro vulg. ἴδ.

³ R. mavult συναξίθεῖν.

⁴ Dacer. legit Φύλακα, & postea πόλεμον αὐτὸν, hoc sensu:
 bellum ipsum divitiarum suarum custodem habuerunt. Crufer.
 vertit: opum & bonorum foris hostem suum habeant custodem;
 legit nempe Φύλακα, & πολέμιον αὐτῶν. Xyl. autem: extra-
 que

πλέτε καὶ τῶν χρημάτων, ἔξω τὸν πόλεμον αὐτῶν ἔχοντας. ταῦτα διαπραξάμενος ὁ Μάρκιος, καὶ μεγάλα πρὸς τὸ θάρρειν καὶ καταφρονεῖν τῶν πολέμιων τὰς Οὐολέσκιας ὠφελήσας, ἀπήγαγεν ἀσφαλῶς.

XXVIII. Ἐπει δὲ πᾶσα ταχὺ καὶ προθύμως ἡ τῶν Οὐολέσκων δύναμις ἠθροίσθη, πολλὴ Φανείσα, μέρος μὲν ἔγνωσαν ὑπολιπεῖν ταῖς πόλεσιν ὑπὲρ ἀσφαλείας, μέρος δὲ στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ῥωμαίικας· ἐλέθει δὲ τῶν ἡγεμονιῶν ὁ Μάρκιος ἔδωκε τῷ Τύλλῳ τὴν ἐτέραν. ὁ δὲ Τύλλος εἰπὼν, ὡς ἔδὲν ἀρετῇ λειπόμενον αὐτῷ τὸν Μάρκιον ὄρῃ, τύχη δὲ βελτίονι κεχρημένον ἐν ταῖς μάχαις ἀπάσαις, ἐκέλευσεν ἡγεῖσθαι τῶν ἐξιόντων· αὐτὸς δὲ τὰς τε πόλεις ὑπομένων Φυλάξειν, καὶ τοῖς στρατευομένοις ὑπαργήσειν τὰ πρόσφορα. μᾶλλον ἔν ἐπιρρώθεις ὁ Μάρκιος ἐχώρει πρῶτον ἐπὶ Κίρμαιον, πόλιν ἀποικίδα Ῥωμαίων· καὶ ταύτην ἐνδῶσαν ἐκείσας ἔδὲν ἠδίησε. μετὰ δὲ ταύτην ἐπόρθει τὴν Λατίνων χώραν, ἐνταῦθα προσμαχεῖσθαι προσδεχόμενος ἰ αὐτῷ τὰς Ῥωμαίικας ὑπὲρ τῶν Λατίνων, συμμάχων ἔντων, καὶ πολλὰς αὐτὰς ἐπικαλυμένων. ἐπει δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἀπρόθυμον ἐγένετο, καὶ ταῖς ὑπάτοις ὀλίγος ἔτι περιῆν τῆς ἀρχῆς χρόνος, ἐν ᾧ κινδυνεύειν ἐκ ἐβάλλοντο, καὶ διὰ ταῦτα τὰς Λατίνικας ἀπέπεμψαν· ἔτως ὁ Μάρκιος ἐπ' αὐτὰς τὰς πόλεις ἦγεν, καὶ Τολερίνας καὶ

que belli incommoda constituti, suas opes retinerent. R. fufp. aut ἔξω τῶν πολέμων αὐτὰ sc. τὰ χρήματα ἔχοντας; aut πρὸς τὴν vel πῆρῶ τὸν πόλεμον αὐτῶν ἔχοντας, procul a se distans bellum habentes, vel procul ab iis, praediis suis, distans bellum tentantes. V. habet αὐτῶν, e Cat. l. v. Frft.

1 Hanc lectionem probavit Br. eandemque omnes habere testatur, absque dubio Bodleianos suos per *omnes* designans, cum in omnibus Vulgatis extat προσδεχομένων. V. προσδεχομένων vel προσδεχόμενος. Anon. προσδεχόμενος αὐτῷ, e Cat. lect. var. Frft.

καὶ Οὐϊκάνης ¹ καὶ Πεδάνος, ἔτι δὲ Βωλάνος ἀντιστάν-
 τας αὐτῶν κατὰ κράτος ἐλὼν, τὰ τε σώματα λείαν ἐποι-
 ῆσατο, καὶ τὰ χρήματα διήρπασε. τῶν δὲ προσιδεμέ-
 ων ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο πολλήν, ὅπως μὴδ' ἀκούτος αὐ-
 τῷ βλάβῃ οἴοιτο, πορρωτάτω στρατοπεδεύων, καὶ τῆς χώ-
 ρας ἀπεχόμενος.

XXIX. Ἐπεὶ δὲ καὶ Βόλλας ² πόλιν ἐ' πλείους
 σαδίας ἑκατὸν ἀπέχουσαν τῆς Ῥώμης ἐλὼν, χρημάτων
 πολλῶν ἐκράτησε, καὶ πάντας ὀλίγη δεῖν τὰς ἐν ἡλικίᾳ
 διέφθειρε, τῶν δὲ Οὐολέσκων ἐδ' οἱ μένειν ἐν ταῖς πό-
 λεσι ταχθέντες ἐκαρτέρην, ἀλλ' ἐφέροντο σὺν τοῖς
 ὕπλοις πρὸς τὸν Μάρκιον, ἕνα στρατηγὸν καὶ μόνον ἄρ-
 χοντα ἑαυτῶν γινώσκειν ἐκείνων εἶναι λέγοντες· ἦν
 ὄνομα ³ κατὰ πᾶσαν αὐτῶν τὴν Ἰταλίαν μέγα, καὶ δό-
 ξα θαυμαστῆ τῆς ἀρετῆς, ἐνὸς σώματος μεταθέσει τσο-
 ῦτον ἀπεργασαμένης τὸ παράλογον ⁴ ἐν τοῖς πράγμασι.
 τὰ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐδένα κόσμον εἶχε, μάχεσθαι μὲν
 ἀπ-

¹ Xyl. & Palmer. ex Liv. II. 36. Λαυικάνης. Ita Anon. —
 V. Λαβικάνης. Apud Dionys. est Λαβικανοί. Si quis contem-
 dat, Οὐϊκάνης scripsisse Plut. monet Xyl. Vicellenses esse intel-
 ligendos, de quibus Plin. III. 5. Idem eod. loco de Toleriensifi-
 bus, inter Latinos numeratis.

² Palmer. & Dacer. emendant Βολίας, Bovillas, ex Dio-
 nyf. Halic. Diversam Plut. Xylandro videtur ponere urbem,
 cum Bolanus supra dixerit Βωλάνος, ο longo, nunc autem Bo-
 las, ο brevi.

³ Deesse γὰρ post ἦν, H. Steph. est suspicatus. Br. probat
 left. Bodleianam: ἦν ἔν ὄνομα. R. autem nihil deesse contem-
 dit; sed ἦν ὄνομα aptum esse ex ἐπει δὲ initio capituli.

⁴ R. monet, alios dicere τὸν παράλογον in malc. non tamen
 ideo vulgatam vituperat. Utrumque sane in scriptoribus obvi-
 um est. Suidas: παράλογον λέγασιν ἀρσενικῶς, οἱ τ' ἄνθρωποι,
 καὶ μάλιστ' Ὀκυπιδῆς, τὸ παράδοξον, καὶ ὁ ἐκ ἂν τις προσδο-
 κῆσαι. Sed & Diodor. in neutro hac voce utitur: πρὸς τὰ
 παράλογα τῆς γύχης.

ἀπεγνωκότων, ἐν δὲ συσάσσει¹ καὶ λόγοις τασιαστικοῖς ὁσημέραι πρὸς ἀλλήλους ὄνταν. ἄχρις ἔτι Λατίνιον ἀπηγγέλθη περιτειχιζόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων, ὕπερ καὶ θεῶν ἱερὰ Ῥωμαίοις πατρώων ἀπέκειτο, καὶ τῆ γενεᾷ ἦσαν αὐτοῖς ἀρχαί, διὰ τὸ πρῶτην πόλιν ἐκείνην κηῖσαι τὸν Αἰνεΐαν. ἐν δὲ τῷτα θαυμασῆ μὲν ἔχε καὶ ἀθρόα μεταβολὴ γνώμης τὸν δῆμον, ἄτοπος δὲ κομιδῆ καὶ παράλογος τὰς πατρικίαις. ὁ μὲν γὰρ δῆμος ὤρμησε λύειν τὴν τῆ Μαρκίαι καταδίκην, καὶ καλεῖν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν· ἡ δὲ βελλὴ συναχθεῖσα καὶ σκοπῶσα περὶ τῆ βαλεύματος, ἀπέγνω καὶ διεκώλυσεν, εἴτε πάντως ἐνίσταθαι φιλονεικῶσα πᾶσιν, οἷς ὁ δῆμος ἐσπέδαζεν, εἴτ' ἄλλως χάριτι τῆ δῆμος τὸν ἄνδρα μὴ βελομένη κατελθεῖν· εἴτε κῆκεῖνον αὐτὸν ἤδη πεποιημένη δι' ὀργῆς, ὅτι πάντας ἐποίει κακῶς, ἔχ ὑπὸ πάντων ἀγνωμονηθεῖς, καὶ τῆς πατρίδος αὐτὸν ἔδειξεν ἐχθρὸν, ἐν ἧ τὸ κυριώτατον καὶ κράτιστον μέρος ἐγνώσκει συμπαθεῖν αὐτῷ καὶ συναδικέμενον. ἐξενεχθεῖσης δὲ τῆς γνώμης εἰς τὰς πολλὰς, ὁ μὲν δῆμος ἄκυρος ἦν τῆ ψήφῳ καὶ νόμῳ τι ποιεῖν ἄνευ προβλεύματος.

XXX. Ὁ δὲ Μάρκιος ἀνέστας, ἔτι μᾶλλον ἐξετραχύνθη, καὶ τὴν πολιορκίαν ἀπολιπὼν, ἐπὶ τὴν πόλιν μετ'² ὀργῆς ἐχώρει, καὶ περὶ τὰς λεγομένας Κλοιλείας τάφρους³ κατεστρατοπέδευσε, τεσσαράκοντα τῆς πόλεως ταδίας ἀφεςῶς. ὀφθεῖς δὲ φοβερός, καὶ πολὺν θάρυβον παραχθὼν, ὅμως ἐν τῷ παρόντι τὴν σάσιν ἐπαυσε· ἔδειξ γὰρ ἔτι τοῖς πολλοῖς ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν, ἔτ' ἔρχων, ἔτε βελευτῆς περὶ τῆ τὸν Μάρκιον καταγαγεῖν· ἄλλ'

¹ Ita R. de suo dedit, *caetitibus, circu'is*, pro vulg. συσάσσει.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐπ' ὀργῆς. B. 3. ἐπ' ὀργῆς, quod Br. & R. probant.

³ Crufer. ad haec: Livius habet Fossas Civillas vel Cluilias: nisi, quod suspicor, mendum sit.

ἀλλ' ὄρωντες ἐν τῇ πόλει διαδρομὰς γυναικῶν, καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκεσίας καὶ δάκρυα πρεσβυτῶν καὶ δεήσεις, πάντα δ' ἐνδεᾶ τόλμης καὶ σωτηρίων λογισμῶν, συνέγνωσαν ὀρθῶς τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τῆ Μαρκίᾳ τραπεῖσαι. τὴν δὲ βελὴν τῆ παντὸς ἀμαρτάνειν, ὅτε παύσασθαι καλῶς εἶχεν, ὀργῆς καὶ μνησικακίας ἀρχομένην. ἔδοξεν ἔν πᾶσι πρέσβεις ἀποσεῖλαι πρὸς τὸν Μάρκιον, ἐκείνῳ τε κάθοδον δίδοντας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὸν πόλεμον αὐτοῖς λῦσαι δεομένους. οἱ δὲ πεμφθέντες ἀπὸ βελῆς ἦσαν μὲν ἐπιτήδειοι τῷ Μαρκίῳ, προσεδέχοντο δὲ πολλὴν περὶ γε τὰς πρώτας ἀπαντήσεις Φίλοφροσύνην παρ' ἀνδρῶν οἰκείᾳ καὶ συνήθῃς. ἐγένετο δὲ τοιαῦτον ἔδεν, ἀλλὰ διὰ τῆ στρατοπέδου τῶν πολεμίων ἀχθέντες, ἐνετύγχανον αὐτῷ μετ' ὄχλου καθεζομένῳ ἰκαρῆ καὶ βαρύτητος ἐκ ἀνεκτῆς. ἔχων δὲ τὰς πρώτας τῶν Οὐολέσκων περὶ αὐτὸν, ἐκέλευε λέγειν, ἦν δεόμενοι τυγχάνουσιν. εἰπόντων δὲ λόγους ἐπεικείεις καὶ Φιλανδράπης ἐν ἤθει τῷ πρέποντι, καὶ παυσαμένων, ἀπεκρίνατο τὰ μὲν πικρῶς ὑπὲρ αὐτῆ καὶ πρὸς ὀργὴν ἦν ἔπαυσε, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν Οὐολέσκων, ὡς στρατηγός, ἀποδῆναι τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν, ὅσην ἀπετέμοντο πολέμῳ, κελύων, καὶ ψηφίσασθαι Οὐολέσκοις ἰσοπολιτεῖαν, ἦν περ Λατίνοις. ἄλλην γὰρ ἐκ εἶναι βέβαιον, ἢ τὴν ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις ἀπαλλαγὴν τῆ πολέμου. χρόνον δὲ βελῆς ἔδωκεν αὐτοῖς ἡμέρας τριάκοντα. καὶ τῶν πρέσβεων ἀπελθόντων, εὐθὺς ἀνέζηυξεν ἐκ τῆς χώρας.

XXXI.

† Ita ex V. & Anon. datum pro vulg. καθεζομένῳ. Eandem jam probavit H. Steph. — Idem autem in explicanda dictione μετ' ὄχλου copiosus est, demonstraturus, eam non significare in casu, ut Crufer. verterat, quo sensu Plut. dixisset ἐν ὄχλῳ; sed vocem ὄχλος sumi h. l. pro ὄχλησει, molestia & perturbatio animi, quo sensu Xyl. dederat: invenerunt eum animo conturbato. Br. maluit μετ' ὄχλου, cum fastu.

XXXI. Τῆτο δὴ πρῶτον αἰτίαμα τῶν Ουολέσκων οἱ πάλαι βαρυνόμενοι τὴν δύναμιν αὐτῶ καὶ Φθονῶντες, ἐλάμβανον ἴων ἦν καὶ ὁ Τύλλος, ἰδίᾳ μὲν ὑπὸ Μαρκία μηδὲν ἀδικήμενος, ἐν δ' ἀνθρωπίνῳ πάθει γεγυνός. ἤχθετο γὰρ ἡμαυρωμένος παντάπασι τῇ δόξῃ, καὶ παρ-οράμενος ὑπὸ τῶν Ουολέσκων, πάντα ¹ μόνον ἡγεμέ-ων αὐτοῖς εἶναι τὸν Μάρκιον, τὰς δ' ἄλλας ἀξιέντων, ἔσον ἐκεῖνος αὐτοῖς μεταδώσει ² δυνάμειος καὶ ἀρχῆς, ἀγαπῆν ἔχοντας. ὅθεν αἱ πρῶται κατηγορίαι κρύφα διεσπείροντο, καὶ συνισάμενοι πρὸς ἀλλήλας ἡγανάνην, καὶ προδοσίαν ἐκάλειν τὴν ἀνάξουξιν, ἐ τειχῶν, ἐδ' ὄπλων, ἀλλὰ καιρῶν, οἷς καὶ τᾶλλα πάντα [ταῦτα ³] σώζεσθαι καὶ πάλιν ἀπόλλυσθαι πέφυκεν, ἡμερῶν τριά-κοντα τῷ πολέμῳ δεδομένων, ἐ μείζονας ἐδὲν ἐν ἐλάτ-τονι χρόνῳ ⁴ λαμβάνειν μεταβολάς. καίτοι τὸν χρό-νον τῆτον ὁ Μάρκιος ἐκ ἀργὸν διῆγεν, ἀλλὰ τὰς συμ-μάχους τῶν πολεμίων ἐφθεῖρεν ἐπιῶν καὶ περιέκοπτε, καὶ

1 Monet H. Steph. hic πάντα esse pluralem neutr. gen. uti ex Thucydide appareat: unde Plutarchus hoc loquendi genus, sicut & alia pleraque, mutuatus sit.

2 R. mallet μεταδώσει in optat. aut μεταδώσῃ in conjunct. Fatetur tamen ipse, ob stare huic conjecturae, quod δίδωμι in aor. 1. non σ, sed κ obtineat. Tutius interim ipsi videtur με-ταδῶ in aor. 2. legi.

3 Hoc vocabulum delendum censet Br. aut legendum καὶ ταῦτα: tempus scil. ut reliqua omnia, ita & haec (muros & arma) servat & perdit. R. pariter consentit, ταῦτα esse eji- ciendum, aut cum τὰ ταῦτα permutandum. Hinc uncis in- cludit.

4 Ita nunc hic locus legitur ex R. emendatione, pro vulg. ἢ μείζονας, ἐδ' ἐλάττονι χρ. negantes, se nosse quicquam, quod soleret majores subire mutationes, intra minus temporis spa- tium, quam bellum; h. e. ajentes, bellum esse id, quod re- rum omnium soleat maximasque citissimasque mutationes sub- ire. Anon. ὃν μείζονας καὶ ἐν ἐλάττονι.

καὶ πόλεις ἐπὶ μεγάλας καὶ πολυανθρώπους ἔλαβεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι βοηθεῖν μὲν ἐκ ἐτόλμων, ἀλλ' ὄντα πληθεῖς ἦσαν αὐτῶν αἱ ψυχαί, καὶ τοῖς ἐκνευραρηγόσι κομιδῇ καὶ παραλελυμένοις σώμασιν ὁμοίως διέκειντο πρὸς τὸν πόλεμον. ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος διήλθε, καὶ παρῆν αὐτοῖς ὁ Μάρκιος μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπάσης, ἐκπέμπουσι πρεσβεῖαν πάλιν τῷ Μαρκίῳ δεηθησομένην ¹, ἐφεῖδαι τῆς ὀργῆς, καὶ τὰς Οὐολέσκας ἐκ τῆς χώρας ἀπαγαγόντα, πράττειν καὶ λέγειν, ὅ τι ἂν ἀμφοτέροις οἴηται βέλτιον εἶναι. Φόβω μὲν γὰρ ἐδὲν ἐνδώσειν Ῥωμαῖς· ἐὰν δὲ τινος τῶν Φιλανθρώπων οἴηται δεῖν τυχεῖν τὰς Οὐολέσκας, ἅπαν αὐτοῖς γενέσθαι τὰ ὄπλα καταδεμένοις. πρὸς ταῦθ' ὁ Μάρκιος ἔφη, μηδὲν ὡς Οὐολέσκων ἀποκρίνασθαι στρατηγός· ὡς δὲ Ῥωμαίων ἐστὶ πολίτης, παραινεῖν καὶ παρακαλεῖν μετρίωτερα φρονήσαντας ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἤκειν πρὸς αὐτὸν ἐν ἡμέραις τρισίν, ἃ προκαλεῖται ψηφισσάμενος· εἰ δ' ἕτερα δόξειε γινώσκειν ² ἐκ ἔσαν αὐτοῖς ἄδειαν αὐτοῖς μετὰ λόγων κενῶν βαδίζουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον.

XXXII. Ἐπανελθόντων δὲ τῶν πρέσβων, ἀκίεσσα ἢ βελλή, καθάπερ ἐν χειμῶνι πολλῶ καὶ κλύδωνι, τῆς πόλεως ἔρασα τὴν ἀφ' ἱερᾶς ἀφῆκεν. ὅσοι γὰρ ἦσαν ἱερεῖς θεῶν, ἢ μυσηρίων ὀργιασαί, ἢ Φύλακες ³, ἢ τὴν ἀπ' οἰωνῶν, πάτριον ἔσαν ἐκ παλαιῶν, μαντικὴν ἔχοντες, τέττας πάντας ἀπιέναι πρὸς τὸν Μάρκιον ἐψη-

¹ B. 3. *δεησομένην*.

² In vulgatis insequentia separantur ab hoc infinitivo comitate interjecto; Hoc sustulit R. & inter *δόξειε* & *γινώσκων* posuit. Jam H. Steph. sensit *γινώσκων* cum vocibus *ἐκ ἔσ. ἄδ.* esse jungendum.

³ Interponendum esse monet R. *μαντείων*, aut librorum Sibyllinorum custodes, vel legendum ἢ *βιβλίων θεῶν Φύλακες*. Fatetur tamen, carmina vaticina posse etiam τῶν *μυσηρίων* nomine comprehendī.

ἐψηφίσαντο κεκοσμημένους, ὡς ἦν ¹ ἐκάστῳ νόμος ἐν ταῖς ἱερουργίαις· λέγειν δὲ ταῦτα καὶ παρακαλεῖν, ὅπως ἀπαλλάξας τὸν πόλεμον, ἔτω διαλέγηται περὶ τῶν Οὐολάσκων τοῖς πολίταις. ἐδέξατο μὲν ἔν εἰς τὸ στρατόπεδον τὰς ἀνδρας, ἄλλο δ' ἔδεν ἔδωκεν, ἐδ' ἔπραξεν, ἐδ' εἶπε μαλκκώτερον, ἄλλ', ἐφ' οἷς πρότερον, ἐκέλευε ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις, ἢ δέχεσθαι τὸν πόλεμον. ἐπανελθόντων ἔν τῶν ἱερέων, ἔδοξεν ἀτρεμεῦντας ἐν τῇ πάλει τὰ τείχη φυλάττειν, καὶ προσβάλλοντας ἀποκρέσθαι τὰς πολεμίας, ἐν τῷ χρόνῳ μάλις, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης παραλόγοις τιθεμένοις τὰς ἐλπίδας· ἐπεὶ δι' αὐτῶν γε σωτήριον ἔδεν ἠπίσαντο πρᾶττοντες, ἀλλὰ ² ταραχῇ, καὶ πλοῖα, καὶ Φῆμη πονηρὰ τὴν πόλιν κατεῖχεν. ἄχρις ἔσυνέβη τι πρᾶγμα τῷ πολλάνις ὑφ' Ὀμήρη λεγομένῳ, μὴ πάνυ δὲ πείθοντι ³ τὰς πολλὰς, ὅμοιον. λέγοντος γὰρ αὐτῆ καὶ ἀναφωνῶντος ἐπὶ ταῖς μεγάλαις πράξεσι καὶ παραλόγοις·

Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ Φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
καὶ τὸ·

Ἀλλὰ τις ἀθανάτων τρέψε Φρένας, ὅς γ' ἐνὶ
θυμῷ

Δήμη θῆκε Φάτιν.

καὶ τὸ·

Ἦτοι δισσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὡς ἐκέλευε
καταφρονῶσιν ὡς ἀδυνάτοις πράγμασι καὶ μυθεύμασιν
ἀπίστοις τὸν ἐκάστη λογισμὸν τῆς προαιρέσεως ἀπίστον ⁴

G 2

κατ-

¹ Ita dedit R. pro vulg. ἐνῆν. Br. voluit ὡς ἀν ἦν, quod R. merito reprobat.

² Non quidem improbat R. hanc lectionem: mavult tamen ἄμα γὰρ γαρ.

³ Ita jam legitur ex R. emendatione. Vulgo γὰν πολλ. ὑφ' Ὀμ. λεγομένων, μὴ πᾶ. δὲ πείθον, res fimiis illi, quam Homerus crebro distitans paucis approbat.

⁴ R. vult ἄκυρον, quasi poëta jactando res a natura negatas,

καθίσάντος· ἔ ποιεῖ δὲ τῆτο Ὅμηρος, ἀλλὰ τὰ μὲν
εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἔφ'
ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δῆπε πολλάνις·

Αὐτὰρ ἐγὼ βέλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν.

καὶ·

Ὡς φάτο· Πηλείωνι δ' ἔχος γέμετ', ἐν δὲ οἱ
ἦτορ

Στήθεσσι ἰ λασίοισι διάνδιχα μερμήριζεν.

καὶ πάλιν·

— ἀλλὰ τὸν ἔ τι

Πεῖθ' ἀγαθὰ Φρονέοντα δαίφρονα Βελλεροφόντην.
ἐν δὲ ταῖς ἀτόποις καὶ παραβόλοις πράξεσι καὶ Φορᾶς
τινος ἐνδοσιώδης καὶ παρασάσεως δεομέναις, ἐκ ἀναι-
ρῶντα ποιεῖ τὸν θεόν, ἀλλὰ κινῶντα τὴν προαίρεσιν·
ἔδ' ὄρμας ἐνεργαζόμενον, ἀλλὰ Φαντασίας ὄρμῶν ἀγω-
γῆς· [αἷς²] ἔδὲ ποιεῖ τὴν πρᾶξιν ἀνάσιον, ἀλλὰ τῷ
ἐκσιώ δίδωσιν ἀρχὴν, καὶ τὸ θαρρεῖν καὶ τὸ ἐλπί-
ζειν προσίδησιν. ἡ γὰρ ἀπαλλακίεον ὅλως τὰ θεῖα πά-
σης αἰτίας καὶ ἀρχῆς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἡ τίς ἂν ἄλλος
εἴη τρόπος, ᾧ βοηθεῖσιν ἀνθρώποις καὶ συνεργῶσιν; ἔ
τὸ σῶμα δῆπε πλάττοντες ἡμῶν, ἔδὲ τὰς χεῖρας, ὡς
θεῖ, μετατιθέντες αὐτοὶ καὶ τὰς πόδας, ἀλλὰ τῆς ψυ-
χῆς τὸ πρακτικὸν καὶ προαιρετικὸν ἀρχαῖς τισι καὶ Φαν-
τασίαις καὶ ἐπινοαῖς³ ἐγείροντες, ἡ τὲναντίον, ἀπο-
σρέφοντες καὶ ἰσάντες.

XXXIII.

tas, fabulasque fide indignas, ereptum esset uniuscujusque men-
ti potestatem in voluntatem ipsius.

1 Apud Homerum est στήθεσιν, & postea μερμήριζεν; quod
posterius etiam B. 3. habet.

2 R. ut delendum, uncis inclusit. Quod si probetur, le-
gendum censet ὄρμῶν ἀγωγῆς· ἔδὲ πεῖθεα (scil. deus hominem)
ποιεῖν τὴν πρ. ἀκ. neque impellit hominem, ut invitatus actio-
nem peragat.

3 Casaubon. legit ἐπινοίας, quod quidem Br. textui haud
con-

XXXIII. Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τότε τῶν γυναικῶν ἄλλαι μὲν πρὸς ἄλλοις ἱεροῖς, αἱ δὲ πλεῖται καὶ δοκιμώταται ¹ περὶ τὸν τῷ Καπιτωλίνῳ Διὸς βωμὸν ἰκέτευον. ἐν δὲ ταύταις ἦν ἡ Ποπλικόλα, τῷ μεγάλῳ ² καὶ πολλὰ Ῥωμαῖκς ἐν τε πολέμοις καὶ πολιτείαις ὠφελήσαντος, ἀδελφῆ, Οὐαλερία. Ποπλικόλας μὲν ἔν τετεθνήκει πρότερον, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνε γεγραμμένοις ἰσορήκαμεν, ἡ δὲ Οὐαλερία δόξαν εἶχεν ἐν τῇ πόλει καὶ τιμῆν, δοκῶσα τῷ βίῳ μὴ καταίχυνεν τὸ γένος. ὅπερ ἔν λέγω πάθος ἕξαπίνης παῖδσα, καὶ κατ' ἐπίνοιαν ἐκ ἀθείασον ἀψαμένη τῷ συμφέροντος, αὐτῇ τ' ἀνέση, καὶ τὰς ἄλλας ἀνασῆσασα πάσας, ἦκεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς τῷ Μαρκίῳ μητρὸς Οὐολαμνίας ³. ὡς δ' εἰσῆλθε καὶ κατέλαβε μετὰ τῆς νυκτὸς καθεζομένην, καὶ τὰ παῖδια τῷ Μαρκίῳ πρὸς τοῖς κόλποις ἔχουσιν, ἐν κύκλῳ περισῆσασα τὰς γυναῖκας αὐτῆς ⁴. Αὐταί γε ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Οὐολαμνία καὶ σὺ Οὐεργιλία ⁵, γυναῖκες ἦκομεν πρὸς γυναῖκας, ἕτε βελῆς ψηφισαμένης, ἕτ' ἄρχοντος κελεύσαντος. ἀλλ' ὁ θεὸς ἡμῶν, ὡς εἰ-
 κεν,

G 3

congruum aestimat; nihil tamen mutat, quia paulo post sequitur κατ' ἐπίνοιαν ἐκ ἀθείασον.

1 In ed. Frst. legitur δοκιμώταται; ejusque Cat. lect. var. adnotatur: δοκιμώταται. Anon. Ex eodem desumpta est sequens lectio Καπιτωλίνα pro vulg. Καπιτωλίε, quod pronente Hr. passim illius loco reperitur, & aut rectum est; aut si minus, cum Καπιτωλίε mutari potest.

2 Ita Anon. pro vulg. τῷ μεγάλῳ.

3 Anon. dat: Οὐατερία, ut & Livius appellat Veturiam.

4 Hanc lectionem recte habere, monet R. si ad κύκλῳ referatur. Mavult tamen in dat. legi αὐτῇ, sibi, Valeriae puta. Cum jussisset mulieres circa se, Valeriam, stare. Idem mutavit sequentem lectionem vulgarem αὐταί γε cum αὐταί γε, ultro, sponte nostra.

5 Anon. ὦ Οὐετερία καὶ σὺ Οὐολαμνία. His appellationibus pergit idem in sequenti relatione, ut pro Οὐολαμνία det Οὐατερία, & pro Οὐεργιλία, Οὐολαμνία.

κεν, οὐκ εἶρας την ἱκετείαν, ὁρμὴν παρέστησε δευρὶ τραπέδαι πρὸς ὑμᾶς καὶ δεηθῆναι σωτηρίαν μὲν αὐταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὑμῖν δὲ πειθεύσαις ἐπιφανέστεραν φέροντα δόξαν, ἧς αἱ Σαβίναν θυγατέρες ἔχον, εἰς Φιλίαν καὶ εἰρήνην ἐν πολέμων συναγαγεῖσαι πατέρας καὶ ἄνδρας· δεῦτε πρὸς Μάρκιον ἴσαι μεθ' ἡμῶν, συνάψαθε τῆς ἱκετηρίας, καὶ μαρτυρήσατε τῇ πατρίδι μαρτυρίαν ἀληθῆ καὶ δικαίαν, ὅτι πολλὰ πάχιστα κακῶς, ἐδὲν ἔτ' ἔπραξε δεινὸν, ἔτ' ἐβάλευσε περὶ ὑμῶν δι' ὄργην, ἀλλ' ἀποδίδωσιν ὑμᾶς ἐκείνω, καὶ μηδεὸς τυγχάνειν μέλλῃ τῶν ἐπιεικῶν. ταῦτα τῆς Οὐαλερίας εἰπέσης, ἀνεβόησαν αἱ λοιπαὶ γυναῖκες, ἡμείψατο δὲ ἡ Οὐολεμνία. Καὶ τῶν κοινῶν ἡμῖν ¹ συμφορῶν, ὡ' γυναικες, ἴσον μέτεσι, καὶ ἰδίᾳ πράττομεν κακῶς, ἀπολέσασαι τὴν Μαρτίαν δόξαν καὶ ἀρετὴν, τὸ σῶμα δ' αὐτῆ τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις φερέμενον μάλλον, ἢ σωζόμενον, ἐφορῶσαι. μέγισον δ' ἡμῖν τῶν ἀτυχημάτων ἐστίν, εἰ τὰ τῆς πατρίδος ἔτως ἐξηθύνηκεν, ὥς ἐν ἡμῖν ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἐν οἷα γὰρ, εἴ τινα ποιήσεται λόγον ἡμῶν ἐκείνος, εἴ γε μηδένα ποιεῖται τῆς πατρίδος, ἦν καὶ μητρὸς καὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν ² προετίμησεν. ἔ μὴν ἀλλὰ χρῆσθε ἡμῖν λαβεῖσαι, καὶ νομίζετε πρὸς ἐκείνον, εἰ μηδὲν ἄλλο, ταῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἱκεσίαις ἐναποπνεῦσαι δυναμένας.

XXXIV. Ἐκ τῆς, τὰ τε παιδία καὶ τὴν Οὐεργιλίαν ἀναστήσασα, μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐβάδιζεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Οὐολέσκων. ἡ δ' ὄψις αὐτῶν τό τ' οἰκτρὸν ³, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν αἰδῶ καὶ
 σιω-

¹ Sic Br. edidit, secutus Fl. pro vulg. ὑμῖν. Guarinus vertit nobis.

² B. 3. ἴκτων.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. τότε οἰκτρὸν. Subaudi χηρῶν. Br. voluit οἰκτρῶν, ut referatur ad ὄψις.

σιωπῆν. ἔτυχε δ' ὁ Μάρκιος ἐπὶ βήματος καθεζόμενος μετὰ τῶν ἡγεμονικῶν. ὡς ἔν εἶδε προσίστας τὰς γυναῖκας, ἐθαύμασεν· ἐπιγνὼς δὲ τὴν γυναῖκα ¹ πρῶτην βαδίζουσαν, ἐβέλετο μὲν ἐμμένειν τοῖς ἀτρέπτοις ἐκείνοις καὶ ἀπαραιτήτοις λογισμοῖς· γενόμενος δὲ τῷ πάθῳ ἐλάττων, καὶ συνταραχθεὶς πρὸς τὴν ὄψιν, ἐπ' ἔτλη ² καθεζόμενός προσελθεῖν, ἀλλὰ καταβάς θάττον ἢ βιάδην, καὶ ἀπαντήσας, πρῶτη μὲν ἠσπάσατο τὴν μητέρα καὶ πλείου χρόνον, ἔτι ³ δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μήτε δακρύων ἔτι, μήτε τῷ Φιλοφρονεῖσθαι Φειδόμενος, ἀλλ' ὥσπερ ὑπὸ βέματος Φέρεσθαι τῷ πάθῳ ἑαυτὸν ἐνδεδωκώς.

XXXV. Ἐπεὶ δὲ τέτων ἴδην εἶχε, καὶ τὴν μητέρα βεβλομένην ἤδη λόγων ἄρχειν ἤθετο, τὰς τῶν Οὐολέσκων προβάλας παρασησάμενος, ἤκασε τῆς Οὐολκμνίας τοιαῦτα λεγούσης· Ὅρῳ μὲν, ὦ παῖ, καὶ αὐταὶ μὴ λέγωμεν, ἐδῆτι καὶ μορφῇ τῶν ἀθλίων σαμάτων τεκμαιρόμενος, οἶαν οἰκρίαν ἡμῖν ἢ σὴ Φυγὴ περιποίησε. λόγισαι δὲ νῦν, ὡς ἀτυχέσεται πασῶν ἀφίγημεθα γυναικῶν, αἷς τὸ ἡδιστὸν θάμα, φοβερώτατον ἢ τύχη πεποίημεν, ἐμοὶ μὲν υἷον, ταύτῃ δ' ἄνδρα τοῖς τῆς πατρίδος τείχεσιν ἰδεῖν ⁴ ἀντιμαθήμενον. ὁ δ' ἔστι τοῖς ἄλλοις ἀτυχίας πάσης καὶ κακοπραγίας παραμύθιον, εὐχεσθαι θεοῖς, ἡμῖν ἀπορώτατον γέγονεν. ἐ γὰρ οἶόν τε καὶ τῇ πατρίδι νίκην ἄμα καὶ σοὶ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν, ἀλλ' ἢ τις ἂν ἡμῖν καταράσασαίτο τῶν ἐχθρῶν, ταῦτα ταῖς ἡμετέραις ἔνεσιν εὐχαῖς. ἀνάγκη γάρ, ἢ τῆς πατρίδος, ἢ σὲ εἰρεσθαι γυναικὶ σῆ καὶ

G 4

τέκ-

1 B. 3. τὴν μητέρα.

2 Subaudi αὐτὰς ἑαυτῷ. R.

3 R. vult εἶτα; aut si ἔτι recte habet, legendum censet ἔτι δὲ πλείω τῶν γυν.

4 Post h. v. R. videtur deesse παραχῆσα.

τέκνοις. ἐγὼ δ' ἔπεριμενῶ¹ ταύτην μὴ διαιτῆσαι τὴν
τύχην ζώσῃ τὸν πόλεμον· ἀλλ' εἰ μὴ σε πείσαιμι Φι-
λίαν καὶ ὁμόνοιαν διαφορᾶς² καὶ κακῶν θέμενον, ἀμ-
φοτέρων γενέσθαι εὐεργέτην μᾶλλον, ἢ λυμεῶνα τῶν ἐτέ-
ρων, ἔτω δικνοῶ καὶ παρξσκυεύαζε σεαυτὸν, ὡς τῇ πα-
τρίδι μὴ προσμίξαι δυνάμενος, πρὶν ἢ νεκρὰν ὑπερβῆ-
ναι τὴν τευῆσαν. ἔ γὰρ ἐπέειπεν με δεῖ τὴν ἡμέραν
ἀναμένειν, ἐν ἣ τὸν υἱὸν ἐπόψομαι θριαμβευόμενον³
ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἢ θριαμβεύοντα κατὰ τῆς πατρίδος.
εἰ μὲν ἔν ἀξιώ ἴσῃ τὴν πατρίδα σῶσαι Οὐολέστας ἀπο-
λέσαντα, χαλεπὴ σοὶ καὶ εὐσδιαίτητος, ὦ παῖ, πρό-
κειται σκέψις. ἔτε γὰρ διαφθεῖραι τὰς πολιτας καλὸν,
ἔτε τὰς πεπιστευότας προδῆναι δίκαιον. νῦν δ' ἀπαλ-
λαγὴν κακῶν αἰτέμεθα, σωτήριον μὲν ἀμφοτέροις ὁμοί-
ως, ἐνδοξον δὲ καὶ καλὴν μᾶλλον Οὐολέσταις, ὅτι τῷ
κρατεῖν δόξασι διδόναι τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν, ἔχ ἦτ-
τον⁴ λαμβάνοντες, εἰρήνην καὶ Φιλίαν. ἂν μάλιστα μὲν
αἴτιος ἔσῃ γινομένων, μὴ γινομένων δὲ μόνος αἰτία
ἔξεις παρ' ἀμφοτέροις. ἀδελος δ' ἂν ὁ πόλεμος τῆτ'
ἔχει πρόδηλον, ὅτι σοὶ νικῶντι μὲν ἀλάστορι τῆς πα-
τρίδος εἶναι περιέσειν· ἠτῶμενος δὲ δόξεις ὑπ' ὀργῆς
εὐερ-

1 Ita R. dedit in fut. pro vulg. περιμένω, in praes.

2 R. susp. ὁμόνοιαν ἐκ διαφορᾶς.

3 R. susp. ἢ θριαμβ. quae particula facile excidere potuit in concursu cum i.

4 Br. maluit ἦττω vel ἦττονα, ob praecedens τὰ μέγιστα. R. autem haec verba ἔχ ἦτ. λαμβ. velut in parenthesi dicta censet. — Volsci videbuntur victoriae condonare honorum omnium maxima, pacem puta atque amicitiam; quanquam, recte si res pensitetur, non minus illa bona accipiunt, quam donant. — R. ergo ἦττον pro adverbio, non pro adjectivo vult sumi. Addit idem: τῷ κρατεῖν (i. e. τῇ νίκῃ) διδόναι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν Φιλίαν, est idem, atque si dixisset παραχωρεῖν τῆς νίκης, ἵνα τύχῃ εἰρήνης καὶ Φιλίας, concedere alicui de victoria, missam eam facere, quo potioris ejus pace atque amicitia.

ευεργέταις ἀνδράσι καὶ Φίλοις τῶν μεγίστων συμφορῶν αἴτιος γεγρονέναι.

XXXVI. Ταῦτα τῆς Οὐολκμνίας λεγάσης ὁ Μάρμιος ἠμροῶτο μηδὲν ἀποκρινόμενος. ἔπει δὲ καὶ παυσάμενης, εἰσήκει σιωπῶν πολὺν χρόνον, αὐδῆς ἢ Οὐολκμνία. Τί σιγῆς, εἶπεν, ὦ παῖ; πότερον ὄργῃ καὶ μησικακία πάντα συγχωρεῖν καλόν; ἢ καλὸν δὲ μητρὶ χαρῖσασθαι δεομένην περὶ τηλικύτων; ἢ τὸ μεμνηθῆαι πεπονθότα κακῶς ἀνδρὶ μεγάλῳ προσήκει, τὸ δ' εὐεργεσίας, αἷς εὐεργετῆνται παῖδες ὑπὸ τῶν τεκόντων, σέβεσθαι καὶ τιμῆν, ἐν ἀνδρὸς ἔργον ἐστὶ μεγάλη καὶ ἀγαθῆ; καὶ μὴν ἄδενί μᾶλλον ἔπρεπε τηρεῖν χάριν, ἢ ἱ, σοί, πικρῶς ἔτως ἀχαρισίαν ἐπεξιόντι. καίτοι παρὰ τῆς πατρίδος ἤδη μεγάλας δίκας ἀπειλήσας, τῇ μητρὶ δ' ἄδελφίαν χάριν ἀποδέδωκας. ἦν μὲν ἄν ὀσιώτατον ἀνευ τινὸς ἀνάγκης τυχεῖν με παρὰ σὲ δεομένην ἔτω καλῶν καὶ δικαίων· μὴ πείθασα δὲ τί ² Φεῖδομαι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος; καὶ ταῦτ' εἰπῶσα προσπίπτει τοῖς ποσὶν αὐτῆ μετὰ τῆς γυναικὸς ἅμα καὶ τῶν τέκνων. ὁ δὲ Μάρμιος ἀναβοήσας· Οἶα εἰργασαί με, ὦ μῆτερ! ἐξακρίσθην αὐτῆν, καὶ τὴν δεξιάν πιέσας σφόδρα· Νενίκηκας, εἶπεν, εὐτυχῆ μὲν τῇ πατρίδι νίκην, ἐμοὶ δ' ὀλέθριον. ἄπειμι γὰρ ὑπὸ σὲ μόνης ³ ἠτλώμενος. Τῆτο δ' εἰπὼν, καὶ βραχέα τῇ μητρὶ καὶ τῇ γυναικὶ διαλεχθεὶς ἰδίᾳ, τὰς μὲν ἀπέπεμψεν εἰς Ῥώμην πάλιν, αὐτὰς δεομένας, τῆς δὲ νεκρῆς παρελθούσης, ἀπήγαγεν Οὐολόσκας, ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἢ δ' ὁμοίως διακειμένους ἅπαντας. οἱ μὲν γὰρ ἐμέμφοντο καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πράξιν, οἱ δ' ἄδέτερα, πρὸς διάλυσιν καὶ εἰ-

G 5

ρήμην

1 Hanc partic. R. dedit pro vulg. ὡς.

2 V. δ' ἔτι. Cat. l. v. Frft.

3 Ita jam legendum existimavit Stephanus, & ita dant Anon. & B. 3. — Junt. & Aid. μόνος.

ρήνην οἰκείως ἔχοντες. ἔνιοι δὲ δυσχεραίνοντες τὰ πρα-
τόμενα, τὸν Μάρκιον ὅμως ἐ πονηρὸν ἐνόμιζον, ἀλλὰ
συγγνωστὸν, ἐπιπλαθέντα τηλικαύταις ἀνάγκαις. ἀντεϊ-
πε δ' ἄδεις, ἀλλὰ πάντες εἶποντο, τὴν ἀρετὴν ¹ μᾶλλον
αὐτῷ θαυμάζοντες, ἢ τὴν ἐξουσίαν.

XXXVII. Ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος ἐν ὄσῳ Φέβῳ
καὶ κινδύνῳ καθεστῆκει τῷ πολέμῳ παρόντος, αἰθῆσιν
παρέχευε μᾶλλον λυθέντος. ἅμα γὰρ ἀφείρων τὰς Οὐο-
λόσκις ἀναζευγνύοντας οἱ περὶ τὰ τεῖχη, καὶ πᾶν εὐ-
θὺς ἱερὸν ἀνέωγει ² σεφανηφορέντων, ὡσπερ ἐπὶ νίκη,
καὶ θύοντων. μάλιστα δὲ τῇ περὶ τὰς γυναῖκας ἀγα-
πήσει καὶ τιμῇ τῆς τε βαλῆς τῷ τε πλήθους ἅπαντος,
ἔνδηλος ἦν ἡ χαρὰ τῆς πόλεως, καὶ λεγόνταν καὶ νο-
μιζόντων γεγονέναι τῆς σωτηρίας περιφανῶς ἐκείνας αἰ-
τίας. Ψηφισαμένης δὲ τῆς βαλῆς, ὅ τι ἂν αὐταῖς
ἀξιώσῃσι γενέσθαι πρὸς δόξαν, ἢ χάριν, τῆτο ποιῆσαι
καὶ παραχεῖν τὰς ἔρχοντας· ἐδὲν ἠξίωσαν ἄλλο, ἢ
Τύχης Γυναικείας ἱερὸν ἰδρύσασθαι, τὸ μὲν ἀνάλωμα
συμβαλλόμενοι παρ' αὐτῶν, ἱερουργίας δὲ καὶ τιμᾶς,
ὅσαι θεοῖς πρέπῃσι, δημοσίᾳ τῆς πόλεως ἀναλαβῆσης.
ἐπεὶ δ' ἡ βαλὴ τὴν μὲν Φιλοτιμίαν ἐπήνεσε, δημοσίαις
δὲ δαπάναις ἐποίησατο τὸν νεῶν καὶ τὸ ἔδος, ἐδὲν ἦτ-
τον αὐταὶ χρήματα συνεισενεγκῆσαι δεύτερον ἀγκλμα
κατεσκευάσαν, ὃ δὴ καὶ Φασὶ Ῥωμαῖοι καθιστάμενοι ἐν
τῷ ἱερῷ Φθέγξασθαι τι τοιαῦτον. ΘΕΟΦΙΛΕΙ ΜΕ ³
ΘΕΣΜΩ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΕΔΩΚΑΤΕ.

XXXVIII. Ταύτην καὶ δις γενέσθαι τὴν Φωνὴν
μυθολογῆσιν, ἀγενήτοις ὅμοια καὶ χαλεπὰ πειθῆναι
πεῖθοντες ἡμᾶς. ἰδόντα ⁴ μὲν γὰρ ἀγάλματα Φωνῆ-
ναι

¹ Ita Fl. & B. 3. Vulgo μὲν ἀρετὴν ex Aldina.

² R. post h. v. videtur deesse καὶ μετὸν ἦν.

³ deest V. B. 3.

⁴ Anon. ἰδόντα, e Cat. l. v. Frst.

ναι καὶ δακρυβρόοντα, καὶ τινες μεθιέντα νοτίδας αἱμα-
τάδεις, ἐκ ἀδύνατον ἐσι. καὶ γὰρ ξύλα καὶ λίθοι πολ-
λάκις μὲν εὐρώτα συνάγουσι γόνιμον ὑγρότητος ¹, πολ-
λὰς δὲ χροιάς ἀνιάσιν ἐξ ἑαυτῶν, καὶ δέχονται βαφὰς
ἐν τῷ περιέχοντος ². οἷς ἔνια ³ σημαίνειν τὸ δαιμόνιον,
ἔδὲν ἂν δόξειε κωλύειν· δυνατὸν δὲ καὶ μυγμῶ καὶ σε-
ναγγμῶ ψόφον ὅμοιον ἐκβάλλειν ἀγάλματα, κατὰ ῥῆξιν,
ἢ διάσασιν μορίαν βιαιοτέραν ἐν βράδει γενομένην· ἔναρ-
θρον δὲ Φωνὴν καὶ διάλεκτον ἔτω σαφῆ καὶ περιτῆν
καὶ ἀρτίσομον ἐν ἀψύχῳ γενέσθαι, παντάπασι ἀμήχα-
νον· εἰ μὴδὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν θεὸν ἄνευ σώματος
ὀργανικῶ καὶ διηρησομένῃς μέρεσι λογικοῖς γέγονεν ⁴ ἠχεῖ
καὶ διαλέγεσθαι. ὅπερ δ' ἡμᾶς ἢ ἰσορία πολλοῖς ἀπο-
βιάζεται καὶ πιθανοῖς μάρτυσιν, ἀνόμοιον ⁵ αἰδήσει πύ-
δος ἐγγνώμενον τῷ Φανταστικῷ τῆς ψυχῆς, συναναπει-
θει τὸ δόξαν· ὥσπερ ἐν ὕπνοις, ἀκίειν ἐκ ἀπόντες,
καὶ

¹ Reiske ad haec: fitus vel muscus, Schimmel, non est γόνιμος ὑγρότητος, non gignit udorem, sed est γόνος ὑγρ. proles udoris.

² Guarinus & alii vertunt aëren. Eum sequitur Kind: und von der Luft einen Schmuz an sich nehmen. Schirach plane hanc vocem omittit. Xyl. generalius: ab eo, quod est circumpositum.

³ R. susp. ἐνιαχῶ, interdum, cum σημαίνειν per se simpliciter significet ostendere, portendere.

⁴ R. mavult ἐγγέγονεν, datum est, licet, fieri potest.

⁵ Corruptam esse hanc vocem a praecedente μάρτυσιν, censuit Br. & legi voluit ὅμοιον, collato loco parallelo Plut. περί Σωκρ. διαμ. R. autem suspic. μάρτυσιν ὑποτίθεσθαι ἢ ἐκ ἀνόμοιον. Illud ὑποτίθεσθαι, pergit idem, cum insequentibus ita fiat in blivio, ut tam antrorsum, quam retrorsum trahatur, tam ad ἀποβιάζεσθαι, quam ad συναναπειθεα, referatur. Cum autem historica — nos cogat comminisci sensum aliquem haud dissimilem — una quoque nobis auctor hujus rei est visum τὸ δόξαν; ex. c. in somnis videre atque audire videmur nobis, quamvis nil neque videamus, neque audiamus. ὥσπερ h. l. est, non quemadmodum, sed exempli causa.

καὶ βλέπειν ἔ βλέποντες δοκῶμεν. ἔ μὴν ἀλλὰ τοῖς ὑπ' εὐνοίας καὶ Φιλίας πρὸς τὸν Θεὸν ἄγαν ἐμπαθῶς ἔχουσι, καὶ μηδὲν ἀθετεῖν, μηδ' ἀναίνεσθαι τῶν τοιούτων δυναμένοις, μέγα πρὸς πίσιν ἐστὶ τὸ θαυμάσιον καὶ μὴ καθ' ἡμᾶς τῆς τῷ Θεῷ δυνάμεως. ἔδεν γὰρ ἑδαμῶς ἀνθραπίνῳ προσέοικεν, ἔτε Φύσιν, ἔτε τέχνην, ἔτ' ἰχθύν, ἔτ' εἴ τι ποιεῖ τῶν ἡμῖν ἀποιήτων, καὶ μηχανᾶται τῶν ἀμηχάνων, παράλογόν ἐστιν. ἀλλὰ μᾶλλον ἐν πᾶσι διαφέρων, πολὺ μάλιστα τοῖς ἔργοις ἀνόμοιός ἐστι καὶ παραηλλαγμένος. ἀλλὰ τῶν μὲν θείων τὰ πολλὰ, καθ' Ἡράκλειτον, ἀπισίῃ¹ διαφυγγάνει μὴ γινώσκεισθαι.

XXXIX. Τὸν δὲ Μάρκιον, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἀυλίον ἀπὸ τῆς στρατείας², μισῶν πάνυ καὶ βαρυνόμενος διὰ φόβον ὁ Τύλλος ἐπεβέβηκεν ἀνελεῖν εὐθύς, ὡς, εἰ νῦν διαφύγοι, λαβὴν ἑτέραν ἔπαρέξοντα. πολλὰς δὲ συστήσας καὶ παρασκευάσας ἐπ' αὐτὸν, ἐκέλευσεν εὐθύνας ἐποχεῖν τοῖς Οὐολέσμοις ἀποδόντα τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ φοβόμενος ἰδιώτης γενέσθαι, τῷ Τύλλῳ στρατηγῆντος καὶ δυναμένῃς μέγιστον ἐν τοῖς ἑαυτῷ πολιταῖς, ἔλεγε, τὴν ἀρχὴν ἀποδώσειν Οὐολέσμοις, εἰν κελεύωσι καὶ γὰρ λαβεῖν πάντων κελευόντων. εὐθύνας δὲ δίδουσι καὶ λόγον, ἔδδ' νῦν παραιτεῖσθαι τοῖς βελομένοις Ἀντιατῶν. γενομένης ἔν ἐκκλησίας, οἱ παρεσκευασμένοι τῶν δημαγωγῶν ἀνιστάμενοι παρώξουν τὸ πλῆθος. ἐπεὶ δ' ἀναστάντι τῷ Μαρτίῳ τὸ μὲν ἄγαν θορυβῶν

¹ R. dubitat, an haec vox recte habeat. Si recte habet, eo monente haec est sententia: quia numen nullum credimus, ideo nil curamus vires & rationes ejus noscitate. Sin autem legendum sit ἀπισίῃ, vel ἀπεισίῃ, fuerit haec sententia: quod de numine haud quaerimus, ideo nil ejus tenemus, vel, quia divina esse non creduntur. Vulgo legitur ἀπισίῃ. Jam H. Steph. scribi voluit ἀπεισίῃ, in dandi casu.

² Ita R dedit de suo, ab expeditione, pro vulg. στρατείας. Pro seq. πάνυ mavult idem πάλας.

βῆν ὑπ' αἰδῶς ἐνεδίδε καὶ παρεῖχεν ἀδεῶς λέγειν, οἱ δὲ βέλτιοι καὶ μάλισα χαίροντες εἰρήνη τῶν Ἀντιατῶν ἐγένοντο Φανεροὶ μετ' εὐνοίας ἀκησόμενοι καὶ δικαίως κρινέντες, ἔδεισεν ὁ Τύλλος τὴν ἀπολογία τῆ κωδρός. ἦν γὰρ ἐν τοῖς μάλισα δεινὸς εἰπεῖν· καὶ τὰ πρόσθεν ἔργα μείζονα τὴν χάριν εἶχε τῆς ὕπερον αἰτίας. μᾶλλον δ' ὅλως τὸ ἔγκλημα τῆ μεγέθους τῆς χάριτος ἦν μαρτύριον. ἔ γὰρ ἂν ἔδοξαν ἀδικεῖσθαι, τὴν Ῥώμην ὑποχείριον μὴ λαβόντες, εἰ μὴ τῆ λαβεῖν ἐγγὺς ἐγένοντο διὰ Μάρκιον. ἐκέτ' ἔν ἔδοξε διαμέλλειν, ἐδὲ πειρᾶσθαι τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐγκραγόντες οἱ Θρασύτατοι τῶν συνεσῶτων, ὡς ἔκ ἔσιν ἀκασέον, ἐδὲ περισπῆσον Οὐολέσκιοις τὸν προδότην τυραννέντα, καὶ μὴ κατατιθέμενον τὴν ἀρχὴν, προσπεσόντες ἀθρόοι διέφθειραν αὐτὸν, καὶ προσήμυεν ἐδεῖς τῶν παρόντων. ὅτι δὲ τοῖς πλείοις ἔκ ἐπράχθη κατὰ γνώμην, ἐδήλωσαν αὐτίκα, συνδραμόντες ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τὸ σῶμα καὶ θάψαντες ἐντίμως, καὶ τὸν τάφον ὕπλοις καὶ λαφύροις κοσμήσαντες, ὡς ἀριστέως καὶ σρατηγῶ. Ῥωμαῖοι δὲ σὴν τελευταίην πυθόμενοι, ἄλλο μὲν ἐδὲν ἀπεδείξαντο σημεῖον κτε τιμῆς, ἔτ' ὀργῆς πρὸς αὐτόν· αἰτήσαμέναις δὲ ταῖς γυναῖξιν ἐπέτρεψαν ἀποπενθῆσαι δέκα μῆνας, ὡσπερ ἔθος ἦν ἐκάστη πατέρα καὶ παιδα καὶ ἀδελφόν. ἔτος γὰρ ἦν ὄρος τῆ μακροτάτη πένθους, ὃν ἄρισε Νῆμας Πομπίλιος, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνα γεγραμμένοις δεδήλωται. τὸν δὲ Μάρκιον εὐθύς ἐπόθει τὰ Οὐολέσκων πράγματα. πρῶτον μὲν γὰρ εσασίασαντες πρὸς Αἰκανὸς ἱ συμμάχας καὶ Φίλας ὄντας ὑπὲρ ἡγεμονίας, ἔχρι τραυμάτων καὶ Φόνων προῆλθον· ἔπειτα μάχην κρατηθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων, ἐν ἧ Τύλλος ἀπέθανε, καὶ τὸ

† Ita jam legi voluit Xyl. ex Livii & Dionysii auctoritate, & historiae ipsius ratione. Vulgo Σικκνῆς.

τὸ ἀνδρῶν μάλιστ' αὐτῆς δυνάμεως διεφθάρη, διαλύσεις αἰχίνας, ἠγάπησαν ὑπήκοοι γενόμενοι, καὶ τὸ προσατρίβμενον αὐτοῖς ποιήσιν ὁμολογήσαντες.

COMPARATIO ALCIBIADIS CVM CORIOLANO.

Εκκειμένων δὲ τῶν πράξεων, ὅσας ἠγάμεθα λόγῳ καὶ μνήμῃς ἀξίας εἶναι, τὰς μὲν πολεμικὰς ἐπ' ἑδέτερον παίσας ἱστίην μεγάλην ὄραϊν εἶσιν. ὁμαλῶς γὰρ ἀμφοτέροι πολλαὶ μὲν στρατιωτικῆς ἔργα τόλμης καὶ ἀνδρείας, πολλαὶ δὲ καὶ τέχνης καὶ προνοίας στρατηγῶντες ἐπεδείξαντο. πλὴν εἰ μή τις θελοῖ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὅτι καὶ ¹ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐν πολλοῖς ἀγῶσι νικᾶν καὶ κατορθῶν διετελέσεν, ἀποφαίνειν τελειότερον στρατηγόν. ἐπεὶ τό γε παρόντας καὶ ἄρχοντας ὀρθῶν αἰεὶ προδήλως τὰ οἰκεία, καὶ προδηλότερον αὖ πάλιν βλάβειν μεδισαμένους, ἀμφοτέροις ὑπῆρξε. πολιτεῖαν δὲ τὴν μὲν Ἀλκιβιάδου τὴν ἀγαν λαμυράν ², καὶ τὸ μὴ καθαρῶν ἀναγωγίας, ἢ ³ βωμολοχίας, ἐν τῷ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν τοῖς πολλοῖς, οἱ σάφρονες ἐβδελύττοντο· τὴν δὲ Μαρκίαν παντάπασιν ἔχαριν καὶ ὑπερήφανον καὶ ὀλιγαρχικὴν γενομένην ἐμίσησεν ὁ Ῥωμαῖον δῆμος. ἑδετέραν μὲν ἔν ἐπαινετέον. ὁ δὲ δημαγωγῶν καὶ χαριζόμενος, τῶν ὅπως ⁴ δόξασι δημαγωγεῖν προπηλακίζόντων τὰς πολλὰς, ἀμειψτότερος. αἰσχρὸν μὲν γὰρ τὸ κολακεύειν δῆμον ἐπὶ τῷ δύνασθαι. τὸ δ' ἰχθύειν

ἐκ

¹ Copulativam omisit B. 3.

² Anon. secundum notam edit. Reisk. τὴν ἀγανῶς λαμυράν; in Catal. autem ed. Frft. ὡς λαμυράν.

³ B. 3. καὶ βωμολ.

⁴ R. pavult μὴ.

ἐν τῷ Φοβερὸν εἶναι, καὶ κακῶν καὶ πιέζειν, πρὸς τῷ ἀίχρῳ καὶ κδικόν ἐστιν.

II. "Ὅτι τοῖνον ἀπλῶς τις ὁ Μάρκιος ὑπεληπται τῷ τρόπῳ γεγονέναι καὶ αὐθέκατος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης πανῆργος ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἀναλήθης, ἐν ἀδελόν ἐσι. μάλισα δὲ κατηγοροῦσιν αὐτῷ παροήθειαν καὶ ἀπάτην, ἢ τὰς Λακεδαιμονίων πρέσβεις παρακρεσάμενος, ὡς Θεκυδίδης ἰσόρηκε, τὴν εἰρήνην ἔλυσε. ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἢ πολιτεία, καίπερ εἰς πόλεμον αὔθις ἐμβαλῶσα τὴν πόλιν, ἰχυρὰν ἐποίησε καὶ Φοβερὰν τῇ¹ Μαντινέων καὶ Ἀργείων συμμαχίᾳ, δι' Ἀλκιβιάδα προσγενομένη. Μάρκιος δ' ὅτι μὲν ἀπάτη καὶ αὐτὸς ἐξεπολέμησε² Ῥωμαίους καὶ Οὐλοάστους, διαβαλὼν ψευδῶς τὰς ἡκοντας ἐπὶ τὴν θῆαν, Διονύσιος ἰσόρηκεν. ἢ δ' αἰτία Φαυλότερον ποιεῖ τὸ ἔργον. ἢ γὰρ ἐν Φιλονεϊκίας, ἐδὲ πολιτικῆς μάχης, ἢ ἀμίλλης, ὡς ἐκείνος, ἀλλ' ὀργῇ χαριζόμενος, παρ' ἧς ἐδὲν³ Φησὶν ὁ Δίων ἀπολαβεῖν χάριν, πολλὰ τῆς Ἰταλίας μέρη συνετάραξε, καὶ πολλὰς πόλεις ἐδὲν ἀδικήσας, τῷ πρὸς τὴν πατρίδα θυμῷ

¹ In hoc casu dedit R. de suo pro lect. vulg. τῇν Μαντ. κ. Ἀργ. συμμαχίαν, δ' Ἀλκ. προσγενομένην. Cur autem R. hunc casum praetulerit, neglecta prorsus Anon. & V. lectione τῆς M. κ. Ἀ. συμμαχίας — προσγενομένης, quae mihi quidem cum Bryano magis arridet, haud video.

² Ita scribi voluit Br. pro vulg. ἐξεπολέμησε.

³ H. Steph. ἐδὲνα scribendum putat. Id Br. probat. Quis autem fuerit ille Dion, latet. Br. susp. ὁ Ἴων — Chius ille, cujus opera plurima citat Athenaeus, tum stricta, tum soluta oratione composita: cujus etiam in rebus Graecis testimonium frequenter adhibet Plutarchus. R. haec annotat: „Aldina ἢ Δίων dedit prima. In Juntina est ἡδίων; num παρ' ἧς ἐδ' ἐν Φησὶν ἢ Δίωνα ἀπολαβεῖν χάριν, a qua refertur gratiam petat Diana licere. Significat oraculum nescio quod clarum ab oraculo Dionae editum, cujusmodi oracula apud Demosth. prostant; nisi si Dion Syracusanus in sua quadam ad Platonem epistola hac dictione sit usus.“

μῶ παρανάλωσε. καίτοι καὶ Ἀλκιβιάδης δι' ὄργην με-
γάλων αἴτιος συμφορῶν κατέση τοῖς πόλιταις, ἀλλ'
ὅτε πρῶτον ἔγνω μεταμελημένος εὐγνωμόνησε· καὶ
πάλιν ἀποβρίφεις, ἐκ ἐπειδὴ τοῖς στρατηγοῖς ἀμαρτάνου-
σιν, ἐδὲ παρείδε κακῶς βαλευομένους καὶ κινδυνεύοντας·
ἀλλ', ὅπερ Ἀρισείδης ἐπαινεῖται μάλιστα πράξας πρὸς
Θεμισουλέα, τῆτ' ἐποίησε πρὸς τὰς τότε ἄρχοντας, ἔ-
Φίλας ὄντας, ἑλθῶν, καὶ Φράσας τὸ δέον καὶ διδάξας.
- Μάρκιος δὲ πρῶτον μὲν ὅλην κακῶς ἐποίησε τὴν πόλιν,
ἔχ ὑφ' ὅλης παθῶν, ἀλλὰ τῷ βελτίστῃ καὶ κρατίστῃ
μέρῃ συναδικηθέντος αὐτῷ καὶ συναληγήσαντος· ἔπειτα
πολλαῖς πρεσβείαις καὶ δεήσεσι μίαν ἰωμένων ὄργην καὶ
ἀνίαν ¹, ἔ τευχθεῖς ², ἔτ' εἶξας, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῷ
διαφθεῖραι τὴν πατρίδα καὶ καταβαλεῖν, ἔχ ὅπως ἀπο-
λάβῃ καὶ κατέβη, βαρὺν πόλεμον καὶ ἄσπονδον ἐπανη-
ρημένος. τῆτω γε ³ φήσει τις διαφέρειν. Ἀλκιβιά-
δην μὲν γὰρ ἐπιβλεπούμενον ὑπὸ Σπαρτιατῶν, διὰ δέος
ἄμα καὶ μῖσος αὐτῶν μεταστῆναι πρὸς Ἀθηναίους ⁴.
Μαρκίῳ δὲ πάντα δίκαια ποιῶντας Οἰολόσκας, ἔ κα-
λῶς εἶχεν ἐγκαταλιπεῖν. καὶ γὰρ ἠγεμῶν ἀποδέδεικτο,
καὶ μεγίστην πίσιν εἶχε μετὰ δυνάμεως, ἔχ ὡς ἐκείνος,
ἀποχρωμένων μᾶλλον, ἢ χρωμένων αὐτῷ Λακεδαιμο-
νίων, ἐν τῇ πόλει περιῶν, καὶ κυλινδόμενος αὐθις ἐν
τῷ στρατοπέδῳ, τέλος εἰς τὰς Τισαφέρνης χεῖρας ἀφῆ-
κεν

1 V. ἀνοίαν; quod Br. placet. Idem sentit H. Steph. licet ἀνίαν ferri posse fatetur. R. defendit lationem vulg. eamque vertit aegritudinem, vulnus animi offensioibus fauciat.

2 Ita ex emend. H. Steph. ab ea nimirum verbi ἰγγυμοῖαι significatione metaphorica, qua dicitur aliquis esse ἄτεγκτος, qui rigidus est, seu rigide in sua sententia perstat: cujus animus nullis precibus emolliiri & flexi potest, atque a proposito dimoveri. Aldina dedit ἔτε χθεῖς; Florent. ἔτ' ἐγχεῖς.

3 R. suspr. εἶτα καὶ τῆτω γε, cum insequens γὰρ otiosum foret.

4 R. deesse videtur καλὸν καὶ δίκαιον ἦν.

μεν αὐτόν ¹. εἰ μὴ νῆ Δία μὴ Φθαρῆναι τὰς Ἀθήνας παντάπασι, ποθῶν κατελθεῖν, ἐθεράπευε.

III. Χρήματα τοίνυν ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης καὶ λαβεῖν ἐκ εὖ πολλάκις ἐκ δωροδοκιῶν, καὶ διαδέσθαι κακῶς εἰς τρυφὴν καὶ ἀπολασίαν ἰσόρηται· Μάρκιον δὲ, σὺν τιμῇ δίδόντες οἱ στρατηγοὶ, λαβεῖν ἐκ ἐπεισαν. διὸ καὶ μάλικα τοῖς πολλοῖς ἐπαχθὴς ἦν ἐν ταῖς περὶ χρεῶν διαφοραῖς πρὸς τὸν δῆμον, ὡς ἐκ ἐπὶ κέρδεσιν, ἀλλὰ δι' ὕβριν καὶ περιφρόνησιν ² τοῖς πένησιν ἐπηρεάζων. Ἀντίπατρος μὲν ἐν ἐπισολῇ τινι γράφων περὶ τῆς Ἀριστοτέλους τῆ Φιλοσόφου τελευταίας· πρὸς τοῖς ἄλλοις, Φησὶν, ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ πείθειν εἶχε· τὰς δὲ Μαρκίᾳ πράξεις καὶ ἀρετὰς τῆτο μὴ προσὸν ἐπαχθεῖς ἐποίησεν αὐτοῖς τοῖς εὖ παθῆσι, τὸν ὄγκον αὐτῆ καὶ τὴν ἐρημία σύνοικον, ὡς Πλάτων εἶπεν, αὐθάδειαν μὴ ὑπομείναντας. τῆ δ' Ἀλκιβιάδου τῆναυτίου ἐπισαμένε χρῆσθαι τοῖς ἐντυγχάνουσιν οἰκείως, ἐδὲν θαυμαστὸν, ἐν οἷς κατάρθε, τὴν δόξαν ἀνθεῖν μετ' εὐνοίας καὶ τιμῆς εὐημερῶσαν· ὅπερ καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἐνια πολλάκις

χάριν

τ R. susp. αὐτόν· ὃν ἐκ ἂν, εἰ μὴ νῆ Δία ἐπι τῷ μὴ Φθαρῆναι; cui Tisapherni profecto non fuisset blanditus, nisi desiderio flagrasset in patriam redeundi, ne funditus dilaceraretur. H. Steph. verba ποθῶν κατελθεῖν, utrinque interpunctionis nota inclusit, ne παντάπασι cum ποθῶν jungeretur. De sensu verbi θεράπευαν, improbat idem explicationem, qua Alcibiades dicatur Tisaphernem θεράπευαν, Plutarchus significare volente, ἐθεράπευε μὴ Φθαρῆναι, id est, τὸ μὴ Φθαρῆναι; & est illi θεράπευαν τῆτο μὴ γίνεσθαι idem, ac operam do, ne hoc fiat, addendo, proprie non sonare simpliciter operam do, sed aliquem observando, seu demerendo, operam do, ut &c. Praecipue hunc verbi sensum defendit ex loco Thucydidis l. VI. p. 217. suae editionis, ejusdemque apud ipsum Plut. non deesse exempla monet.

2 B. 3. περιφροσύνην.

PLVT. T. II.

H

χάρην εἶχε καὶ ὤραν. ὅθεν ἕτος μὲν ἐ μὴρὰ βλάβας ἐδ' ὀλίγα τὴν πόλιν, ὅμως ἀπεδείκνυτο πολλὰς ἡγεμῶν καὶ στρατηγός· ἐκείνος δὲ μετιῶν ἐπὶ πολλαῖς ἀριστεῖαις καὶ ἀνδραγαθίαις ἀρχὴν προσήκασαν, ἐξέπεσεν. ἕτω τὸν μὲν, ἐδὲ πάχοντες κακῶς, ἐδύνατο μισεῖν οἱ πολῖται· τῷ δὲ περιῆν θαυμαζομένῳ μὴ φιλεῖσθαι.

IV. Καὶ γὰρ τοὶ Μάρκιος μὲν ἐδὲν ἀπεδείξατο τῇ πόλει στρατηγῶν, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις κατὰ τῆς πατρίδος· Ἀλκιβιάδης δὲ καὶ στρατευομένῳ πολλὰς καὶ στρατηγῶντος ἀπέλαυσαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ παρῶν ἐκράτει τῶν ἐχθρῶν, ὅσον ἐβέλετο, καὶ μὴ παρόντος, ἴχυσαν αἱ διαβολαί. Μάρκιος δὲ παρῶν ὑπὸ Ῥωμαίων κατεδικάσθη, παρόντα δὲ Οὐολῆσσιοι διέφθειραν, ἐδικαίως μὲν, ἐδ' ὀσίως. αἰτίαν δὲ τῷ εὐλόγῳ παρέχεν αὐτὸς, ὅτι δημοσίᾳ τὰς διαλύσεις μὴ προσδεξάμενος, ἰδίᾳ δὲ πειθεις ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐκ ἔλυσεν τὴν ἐχθραν, ἀλλὰ τῷ πολέμῳ μένοντος, ἀπάλεσε τὸν καιρὸν καὶ διέφθειρε. πείσαντα γὰρ ἔδει τὰς πεπισηυκότας ἀπελθεῖν, εἰ τῷ πρὸς ἐκείνας δικαίως πλείστον ἐποιεῖτο λόγον. εἰ δὲ μηδὲν ἐφρόντιζεν Οὐολῆσκιων, ἀλλὰ τὴν ὀργὴν ἐμπλήσαι τὴν ἑαυτῷ βεβλημένος ἐνήγε τὸν πόλεμον, εἴτ' ἔληξεν, ἐδὲ διὰ τὴν μητέρα καλῶς εἶχε φείσασθαι τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ σὺν τῇ πατρίδι τῆς μητρὸς. μέρος γὰρ ἦν καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ τῆς πατρίδος, ἦν ἐπολιόρκει. τὸ δὲ δημοσίαις ἱκεσίαις καὶ δεήσῃ πρέσβειων καὶ λιταῖς ἱερέων ἀπηνῶς χρησάμενον, εἴτα χαρίσασθαι τῇ μητρὶ τὴν ἀναχώρησιν, ἐ τῆς μητρὸς ἦν τιμὴ, ἀλλ' ἀτιμία τῆς πατρίδος, οἴκῳ καὶ παραιτήσῃ διὰ μίαν γυναῖκα σωζομένης, ὡς ἐκ ἀξίας σώζεσθαι δι' αὐτήν. ἐπίφθονος γὰρ ἡ χάρις, καὶ ὠμὴ καὶ ἀχάριστος ἀληθῶς, καὶ πρὸς ἀδετέρας ἔχουσα τὸ εὐγνωμον. ἀνεχώρησε γὰρ μήτε πειθεις ὑπὸ τῶν πολεμικ-

λεμμένων, μήτε πείσας τὰς συμπολεμούντας. ὧν αἰτίον ἀπάντων, τὸ ἀνομιλήτον τῆ τρέψε, καὶ λίαν ὑπερήφανον καὶ αὐθάδες, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν ἐπαχθές ἐστὶ τοῖς πολλοῖς, τῷ δὲ Φιλοτίμῳ προσὸν, γίνεται παντάπασιν ἀγριον καὶ ἀπαραίτητον. ἔ γὰρ Θεραπεύσει τὰς πολλὰς, ὡς μὴ δεόμενοι τιμῆς, εἶτα χαλεπαίνουσι μὴ τυγχάνοντες. ἐπεὶ τό γε μὴ λιπαρῆ, μηδὲ Θεραπευτικὸν ὄχλων εἶναι, καὶ Μέτελλος εἶχε, καὶ Ἀρισείδης, καὶ Ἐπαμινώνδας· ἀλλὰ τῷ καταφρονεῖν ἀληθῶς ὧν δῆμός ἐστι καὶ δῆναι καὶ ἀφελέδαι κύριος, ἐξοσρακίζόμενοι καὶ ἀποχειροτονούμενοι καὶ καταδικαζόμενοι πολλὰκις, ἐκ ὠργίζοντο τοῖς πολιταῖς ἀγνωμονῶσιν, ἀλλ' ἠγάπων αὐτοὺς μεταμελομένους, καὶ διηλλάττοντο παρακαλόντων. τὸν γὰρ ἦμισα Θεραπευτικὸν ἦμισα πρέπει τιμωρητικὸν εἶναι τῶν πολλῶν· ὡς τὸ χαλεπαίνειν μάλις μὴ τυγχάνοντα τῆς τιμῆς, ἐκ τῆ σφόδρα γλίχεται Φυόμενον.

V. Ἀλκιβιάδης μὲν ἔν ἐκ ἠρνεῖτο τιμώμενος χακρεῖν, καὶ δυσφορεῖν παρορώμενος, ὃθεν ἐπειρᾶτο προσφιλῆς εἶναι τοῖς παρῶσι καὶ κεχαρισμένος· Μάρκιον ἱ δὲ Θεραπεύειν μὲν ἐκ εἶα τὰς τιμῶν δυναμένους καὶ αὐξεν, τὸ ὑπερήφανον, ὀργὴν δὲ καὶ λύπην ἀμελεσμένῳ τὸ Φιλότιμον παρεῖχε. καὶ ταῦτ' ἐστὶν, ἃ τις ἀναιτιάσεται τῷ ἀνδρὶ· τὰ δ' ἄλλα πάντα λαμπρά. σωφροσύνης δὲ καὶ χρημάτων ἐγκρατείας ἕνεκα τοῖς ἀρίστοις καὶ καθαρωτάτοις τῶν Ἑλλήνων ἄξιον αὐτὸν παραβάλλειν, ἐκ Ἀλκιβιάδῃ μὰ Δία, τῷ θρασυτάτῳ περὶ ταῦτα, καὶ ὀλιγωροτάτῳ τῷ καλῷ γενομένῳ.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

Τὰ μὲν ¹ Συρακυσίων πράγματα πρὸ τῆς Τιμολέοντος εἰς Σικελίαν ἀποστολῆς ἕτως εἶχεν. ἐπεὶ Δίων μὲν ἐξελάσας Διονύσιον τὸ τύραννον, εὐθύς ἀνηρέθη δόλω, καὶ διέεθσαν ² οἱ σὺν Δίῳ Συρακυσίαις ἐλευθερώσαντες· ἡ δὲ πόλις, ἄλλον ἐξ ἄλλων μεταβάλλουσα συνεχῶς τύραννον, ὑπὸ πλήθους κακῶν μικρὸν ἀπέλιπεν ἔρημος εἶναι τῆς δ' ἄλλης Σικελίας, ἡ μὲν ἀνάστατος καὶ ἀπολις παντάπασιν ἤδη διὰ τὰς πολέμους ³ ὑπῆρχεν, αἱ δὲ πλείυται πόλεις ὑπὸ βαρβάρων μιγάδων καὶ στρατιωτῶν ἀμίδων ⁴ κατείχοντο, βραδίως προσιεμένων τὰς μεταβολὰς τῶν δυνασειῶν. Διονύσιος ἔτει ⁵ δεκάτῳ ξένες συναγαγὼν, καὶ τὸν τότε κρατῆντα τῶν Συρακυσίων Νησαῖον ⁶ ἐξελάσας, ἀνέλαβε τὰ πράγματα
τα

¹ Anon. Principium abruptum videri potest ob ordinem a librariis perturbatum. Haec enim vita post vitam Dionis collocanda erat.

² Xyl. vertit: *dissipatis* iis, qui in afferenda libertate Syracularum Dionem adjuverant, — reprehenditque Antonium Tudertinum, qui vocabulum *διέεθσαν* per *insurgere* reddiderat. Alii, latini nostratesque interpp. transferunt per *dissentire*. V. dat *συνέεθσαν*, e Cat. l. v. Frst.

³ V. *πολεμικῆς*. Idem in seq. l. ante *μιγάδων* ponit *καί*.

⁴ Xyl. vult *ἑμμίδων*, cum milites non solent nullo stipendio tyrannis inservire. R. autem tuetur lectionem vulgarem, vertendam *mercede carentium*, h. e. conductore, mercedem daturō, verabschiedete, abgedankte Soldaten.

⁵ V. *δ' ἔτει*, Cat. l. v. Frst.

⁶ De hoc nomine in edit. R. extat haec nota: „Fl. Anon. & V. *Νυσαῖον*. Diod. Sic. l. 16. habet *Νύψιον*.“ In Cat. Frst. lect. var. ita est notata: *Νυσαῖον* V. Anon. *Νήσασον* V. — Quis fuerit iste Nysaeus, quem Dionysius expulit, dissentiunt interpp. Non male coniecisse videtur *Kindius* in nota suae versionis ad h. l. de Nysaeo, filio Dionysii majoris, ex Aristomache, Dionis sorore nato, cujus mentionem facit Cornelius, in Dion. c. 1.

&c

τα πάλιν, καὶ καθεστήκει τύραννος ἐξ ἀρχῆς, παραλόγως μὲν ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως τὴν μεγίστην τῶν πάποτε τυραννίδων ἀπολέσας, παραλογώτερον δ' αὖθις, ἐκ Φυγάδος καὶ ταπεινῶ τῶν ἐκβαλόντων κύριος γενόμενος. οἱ μὲν ἔν ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακυσίων ἐδέλευον ἔτ' ἄλλως ἐπιεικῆ τυράννω, καὶ τότε παντάπασιν ὑπὸ συμφορῶν ἀπηγγιαμένω τὴν ψυχὴν· αἱ δὲ βέλτισοι καὶ γναριμώτατοι πρὸς Ἰκέτην τραπέντες, τὸν δυναστεύοντα τῶν Λεοντίνων, ἐπέτρεψαν αὐτὰς ἐκείνω, καὶ στρατηγὸν εἴλοντο τῷ πολέμῳ, βελτίω μὲν ἔδενός ὄντα τῶν ὁμολογημένως τυράννων, ἐτέραν δ' ἔκ ἔχοντες ἀποσροφὴν, καὶ πειθεύσαντες Συρακυσίω τὸ γένος ὄντι, καὶ κεκμημένω δυνάμει ἀξιόμαχον πρὸς τὸν τύραννον.

II. Ἐν τῷ τῷ δὲ Καρχηδονίαν σὺλῳ μεγάλῳ παραγενομένων εἰς Σικελίαν, καὶ τοῖς πράγμασιν ἐπαιωρημένων, Φοβηθέντες οἱ Σικελιώται, πρεσβείαν ἐβάλλοντο πέμπειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ παρὰ Κορινθίαν βοήθειαν αἰτεῖν, ἢ μόνον διὰ τὴν συγγένειαν, ἢ δ' ἂν ἔν ἤδη πολλῶν ¹ εὐεργέτην πειθεύοντες ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ καθόλα τὴν πόλιν ὀρώντες Φιλελεύθερον καὶ μισοτυραννοῦ ² ἦσαν αἰεὶ, καὶ τῶν πολέμων ³ τὰς πλείους καὶ μεγίστας πεπολεμηκυῖαν, ἔχ ὑπὲρ ἡγεμονίας καὶ

H 3

πλεο-

& qui in Diod. Sic. l. 16. c. 6. falso appellatur Narfaeus, eum fuisse suspicans, qui, tantis rerum mutationibus, imperium paternum Syraculis affectaverit, nunc autem impetu Dionysii amiserit. Unum tantum obstat, quod Justinus L. 21. c. 1. refert, Dionysium multo ante non cognatos tantum fratrum, sed etiam ipsos interfecisse, ut quibus confortii regnum debebat, ne spiritus quidem confortium relinqueret, tyrannidem in suos prius quam in externos auspiciatus.

¹ V. πολλα. Forsan utrumque esse copulandum, πολλα πολλαίς, susp. R.

² V. Φιλοτύραννον, Cat. l. v. Frst.

³ V. τῶν πολεμίων. ibid.

πλεονεξίας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. ὁ δ' Ἰκέτης, ἅτε δὴ τῆς στρατηγίας ὑπόθεσιν τὴν τυραννίδα πεποιημένος, ἔ τὴν Συρακυσίων ἐλευθερίαν, κρύφα μὲν ἤδη πρὸς τὰς Καρχηδονίους διείλετο, Φανερώς δὲ τὰς Συρακυσίους ἐπήνει, καὶ τὰς πρέσβεις εἰς Πελοπόννησον συνεξέπεμψεν. ἔ βεβλόμενος ἐλθεῖν συμμαχίαν ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἐν, ὅπερ εἰδὸς ἦν, οἱ Κορίνθιοι διὰ τὰς Ἑλληνικὰς ταραχὰς καὶ ἀχολίας ἀπέκλιψαν τὴν βοήθειαν, ἐλπίζον ῥᾶον ἐπὶ τὰς Καρχηδονίους τὰ πράγματα μετέξειν, καὶ χρῆσθαι συμάχοις καὶ συναγωνισαῖς ἐκείνοις ἐπὶ τὰς Συρακυσίους, ἢ κατὰ τὴν τύραννον. ταῦτα μὲν ἔν ὀλίγον ὕπερον ἐξηλέγχθη.

III. Τῶν δὲ πρέσβεων παραγενομένων, οἱ Κορίνθιοι κήδεσθαι μὲν αἰεὶ τῶν ἀποικίδων πόλεων καὶ μάλιχα τῆς Συρακυσίων εἰωθότες, ἔθενός δ' αὐτοῖς τότε τῶν Ἑλληνικῶν κατὰ τύχην παρενοχλῆντος, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ χολῇ διάγοντες, ἐψηφίσαντο προθύμως βοηθεῖν. ζήτημένους δὲ στρατηγῶν, καὶ τῶν ἀρχόντων γραφόντων καὶ προβαλλομένων τὰς εὐδοκιμεῖν ἐν τῇ πόλει σπαδάζοντας, εἰς ἐν τῶν πολλῶν ἀνασὰς ἠνόμασε Τιμολέοντα τὸν Τιμοδόμη¹, μήτε προσιόντα τοῖς κοινοῖς ἔτι, μήτ' ἐλπίδος² τοιαύτης γενόμενον, ἢ προαιρέσει, ἀλλὰ θεῶν τινος, ὡς ἔοικεν, εἰς νῦν ἐμβολόντος τῷ ἀνδράπῳ. τοσαύτη καὶ περὶ³ τὴν αἵρεσιν εὐθὺς ἐλαμψε τύχης εὐμένεια, καὶ ταῖς ἄλλαις πράξεσιν ἐπηκολέσθη-

¹ Timaeeni est apud Diod. Sic. l. 16. Ita Palmerius & Dacer.

² R. susp. μήτ' ἐπ' ἐλπίδος. Br. suspectam habet vocem seq. γενόμενον, & levissima mutatione mavult legi γεύόμενον, quod vere Plutarchianum censet. Idem monet, Diod. l. c plane contrarium asserere, cum tradat, Coriuthios ducem elegisse Timoleonta, πρωτεύοντα τῶν ἀνδράξ γε καὶ συντάσσει στρατηγικῆ.

³ R. susp. γὰρ περὶ. Pro αἵρεσιν V. dat προαίρεσιν.

λήθησε χάρις ¹, ἐπικοσμήσα τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὶ.
 ἦν μὲν ἔν γονέων ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει, Τιμοδῆμα καὶ
 Δημαρίτης, Φιλόπατρις δὲ καὶ πρῶτος διαφερόντως, ὅσα
 μὴ σφόδρα μισοτύραννος εἶναι καὶ μισοπόνηρος. ἐν δὲ
 τοῖς πολέμοις ² ἔτω καλῶς καὶ ὀμαλῶς ἐκέκρατο τὴν
 φύσιν, ὡσεὶ πολλὴν μὲν ἐν νέῳ σύνεσιν, ἐκ ἐλάττω δὲ
 γηραιώτος ἀνδρείαν ἐπιφαίνεσθαι ταῖς πράξεσιν. ἀδελ-
 φὸν δ' εἶχε Τιμοφάνην, πρεσβύτερον, ἔδδεν αὐτῷ προσ-
 ἴμοιον, ἀλλ' ἐμπληκτον, καὶ διεφθαρμένον ἔρωτι μοναρ-
 χίας ὑπὸ Φίλων Φαύλων καὶ ξένων στρατιωτικῶν ³ κεί
 περὶ αὐτὸν ὄντων, ἔχειν τι δοκῶντα βραγδαῖον ἐν ταῖς
 στρατείαις καὶ Φιλοκίνδυνον. ᾧ καὶ τὰς πολίτας προσ-
 αγόμενος, ὡς ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ δραστήριος, ἐφ' ἡγε-
 μονιῶν ἐτάττετο. καὶ πρὸς ταῦτα Τιμολέων αὐτῷ συν-
 ἦργει, τὰ μὲν ἀμαρτήματα παντάπασιν ἀποκρύπτων,
 ἢ μικρὰ φαίνεσθαι ποῶν, ἃ δ' ἢ φύσις ἐξέφερεν ἀσειᾶ
 κατακοσμῶν ⁴ καὶ συναύξων.

IV. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀργεῖους καὶ Κλεωναίους
 μάχῃ τῶν Κορινθίων ὃ μὲν Τιμολέων ἔτυχεν ἐν τοῖς ὀπλί-
 ταις τεταγμένος, τὸν δὲ Τιμοφάνην τῶν ἰππέων ἡγέ-
 μενον καταλαμβάνει κίνδυνος ὀξύς. ὃ γὰρ ἵππος αὐ-
 τὸν ἀπεσεύσατο πληγῇ περιπεσὼν εἰς τὰς πολεμίας,
 καὶ τῶν ἐταίρων οἱ μὲν εὐθὺς ἐσκορπίθησαν φοβηθέν-
 τες· οἱ δὲ παραμεινάντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μαχό-
 μενοι, χαλεπῶς ἀντεῖχον. ὡς ἔν ὃ Τιμολέων κατείδε
 τὸ συμβεβηκὸς, δρόμῳ προσβοηθήσας ⁵, καὶ τὴν ἀσπί-
 δα τῷ Τιμοφάνει κειμένην προθέμενος, καὶ πολλὰ μὲν

H 4

ἀκον-

¹ V. χαρᾶς. Cat. l. v. Frst.

² V. πολεμίας. ibid.

³ R. quaerit, num στρατιωτῶν, cum ξένων adjectivum sit, non substantivum? Addit tamen, Plutarchum saepe adjectiva forma pro subst. uti.

⁴ R. susp. συγκατακοσμῶν.

⁵ V. καταβοηθήσας. Cat. l. v. Frst.

ἀκοντίσματα, πολλὰς δὲ πληγὰς ἐν χεῖρὸς ἀναδεξάμενος εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα, μόλις ἔωσατο τὰς πολεμίας, καὶ διέσωσε τὸν ἀδελφόν. ἐπεὶ δ' οἱ Κορίνθιοι, δεδιότες, μὴ πάθωσιν, οἷα καὶ πρότερον, ὑπὸ τῶν συμμάχων, ἀποβαλόντες τὴν πόλιν, ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένους ¹, τετρακοσίους, καὶ τῶν ἄρχοντα Τιμοφάνην κατέστησαν. ὁ δὲ τῶν καλῶν καὶ δικαίων ὑπεριδὼν, εὐθέως ἐπέβαινε, ἐξ ὧν ποιήσεται τὴν πόλιν ὑφ' αὐτῷ, καὶ συχρῆς ἀνελὼν ἀκρίτας τῶν πρώτων πολιτῶν, ἀνέδειξεν αὐτὸς ἑαυτὸν τύραννον. βαρέως δὲ Φέρων ὁ Τιμολέων, καὶ συμφορὰν ποτήμενος ἑαυτῷ τὴν ἐκείνης κακίαν, ἐπεχείρησε μὲν αὐτῷ διαλέγεσθαι, καὶ παρακαλεῖν, ἀφέντα τὴν μακίαν καὶ δυσυχίαν τῆς ἐπιθυμίας ἐκείνης, ζητεῖν τινα τῶν ἡμαρτημένων ἐπανόρθωσιν πρὸς τὰς πολίτας. ἀπώσαμένους δ' ἐκείνης καὶ καταφρονησάντος, ἔτω παραλαβὼν τῶν μὲν οἰκείων Αἰχύλον, ἀδελφὸν ὄντα τῆς Τιμοφάνους γυναῖκος, τῶν δὲ Φίλων τὸν μάντιν, ὃν Σάτυρον μὲν Θεόπομπος, Ἐφορος δὲ καὶ Τίμαιος Ὀρθαγόραν ὀνομάζουσιν, καὶ διαλείπων ἡμέρας ὀλίγας, αὐτοὺς ἀνέβη πρὸς τὸν ἀδελφόν· καὶ περισάντες αὐτὸν οἱ τρεῖς καθήμευον, ἀλλὰ νῦν γε χρησάμενον λογισμῶ μεταβαλέσθαι. τῷ δὲ Τιμοφάνους πρῶτον μὲν αὐτῶν καταγελῶντος, ἔπειτα δὲ πρὸς ὄργην ² ἐκφερομένους καὶ χαλεπαίνοντος, ὁ μὲν Τιμολέων ἀποχωρήσας μικρὸν αὐτῷ, καὶ συγκαλυψάμενος, εἰσήκει δακρύων·

¹ Vulgatis deest comma post h. v. quod R. e Juntina revocavit. Constructio haec est: ἐπεὶ οἱ Κορίνθιοι ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένους, Corinthii cum decrevissent publice milites mercenarios alere, κατέστησαν Τριακοσίους, constituerunt eorum trecentum, atque praefectum eorum T. — Nisi sic construatur, delendum censet καὶ ante τῶν. Henr. Steph. in partic. ἐπεὶ, a qua periodus incipit, eundem sensum statuit, quem Tom. I. p. 1. not. 5 supposuit, ἐπεὶ δὲ explicans per ἀλλὰ.

² V. καὶ ὄργην. Cat. l. v. Frst.

δαπρύων· ἐκεῖνοι δὲ τὰ ξίφη σπασάμενοι, ταχὺ δια-
Φθείρασιν αὐτόν.

V. Τῆς δὲ πράξεως διαβοηθείσης, οἱ μὲν κράτι-
σοι τῶν Κορινθίων ἐπήνυσεν τὴν μισοπονηρίαν καὶ μεγαλο-
ψυχίαν τῷ Τιμολέοντος, ὅτι χρησὸς ὢν καὶ Φιλοκίμοιο,
ὅμως τὴν πατρίδα τῆς οἰκίας ¹, καὶ τὸ κάλον καὶ τὸ δι-
καιον προετίμησε τῷ συμφέροντος, ἀριστεύοντα μὲν ὑπὲρ
τῆς πατρίδος διασώσας τὸν ἀδελφόν, ἐπιβλεύσαντα δ'
αὐτῇ καὶ καταδελωσάμενον ² ἀποκλείνας. οἱ δὲ μὴ δυ-
νάμενοι ζῆν ἐν τῇ ³ δημοκρατίᾳ, καὶ πρὸς τὰς δυνά-
σας ἀποβλέπειν εἰσθότες, τῷ μὲν Σαυάτῳ τῷ τυράννῳ
προσεποιοῦντο χαίρειν, τὸν δὲ Τιμολέοντα λοιδοροῦντες ⁴,
ὡς ἀσεβὲς ἐξειργασμένον καὶ μυσῶδες ἔργον, εἰς ἀδυ-
μίαν περιέεθσαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν μητέρα δυσφορεῖν
πυθόμενος, καὶ Φωνάς τε δεινὰς καὶ κατάρας ἐπ' αὐ-
τὸν ἀρᾶσαι Φριυάδεις, ἐβάδιζε παρὰ μυσθόμενος, ἡ δὲ
προσιδεῖν ἔχ ὑπέμεινε τὴν ὄψιν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν ἀπ-
έκλεισε, τότε δὲ παυτάπασι περιλυπος γενόμενος, καὶ
συνταραχθεὶς τὴν διάνοικον, ὤρμησε μὲν, ὡς διαφθερῶν
ἑαυτὸν, ἀπέχεσθαι τροφῆς· τῶν δὲ Φίλων ἢ περιιδόν-
των, ἀλλὰ πᾶσαν δέησιν καὶ πᾶσαν ἀνάγκην προσ-
ενεγκάμενων, ἔγνω ζῆν καθ' ἑαυτὸν ἐκ μέσση γενόμενος,
καὶ πολιτείαν μὲν ἅπασαν ἀφῆκε, τὰς δὲ πρώτας χρό-
νας ἐδὲ κατιῶν εἰς πόλιν, ἀλλ' ἀδημονῶν καὶ πλανώμενος
ἐν τοῖς ἐρημοτάτοις τῶν ἀγρῶν διέτριβεν.

VI. Οὕτως αἱ κρίσεις, ἂν μὴ βεβαιότητα καὶ βίαι-
μην ἐκ λόγου καὶ Φιλοσοφίας προσλάβωσιν ἐπὶ τὰς πρά-
ξεις,

H 5

¹ Ita legi placuit 3r. ex Fl. & Ald. pro vulg. οἰκίας.

² Br. mavult καταδλωσόμενον, cum nondum patriam rede-
gisset in servitutem, sed id moliretur.

³ V. ζῆν ἐν τῇ. Id. pro seq. πρὸς habet κατὰ. Cat. lect.
var. Effl.

⁴ V. Τιμωρῶντες. Ibid.

ζεις ¹, σείονται καὶ παραφέρονται βραδίως ὑπὸ τῶν τυ-
 χόντων ἐπαίνων καὶ ψόγων ², ἐκκροόμεναι τῶν οἰκείων
 λογισμῶν. δεῖ γὰρ ἔ μόνου ³ τὴν πρᾶξιν καλὴν εἶναι
 καὶ δικαίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν, ἀφ' ἧς πράττεται,
 μόνιμον καὶ ἀμετάπλωτον, ἵνα πράττωμεν δοκιμάσαντες
 μηδ', ὥσπερ οἱ λίχνοι, τὰ πλήσμια τῶν ἐδεσμάτων
 ὀξυτάτη διώνοντες ἐπιθυμίᾳ, τάχιστα δυσχεραίνουσιν ἐμ-
 πληθέοντες. ἔ τως ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς πράξεσι συντελεθει-
 σαις ἀθυμῶμεν δι' ἀδένεια, ἀπομαραινόμενης τῆς τῆ
 καλῆ Φαντασίας. αἰχρὸν γὰρ ἢ μετάνοια ποιεῖ καὶ
 τὸ καλῶς πεπραγμένον ἢ δ' ἐξ ἐπισήμης ἄρρημένη
 καὶ λογισμῶ προαίρεσις, ἃ δ' ἂν πλάισωσιν αἱ πράξεις,
 μεταβάλλεται. διὸ Φωκίων μὲν ὁ Ἀθηναῖος, τοῖς ὑπὸ
 Λεωθέους πραττομένοις ἐναντιωθεῖς, ἐπειδὴ κατορθῶν
 ἑκάστος ἐδόκει, καὶ θύοντας ἑώρα καὶ μεγαλαυχεμέ-
 νος τῇ νίκῃ τὰς Ἀθηναίους, εἶπεν, ὡς ἐβέλετο ἂν ⁴
 αὐτῷ ταῦτα μὲν πεπραχῆσθαι, βεβηλεῦσθαι δ' ἐκεῖνα.
 σφοδρότερον ⁵ δ' Ἀρισείδης ὁ Λοκρὸς, εἰς ὧν τῶν Πλά-
 τωνος ἐταίρων, αἰτῆντος μὲν αὐτὸν ⁶ γυναῖκα Διονυσίᾳ
 τῆ πρεσβυτέρᾳ μίαν τῶν θυγατέρων, ἥδιον ἂν ἔφη νε-
 κρὰν ἰδεῖν τὴν κόρην, ἢ τυράννω συνοικῆσαν. ἀποκλιε-
 ναντος

1 R. quaerit, annon post h. v. deficit ἰόντων.

2 Has voces καὶ ψό. omitttere quosdam Vett. codd. testatur H. Steph. eosque sequi haud dubitat.

3 Interponit V. post h. v. ὡς τοῖκε; & ita, quosdam codd. vet. exhibere, annotat H. Steph.

4 Huic loco inesse nonnihil obscuritatis, monet Xyl. Plinius autem dicuntur in Vit. Phocion. c. 23. & Apophth. Pro αὐτῷ V. ἔ τως; quod & legis in Apophth. ἐρωτηθεῖς, εἰ ταῦτα ἤθελον ἔ τω πεπραχῆσθαι; In Phoc. αὐτῷ. Neutrum placuit *Moss Dufoul*, qui praetulit αὐτῷ, quod nostro loco datur.

5 Subaudi γι ἀπεφθίγξατο, vel simile quid. R. Eidem post Λοκρὸς videtur deesse ὄσι. Ni ἀπεφθίγξ. subaudiamur, & ὄσι addatur, proximum μὲν stare non posse censet.

6 Ita dedit R. ex Junt. & Br. legendum censuit, vel αὐτῷ, pro vulg. αὐτῷ, quod Aldina prima dedit.

ναντος δὲ τὰς παῖδας αὐτῆ μετ' ὀλίγον χρόνον τῆ Διο-
νυσία, καὶ πυθομένε πρὸς ὕβρω, εἰ τὴν αὐτὴν ἔτι
γνώμην ἔχοι περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν θυγατέρων, ἀπ-
εκρίνατο ¹, τοῖς μὲν γεγενημένοις λυπεῖσθαι, τοῖς δ' εἰ-
ρημένοις μὴ μεταμέλειαι ². ταῦτα μὲν ἔν ἴσως με-
ζονος καὶ τελειοτέρας ἀρετῆς ἔσιν.

VII. Τὸ δὲ Τιμολέοντος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις
πάθος, εἴτ' οἷός τις ἦν τῆ τεθνηκότος, εἴτε τῆς μητρὸς
αἰδῶς, ἔτω κατέκλασε καὶ συνέτριψεν αὐτῆ τὴν διά-
νοιαν, ὡς' εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν διαγενομένων, μηδεμίαν
ἐπιφανῆς, μηδὲ πολιτικῆς ἄψαθαι πράξεως. ἀναγα-
ρευθέντος ἔν αὐτῆ, καὶ τῆ δῆμῳ προθύμως δεξαμένῳ
καὶ χειροτονήσαντος, ἀναστὰς Τηλεκλείδης, ὁ τότε καὶ
δυνάμει καὶ δόξῃ πρωτεύων ἐν τῇ πόλει, παρεκάλει τὸν
Τιμολέοντα περὶ τὰς πράξεις ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι καὶ
γενναῖον. Ἄν μὲν γὰρ, ἔφη, καλῶς ἀγωνίσῃ, τύραν-
νον ἀνηρημέναι δόξομεν ³. ἂν δὲ Φαύλως, ἀδελφόν-
Παρασκευαζομένην δὲ τῆ Τιμολέοντος τὸν ἔκπλην ⁴,
καὶ στρατιώτας συνάγοντος, ἐκομίσθῃ γράμματα πρὸς τὰς
Κορινθίους παρ' Ἰπέτα, μηνύοντα τὴν μεταβολὴν αὐτῆ
καὶ προδοσίαν. ὡς γὰρ τάχις τὰς πρέσβεις ἐξέπεμ-
ψε, τοῖς Καρχηδονίοις προσθέντος ⁵ ἀναφανδῶν, ἔπρατ-
τε μετ' ἐκείνων, ἵπως Διονύσιον ἐκβαλὼν Συρακοσῶν,
αὐτὸς ἔσαι τύραννος. καὶ δεδοικῶς, μὴ, πρότερον ἐλ-
θίσσης

¹ Teste H. Steph. priores edd. habuerunt ἀνεπεκρίνατο, pro quo vel ἀπεκρίνατο, vel ἀνεπεκρίνατο legendum putavit.

² Ita V. (in Cat. Frft. μεταμελίσθαι) Vulgo μεταμελίσθαι.

³ Junt. Ald. Crat. δόξωμεν. R. mavult ἀνηρημέναι σε δόξομεν, adnotans, e vulg. lectione, si bene habeat, necessario sequi, Teleclidem in conjuratis contra Timophanem fuisse, quam supra in percussoribus ejus non memoretur.

⁴ R. mavult πρὸς τὸν ἔκπλην.

⁵ V. καταθέντος. Cat. l. v. Frft.

θάσης ἐκ Κορίνθου δυνάμειος καὶ στρατηγῶ, διαφύγωσιν αἱ πράξεις αὐτὸν, ἐπεμψεν ἐπιστολὴν τοῖς Κορινθίοις φράζεσθαι, ὡς ἔδεν δεοῖ πράγματα καὶ δαπάνας ἔχειν αὐτὰς, πλείοντας εἰς Σικελίαν καὶ κινδυνεύοντας, ἄλλως τε καὶ ¹ Καρχηδονίων ἀπωγορευόντων, καὶ παραφυλακτόντων ² ναυσὶ πολλαῖς τὸν εὐλον, ἕς αὐτὸς ἀναγκασθεὶς, ἑκείνων βραδυνόντων, ποιήσαιο συμμάχος ἐπὶ τὸν τύραννον. τέτων δὲ τῶν γραμμάτων ἀναγνωθέντων, εἰ καὶ τις ἠπίως ³ εἶχε πρότερον τῶν Κορινθίων πρὸς τὴν στρατείαν, τότε πάντας ἢ πρὸς τὸν Ἰκέτην ὄργη παρῶξενεν, ὥσε συγχωρηθῆσαι προθύμως τῷ Τιμολέοντι, καὶ συμπαρασκευάσαι τὸν ἔμπλεον.

VIII. Γενομένων δὲ τῶν νεῶν ἐτοιμῶν, καὶ τοῖς στρατιώταις, ἃν ἔδει, ποριθέντων, αἱ μὲν ἱερεῖαι τῆς Κόρης ἄναρ ἔδοξαν ἰδεῖν τὰς θεὰς πρὸς ἀποδημίαν τιὰ σεβαστομένης, καὶ λεγέσας, ὡς Τιμολέοντι μέλλασι συμπλεῖν εἰς Σικελίαν. διὸ καὶ τριήρη κατασκευάσαντες ἱερὰν οἱ Κορίνθιοι, ταῦν θεαῖν ἐπώνομασαν. αὐτὸς δ' ἐνεῖνος εἰς Δελφὰς πορευθεὶς, ἔδωκε τῷ θεῷ, καὶ καταβαίνοντος εἰς τὸ μαντεῖον αὐτῶ, γίνεται σημεῖον. ἐκ γὰρ

1 V. dedit καὶ, quo vulg. carent. R. tamen suspicatur, Plutarchum ἄλλως γε sine καὶ eodem sensu usurpasse, quo alii ἄλλως γε καὶ usurpant. Saltim & in aliis scriptoribus ἄλλως γε, legi sine καὶ, testis est Reusmann in not. ad Devar. de gr. ling. particulis p. 41. Loco, quem ex Hocr. ad Nicocl. allegat: ἄλλως γε ἐπειδὴ ἀμφισβητῶσιν, praesertim cum dissentiant — alium adjungere placet ex Socrat. memor. libr. 1. c. 2. §. 59. ἄλλως τ' εἰάν πρὸς γέτω καὶ θρασεῖς ὤσι. Adnotat quidem Ernesti: „pro ἄλλως τ' εἰάν legendum videtur ἄλλως γε καὶ. Non enim copula in hac forma abesse posse videtur, nec aliter usquam reperi.“

2 Ita R. dedit pro vulg. παραφυλακτομένων.

3 i. e. molliter, remisit. R. Bis paulo post sequitur πρὸς, pro quo V. καὶ exhibet, nec non cap. seq. l. 3. καὶ ἀποδημ. in Cat. l. v. Frft. Idem συγχωρησάσθαι pro συγχωρηθῆσθαι. Ibid.

γὰρ τῶν κρεμαμένων ¹ ἀναθημάτων ταινία τις ἀπορρύ-
 εῖσα, καὶ Φερομένη, σεφάνης ἔχουσα καὶ νίκας ἐμπε-
 ποιημένας, περιέπεσε τῇ κεφαλῇ τῷ Τιμολέοντος, ὡς
 δοκεῖν αὐτὸν ὑπὸ τῆς θεᾶς σεφάνεμον ἐπὶ τὰς πράξεις
 προπέμπεσθαι. ναῦς δὲ Κορινθίας ἔχων ² ἐπὶ τῷ, Κερ-
 κυραίας δὲ δύο, καὶ τὴν δεκάτην Λευκαδίων προσπα-
 ραχόντων, ἀνήχθη. καὶ νυκτὸς ἐμβαλὼν εἰς τὸ πέλα-
 γος, καὶ πνεύματι καλῶ χρώμενος, ἔδοξεν αἰφνιδίως
 φαγέντα ³ τὸν ἕρανον ὑπὲρ τῆς νεῶς ἐκχεῖν πολὺ καὶ
 περιφανές πῦρ. ἐν δὲ τότε λαμπὰς ἀρθεῖσα ταῖς μυ-
 στικαῖς ἐμφερῆς, καὶ συμπαραθέουσα τὸν αὐτὸν δρόμον,
 ἦ μάλιστ' αἰσίου Ἰταλίας ἐπέειχον ⁴ οἱ κυβερνήται, κατ-
 ἔστηψεν. οἱ δὲ μάντιες τὸ φάσμα τοῖς ὄνειρασι τῶν
 ἱερειῶν μαρτυρεῖν ἀπεφαίνοντο, καὶ τὰς θεὰς συνεφαπτα-
 μένας τῆς στρατείας προφαίνειν ἐξ ἕρανος τὸ σέλας.
 εἶναι γὰρ ἱερὰν τῆς Κόρης τὴν Σικελίαν· ἐπεὶ καὶ τὰ
 περὶ τὴν ἀρπαγὴν αὐτόθι μυθολογεῖσιν γενέσθαι, καὶ
 τὴν νῆσον ἐν τοῖς γάμοις ἀνακαλυπτήριον αὐτῇ δο-
 θῆναι.

IX. Τὰ μὲν ἔν παρὰ τῶν θεῶν ἔτω τὸν σόλον
 ἐθάρρυεν, καὶ σπεύδοντες ὡς τὸ πέλαγος ⁵ διαπλέοντες,
 ἐνομιζόντο παρὰ τὴν Ἰταλίαν. τὰ δ' ἀπὸ τῆς Σικε-
 λίας ἀγγελλόμενα πολλὴν ἀπορίαν τῷ Τιμολέοντι, καὶ
 δυσθυμίαν τοῖς στρατιώταις παρεῖχεν. ὁ γὰρ Ἰκέτης,
 μάχη νενικηκώς Διονύσιον, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῶν
 Συρακυσῶν κατεληφώς, ἐκείνον μὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν
 καὶ τὴν καλεσμένην νῆσον συνεσαλμένον αὐτὸς συνεπα-
 λίσσ-

1 V. κρεμαθέντων.

2 V. Κορινθίας μὲν ἔχων.

3 V. καταραγέντα vel προπαραγέντα. Cat. l. v. Frft.

4 V. ὃν μάλιστ' αἰσίου Ἰταλ. ἐπαῖγον οἱ κυβ. Ibid.

5 R. sup. ὡς πόλεμον πέλαγος δ. ut mare trajicientes ab hostibus infessum.

λιόρκει καὶ συμπεριτείχιζε ¹. Καρχηδονίαις δὲ Φρον-
 τίξειν ἐκέλευεν, ὅπως ἐν ἐπιβήσοιτο Τιμολέων Σικελίας,
 ἀλλ' ἀπωθέντων ἐκείνων, αὐτοὶ καθ' ἡσυχίαν διανεμῶν-
 ται πρὸς ἀλλήλους τὴν νῆσον. οἱ δὲ πέμπτησιν εἴκοσι
 τρήρεις εἰς Ῥήγιον, ἐφ' ὧν ἔπλεον πρεσβευταὶ παρ'
 αὐτῷ πρὸς ² Τιμολέοντα, κομίζοντες λόγους τοῖς πρατ-
 τομένοισι ὁμοίως. παραλογαὶ γὰρ εὐπρεπεῖς καὶ προ-
 φάσεις ³ ἦσαν ἐπὶ μοχθηροῖς βελεύμασιν, ἀξιάντων, αὐ-
 τὸν μὲν, εἰ βάλοιτο, Τιμολέοντα σύμβηλον ἦκειν παρ'
 Ἰκέτην, καὶ κοινωνὸν εὖ διαπεπραγμένων ἀπάντων·
 τὰς δὲ ναῦς καὶ τὰς στρατώτας ἀποσέλλειν εἰς Κορίν-
 θον, ὡς τῷ πολέμῳ μικρὸν ἀπολείποντας συνηρῆθαι,
 Καρχηδονίων δὲ κωλύειν τὴν διάβασιν, καὶ μάχεσθαι
 πρὸς ⁴ βιαζομένους ἐτοιμῶν ἄνταν. ὡς ἔν καταπλεύσαν-
 τες εἰς τὸ Ῥήγιον οἱ Κορίνθιοι, τοῖς τε πρεσβεύμασι
 τέτοις ἐνέτυχον, καὶ τὰς Φοίνικας ἐπὶ πρόσω ναυλοχῶν-
 τας κατεῖδον, ἤχθοντο μὲν ὑβρισμένοι, καὶ παρίστατο
 πᾶσιν ὀργὴ πρὸς ⁵ τὸν Ἰκέτην, καὶ δέος ὑπὲρ Σικελιω-
 τῶν, ἕως σαφῶς ἐώρων ἄλλα λειπομένους καὶ μισθὸν Ἰκέ-
 τη μὲν προδοσίας, Καρχηδονίοις δὲ τυραννίδος. ἐδόκει
 ὁ ἀμύχανον ὑπερβαλέσθαι καὶ τὰς αὐτόφι τῶν βαρβά-
 ρων ναῦς διπλασίας ἐφορμέσας, καὶ τὴν ἐκεῖ μετ' Ἰκέτη
 δύναμιν, ἣ στρατηγήσαντες ἤκοιεν ⁶.

X.

¹ scil. una cum civibus, incolis Syracusanum.

² V. καὶ πρὸς. Cat. I. v. Frst.

³ Hanc Br. conjecturam probavit deditque R. locum ita emendans: παραλογαίαι (ei non placet παραλογή) γὰρ εὐπρε-
 पेῖς, καὶ καλαὶ προφάσεις. Ut παραλογαίαι suum habet epitheton,
 ita par esse censet, προφάσεις quoque suum habere. Vulg.
 legitur φάσεις. V. φύσεις. Cat. I. v. Frst.

⁴ V. καί; & in seq. pro ὡς ἔν, ἔσαν. Cat. I. v. Frst.

⁵ V. κατὰ. Ibid.

⁶ R. dedit futurum partic. Vulgo στρατηγήσαντες. Pro ἧ
 Xyl. voluit (& dat Anon.) εἰ. Idem στρατηγεῖν explicat arte
 vel

X. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων τοῖς πρεσβευταῖς καὶ τοῖς ἄρχασι τῶν Καρχηδονίων ἐντυχῶν, ἐπιεικῶς ἔφη κείθεσθαι μὲν οἷς κελεύοσι (τί γὰρ ἂν καὶ περαίνειν ἀπειθῶν;) ἐθέλειν δὲ ταῦτα πόλεως Ἑλληνίδος καὶ Φιλῆς κοινῆς τῆς Ῥηγίνων ἐναγλίον ἀκέρως καὶ εἰπῶν ἐπαλλάττεσθαι. καὶ γὰρ αὐτῶ τῆτο πρὸς ἀσφάλειαν διαφέρειν, κρείωνας ἐμμενεῖν¹ βεβαιότερον οἷς ἐπαγγέλλονται περὶ Συρακυσίων, δῆμῳ μάρτυρι τὰς ὁμολογίας παρακαταθεμένως. ταῦτα δ' ὑπέτεινε² αὐτοῖς ἀπάτην ἐπὶ τῇ διαβάσει τεχνάζων, καὶ συνετέχνάζον οἱ τῶν Ῥηγίνων στρατηγοὶ πάντες, ἐπιθυμῶντες ἐπὶ³

Κοριν-

vel consilio imperatorio uti, nude stratagema dicatur, & compositum καταστρατηγεῖν, vox Plutarcho non inusitata, uti paulo post καταστρατηγήσασθαι, callido imperatoris consilio superatum esse. Hinc ita vertit: Videbatur autem fieri non posse, ut vel barbarorum naves duplas ad ipsorum classis numerum, vel si arte, iis evitatis, insulam tenuissent, Icetae copias superarent. R. ἢ, si fervetur, tantundem esse docet, atque διὰ ταύτης ἦς δυνάμει, σὺν ἣ ἤκοιεν στρατ. — Sin mutes cum ἦς, idem est illi ac μετὰ ταύτης ἦς δυνάμει, μεθ' ἧς στρατηγοὶ ἐδόμνοι ἤκοιεν; nam στρατηγεῖν στρατῶνός τις dicatur, exercitui alicui summo cum imperio praesse. Schirach, cum Kindio vertit: welchem man nur zu Hülfe kommen wollte. Equidem fateri haud dubito, Reiskianam explicationem mihi non satisfacere, multo minus Schirachianam versionem. Probo potius eum vocis στρατηγεῖν sensum, quem Xyl. supposuit, & aibi in Plutarcho usurpatum observamus, in eo tantum a Xyl. dissentiens, quod particulae εἰ, quam ipse voluit & Anon. dedit, μὴ addam partic. aor. I. στρατηγήσαντες retento: — nec ulla ratione fieri posse videbatur, ut classem barbarorum duplo majorem superarent, & copias cum Icete conjunctas, nisi stratagemate utentes procederent, wenn sie sich nicht durch eine Kriegslift helfen würden. Omnia, quae sequuntur, ad hunc sensum statuendum me movent, & effectus, quem quasi eadem voce Pl. c. II. designat χαλεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ καταστρατηγήσασθαι.

1 Ita H Steph. legi placuit. Vulg. ἐμμένειν.

2 Ita V. — Vulgo ὑπέμεινε. Id. paulo post δυνάμει pro διαβάσει.

3 Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐν.

Κορινθίοις τὰ πράγματα τῶν Σικελιωτῶν γενέσθαι, καὶ
 Φοβέμενοι τὴν τῶν βαρβάρων γεινῶσιον. διὸ συνήγαγον
 ἐκκλησίαν, καὶ τὰς πύκας ἀπέκλειον, ὡς μὴ πρὸς ἓ
 ἄλλο τι τρέπεσθαι τὰς πολίτας· καὶ παρελθόντες εἰς
 τὸ πλῆθος, ἐχρῶντο μήκει λόγων, ἕτερος ἑτέρῳ παρὰ-
 δίδας τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, πρὸς ἄδεν τέλος, ἀλλὰ δια-
 γουτες ἄλλως τὸν χρόνον, ἕως ἀναχθῶσιν αἱ τῶν Κο-
 ρινθίων τριήρεις, καὶ Καρχηδονίαις ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας
 κατέχοντες ἀνυπόπλως, ἅτε καὶ τῷ Τιμολέοντος παρ-
 ὄντος, καὶ παρέχοντος δόκησιν ὅσον ἔπω πρὸς τὸν λό-
 γον ἀνίστασθαι καὶ δημηγορεῖν. ὡς δ' ἀπήγγειλέ τις αὐ-
 τῷ κρύφα, τὰς μὲν ἄλλαις τριήρεις ἀνῆχθαι, μίαν δὲ τὴν
 ἐκείνην περιμένειν ὑπολελειμμένην, διεκδύς τὸν ὄχλον,
 ἅμα τῶν περὶ τὸ βῆμα Ῥηγίωνων συνεπιρρυπτόντων, καὶ
 καταβάς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐξέπλευσε διὰ ταχέων,
 καὶ κατήχθησεν εἰς Ταυρομένιον τῆς Σικελίας, ὑποδε-
 χομέναι καὶ καλῆντος αὐτὰς ἔτι πάλαι προθύμως Ἀν-
 δρομάχῃ, τῷ τὴν πόλιν ἔχοντος καὶ δυνασεύοντος.
 ἄτος ἦν πατὴρ Τιμαίῃς τῷ ἰσορικῷ· καὶ πολὺ κράτιστος
 τῶν τότε δυνασεύοντων ἐν Σικελίᾳ γενόμενος, τῶν τε
 ἑαυτῷ πολιτῶν ἠγεῖτο νομίμως καὶ δικαίως, καὶ πρὸς ἑ
 τὰς τυράννας Φανερός ἦν αἰεὶ διακείμενος ἀπεχθῶς καὶ
 ἀλλοτριῶς. διὸ καὶ Τιμολέοντι τότε τὴν πόλιν ὀρημη-
 τήριον παρέχευε, καὶ τὰς πολίτας ἔπεισε συναγωνίζεσθαι
 τοῖς Κορινθίοις, καὶ συνελευθερῆν τὴν Σικελίαν.

XI. Οἱ δ' ἐν τῷ Ῥηγίῳ Καρχηδόνιοι, τῷ Τιμο-
 λέοντος ἀνηγμέναι, καὶ τῆς ἐκκλησίας διαλυθείσης, χα-
 λεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ ³ κατεσρατηγηθῆναι, διατριβὴν
 τοῖς Ῥηγίοις παρεῖχον, εἰ Φοίνικες ὄντες ἐκ ἀρέσποιον-

το

¹ V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft. Ita & idem paulo post bis
 in πρὸς ἑδὲν, & πρὸς τὸν λόγον exhibet καὶ πρὸς.

² V. ibid. καὶ κατὰ.

³ Ita, uti supra, R. dedit pro vulg. ἐν τῷ. Anon. habet
 ἄτω, quod Dacer. ex Ms. affirmat, & Bryanus probat.

το τοῖς δι' ἀπάτης πραττομένοις. πέμπει δ' ἔν εἰς τὸ Ταυρομένιον πρεσβευτὴν ἐπὶ τριήρας, ὃς πολλὰ διαλεχθεὶς πρὸς τὸν ¹ Ἀνδρόμαχον, ἐπαχθῶς καὶ βαρβαρικῶς ἀνατεινόμενος, εἰ μὴ τὴν ταχίστην ἐμβάλλει ² τὰς Κορινθίους, τέλος ὑπῆλπεν τὴν χειρὰ δεΐξας, εἴτ' αὖθις κατασρέψας, ἠπέλησε τοιαύτην ἕσαν αὐτῷ τὴν πόλιν, τοιαύτην ποιήσειν. γελάσας δ' ὁ Ἀνδρόμαχος, ἄλλο μὲν κοῦν ἀπεκρίνατο· τὴν δὲ χειρὰ, νῦν μὲν ὑπῆλπεν, ὡς ἐκεῖνος, νῦν δὲ πρηνῆ προτείνας, ἐμέλευσεν ἀποπλεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ βέλοιο τὴν νῦν αὐτὶ τοιαύτης γενέσθαι τοιαύτην. ὁ δ' Ἰκέτης πυθόμενος τὴν τῷ Τιμολέοντος διάβασιν, καὶ Φοβηθεῖς, μετεπέμψατο πολλὰς τῶν Καρχηδονίων τριήρεις ³. ὅτε καὶ παντάπασι συνέβη τὰς Συρακασίους ἀπογυῶναι τὴν σωτηρίαν, ἔρῳντας, τῷ μὲν λιμένος αὐτῶν Καρχηδονίους κρατῶντας, τὴν δὲ πόλιν Ἰκέτην ἔχοντα· τῆς δ' ἕκρας κυριεύοντα Διονύσιον· Τιμολέοντα δὲ, ὡσπερ ἐκ κρασπέδα τινὸς λεπτῆ, τῆς Ταυρομενιτῶν πολίχνης, τῇ Σικελίᾳ προσηρητημένον, ἐπ' ⁴ ἐλπίδος ἀθηνῆς, καὶ βραχείας δυνάμεως. χιλίων γὰρ αὐτῷ στρατιωτῶν, καὶ τροφῆς τέτοις ἀναγκαίας, πλέον ἐδὲν ὑπῆρχεν. ἐδ' ἐπίσειον αἱ πόλεις, διάπλευαι κακῶν ἕσαι, καὶ ⁵ πρὸς ἅπαντας ἀπηγριωμένοι τὰς ἠγεμένους στρατοπέδων, μάλιστα διὰ τὴν Καλλιππῆ καὶ Φάρακος ἀπιστίαν. ὧν ὁ μὲν Ἀθηναῖος ἦν, ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, ἀμφοτέροι δὲ Φάσκοι-πες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἤκειν καὶ καταλύειν ⁶ τὰς μονάρχους

¹ V. κατὰ τὸν. Cst. l. v. Frst.

² R. manult ἐμβάλλει, in optat.

³ V. τριήρων.

⁴ R. ἀπ' ἐλπ. ut usitatus, magis probat.

⁵ V. καὶ.

⁶ R. aut καὶ καταλύσαν In Fat. legendum censet, aut καὶ (subaudi ὑπὲρ) τῶν καταλύαν.

άρχης, χρυσὸν ἔδειξαν τῇ Σικελίᾳ ἴσος ἐν τῇ τυραννίδι συμφορὰς, καὶ μακαριωτέρας δοκεῖν ἐποίησαν ἴσος κατασρέφαντας ἐν τῇ θαλείᾳ τῶν ἐπιδόντων τὴν αὐτονομίαν.

XII. Οὐδὲν ἔν ἐκείνων βελτίονα τὸν Κορινθίων ἔσεσθαι προσδοκῶντες ¹, ἀλλὰ ταῦτά πάλιν ἦκειν ἐπ' αὐτὰς σοφίσματα καὶ δολεῖσματα μετ' ἐλπίδων χρησῶν, καὶ Φιλανθρώπων ὑποχέσεων, εἰς μεταβολὴν δέσποτος καινῆς Τιθασσευομένης, ὑπώπτεον, καὶ διεκρόντο ἴσος τῶν Κορινθίων προκλήσεις, πλὴν Ἀδρανιτῶν, οἱ πόλιν μικρὰν μὲν, ἱερὰν δ' ἔσαν Ἀδρανῆ, θεῶ τινος Τιμωμένε διαφερόντως ἐν ὅλῃ Σικελίᾳ, κατοικῶντες, ἐσασίαςαν πρὸς ² ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰκέτην προσαγόμενοι καὶ Καρχηδονίους, οἱ δὲ πρὸς Τιμολέοντα διαπεμπόμενοι. καὶ πως ἀπ' αὐτομάτε συνέτυχε, σπυδόντων ἀμφοτέρων, εἰς ἓνα καιρὸν ἑμφοτέροις γενέσθαι τὴν παρουσίαν. ἀλλ' Ἰκέτης μὲν ἦκε πεντακισχίλις στρατιώτας ἔχων, Τιμολέοντι δὲ οἱ σύμπαντες ἦσαν ἑπλείους χιλίων διακοσίων ³. ἔς ἀναλαβῶν ἐκ τῶ Ταυρομενίε, σαδίων πρὸς τὸ Ἀδρανὸν ⁴ ὄντων τετρακόντα καὶ τριακοσίων, τῇ μὲν πρώτῃ τῶν ἡμερῶν ἑπολὸν μέρος τῆς ὁδοῦ προέλαβε, καὶ κατηυλίσσατο· τῇ δ' ὑπεραίᾳ συντόμως ὁδεύσας, καὶ χαλεπὰ χωρία διελθὼν, ἤδη τῆς ἡμέρας καταφερομένης, ἤκτισεν ἄρτι προσμιγνύουσι ⁵ τὸν Ἰκέτην τῷ πολιχνίῳ, καὶ κατασρατοπεδεύειν, οἱ μὲν ἔν λοχαγοὶ καὶ ταξίρχοι τὰς πρώτας ἐπέστησαν, ὡς ἐμφαγῶσι καὶ διαναπαυσασμένοις

χρη-

¹ V. καταδοκῶντες. Sequens ταῦτά legi voluit Br. pro vulg. ταῦτα.

² V. καὶ πρὸς; ita & lin. seq. καὶ πρὸς Τιμ.

³ Diod. Sic. l. 16. tantum habet χιλίων.

⁴ V. Ἀδριανόν.

⁵ V. καταμιγνύουσι.

χρησόμενοι προθυμοτέροις· ὁ δὲ Τιμολέων ἐπιπορευόμενος ἐδεῖτο ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἀλλ' ἄγειν κατὰ τάχος, καὶ συνάπλιν τοῖς πολεμίοις ἀσυντάκτοις ἔσιν, ὡς εἰκὸς ¹ ἔρτι παυομένους ὁδοιπορίας, καὶ περὶ σκηναὶς καὶ δεῖπνον ἀχόλας ὄντας. καὶ λέγων ἅμα ταῦτα, τὴν ἀσπίδα λαβὼν ἠγεῖτο πρῶτος, ὥσπερ ἐπὶ νίκην πρόδηλον. οἱ δ' εἶποντο τεθαρβήκηότες, ἔλαττον ² ἢ τριακοντα σάδις ἔτι τῶν πολεμίων ἀπέχοντες. ὡς δὲ καὶ τάττες διήλθον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ταραττομένοις καὶ Φεύγουσιν, ὡς πρῶτον ἤθοντο προσιόντας. ὕθην δὲ ἀνηρέθησαν μὲν ἐ πολλῶ πλείους τριακοσίων, ἐάλωσαν δὲ δις τοσῶτοι ζῶντες· ἐλήφθη δὲ τὸ στρατόπεδον. οἱ δ' Ἀδρανῖται τὰς πύλας ἀνοίξαντες προσέθεντο τῷ Τιμολέοντι, μετὰ Φρίκης καὶ Θαύματος ἀπαγγέλλοντες, ὡς, ἐνιστάμενης τῆς μάχης, οἱ μὲν ἱεροὶ τῆ νεῶ πυλῶνες αὐτόματοι διανοιχθεῖεν, ὀφθειῖ δὲ τῆ θεῆ τὸ μὲν δορυ σειόμενον ἐκ τῆς αἰχμῆς ἄκρας, τὸ δὲ πρόσωπον ἰδρῶτι πολλῶ ῥέομενον.

XIII. Ταῦτα δ', ὡς ἔοικεν, ἐ τὴν τότε νίκην ἐσήμαινε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς μετὰ ταῦτα πράξεις, αἷς ἐνεῖνος ὁ ἀγὼν ἀρχὴν εὐτυχῆ παρέχεν. καὶ γὰρ πόλεις εὐθὺς ἐπιπρεσβευόμεναι προσετίθεντο τῷ Τιμολέοντι, καὶ Μάμερκος ³, ὁ Κατάνης τύραννος, πολεμιστὴς ἀνὴρ καὶ χρήμασιν ἐρρωμένος, ἐδωκεν αὐτὸν εἰς συμμαχίαν. τὸ δὲ μέγιστον, αὐτὸς Διονύσιος ἀπειρηκὸς ἤδη ταῖς ἐλπίσι, καὶ μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπολιορκεῖσθαι, τῆ μὲν Ἰκέτε κατεφρόνησεν αἰχρῶς ἠτήρημεν, τὸν δὲ Τιμολέοντα Θαυμάζων, ἐπεμφεν ἐκείνῳ καὶ Κορινθίοις παραδίδας αὐτὸν καὶ τὴν ἀκρόπολιν. δεξάμενος δ' ὁ Τιμολέων τὴν ἀνέλπιστον εὐτυχίαν, ἀποσέλλει

I 2

τὲς

¹ R. post li. v. videtur deesse εἴναμ.

² R. sup. ἐκ ἔλαττον.

³ Ita & Cornel. hunc vocat. Diod. Sic. Μάρκος.

τὰς περὶ Εὐκλείδην καὶ Τηλέμαχον ἄνδρας Κορινθίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ στρατιώτας τετρακοσίους, ἐχ' ὁμῶ πάντας, ἔδὲ Φανεράς· ἀδύνατον γὰρ ἦν, ἐφορμέντων πολεμίων· ἀλλὰ κρύφα καὶ κατ' ὀλίγους παρεισπερόντας. οἱ μὲν ἔν στρατιῶται παρέλαβον τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ τυραννεῖα μετὰ τῆς παρασκευῆς, καὶ τῶν χρησίμων πρὸς ¹ τὸν πόλεμον. ἵπποι τε γὰρ ἐνήσαν ἐκ ὀλίγοι, καὶ πᾶσα μηχανημάτων ἰδέα, καὶ βελῶν πλήθος. ὄπλων ² δ' ἀπέκειντο μυριάδες ἐπὶ τὰ τεθσαυρισμένων ἐκ παλαιῶ, στρατιῶται δὲ διχίλιοι τῷ Διονυσίῳ παρήσαν, ἕς ἐκεῖνος, ὡς τᾶλλα, τῷ Τιμολέοντι παρέδωκεν. αὐτὸς δὲ χρήματα λαβὼν καὶ τῶν Φίλων ἔ πολλαῖς, ἔλαθεν ἐκπλεύσας τὸν Ἰκέτην. καὶ κομίδεις εἰς τὸ τῷ Τιμολέοντος στρατόπεδον, τότε πρῶτον ἰδιώτης καὶ ταπεινὸς ὄφθεις, ἐπὶ μίᾳς νεῦς· καὶ χρημάτων ³ ὀλίγων εἰς Κόρινθον ἀπεσάλη· γεννηθεῖς μὲν καὶ τραφεῖς ἐν τυραννίδι τῇ πασῶν ἐπιφανεστάτη καὶ μεγίστη, κατασχὼν δὲ ταύτην ἔτη δέκα, δώδεκα δ' ἄλλα μετὰ τὴν Δίωνος στρατεῖαν ἐν ἀγῶσι καὶ πολέμοις διαφορηθεῖς. ἃ δ' ἔπραξε τυραννῶν, οἷς ἔπαθεν ὑπερβαλόμενος. καὶ γὰρ υἱῶν ἐνηλικίων θανάτους ⁴, καὶ θυγατέρων καταπορνεύσεις παρθένων ἐπέϊδε, καὶ τὴν αὐτῆν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα, ζῶσαν μὲν, εἰς τὸ σῶμα ταῖς ἀσελγεστάτοις ὑπὸ τῶν πολεμίων ἠδοναῖς παρανομηθεῖσαν, βίᾳ δ' ἀποθανῆσαν μετὰ τῶν τέκνων, καὶ καταποντιθεῖσαν εἰς τὸ πέλαγος. ταῦτα μὲν ἔν ἐν τοῖς περὶ Δίωνος ἀκριβῶς γέγραπται.

XIV. Τῷ δὲ Διονυσίῳ καταπλεύσαντος εἰς Κόρινθον, ἔδειξ ἦν Ἑλλήνων, ὅς ἐχ' ἰδεῖσθαι καὶ προσειπεῖν

¹ V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

² R. monente, hic loci scuta sunt.

³ R. sup. μετὰ χρημάτων.

⁴ Subaud. βιαίᾳς, caedes, neces. R.

επειὴν ἐπόθησεν αὐτόν· ἀλλ' οἱ μὲν ¹ χαίροντες ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, διὰ μῖσος ἄσμενοι συνῆλθον, οἷον ² ἐμ-
φιμμένον ὑπὸ τῆς τύχης πατήσοντας· οἱ δὲ πρὸς τὴν
μεταβολὴν τρεπόμενοι ³ καὶ συμπαθεῦντες, ἐθεῶντο πολ-
λὴν ἐν ἀδενέσι τοῖς ἀνθρώποις ⁴ καὶ προδήλοις τὴν
τῶν ἀδῆλων αἰτιῶν καὶ θεῶν δύναμιν. ἄδεν γὰρ ἔτε
Φύσεως ὁ τότε καιρὸς, ἔτε τέχνης, ἴσον ἐκείνον ⁵
τύχης ἔργον ἐπεδείξατο, τὸν ⁶ Σιμελίαν ὀλίγον ἐμ-
προθεν τύραννον, ἐν Κορίνθῳ διατριβόντα περὶ τὴν
ὀψόπαλιν, ἢ καθήμενον ἐν μυροπωλίῳ, πίνοντα κερρα-
μένον ἀπὸ τῶν καπηλείων, καὶ διαπληκίζόμενον ἐν μέ-
σῳ τοῖς ἀφ' ἑώρας ἐργαζομένοις γυναικοῖς, τὰς δὲ μισερ-
γὰς ἐν ταῖς ᾠδαῖς ⁷ διδάσκοντα, καὶ περὶ θεατρικῶν
ἁσμάτων ἐρίζειν σπαδάζοντα πρὸς ἐκείνας περὶ μέλας
ἁρμονίας. ταῦτα δ' οἱ μὲν ἄλλως ἀλύοντα, καὶ φύσει
ῥέθυμον ὄντα καὶ Φιλακόλασον, ζῶντο ⁸ ποιεῖν τὸν

I 3

Διο-

1 Ita R. dedit de suo, uti & postea οἱ δὲ. Vulgo γο utro-
que loco.

2 R. quaerit, num βᾶκος ἐρξιμμένον?

3 R. fufp. ἐντρεπόμενοι, aut διατρεπόμενοι, aut γερρω-
μένοι.

4 Ita Br. cum V. dari voluit. Vulg. ἀνθρώποις. In seq.
R. fufp. καὶ προδήλον, in acc. fing.

5 R. dedit in masc. pro vulg. ἐκείνο, ut ad Dionysium red-
eat, *quasi ut in Dionysio proculis opus fortunae*. Ipsi pla-
ceret, si pro ὁ τότε καιρὸς legatur ὁ πῶποτε καιρὸς, & tum
pro ἐκείνο, ἐκείνος scil. καιρὸς. Tempus si quid usquam fuit,
tale tantumque documentum neque naturae neque artis edidit,
quale illud tempus edidit fortunae documentum in Dionysio.

6 V. γῆς Σικ. Cat. l. v. Frst.

7 R. fufp. γὰς δὲ μισεργὰς ἐν τοῖς ᾠδαῖς διδάσκοντά Φασε
περὶ θ. ἁσμ. ἐρίζαν, ajunt, eum cum psaltriis, vel cantrici-
bus, contendisse super canticis scenis, σπαδάζοντα, vehemen-
ter & acriter nitentem atque pugnantem, πρὸς ἐκ. — adver-
sus ess super harmonia modulaminis. V. dat καὶ πρὸς ἐκ,
καὶ περὶ μ.

8 V. ὠίσοντα, Cat. l. v. Frst.

Διονύσιον· οἱ δ' ὑπὲρ τῆ καταφρονεῖσθαι καὶ μὴ φοβε-
ρὸν εἶναι τοῖς Κορινθίοις, μὴδ' ὑποπῶν, ὡς βαρυνόμε-
νον τὴν μεταβολὴν τῆ βίης, καὶ πραγμάτων ἐφιεμένον,
ἐπιτιθεύειν, καὶ ὑποκρίνεσθαι παρὰ ¹ φύσιν, πολλὴν
ἀβελτερίαν ἐπιδεικνύμενον ἐν τῷ χολάζειν.

XV. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ λόγοι τινὲς αὐτῆ μνημο-
νεύονται, δι' ὧν ἐδόκει συμφέρεσθαι τοῖς παρῶσιν ἐκ
ἀγενεῶς. τῆτο μὲν γὰρ, εἰς Λευκάδα καταχθεῖς ²,
πόλιν ἀπρωισμένην ὑπὸ Κορινθίων, ὥσπερ τὴν Συρα-
κυσίων, ταῦτόν ἔφη πεπονθέναι τοῖς ἐν ἀμαρτήμασι
γενομένοις τῶν νεανίσκων. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι τοῖς μὲν
ἀδελφοῖς ἰλαρῶς συνδιατρίβουσι, τὰς δὲ πατέρας αἰχμυ-
νόμενοι φεύγουσιν· ἕτως αὐτὸς αἰδέμενος τὴν μητρά-
πολιν, ἠδέως ἂν αὐτόθι μετ' ἐκείνων κατοικεῖν. τῆτο
δ', ἐν Κορίνθῳ ξένε τινὸς ἀγροικότερον εἰς τὰς μετὰ
τῶν Φιλοσόφων διατριβὰς, αἷς τυραννῶν ἔχαιρε, χλευά-
ζοντος αὐτόν, καὶ τέλος ἐρωτῶντος, τί δὴ τῆς Πλά-
τωνος ἀπολαύσειε σοφίας; Οὐδὲν, ἔφη, σοὶ δοκῶμεν
ὑπὸ Πλάτωνος ὠφελῆσθαι, τύχης μεταβολὴν ἔτω φέ-
ροντες; Πρὸς δὲ τὸν μαιικὸν Ἄριστόξενον, καὶ τινὰς
ἄλλους, πυνθανομένους, ὁπόθεν αὐτῷ, καὶ τίς ἢ πρὸς ³
Πλάτωνα γένοιτο μέμψις, πολλῶν ἔφη κακῶν τὴν τυ-
ραννίδα μεσῆν ἔσαν, ἐδὲν ἔχειν τηλικῆτον, ἠλίκον τὸ
μηδένα τῶν λεγομένων φίλων μετὰ παρρησίας διαλέγε-
σθαι· καὶ γὰρ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνων ἀποσερηθῆναι τῆς
Πλάτωνος εὐνοίας. ἐπεὶ δὲ τῶν βελομένων τις εὐφυσῶν
εἶναι, σκώπτων τὸν Διονύσιον ἐξέσειε τὸ ἱμάτιον εἰσιῶν
πρὸς αὐτόν, ὡς δὴ πρὸς ⁴ τύραννον, ἀντισκώπτων ἐκεῖ-
νος, ἐκέλευε τῆτο ποιεῖν, ὅταν ἐξίῃ παρ' αὐτῆ, μὴ

τι

1 V. περί.

2 V. κατακαχθεῖς.

3 V. κατά.

4 V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

τι τῶν ἔνδον ἔχων ἀπέλθῃ. Φιλίππῃ δὲ τῆ Μακεδό-
νος παρὰ πότον τινὰ λόγον μετ' εἰρωνείας ἐμβολόντος
περὶ τῶν μελῶν καὶ τῶν τραγωδιῶν, ἃς ὁ πρεσβύτερος
Διονύσιος κατέλιπε, καὶ προσπαιμῆν διαπορεῖν, ἐν τί-
νι χρόνῳ ταῦτα ποιεῖν ἐκεῖνος ἐχόλαζεν. ἔ Φαύλως
ἀπήντησεν ὁ Διονύσιος, εἰπὼν. Ἐν ᾧ σὺ, κἄγῳ, καὶ
πάντες οἱ μακάριοι δοκῶντες εἶναι, περὶ κώθωνα διετρί-
βομεν. Πλάτων μὲν ἔν ἐν ἐπέιδεν ἐν Κορίνθῳ Διο-
νύσιον, ἀλλ' ἔτυχεν ἤδη τεθνηκώς. ὁ δὲ Σιωπεὺς Διο-
γένης ἀπαντήσας αὐτῷ πρῶτον. Ὡς ἀναξίως, ἔφη,
Διονύσιε, ζῆς. ἐπισκῆτος δ' ἐκεῖνα, καὶ εἰπόντος
Εὐ ποιεῖς, ᾧ Διόγενες, συναχθόμενος ἡμῖν ἡτυχηκό-
σιν. Τί γάρ; εἶπεν ὁ Διογένης, οἶει μέ σοι συναλ-
γεῖν, ἔ διαγανακῆεῖν ¹, ὅτι τοιῦτον ἀνδράποδον ἂν, καὶ
τοῖς τυραννείοις, ὡσπερ ὁ πατήρ, ἐπιτήδειος ἐγγηράσας
ἀποθανεῖν, ἐνταῦθα παίζων καὶ τρυφῶν διάγεις μεθ'
ἡμῶν; Ὡς μοι παραβάλλοντι τέτοις τὰς Φίλιππας Φι-
νάς, ἃς ἀφίησι περὶ τῶν Λεπίνας θυγατέρων ὀλοφυ-
ρόμενος, ὡς ἐν μεγάλων ἀγαθῶν τῶν τῆς τυραννίδος
εἰς ταπεινῆν ἀφιγμένων δίαιταν, φαίνεσθαι θρήνης γυ-
ναικὸς ἀλαβάστρε ² καὶ πορφύρας καὶ χρυσία ποθέσθαι.
ταῦτα μὲν ἔν ἐν ἀλλότρια τῆς τῶν βίων ἀναγραφῆς,
ἔτε ἄχρηστα δόξειν οἰόμεθα μὴ σπεύδειν, μήτ' ἀχολο-
μένοισι ἀκροαταῖς.

XVI. Τῆς δὲ Διονυσίᾳ δυσυχίας παραλόγη Φανεί-
σης, ἐχ ἤτηρον ἢ Τιμολέοντος εὐτυχία τὸ θαυμαστὸν
ἔχεν. ἐπιβάς γὰρ Σικελίας ἐν ἡμέραις πεντήκοντα,
τὴν τ' ἀκρόπολιν τῶν Συρακυσῶν ³ παρέλαβε, καὶ Διο-
νύσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν. ὅθεν ἐπιβρωθέν-
τες οἱ Κορίνθιοι πέμπασιν αὐτῷ διχίλις ὀπλίτας, καὶ

I 4

δια-

¹ R. mavult ad ἀγανακῆεῖν, & non potius irasci.

² Ed. Frft. ἀλαβάστρε; & in Cat. l. v. V. ἀλαβάστρεα.

³ Ita scribi voluit Br. Vulg. Συρακυσίων.

διακοσίαις ἰππεῖς, οἱ κομιθέντες ἄχρι Θερίων, τὴν ἐκεῖθεν περὶ αἰῶσιν, ἐπὶ Καρχηδονίων πολλαῖς ναυσὶ κατεχομένης τῆς θαλάσσης, ἄπορον ὄραντες, ὡς ἐν ἀνάγκῃ καιρὸν περιμένοντες ¹ ἀτρεμεῖν αὐτόθι, πρὸς κάλλιπον ἔργον ἀπεχρήσαντο τῇ χολῇ. Θερίων γὰρ τὴν ² ἐπὶ Βρεττίας στρατευόντων, τὴν πόλιν παραλαβόντες, ὥσπερ πατρίδα κατάρως καὶ πισῶς διεφύλαξαν. ὁ δ' Ἰκέτης τὴν μὲν ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσῶν ἐπολιόρκει, καὶ σῆτον ἐκάλυεν εἰσπλεῖν τοῖς Κορινθίοις. Τιμολέοντι δὲ δύο ξένους παρασκευάσας δολοφονήσοντας ³ αὐτὸν, ὑπέπεμψεν ⁴ εἰς Ἀδρανὸν, ἕτ' ἄλλως περὶ τὸ σῆμα συντεταγμένην ἔχοντι φυλακὴν, καὶ τότε παντάπασιν διὰ τὸν θεὸν ⁵ ἀνειμένως καὶ ἀνυπόπτως χολάζοντι μετὰ τῶν Ἀδρανιτῶν. οἱ δὲ πεμφθέντες κατὰ τύχην πυθόμενοι μέλλοντα θύειν αὐτὸν, ἦγον εἰς τὸ ἱερόν ὑπὸ τοῖς ἱματίοις ἐγχειρίδια κομίζοντες, καὶ τοῖς περιεῶσι τὸν βωμὸν ἀναμιχθέντες, ἐγγυτέρω ⁶ κατὰ μικρὸν ἐπεχείρην. καὶ ὅσον ἔπω παρακελευομένων ἀλλήλοις ἐν ἄρχεθαι, παίει τις αὐτῶν τὸν ἕτερον κατὰ τῆς κεφαλῆς ξίφει ⁷, καὶ πεσόντος, ἕτ' ὁ παῖσας ἔμεινεν, ἕτ'

6

¹ Anon. περιμένοντες. R. susp. ὡς ἐν ἀνάγκῃ (scil. ὄντες) γὰρ ἐπιτηδεύοντες καιρὸν π. Constitutio haec est: ἀνάγκῃ γὰρ ἀτρεμεῖν, ὡς περιμένοντες (sc. ἀτρεμεῖσι) καιρὸν ἐπιτηδ. In seq. V. καὶ πρὸς κάλλι.

² Vulg. dant τῶν, quem artic. aut delendum censuit R. aut cum τῆν mutandum, scil. στρατείας.

³ V. δολοφονήσας.

⁴ R. mavult aut ἐπέπεμψεν, aut ὑπέπεμψεν, aut ὑπέπεμψεν.

⁵ Quia numini Adrani tum ludi fiebant. R. Kind vertit: gieng damals vornemlich unter den Adraniten sicher herum, weil er glaubte, dafs er an einem so heiligen Ort sicher wäre, und nichts zu befürchten hätte.

⁶ Post h. v. aut post μικρὸν R. deesse videtur προσίῳ, vel προσβῆῳ, vel tale quid.

⁷ Merito reprehendit Xyl. Tudertinum, qui hunc locum ita

VOLTE-

ὁ μετα τῆ πληγέντος ἤκων, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὡσπερ εἶχε ¹ τὸ ξίφος, Φεύγων πρὸς τινὰ πέτραν ὑψηλὴν ἀνεπήδησεν ². ἄτερος δὲ τῆ βωμῆ λαβόμενος, ἀδειαν ἤτειτο παρὰ τῆ Τιμολέοντος ἐπὶ τῶ πάντα μηνύσαι. καὶ λαβὼν, ἐμήνυσε καθ' αὐτῆ ³ καὶ κατὰ τῆ τεθνηκότος, ὡς πεμφθεῖεν ἐκεῖνον ἀποκτείνοντες. ἐν τῷ τῷ δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς πέτρας κατήγον ἕτεροι ⁴, βοῶντα μηδὲν ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀνηρηκέναι δικαίως τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ πατρὸς τεθνηκότος, ὃν ἐκεῖνος ἀπεκλονήκει ⁵ πρότερον ἐν Λεοντίοις. καὶ μαρτυρῶντας εἶχεν ἐνίας τῶν παρόντων, θαυμάζοντας ἅμα τῆς τύχης τὴν εὐμηχανίαν, ὡς δι' ἐτέρων ἕτερα κινῆσα ⁶, καὶ συνάγκασα πάντα πόρρωθεν καὶ συγκαταπλέκασα τοῖς πλείστον διαφέρειν δοκῶσι, καὶ μηδὲν ἔχειν πρὸς ἑλληλα κοινόν, ἀεὶ τοῖς ἀλλήλων χρῆται καὶ τέλεσι καὶ ἀρχαῖς. τὸν μὲν ἔν ἄνθρωπον ἐσεφάνωσαν οἱ Κορίνθιοι δέκα μυαῖς ⁷, ὅτι τῷ φυλάττοντι δαίμονι τὸν Τιμολέοντα πάθος ἔχρησε δίκαιον, καὶ τὸν ἐκ πολλῆ παρόντα θυμὸν αὐτῷ,

I 5

πρό-

verterat: unus eorum *Timoleonis socio* in capite gladium crispavit: quasi pro ἕτερον. ἑταῖρον legisset.

1 R. susp. ὡσπερ εἶχε, ut erat, ἔχων, cum gladio aut ἀπολιπὼν vel καταλιπὼν τὸ ξίφος, relicto gladio aufugit.

2 Ita legi voluit H. Steph. & dat Anon. Vulg. ἀπεπήδησεν.

3 Ita R. dedit de suo pro vulg. κατ' αὐτῆ.

4 Br. placet ἕτερον, alterum illum.

5 R. susp. ἀπεκλονήκει, cum ἀποκλονεῖν nullum sit verbum, nisi affirmare velis, ἀπεκλονήκα ita esse formatum, ut ἰετούπηκα apud Demosth. — Et Plato in Apol. Socr. Σωκράτην ἀπεκλονήκατε usurpat. Ej. Opp. T I. ed. Bip. p. 88.

6 Hunc nomin. participii, uti & seqq. συνάγκασα, συγκαταπλέκασα R. dedit, pro accusativis, qui sunt in vulg. cum reguntur a v. χρῆται.

7 Xyl. observat, sensum vocis σεφάνων h. l. esse praemio afficere; uti & in Dione, οἱ μὲν Συρακῆσιοι ἑξὲς ξίνες ἑκατὸν μυαῖς ἐσεφάνωσαν. Consentit Suidas, locis ex Demosth. & Lycurgo allatis,

πρότερον ἔ κατανάλωσε, ἀλλὰ μετ' αἰτίας ἰδίας πρὸς τὴν ἐκεῖνη σωτηρίαν ἀπὸ τύχης διετήρησεν. ἢ δ' εἰς τὸν παρόντα καιρὸν εὐτυχία, καὶ πρὸς τὰ ¹ μέλλοντα ταῖς ἐλπίσιν ἐπῆρεν, ὀρμῶντας ² ὡς ἱερὸν ἄνδρα, καὶ σὺν θεῷ τιμωρὸν ἦκοντα τῇ Σικελίᾳ, τὸν Τιμολέοντα σέβεσθαι καὶ Φυλάτσειν.

XVII. Ὡς δὲ ταύτης εἰήμερτε τῆς κείρας ὁ Ἰκέτης, καὶ πρὸς Τιμολέοντα πολλὰς ἐᾶρα συνισαμένης, μεμφόμενος αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅτι, τῆλικαύτης παύσεως τῆς Κάρχηδονίων δυνάμεως, ὥσπερ αἰχυνόμενος αὐτῇ κατὰ μικρὰ χρήται, καὶ λάθρα, κλέπτων καὶ παρεισάγων τὴν συμμαχίαν, μετεπέμπετο Μάγωνα τὸν στρατηγὸν αὐτῶν μετὰ τῆ σόλα παντός. ὁ δ' εἰσέπλει Φοβερὸς, ναυσὶ πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν καταλαμβάνων τὸν λιμένα, πεζῶν δὲ μυριάδας ³ ἐξ ἀποβιβάζων καὶ καταστρατοπεδεύων ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακυσίων. ὥς πάντας οἶεσθαι τὴν πάλαι λεγομένην καὶ προσδοκιμῆν ἐκβαρβάρωσιν ⁴ ἦκειν ἐπὶ τὴν Σικελίαν. ἰδοὺ γὰρ

¹ V. κατὰ τὸν μελ. Cat. I. v. Frft.

² Vulg. ὀρῶντας. Hinc R. susp. aut legendum esse ὡς χρῆ (vel δεῖ) ἱερὸν ἄνδρα, aut pro ὀρῶντας dandum esse ὀρμῶντας; quod ipse dedit.

³ Palmerio hic numerus est suspectus. Eo enim judicio, cum sexaginta hominum millia in centum quinquaginta naves distributa, faciant in unaquaque nave mille quadringentos, nautis & calonibus additis navibusque e numero 150 detractis, quae commeatus tanto exercitui portarent, numerus epibatarum excedit fidem. Ipsi porro difficile videtur creditu, quomodo milites sexaginta mille in ipsa urbe castra metari potuissent. Ex altera parte χιλιάδες ἐξ justo minorem esse numerum fatetur, ut tanto negotio sufficere posset. Hinc colligit, vel numerum navium esse majorem, vel numerum militum minorem, praesertim loco Plutarchi, infra c. 25. obvio, collato.

⁴ Tudertinus verterat: ut omnem praescam futuramque barbariam in Siciliam trajicere putares. Reprehendit eum Xyl.

γὰρ Καρχηδονίοις ὑπῆρξε πρότερον, μυρίας πολεμήσασι πολέμας ἐν Σικελίᾳ, λαβεῖν τὰς Συρακῆσας. ἀλλὰ τότε δεξαμένοι τῶ Ἰκέτῃ καὶ παραδόντος, ἦν ὄρᾳ τὴν πόλιν στρατόπεδον βαρβάρων ἔσαν. οἱ δὲ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Κορινθίων κατέχοντες, ἐπισφαλῶς καὶ χαλεπῶς ἀπήλλαττον, τροφῆς μὲν ἰκανῆς ἐκ ἔτι παράσης, ἀλλ' ἐνδεόμενοι, διὰ τὸ Φρηρεῖσθαι τὰς λιμένας, αἰεὶ δ' ἐν¹ ἀγῶσι καὶ μάχαις περὶ τὰ τεῖχη, καὶ πρὸς πᾶν μηχανήμα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας μερίζοντες αὐτές.

XVIII. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τιμολέων παρεβόηθει, σῆτον ἐκ Κατάνης μικραῖς ἀλιάσι καὶ λεπτοῖς ἀκατίοις ἀποσέλλων, ἃ μάλιστα χειμῶνι παρεισέπιπτε διὰ τῶν βαρβαρικῶν τριηρῶν, ὑποπορευόμενα, πρὸς² τὸν κλύδωνα καὶ τὸν σάλου ἐκείνων διῆσαμένων. ἃ δὴ συνορῶντες οἱ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐβέλοντο τὴν Κατάνην ἐλεῖν, ἐξ ἧς ἔπλεσι τὰ ἐπιτήδεια τοῖς πολιορκημένοις, καὶ λαβόντες τῆς δουάμεως τὴν μαχιμωτάτην, ἐξέπλευσαν ἐκ τῶν Συρακυσῶν. ὁ δὲ Κορινθιος Νέων³. ἔτος γὰρ ἦν ἄρχων τῶν πολιορκημένων κατιδῶν ἀπὸ τῆς ἄκρας τὰς ὑπολελειμμένας τῶν πολεμίων ἀργῶς καὶ ἀμελῶς φυλάττοντας, ἐξαίφνης ἐπέπεσε διεσπαρμένοις αὐτοῖς· καὶ τὰς μὲν ἀνελάν, τὰς δὲ τρεψάμενος, ἐκράτησε καὶ κατέχε τὴν λεγομένην Ἀχραδινὴν⁴. ὁ κράτισον ἐδόκει καὶ ἀθραυσότατον ὑπάρχειν τῆς Συρακυσίων μέρος πόλεως, τρόπον τινὰ συγκειμένης ἐκ πλειόνων πόλεων. εὐπορήσας δὲ καὶ σίτεα καὶ χρημάτων, ἐκ ἀφῆκε τὸν τόπον, ἐδ' ἀνεχώρησε πάλιν

annotatque, ἐκβαρβάρωσιν esse, cum a barbaris occupatur regio aliqua & in barbariam quasi redigitur:

1 Ita V. Vulgatis deest partic. adversativa.

2 V. καὶ πρὸς. Cat. l. v. Frft.

3 Ita Fl. Ald. Tudertinus & Xyl. Vulg. Λέων.

4 Ed. Frft. Ἀχραδινὴν; Cat. l. v. Ἀχραδινὴν. Anon.

λιν ἐπὶ τὴν ἄκραν, ἀλλὰ Φραζάμενος τὸν περίβολον τῆς Ἀχραδινῆς, καὶ συνάψας τοῖς ἐρύμασι πρὸς ¹ τὴν ἀκρόπολιν, διεφύλαττε. τὰς δὲ περὶ τὸν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέτην, ἐγγὺς ἤδη πῆς Κατάνης ἔντας, ἰππεὺς ἐκ Συρακυσῶν καταλαμβάνων, ἀπήγγειλε τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀχραδινῆς. καὶ συνταραχθέντες ἀνεχώρησαν διὰ ταχέων, ὅτε λαβόντες, ἐφ' ἣν ἐξήλθον, ὅτε Φυλάξαντες, ἦν εἶχον.

XIX. Ταῦτα μὲν ἔν ἐτι τῇ προνοίᾳ καὶ ἀρετῇ διδασί τινα πρὸς τὴν τύχην ἀμφισβήτησιν. τὸ δ' ἐπὶ τέτοις γενόμενον παντάπασιν ἔοικε συμβῆναι κατ' εὐτυχίαν. οἱ γὰρ ἐν τοῖς Θερμοῖς διατρίβοντες στρατιῶνται τῶν Κορινθίων, ἅμα μὲν δεδιότες τὰς Καρχηδονίων τριήρεις, αἱ παρεφύλαττον αὐτὰς μετὰ Ἀννανος, ἅμα δ' ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐξηγριωμένης ὑπὸ πνεύματος τῆς θαλάσσης, περὶ διὰ Βρετῆλων ἄρμησαν πορεύεσθαι. καὶ τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι τὰς βαρβάρους, εἰς Ῥήγιον κατέβαινον, ἔτι πολὺν χειμῶνα τῷ πελάγῳ ἔχοντος. ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων ναύαρχος, ὡς ἐπροσεδόκα τὰς Κορινθίους, καὶ μάτην ἔμετο καθεῖσθαι, πείσας αὐτὸς ἑαυτὸν νενοημέναι ² τι τῶν σοφῶν καὶ πανέργων πρὸς ἀπάτην, σεφανάσασθαι τὰς ναύτας κελεύσας, καὶ κοσμήσας τὰς τριήρεις ἀσπίσιν Ἑλληνικαῖς καὶ Φαινικαῖς ³, ἐπλεῖ πρὸς ⁴ τὰς Συρακῆσας. καὶ παρὰ τὴν ἀκρόπολιν χράμενος ῥοδίῳ ⁵ μετὰ κρότε καὶ γέλωτος, ἐβόα τὰς Κορινθίους ἦκει

1 V. κατὰ; item init. c. 19. κατὰ τὴν τύχην. pro πρὸς.

2 V. ἐαυτὸς. R. navult συννεοημέναι, aut ἐπινεοημέναι.

3 Dacer. non supponit clypeos Phoenicios, sed purpura tinctoris. Ita & Tudertinus: & rubeos scutes ac Graecorum insignia triremibus figerent.

4 V. κατὰ. Cat. l. v. Frft. Ibidem alia V. lectio allegatur, καὶ νόμος. At nullo modo divinare potui, quorsum post vocem πανέργων referenda sit.

5 V. συντόνῳ τῇ εἰρασίῳ. Scholium vocis ῥοδίῳ.

ἦκεν νενηκηκῶς καὶ κεχωρημένος, ἐν τῇ Θυλάτῃ λαβῶν διαπλέοντας· ὡς δὴ ἴνα δυσθυμίαν τοῖς πολιορκημένοις παρέξω. ἐπειθε δὲ ταῦτα ληρῆντος καὶ Φενακίζοντος, ἐκ τῶν Βρεττίων καταβεβηκότες οἱ Κορίνθιοι εἰς τὸ Ῥήγιον, ὡς ἐδεῖς παρεφύλαττε, καὶ τὸ πνεῦμα κατεσβεσμένον παραλόφως, ἀκύμονα τὸν πόρον ἰδεῖν ¹ καὶ λείον παρεῖχε, ταχὺ πληρώσαντες τὰ πορθμεῖα καὶ τὰς ἀλιάδας τὰς παράσας, ἀνήγοντο, καὶ διεκομίζοντο πρὸς ² τὴν Σιμελίαν ἕτως ἀσφαλῶς καὶ διὰ τῆσάυτης γαλήνης, ὥσε τὸς ἵππους παρὰ τὰ πλοῖα παρανηχομένους ἐκ βυτήρων ἐφέλλεσθαι.

XX. Περαιωθέντων δὲ πάντων, ὁ Τιμολέων δεξάμενος αὐτὰς, τὴν τε Μεσσήνην εὐθύς εἶχε, καὶ συνταξάμενος ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς Συρακῆσας, οἷς εὐτύχει καὶ κατάρθῃ, μᾶλλον, ἢ τῇ δυνάμει, πεποιθώς· ἐγὰρ ἦσαν οἱ σὺν αὐτῷ πλείους τετρακιχίλιων. ἀγγελωμένης δὲ τῆς ἐφόδος τῷ Μάγωνι ³, θορυβέμενος καὶ δεδοικώς, ἔτι μᾶλλον εἰς ὑποψίαν ἤλθεν, ἐκ τοιαύτης προφάσεως. ἐν τοῖς περὶ τὴν πόλιν τενάγεσι, πολὺ μὲν ἐκ κρηνῶν πότιμον ὕδωρ, πολὺ δ' ἐξ ἐλῶν καὶ ποταμῶν καταρρέοντων εἰς τὴν θάλατταν δεχομένοις, πλήθος ἐγγέλεων ⁴ νέμεται, καὶ δαψίλεια τῆς ἀγρᾶς τοῖς βελομένοις αἰεὶ πάρεσι. ταύταις οἱ παρ' ἀμφοτέροις ⁵ μισθῶ στρατεύομενοι, χολῆς ἕσης καὶ ἀνοχῶν, συνεθήρευον. οἷα δ' Ἕλληνες ὄντες, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐκ ἔχοντες ἰδίων ἀπεχθειῶν πρόφασιν, ἐν μὲν ταῖς μάχαις διεκινδύνεον εὐρώσως, ἐν δὲ ταῖς ἀνοχαῖς προσφοιτῶντες ἀλλήλους διελέγοντο. καὶ τότε κοινὸν περὶ τὴν

ἀλι-

1 R. manvult ἤδη.

2 V. κατὰ; & lin. seq. περὶ pro παρὰ. Cat. l. v. Frst.

3 V. τῷ Μάγωνι. ibid.

4 V. ἐγγελοῶν. In Cat, Frst. ἐγγελοῶν.

5 In hoc casu dedit R. Vulg. ἀμφοτέρων.

ἀλιείαν ¹ ἔχοντες ἔργον, ἐν λόγοις ἦσαν, θαυμάζοντες τῆς θαλάσσης τὴν εὐφύιαν, καὶ τῶν χωρίων τὴν κατασκευὴν. καὶ τις εἶπε τῶν παρὰ τοῖς Κορινθίοις στρατευομένων. Τοσαύτην μέντοι τὴν πόλιν τὸ μέγεθος, καὶ τοσάτοις ἐξησητημένην καλοῖς ὑμεῖς Ἕλληνας ὄντες ἐμβαρβαρῶσαι προθυμεῖσθε, ἴδω κακίστας καὶ Φονικωτάτας Καρχηδονίας ἐγγυτέρω κατοικίζοντες ἡμῶν, πρὸς ἕς ἔδει πολλὰς εὐχεσθαι Σικελίας προκεῖσθαι τῆς Ἑλλάδος. ἢ δοκεῖτε ἴστας στρατὸν ἀγείραντας ἀπὸ σπηλῶν Ἑρακλείων καὶ τῆς Ἀτλαντιῆς ἠκειν θαλάττης δεῦρο, κινδυνεύουσας ὑπὲρ τῆς Ἰκέτης δυναστείας; ὃς εἰ λογισμὸν εἶχεν ἠγεμόνος, ἐκ ἂν ἐξέβαλε ἴδω πατέρας, ἐδ' ἐπήγεε τῆ πατριδί ἴδω πολεμίας, ἀλλὰ καὶ τμηῆς καὶ δυνάμειος ἐτύγχανεν, ὅσης πρέπει, Κορινθίους καὶ Τιμολέοντα πείσας. ἴδω τὰς λόγους οἱ μισθοφόροι διεθρόησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ παρέχον ὑποψίαν τῷ Μάγωνι ² προδίδοσθαι, χρήζοντι πάσαι προφάσεως. διὸ καὶ δεομένε τὰ Ἰκέτη παραμένειν, καὶ διδάσκοντος, ὅσῳ βελτίονες εἰσὶ τῶν πολεμίων, μᾶλλον οἴομενος ἀρετῇ καὶ τύχῃ λείπεσθαι Τιμολέοντος, ἢ πλήθει δυνάμειος ὑπερβάλλειν, ἄρας εὐθύς ἀπέπλευσεν εἰς Λιβύην, αἰχρῶς κατ' ἐδένα λογισμὸν ἀνθρώπινον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφείδω Σικελίαν.

XXI. Τῆ δ' ὑσεραία παρῆν ὁ Τιμολέων ἐπὶ μάχην συντεταγμένος. ὡς δὲ τὴν Φυγὴν ἐπυρθάνοντο, καὶ τὴν ἐρημίαν εἰσὶ τῶν νεωρίων, γελῶν αὐτοῖς ἐπηρεὶ τὴν ἀνανδρίαν τῶ Μάγωνος. καὶ περιούτες ἐκήρυττον ἐν τῇ πόλει μήνυτρα τῷ Φράσαντι τὸν Καρχηδονίων στόλον ὅπῃ σφᾶς ἀποδέδρακεν. ἔ μὴν ἀλλὰ τῶ Ἰκέτη Φιλομαχεῦντος ἔτι, καὶ τὴν λαβὴν ἔ προἰεμένε τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἐμπεφυκότος οἷν κατεῖχε μέρεσι, καρτεροῖς

¹ V. ἀλίαν, ἀπιλίαν, ἀτελίαν. Cat. l. v. Frft.

² V. Μάγωνι. ibid.

ροῖς ἔσι καὶ δυσπρόσμάχοις ¹, διελθὼν δὲ Τιμόλεων τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν, ἣ βιαίωτατον ἦν, παρὰ τὸ βεῖθρον τῆ Ἀνάκτα προσέβαλλεν, ἄλλος δ' ἐκ τῆς Ἀχραδίνης ἐκέλευεν ἐπιχειρεῖν, ὧν Ἰσίας ἠγεῖτο ὁ Κορινθίος. τὰς δὲ τριτάς ὑπήγον ἐπὶ τὰς Ἐπιπολάς Δείναρχος καὶ Δημάρετος, οἱ τὴν ὑστέραν ἀγαγόντες ἐκ Κορίνθου βοήθειαν. ἅμα δὲ καὶ πανταχόθεν τῆς ἐφ' ὅδου γενομένης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰκέτην ἀνατραπέυων καὶ Φευγούλων, τὸ μὲν ἀλῶναι τὴν πόλιν κατ' ἄρας ², καὶ γενέσθαι ταχέως ὑποχείριον, ἐκπεσόντων τῶν πολεμίων, δίκαιον ἀναδεῖναι τῇ τῶν μαχομένων ἀνδραγαθίᾳ, καὶ τῇ δεινότητι τῆ στρατηγῆ· τὸ δὲ μήτ' ³ ἀποθανεῖν ἵνα, μήτε τρωθῆναι τῶν Κορινθίων, ἴδιον ἔργον αὐτῆς ἢ Τιμόλεοντος ἐπεδείξατο ἴσχυι, καθάπερ διαμιθωμένη πρὸς ⁴ τὴν ἀρετὴν τῆ ἀνδρὸς, ἵνα τῶν ἐκαινυμένων αὐτῆ τὰ μακαριζόμενα μᾶλλον οἱ πυνθανόμενοι θαυμάζωσιν. ἔτι γὰρ μόνον Σικελίαν πᾶσαν, ἐδ' Ἰταλίαν εὐθὺς ἢ Φήγη κατέχευεν, ἀλλ' ἡμερῶν ὀλίγων ἢ Ἑλλάδα διήχει ⁵ τὸ μέγεθος τῆ κατορθώματος· ὥστε τὴν τῶν Κορινθίων πόλιν ἀπισῶσαν, εἰ διαπέπλευκεν ὁ στόλος, ὁμῶ καὶ σεσωσμένους καὶ νενικητότας ἀκέειν τὰς ἀνδρας. ἔτιως εὐρόρησαν αἱ πράξεις, καὶ τοσάτω κάλλει τῶν ἔργων τὸ γάχος ⁶ ἢ ἴσχυι προσέδημεν.

XXII.

1 Ita Br. cum Fl. legi voluit. Vulg. δυσπρόσμάχοις.

2 Schirach legit vertitque κατὰ κράτος, das die Stadt im Sturm, bey der Flucht der Feinde, erobert wurde. Consentit lat. interpp. quod vi expugnata urbs fuerit. Kind autem vertit: das die Korinthier in einer so kurzen Zeit die Stadt Syrakus, die Burg ausgenommen, erobert &c.

3 Ita R. dedit de suo pro vulg. μηδέ.

4 V. κατά. Cat. l. v. Frst.

5 R. manvnt διήχειτο, personabatur Graecia a magnitudine, τῷ μεγέθει, aut τὴν Ἑλλάδα διήχει τὸ μέγεθος.

6 R. Iulpr. τοσάτω κάλλει τῶν ἔργων τοσάτον γάχος, aut τὸ ἴσον γάχος.

XXII. Γενόμενος δὲ τῆς ἄκρας κύριος, ἐκ ἐπαθε
 Δίῳ ταῦτ' ἰ πάρος, ἐδ' ἐφείσατο τῷ τόπῳ διὰ τὸ
 κίβδος καὶ τὴν πολυτέλειαν τῆς κατασκευῆς, ἀλλὰ τὴν
 ἐκείνου διαβαλῶσαν, εἴτ' ἀπολέσασαν ὑποψίαν Φυλαξά-
 μενος, ἐκήρυξε τῶν Συρακυσίων τὸν βελλόμενον παρεῖ-
 ναι μετὰ σιδήρα, καὶ συνεφάπτεσθαι κατασκευαζομένων
 τῶν τυραννικῶν ἐρυμάτων. ὡς δὲ πάντες ἀνέβησαν, ἀρ-
 χὴν ἐλευθερίας ποιησάμενοι βεβαιοτάτην τὸ κήρυγμα
 καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἔμινον τὴν ἄκραν, ἀλλὰ καὶ
 τὰς οἰκίας καὶ τὰ μνήματα τῶν τυράννων ἀνέτρεψαν
 καὶ κατέσθλασαν. εὐθὺς δὲ τὸν τόπον συνομαλύνσας,
 ἐνυποδόμησε τὰ δικαστήρια, χαριζόμενος τοῖς πολίταις,
 καὶ τῆς τυραννίδος ὑπερτέραν ποιῶν τὴν δημοκρατίαν.
 ἐπεὶ δὲ τὴν πόλιν ἔλῳν ἐκ εἶχε πολίτας, ἀλλὰ τῶν μὲν
 ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς γάσεσι διαφθαρέντων, τῶν
 δὲ τὰς τυραννίδας Φυγόντων, ἡ μὲν ἐν Συρακῆσιν ἀγο-
 ρὰ δι' ἐρημίαν ἄτω πολλὴν καὶ βασιεῖαν ἐξέφυσεν ὕλην,
 ὥστε τὰς ἵππους ἐν αὐτῇ πατανέμεσθαι, τῶν ἵπποκόμων
 ἐν τῇ χλόῃ κατακειμένων· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις, πλὴν
 παντελῶς ὀλίγων, ἐλάφων ἐγίνοντο μεσαὶ καὶ συῶν
 ἀγρίων· ἐν δὲ τοῖς προαείοις καὶ περὶ τὰ τείχη πολ-
 λάκις οἱ χολὴν ἄγοντες ἐκυνηγέταν, ὑπήμκε δ' ἑδείς
 τῶν ἐν τοῖς ἐρύμασι καὶ Φερρίοις κατοικούντων, ἐδὲ κατ-
 ἔβαινον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ Φρίκη καὶ μῖσος εἶχε πάν-
 τας ἀγορᾶς καὶ πολιτείας καὶ βήματος, ἐξ ὧν ἀνέφυ-
 σαν αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν τυράννων· ἔδοξε τῷ Τιμο-
 λέοντι καὶ τοῖς Συρακυσίοις γράψαι πρὸς τὰς Κορινθίους,
 ὥπως πέμψωσιν οἰκήτορας εἰς τὰς Συρακῆσας ἐκ τῆς
 Ἑλλάδος. ἡ τε γὰρ χώρα χολάζειν ἔμελλεν, καὶ πο-
 λὺν πόλεμον ἐκ Λιβύης προσεδέχοντο, πυρρανόμενοι τὰς
 Καρχηδονίους τῷ μὲν Μάγανος ἑαυτὸν ἀνελόντος ἀνεσσυ-
 ρωκέναι τὸ σῶμα, διὰ τὴν στρατηγίαν ὀργισθέντας, αὐ-
 τὰς

1 V. ταῦτ' ἦ. Cat. I. v. Frft.

τὰς δὲ συνάγειν μεγάλην δύναμιν, ὡς ἔτεες ὥρα διαβη-
σομένως εἰς Σικελίαν.

XXIII. Τῶν δὲ γραμμάτων τέτων παρὰ τῷ Τι-
μολέοντος κομιθέντων, καὶ πρέσβων ἅμα παρόντων
Συρακουσίων, καὶ δεομένων ἐπιμεληθῆναι τῆς πόλεως,
καὶ γενέσθαι πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς οἰκιστὰς, ἐχ' ἤρπασαν
οἱ Κορινθιοὶ τὴν πλεονεξίαν, ἐδὲ προσεποίησαν αὐτοῖς
τὴν πόλιν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἐπιόντες τὰς ἱερὰς ἀγῶ-
νας Ἐλλάδι¹, καὶ τὰς μεγίστας τῶν πανηγύρεων, ἀν-
ηγόρευον ὑπὸ κηρύκων, ὅτι Κορινθιοὶ καταλελυότες
τὴν ἐν Συρακούσαις τυραννίδα, καὶ τὸν τύραννον ἐξ-
ελληκότες, καλῶσι Συρακουσίως καὶ τῶν ἄλλων Σικε-
λιωτῶν τὸν βελομένον οἰκεῖν τὴν πόλιν, ἐλευθέρως καὶ
κυτόνους ἐπ' ἴσοις καὶ δικαίοις τὴν χώραν διαλαχόν-
τας. ἔπειτα διαπέμποντες ἀγγέλους εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ
τὰς νῆσους, ὅπως πλείους ἐπυθάνοντο τῶν Φυγάδων δι-
εσπαρμένους κατοικεῖν, παρεκάλεν ἵνα πάντας εἰς Κό-
ρινθον, ὡς Κορινθίαν ἀσφαλῆ πομπὴν καὶ πλοῖα καὶ
πρατηγὰς παρεξόντων ἰδίοις τέλεσι εἰς Συρακούσας. κη-
ρυσσομένων δὲ τέτων, ἡ μὲν πόλις τὸν δεισιότατον καὶ
κάλλιστον ἀπελάμβανεν ἔπαινον καὶ ζῆλον, ἐλευθερῶσα
μὲν ἀπὸ τῶν τυράννων, σώξασα δ' ἀπὸ τῶν βαρβάρων,
ἀποδίδασκα δὲ τοῖς πολίταις τὴν χώραν. οἱ δὲ συνελ-
θόντες εἰς Κόρινθον, ἐκ ὄντες ἱκανοὶ τὸ πλῆθος, ἐδεή-
θησαν ἐκ Κορίνθου καὶ τῆς ἄλλης Ἐλλάδος παραλαβεῖν
συνοίκους καὶ γενόμενοι μυρίων ἐκ ἐλάττους, κατέπλευ-
σαν εἰς Συρακούσας. ἤδη δὲ καὶ τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ
Σικελίας πολλοὶ τῷ Τιμολέοντι συνελήλυθεισαν, καὶ γε-
νομέ-

¹ V. & Anon. ἐν 7ῇ Ἐλλ. quod Br. probat. Nec R. di-
splicet ἐν Ἐλλάδι. Videtur tamen ei vulgata defendi posse, si
sic construatur: τὰς ἀγῶνας, τὰς 7ῇ Ἐλλάδι ἱερὰς ὄντας, ludos
eos, qui Graeciae facti sunt.

νομένοις αὐτοῖς ἐξακισμυρίοις τὸ πλῆθος, ὡς Ἄθανις ¹ εἶρηκε, τὴν μὲν χώραν διένειμε, τὰς δ' οἰκίας ἀπέδοτο χιλίων ταλάντων· ἅμα μὲν ὑπολειπόμενος τοῖς ἀρχαίοις Συρακυσίοις ἐξωνεῖσθαι τὰς αὐτῶν, ἅμα δὲ χρημάτων εὐπορίαν τῷ δήμῳ μηχανώμενος, ἔτω πενομένην καὶ πρὸς τὰλλα καὶ πρὸς ² τὸν πόλεμον, ὥστε καὶ τὰς ἀνδριάντας ἀποδόσαι, ψήφῃ διαφερομένης ὑπὲρ ἐκάσας, καὶ γενομένης κατηγορίας, ὥσπερ ἀνθρώπων εὐθύνας δίδόντων. ὅτε δὲ Φασί τὸν Γέλωνος ἀνδριάντα τῷ παλαιῷ τυράννῳ διατηρῆσαι τὰς Συρακυσίους, καταχειροτονηθέντων τῶν ἄλλων ἀγαμένους καὶ τιμῶντας τὸν ἄνδρα τῆς νίκης, ἦν πρὸς Ἰμέρα Καρχηδονίους ἐνέκησεν.

XXIV. Οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἀναζωπυρέσης ³ καὶ πληρημένης, ἐπιρθεόντων πανταχόθεν εἰς αὐτὴν τῶν πολιτῶν, βεβλόμενος ὁ Τιμολέων καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐλευθερῶσαι, καὶ παντάπασιν ἐκκόψαι τῆς Σικελίας τὰς τυραννίδας, ἐπὶ τὰς χώρας αὐτῶν στρατεύων, Ἰκέτην μὲν ἠνάγκασεν, ἀποσάντα Καρχηδονίων, ὁμολογῆσαι τὰς ἀκροπόλεις κατασκάψειν, καὶ βιοτεύειν ⁴ ἰδιώτην ἐν Λεοντίοις· Λεπίπιν δὲ, τῷ τυραννῆντος, Ἀπολλωνίας καὶ συχῶν ἄλλων πολιχνίων, ὡς ἐπινοοῦνευε κατὰ κράτος ἀλῶναι, παραδόντος αὐτὸν, Φεισάμενος εἰς Κόρινθον ἀπέσειλε, καλὸν ἡγόμενος ἐν τῇ μητροπόλει τὰς τῆς

1 Teste Xyl. Vetus interpres legit Ἄθάνης. (in edit. perantiqua, quam ad manus habeo, versiones latinas Plutarchi continente, est Uthanes.) Idem ita esse legendum conjicit ex Diod. Sic. circa finem l. 15. ubi Ἀθάνας vocatur. Anon. Ἀθάνης, non Ἀθάνας, ut Br. eum habere voluit. V. Ἀθωνίαι.

2 V. καὶ κατ' ἄλλα καὶ κατὰ τὸν. Cat. l. v. Frft.

3 R. quaerit, num ἀναζωπυρεῖν in activo intransitive, pro reviviscere, recreari, usurpetur, an legendum sit ἀναζωπυρμμένης? Hoc ipse praefert.

4 V. βιότουναι. Cat. l. v. Frft.

τῆς Σικελίας τυράννης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποθεωρεῖσθαι ¹ Φυγαδιῶς καὶ ταπεινῶς ζῶντας. τὰς δὲ μισθοφόρους βεβλόμενος ἐκ τῆς πολεμίας ἀφελεῖσθαι καὶ μὴ χολάζειν, αὐτὸς μὲν εἰς τὰς Συρακῆσας ² ἐπανῆλθε, τῇ κατασάσει τῆς πολιτείας προσέξων, καὶ τοῖς ἦκουσιν ἐκ Κορίνθου νομοθέταις Κεφάλῳ καὶ Διονυσίῳ τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα συνδιαθήσων. τὰς δὲ περὶ Δειναρχον καὶ Δημάρετον εἰς τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐξέπεμψεν ἐπικράτειαν. οἱ πόλεις πολλὰς ἀφισάντες τῶν βαρβάρων, ἔ μόνον αὐτοὶ διῆγον ἐν ἀφθόνοις, ἀλλὰ καὶ χρήματα παρεσκευάζον εἰς τὸν πόλεμον ³ ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων.

XXV. Ἐν τῷ τῷ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλέκουσιν εἰς τὸ Πιλύβαιον, ἄγοντες ἐπὶ μυριάδας στρατῶν, καὶ τριήρεις διακοσίας, καὶ πλοῖα χίλια, κομίζοντα μηχανὰς καὶ τέθριππα καὶ σῖτον ἀφθονον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν, ὡς ἐκ ἔτι ποιησόμενοι κατὰ μέρος τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὁμῶς πάσης Σικελίας ἐξελάσοντας τὰς Ἑλληνας. ἦν γὰρ ἡ δύναμις ἐξαρκῆσα καὶ μὴ νοσῶντας, μηδὲ διεφθαρμένους ὑπ' ἀλλήλων συλλαβεῖσθαι ⁴ Σικελιώτας. πυθόμενοι δὲ πορθεῖσθαι τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν, εὐθὺς ὀργῇ πρὸς τὰς Κορινθίους ἐχώρουν, Ἀσδρέβα καὶ Ἀμίλλκα ⁵ στρατηγόντων. τῆς δ' ἀγγελίας ὀξέως εἰς Συρα-

K 2

κῆσας

1 Teste H. Steph. etiam legitur *θεωρεῖσθαι*, quod idem mavult. R. autem probum videtur & adeo exquisitum vocabulum ἀποθεωρεῖσθαι, respondens latino suspicere, quasi e profundo sursum spectare, cum admiratione & trepidatione, ut si elephantum finilemve belluam spectes.

2. V. Συρακυσίων. Cat. l. v. Frst.

3 R. *supr. εἰς τὸν μίλλοντα*, aut ἤζοντα vel προσιόντα πύλεμον. Saltim subaudiendum censet tale quid, nisi addatur.

4 R. *monente*, significatio hujus vocis, quae h. l. valet, *capere*, quasi sagena conclusos, rara est, pro activo συλλαβεῖν. In medio alias significat *adjuvare*.

5 Ed. Frst. dat Ἀμίλλα, in Cat. l. v. autem Anon. exhibet

κίσας ἀΦιγομένης, ἔτω κατεπλάγησαν οἱ Συρακῆσιοι πρὸς τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, ὥσε μάλιστα τῶ Τιμολέοντι τριχιλίαις ἀπὸ τοςάτων μυριάδων, ὅπλα λαβόντας, τολμῆσαι συνελθεῖν ¹. οἱ δὲ μισθοφόροι τετρακιχλιοὶ τὸ πλῆθος ἦσαν· καὶ τῶν αὐτῶν ὅσον χίλιοι καθ' ὁδὸν ἀποδειλιάσαντες ἀνεχώρησαν, ὡς ἐχ ὑγιαίνοντος τῷ Τιμολέοντος, ἀλλὰ μαινομένω παρ' ἡλικίαν, καὶ πρὸς ἐπιπλά μυριάδας πολεμίων μετὰ πενήκιοχιλίων πεζῶν καὶ χιλίων ἰππέων βαδίζοντος, καὶ ² διαρτῶντος ὁδὸν ἡμερῶν ὀκτώ τὴν δύναμιν ἀπὸ τῶν Συρακυσῶν ὄθεν ἔτε σωθῆναι τοῖς Φεύγεσιν, ἔτε ταφῆναι τοῖς πεσῶσιν αὐτῶν ὑπάρξει ³. τάττες μὲν ἐν Τιμολέων κέρδος ἠγεῖτο πρὸ τῆς μάχης Φανερός γεγονότας ⁴, τὸς δ' ἄλλας ἐπιβρώσας, κατὰ τάχος ἤγεν πρὸς τὸν Κρίμσον ⁵ ποταμὸν, ὅπε καὶ τὸς Καρχηδονίαις ἤμισσ συνάπειν.

XXVI.

bet 'Αμίλκα. Ant. Tudertin. vertit *Bomilcar*. Ex quo adhuc adnotare libet, Διλυβαῖον ab init. h. cap. verti *Libiam*, μηχαναῖς autem pro nomine proprio Urbis valere, loco ita translato: in quibus multum frumenti *Macbium* currus ceteraque ad bellum necessaria deferebantur.

1 R. mavult *συνεξελεθεῖν*, una cum eo in castra exire.

2 Hanc partic. R. e Junt. & Ald. revocavit. Eandem exhibet Frft. edit.

3 V. *παρίζαν*; quae lectio, licet vulgata, ei non fit posthabenda, R haud displicet, cum *παρίζαν* impersonaliter usurpatur, pro *ἐνδέχεται*, *ἐγχωρεῖ*, *ἔνεσι*, res sui copiam dat, licet, datum est. Equidem sere dubitare audeo, annon *παρίζαν* ad sequentia referendum sit, nimirum *κέρδος ἠγεῖτο παρίζαν*.

4 Post h. v. R. videtur deesse *ἀπελεθεῖν*, vel tale quid.

5 Xyl. mavult *Κρίμισον*, ex Strab. l. 6. Dion. Halic. l. 1. ex Suida & aliis. Apud Lycophron. & Tzetzem est *Crimissus*. Flor. *Κρίμισον* Cornel. habet *Crimissum*. V. *κατὰ τὸν Κρ. ποτ.* Idem ab init. cap. seq. *κατὰ λόφ.* pro *πρὸς λόφ.*

XXVI. Ἀναβαίνοντι δὲ αὐτῷ πρὸς λέβον, ὃν¹ υπερβαλόντες ἔμελλον κατόψεσθαι τὸ στρατεύμα καὶ τὴν δύναμιν τῶν πολεμίων, ἐμβάλλουσιν² ἡμίονοι σέλινα νομίζοντες· καὶ τοῖς στρατιώταις εἰσήλθε, ποιηρὸν εἶναι τὸ σημεῖον, ὅτι τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν εἰώθαμεν ἐπιεικῶς σεφανῆν σελίνοις· καὶ παροιμία τις ἐκ τῆς γεγυνοε, τὸν ἐπισφαλῶς νοσῶντα, δεῖσθαι τῶτον³ τῆ σελίνε. βεβλόμενος ἔν αὐτὰς ἀπαλλάξαι τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τὴν δυσελπισίαν ἀφελεῖν ἐ Τιμολέων, ἐπισήσας τὴν πορείαν, ἄλλα τε πρόποντα τῷ καιρῷ διελέχθη⁴, καὶ τὸν ἐφάνον αὐτοῖς ἔφη πρὸ τῆς νίκης κομιζόμενον, αὐτομάτως εἰς τὰς χεῖρας ἦκειν. οἱ γὰρ Κορίνθιοι σεφανῆσι τὰς Ἰθμία⁵ νικῶντας, ἱερὸν καὶ πάτριον σέμμα τῆ σελίνε⁶ νομίζοντες. ἔτι γὰρ τότε τῶν Ἰθμίων, ὥσπερ νῦν τῶν Νεμείων, τὸ σέλινον ἦν ἐφάνος, ἐ πάλαι δ' ἡ πίσυς γέγονεν. ἐντυχῶν ἔν ὁ Τιμολέων, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς στρατιώταις, καὶ λαβῶν τῶν σελίνων, κατεσέψατο πρῶτος αὐτὰς, εἶτα οἱ περὶ αὐτὸν ἡγεμόνες καὶ τὸ πλῆθος. οἱ δὲ μάντις, καταδόντες ἀετὸς δύο προσφερομένους⁷, ὧν ὁ μὲν δράκοντα τοῖς ὄνουξιν ἔφερε διαπεπαρμένον, ὁ δ' ἵππατο⁸ κενλαγῶς μέγα καὶ θαμβάλεον, ἐπεδείκνυον τοῖς στρατιώταις,

K 3

καὶ

1 R. dedit e Junt. Ald. Crat. pro vulg. ἦ. Etiam Frft. habet ὄν. Idem ὑπερβαλόντες de suo dedit pro vulg. ὑπερβάλλοντες.

2 R. monente idem est ac συμβάλλουσι, συναντῶσι.

3 R. sup. γάτων, scil. γῶν σελίνων. Tum delendum est γῆ σελίνε, ut scholium vocabuli γάτων.

4 R. revocavit e Junt. Ald. Crat. pro vulg. διελέχθη.

5 V. γῆς γὰ Ἰθμία νικ.

6 Br. πανυ'ε γὸ σέλινον. R. autem ita legendum censet: Κορίνθιοι γαῖς σελίνοις σεφανῆσι — σέμμα γῆτο νομίζοντες.

7 V. καταφερομένους.

8 V. ἵπατο.

καὶ εἰς προσευχὰς θεῶν καὶ ἀνακλήσεις ἐτρόποντο ¹ πάντες.

XXVII. Τὸ μὲν ² ἔν ἔτος ἰσαμένῃ θέρει εἶχεν ὄραν, καὶ λήγοντι μηνὶ Ἐργηλιῶνι, πρὸς τὰς τροπὰς ἤδη συνῆπτε τὸν καιρὸν. ὁμίχλην δὲ τῷ ποταμῷ πολλὴν ἀναδιδόντος, πρῶτον μὲν ἀπεκρῦπτετο ζέφυ τὸ πεδίου, καὶ σύνοπλον ἔδεν ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων· πλὴν ἡχὴ τις ἄκριτος καὶ συμμιγῆς ἄνω πρὸς ³ τὸν λόφον ἐχώρει πρόσωθεν, ἀνισαμένης στρατιᾶς τοσαύτης. ὡς δ' ἀναβάντες ἐπὶ τὸν λόφον ἐσησαν οἱ Κορίνθιοι, καὶ θέμενοι τὰς ἀσπίδας διανεπαύοντο, τῷ ἡλίῳ περιφερομένῃ ⁴ καὶ μετεωρίζοντος τὴν ἀναθυμίασιν, ὃ μὲν θολερὸς ἀὴρ ἀθροϊζόμενος πρὸς ⁵ τὰ ὑψηλὰ καὶ συνισάμενος κατενέφωσε τὰς ἀκρωτείας· τῶν δ' ὑπὸ πόδας τόπων ἀνακαθαιρομένων, ὃ τε Κρήμησος ἐξεφάνη, καὶ διαβαίνοντες αὐτὸν ὠφθησαν οἱ πολέμιοι, πρῶτοις μὲν τοῖς τεθρίπποις ἐκπληκτικῶς ⁶ πρὸς ἀγῶνα κατεσκευασμένοις, κατόπι δὲ τέτων μυρίοις ⁷ ὀπλίταις λευκάσπισι. τέττας ἐτεκμαίροντο Καρχηδονίαις εἶναι τῇ λαμπρότητι τῆς σκευῆς, καὶ τῇ βραδύτητι καὶ τάξει τῆς πορείας. μετὰ δὲ τέττας τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἐπιβρέοντων, καὶ τὴν διάβασιν μετ' ὠθισμῶ καὶ ταραχῆς ποιημένων, συνιδὼν ὁ Τιμολέων τὸν ποταμὸν, αὐτοῖς ταμιεύοντα, τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ἀπολαβεῖν ὅσοις ἐθέλοιεν αὐτοὶ μάχεσθαι,

¹ Ita dedit V. Vulg. ἐστρόποντο.

² V. ἦ μὲν. Id. lin. seq. κατὰ pro πρὸς γὰς γρ. Cat. I. v. Frft.

³ V κατὰ. Ibid.

⁴ Sole fese circa verticem coeli circumtorquente, h. e. circa meridiem, jam ad vesperam vergente, R.

⁵ V. κατὰ. Cat. I. v. Frft.

⁶ R. mavult ἐκπληκτικῶς, ὡς πρὸς ἀγ. V. καὶ πρὸς.

⁷ Xyl. contra Tudertinum, qui infirmitas milites verterat, monet, certum h. l. numerum significari, idque etiam ex Diodoro apparere.

χεῖρας, καὶ τὰς στρατιώτας καθορᾶν κελεύσας τὴν Φάλαγγα τῶν βέλτρων διαλελυμένην, καὶ τὰς μὲν ἤδη διαβεβηκότας, τὰς δὲ μέλλοντας, προσέταξε Δημαρέτῳ λαβόντι τὰς ἰππεῖς ἐμβαλεῖν εἰς τὰς Καρχηδονίους, καὶ συναρᾶξαι τὸν διάκοσμον αὐτῶν τῆς παρατάξεως ἔπω καθεσώσης. αὐτὸς δὲ καταβάς εἰς τὸ πεδίον, τὰ μὲν κέρατα τοῖς ἄλλοις Σικελιώταις ¹ ἀπέδωκεν, ἀναμίξας ἐκατέρῳ ἐκ τῶν ξένων ἢ πολλὰς. ἐν μέσῳ δὲ περὶ αὐτὸν λαβὼν τὰς Συρακυσίους καὶ τὸ μαχιμώτατον ² τῶν μισθοφόρων, βραχὺν μὲν χρόνον ἐπέχε, τὸ τῶν ἰππέων ἀποθεωρῶν ἔργον. ὡς δ' ἐκείνους εἶδεν, ὑπὸ τῶν ἀρμάτων πρὸ τῆς τάξεως διαφεύοντων, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς Καρχηδονίοις ἢ ³ δυναμένους, ἀλλ' ὅπως μὴ συνταραχθεῖεν ἀναγκαζομένους ἐξελίττειν συνεχῶς, καὶ πυκνὰς ἐξ ἐπιστροφῆς ποιῆσθαι τὰς ἐπελάσεις, ἀναλαβὼν τὴν ἀσπίδα, καὶ βοήσας ἔπεσθαι καὶ θάρρειν τοῖς πεζοῖς, ἔδοξεν ὑπερφυεῖ Φωνῆ καὶ μείζονι κεχρηῆσθαι τῆς συήθους· εἴτε τῷ πάθει παρὰ τὸν ἀγῶνα καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν ἔτω διατεινόμενος, εἴτε δαιμονία τινός, ὡς τοῖς πολλοῖς τότε παρέση, συνεπιφθεγξαμένε. ταχὺ δὲ τὴν κραυγὴν ἀνταποδόντων, παρεγγυώντων ἄγειν καὶ μὴ μέλλειν, τοῖς μὲν ἰππόταις ἐσήμαινεν ἔξω παρὰ τὴν τάξιν τῶν ἀρμάτων παρελάσαι, καὶ κατὰ κέρασ προσφέρεισθαι ⁴ τοῖς πολεμίοις· αὐτὸς δὲ, τὰς προμάχους πυκνώσας τῷ συνασπισμῷ, καὶ τὴν σάλπιγγα κελεύσας ἐπιφθέγγεσθαι, προσέβαλλε τοῖς Καρχηδονίοις.

XXVIII. Οἱ δὲ τὴν μὲν πρώτην ἐπίδρομὴν ὑπέστησαν ἐβρωμένους, καὶ τῷ καταπεφράχθαι τὰ σώματα σιδηροῖς θύραξι καὶ χαλκοῖς κράνεσιν, ἀσπίδας τε ⁵ με-

K 4

γάλας

1 V. Σικελιωτῶν. Cat. l. v. Frft.

2 V. τὴν μαχιμωτάτην. Ibid.

3 V. μὴ. Ibid.

4 V. καταφέρεισθαι. Ibid.

5 R. de suo dedit pro vulg. θη.

γάλας προβεβλήθαι, διεκρέοντο τὸν δορατισμὸν. ἐπεὶ δ' εἰς ξίφη συνηλθεν ¹ ὁ ἀγὼν, καὶ τέχνης ἔχ' ἦτον, ἢ ἰσότητος, ἐγεγόνει τὸ ἔργον, ἐξαίφνης ἀπὸ τῶν ὄρων βρονταὶ τε φοβεραὶ κατεβρόγγυστον, καὶ πυράδεις ἀσραπαὶ συνεξέπιπτον. εἶτα ὁ περὶ τὰς λόφους καὶ τὰς ἀκρωρείας ζόφος ἐπὶ τὴν μάχην ² κατιῶν, ὄμβρω καὶ πνεύματι καὶ χαλάσῃ συμμεμιγμένος, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἐξόπιθεν καὶ κατὰ νῆας περιεχεῖτο, τῶν δὲ βαρβάρων ἔτυπτε τὰ πρόσωπα, καὶ κατήσραπτε τὰς ὄψεις, ἅμα λαίλαπος ὑγρᾶς, καὶ φλογὸς συνεχῆς ἐκ τῶν νεφῶν φερομένης. ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἦν τὰ λυκᾶντα, καὶ μάλιστ' αἱ ἀκείρας. ἔχ' ἦμισα δὲ βλάψαι δοκῆσιν αἱ βρονταὶ, καὶ τῶν ὄπλων ὁ πάταγος, κοπτομένων ὕδατι βαρύνοντι καὶ χαλάσῃ, καλύων ἀκίεσθαι τὰ προστάγματα τῶν ἡγεμόνων. τοῖς δὲ Καρχηδονίοις ἐπ' ἔσιν εὐζώνους τὸν ὀπλισμὸν, ἀλλ', ὥσπερ εἴρηται, καταπεφραγμένοις, ὅ τε πηλὸς ἐμπόδιος ἦν, οἳ τε κόλποι πληρέμενοι τῶν χιτάνων ὕδατος, αὐτοῖς ³ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα χρῆσθαι βαρεῖς ἦσαν καὶ δύσεργοι, ῥάδιοι δὲ τοῖς Ἑλλησι περιτρέπεσθαι, καὶ πεσόντες, ἀμήχανοι πάλιν ἐκ πηλῆ μετὰ τῶν ὄπλων ἀναστῆναι. καὶ γὰρ ὁ Κρίμησος ὑπὸ τῶν διαβαινόντων ἐκλίθη, μέγας ἦδη τοῖς ὄμβροις ἠύξημένος, καὶ τὸ πεδίου τὸ περὶ αὐτὸν ὑπὸ πολλὰς συναγνεῖας καὶ φάραγγας ὑποκείμενον ⁴, ἐπίμπλατο βεμάτων ἢ κατὰ πόρον φερομένων, οἷς οἱ Καρχηδόνιοι καλιν-

¹ R. monet, alium dixisse κατηλθε.

² Aciem i. e. campum, ubi hi duo exercitus inter se confluebant. R.

³ Ed Frst. αὐτοῖς. Cat. l. v. autem exhibet e V. αὐτοῖς. Pone ὕδατος R. videtur deesse ἕτε, cum non κόλποι, sinus indumentorum (ad quam vocem subaudiendum est ἦσαν ἐμπόδιοι) dici possint περιτρέπεσθαι, neque περὶν, neque ἀναστῆναι, sed homines.

⁴ R. quaerit, num loc. eis πολλὰς σ. κ. φ. ὑποσημένον, campus in multa confragosa & incilia concisus?

καλιπόμενοι χαλεπῶς ἀπήλλαττον. τέλος δὲ, τῷ χειμῶνος ἐπικειμένους, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν πρώτην τάξιν αὐτῶν, ἄνδρας τετρακοσίους, καταβαλόντων, ἐτρέπη τὸ πλῆθος ¹ εἰς Φυγὴν. καὶ πολλοὶ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανόμενοι διεφθείροντο, πολλὰς δ' ὁ ποταμὸς τοῖς ² ἔτι περαιομένοις συμπύπτοντας ἐμβάλλων καὶ παραφέρων ἀπώλλυε, πλείους δὲ τῶν λόφων ἐφιεμένους ἐπιθέοντες οἱ ψилоὶ κατειργάσαντο. λέγονται γ' ἔν ἐν μυρίοις νεκροῖς τριχιλίοι ³ Καρχηδονίων γενέσθαι, μέγα τῇ πόλει πένθος. ἔτε γὰρ γένεσιν, ἔτε πλείοις, ἔτε δόξαις ἕτεροι βελτίονες ἦσαν ἐκείνων. ἔτ' ἀποθανούσας ποτὲ μιᾶ μάχῃ ⁴ πρότερον ἐξ αὐτῶν Καρχηδονίων τοςάττε μνημονεύασιν. ἀλλὰ Λιβυσι τὰ πολλὰ καὶ Ἰβηρσι καὶ Νομάσι χρώμενοι πρὸς ⁵ τὰς μάχας, ἀλλοτρίαις βλάβαις ἀνεδέχοντο τὰς ἡττάς.

XXIX. Ἐγγύαθη δὲ τοῖς Ἑλλησιν ἡ δόξα τῶν πεσόντων ἀπὸ τῶν λαφύρων. ἐλάχισος γὰρ ἦν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν τοῖς σκυλεύεσι λόγος. ἔτως ἀφθονος μὲν ἦν ἄργυρος, ἀφθονος δὲ χρυσός. καὶ γὰρ τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ὑποζυγίων διαβάντες ἔλαβον. τῶν δ' αἰχμαλάτων οἱ μὲν πολλοὶ διεκλάπησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, εἰς δὲ κοινὸν ἀπεδείχθησαν πενταχιλίοι τὸ πλῆθος. ἦλω δὲ καὶ διακόσια τῶν τεθρίππων. καλλίστην δὲ καὶ μεγαλοπρεπεσάτην ὄψιν ἡ Τιμολέοντος ἐπεδείκνυτο σκηνή, περισωρευθεῖσα παντόδαποῖς λαφύροις ⁶, ἐν οἷς χίλιοι μὲν θώρακες ἐργασίαι καὶ κάλλει διαφέρον-

1 i. e. τὸ ἄλλο πλῆθος. R.

2 V. τὰς ἔτι. Cat. lect. var. Frft.

3 Secundum Diod. 2500. Carthagenensium caesi, qui τὸν ἰσθμὸν λόχον componebant. Br.

4 V. τὴν μάχην. Cat. l. v. Frft.

5 V. κατὰ. Ibid. Pro τὰς ἡττάς R. sup. τὰς ἰδίαις ἡττάς, quo manifestior fit oppositio cum ἀλλοτρίαις βλάβαις.

6 V. λαμπροῖς. Cat. l. v. Frft.

ροντες, μύριαι δὲ ἀσπίδες προετέθησαν. ὄλλοι δὲ πολλὰς σκυλεύοντες, καὶ μεγάλας ἐντυγχάνοντες ὠφελείαις, τρίτῃ μόλις ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἔσησαν τροπαιοι. ἄμκ δὲ τῆ Φήμῃ τῆς νίκης ¹ ὁ Τιμολέων εἰς Κόρινθον ἔπεμψε τὰ κάλλισα τῶν αἰχμαλάτων ὄπλων, βεβλόμενος αὐτῶ τὴν πατρίδα πᾶσιν ἀνθρώποις ζῆλωτὴν εἶναι, θεωμένοις ἐν ἐκείνῃ μόνῃ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τὰς ἐπιφανεστάτας ναῆς, ἔχ' Ἑλληνικοῖς κεισομημένους λαφύροις, ἐδ' ἀπὸ συγγενῶν Φόνος καὶ ὁμοφύλων ἀναθημάτων μνήμας ἀτερπεῖς ἔχοντας ², ἀλλὰ βαρβαρικά σκῦλα, κάλλισαῖς ἐπιγραφαῖς δηλῆντα μετὰ τῆς ἀνδρείας τῶν νεικηκότων τὴν δικαιοσύνην, ὅτι Κορίνθιος καὶ Τιμολέων ὁ στρατηγός, ἐλευθερώσαντες τὰς Σικελίαν οἰκῶντας Ἑλληνας ἀπὸ Καρχηδονίων, χαριστήρια θεοῖς ἀνέθηκαν.

XXX. Ἐν τέτῳ καταλιπὼν ἐν τῇ πολεμίᾳ τὰς μισθοφόρους ἄγοντας καὶ φέροντας τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπιπράτειαν, αὐτὸς ἦγεν εἰς Συρακῆσας· καὶ τὰς χιλιάς μισθοφόρους ἐκείνας, ὑφ' ὧν ἐγκατελείφθη πρὸ τῆς μάχης, ἐξεκέρυξε τῆς Σικελίας, καὶ πρὶν ἢ δύναι ἦλιον ³, ἠνάγκασεν ἐπὶ Συρακυσῶν ἀπελθεῖν. ἔτοι μὲν ἔν διαπλεύσαντες εἰς Ἰταλίαν, ἀπώλοντο παρασπονδηθέντες ὑπὸ Βρετῆων, καὶ δίκην ταύτην τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς τῆς προδοσίας ⁴ ἐπέθηκε. τῶν δὲ περὶ Μάμερκον, τὸν

¹ V. 7ῆ νίκῃ. Cat. l. v. Frst.

² R. monente sic construo: ἐδὲ μνήμας ἀναθημάτων ἀτερπεῖς ἔχοντας ἀπὸ Φόνος συγγενῶν καὶ ὁμοφύλων, neque habentes monumenta donariorum in Suavia a caede cognatorum & popularium. μνημῆα ἀναθημάτων sunt ἀναθήματα μνήμας χάριν ἀναταθέντα. V. pro Φόνος dat Φόνων, pro ὁμοφύλων, ut mihi videtur, φίλων. Cat. l. v. Frst.

³ V. τὸν ἦλιον.

⁴ V. προσδοκίας Cat. l. v. Frst. Non absurda, me iudice, lectio, si eo sensu hanc vocem accipias, quo Suidas eam explicat;

τὸν Κατάνης τύραννον, καὶ Ἰκέτην, εἴτε Φθόνῳ τῶν κατορθωμένων ὑπὸ Τιμολέοντος, εἴτε Φοβημένων αὐτὸν, ὡς ἄπισον καὶ ἄσπουδον πρὸς ¹ τὰς τυράννας, συμμαχίαν ποιησαμένων πρὸς τὰς Καρχηδονίους, καὶ κελευσάντων πέμπειν δύναμιν καὶ στρατηγὸν, εἰ μὴ παντάπασι βέλονται Σικελίας ἐκπεσεῖν, ἐπλευσε ² Γέσκιων, ναῦς μὲν ἔχων ἐβδομήκοντα, μισθοφόρος δὲ προσλαβὼν Ἕλληνας· ἤπω πρότερον ³ Ἕλλησι χρησαμένων Καρχηδονίων, ἀλλὰ τότε θαυμασάντων, ὡς ἀνυποσάτες ⁴ καὶ μαχιμωτάτους ἀνδράπων ἀπάντων. συσάντες δὲ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἄπαντες ⁵ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τετρακοσίαις τῶν παρὰ Τιμολέοντος ξένων ἐπιέρως πεμφθέντας ἀπέβησαν. ἐν δὲ τῇ Καρχηδονίῳ ἐπικρατεία περὶ τὰς καλεμένας Ἰεράς ⁶ ἐνεδρεύσαντες τὰς μετ' Εὐθύμης τῆς Λευκαδίας μισθοφόρος διέφθειραν. ἐξ ἧν καὶ μάλιστα τὴν Τιμολέοντος εὐτυχίαν συνέβη γενέσθαι δῖονυμον. ἦσαν μὲν γὰρ ἔτοι τῶν μετὰ Φιλοδήμῃ ⁷ τῆς Φωκείας καὶ Ὀνομάρχῃ Δελφῆς καταλαβόντων, καὶ μεταχόντων ἐκείνοις τῆς ἱεροσυλίας. μισάντων δὲ πάντων αὐτὰς, καὶ φυλαττομένων ἐπαράτως γεγονότας,

πλα-

plicat, his verbis: διαφέρει προσδοκία ἐλπίδος. ἐλπίς μὲν γὰρ ἐστὶ προσδοκία ἀγαθῶν καὶ ὁ φοβόμενος προσδοκᾷ, ἀλλ' ἢ προσδοκᾷ ἀγαθὰ. κακῶν γὰρ προδοκία ἐστὶν ὁ φόβος. Proprie enim hi milites non erant προδότες, sed timidi.

¹ V. κατὰ; uti & seq. κατὰ γὰρ K. Cat. l. v. Frft.

² R. fusp. ἐπέπλευσε.

³ R. fusp. τότε πρῶτον, sed cum primum, scil. utentibus, quippe qui admirarentur. —

⁴ Tudertius vertit fide dignissimos, quasi legisset πισοτάτας.

⁵ scil. Mamercus, Hicetas, Gesco. R.

⁶ Dacer. corrigit ex Steph. Byzant. Ἰεράς, quae arx fuit Siciliae. Eum sequitur Schirach, reprobaturque conjecturam Kindii, lectionem vulg. tuentis, & de insula Hiera, una Aeoliarum, rem explicantis Tudertin. vertit Ireas.

⁷ A Diodoro, Justino & Pausania Philomelus vocatur. Xyl.

πλανώμενοι περί τὴν Πελοπόννησον, ὑπὸ Τιμολέοντος ἐλήφθησαν ¹, ἐτέρων στρατιωτῶν ἐκ εὐπορεύτου. ἀφικόμενοι δ' εἰς Σικελίαν, ὅσας μὲν ἐκεῖνω συνηγωνίσαντο μάχας, πάσας ἐνίκων. τῶν δὲ πλείων καὶ μεγίστων ἀγώνων τέλος ἐχόντων, ἐκπεμπόμενοι πρὸς ἑτέρας ὑπ' αὐτῆ βοηθείας ², ἀπώλοντο, καὶ κατηραλώθησαν, ἐχ ἑμῆ πάντες, ἀλλὰ κατὰ μέρος, τῆς δίκης αὐτοῖς ἀπὸ λόγου μετὰ τὴν ³ Τιμολέοντος εὐτυχίαν ἐπιτιθεμένης, ὅπως μηδεμίαν ⁴ τοῖς ἀγαθοῖς ἀπὸ τῆς τῶν καίων κολάσεως βλάβη γένηται. τὴν μὲν ἔν πρὸς ⁵ Τιμολέοντα τῶν θεῶν εὐμένειαν, ἐχ ἦττον ἐν αἷς προσέκρινε πρῶ-

1 R. manvult παρελήφθησαν, aut ἀνελ.

2 i. e. πρὸς τὸ βοηθεῖν ἑτέραις πόλεσιν, ὑπὸ τῶν πολεμίων πολιορκημέναις, ὅπερ αὐτοῖς ἐπαρῆν ὁ Τιμολέων. R.

3 V. αὐτῆς pro αὐτοῖς. Cat. l. v. Frst. In vulg. ita extat: τῆς δίκης ἀπολογικῆς τῆ Τιμολέοντος εὐτυχίᾳ ἐπιτ. Quivis facile lectorum sentiet obscuritatem hujus dictionis. Hinc non mirum, quod varii in ea corrigenda restituendaque laborarint. Dacer. ex Ms. habet ὁμολογητικῶς, quod & dat Anon aut καὶ potius inferendum putat ante τῆ. Textus, uti jam legitur, a R. ita est constitutus, cujus partem ipse hoc modo explicat: ἀπὸ λόγου, subaudi ὀρθῆ, vel εἰκότος, id est εὐλόγου, μετὰ λόγου, possit quoque legi ἐκ ἀπὸ λόγου, id est ἐκ ἀνευ λόγου, non sine ratione. Eum sequi videtur Schirah: und es schien, als wenn die Strafgerechtigkeit ihre Rache an ihnen mit Absicht bis nach dem Glücke des Timoleons aufgehoben hätte. Equidem fateor, meo sensui Reiskianam conjecturam esse duriorē, nec satis me intelligere, quid sit bis nach dem Glück des Timoleons. Facilius adducor, ut lectioni Anon. & Dacerii assentiar, ita distinguens: ἀλλὰ κατὰ μέρος τῆς δίκης αὐτοῖς, ὁμολογητικῶς τῆ Τιμ. εὐτυχίᾳ, ἐπιτιθεμένης — perierunt, non tamen omnes simul, sed per singulas partes poena illis inflata, ratione felicitati Timoleonis congrua. — Non est, cur audacius conjiciam. Alii sese in hoc tam lubrico negotio exercent crucientque.

4 Ita legit Xyl. dat V. & probat Br. pro vulg. μηδεμίαν.

5 V. κατὰ. Cat. l. v. Frst.

πράξεισιν, ἢ περὶ ἧς κατώρθω, θαυμάζεσθαι συνέβαινε.

XXXI. Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Συρακουσίων ἐχαλέπαινον ὑπὸ τῶν τυράννων προπηλακίζομενοι. καὶ γὰρ ὁ Μάμερκος ἐπὶ τῶ ποιήματα γράφειν καὶ τραγωδίας μέγα Φρονῶν, ἐκόμπαζε νικήσας τὰς μισθοφόρους· καὶ τὰς ἀσπίδας ἀναθεῖς τοῖς θεοῖς, ἐλεγείον ὑβριστικὸν ἐπέγραψε·

Τὰς δ' ὄσρειογραφεῖς καὶ χρυσελεφαντηλέκτρως ¹

Ἄσπίδας ἀσπίδοις εἴλομεν εὐτελέσι.

γενομένων δὲ τέτων, καὶ τῷ Τιμολέοντος εἰς Καλαυρίαν ² στρατεύσαντος, ὁ Ἰκέτης ἐμβαλὼν εἰς τὴν Συρακουσίαν ³, λείαν τε σύχνην ἔλαβε, καὶ πολλὰ λυμηνάμενος καὶ καθυβρίσας, ἀπηλλάττετο παρ' αὐτὴν τὴν Καλαυρίαν, καταΦρονῶν τῷ Τιμολέοντος ὀλίγας στρατιώτας ἔχοντος. ἐκεῖνος δὲ προλαβεῖν ἑάσας, ἐδίωκεν ἱππεῖς ἔχων καὶ ψιλῆς. αἰδοόμενος δ' ὁ Ἰκέτης, τὸν Δαμυρίαν διαβεβηκῶς ὑπέστη παρὰ τὸν ποταμὸν, ὡς ἀμυνόμενος. καὶ γὰρ αὐτῷ Ξάρσος ἢ τε τῷ πόρῳ χαλεπότης, καὶ τὸ κρημνῶδες τῆς ἐκατέρωθεν ὄχθης παρεῖχε. τοῖς δὲ μετὰ τῷ Τιμολέοντος ἡλάρχαις ἕρις ἐμπεσῶ-

¹ Ita Br. ex conject. Xylandri edidit. Vulg. χρυσελεφαντηληλέκτρως. In edit. Frft. est s loco η. In Cat. l. v. autem ex Anon. χρυσελεφαντετηληλέκτρως adjunctis verbis: versus tamen id repudiat. In Junt. Aid. Crat. est τῆσδε τῆς ὄσρειογραφεῖς.

² Palmerius reponendum censuit Καλαυρίαν. Xyl. monet; notari locum Siciliae. de quo nihil aliunde constat. Tuder. tin. male vertit Calabriam, quoy. in Timoleon Sicilia non excessit. Kindio nomen loci suspectum videtur, temere scriptum pro Galaria vel Galeria, urbe prope Aetnam sita, & a Diod. l. XVI. memorata.

³ Ufistatius videtur Br. εἰς τὴν Συρακουσίαν, ut paulo post c. 39. εἰς τὴν Λισσίων.

πεσῶσα Θυμασῆ καὶ Φιλονειμία, διατριβὴν ἐποίει τῆς μάχης. ἕδεις γὰρ ἦν ὁ βεβλόμενος ἐτέρῃ¹ διαβαίνειν ἕτερος ἐπὶ τὰς πολεμίας, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ἤξιε πρωταγωνισεῖν. καὶ κόσμον ἐκ εἶχεν² ἢ διάβασις, ἐξωθῶντων καὶ παρατρεχόντων ἀλλήλους³. βεβλόμενος ἔν ὁ Τιμολέων κληρῶσαι τὰς ἡγεμόνας, ἔλαβε παρ' ἐκάστου δακτύλιον· ἐμβαλὼν δὲ πάντας εἰς τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα καὶ μίξας, ἔδειξε τὸν πρῶτον κατὰ τύχην⁴ γλυφῆν ἔχοντα τῆς σφραγίδος τρόπαιον. ὡς δὲ τῶτ' εἶδον οἱ νεανίσκοι, μετὰ χαρᾶς ἀνακραγόντες, ἐκ ἔτι τὸν ἄλλον ὑπέμειναν κληρὸν, ἀλλ', ὡς ἕκαστος τάχως εἶχε, τὸν ποταμὸν διεξελάσαντες, ἐν χερσὶν ἦσαν τοῖς πολεμίοις. οἱ δ' ἐκ ἐδέξαντο τὴν βίαν αὐτῶν, ἀλλὰ φεύγοντες, τῶν μὲν ὀπλων ἅπαντες ὁμαλῶς ἐσερήθησαν, χιλίας δ' ἀπέβαλον πεσόντας.

XXXII. Οὐ πολλῶν δ' ἕτερον εἰς τὴν Λεοντιῶν στρατεύσας ὁ Τιμολέων, λαμβάνει τὸν Ἰκέτην ζῶντα, καὶ τὸν υἱὸν Εὐπόλεμον, καὶ τὸν ἰππάρχην Εὐθυμον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν συνδεθέντας⁵ καὶ νομιθέντας πρὸς αὐτόν. ὁ μὲν ἔν Ἰκέτης καὶ τὸ μεϊράκιον, ὡς τύφρανοι καὶ προδόται κολαθέντες ἀπέθνησκον. ὁ δ' Εὐθυμος,

¹ V. ἕτερα. Cn. l. v. Frft.

² R. *supr.* ἐκ ἂν εἶχε. non fuisset habitura; non enim sic transibant fluvium revera, sed transissent, nisi Timoleon eorum contentionem forte diremisset, quae contentio efficiebat, ut nemo fluvium transiret.

³ Ita R. dedit pro vulg. ἀλλήλοις, distinguendo παρατρέχειν γινεῖ, neben einem herlaufen, ad latus alicujus currere, & παρατρέχαν γινεῖ, praetercurrere, cursu aliquem praeterire, superare, bey ihm vorbeilaufen.

⁴ R. videtur deesse ἐξίοντα, aut tale quid. Illum vinulum, qui primus exisset, vel extractus esset, ostendebat habentem insculptum tropaeum.

⁵ Ita Flor. & V. jam probante H. Steph. Vulg. συντεθέντας.

θυμος, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν πρὸς ¹ τὰς ἀγῶνας καὶ τόλμη διαφέρων, ἔκ τευχεν οἴκτου, διὰ βλασφημίαν τινὰ πρὸς τὰς Κορινθίους κατηγορηθεῖσαν αὐτῆ. λέγεται γάρ, ὅτι, τῶν Κορινθίων ἐκστρατευσαμένων ἐπ' αὐτὰς ², δημογορῶν ἐν τοῖς Λεοντίνοις, ἐδὲν ἔφη γεγονέναι φοβερόν, ἐδὲ δεινόν, εἰ

- Κορινθιαὶ γυναῖκες ἐξῆλθον δόμων ³. ἔτως ὑπὸ λόγων μᾶλλον, ἢ πράξεων πονηρῶν, ἀνιάσθαι πεφύκασιν οἱ πολλοί· χαλεπώτερον γὰρ ὕβριν, ἢ βλάβην φέρουσι. καὶ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δι' ἔργων, ὡς ἀναγκαῖον, δέδοται τοῖς πολεμῶσιν· αἱ δὲ βλασφημίαι, περιεσίχ ⁴ μίσους, ἢ κακίας, γίνεσθαι δοκῶσιν.

XXXIII. Ἐπανελθόντος δὲ τῆ Τιμολέοντος, οἱ Συρακούσιοι τὰς γυναῖκας τῶν περὶ τὸν Ἰκέτην καὶ τὰς θυγατέρας ἐν ἐκκλησίᾳ καταστήσαντες εἰς κρίσιν, ἀπέκτειναν. καὶ δοκεῖ τῆτο τῶν Τιμολέοντος ἔργων ἀχαριστότατον γενέσθαι· μὴ γὰρ ἂν ἐκεῖνος κωλύοντος, ἔτω τὰς ἀνθρώπους ἀποθανεῖν. δοκεῖ δ' αὐτὰς ὑπεριδεῖν, καὶ προέδαι τῷ θυμῷ τῶν πολιτῶν, δίκην λαμβανόντων ὑπὲρ Δίωνος τῆ Διουόσιον ἐμβαλόντος. Ἰκέτης γάρ ἐστιν ὁ τὴν γυναῖκα τῆ Δίωνος, Ἀρέτην, καὶ τὴν ἀδελφὴν, Ἀρισομάχην, καὶ τὸν υἱὸν ἐτι παῖδα, καταποντίσας ζῶντας, περὶ ὧν ἐν τῷ Δίωνος γέγραπται βίῳ.

XXXIV. Μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Μάμερκον εἰς Κατάνην, καὶ περὶ τὸ ῥεῦμα τὴν Ἀβολον ⁵
ἐκ

¹ V. κατὰ. Cat. l. v. Frft.

² Ita Br. cum V. & Anon. legendum censuit. Vulg. αὐτοῖς.

³ Versus hic, in cavillationem Corinthiorum detortus, est exordium excusationis apud Euripid. in Med. qua Medea se Corinthiis matronis purgat, quod eo, rēlitta patria, accessisset.

⁴ Ita ex V. datum. Vulg. περιεσίχαι.

⁵ Palmer. cum Cluver. Sic. Ant. emendarl vult Ἄλαβον.

Sic

ἐκ παρατάξεως ὑποσάντα νικήσας καὶ τρέψαμενος, ὑπὲρ
 διχίλικς ἀνεΐλεν. ὧν μέρος ἐκ ὀλίγον ἦσαν οἱ πεμ-
 φθέντες ὑπὸ Γέσκανος ἐπίκροοι Φοίνικες. ἐκ δὲ τότε
 Καρχηδόνοι μὲν εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς αὐτὸν δεηθέν-
 τες, ὥσε τὴν ἐντὸς τῆ Λύκας¹ χώραν ἔχειν, καὶ τοῖς
 βελομένοις² ἐξ αὐτῆς μετοικεῖν πρὸς Συρακασίους, χρή-
 ματα καὶ γενεὰς ἀποδόντες, καὶ τοῖς τυράννοις ἀπ-
 εϊπάμενοι τὴν συμμάχίαν. Μάμερκος δὲ δυσθυμῶν ταῖς
 ἐλπίσιν, ἐπλεῖ μὲν εἰς Ἰταλίαν, ὡς Λευκανὲς ἐπάξαν
 Τιμολέοντι καὶ Συρακασίοις. ἐπεὶ δ' ἀποσρέψαντες
 οἱ σὺν αὐτῷ τὰς τριήρεις, καὶ πλεύσαντες εἰς Σιμελίαν³
 τῷ Τιμολέοντι τὴν Κατάνην παρέδωκαν, ἀναγκασθεὶς
 καὶ αὐτὸς εἰς Μεσσήνην κατέφευγε πρὸς Ἴππωνα, τὸν
 τυραννῆντα τῆς πόλεως. ἐπελθόντος δὲ τῷ Τιμολέον-
 τος αὐτοῖς, καὶ πολιορκηθέντος ἕκ τε γῆς καὶ θαλάττης,
 ὁ μὲν Ἴππων, ἀποδιδράσκων, ἐπὶ νεῶς, ἤλω· καὶ
 παραλαβόντες αὐτὸν οἱ Μεσσήνιοι, καὶ τὰς παῖδας ἐκ
 τῶν διδασκαλείων, ὡς ἐπὶ Θέαμα κάλλιπον, τὴν τῆ τυ-
 ράννου τιμωρίαν, ἀναγόντες εἰς Θέατρον, ἤμισαντο καὶ
 διεφθείραν· ὁ δὲ Μάμερκος ἑαυτὸν Τιμολέοντι παρ-
 ἔδωκεν ἐπὶ τῷ δίκῃν ὑποχεῖν ἐν Συρακασίοις, μὴ κατη-
 γορηθέντος Τιμολέοντος. ἀχθεὶς δ' εἰς τὰς Συρακᾶσας,
 παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ἐπεχειρεῖ μὲν τινα συγκείμε-
 νον ἐν παλαιῷ λόγον ὑπ' αὐτῷ διεξιέναι· Θορύβοις δὲ
 περιπίπτων, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὄρων ἀπαραίτητον,
 ἔθει, ῥίψας τὸ ἱμάτιον, διὰ μέσσω τῷ Θεάτρῳ, καὶ πρὸς
 τι

Sic & apud Ptolomaeum est Ἄλαβος; apud Silium Ital. Alabl.
 V. ἄμβολον. Cat. l. v. Frst.

1 Sic etiam hunc fluvium Diod. l. 16. nominat. Cluver au-
 tem & Dacer. legunt Ἀλύκας.

2 Ita R. dedit de suo pro γῆς βελομένους, quem casum vulg.
 exhibent. Idem in seq. ἀποδόντες pro vulg. ἀποδιδόντες.

3 R. quaerit, num εἰς Συρακᾶσας, cum jam in Sicilla es-
 sent, & ipsi & Timoleon.

τι τῶν βιάθρων δρόμῳ φερόμενος συνέβηξε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀποθανύμενος. ἔ μὴν ἔτυχέ γε ταύτης τῆς τελευτῆς, ἄλλ' ἔτι ζῶν ἀπαχθεὶς, ἦνπερ οἱ λησαί, δίκην ἔδωκεν ¹.

XXXV. Τὰς μὲν ἔν τευρακνίδας ὁ Τιμολέων τῶν τὸν τρόπον ἐξέκοψε, καὶ τὰς πολέμας ² ἔλυσε. τὴν δ' ἄλλην νῆσον ἐξηγριωμένην ὑπὸ κακῶν, καὶ διαμεισημένην ὑπὸ τῶν οἰκητόρων παραλαβῶν, ἕτως ἐξημέρωσε καὶ ποθεινὴν ἐποίησε πᾶσιν, ὥσε πλεῖν ³ οἰκήσουτας ἑτέρας, ὅθεν οἱ πολῖται πρότερον ἀπεδίδρασιον. καὶ γὰρ Ἀυρίγαντα, καὶ Γέλακ, πόλεις μεγάλας, μετὰ τὸν Ἀττικὸν πόλεμον ὑπὸ Καρχηδονίων ἀνασάτας γεγενημέναις, τότε ⁴ κατῴκισαν. τὴν μὲν οἱ περὶ Μέγελλον καὶ Φέρισον, ἐξ Ἑλέας, τὴν δ' οἱ περὶ Γόργον, ἐκ Κέω ⁵ ἐκπλεύσαντες, καὶ συναγαγόντες τὰς ἀρχαίαις πολίτας. οἷς ἔ μόνον ἀσφάλεια ἐκ πολέμα τοσούτοι καὶ γαλήνην ἰδρυόμενοις παραχῶν, ἀλλὰ καὶ τάλλα παρασιευάσας καὶ συμπραθυμηθεῖς, ὥσπερ οἰκιστῆς, ἤγαγᾶτο. καὶ τῶν ἄλλων δὲ διακειμένων ὁμοίως ἀπάντων πρὸς αὐτὸν, ἔ πολέμα τις λύσις, ἔ νόμων θέσις, ἔ χώρας κατοικισμὸς, ἔ πολιτείας διάταξις ἔδόκει καλῶς ἔχειν, ἧς ἐκεῖνος μὴ προσάψαιτο, μηδὲ κα-
τακο-

¹ R. dubius est, utrum sit exponendum: ταύτην τὴν ὁδὸν ἀπαχθεῖς, ἦνπερ οἱ λησαί ἀπάγονται, ἔδωκε δίκην; au ταύτην ἔδωκε τὴν δίκην, ἣν διδύασιν οἱ λησαί.

² Ita dedit Anon. Vulg. πολεμίας. Tudertinus vertit hostes.

³ Subaudiendum, monente Reisk. ἐκείων. Fortan leg. προσπλεῖν.

⁴ R. susp. τότε πρῶτον, tum primum incolis inhaerant. Idem dedit κατῴκισαν pro vulg. κατῴκησαν.

⁵ Tudertin. vertit ex Chio. Quatenam lectio verior sit, dubium est.

τακοσμήσειεν, ὥσπερ ἔργω συντελεσμένω¹ δημιουργός, ἐπιθείς τινα χάριν ΘεοΦιλῆ καὶ πρέπασαν.

XXXVI. Πολλῶν γὰρ κατ' αὐτὸν Ἑλλήνων, μεγάλων γενομένων καὶ μεγάλα κατεργασαμένων, ὧν καὶ Τιμόθεος ἦν, καὶ Ἀγησίλαος καὶ Πελοπίδας, καὶ ὁ μάλιστα ζήλωθεὶς ὑπὸ Τιμολέοντος Ἐπαμινώνδας· αἱ μὲν ἐκείνων πράξεις βίᾳ τινὶ καὶ πόνῳ τὸ λαμπρὸν ἐξενηρόχασι μεμιγμένον, ὥσε καὶ μέμψιν ἐνλαίς ἐπιγίγνεται καὶ μετάνοιαν· τῶν δὲ Τιμολέοντος ἔργων, ἔξω λόγῳ θεμένοις τὴν περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀνάγκην, ἐδέν ἐσιν, ᾧ μὴ τὰ τῷ Σοφοκλέει, ὡς Φησι Τίμαιος, ἐπιφωθεῖν ἔπρεπεν· Ὡς θεοί, τίς ἄρα Κύπρις, ἢ τίς Ἴμερος τῶδε² ξυνήψατο; καθάπερ γὰρ ἡ μὲν Ἀντιμάχεια ποιήσις, καὶ τὰ Διονυσία ζωγραφήματα, τῶν Καλοφωνίων, ἰχθὺν ἔχοντα καὶ τόνον, ἐμβεβιασμένοις καὶ καταπόντοις ἔοικε, ταῖς δὲ Νιμομάχεια γραφαῖς, καὶ τοῖς Ὀμήρει στίχοις, μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως καὶ χάριτος, πρόσσει τὸ δοκεῖν εὐχερῶς καὶ ῥαδίως ἀπειργάζονται· ἔτως παρὰ τὴν Ἐπαμινώνδα στρατηγίαν, καὶ τὴν Ἀγησίλαα, πολυπόντος γενομένης καὶ δυσάγωνας, ἢ Τιμολέοντος ἀντεξεταζομένη, καὶ μετὰ τῷ καλῷ πολὺ τὸ ῥαδίως ἔχασα³, φαίνεται τοῖς εὖ καὶ δικαίως λογιζομένοις, ἐ τύχης ἔργον, ἀλλ' ἀρετῆς εὐτυχέσεως· καίτοι πάντα γ' ἐνεῖντες εἰς τὴν τύχην ἀνῆπτε⁴ τὰ κατορθώμενα· καὶ γὰρ γράφων τοῖς οἰκοὶ Φίλοις, καὶ δημηγορῶν πρὸς⁵ τὰς Συρακασίους, πολλάκις ἔφη τῷ θεῷ

¹ Ita V. & Anon. quod Br. probavit. Vulg. ἔργῳ συντελεσμένῳ, quod ex Aldina manavit. Junt. dat ἔργῳ συντελεσμένῳ. In seq. V. ἦν χάριν. Cat. l. v. Frft. pro ἦν χάρι.

² R. si quid pronunciare licet in fragmento, mavult ἦν ξυνήψατο, in hoc non concurrat?

³ R. suff. aut τὸ ῥαδίως καταργάζου ἔχασα, aut τὸ ῥαδίον ἔχασα.

⁴ Anon. ἀνῆγε. (ἀνῆγεν, Cat. l. v. Frft.)

⁵ V. παρηγορῶν κατὰ. Ibid.

θεῶ χάριν ἔχειν, ὅτι βεβλόμενος σῶσαι Σικελίαν, ἐπεγράψατο τὴν αὐτὴ προσηγορίαν. ἐπὶ δὲ τῆς οἰκίας ἱερὸν ἰδρυσάμενος Αὐτοματίας ¹ ἔθυσεν· αὐτὴν δὲ τὴν οἰκίαν Ἱερῶ Δαίμονι καθιέρωσεν. ζῆκει δ' οἰκίαν, ἣν ἐξείλον αὐτῷ στρατηγίας ἀρῖσειον οἱ Συρακῆσιοι, καὶ τῶν ἀγρῶν τὸν ἡδισον καὶ κάλλισον· ἐν ᾧ καὶ τὸ πλεῖστον τῆ χρόνῳ κατεχόλαζε, μεταπεμφάμενος οἰκοῦσεν τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παῖδας. ἐ γὰρ ἐπανήλθεν εἰς Κόρινθον, ἐδὲ κατέμιξε τοῖς Ἑλληνικοῖς θορύβοις ἑαυτὸν, ἐδὲ τῷ πολιτικῷ φθόνῳ παρέδωκεν, εἰς ὃν οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν, ἀπλησία τιμῶν καὶ δυνάμεως, ἐξοκέλασιν· ἀλλ' ἐκεῖ κατέμεινε, τοῖς ὑφ' ἑαυτῆ ² μεμηχανημένοις ἀγαθοῖς χρώμενος· ὧν μέγιστον ἦν τὸ πόλεις ³ τσαύτας καὶ μυριάδας ἀνθρώπων δι' ἑαυτὸν ἐφορᾶν εὐδαιμονέσας.

XXXVII. Ἐπεὶ δὲ χρῆν, ὡς ἔοικεν, ἐ μόνον πᾶσι κορυδαλλοῖς λόφον ἐγγίνεσθαι, κατὰ Σιμωνίδην, ἀλλὰ καὶ πάσῃ δημοκρατίᾳ συκοφάντην, ἐπεχείρησαν καὶ Τιμολέοντι δύο τῶν δημαγωγῶν, Λαφύσιος ⁴ καὶ Δημαινετος. ὧν Λαφύσιος μὲν αὐτὸν πρὸς τινα δίκην κατεγγυῶντος, ἐκ εἰς θορυβεῖν, ἐδὲ κωλύειν τὰς πολιτας· ἐκὼν γὰρ αὐτὸς ὑπομεῖναι τσαύτας πόνας καὶ κινδύνους ὑπὲρ τῶ τοῖς νόμοις χρῆσθαι τὸν βεβλόμενον Συρακυσίων. τῆ δὲ Δημαινέτε πολλὰ κατηγορήσαντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῆς στρατηγίας, πρὸς ἐκεῖνον μὲν ἐδὲν ἀντεῖ-

L 2

πε

¹ Tudertin, videtur legisse αὐτοματία. Vertit: cum domi templum conderet, sua sponte voluit, ut evenit: rem diviuam fecit, domum vero ipsam sacro numini consecravit. — Satis firma autem est lectio Αὐτοματίας, quam Xyl. Fortis Fortunae dat. Vere autem intelligas per αὐτοματίαν providentiam quandam divinam, sive beneficium sibi nil tale merenti, nec opinanti ab ipso Deo datum. Cf. Cornel. Nep. Timol. c. 4.

² Ita scribi voluit H. Steph. pro vulg. ἐφ' ἑαυτῆ.

³ V. ἡ πόλεις. Cat. l. v. Frst.

⁴ Cornel. in Timol. vocat Lamestium.

πε, τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν ὀφείλειν, οἷς ¹ εὐξάτο, Συρακυσίαις ἐπιθεῖν τῆς παρρησίας κυρίας γενομέναις. μέγιστα δ' ἔν καὶ κάλλιστα τῶν κατ' αὐτὸν Ἑλλήνων ὁμολογεμέναις διαπραξάμενος ἔργα, καὶ μόνος, ἐφ' ἃς οἱ σοφισταὶ διὰ τῶν λόγων τῶν πανηγυρικῶν αἰεὶ παρεκάλειν πράξεις τὰς Ἑλλήνας, ἐν ταύταις ² ἀριεύσας καὶ τῶν μὲν αὐτόθι κακῶν, ἃ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα κατέχευε, ὑπὸ τῆς τύχης προεικονιθεῖς ἀναίμακτος καὶ ἡσυχῆς ἐπίδειξάμενος ³ δὲ δεινότητα μὲν καὶ ἀνδρείαν βαρβάρους καὶ τοῖς τυράννοις, δικαιοσύνην δὲ καὶ πραότητα τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς φίλοις. τὰ δὲ πλεῖστα τρόπαια τῶν ἀγώνων ἀδάκρυτα καὶ ἀπενθῆ τοῖς πολίταις καταστήσας, κατὰρὰν δὲ τὴν Σικελίαν ἐν ἑδ' ὅλοις ἔτεσιν ὁμῶς αἰδίων ⁴ καὶ συνοίκων κακῶν καὶ νοσημάτων παραδὲς τοῖς κατοικοῦσιν. ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἀπημβλύνθη τὴν ὄψιν, εἶτα τελῶς ἐπήρωσθη μετ' ὀλίγου, ἔτ' αὐτὸς ἑαυτῷ πρόφασιν παραχῶν, ἔτε παρονηθεῖς ὑπὸ τῆς τύχης, ἀλλὰ συγγενικῆς τινος, ὡς ἔοικεν, αἰτίας καὶ καταβολῆς ἅμα τῷ χρόνῳ συνεπιθεμένης. λέγονται γὰρ ἐν ὀλίγοις τῶν κατὰ γένος αὐτῷ προσηκόντων ὁμοίως ἀποβαλεῖν τὴν ὄψιν, ὑπὸ γήρωσ ἀπομαρανθεῖ-

1 Sic dedit R. consentiente Ald. & Crat. pro vulg. ἧς εὐξάτο: — se obstrictum esse gratis reddendis erga Deos, voti reum factum, quos Deos votum faciens rogasset, ut Siculos videret libertate loquendi potitos. Eodem quidem monente, lectio vulg. defendi potest sic construendo: ἔφη θεοῖς ὀφείλειν χάριν ταύτης ἧς παρρησίας, ἧς κυρίας γενέσθαι τὰς Συρακυσίας ἡξάτο. Junitinae lectionem, pro ἐπιθεῖν substituendo ἐπιδῶν, quod & Br. conjecit, ita exhibet: τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν, ἐπιδῶν ἧς παρρησίας κυρίας γενομέναις, ὀφείλειν.

2 Ita R. dedit de suo pro vulg. ἐν αὐταῖς.

3 R. mavult ἐνεπιδεξάμενος.

4 Ita dedit R. de suo. Consentit quodam modo Tudertina versio *affiduis malis vexata*. Vulg. αἰδίων, quae vox etiam Br. fuit suspecta, conjicienti ἰδίων.

Ἰεῦσαν. ὁ δὲ Ἀθάνης¹, ἔτι συνεῶτος τῷ πρὸς Ἴππωνα πολέμῳ καὶ Μάμερκον, ἐν Μυλλαιῖς² ἐπὶ στρατοπέδῳ Φησὶν ἀπογλαυκωθῆναι τὴν ὄψιν αὐτῆ, καὶ πᾶσι Φανερὸν γενέσθαι τὴν πῆρωσιν· ἐ μὴν ἀποσῆναι δια τῆτο πολιορκίας, ἀλλ' ἐμμείναντα τῷ πολέμῳ λαβεῖν τὰς τυράννας. ὡς δ' ἐπανῆλθεν εἰς Συρακῆσας, εὐθὺς ἀποθέσθαι τὴν μοναρχίαν καὶ παραιτεῖσθαι³ τὰς πολιτάς, τῶν πραγμάτων εἰς τὸ κάλλιστον ἡκόντων τέλος.

XXXVIII. Ἐκεῖνον μὲν ἐν αὐτὸν ὑπομείναντα τὴν συμφορὰν ἀλύπως ἤτλον ἂν τις θαυμάσειε. τῶν δὲ Συρακυσίων ἀξιὸν ἀγαθὰι τὴν πρὸς⁴ τὸν ἄνδρα τιμὴν καὶ χάριν, ἣν ἐπεδείξαντο πεπηρωμένῳ, Φοιτῶντες ἐπὶ θύρας αὐτοῖς⁵, καὶ τῶν ξένων τὰς παρεπιδημῆντας ἀγοντες εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ χωρίον, ὅπως θεάσαιντο τὸν εἰεργέτην αὐτῶν, ἀγαλλόμενοι καὶ μέγα φρονῶντες, ὅτι παρ' αὐτοῖς εἴλετο καταζῆσαι τὸν βίον, ἔτω λαμπρᾶς ἐπανόδῳ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρεσκευασμένης αὐτῷ διὰ τῶν εὐτυχημάτων, καταφρονήσας. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων εἰς τὴν ἐκεῖνε τιμὴν γραφομένων καὶ πραττομένων, ἐδενοῦς ἤτλον ἦν τὸ ψηφίσασθαι τὸν τῶν Συρακυσίων δῆμον, ὅσάν τις συμπέσοι πόλεμος αὐτοῖς πρὸς ἄλλοφύλους, Κορινθίῳ χρῆσθαι στρατηγῷ. καλὴν δὲ καὶ τὸ περὶ τὰς ἐκκλησίας γινόμενον ὄψιν εἰς τιμὴν αὐτῆ παρέειχε. τὰ γὰρ ἄλλα δι' αὐτῶν κρινόντες, ἐπὶ τὰς μείζονας διασκέψεις ἐκεῖνον ἐκάλαν. ὁ δὲ νομιζόμενος δι' ἀγορᾶς ἐπὶ ζεύγους πρὸς⁶ τὸ θεάτρον ἐπορεύετο· καὶ

L 3

τῆς

¹ Anon. Ἀθάνης.

² Br. manult Μύλλαις, cum Strabone, Scylace, & Ptolemaeo.

³ Scil. αὐτὸν εἶναι ἀποθέσθαι τὴν μοναρχίαν. R.

⁴ V. κατὰ τὸν. Cat. l. v. Frft.

⁵ V. αὐτῆ. Ibid.

⁶ V. κατὰ. Ibid. Pro seq. ὡς περ (sup, R. εἴφ' ἤσπερ.

τῆς ἀπήνης, ὥσπερ ἐτύχχανε καθήμενος, εἰσαγομένης, ὃ μὲν δῆμος ἠσπάζετο, μιᾷ Φωνῇ προσαγορευῶν αὐτόν. ὃ δ' ἀντασπασάμενος, καὶ χρόνον τινὰ δὲς ταῖς εὐφημαίαις καὶ τοῖς ἐπαῖνοις, εἶτα διακῆσας τὸ ζητέμενον, ἀπεφαίνετο γνώμην. ἐπιχειροτονηθείσης δὲ ταύτης, οἱ μὲν ὑπηρεταὶ πάλιν ἀπῆγον διὰ τῶ θεάτρα τὸ ζεῦγος, οἱ δὲ πολῖται, βοῇ καὶ κρότῳ προπέμψαντες ἐκείνον, ἤδη τὰ λοιπὰ τῶν δημοσίων καθ' αὐτὰς ἐχρημάτιζον.

XXXIX. Ἐν τοιαύτῃ δὲ γηροτροφέμενος τιμῇ μετ' εὐνοίας, ὥσπερ πατὴρ κοινός, ἐκ μικρᾶς προφάσεως τῷ γρόνῳ συνεφαψαμένης ἐτελεύτησεν. ἡμερῶν δὲ δοθεισῶν τοῖς μὲν Συρακκασίοις εἰς τὸ παρασκευάσαι γὰ περὶ τὴν λαφῆν, τοῖς δὲ περιοίκιοις καὶ ξένοις εἰς τὸ συνελθεῖν, γὰ τ' ἄλλα λαμπρᾶς χορηγίας ἔτυχε, καὶ τὸ λέχος οἱ ψήφῳ τῶν νεανίσκων προκριθέντες ἔφερον κεκοσμημένον διὰ ¹ τῶν Διονυσίων Τυραννείων τότε κατεσκευασμένων. πρῶτεμπον δὲ πολλαὶ μυριάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὧν ὄψις μὲν ἦν ἐορτῇ πρέπεια, πάντων ἐσεφανωμένων καὶ καθαρὰς ἐδῆτας φορέντων. Φωναὶ δὲ καὶ δάκρυα συγκεκραμένα τῷ μακαρισμῷ τῶ τεθνηκότος, ἐλιμῆς ἀφοσίωσιν, ἐδὲ λειτουργίαν ἐκ προβελεύματος, ἀλλὰ πόθον δίκαιον ἐπεδείκνυντο, καὶ χάριν ἀληθινῆς εὐνοίας. Τέλος δὲ τῆς κλινης ἐπὶ τὴν πυρρὴν τεθείσης, Δημήτριος, ὃς ἦν μεγαλοφωνότατος τῶν τότε κηρύκων, γεγραμμένον ² ἀνεῖπε κήρυγμα τοῖστων ὃ δῆμος τῶν Συρακκασίων, Τιμολέοντα Τιμοδῆμα, Κορινθίον τόνδε ³, θάπτει μὲν διακοσίω μῶν, ἐτίμη-

σε

¹ h. l. non est per, sed praeter, pro vorbey. R. Mellus, ut mihi videtur, Schirach: über das zerstörte Tyrannenschloß der Dionysier.

² de scripto, las vom Papier ab. R.

³ R. aut tollendum cen'et, aut mutandum cum τὸν κλανόν. Idem in seq. mavult ἀπὸ τῶν δικ., μῶν.

σε ¹ δ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀγῶσι μισοῖς, ἰππι-
ποῖς, γυμνικοῖς· ὅτι τὰς τυράννας καταλύσας, καὶ τὰς
βαρβάρους καταπολεμήσας, καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀναστά-
των πόλεων οἰήσας, ἀπέδωκε τὰς νόμους τοῖς Σικελιώ-
ταις. ἐποίησαντο δὲ τὴν λαφύην τῆ σάματος ἐν ἀγορᾷ,
καὶ σοῦς ὕπερον περιβαλόντες, καὶ παλαίστρας ἐνοικοδο-
μήσαντες, γυμνάσιον τοῖς νέοις ἀνήκαν, καὶ Τιμολεόν-
τειον ² προσηγόρευσαν. αὐτοὶ δὲ χρώμενοι πολιτεία καὶ
νόμοις, ἕς ἐκείνος κατέστησεν, ἐπὶ πολὺν χρόνον εὐδαι-
μονῶντες διετέλεσαν.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ.

Ἐμοὶ τῆς τῶν βίων ἀψαθαι μὲν γραφῆς συνέβη δι'
ἑτέρας, ἐπιμένειν δὲ καὶ Φιλοχωρεῖν ἤδη ³ καὶ
δι' ἑμαυτὸν, ὡσπερ ἐν ἐσόπλῳ, τῇ ἰσορίᾳ πειράμενον ⁴
ἀμωσγέπως κοσμεῖν καὶ ἀφομοῖν πρὸς τὰς ἐκεῖνων ἀρε-
τὰς τὸν βίον. ἄδεν ⁵ γὰρ ἄλλω, ἢ συνδιαιτήσῃ καὶ
συμβιώσῃ, τὸ γινόμενον εἴκειν, ὅταν ὡσπερ ἐπιξενέμε-
νον ἕκαστον αὐτῶν ἐν μέρει διὰ τῆς ἰσορίας ὑποδεχόμε-
νοι καὶ περιλαμβάνοντες ⁶, ἀναθεωρῶμεν, ὅσος ἔην,
L 4 οἶός

¹ hoc decreto sanxit & cavit, ut in perpetuum cohonestetur. R. V. habet τῆμῆσα. Forsan utrumque conjungendum: ἐτίμησε δὲ καὶ τῆμῆσα.

² Anon. καὶ Τιμολέοντα.

³ In Vulg. sejunctum est a seqq. per comma. Rectius autem H. Steph. videbatur jungi sequentibus.

⁴ R. mavult πειρωμένω, ut ad ἐμοὶ referatur, non ad ἐμαυτὸν.

⁵ Ita legi Br. voluit pro vulg. ἄδεν. Cum id R. recepit, necesse factu fuit, ut etiam ἄλλω ἢ daret, pro vulg. ἄλλ' ἢ.

⁶ Sic R. dedit — *amplexantes, ulnis complectentes*, pro vulg. παραλαμβάνοντες. Idem etiam suspic. παραβάλλοντες, inter sese comparantes.

οἶός τε ¹, τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα πρὸς γυνῶσιν ἀπὸ τῶν πράξεων λαμβάνοντες ². Φεῦ, Φεῦ· τί τάτ' ἄχάρμα μείζον ἂν λάβοις, πρὸς ἐκαστόν τ' ἢ πρὸς ἑνὲν ἄλλο; Δημόκριτος μὲν γὰρ εὐχεσθαι Φησι δεῖν, ὅπως εὐλόγων εἰδώλων ³ τυγχάνωμεν, καὶ τὰ σύμφυλα καὶ τὰ χρηστὰ μᾶλλον ἡμῖν ἐν τῷ περιέχοντος, ἢ τὰ ἄφυλα ⁴ καὶ τὰ σκαιὰ, συμφέρηται, λόγον ἔτ' ἀληθῆ, καὶ

1 Dacérius haec verba ex Hom. Iliad. ω. 630. desumpta censet.

2 R. mavult ἐλαμβάνοντες. Sequentia eidem e tragico quodam sumta videntur a Plutarcho, nulla metri habita ratione.

3 Finxit Democritus *imagines* quasdam, a natura fufas, quae ubique in toto orbe suos haberent circuitus, & ubique omnibus obversarentur, & a quibus animi hominum pulsarentur. Cf. Cic. de nat. d. l. 1. ad Famil. l. XV. epist. 16. Divin. 2, 67. ad Attic. 2, 3. Aul. Gell. V, 16. Brucker. Hist. phil. T. II. L. 2, 11. Gassend. de phil. Epicur. P. II. Sect. I. c. 11. Quid sint εἰδῶλα εὐλογα, ingeniose explicat Xyl. (licet εὐλογα praetulerit, si qua auctoritate confirmari possit, & nisi eadem voce *Plu. t.* uteretur in *orac. def.*) εὐλογον ipsi est, quod nobis bona fortuna & prospera sorte obtigit, nempe opportunum & commodum. Deducit hoc vocabulum a *λελογχίνας*, forte obtinuisse, aut accepisse, a verbo *λαγχάνομαι*. Consentiant sane sequentia Plutarchi verba huic conjecturae. Accedas ulterius, si placet, *Hesychium*, a Joh. Alberti editum, in -voce εὐλογχῆν, εὐμοιρεῖν; coll. Δίλογχος & λόγχη, ubi extat: λόγchas ἐκάλαν ἴσι κλήρας; item λόγχη-μερίς. Εὐλογχος ergo & εὐκλήρος synonyma sunt.

4 Ita R. de suo dedit, quo respondeat praemisso τὰ σύμφυλα pro vulg. τὰ φυσῶλα — *non consentanea naturae nostrae*. Equidem malim ἀσύμφυλα, vox, ut mihi videtur, ad antecedens aptior, & verè opposita, sensumque praebens, quem vox ἄφυλα, si secundum etymon eam inquiras, nunquam commode suppeditabit. Nec mihi videor aliquid conjicere, de quo non jam alii eruditorum cogitarint. Cf. Hesych. in not. ad vocem ἀσύφηλος, pro qua alii scribendum contendunt ἀσύμφυλος, vocem ad h. Plut. l. applicandam. Ex eadem nota observare licet, alios pro σύμφυλα exhibuisse σύμφορα, cui oppoui posset ἀσύμφορα.

καὶ πρὸς ¹ ἀπεράντας ἐπιφέροντα δεισιδαιμονίας, εἰς Φιλοσοφίαν καταβάλλων. ἡμεῖς δὲ τῇ περὶ τὴν ἰσορίαν διατριβῇ, καὶ τῆς γραφῆς τῇ συνηθείᾳ, παρασκευάζομεν ² ἑαυτὰς τὰς τῶν ἀρίστων καὶ δοκιμωτάτων μνήμας ὑποδεχομένους ἀεὶ ταῖς ψυχαῖς, εἴ τι Φαῦλον, ἢ κακότηδες, ἢ ἀγενεές, αἱ τῶν συνόντων ἐξ ἀνάγκης ὁμιλία προσβάλλουσιν, ἐκτρέβειν καὶ διωδεῖσθαι, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν παραδειγμάτων ἴλω καὶ πράξιαν ἀποσρέφοντες ³ τὴν διάνοιαν. ὦν ἐν τῷ παρόντι προκεχειρισμέθα σοι ⁴ τὸν Τιμολέοντος τῷ Κορινθίῳ καὶ τὸν Αἰμιλίῳ Παύλῳ βίον, ἀνδρῶν ἕκ μόνον ταῖς αἰρέσεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς τύχαις ⁵ ἀγαθαῖς ὁμοίως κεχρημένων ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ διαμφισβήτησιν παρεξόβην, πότερον εὐποτμίῃ μᾶλλον, ἢ Φρονήσει, τὰ μέγιστα τῶν πεπραγμένων κατάρθωσαν.

II. Τὸν Αἰμιλίῳ οἶκον ἐν Ῥώμῃ τῶν ⁶ εὐπατριδῶν γεγονέναι καὶ παλαιῶν, οἱ πλεῖστοι συγγραφεῖς ὁμολογῶσιν. ὅτι δ' ὁ πρῶτος αὐτῶν, καὶ τῷ γένει τὴν ἐπωνυμίαν ἀπολιπὼν, Μαμέρκος ⁷ ἦν, Πυθαγόρα παῖς τῷ σοφῷ, δι' αἰμιλίαν λόγῳ καὶ χάριν Αἰμιλίος προσμαφορευθεῖς, εἰρήμασιν ἔνιοι τῶν Πυθαγόρα τὴν Νεκρῶ τῷ βασιλέως παιδεύουσιν ἀναθέντων. οἱ μὲν ἔν πλεῖστοι τῶν εἰς δόξαν ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης προελθόντων, δι' ἀρετὴν, ἦν ἐξήλωσαν, εὐτύχησαν. Λευκίῳ δὲ Παύλῳ τὸ περὶ Κάννας ἀτύχημα τὴν τε Φρόνησιν ἅμα καὶ τὴν

I. 5

ἀνδρείααν

¹ V. καὶ γὰ ἀπ. Cat. l. v. Frft.

² i. e. συνεδίξομεν. R.

³ R. praefert ἀποσρέφοντας in accus. ob praeced. accus.

⁴ R. quaerit, cum προκεχειρισμένοι πέμπομέν σοι — an vulgata idem dicat?

⁵ Hanc Anou. lectionem, quam Br. probavit, R. recepit pro vulg. ψυχαῖς.

⁶ Poterant verba etiam sic strui: τῶν ἐν Ῥώμῃ εὐπατρ. R.

⁷ Sic ex Numa legendum censuit Xyl. Sic & Anou. & Dacer. ex Ms. Vulgo Μάρκος.

ἀνδρείαν ἔδειξεν. ὡς γὰρ ἐκ ἔπεισε τὸν συνάρχοντα, καλύων μάχεσθαι, τῷ μὲν ἀγῶνος ἅκων μετέχεν αὐτῷ, τῆς δὲ Φυγῆς ἐκ ἐκοινωνήσεν, ἀλλὰ τῷ συνάψαντος τὸν κίνδυνον ἐγκαταλιπόντος, αὐτὸς ἐς οὐ καὶ μαχόμενος τοῖς πολεμίοις ἐτελεύτησε. τότε θυγάτηρ μὲν Αἰμιλία Σηηπίωνι τῷ μεγάλῳ συνώκησεν· υἱὸς δὲ Παῦλος Αἰμίλιος, περὶ ἧς τάδε γράφεται, γεγονὼς ἐν ἡλικίᾳ κατὰ καιρὸν ἀνθῆντα δόξαις καὶ ἀρεταῖς ἐπιφανέστων ἀνδρῶν καὶ μεγίστων, διέλαμψεν, ἔταυτὰ τοῖς εὐδοκίμοις τότε νέοις ἐπιτηδεύματα ζηλώσας, ἐδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπ' ἀρχῆς πορευθεῖς. ἔτε γὰρ λόγον ἤσκει¹ περὶ δίκας, ἀσπασμῶν τε καὶ δεξιῶσις καὶ Φιλοφροσύνας, αἷς ὑποτρέχοντες οἱ πολλοὶ τὸν δῆμον ἐκλήωντο², θεραπευτικοὶ καὶ σπικδαῖοι³ γενόμενοι, παντάπασιν ἐξέλιπε, πρὸς ἑδότερον⁴ ἀφυῶς ἔχων, ὡς δ' ἑκατέρω⁵ κρείττονα τὴν ἀπ' ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πίστεως δόξαν αὐτῷ περιποιώμενος, οἷς εὐθύς διέφερε τῶν καθ' ἡλικίαν.

III. Πρώτην γὰρ τῶν ἐπιφανῶν ἀρχῶν⁶ ἀγορανομίαν μετελθὼν, προεκρίθη δέκα δυεῖν ἀνδρῶν συναπογραψαμένων, ἕς ὕστερον ἅπαντας ὑπατεῦσαι λέγασιν
γενέ-

1 R. post h. v. deesse videtur: ἀδὲ συχνάκις ἐστρέφεται περὶ δικαστήρια.

2 R. quaerit, num Plut. more quodam suo ἐκλήωντο usurpaverit pro ἀνεκλήωντο, quod alii in hac re usurpant?

3 R. sup: καὶ ἔ vel μὴ σπικδαῖοι — famulatorii quidam potius, quam graves suaeque dignitatis memores homines — vel potius σπικδαστικοί, ambitiosi.

4 neque ad eloquentiam forensē, neque ad comitatem prendendo cives obstringentem. R.

5 pro ἀμφοτέρων quam utrumque, vel utrumvis seorsim sumtum. R.

6 Omisit Aretinus ἐπιφανῶν, vertens: primum e magistratibus aedilitatem petens. Commode posse intelligi curules, monet Xyl.

γενόμενος δ' ἱερεὺς, τῶν Αὐγέρων προσαγορευομένων, ἔς τῆς ἀπ' ὀριθίων καὶ διοσημεϊῶν ἀποδεικνύουσι Ῥωμαῖοι μαντικῆς ἐπισκόπος καὶ Φύλακας, ἔτω προσέρχε τοῖς πατρίοις ἔδρασι, καὶ κατενόησε τὴν τῶν παλαιῶν περὶ τὸ θεῖον εὐλάβειαν ¹, ὥς τιμὴν τινα δοκῶσαν εἶναι, καὶ ζηλημένην ἄλλως ἕνεκα δόξης, τὴν ἱερωσύνην, τῶν ἀκροτάτων μίαν ἀποφῆναι τεχνῶν, καὶ μαρτυρῆσαι τοῖς φιλοσόφοις, ὅσοι τὴν εὐσέβειαν ἰρίσαντο θεραπείας θεῶν ἐπισήμην εἶναι. πάντα γὰρ ἐδράτο μετ' ἐμπειρίας ὑπ' αὐτῆ καὶ σκεδῆς, χολῆν τῶν ἄλλων ² ἄγοντος, ἔτε γίγνοιτο πρὸς τάτω, καὶ παραλείποντος ἐδέν, ἐδὲ καινοτομῶντος, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνιερούσιν αἰεὶ καὶ περὶ τῶν μικρῶν διαφερομένον, καὶ διδάσκοντος, ὡς εἰ τὸ θεῖον εὐκόλον τις ἡγεῖται καὶ ἀμεμφές εἶναι τῶν ἀμελειῶν, ἀλλὰ τῇ γε πόλει χαλεπὸν ἢ περὶ ταῦτα συγγνώμη καὶ παρόρασις. ἐδεῖς γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μεγάλῳ παρανομήματι κινεῖ πολιτεῖαν, ἀλλὰ καὶ ³ τὴν τῶν

1 *Sensum Plutarchi, latius, (ut mihi videtur, patentem, non commode expressit Schirach: und studirte das bey diesen Religionainstitute ehedem Uebliche so sehr. Melius Aretinus: Sic veterum circa divina observantiam disciplinamque cognovit — sut Xyl. priscorum in colendo numine religioni animum advertit.*

2 R. *supr. χολῆν ἀπὸ τῶν ἄλλων.*

3 *Haec particula καὶ R. otiosa videtur, cum sententia postulet ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τὴν γ. μ. Forfan repetendum est ex praeced. constructione, & inferendum inter duas has particulas κινῶσιν ἐξ ἀρχῆς — Niemand setzt den Staat sogleich im Anfang mit grössern gesetzwidrigen Handlungen in Gefahr, sondern die Menschen thun es anfänglich, indem sie in kleinen Sachen nachlässig sind, und zerstören dadurch das, was Schutzwahre gegen grössere Vergehungen seyn soll. Vel tota dictio idem valet ac ἔ μόνον δὲ κινῶσιν ἀλλὰ καὶ τὴν γ. μ. φ. Haec saltim explicatio mihi accedere videtur ad usum harum particularum ἀλλὰ καὶ, quem alibi in graecis scriptoribus licet invenire. Cf. Devar. de part. graec. ling. pag. 14. edit. Reusmanni.*

τῶν μειζόνων Φραγῶν καταλύουσιν οἱ προϊέμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς μικροῖς ἀκριβειαν. ὅμοιον δὲ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐθῶν τε καὶ πατρίων ἐξετασὴν καὶ Φύλακα παρεῖχεν ἑαυτὸν, ἔδημαγωγῶν ἐν τῷ στρατηγεῖν, ἐδ', ὡσπερ οἱ πλείστοι τῷτε, δευτέρας ἀρχὰς ταῖς πρώταις μνώμενος διὰ τῆς χαρίζεσθαι, καὶ πρῶτος εἶναι τοῖς ἀρχομένοις, ἀλλ' ὡσπερ ἱερεὺς ἄλλων ὀργίων δεινῶν, τῶν περὶ τὰς στρατείας ἐθῶν ἐξηγέμενος ἕκαστα ¹, καὶ Φοβερός ὢν τοῖς ἀπειθεῖσι καὶ παραβαίνουσιν, ἄρθε τὴν πακρίδα, μικρῶν δεινὸν πάρεργον ἠγέμενος τὸ νικᾶν τὰς πολέμους τῆς παιδεύειν τὰς πολίτας.

IV.

¹ De hoc loco me multum haesitasse, lubentissime fateor. Nec dubito, quin lectori cuivis attentiori idem usu eveniat. Perturbarunt me primo commata, quae in textu Reiskiano deprehenduntur; deinde de variantibus, quae, nulla quidem codicis nota, in ed. Frft. extant *περὶ τὰς θυσίας* pro *περὶ τὰς στρατείας*, & *ἐκάστω* pro *ἕκαστα*. — Sollicitus fui; denique in explicando epitheto, cum ὀργίων conjuncto, non obitante vario ejus uiv, quem novi, mihi satisfacere non valui. Duo ergo commata inter *ἱερεὺς* & *ἄλλων*, nec non *ἐθῶν* & *ἐξηγέμενος* sustuli, ut constructio facilius possit evolvi. De reliquis textum quodam modo mihi ita restituo: ἀλλ' ὡσπερ ἱερεὺς, περὶ τὰς τῶν ὀργίων θυσίας δεινός, τῶν &c. sed ut sacerdos, rerum sacrarum in festo solenni observandarum bene peritus, plebemque sollicite de illis instruens, & ut omni ex parte illis satisfiat, diligenter prospiciens, ita quaevis & singula, ad rem militarem pertinentia &c. Quodsi haec conjectura nimis audax aut minus commoda videretur, malim levi mutatione ita legere & distinguere: ἀλλ' ὡσπ. ἱερ. ἄλλων ὀργίων, δεινῶς τῶν περὶ τ. σ. ἐθ. ἐξ. ἕκαστα. Quam belle Plut. in usu vocis *ἐξηγητῆος* ad explanandam similitudinem, quam adhibet, sibi constet, lectores, praesertim juniores, ut animadvertant, rogo. Jam in Camillo, T. I. p. 357. eadem occurrit, cum ipsi de rebus sacris sermo est: θυσίας δὲ τοῖς θεοῖς καὶ καθάρσας τὴν πόλιν, ἐξηγητῶν τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν. Singularem ergo sensum de illis valet, qui sacra interpretantur. Ita Suidas: Ἐξηγητῆς ἰδίως ὁ ἐξηγέμενος τὰ ἱερά; ibid. in not. ex Schollast. Sophocli. ad Electr. ἐξηγησίς, διασάφησις θεῶν. Item Hesych. ἐξηγητῆς, ὁ περὶ ἱερῶν καὶ διοσημασίων ἐξηγέμενος.

IV. Συσάντος δὲ τῷ πρὸς Ἀντίοχον τὸν μέγαν πολέμῳ τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τῶν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν τετραμμένῳ πρὸς ἐκείνον, ἄλλος ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνεῆλθε πόλεμος, ἐν Ἰβηρίᾳ κινήματων μεγάλων γινομένων ¹. ἐπὶ τῆτον ὁ Αἰμίλιος ἐξεπέμφθη στρατηγός, ἔχων ἕξ ἔχων πελέκεις, ὅσας ἔχασιν οἱ στρατηγῶντες, ἀλλὰ προσλαβὼν ἐτέρας τοσάυτας, ὥστε τῆς ἀρχῆς ὑπατικὸν γενέσθαι τὸ ἀξίωμα. μάχη μὲν ἔνδις ἐκ παρατάξεως ἐνίκησε τὰς βαρβάρους, περὶ τρισμυρίας ἀνελών, καὶ δοκεῖ τὸ κατόρθωμα τῆς στρατηγίας περιφανῶς ² γενέσθαι χωρίων εὐφυῶν, καὶ ποταμῶν τινος διαβάσει βραχέων παραχούτος αὐτῷ πρὸς τὸ νίκημα τοῖς στρατιώταις. πόλεις δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίας ἐχειρώσατο δεξαμένους αὐτὸν ἐκκσίως. ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ πίσει συνηρμοσμένην ἀπολιπὼν τὴν ἐπαρχίαν, εἰς Ῥώμην ἐπανήλθεν, ἔδὲ δραχμῇ μιᾷ γεγονώς εὐπωρότερος ὑπὸ τῆς στρατηγίας ³. ἦν δὲ καὶ περὶ τὰλλα χρηματιστῆς ἀργότερος, εὐδάπανος δὲ καὶ ἀφειδῆς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. ἔκ πολλὰ δ' ἦν ⁴, ἀλλὰ καὶ Φερνῆς ὀφειλομένης τῇ γυναικί, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, γλίχρως ἐξήρκεσεν.

V. Ἐγήμε δὲ Παπίριον, ἀνδρὸς ὑπατικῶ Μάσωνος ⁵ θυγατέρα, καὶ χρόνον συνοικήσας πολὺν, ἀφ-
ἦκε

¹ H. Steph. ad haec: repono κίνημα τῶν, item γινόμενος pro γινόμενον, & ἐν Ἰβηρίᾳ praecedentibus jungo. Bryano suo fore nil mutandum.

² Hanc lectionem recepit R. ex Anon. Junt. Ald. Vulgo περιφανῆς. Crusier. ea victoria plane prudentiae attribuenda ducis. Etiam Aretinus consentit: *manifeste* apparuit, victoriam ex industria ejus partam fuisse.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. στρατίας.

⁴ R. monente idem est, ac si dixisset: ἔ μόνον δὲ ἔ πολλὰ ἦν, ἀλλὰ καὶ — non modo fortunae ei amplae non erant, sed etiam tam exiguae, ut aegre sufficerent restituendae doti.

⁵ V. Μάσωνος, Aretinus vertit Nafonis. Annotus legit Μάσωνος. Br. placet cum Sigonio & Dacerio V. lectio. Papirius Maso fuit consul A. U. 522. & Corsos subegit.

ἔκε τὸν γάμον, καίπερ ἐξ αὐτῆς καλλιτεχνότατος γε-
 γόμενος. αὐτὴ γὰρ ἦν ἡ τὸν κλεινότατον αὐτῷ Σκη-
 πίωνα τεκῆσα καὶ Μάξιμον Φάβιον. αἰτία δὲ γεγραμ-
 μένη τῆς διασάσεως ἐκ ἤλθεν εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἔοικεν
 ἀληθείης τις εἶναι λόγος περὶ γάμου λύσεως γεγόμενος,
 ὡς ἀνὴρ Ῥωμαῖος ἀπεπέμπετο γυναῖκα ¹. τῶν δὲ Φί-
 λων νεθεάντων αὐτὸν. ἐχὶ σώφρων; ἐκ εὐμορφος;
 ἐχὶ παιδοποιός; προτεινας τὸ ὑπόδημα, κάλτιον αὐτὸ
 Ῥωμαῖοι καλῶσιν, εἶπεν. ἐκ εὐπρεπῆς ἕτος; ἐ νεκρ-
 γῆς; ἀλλ' ἐκ ἂν εἰδείη τις ὑμῶν, καθ' ὃ τι θλίβεται
 μέρος ἐμὸς πᾶς. τῷ γὰρ ὄντι μεγάλαι μὲν ἁμαρτίαι
 ἀναπεπλάμεναι γυναῖκας ἀνδρῶν ἄλλας ἀπήλλαξαν. τὰς
 δ' ἐκ ² τινος ἀηδίας, καὶ δυσαρμοσίας ἡθῶν, μικρὰ καὶ
 πυννά

¹ Dissentunt in hoc loco interpp. Alii sunt, qui ita ver-
 tunt, quasi, quod de calceo sequitur, non Paulus, sed alius
 quidam Romanus, causam divortii interrogatus, responderit.
 Ita Amiotus, Crusenius, Schirach, Kind. — Leonard, Aretinus
 autem totum hunc locum de Aemilio Paulo vult intelligi, ita
 vertens: quae autem causa divortii fuerit, non extat. Sed vi-
 detur aliqua efficax ratio affuisse: illud autem constat, cum
 amici familiaresque divortium graviter improbant, Aemilio
 dicerent: — — porrexit ille pedem &c. Ad ejus partes trans-
 iit Xyl. accuratius vertens: causa divortii ad nos non perve-
 nit, videturque verum esse, quod jactatum est de eo discidio,
 Romanum virum uxori suae nuncium remisisse. Etenim ami-
 cis eum objurgantibus &c. adnotansque: „Ut meam conjectu-
 ram (nihil enim habeo certi) exponam, videtur mihi Plutar-
 chus hoc velle, quia ejus divortii causam nemo comperisset,
 & certum tamen esset, haud ab re Paulum tale aliquid facturum
 fuisse, vulgi sermonem extitisse, dimissam a Romano viro con-
 jugem, atque hoc quasi proverbium fuisse: nam λόγος saepe
 etiam proverbium significat. Romanum autem proverbialiter
 intelligi virum gravem severumque, & propositi tenacem atque
 ἀπαράτητον — — Profecto responsum de calceo Aemilianum
 esse apparet.“

² Br. legendum censuit: τὰ δ' ἐκ scilicet προσκρήματα. R.
 autem tuetur lect. vulgarem, quae idem valet ac ἄλλας δὲ γυ-
 ναῖκας ἀπήλλαξε τῶν ἀνδρῶν μικρὰ προσκρ. Idem addidit in
 seq. α̅ ante λωνθ. de suo.

κυκλᾶ προσκρέματα, ἃ λανθάνοντα τὰς ἄλλας, ἀπεργάζεται τὰς ἀνηκέστους ἐν ταῖς συμβιώσεσιν ἀλλοτριότητάς. ἔτω δ' ἔν¹ Αἰμίλιος ἀπαλλαγείς τῆς Παπυρίας, ἑτέραν ἠγάγετο, καὶ δύο παῖδας ἀρρένας τεκέσης, τέττας μὲν ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε, τὰς δὲ προτέρας εἰσεποίησεν οἴκοις τοῖς μεγίστοις καὶ γένεσι τοῖς ἐπιφανεσάτοισι· τὸν μὲν πρεσβύτερον τῷ² Μαξίμῳ Φαβίῳ τῷ πεντάκις ὑπατεύσαντος, τὸν δὲ νεώτερον Ἀφρικανῷ Σκηπίωνος υἱὸς³, ἀνεψιὸν ὄντα, θέμενος, Σκηπίωνα προσηγόρευσεν⁴. τῶν δὲ θυγατέρων τῶν Αἰμιλίας τὴν μὲν ὁ Κάτωνος υἱὸς ἐγγημεν, τὴν δ' Αἴλιος Τεβέρων, ἀνὴρ ἄριστος, καὶ μεγαλοπρεπέστατα Ῥωμαίων πενία χρησάμενος. ἦσαν γὰρ ἑκκαίδεκα συγγενεῖς, Αἴλιοι πάντες. οἰκίδιον δὲ πᾶν μικρὸν, ὃ⁵ ἦν αὐτοῖς, καὶ χωρίον ἐν ἤρκει πᾶσιν, μίαν ἐσίαν νέμεισι μετὰ παιδῶν πολλῶν καὶ γυναικῶν. ἐν αἷς καὶ ἡ Αἰμιλία τῷδε θυγάτηρ ἦν δις ὑπατεύσαντος καὶ δις θριαμβεύσαντος, ἐκ αἰχθυνομένη τὴν πενίαν τῷ ἀνδρὶ, ἀλλὰ θαυμάζεσα τὴν ἀρετὴν, δι' ἧς πένης ἦν. οἱ δὲ νῦν ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς ἀν μὴ κλίμασι καὶ ποταμοῖς καὶ διατειχίσμασι ὀρίσῃσι τὰ κοινὰ, καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐν μέσῳ λάβωσιν ἢ π' ἀλλήλων,

¹ V. ὃ δ' ἔν.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἀπό. Subaud. οἴκῃ. Aretinus vertit: a Fabio Maximo, quinquies consule. Eum sequitur Amiotus, & Schirach: den ältesten nahm Fabius Maximus, der fünfmal Consul gewesen war — an Kindesstatt an. Plus quam absurde hoc dici, jam Xyl. monuit, & ex nexu historiae facile cuivis apparet. Ipse (Xyl. pro ἀπό substituit υἱός. Consentit Dacer. & ita vertit Kind. Br. susp. delendum esse ἀπό, cum sequatur υἱός, quod hic facile subaudiri poterat.

³ V. υἱόν. Cat. l. v. Frst.

⁴ Filius major natus dictus fuit Qu. Fabius Maximus Aemilianus; minor autem P. Cornelius Scipio Aemilianus; quem morem paterni nominis retinendi cum alii, tum Dio l. 40. & 55. explicat. Xyl.

⁵ Hoc pronomen addidit R. de suo.

ἔ παύονται διαφερόμενοι. ταῦτα μὲν ἔν ἡ ἰστορία λογιζέσθαι καὶ παρεπισκοπεῖν δίδωσι τοῖς σώζεσθαι βελομένοις.

VI. Ὁ δ' Αἰμίλιος ὑπάτος ἀποδειχθεὶς, ἐσράτευσεν ἐπὶ τὰς παραλίκας Λίγυας, ἔς ἐνιοὶ καὶ Λιγυσίνης ὀνομάζεσι, μάχιμον καὶ θυμοειδὲς ἔθνος, ἐμπείρως δὲ πολεμεῖν διδασκόμενον ὑπὸ Ῥωμαίων, διὰ τὴν γειτνίασιν. τὰ γὰρ ἕχματα τῆς Ἰταλίας, καὶ καταλήγοντα πρὸς τὰς Ἄλπεις, αὐτῶν τε τῶν Ἄλπεων καὶ κλυζόμενα τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, καὶ πρὸς τὴν Λιβύην ἀνταίροντα νέμονται, μεμιγμένοι ἰ Γαλάταις καὶ τοῖς παραλίοις Ἰβήραν. τότε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης ἀψάμενοι σκάφεσι πειρατικοῖς, ἀφηρόντο καὶ περιένοπλον τὰς ἐμπορίας, ἄχρι σηλῶν Ἡρακλείων ἀναπλέοντες. ἐπίοντος ἔν τῷ Αἰμιλίῳ, τετρακισμύριοι γενόμενοι τὸ πλῆθος ὑπέσθησαν· ὁ δὲ τὰς σύμπαντας ὀηλιανικὰς ἔχων, πενταπλασίους ἔσιν αὐτοῖς συνέβαλε· καὶ τρεψάμενος, καὶ κατακτείσας εἰς τὰ τεῖχη, διέδωκε λόγον Φιλάνθρωπον καὶ συμβατικόν. ἔ γὰρ ἦν βελομένοις ταῖς Ῥωμαίοις παντάπασιν ἐκκόψαι τὸ Λιγύων ἔθνος, ὡς περ ἔρκος, ἢ πρόβολον, ἐμποδῶν κείμενον τοῖς Γαλατικοῖς κινήμασιν ἐπαιωραμένοις αἰεὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν². πισεύσαντες ἔν τῷ Αἰμιλίῳ, τὰς τε ναῦς καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρισαν. ὁ δὲ, τὰς μὲν πόλεις ἐδὲν ἀδικήσας, ἢ μόνον τὰ τεῖχη περιελῶν, ἀπέδωκε· τὰς δὲ ναῦς ἀπάσας ἀφείλετο, καὶ πλοῖον ἐδὲν αὐτοῖς τρισκάλυμ μεῖζον ἀπέλιπε· τὰς δ' ἠλωκότας ὑπ' αὐτῶν³ κατὰ γῆν.

1 R. ad haec: commercia terrestria & maritima cum Gallis & Iberorum illis, qui ad oram maris mediterranei habitant. Tunc autem praeter exercitationem negotiationum inceperant quoque mare intutum reddere piraticis insultibus in navigantes.

2 R. fusc. ἐπαιωραμένοις αἰεὶ τοῖς περὶ τῆς Ἰταλίας, monens: priorem dativ. ad Gallos redire, ad posteriorem subaudiri aut κλέμσει, aut κατοικῶσι γὰ περὶ τ. Ἰτ.

3 Ita Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo ὑπὸ τῶν.

ἢ κατὰ θάλατταν ἀνεσώσατο, πολλὰς ξένους καὶ Ῥωμαίους εὐρεθέντας. ἐκείνη μὲν ἔν ἡ ὑπατεία τὰς εἰρημύνας πράξεις ἐπιφανεῖς ἔχεν. ὕπερον δὲ πολλὰς ποιήσας Φανερὸν αὐτὸν αὐδῆς ὑπατεῦσαι βεβλόμενον, καὶ ποτε καὶ παραγγεῖλας, ὡς ἀπέτυχε καὶ παρῶσθη, τὸ λαίπδον ἡσυχίαν εἶχε, τῶν ἱερῶν ἐπιμελέμενος, καὶ τὰς παιδας ἀσπιῶν. τῆμ μὲν ἐπιχώριον παιδείαν καὶ πάτριον, ὡσπερ αὐτὸς ἤσκητο, τὴν δ' Ἑλληνικὴν, Φιλοτιμότερον. ἔ γὰρ μόνου γραμματικοὶ καὶ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες, ἀλλὰ καὶ πλάσαι, καὶ ζωγράφοι, καὶ πάλων καὶ σκυλάκων ἐπιστάται, καὶ διδάσκαλοι θῆρας ἐλείψ, ἔστησαν περὶ ¹ τὰς νεανίσκας. ὁ δὲ πατήρ, εἰ μὴ τι δημόσιον ἐμποδῶν εἶη, παρῆν ἀεὶ μελετῶσι καὶ γυμναζομένοις, Φιλοτεκνότερος Ῥωμαίων γενόμενος.

VII. Τῶν δὲ δημοσίων πράξεων καιρὸς ἦν ἐκεῖνος τότε, καθ' ὃν Περσεὶ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ πολεμάουτες, ἐν αἰτίαις τὰς στρατηγὰς εἶχον, ὡς οἱ ἀπειρίαν καὶ ἀτολμίαν αἰχρῶς καὶ καταγελάσως τοῖς πράγμασι χρωμένους, καὶ πάχοντας ² κακῶς, μᾶλλον, ἢ ποιῶντας. ἄρτι μὲν γὰρ Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Μέγαλ, εἰξήντα τῆς ἀλλῆς Ἀσίας, ὑπὲρ τὸν Ταῦρον ἐβαλόντες καὶ κατακλείσαντες εἰς Συρίαν, ἐπὶ μυρίαῖς καὶ πεντακισχίλοις ταλάντοις ἀγαπήσαντα τὰς διαλύσεις ὀλίγω δὲ πρόσθεν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀντιρῆσαντες Φίλιππον, καὶ τὰς Ἑλλήνας ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθέρωσαντες ἔν τε βασιλεὺς ἀδείς παραβλητὸς εἰς τόλμαν, ἢ δύναμιν ἦν ³, Ἀννίβαν καταπολεμήσαντες ἐν ἀνεπίδον ἠγέντο, Περσεῖ, καθάπερ ἀντικάλω τῆς Ῥώμης, ἴσον Φε-

¹ R. non probat hanc dictionem; quasi peregrinum quid & inficetum olentem.

² Ita Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo πάχοντες — ποιῶντες.

³ R. addidit ἦν de suo.

ρόμενοι ¹ συμπεπλέχθαι, πολὺν ἤδη χρόνον ἀπὸ τῶν λειψάνων τῆς πατρῆας ἡτῆς πολεμῶντι πρὸς αὐτάς· ἀγνοῶντες, ὅτι πολλῶν τὴν Μακεδόνων δύναμιν ἡτῆθεις Φίλιππος ἐρῶμενεσέραν καὶ μαχιμωτέραν ἐποίησε. περὶ ἃν δειμι βραχέως, ἀνωθεν ἀρξάμενος.

VIII. Ἀντίγονος μέγιστον δυνηθεὶς τῶν Ἀλεξάνδρα διαδόχων καὶ στρατηγῶν, κησάμενος ἑαυτῷ καὶ γένοι τὴν τῆ βασιλείας προσηγορίαν, υἱὸν ἔχε Δημήτριον, ἔ παῖς Ἀντίγονος ἦν, ὁ Γουατᾶς ἐπονομαθεὶς· τάττε δὲ Δημήτριος· ὅς αὐτός τε βασιλεύσας χρόνον ἔ πολὺν, υἱὸν τε παῖδα τὴν ἡλικίαν ἀπολιπὼν Φίλιππον, ἐτελεύτησε. δεισαντες δὲ τὴν ἀναρχίαν οἱ πρῶτοι Μακεδόνων, Ἀντίγονον ἐπάγονται, τῆ τεθνηκότος ἀνεψιὸν ὄντα, καὶ συνοικίσαντες ² αὐτῷ τὴν μητέρα τῆ Φίλιππε, πρῶτον μὲν ἐπίτροπον καὶ στρατηγόν, εἶτα, πειρώμενοι μετρία καὶ κοινωφελῆς, βασιλέα προσηγόρευσαν. ἐπεκλήθη δὲ Δῶσαν, ὡς ἐπαγγελτικὸς μὲν, ἔ τελεσειργὰς δὲ τῶν ὑποχέσεων. μετὰ τῆτον βασιλεύσας ὁ Φίλιππος, ἦνθησεν ἐν τοῖς μάλισα τῶν βασιλέων, ἔτι μειράκιον ἂν, καὶ δόξαν ἔχεν, ὡς ἀνασῆσων ³ Μακεδονίαν εἰς τὸ παλαιὸν ἀξίωμα, καὶ μόνος ἐπὶ πάντας ἤδη τὴν Ῥωμαίων δύναμιν αἰρομένην ⁴ καθέξων. ἡτῆθεις δὲ! μεγάλη μάχη περὶ Σιοτᾶσαν ὑπὸ Τίττε Φλαμίνια ⁵, τότε μὲν ἐπῆξε, καὶ πάντα τὰ κατ' ἑαυτὸν ἐπέτρεψε Ῥωμαίοις, καὶ τυχῶν ἐπιτιμήσεως μετρίας ἠγάπησεν. ὕσερον δὲ βαρέως Φέρων, καὶ τὸ βασιλεύειν χάριτι Ῥωμαίων,

1 R. *supr.* ἀντιπάλῳ τῆς Ῥώμης, τῶν Ἰσων ἐΦοιμένων. *συμπ.*

2 Ita R. *dedit de suo pro vulg.* συνοικήσαντες.

3 R. *ita dedit pro vulg.* ἀνασῆσα, ob insequens καθέξων. Si fervetur ibi indicativus, hic quoque idem καθέξων sufficiens erit in locum participii.

4 Br. *mvult αἰρωμένην*, ut vocem aliis locis Plutarcho hoc sensu familiarem.

5 Ita Anon. *Vulg.* Φλαμινία.

μαίων, ἠγόμενος αἰχμαλώτε τρυφὴν ¹ ἀγαπῶντος εἶναι μάλλον, ἢ φρόνημα καὶ θυμὸν ἔχοντος ἀνδρὸς, ἐπέιχε τῷ πολέμῳ τὴν γνώμην, καὶ συνετάττετο λάθρα καὶ πανέργως. τῶν γὰρ πόλεων τὰς ἐνοδίας καὶ παραθαλαττίας, ἀδυνεῖς γενομένης περιορῶν ² καὶ ὑπερήμας, ὡς καταφρονεῖσθαι, πολλὴν ἄνω συνῆγε δύναμιν, καὶ τὰ μεσόγεια χωρία καὶ φρερία καὶ πόλεις ὅπλων καὶ χρημάτων πολλῶν καὶ σωμάτων ἀκμαζόντων ἐμπεπληρώσας, ἐσωμάσκει τὸν πόλεμον, καὶ συνεῖχεν ὥσπερ ἐγκεκρυμμένον ἀδήλως. ὅπλων ³ μὲν γὰρ ἀργύρων ἀπέκειντο τρεῖς μυριάδες· θαλάσσιαι δὲ σίτες μεδίμων ἦσαν ἐγκαταποδομημέναι τοῖς τείχεσι· χρημάτων δὲ πλῆθος, ὅσον ἤρκει μιαιφόνους ἔτη δέκα μυρίας τρέφειν προπολεμῶντας τῆς χώρας. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἂν ἐφθῆ ταῦτα κινῆσαι καὶ προαγαγεῖν ⁴ εἰς ἔργον, ὑπὸ λύπης καὶ δυσθυμίας προσέμενος τὸν βίον. ἔγνω γὰρ ἀδίκως τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν, Δημήτριον, ἐκ διαβολῆς τῆ χειρόνος ἀνηρηγῶς. ὁ δ' ἀπολειπόμενος υἱὸς αὐτῆ, Περσεύς, ἅμα τῇ βασιλείᾳ διεδέξατο τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἔχθραν, ἂν ἂν ἐχέγγυος ἐνεγκεῖν ⁵ διὰ μικρότητα καὶ μοχθηρίαν ἤθελε, ἐν ᾧ πατρῶν τε παντοδαπῶν καὶ νοσημάτων ἐνότων, ἐπρώτευσεν ἡ Φιλαργυρία. λέγεται δὲ μηδὲ γνήσιος Φύναι, λαβεῖν δ' αὐτὸν ἡ συνοικῆσα τῷ Φιλίππῳ νεογνόν,

M 2

ἀνε-

¹ Br. *suſp.* τρυφὴν esse legendum, cum fervorum non fit delectias captare, sed victu & alimento solo contentos esse. Eum sequitur Schirach, vertendo: und glaubte, dafs es sich nur für einen Gefangenen, der zufrieden seyn müſte, wenn er Unterhalt bekäme, nicht aber für einen klugen und mutbigen König schickte.

² R. mavult simplex ὁρῶν, cum alias inſequentia ὡς καταφρονεῖσθαι stare non poſſint. ἐνόδιοι πόλεις sunt αἱ ἐν τρέβῃ τῷ πολέμῳ κείμενοι.

³ Hoc posteriore loco sunt *ſcusa*, ut priore erant *arma*, R.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. προαγαγεῖν.

⁵ R. quaerit, num ὑπενεγκεῖν, an διενεγκεῖν?

ἀκερσίας τινός Ἀργολικῆς, Γναθαινίας¹ τένομα, τεπέσης, καὶ λαθεῖν ὑποβαλομένη. διὸ καὶ μάλισα δοκεῖ τὸν Δημήτριον Φοβήθεις ἀποκρίειναι, μὴ γνήσιον ἔχων ὁ οἶκος διάδοχον, ἀποκαλύψῃ τὴν ἐπιείκην νοθείαν.

IX. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ἂν ἀγεννῆς καὶ ταπεινός, ὑπὸ ῥύμης² τῶν πραγμάτων ἀναφερόμενος πρὸς τὸν πτόκτιμον ἔσῃ, καὶ διηρείσατο πολὺν χρόνον, ἡγεμόνας τε Ῥωμαίων ὑπατικῆς καὶ στρατεύματα καὶ πόλεις μεγάλας ἀποτριψάμενος, ἐνίων δὲ καὶ πρατήσας. Πόπλιόν τε γὰρ Λικίνιον ἐμβαλόντα πρῶτον εἰς Μακεδονίαν, τρεψάμενος ἵππομαχίᾳ, διχιλίῃς πεντακοσίῃς ἀνδρας ἀγαθῆς ἀπέκλεινε, καὶ ζῶντας ἄλλας ἑξακοσίας ἔλαβε. τὰ δὲ ναυσάθμα περὶ Ὀρρών ὀρμῆντος, ἀπροσδόκητον ἐπίπλεν θέρμενος, εἴκοσι μὲν αὐτοφόρως ὀγκάδας ἐχειρώσατο, τὰς δ' ἄλλας σίτε γεμύσας κατέδυσεν³. ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα, καὶ μάχην ἐπολέμησε τὸ δεύτερον, ἐν ἧ τῶν ὑπατικῶν Ὀσίλιον

1 R susp. Γναθαινίᾱ, cum Gnathaenia forma graeci nominis muliebris non sit, sed Gnathaenium. Ἀκερσίας Xyl. verbit *surcix*. Aretinus reddit *medicam*.

2 Anon. & Dacer. ex Ms. habent ῥύμης, qua voce Plutarchus saepius utitur.

3 In Cat. l. v. Frst. absque auctoris nota haec extant: „Corruptus locus. In codice 5. non sunt ista verba: κατέδυσεν, ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηρικὰ τέσσαρα, καὶ μάχην ἐπολέμησεν, & quod sequitur, ita legitur: τὸν δὲ δεύτερον τῶν ὑπατικῶν. In Cód. II. desunt ista verba, sed pro τὸν δὲ legitur σέντον δὲ, ut conjici possit, particulam illam σέν ultimam esse syllabam verbi ἐπολέμησεν.“ Pro ἐπολέμησε R. susp. ἐτόλμησεν ἀναβρίπτειν. Pro τὸν δεύτερον, quod est in Juntina. A dina dat τὸ δεύτερον, quod propagarunt vulgatae A' dinam secutae. R. tamen videtur τὸν praestare, & verba sic esse ordinanda: καὶ μάχην ἐτόλμησεν, ἐν ἧ τὸν δεύτερον τῶν ὑπατικῶν, pugnam ausus est capessere, qua Contularium alterum, A. Hostilium Mancinum, ἀπεκράτατο βιαζόμενον (omisso καὶ) rejiciebat, per vim invadere conantem. Anon. dat τὸν ὑπατικόν. Pro καὶ βιαζ. B. legit καταβιαζόμενον.

λιον ἀπεφρέσατο, καὶ βιαζόμενον κατὰ τὰς Ἑλιμίας ¹, λάθρα δὲ διὰ Θεσσαλίας ἐμβαλόντα προκαλέμενος εἰς μάχην, ἐφόβησε. πάρεργον δὲ τῷ πολέμῳ στρατείαν ἐπὶ Δαρδανεῖς θέμενος, ὡς δὴ τὰς Ῥωμαίους ὑπερορῶν καὶ χολάζων, μυρίας τῶν βαρβάρων κατέκοψε, καὶ λείαν ἤλασато πολλήν. ἵπκινει δὲ καὶ Γαλάτας τὰς περὶ τὸν Ἴστρον ἠκημένους, αἱ Βασάρναι καλῶνται, στρατὸν ἱπποτήν καὶ μάχιμον. Ἰκχυρίως τε διὰ Γενθίω τῷ βασιλέως παρεκάλει συνεφάψασθαι τὸ πολέμα. καὶ λόγος κατέχεν, ὡς τῶν βαρβάρων μισθῷ πεπεισμένων ὑπ' αὐτῷ, διὰ τῆς κάτω Γαλατίας παρὰ τὸν Ἀδρίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

X. Ταῦτα τοῖς Ῥωμαίοις πυνθανομένοις, ἐδόκει, τὰς τῶν στρατηγῶν χάριτας καὶ παραγγελίας ἑάσαντας, αὐτὰς ² καλεῖν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἄνδρα νέον ἔχοντα, καὶ πράγμασι χρῆσθαι μεγάλοις ἐπιστάμενον. Ἔτος ἦν Παῦλος Αἰμίλιος, ἡλικίας μὲν ἤδη πρόσω, καὶ περὶ ἐξήκοντα γεγονώς ἔτη, βίαμη δὲ σώματος ἀκμάζων, πεφραγμένος δὲ κηδεαῖς καὶ παισὶ νεανίαις, καὶ φίλων πλήθει καὶ συγγενῶν μέγα δυναμένων, οἱ πάντες αὐτὸν ὑπακῆσαι καλῶντι τῷ δήμῳ πρὸς τὴν ὑπατείαν ἔπειθον, ὁ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδρῦπτετο πρὸς τὰς πόλεις, καὶ διέκυλινε τὴν Φιλοτιμίαν αὐτῶν καὶ τὴν σπεδὴν, ὡς μὴ δεόμενος τῷ ἔρχεσθαι. Φοιτάντων δὲ καθ' ἡμέραν ἐπὶθύρας, καὶ προκαλεσμένων αὐτὸν εἰς ἀγορὰν, καὶ καταβουάντων, ἐπέειθ'· καὶ Φανείς εὐθύς ἐν τοῖς μετιῦσι τὴν ὑπατείαν, ἔδοξεν ἐκ ἀρχῆν ληψόμενος, ἀλλὰ νίκην καὶ κράτος πολέμου κομίζων, καὶ διδὸς τοῖς πολίταις, καταβαίνειν εἰς τὸ πεδῖον. μετὰ τρωκτύης ἐλπί-

M 3

δος

1 Urbs Macedoniae, Ἑλίμια vel Ἑλιμία dicta, Ptolomaeo Ἐλυμα. Aretinus multum discrepat ab hujus loci sensu.

2 Br. susp. εὐθύς. R. autem lesionem vulgarem tuetur & explicat: ultra, sponte sua, non rogati, non ambitionis humilitate atque affiduitate flexi.

δος καὶ προθυμίας ἐδέξαντο πάντες αὐτὸν, καὶ κατέστησαν ὑπατον τὸ δεύτερον, ἐκ ἐάσαντες κληρὸν γενέσθαι, καθάπερ εἴωθει περὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλ' εὐθύς ἐκείνω ψηφισάμενοι τῷ Μακεδονικῷ πολέμῳ τὴν ἡγεμονίαν. λέγεται δ' αὐτὸν, ὡς ἀνηγορεύθη κατὰ τῷ Περσέως στρατηγὸς ὑπὸ τῷ δήμῳ παντός, οἴκαδε προπεμφθέντα λαμπρῶς, εὐρεῖν τὸ θυγάτριον τὴν Τερτίαν δεδακρυμένην, ἔτι παιδίον ἔσαν· ἀσπαζόμενον ἔν αὐτῇ, ἐρωτᾶν ἐφ' ὅτω λελύπηται· τὴν δὲ, περιβαλῶσαν καὶ καταφιλοῦσαν· Οὐ γὰρ οἶδα, εἰπεῖν ¹, ὦ πάτερ, ὅτι ἡμῖν ὁ Περσεὺς τέθνηκεν; λέγεται κυνίδιον σύντροφον, ἔτω προσαγορευόμενον· καὶ τὸν Αἰμίλιον· ἀγαθῆς τύχης, φάναι, ὦ θυγάτερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν. ταῦτα μὲν ἔν Κιβέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς ἰσόρηκεν.

XI. Εἰωθότων δὲ τῶν ὑπατεῖαν λαβόντων, οἷον ἀνδομολογεῖσθαι τιὰ χάριν, καὶ προσαγορεύειν Φιλοφρόνως τὸν δῆμον ἀπὸ τῷ βήματος, Αἰμίλιος εἰς ἐκκλησίαν συναγαγὼν ² τὰς πολίτας, τὴν μὲν προτέραν ὑπατεῖαν μετελθεῖν ἐφη αὐτὸς ἀρχῆς δεόμενος, τὴν δὲ δευτέραν, ἐκείνων στρατηγῶν δεομένων· δι' ὃ μῆδεμίαν αὐτοῖς χάριν ἔχειν· ἀλλ' εἰ ³ νομίζῃσι δι' ἑτέρας βέλτιον ἕξειν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐξίσασθαι τῆς ἡγεμονίας· εἰ δὲ πιεῦσιν αὐτῶ, μὴ παραστρατηγεῖν, μηδὲ λογοποιεῖν ⁴,
ἀλλ'

¹ Hanc Fl. & Ald. lectionem probavit Br. & R. recepit, ut antea εὐρεῖν, & ἐρωτᾶν, & postea φάναι. Vulgo εἶπεν.

² Vulg. ἀναγαγὼν, pro quo Br. maluit vel ἀγαγὼν, vel in comp. συναγαγὼν, quod R. dedit. Junt. & Ald. ἵναγαγὼν.

³ R. susp. ἀλλ', εἰ μὲν νομίζῃσι.

⁴ R. monente significat frigidus, futiles causationes, conclusionculas comminisci, quarum sub praetextu Imperatoris mandata contempnas, iisque adverseris; vel etiam significat obloqui, widerbelfern, Einwendungen, Ausflüchte machen, den Befehlen mit Worten und Widersprüchen sich widersetzen, oder schwätzen, klügeln, es besser wissen wollen, als der Feldherr. Xyl. vertit: neque rumores ferent. Aretinus minus recte verba facere dedit,

ἄλλ' ὑπαργεῖν σιωπῇ τὰ δέοντα πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς, ἂν ἄρχοντας ἄρχειν¹ ζητῶσιν, ἔτι μᾶλλον, ἢ νῦν, καταγελάσκει ἐν ταῖς στρατείαις ἐσομένους. ἀπὸ τῶν τῶν λόγων πολλὴν μὲν αἰδῶ πρὸς αὐτὸν ἐνεποίησε τοῖς πολίταις, μεγάλην δὲ προσδοκίαν τῷ μέλλοντος, ἡδομένων ἀπάντων, ὅτι τὰς κολακεύοντας παρελθόντες, εἴλυτο παρῆρησιαν ἔχοντα καὶ φρόνημα στρατηγόν. ἕτως ἐπὶ τῷ κρατεῖν καὶ μέγιστος εἶναι τῶν ἄλλων ἀρετῆς καὶ τῷ καλῷ δῶλος ἦν ὁ Ῥωμαίων δῆμος.

XII. Αἰμίλιον δὲ Παῦλον, ὡς ἐξάρμησεν ἐπὶ τὴν² στρατεῖαν, πλῆ μὲν εὐτυχίᾳ καὶ βραυῶν χρησασθαι πορείας κατὰ δαίμονα τίθημι, σὺν τάχει καὶ μετ' ἀσφαλείας εἰς τὸ στρατόπεδον κομιθέντα. τῷ δὲ πολέμῳ καὶ τῆς στρατηγίας αὐτῷ³, τὸ μὲν τόλμης ὀξύτητι, τὸ δὲ βραχέμασι χρῆσιν, τὸ δὲ φίλων ἐκθύμοις ὑπηρεσίαις, τὸ δὲ τῷ παρὰ τὰ δεινὰ θαρρῆεῖν καὶ χρῆσθαι λογισμοῖς ἀραρήσιν, ὁρῶν διακεπραγμένον, ἐκ ἔχῳ τῇ λεγομένη τῷ ἀνδρὸς εὐτυχίᾳ λαμπρὸν ἀποδῆναι καὶ διάσημον ἔργον, οἷον ἐτέρων στρατηγῶν⁴. εἰ μὴ τις ἄρα τὴν Περσέως Φιλαργυρίαν Αἰμίλιῳ τύχην ἀγαθὴν περὶ⁵ τὰ πράγματα γενέσθαι φησὶν, ἢ λαμπρὰ καὶ μεγάλα πρὸς τὸν πόλεμον ἀρθέντα ταῖς ἐλπίσι τὰ Μακεδόνων ἀνέτρεψε

M 4 καὶ

¹ Anon. dedit ἄρχοντας. Vulg. ἄρχοντας legitur ex Aldina, quam reliquae edd. sunt secutae. Juntina cum Anon. consentit.

² R. hunc articulum de suo addidit.

³ R. mavult αὐτὸν, ut redeat ad Aemil. Paulum, quo proposito paulo post sequens διακεπραγμένον significatione activa seu deponentiali foret accipiendum. ὁρῶν αὐτὸν διακεπραγμένον, videns eum peregrisse partes belli alias rapiditate audendi, alias salubritate consiliorum.

⁴ Subaud. εὐτυχίᾳ ἔχῳ ἀποδῆναι ἔργα λαμπρὰ.

⁵ R. melius convenire videtur πρὸς.

καὶ κατέβαλε, πρὸς ἀργύριον ἀποδειλιάσασα ¹. ἦσαν μὲν γὰρ αὐτῶν δεηθέντι Βασάρναι, μύριοι μὲν ἵπποι, μύριοι δὲ παραβάται ², μισθοφόροι πάντες, ἄνδρες ἔγειργεῖν εἰδότες, ἔπλειν, ἕκ ἀπὸ ποιμνίων ζῆν νέμαντες, ἀλλ' ἐν ἔργον καὶ μίαν τέχνην μελετῶντες, αἰετμάχεσθαι καὶ κρατεῖν τῶν ἀντιπατῆστων. ὡς δὲ περὶ τὴν Μηδικὴν κατασρατοπεδεύσαντες ἐπεμύγνυτο τοῖς παρὰ τῆ βασιλείας, ἄνδρες ὑψηλοὶ μὲν τὰ σώματα, θαυμαστοὶ δὲ τὰς μελέτας, μεγάλαυχοι δὲ καὶ λαμπροὶ ταῖς κατὰ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς, θάρσος παρέστησαν τοῖς Μακεδόσι καὶ δόξαν, ὡς τῶν Ῥωμαίων ἐχ' ὑπομενόντων, ἀλλ' ἐκπλαγησομένων τὴν θῦσιν αὐτὴν καὶ τὴν κίνησιν, ἐκφυλον ἔσαν καὶ δυσπρόσοπτοι. ἔτω διαθείς τὸς ἀνθρώπους ὁ Περσεύς, καὶ τοιάτων ἐμπλήσας ἐλπίδων, αἰτέμενος καθ' ἑκάστον ἡγεμόνα χιλίας ³, πρὸς τὸ γιγνόμενον τῆ χρυσίᾳ πλῆθος ἰλιγγιάσας καὶ παραφρονήσας, ὑπὸ μικρολογίας ἀκείπατο καὶ προήκατο τὴν συμμαχίαν, ὡσπερ οἰονομῶν, ἔ πολεμῶν Ῥωμαίοις, καὶ λογισμὸν ἀποδώσων ἀκριβῆ τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης οἷς ἐπολέμει, καίτοι διδασκάλος εἶχεν ἐκείνης, οἷς ἄνευ τῆς ἀλλοτρίας παρασκευῆς στρατιωτῶν δέκα μυριάδες ἦσαν ἡθροισμέ-

1 R. mavult sic legi: ἢ λαμπρὸν καὶ μέγαν πρὸς 7. πό. ἀρ. 7. ἔλ. τὸν Μακεδόνα ἀνέτρεψε κ. κ. πρ. ἀρ. ἀποδαλιάσαντα. V. ἀποδαλιάσαντος. (in Cat. ed. Frst. ἀποδαλιώσαντος.)

2 Male vertit Aretin. per *transfugas*. Accuratus Xylander: ac totidem peditum, qui equitibus adjuncti, usu ita ferente, vicem eorum gererent. Eodem monente *παραβάτης* inter alia significat eum, qui de curru pugnat. Hoc autem Plutarchi loco est intelligendus pedes equiti permixtus, & qui, re ita ferente, equitis officio fungeretur. Ita Liv. l. 44. Veniebant decem millia equitum, par numerus peditum, & ipsorum jungentium cursum equis, & invicem prolapsorum equitum vacuos capientium equos &c.

3 scil. *σατήρας*.

σμέναι καὶ παρεῶσαι ταῖς χρεῖαις ¹. ὁ δὲ πρὸς δύναμιν ἀνταίρων τηλικαύτην καὶ πόλεμον, ἔ τασῆτον ἦν τὸ παρατρεφόμενον ², διεμέτρει καὶ παρεσημαίνετο τὸ χρυσίον, ἀψαθαὶ δεδιῶς, ὡσπερ ἄλλοτριαν. καὶ ταῦτ' ἐπραττεν ἔ Λυδῶν τις, ἐδὲ Φοινίκων γεγονῶς, ἀλλὰ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου κατὰ συγγέγειαν ἀρετῆς μεταποιόμενος, οἱ τῶν τὰ πράγματα τῶν χρημάτων ἀνητὰ, μὴ τὰ χρήματα τῶν πραγμάτων ἡγεῖσθαι, πάντων ἐπράτησαν. ἐβρέθη γὰρ, ὅτι τὰς πόλεις αἰρεῖ τῶν Ἑλλήνων ἔ Φιλίππος, ἀλλὰ τὸ Φιλίππου χρυσίον. Ἀλεξάνδρος δὲ τῆς ἐπ' Ἰνδῶν στρατείας ἀπτόμενος, καὶ βαρὺν ὄρων καὶ δύσογκον ἤδη τὸν Περσικὸν ἐφελκομένους πλάττον τὸς Μακεδόνας, πρώτως ὑπέπρησε τὰς βασιλικὰς ἀμάξας, εἶτα τὸς ἄλλας ἔπεισε ταῦτ' οὐκ ἐποίησαντας ἐλαφρὸς ἀναζευῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὡσπερ λελυμένους. Περσεὺς δὲ τὸν χρυσὸν αὐτὸς αὐτῆ τέχνων καὶ βασιλείας καταχεόμενος ³, ἐκ ἠθέλησε δι' ὀλίγων σωθῆναι χρημάτων, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν κομιθεῖς ὁ πλάσιος ἀίχμηλάτος, ἐπιδείξασθαι Ῥωμαίοις, ὅσα φεισάμενος ἐτήρησεν αὐτοῖς.

M 5

XIII.

¹ Locus hic plane mutilus in vulgatis ita extat: καὶ διδασκάλως εἶχεν ἐκείνης οἱ ἄλλης παρασκευῆς, τῶν δέκα μυριάδων ἦσαν ἠθροισμένοι καὶ παρ. γ. χρ. — V. in Cat. l. v. Frft. οἱ ἄλλης παρασκευῆς τῶν δέκα μυριάδων ἦσαν θροισμένοι καὶ παρεῶστες ταῖς χρεῖαις. Anon. καὶ τοὶ διδ. εἶχ. ἐκ. οἷς ἄνευ τῆς παρασκευῆς, τῶν δέκα μυριάδες δεσ. Dacer. ex Ms. οἷς, ἄνευ τῆς ἄλλης παρασκευῆς, δέκα μυριάδες. Hanc correctionem R. amplexus, solum de τῶν, quod pone παρασκευῆς legitur, monet, in eo se caudam omitti vocabuli στρατιωτῶν cernere. Consentit lat. interpres R. adhuc ante aut post παρεῶσαι deesse videtur ἔτοιμοι.

² V. παρατρεφόμενον. Cat. l. v. Frft.

³ R. fatetur, se non intelligere, quid sibi velit καταχεόμενος, cum sententia postulet: qui sibi liberisque rebusque in fraudem atque pestem, aurum coaccervabat — & quaerit, an idem sit, ac κατασφραγίσαι. V. καταχεόμενος.

XIII. Οὐ γὰρ μόνον ἀπέπεμψε τὰς Γαλάτας ψευδάμενος, ἀλλὰ καὶ Γένθιον ἐπέστειλε τὸν Ἰλλυριὸν ἐπὶ τριακοσίοις ταλάντοις συνεφάψασθαι τῷ πολέμῳ, τὰ μὲν χρήματα τοῖς παρ' αὐτῷ πεμφθεῖσι πρόβηκεν ἡριθμημένα, καὶ κατασημῆνασαι παρέχεν· ὡς δὲ πειθεῖς ἔχειν ¹ ἔστησεν ὁ Γένθιος ἔργον ἀσεβές καὶ δεινὸν ἔδρασε· πρόσβεις γὰρ ἐλθόντας Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν συνέλαβε καὶ κατέδησεν· ἡγόμενος ὁ Περσεὺς ἔδεν ἔτι δεῖσθαι τῶν χρημάτων τὴν ² ἐκπολέμωσιν, ἄλυστα τῷ Γενθίῳ προδεδωκότος ἔχθρας ἐνέχυρα, καὶ διὰ τηλικαύτης ἀδικίας ἐμβεβλημένος ἑαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀπεσέρησε τὸν κακοδαίμονα τῶν τριακοσίων ταλάντων, καὶ περιεῖδεν ὀλίγῳ χρόνῳ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ὡς ἀπὸ νεοτρίης, ἀρθέντα τῆς βασιλείας, ὑπὸ Λευκίᾳ Ἀνικίᾳ, στρατηγῷ πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν μετὰ δυνάμεως. ἐπὶ τοιαύτῳ ἀντίπαλον ἐλθὼν ὁ Αἰμίλιος, αὐτῷ μὲν κατεφρόνει, τὴν δ' ὑπ' αὐτῷ παρασπειρῆν καὶ δύναμιν ἐθαύμαζεν. ἦσαν γὰρ ἵππεῖς μὲν τετρακιχθλιοί, πεζοὶ δ' εἰς Φάλαγγα, τετρακισμυρίων ἔ πολλαῖς ἀποδάοντες. ἰδρυμένος δὲ πρὸ τῆς θαλάττης, παρὰ τὴν Ὀλυμπικὴν ὑπέρκειαν ἐπὶ χωρίῳ ἐδαμόθεν προσαγωγὴν ἐχόντων, καὶ πάντοθεν ὑπ' αὐτῷ διαπεφραγμένω ἐρύμασι καὶ προτειχίσμασι ξυλίνοις, πολλὴν ἀδειαν ἤγεν, ἀποτρύσειν χρόνῳ καὶ χρημάτων δαπάνῃ τὸν Αἰμίλιον ἡγόμενος. ὁ δὲ τῇ γνώμῃ μὲν ἦν ἐνεργός, ἐπὶ πάν βέλευμα καὶ πᾶσαν τρεπόμενος πείραν· ὑπ' ἀδείας δὲ τῆς πρόθεν τὸν στρατὸν ὄρῳν δυσαναχετᾶντα, καὶ λόγῳ πολλὰ διαστρατηγῶντα τῶν ἀπράκτων, ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ παρήγγειλε μηδὲν πολυπραγμονεῖν, μηδὲ φροντίζειν, ἀλλ' ἢ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῷ καὶ τὴν πανοπλίαν

ἕνα-

¹ Ita V. Vulgo εἶχεν.

² R. susp. πρὸς τὴν ἐκπολ. nihil jam opus esse ipsa auri praesentatione, quo Genthius ad arma adversus Romanos capessenda incitaretur.

ἔκαστον, ὅπως ἐνεργὸν παρέξει, καὶ χρήσεται Ῥωμαϊκῶς τῇ μαχαίρᾳ, τὸν καιρὸν παραδόντος τῷ στρατηγῷ. τὰς δὲ νυκτερινὰς ἐπέλευσε Φυλακὰς ἀνευ λόγχης φυλάττειν, ὡς μᾶλλον προσέξοντας καὶ διαμαχημένους πρὸς τὸν ὕπνον, ἂν ἀμύνασθαι τὰς πολεμικὰς μὴ δύνανται προσιόντας.

XIV. Ἐνοχλημένων δὲ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα περὶ τὴν τῷ ποτῷ χρεῖαν· καὶ γὰρ ὀλίγου καὶ ποιηρὸν ἐπίδουε, καὶ συνελείβετο ¹ παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν, ὁρῶν ὁ Αἰμίλιος μέγα καὶ κατηρεφὲς δένδρεσιν ὄρος τὸν Ὀλυμποῦ ἐπιειμένον, καὶ τεκμαιρόμενος τῇ χλωρότητι τῆς ὕλης, ναμάτων ἔχειν ἀρχὰς διὰ βάθους ὑποφερομένων, ἀναπνοὰς αὐτοῖς καὶ φρέατα πολλὰ παρὰ τὴν ὑπώρειαν ὠρυττε. τὰ δ' εὐθὺς ἐπίμπλατο ρευμάτων καθαρῶν, ἐπισυνδιδόντων ὀληκῇ καὶ φορᾷ τῷ θλιβομένῳ πρὸς τὸ πνεύμενον. καίτοι τινὲς ἔφασιν ὑδάτων ἐτοιμῶν κεντυμμένων πηγὰς ἐναποκεῖσθαι τοῖς τόποις, ἐξ ἧν ῥέεσιν, ἐδ' ἀπονάλυσιν, ἐδὲ ῥῆξιν εἶναι τὴν ἐκβολὴν αὐτῶν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ σύεσιν, ἐνταῦθα τῆς ὕλης ἐξυγραينوμένης· ἐξυγραίνεσθαι δὲ πυκνότητι καὶ ψυχρότητι τὴν νοτεράν ἀναθυμίασιν, ὅταν ἐν βάθει καταθλίβεῖσθαι ῥευσινὴ γένηται. καθάπερ γὰρ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν ἔχ' ὡσπερ ἀγγεῖα πλήρεις εἰσὶν ἐπιρρέοντος ἐτοιμοῦ γάλακτος, ἀλλὰ μεταβάλλοντες τὴν τροφὴν ἐν αὐτοῖς, ἐργάζονται γάλα, καὶ διηθῶσιν· ἕτως οἱ περιψυκτοὶ καὶ πιδαικώδεις τόποι τῆς γῆς ὕδωρ μὲν ἐκ ἔχουσι καλυπτόμενον, ἐδὲ κόλπας ρεύματα καὶ βάθη ποταμῶν τοσάτων ἐξ ἐτοιμῆς καὶ ὑποκειμένης ἀφιέντας ἀρχῆς, τὸ δὲ πνεῦμα καὶ τὸν ἀέρα, τῷ πιέζειν καὶ καταπυκνῶν, ἀποθλίβοντες εἰς ὕδωρ τρέπεσι. τὰ γὰρ ὠρυττόμενα τῶν χωρίων μᾶλλον ἐναπιδύει ² καὶ διανάει

πρὸς

¹ R. *supr.* καὶ ἄλλη συνελ.

² Ita cum Anon. & Ald. dedit R. Vulgo ἀναδύει. Idem *supr.* ἀναβλύει.

πρὸς τὴν τοιαύτην ψηλάφῃσιν, ὡσπερ οἱ μασοὶ τῶν γυναικῶν πρὸς τὸν θηλασμόν, ἀνυγραίνοντα καὶ μαλάττοντα τὴν ἀναθυμίασιν. ὅσα δ' ἀργὰ τῆς γῆς συμπέφρακται, τυφλὰ πρὸς γένεσιν ὑδάτων ἐσίν, ἐκ ἔχοντα τὴν¹ ἐργαζομένην τὸ ὑγρὸν κίνησιν. οἱ δὲ ταῦτα λέγοντες, ἐπιχειρεῖν δεδώκασιν τοῖς ἀπορητικοῖς, ὡς δὲ τὸ αἷμα τοῖς ζῴοις ἔνεσιν, ἀλλὰ γεννᾶται πρὸς τὰ τραύματα, πνεύματός τινος, ἢ σαρκῶν μεταβολῇ φύσιν ἀπεργασαμένη καὶ σύντηξι. ἐλέγχονται δὲ τοῖς πρὸς τὰς ὑπονόμους καὶ τὰς μεταλλείας ἀπαντῶσιν εἰς βάθη ποταμοῖς, ἢ κατ' ὀλίγον συλλεγομένοις, ὡσπερ εἰκός ἐσιν, εἰ γένεσιν, ἐκ τῆ παραχρῆμα κινεμένης τῆς γῆς, λαμβανῶσιν, ἀλλ' ἀθρόοις ἀναχθεμένοις. ὄρων² δὲ καὶ πέτρας πληγῇ βαγείσης ἐξεπήδησε ρεῦμα λάβρον ὑδατος, εἴτ' ἐπέλιπε. ταῦτα μὲν περὶ τέταν.

XV. Ὁ δ' Αἰμίλιος ἡμέρας μὲν τινὰς ἡρέμει, καὶ Φασι, μήποτε, τηλικύτων στρατοπέδων ἐγγὺς ἔτω συνελθόντων, ἡσυχίαν γενέσθαι τοσαύτην. ἐπεὶ δὲ κινῶν ἅπαντα καὶ κειράμενος, ἐπυθάνετο μίαν εἰσβολὴν ἔτι μόνον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπολείπεσθαι, τὴν διὰ Περζαίβιας παρὰ τὸ Πύθειον καὶ τὴν πέτραν³, τῶ μὴ φυλάττεσθαι τὸν τόπον, ἐλπίσας μᾶλλον, ἢ, εἰ ἦν ἐκ ἐφυλάττετο, δυσχωρίαν καὶ τραχύτητα δεῖσας, ἐβελεύετο. πρῶτος δὲ τῶν παρόντων ὁ Νασικᾶς ἐπικαλέμενος Σηπιῖαν, γαμβρὸς Ἀφρικανῶ Σηπιῖανος, ὕστερον δὲ μέγιστον ἐν τῇ συγλήτῳ δυνήσεις, ὑπεδέξατο τῆς κυκλώσεως ἡγεμῶν
γενέ-

1 R. susp. τὴν κενετικὴν ἐργαζομένην τὸ ὑ. κ. carentia eo motu, qui efficit, ut udum vel humidum fluat.

2 R. susp. ὄρων μὲν δὲ καὶ ὅτι, πέτρας &c. Pro seq. ἐξεπήδησε Br. susp. ἐξεπίδυσσε.

3 Xyl. vetitit: *juxta Pythium & Petram*. Apud Livium legitur Pythoum. Ptolemae. l. 4. urbem Pelasgiotidis Πύθειον nominat. De Petra nil constat. Alii pro nom. appellat, verunt *τυρετ*.

γενέσθαι. δεύτερος δὲ Φάβιος Μάξιμος, ὁ πρεσβύτατος τῶν Αἰμιλίων παίδων, ἔτι μειράκιον ἂν, ἀνέστη προσφύμενος. ἤθεις ἔν ὁ Αἰμίλιος, δίδασιν αὐτοῖς, ἐχθρος Πολύβιος εἶρηκεν, ἀλλ' ὅσως αὐτὸς ὁ Νασικῆς λαβεῖν Φησι, γεγραφῶς περὶ τῶν πράξεων τέτων ἐπιστόλιον πρὸς τινα τῶν βασιλέων. οἱ μὲν ἐκτὸς τάξεως Ἰταλικοὶ τριχίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, τὸ δ' εὐόνυμον πέρας, εἰς πενταχιλίους. τέτοις προσλαβὼν ὁ Νασικῆς ἰππεῖς ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τῶν παρ' Ἀρπάλῳ Θρακῶν καὶ Κρητῶν ἀναμειγμένων διακοσίαις, ἐξάρμησε τῇ πρὸς Θάλασσαν ὁδῷ, καὶ κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸ Ἡράκλειον ¹, ὡς δὴ ταῖς ναυσὶ μέλλων ἐκπεριπλεῖν καὶ κυκλῆσαι τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων. ἐπεὶ δ' ἐδείκνυσαν οἱ στρατῶται, καὶ σκότος ἐγένετο, τοῖς ἡγεμόσι Φράσας τὸ ἀληθές, ἤγε διὰ νυκτὸς τὴν ἐναντίαν ἀπὸ θαλάσσης καὶ καταλύσας ἀνέπαυε τὴν στρατίαν ὑπὸ τὸ Πύθιον. ἐνταῦθα τῆ Ὀλύμπου τὸ ὕψος ἀνατείνει πλέον, ἢ δέκα σταδίαις· σημαίνεται δὲ ἐπιγράμματι τῷ μετρήσαντος, ἕτως·

Ὀλύμπου κορυφῆς ἐπι Πυθίᾳ Ἀπόλλωνος

Ἰερὸν, ὕψος ἔχει (πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη)

Πλήρη μὲν δεκάδα σταδίων μίαν, αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ

Πλέθρον τετραπέδῳ λειπόμενον μεγέθει.

Εὐμήλεος δὲ μιν υἱὸς ἐθήκατο μέτρα κελεύθε

Ξευαγόρης· σὺ δ', ἄναξ, χαῖρε, καὶ ἐδὴ δίδε ².

καί-

4 Xyl. apud Heracleam; Aretin. Heraclium. Amiot. profano Herculis accepit, etymon vocabuli secutus.

5 Versus hos de altitudine Olympi mendosus & fatis obfcurus jam Xyl. declaravit. Ipse legit v. 3. δεκάδα pro vulg. δέκα; v. 4. πλέθρον pro vulg. πλέθρων; μέτρα pro vulg. μετὰ. V. 1. Βτ. ἐπι leg. censuit pro ἐπι; Idem v. 3. pro αὐτῇ mavult αὐτῆ.

καίτοι λέγασιν οἱ γεωμετρικοὶ, μήτε ὕψος, μήτε βάθος τῆς θαλάσσης ὑπερβάλλειν δέκα σαδίας. ὁ μὲντοι Ξεναγόρας ἐ παρέργως, ἀλλὰ μετῴδω καὶ δι' ὀργάνων, εἰληφέναι δοκεῖ τὴν μέτρησιν.

XVI. Ὁ μὲν ἄν Νασικῆς ἐνταῦθα διενυκίηρευσεν. τῷ δὲ Περσεῖ, τὸν Αἰμίλιον ἀτρεμῆντα κατὰ χώραν ὄρῳντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδράς ἐν τῆς ὁδοῦ Κρής αὐτόμολος, ἦκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον ἐκ ἐκίνησε, μυριάς δὲ μισθοφόρος ξένος καὶ διχίλις Μακεδόνας Μίλωνι παραδὼς ἐξαπέσειλε, παρακελευσάμενος ¹ ταχῦναι καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολὰς ². τάτοις ὁ μὲν Πολύβιός Φησιν ἔτι κοιμωμένοις ἐπίπεσεῖν τὰς Ῥωμαίους· ὁ δὲ Νασικῆς ὄξυν ἀγῶνα περὶ τοῖς ἔκροισ γενέσθαι καὶ κίνδυνον· αὐτὸς ³ δὲ Θράκα μισθοφόρον εἰς χεῖρας συνδραμόντα, τῷ Ξυσῶ διὰ τῆς σήθης πατάξας, καταβαλεῖν· ἐκβιαθέντων δὲ τῶν πολεμίων, καὶ τῷ Μίλωνος αἴχισα Φεύγοντος ἄνευ τῶν ὀπλων μονοχίτωνος, ἀσφαλῶς ἀκολοθεῖν, ἅμα καταβιβάζων εἰς τὴν χώραν τὸ στρατεύμα. τέτων δὲ τῷ Περσεῖ προσπεσόντων, κατὰ τάχος ἀναζεύξας, ἦγεν ὀπίσω, περίφοβος γεγυνώς, καὶ συγκεχυμένος ταῖς ἐλπίσιν. αὐτῆ δ' ὅμως πρὸ τῆς Πύδνης ὑπομένοντα πειρᾶσθαι μάχης ἀναγκαῖον ἦν, ἢ τῷ στρατῷ σπεδαθέντι περὶ τὰς πόλεις δέχεσθαι τὸν πόλεμον ⁴, ἐπεὶ περ ἅπαξ ἐμβέβη-

κς

τὴν. In Junt. quoque est πλίθρον; Ald. prima vitium πλίθρον invexit. In Cat. l. v. Frst. absque auctoris nota leguntur haec verba: Πλήρη αὐτὴν Πλίθρον.

1 Ita legendum censuit Br. pro vulg. παρασκευασάμενος.

2 Ita reposuit H. Steph. pro ὕλας. Unde Xyl. & Anon. correxerunt πύλας, montium fauces & claustra. Sylvius Arctinus vertit, mendo retento.

3 Ita ex Anon. Vulg. αὐτόν.

4 Br. mavult πολέμιον, utpote de quo aptius diceretur ἐκπεσεῖν μὴ δυνάμενον.

κα τῇ χάρα, δίχα πολλῶ Φόνα καὶ νεκρῶν ἐκπεσεῖν μὴ δυνάμενον. πλήθει μὲν ἀνδρῶν αὐτόθεν περιεῖναι, προθυμίαν δὲ πολλὴν ὑπάρχειν ἀμυνομένοις περὶ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἐφορῶντος ἕκασα τῶ βασιλέως, καὶ προκινδυνεύοντος. ἐκ τέτων ἐθάρσυνον οἱ Φίλοι τὸν Περσέα· καὶ βαλόμενος ¹ στρατόπεδον, συνετάττετο πρὸς μάχην, καὶ τὰ χωρία κατεσκοπεῖτο, καὶ διήρει τὰς ἡγεμονίας, ὡς εὐθὺς ἐξ ἐφῶδα τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαντήσων. ὁ δὲ τόπος καὶ πεδῖον ² ἦν τῇ Φάλαγγι βάσεως ἐπιπέδα καὶ χωρίων ὁμαλῶν δεομένη, καὶ λόφοι συνεχεῖς, ἄλλος ἐξ ἄλλου, τοῖς γυμνητεύσει καὶ ψιλοῖς ἀναφυγὰς καὶ περιδρομὰς ἔχοντες. διὰ μέσσω δὲ ποταμοὶ ρέοντες Αἴσων καὶ Λεῦκος, ἔ μάλα βαθεῖς τότε· θέρως γὰρ ἦν ὥρα φθίνοντος· ἐδόκεν τινὰ δυσεργίαν ὅμως τοῖς Ῥωμαίοις παρέξειν.

XVII. Ὁ δ' Αἰμίλιος, ὡς εἰς ταῦτόν συνέμιξε τῷ Νασικῶ, κατέβαινε συνεταγμένος ἐπὶ τὰς πολεμίας. ὡς δ' εἶδε τὴν παράταξιν αὐτῶν, καὶ τὸ πλήθος, θαυμάσας ἐπέτησε τὴν πορείαν, αὐτὸς τι πρὸς σεαυτὸν συλλογίζόμενος. οἱ δ' ἡγεμονικοὶ νεανίσκοι προθυμύμενοι μάχεσθαι, παρελαύνοντες ἐδέοντο μὴ μέλλειν, καὶ μάλιστὰ πάντων ὁ Νασικῶς, τῇ περὶ τὸν Ὀλυμπον εὐτυχία τεθάρρηκώς. ὁ δ' Αἰμίλιος μειδιάσας· Εἴ γε τὴν σὴν, εἶπεν, ἡλικίαν εἶχον· αἱ δὲ πολλαὶ με νῦναι διδάσκουσαι τὰ τῶν ἡττημένων ἀμαρτήματα, κωλύουσιν ἐξ ἑδῶ μάχην τίθεσθαι πρὸς Φάλαγγα συνεταγμένην ἥδη καὶ συνεσῶσαν. ἐν τέττω τὰ μὲν πρῶτα καὶ καταφανῆ ³ πρὸς τὰς πολεμίας ἐκέλευσεν εἰς σπείρας, καθιστάμενα ποιεῖν χῆμα παρατάξεως, τὰς δ' ἀπ' ἑρῶς στρα-
Φέν-

¹ Ita R. dedit pro vulg. βαλόμενος.

² R. quærit, num post h. v. desit ἐπιτήθειον.

³ scil. τάγματα, vel tale quid, cohortes. R.

Φέντας ἐν χάραϊ χάρακα βαλέδαι¹ καὶ στρατοπεδεῦσαι, ἔτω δὲ τῶν συνεχῶν τοῖς τελευταίοις καθ' ὑπαγωγὴν ἐξελιττομένων², ἔλαθε τὴν παράταξιν ἀναλύσας³, καὶ κατὰσῆσας ἀδορόβως εἰς τὸν χάρακα πάντας. ἐπεὶ δὲ νύξ ἐγγόνει⁴, καὶ μετὰ δεῖπνον ἐτράποντο πρὸς ὕπνον· καὶ ἀνάκπασιν, αἰφνίδιον ἢ σελήνη πλήρης ἔσα καὶ μετέωρος ἐμελαίνετο· καὶ τὸ Φωτὸς ἀπολιπόντος αὐτὴν, χρόας ἀμείψασα παντοδαπὰς ἠφανίσθη. τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὥσπερ ἐστὶ νενομισμένοι, χαλκῶ τε πατάγοις ἀναικαλασμένων τὸ Φῶς αὐτῆς, καὶ πυρὰ πολλὰ δαλοῖς καὶ δασίν ἀνεχόντων πρὸς τὸν ἄρανόν, ἐδὲν ὅμοιον ἔπραττον οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φρίκη καὶ Δάμβρος τὸ στρατόπεδον κατεῖχε, καὶ λόγος ἡσυχῇ διὰ πολλῶν ἐχώρει, βασιλεὺς τὸ Φάσμα σημαίνειν ἐκλειψιν. ὁ δ' Αἰμίλιος ἐκ ἦν μὲν ἀνήκοος, ἐδ' ἀπειρος παντάπασι τῶν ἐκλειπτικῶν ἀνωμαλιῶν, αἱ τὴν σελήνην περιφερομένην εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμβάλλασιν τεταγμένως⁵ περιβδοῖς, καὶ ἀποκρύπτασιν, ἄχρις ἔ⁶ παρελθῆσα τὴν ἐπισκοταμένην

1 R. *supr.* γὰρ δ' ἀπ' ἡράς, in agmine postremo stantes, *συμφέντας*, confertos, congiobatos, ἐν χάραϊ μένοντες, in loco suo manentes, *χάρακα βάλλεδαι*, in infinit. praef. ob insequentem infinit. praef.

2 R. docente, ἐξελίττον τὸ σύνταγμα καθ' ὑπαγωγὴν est ordines ex aliis alios subducendo ex acie in castra, attenuare sensim aciem hosti obversam, hoste haud cernente ea, quae pone eam fiant.

3 est per metaphoram ductum a tela sumtam, quae tela sensim resolvitur & quasi resolvitur, filis posterioribus aliis ex aliis resolutis & explicatis, donec ad primos filorum ordines perveniatur, *aufreunen*, oder *abwickeln*, *abweisen*. R.

4 Ed. Frst. *γεγόνει*. In Cat. autem l. v. ex Anon. *ἐγγόνει*.

5 R. mavult *ἐμβάλλασιν ἐν ἑταγμα*.

6 Ed. Frst. *ἄχρι ἔ*. In Cat. autem l. v. ex Anon. *ἄχρι ἔ*.

νην ¹ χώραν, πάλιν ἐπιλάμψη ² πρὸς τὸν ἥλιον. ἔμην ἀλλὰ τῷ θεῷ πολὺ νέμων, καὶ Φιλοθύτης ἂν καὶ μαντικὸς, ὡς εἶδε πρῶτον τὴν σελήνην ἀποκαθαιρομένην, ἔνδεκα μόχθῳ αὐτῇ κατέδυσε. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῷ Ἑρακλεῖ βεβυτῶν ἐκ ἐναλλιέρει μέχρις εἴκοσι· τῷ δὲ πρῶτῳ καὶ εἰκοστῷ παρῆν τὰ σημεῖα, καὶ νύκην ἀμυνομένοις ἐφραζε. εὐξάμενος ἦν κατὰ βῶν ἑκατὸν καὶ ἀγῶνος ἰερῶ τῷ θεῷ, προσέταξε διακοσμεῖν τοῖς ἡγεμόσι τὸν στρατὸν εἰς μάχην. αὐτὸς δὲ τὴν ἀπόβυστον καὶ περιφορὰν ἀναμένων τῷ Φῶτος, ὅπως μὴ κατὰ προσώπων μαχομένοις αὐτοῖς ἔωθεν ὁ ἥλιος ἀντιλάμπει, παρεῖχε τὸν χρόνον, ἐν τῇ σιγῇ καθεζόμενος ἀναπεπλεγμένη πρὸς τὸ πεδίου καὶ τὴν στρατοπεδείαν τῶν πολεμίων.

XVIII. Περὶ δὲ δαίλην οἱ μὲν αὐτῷ Φασὶ τῷ Αἰμιλίῳ τεχνάζοντος, ἐκ τῶν πολεμίων γενέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν, ἀχάλινον ἵππον ἐξελάσαντας ³ ἐμβαλεῖν αὐτοῖς τὰς Ῥωμαίας, καὶ τῶτον ἀρχὴν μάχης διωκόμενον παραχειῖν· οἱ δὲ Ῥωμαϊκῶν ὑποζυγίων χορτάσματα παρακομιζόντων ἀπλεθαι Θρηῶνας, ἂν Ἀλέξανδρος ἡγεῖτο· πρὸς δὲ τῆτις ἐνδρομῇ ὀξεῖαν ἐπ' ἀκοσίαν Λιγύων γενέσθαι· παραβοηθέντων δὲ πλείονων ἑκατέροις ⁴, ἔτω συνάπλεθαι τὴν μάχην ἀμφοτέρωθεν ⁵. ὁ μὲν ἦν Αἰμίλιος,

¹ Vulg. ἐπὶ σκότῃ, quod prima dedit Aldina duobus vocabulis pro uno Juntinae ἐπισκότῃ. R. dedit ἐπισκοτὴ μὲνην de suo, quam Iestioneim praetulit alii, ab ipso conjectae ἐπισκοτον.

² R. manvult ἐπικάμψη, vergat, sese inflectat, aut ἐκλάμψη, vel ἀντιλάμψη.

³ Ita dedit R. de suo pro vulg. ἐξελάσαντος, cum redeat ad Romanos, quos ait Plutarchus pugnae praeuisse ansam eo, quod equum infrenem, suis e castris expulsum, & versus castra Persei actum, inflectati essent.

⁴ V. ἑκατέρων. Cat. l. v. Frst.

⁵ Ita R. de suo pro vulg. ἀμφοτέρων.

μίλιος, ὡς περ κυβερνήτης, τῷ παρόντι σάλῳ καὶ κινήματι τῶν στρατοπέδων τεκμαιρόμενος τὸ μέγεθος τῆ μέλλοντος ἀγῶνος, ἐκ τῆς σικηνῆς προήλθε, καὶ τὰ τάγματα τῶν ὀπλιτῶν ἐπιῶν παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ Νασικᾶς ἐξιππασάμενος πρὸς τὰς ἀκροβολιζομένους, ὄρᾳ πάντα ὅσον ἔπρω τὰς πολεμίας ἐν χερσίν ὄντας. πρῶτοι δ' οἱ Θρᾶκες ἐχώρην, ἃν μάλιστά Φησιν ἐκπλαγῆναι ¹ τὴν ὄψιν, ἄνδρες ὑψηλοὶ τὰ σώματα, λευκῷ καὶ περιλάμποντι θυρεῶν ² καὶ περικνημίδων ὀπλισμῷ, μέλανας ὑπενδεδυμένοι χιτῶνας, ὄρθας δὲ ῥομφαίας βαρυσιδήρας ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὤμων ἐπισείοντες. παρὰ δὲ τὰς Θρᾶκας οἱ μισθοφόροι παρενέβαλλον, ἃν σιευαί τε ³ παντοδαπαί, καὶ μεμιγμένοι Παιόνες ἦσαν· ἐπὶ δὲ τάτοις ἄγλημα τρίτον, οἱ λογάδες, αὐτῶν Μακεδόνων ἀρετῇ καὶ ἡλικίᾳ τὸ καθαρώτατον, ἀσράπτοιτες ἐπιχρῦσοις ὕπλοις καὶ νεκροῖς Φοινικίσιν. οἷς καθισαμένοις εἰς τάξιν, αἰ τῶν χαλκασπίδων ἐπανατέλλεσθαι Φάλαγγες ἐκ τῆ χάρακος, ἐνέπλησαν αὐγῆς σιδήρας καὶ λαμπηδόνας χαλκᾶ τὸ πεδίον, κρουγῆς δὲ καὶ θορύβου παρακελευομένων τὴν ορεινήν. ἔτω δὲ θρασέως καὶ μετὰ τάχους ἐπήεσαν ⁴, ὡς τε τὰς πρώτας νεκρὰς ἀπὸ δουρῶν σαδίων τῆ Ῥωμαϊκῆ χάρακος καταπεσεῖν.

XIX. Γιγνομένης δὲ τῆς ἐφόδου, παρῆν ὁ Αἰμίλιος, καὶ κατελάμβανεν ἤδη τὰς ἐν τοῖς ἀγῆμασι Μακεδόνας, ἄκρας τὰς σαρίσας προσερηρεικώτας τοῖς θυρεοῖς τῶν Ῥωμαίων, καὶ μὴ προσιεμένους ⁵ εἰς ἐφικτὸν αὐτῶν

¹ R. monente subaudiendum εαυτὸν. Nasicas auctor est sibi ipsi terrorem ab aspectu Thracum injectum fuisse.

² Ita Br. legendum censuit. Vulgo θυρεῶν, καὶ περ. ὀπλ.

³ R. monente, particula τε prodit, aliquid deesse. Quod etiam si omitatur, tamen nihilominus hiatus sententiae sentitur.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. ἐπήσαν.

⁵ Ita Br. cum Anon. legendum censuit. Vulg. προσιεμένοις.

τῶν τὰς μαχαίρας. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων τὰς τε πέλτας ἐξ ἑμῆ περισπασάντων, καὶ ταῖς σαρίσαις ἀφ' ἐνὸς συνδήματος κλιθεῖσαις ὑποσάντων τὰς θυρεαφόρους εἶδε, τὴν τε βώμην τῷ συνασπισμῷ καὶ τὴν τραχύτητα τῆς προβολῆς, ἐκπληξίς αὐτὸν ἔχε καὶ δέος, ὡς ἰδὲν ἰδόντα πῶποτε θεάμα φοβερώτερον· καὶ πολ- λάκις ὕπερον ἐμέμνητο τῷ πάθῃ ἐκεῖνα καὶ τῆς ὄψεως. τίτε δὲ πρὸς τὰς μαχομένους ἐπιδεινύμενος ἴλεω καὶ Φαιδρὸν ἑαυτὸν, ἄνευ κράνους καὶ θώρακος ἵπῳ παρ- ἤλαυνεν. ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὡς Φησι Πο- λύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανούσης, ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ¹ ἀφιππάσατο, σιγηφάμενος Ἑρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μὴδ' εὐχὰς ἀθε- μίτως ἐπιτελῆντι. θεμιτὸν γὰρ ἐν ἔσιν, ἔτε τὸν μὴ βάλλοντα κατευσοχεῖν, ἔτε τὸν μὴ μένοντα κρατεῖν, ἔθ' ὅλως τὸν ἀπρακτὸν εὐπραγεῖν, ἔτε τὸν κακὸν εὐδαι- μονεῖν. ἀλλὰ ταῖς Αἰμιλίῃ παρῆν εὐχαῖς ὁ θεός· εὐ- χετο γὰρ κράτος πολέμου καὶ νίκην δόρυ κρατῶν, καὶ μαχόμενος παρενάλει σύμμαχον τὸν θεόν. ἔ μὴν ἀλλὰ Ποσειδώνιος τις, ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ ταῖς πρά- ξεσι γεγρονέναι λέγων, ἰστορίαν δὲ γεγραφώς ² περὶ Περ- σέως ἐν πλείοσι βιβλίοις, Φησὶν, αὐτὸν, ἐχ' ὑπὸ δει- λιάς, ἰδὲ τὴν θυσίαν ποιησάμενον αἰτίαν, ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τῇ προτέρῃ τῆς μάχης τυχεῖν λελακτισμένον ὑφ' ἵππε τοῦ σκέλος· ἐν δὲ τῇ μάχῃ, καίπερ ἔχοντα δυσ- χρήτως, καὶ κωλυόμενον ὑπὸ τῶν Φίλων, ἵππον αὐτῷ κελεῦσαι τῶν Φορέων προσαγαγεῖν, καὶ περιβάλλει συμ- μίξαι τοῖς ἐπὶ τῆς Φάλαγγος ἀθωράκισον· Φερομένων δὲ παντοδαπῶν ἐκατέρωθεν βελῶν, παλτὸν ἐμπεσεῖν ὄλο-

N 2

σίδη-

¹ Br. voluit εἰς Πέλλαν, referentē Livio, l. 44. princeps fugae rex ipse erat: jam a Pydna cum sacris alis equitum Pellam petebat. R. mavult εἰς τὴν πόλιν, eam scilicet, penes quam castra habebat, Pydnam, non Pellam.

² R. mavult συγγεγραφώς, ut usitatius.

σίδηρον αὐτῷ, καὶ τῇ μὲν ἀκμῇ ¹ μὴ θίγειν, ἀλλὰ πλάγιον παρά τὴν ἀρισερὰν πλευρὰν παραδραμεῖν· ῥύμη δὲ τῆς παρῶδα τὸν τε χιτῶνα διακνόψαι, καὶ τὴν σάρκα Φοινίξαι τυφλῷ μάλωπι πολὺν χρόνον διαφυλάξαι τὸν τύπον. ταῦτα μὲν ἔν ὁ Ποσειδάνιος ὑπὲρ τῆ Περσέως ἀπολογεῖται.

XX. Τῶν δὲ Ῥωμαίων, ὡς ἀντέστησαν τῇ Φάλαγγι, μὴ δυναμένων βιάζεσθαι, Σάλιος, ὁ τῶν Παλιῶν ἡγούμενος, ἀρπάσας τὸ σημεῖον τῶν ἸΦ¹ αὐτὸν, εἰς τὰς πολεμίας ἔβριψεν. τῶν δὲ Παλιῶν (ὃ γὰρ εἰσι Ἰταλοῖς Θεμιτῶν, ἐδ' ὅσιον, ἐγκαταλιπεῖν σημεῖον) ἐπιδραμόντων πρὸς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἔργα δεινὰ καὶ πάθη παρ' ἀμφοτέρων ἀπήνηα συμπεσόντων. οἱ μὲν γὰρ ἐκκρέειν τε τοῖς ξίφεσι τὰς ἰσάρισας ἐπειρῶντο, καὶ πιέζειν τοῖς θυρεοῖς, καὶ ταῖς χερσὶν αὐταῖς ἀνίλαμβανόμενοι παραφέρειν· οἱ δὲ τὴν προβολὴν κρατυνάμενοι δι' ἀμφοτέρων ², καὶ τὰς προσπίπτοντας αὐτοῖς ὅπλοις διελαύνοντες, ἔτε θυρεῖ σέγοντος, ἔτε θώρακος τὴν βίαν τῆς σάρισης, ἀνεβρίπτεν ὑπὲρ κεφαλὴν τὰ σώματα τῶν Παλιῶν καὶ Ῥωμαίων ³, κατ' ἐδένα λογισμὸν, ἀλλὰ θυμῷ θηριώδει πρὸς ἐναντίας πληγὰς καὶ πρῶτον ἀθρομένων θάνατον. ἔτω δὲ τῶν προμάχων διαφθαρέντων, ἀνεκόπησαν οἱ κατόπι αὐτῶν ἐπιτεταγμένοι· καὶ φυγὴ μὲν ἐκ ἦν, ἀναχώρησις δὲ πρὸς ὄρος τὸ

¹ Br. cum Anon. scribendum censuit αἰχμῇ.

² scil. χερῶν; tenentes sarissas suas projectas ad istum inferendum, sed ambabus eas manibus tenentes, quo repelli aut removeri nequirent. R. — αὐτοῖς ὅπλοις, ipsis cum scutis. Id.

³ Ad haec Xyl. „Prius pro Pelignis accipiendum est: haud scio, an male scriptum, sicut & paulo ante, pro Ῥωμαίων legerim Μαβρῆκινῶν.“ Liv. l. 44. duae cohortes a parte Romanorum erant, Peligna & Marrucina. Corrector nescio quid Taracinoorum annotavit, easque interpreti Gallico imposuit. Anon. exhibet Μαβρῆκινῶν; non tamen, uti extat in edit. Reiskiana, sicut Ταβρῆκινῶν; quod est secundum Cat. l. v. Frst. Vulcob.

τὸ καλούμενον Ὀλόκρον, ὡς καὶ τὸν Αἰμίλιον ἰδόντα Φησὶν ὁ Ποσειδάσιος καταβήξασθαι τὸν χιτῶνα, τέτων μὲν ἐνδιδόντων, τῶν δ' ἄλλων Ῥωμαίων διατρεπομένων τὴν Φάλαγγα προσβολὴν ἐκ ἔχασαν, ἀλλ', ὥσπερ χαρκαμάτι, τῷ πυκνώματι τῶν σαρισίων ὑπαντιάζουσαν πάντοθεν ἀπρόσμαχον. ἐπεὶ δὲ, τῶν τε χωρίων ἀνωμάτων ὄντων, καὶ διὰ τὸ μῆκος τῆς παρατάξεως ἡ Φυλατῆσης ἀραρότα τὸν συνασπισμὸν, κατεΐδε τὴν Φάλαγγα τῶν Μακεδόνων κλάσεις τε πολλὰς καὶ διασπάσματα λαμβάνουσαν, ὡς εἶδος ἐν μεγάλοις στρατοῖς καὶ ποικίλαις ὁρμαῖς τῶν μαχομένων, τοῖς μὲν ἐκθλιβομένην μέρεσι, τοῖς δὲ προπίπτουσαν ¹, ἐπιὼν ὀξέως καὶ διαίρων τὰς σπείρας, ἐπέλευεν εἰς τὰ διαλείμματα καὶ κενώματα τῆς τῶν πολεμίων τάξεως παρεμπίπτουσας καὶ συμπλεκομένας, μὴ μίαν πρὸς ἅπαντας, ἀλλὰ πολλὰς καὶ μεριγμένας κατὰ μέρος τὰς μάχας ἴδεσθαι. ταῦτα τὰ μὲν Αἰμιλία τὰς ἡγεμόνας, τῶν δ' ἡγεμόνων τὰς στρατιώτας διδασκόντων, ὡς πρῶτον ὑπέδυσαν καὶ διέσχον ² εἶσα τῶν ὀπλων, τοῖς μὲν ἐκ πλαγίᾳ κατὰ γυνὰ προσφερόμενοι, τὰς δὲ ταῖς περιδρομαῖς ἀπολαμβάνουσας, ἡ μὲν ἰσχὺς καὶ τὸ κοινὸν ἔργον εὐθύς ἀπολάλει, τῆς Φάλαγγος ἀναβήγνουμένης. ἐν δὲ ταῖς καθ' ἕνα καὶ κατ' ὀλίγας συστάσεσιν οἱ Μακεδόνες, μικροῖς μὲν ἐν χειρὶ δίοις σερφεῖς καὶ ποδήρεις θυρεῖς νίσσαντες, ἐλαφροῖς δὲ πελταριοῖς πρὸς τὰς ἐκείνων μαχαίρας, ὑπὸ βάρους καὶ καταφορᾶς διὰ παντὸς ὄπλε χαράσας ἐπὶ τὰ σώματα, κικῶς ἀντέχουσας, ἐτρέποντο.

N 3

XXI.

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. προπίπτουσαν. Opponuntur his inter se ἐκθλιβεσθαι, introsum verum, sic ut sinum, vel cavum, accipiat, excavetur; & προπίπτουσαν, procidere, prostrare, ut convexum sit & velut gibberosum.

² Vocabula καὶ διέσχον. (atque divullerunt, distraxerunt) R. videntur hinc tollenda esse, aut nescio quid deesse susp. ex. c. τὰς ὑφεσῶτας γενόμενοι εἰ. γ. ὄπλ.

XXI. Κατὰ Γάτας δὲ μέγας ἦν ἀγών. ἔθθα δὴ καὶ Μάριος, ὁ Κάτωνος υἱός, Αἰμιλίω δὲ γαμβρὸς, πᾶσαν ἀληθῆ ἐπιδεικνύμενος, ἀπέβαλε τὸ ξίφος. οἷα δὲ νεανίας ἐντεθραμμένος πλείοις παιδεύμασι, καὶ μεγάλῳ πατρὶ μεγάλης ἀρετῆς ἀποδείξεισσι ὀφειλῶν, ἔβιω- τὸν ἠγησάμενος εἶναι προεμένῳ σπύλον αὐτῆ ζῶντος τοῖς πολεμίοις, ἐπέδραμε τὴν μάχην, εἴ τινά πε Φίλον καὶ συνήθη κατεῖθε, Φράζων τὸ συμπεσόν αὐτῷ, καὶ δεόμενος βρηθεῖν. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ διάσχόντες ὀρμῇ μῖξ τὰς ἄλλας, περὶ αὐτὸν ὑφηγέμε- νον, ἐμβάλλασσι τοῖς ἐναντίοις. μεγάλῳ δ' ἀγῶνι καὶ Φῶνι πολλῷ καὶ τραύμασιν ὡσανῆς ἐκ χώρας, καὶ τό- πον ἔρημον καὶ γυμνὸν καταχόντες, ἐπὶ ζήτησιν ἐτρέ- πουτο τῆ ξίφος. ὡς δὲ μόλις ἐν πολλοῖς ὄπλοις καὶ πλῆμασι νεκρῶν κερυμμένον ἀνευρέθη, περιχαρεῖς γε- νόμενοι καὶ παιανίσαντες, ἔτι λαμπρότερον ἐνέκειντο τοῖς συνεσῶσιν ἔτι τῶν πολεμίων. καὶ τέλος οἱ τριχίλιοι λογάδες, ἐν τάξει μένοντες καὶ μαχόμενοι, κατεπόθη- σαν ἅπαντες. τῶν δ' ἄλλων Φευγόντων πολὺς ἦν ὁ Φόνος, ὡσε τὸ μὲν πεδίον καὶ τὴν ὑπάρειαν καταπε- πλῆθαι νεκρῶν, τῆ δὲ Λευκῆ ποταμῆ τὸ ρεῦμα τὰς Ῥωμαίους τῇ μετὰ τὴν μάχην ἡμέρᾳ διελεθεῖν ἔτι με- μιγμένον αἵματι. λέγονται γὰρ ὑπὲρ δισμυρίας πεντα- κισχιλίας ἀποθανεῖν. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἔπεσον, ὡς μὲν Ποσειδάωνιος Φησὶν, ἑκατὸν, ὡς δὲ Νασικῆς, ὀκτὸς- κοιλία.

XXII.

1 R. *supr.* μετὰ Γάτας δ' ἔ μέγας ἦν ἀγών, post hos (scil. sub- motos, fusos, in fugam datos) certamen non erat reliquum in- gens & acre — i. e. reliquos vincere jam facile factu erat. Sequens ἔθθα δὴ Ald. & Junt. habent. Eas sequitur Frst. In aliis legitur ἔθθα δὲ.

2 R. *quaerit*, num περιχόντες αὐτὸν, septum eum tenentes; aut περιεχυμένοι αὐτὸν ὑφ. eum circumfusi, praeuentem loci demonstrandi ergo.

XXII. Καὶ κρίσιν μὲν ὀξυτάτην μέγισος ¹ ἀγῶν ἔστος ἔχεν· ἐννάτης γὰρ ἄρας ἀρξάμενοι μάχεσθαι, πρὸ δεκάτης ἐνίκησαν. τῷ δὲ λειπομένῳ τῆς ἡμέρας χρῆσάμενοι πρὸς τὴν διάξιν, καὶ μέχρι σαδίων ἑκατον καὶ εἴκοσι διάξαντες, ἑσπέρας ἤδη βαθείας ἀπετρέποντο. καὶ τὰς μὲν ἄλλας οἱ θεράποντες ἐπὶ λαμπάδων ἀπαντῶντες, μετὰ χαρᾶς καὶ βοῆς ἀπῆγον ἐπὶ τὰς σκηναὶς φωτὶ λαμπομένας καὶ κενοσημένιας κίτῃ καὶ δάφνης τεφάνοις· αὐτὸν δὲ τὸν στρατηγὸν μέγα πένθος εἶχε. θυεῖν γὰρ υἱῶν αὐτῷ στρατευομένων ², ὁ νεότερος ἑδάμῃ Φανερός ἦν, ὃν ἐφίλει τε μάλιχα, καὶ πλείστον εἰς ἀρετὴν φύσει πρᾶχοντα τῶν ἀδελφῶν εἰρά. Συμοειδῆ δὲ καὶ Φιλότιμον ἔντα τὴν ψυχὴν, ἔτι δ' αἰτίπαιδα τὴν ἡλικίαν, παντάπασι ἀπολωλέναι κατεδόξαζεν, ἐπ' ἀπειρίας ἀναμιχθέντα τοῖς πολεμίοις μαχόμενοις. ἀπορριμένους δ' αὐτᾶ καὶ περιπαθόντας, ἤδωτο πᾶν τὸ στρατεύμα, καὶ μεταξὺ δειπνῶντες ἀνεπήδων, καὶ διέθεον μετὰ λαμπάδων, πολλοὶ μὲν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῆ Αἰμιλίας, πολλοὶ δὲ πρὸ τῆ χάρακος ἐν τοῖς πρώτοις νεκροῖς ζητῶντες. κατήφεια δὲ τὸ στρατόπεδον, καὶ κραυγὴ τὸ πεδίου κατεῖχεν, ἀνακαλεμένων τὸν Σικηπιάνα. πᾶσι γὰρ ἀγαστός ³ ἦν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, πρὸς ἡγεμονίαν καὶ πολιτείαν ὡς ἄλλος ἔδειε τῶν συγγενῶν ⁴ κεντραμένος τὸ ἦθος. ὁψέ δ' ἔν, ἤδη

N 4

χεδὸν

¹ R. cum artic. legendum videtur, sive ἀγῶν fervetur, sive ἀγῶνων praeferatur.

² Br. maluit *συστρατευομένων*, R. autem dubitat, num filii, sub auspiciis patris militantes, satis benedici possint αὐτῷ *συστρατεύεσθαι*: Cum imperator ἔστρατεύεται, sed στρατηγεῖ. Aut nihil ergo h. l. mutandum esse censet, aut legendum παρ' αὐτῷ vel ὑπ' αὐτῷ. Junt. & Ald. dant αὐτῷ.

³ Hanc lectionem proferunt Anon. & Dacer. ex Ms. Vulgo *ἄγαθός*. Vulgatae porro commate carent post ἀρχῆς, quod impo-
rtune ponunt post πολιτείαν. In utroque R, correxit.

⁴ R. *sufp. συγγενῶν εἶναι δοκῶν εὖ κεντρ.*

χεδὸν ἀπεγνωσμένος, ἐν τῆς διώξεως προσῆει μετὰ δύο ἢ τριῶν ἐταίρων, αἵματος καινῆς πολεμίων ἀνάπλευς, ὡσπερ σκύλαξ γενναῖος, ὑφ' ἡδονῆς ἀκρατῶς τῆ νίκῃ συνεξενεχθεὶς. ἔτος ἐστὶ Σικηπίων, ὃ τοῖς ἰκνωμένοις ¹ Καρχηδόνα καὶ Νομαντίαν κατασκάψας, καὶ πολὺ πρῶτος ἀρετῇ τῶν τότε Ῥωμαίων γενόμενος, καὶ δυναθεὶς μέγισον. Αἰμιλίω μὲν ἔν τὴν τῷ κατορθώματος νέμεισιν εἰς ἕτερον ἢ τύχῃ καιρὸν ὑπερβαλλομένη ², τότε παντελεῖ τὴν ἡδονὴν ἀπεδίδδεν τῆς νίκης.

XXIII. Περσεύς δὲ Φυγῆ μὲν ἐν Πύδουσι εἰς Πέλλαν ἀπεχώρει, τῶν ἰππέων ἐπιεικῶς πάντων ἀπὸ τῆς μάχης διασσεσασμένων. ἐπεὶ δὲ καταλαμβάνοντες οἱ πεζοὶ τὰς ἰππεῖς, ὡς ἀνάνδρους καὶ προδεδωκότας λοιδορῶντες, ἀπὸ τῶν ἵππων ἄθρον καὶ πληγὰς ἐδίδοσαν, δεισας τὸν Θόρυβον, ἐν τῆς ὁδῆ παρέκλιεν τὸν ἵππον, καὶ τὴν πορφύραν, ὡς μὴ διάσημος εἶη, περισπάσας, ἔθετο πρόθεν αὐτῆ, καὶ τὸ διάδημα διὰ χειρῶν εἶχεν. ὡς δὲ καὶ προσδιωλέγοιτο τοῖς ἐταίροις ἅμα βαδίζων, καταβὰς ἐφείλκετο τὸν ἵππον. τῶν δὲ ὃ μὲν τις ὑπόδημα προσποιέμενος λελυμένον συνάπτειν, ὃ δὲ ἵππον ἄρδειν, ὃ δὲ ποτῶ χρήζειν, ὑπολειπόμενοι κατὰ μικρὸν ἀπεδίδρασκον, ἔχ ἔτω τὰς πολεμίας, ὡς τὴν ἐκείνη χαλεπότητα δεδοικότες. τεταραγμένος γὰρ ὑπὸ τῶν κακῶν, εἰς πάντας ἐζήτει τρέπειν ἀπ' αὐτῆ τὴν αἰτίαν τῆς ἡτῆς. ἐπεὶ δὲ νυκτὸς Πέλλαν εἰσελθὼν, Εὐνήου καὶ Εὐδαιου, τὰς ἐπὶ τῷ νομίσματος, ἀπαντήσαντας αὐτῶ, καὶ τὰ μὲν ἐγκαλῶντας περὶ τῶν γεγονότων, τὰ δὲ παρῆρησιαζόμενας ἀκαίρως καὶ συμβαλεούσας, ὀργι-

θεῖς

¹ R. post h. v. videtur deesse καιροῖς aut χρόνοις, tempore competente, fatali post infecuto.

² R. susp. ἀναβαλλομένη, cum in sensu procrastinandi, pro-rogandi, reservandi, aut ἀναβάλλεσθαι, aut ὑπερτίθεσθαι usurpatur, non ὑπερβάλλ.

Θεὸς ἀπέκλειεν αὐτὸς τῷ Ξιφιδίῳ παλιν ἀμφοτέρους· ἑδὲς παρέμεινεν αὐτῷ πάρεξ Εὐάνδρου τε τῷ Κρητὸς, καὶ Ἀρχεδάμου τῷ Αἰτωλῆ, καὶ τῷ Βοιωτῷ Νέανος. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπηκολέθησαν οἱ Κρηῖτες, ἔτι εὐνοίαν, ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν, ὥσπερ κηρίοις μέλιται, προσλιπαρῆντες. πάμπολλα γὰρ ἐπήγετο, καὶ πρῶθην ἐξ αὐτῶν διαρπάσαι τοῖς Κρησίν ἐκπάματα καὶ κρατῆρας καὶ τὴν ἄλλην ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ κατασκευὴν, εἰς πεντήκοντα ταλάντων λόγον. γενόμενος δ' ἐν Ἀμφιπόλει πρῶτον, εἴτ' ἐκείθεν ἐν Γαληψῷ ¹, καὶ τῷ Φόβῳ μικρὸν ὑπανέντας, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ πρεσβύτατον αὐτῷ τῶν νοσημάτων, τὴν μικρολογίαν, αἴθρις ὑπενεχθεῖς, ᾠδύρετο πρὸς τὰς Φίλων, ὡς τῶν Ἀλεξάνδρου τῷ μεγάλῳ χρύσειαμάτων ἕνια τοῖς Κρησὶ διεβήθως ἐπ' ἀγνοίας· καὶ παρεκάλει τὰς ἔχοντας, ἀντιβολῶν καὶ σακρῶν, ἀμείψασθαι πρὸς νόμισμα. τὰς μὲν ἔν ἐπισαμένους ἀκριβῶς αὐτὸν ἐκ ἔλαθε κρητίζων πρὸς Κρηῖτας· οἱ δὲ πειθέντες καὶ ἀποδόντες, ἀπεσερήθησαν. ἔτι γὰρ ἀπέδωκε τὰργύριον, ἀλλὰ τριάκοντα τάλαντα κερδάνας ἀπὸ τῶν Φίλων, ἃ μικρὸν ὑπερον ἔμελλον οἱ πολλέμοι λήψεσθαι, μετ' αὐτῶν διέπλευσεν εἰς Σαμοθράκην, καὶ διαφεύγων ἐπὶ τὰς Διοσκύρας ἰκέτευεν ²,

XXIV. Ἀεὶ μὲν ἔν λέγονται Φιλοβασιλῆοι Μακεδόνες, τότε δ' ὡς ἐρείσματι κεκλασμένῳ πάντων ἅμα συμπεσόντων, ἐγχειρίζοντες αὐτὰς τῷ Αἰμίλιῳ, δύο ἡμέραις ὄλης κύριον αὐτὸν κατέσθησαν Μακεδονίας. καὶ δοκεῖ τῷτο μαρτυρεῖν τοῖς εὐτυχίῃ τινὶ τὰς πράξεις ἐκείνας γεγονέναι Φάσκασιν. ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν θυ-

N 5

σίαν

¹ Ita Anon. dat. Consentiant Xyl. & Palmer. V. Γαληψῷ. Vulgo Ἀλεψῷ.

² In Juntina sic est: ἐπ' αὐτὰς ἰκέτευεν reijcta areola vacua pro vocabulo Dioscurorum. Vulgatam dedit Aldina. Etiam V. exhibet ἐπ' αὐτὰς. Cat. I. v. Frft.

σίαν σύμπλωμα δαιμόνιον ἦν· ἐν Ἀμφιπόλει θύοντας τῷ Αἰμίλιῳ, καὶ τῶν ἱερῶν ἐνηργημένων, κεραυνὸς ἐν-σκήψας εἰς τὸν βωμὸν ἐπέφλεξε καὶ συγκαθίγησε τὴν ἱερουργίαν. ὑπερβέβηκε δὲ θειότητι πάντως ¹ καὶ τύχη τὰ τῆς Φήμης. ἦν μὲν γὰρ ἡμέρα τετάρτη νενικημένῳ Περσεῖ περὶ Πύδουαν, ἐν δὲ τῇ Ῥάμῃ τῷ δήμῳ Θεωρῆντος ἰππικὸς ἀγῶνας, ἐξαίφνης ἐπέπεσε λόγος εἰς τὸ πρῶτον τῷ Θεάτρῳ μέρος, ὡς Αἰμίλιος μεγάλη μάχη νενικηῶς Περσέα κατασρέφοιτο σύμπασαν Μακεδονίαν. ἐκ δὲ τότε, ταχὺ τῆς Φήμης ἀναχεομένης εἰς τὸ πλῆθος, ἐξέλαμψε χαρὰ μετὰ κρότη καὶ βοῆς, τὴν ἡμέραν ἐπέειπεν καταχῆσα τὴν πόλιν, εἶτα ὡς ὁ λόγος ἐκ εἶχεν εἰς ἀρχὴν ἀνελθεῖν βέβαιον, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ὁμοίως ἐφαίνεται πλανώμενος, τότε μὲν ἐσκεδᾶθη καὶ διεζῆύη τὰ τῆς Φήμης· ὀλίγαις δ' ὕπερον ἡμέραις πυθόμενοι σαφῶς, ἐθαύμαζον τὴν προδραμῆσαν ἀγγελείαν, ὡς ἐν τῷ ψεύδει τὸ ἀληθὲς εἶχε.

XXV. Λέγεται δὲ καὶ τῆς ἐπὶ Σάγγρα ποταμῷ ² μάχης Ἰταλιωτῶν αὐθημερὸν ἐν Πελοποννήσῳ λόγον γενέσθαι, καὶ Πλαταιῶσι τῆς ἐν Μυκάλῃ πρὸς Μήδας. ἦν δὲ Ῥωμαῖοι Τάρμυντες μετὰ Λατίνων ἐπιστρατεύσαντας ἐνίκησαν, αὐτάγγελοι φράζοντες ἠφθισαν ἀπὸ τῶ στρατῷ μικρὸν ὕπερον ἄνδρες δύο καλοὶ καὶ μεγάλοι· τέρας εἶκασαν εἶναι Διοσκόρου. ὁ δ' ἐντυχῶν πρῶτος αὐτοῖς κατ' ἀγορὰν πρὸ τῆς κρήνης ἀναψύχουσι τὰς ἰππικὰς ἰδρῶτι πολλῶν περιβρεομένους, ἐθαύμαζε τὸν περὶ τῆς νίκης λόγον. εἶθ' οἱ μὲν ἐπιψαῦσαι λέγονται τῆς ἐπήνης αὐτῶ ταῖν χερσῶν ἀτρέμα μειδιῶντες· ἢ δ' εὐθύς ἐκ μελαίνης τριχὸς εἰς πυρῆν μεταβαλῆσα, τῷ μὲν λόγῳ πίσιν, τῷ δ' ἀνδρὶ παραχεῖν ἐπίκλησιν τὸν Αἰνόβαρ-

¹ V, πάντα.

² Cf. de hac pugna Inter Locrenses & Crotoniatas Justin. L. 20. c. 3. Aretin. male Ἰταλιωτῶν Romanos vertit.

βαρβον, ὅπερ ἐσὶν χαλκοπῶγων ¹. πᾶσι δὲ τέτοις τὸ καθ' ἡμᾶς γενόμενον πῖσιν παρέχεν. ὅτε γὰρ Ἀντώνιος ἀπέση ² Δομετιανῶ, καὶ πολὺς πόλεμος ἀπὸ Γερμανίας προσεδουκᾶτο, τῆς Ῥώμης ταραττομένης, ἔφυε καὶ αὐτομάτως ὁ δῆμος ἐξ αὐτῶ Φήμεν ἀνέδακε νίκης, καὶ τὴν Ῥώμην ἐπέδραμε λόγος, αὐτὸν τε τὸν Ἀντώνιον ἀνηρῆσθαι, καὶ τῶ σὺν αὐτῶ στρατεύματος ἠτλημένα μηδὲν μέρος λελεῖσθαι. τοσαύτην δὲ λαμπρότητα καὶ ὕμνην ἢ πῖσις ἔχεν, ὥσε καὶ θύσαι τῶν ἐν τέλει πολλὰς. ζητημένω δὲ τῶ πρώτῳ Φράσοντος, ὡς ἐδεῖς ἦν, ἀλλ' ὁ λόγος εἰς ἄλλον ³ ἐξ ἄλλω διωκόμενος ἀνέφευγε, καὶ τέλος καταδύς, ὥσπερ εἰς πέλαγος ἀχανές, πὸν ἀπειρον ὄχλου, ἐφάνη μηδεμίαν ἀρχὴν ἔχων βέβαιον, αὐτὴ μὲν ἢ Φήμεν ταχὺ τῆς πόλεως ἐξεβύβη. πορευομένω δὲ τῶ Δομετιανῶ μετὰ δυνάμεισι ἐπὶ τῶν πόλεμον ἤδη καθ' ὁδὸν ἀγγελίᾳ καὶ γράμματα Φράσοντα τὴν νίκην ἀπήντησεν. ἢ δ' αὐτῶ ⁴ τῶ κατορθώματος ἡμέρα καὶ τῆς Φήμες ἐγίγνετο, ἐπιπλέον, ἢ δυσμυρίας σαδίκω, τῶν τόπων διεσώτων. ταῦτα μὲν ἐδεῖς ἀγγοεῖ τῶν καθ' ἡμᾶς.

XXVI. Γναῖος δ' Ὀυλίβιος ὁ ναυαρχῶν ⁵ Αἰμιλίω προσορμισάμενος τῇ Σαμοθράκῃ τὴν μὲν ἀσυλίαν
πα-

¹ V. χαλκοπῶγων. In Cat. autem l. v. Frst. citatur Anon. χαλκοπῶγονα.

² Cf. Sueton. in vit. Domitiani, c. 6.

³ Ita cum praepos. dedit R. Vulg. λόγος ὄδλων.

⁴ Br. scribendum censet αὐτῆ. R. defendit vulgatam, quae idem valeat, ac si dicas ἢ τῶ κατορθώματος αὐτῶ ἡμέρα, dies, quo ipsa parata est victoria, ἦν καὶ τῆς Φήμες scil. ἡμεῖρα, fuit dies famae quoque; seu dies, qua fama victoriae didita per urbem fuit. Si quid mutandum esse existimetur, mavult R. καὶ ἢ τῆς Φ. ἐγ. Et si conjectura Bryani praeferatur, legendum quoque censet ἢ δ' αὐτῆ τῶ τῶ κατορθώματος ἡμέρα καὶ τῆς Φ.

⁵ Ita dant Anon. & V. Vulgo συνάρχων. Praetor tunc erat Cn. Octavius, classi praefectus, qua insulam Samothraciam, a Pau-

παρείχε τῷ Περσεῖ διὰ τὰς θεάς, ἐκπλῆ δὲ καὶ Φυγῆς εἶργεν. ἔ μὴν ἀλλὰ λανθάνει πως ὁ Περσεύς Ὀροάνδην ἱγὰ Κρήτα λέμβρον ἔχουσα συμπίσας μετὰ χρημάτων ἀναλαβεῖν αὐτόν. ὁ δὲ κρητισμῶ χρησάμενος, τὰ μὲν χρήματα νίκτωρ ἀνέλαβεν, ἐπειὸν δὲ ἴησ νυκλῶς ¹ ἤκειν κελεύσας ἐπὶ ἴδον πρὸς ἴω Δημητρεῖω ² λιμένα μετὰ ἴων ἱέντων καὶ θεραπείας ἀναγκαίας, εὐθὺς ἄφ' ἑσπέρας ἀπέπλευσεν. ὁ δὲ Περσεύς οἰκτρὰ μὲν ἔπαχε, διὰ σενῆς θυρίδος παρὰ ἴδ ἱεῖχος ἐκμηρυόμενος αὐτόν, καὶ παιδία καὶ γυναῖκα, πόναν καὶ πλάνης ἀπείρας ³. οἰκτρότατον δὲ σαναγμὸν ἀφῆκεν, ὡς τις αὐτῷ πλανωμένω παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἤδη πελάγιον ἴδον Ὀροάνδην θεόντα κατιδὼν ἔφρασεν. ὑπέλαμπε γὰρ ἡμέρα, καὶ πάσης ἐλπίδος ἔρημος, ὑπεχάρει Φυγῆ πρὸς ἴδ ἱεῖχος, ἔ λαθὼν μὲν, ὑποφθάσας δὲ ἴδς Ῥωμαίος μετὰ ἴης γυναϊκός. ἴα δὲ παιδία συλλαβὰν αὐτὸς Ἴωνι ἐνεχείρισεν, ὃς πάλαι μὲν ἐρώμενος ἦν τῷ Περσεύς, τότε δὲ προδότης γενόμενος, αἰτίαν παρέχε ἴην μάλισα
συν-

Paulo missus circumfedit. Xyl. vertit *praefectus classis*; Aretinus *legatus*.

¹ R. susp. ἴης ἐτέρας νυκλῶς. Priore nocte suscipiebat opes regias, posteriore proxima spondebat regem ipsum a se eodem navigio receptum iri. Nam si utrumque eandem in noctem convenisset, dicendum fuisse censet R. ἴα μὲν χρήματα νυκλῶς ἀρχομένης ἀνέλαβεν, ἐπειὸν δὲ ληγέσης ἤκειν κελεύσας; aut sic: ἴα μὲν χρήματα μετ' ἡμέραν ἀνέλαβε, id quod insequens ἄφ' ἑσπέρας confirmat.

² ad fanum Cereris. Ita dederunt Anon. V. vulgo Δημητρεῖω.

³ Ita dedit R. — qui olim, vel adhuc, a molestiis & taediis laborum & vagationis atque fugae intacti fuissent, nihil eorum in sua tenerent experientia. Idem monet, facile dari potuisse ἄπαρον, ut ad solum Persea rediret. Vulg. ἀπείραν, quam lesionem tuetur Br. cum hujusmodi genitivos absolute positos apud Plut. saepius observavit. Aretin. vertit *insuetus*, Perseum solum respiciens. Anon. & Dacer. ex Ms. ἄπαρα.

συναναγκάσασαν τὸν ἄνθρωπον, ὡς θηρίον, ἀλισκομένῳ τῶν ἰένων, εἰς χειράς ἐλθεῖν, καὶ παραδῆναι τὸ σῶμα τοῖς ἐκείνων κρατῶσιν. ἐπίστευε μὲν ἔν μάλισα τῷ Νασικῷ, κἀκείνον ἐκάλει· μὴ παρόντος δὲ, κατακλαύσας τὴν ἴσχην, καὶ τὴν ἀνάγκην περισκεψάμενος, ἔδωκεν αὐτὸν ὑποχείριον τῷ Γναίῳ, ἵνα μάλισα ποιήσας Φανερὸν, ὅτι τῆς Φιλαργυρίας ἦν ἐν αὐτῷ τι κακὸν ἀγεννέστερον, ἢ Φιλοψυχία, δι' ἣν, ὃ μόνον ἡ ἴσχη τῶν ἐπ' αἰκνῶν ἐν ἀφαιρεῖται, τὸν ἔλεον, ἀπεσέρησεν αὐτῷ. δεηθεὶς γὰρ ἀχθῆναι πρὸς τὸν Αἰμίλιον, ὃ μὲν ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ, πεπληκῶτι πῶμα νεμεσητὸν¹ καὶ δυσυχές, ἔξανασὰς ὑπήντα μετὰ τῶν Φίλων δεδακρυμένος. ὃ δ' αἰχίσιον θέαμα προβαλὼν αὐτὸν ἐπὶ σόμα, καὶ γονάτων ὀρεξάμενος², ἀνεβάλλετο φωνὰς ἀγεννεῖς, καὶ δέησεις,

ὡς

1 R. etiam in h. l. sicuti T. I. Plut. pag. 430. mavult ἀνεμίστητον, ruīnam irreprehensibilem, quam ipsi vitio verti & exprobrari haud liceret. Addit: „πῶμα νεμεσητὸν est labes, ruīna, clades, cujus quod penes te culpa sit, eo dignum te reddidisti, qui ab aliis reprehendaris, oburgeris, exagiteris. Haec autem Persei ruīna miserabilis potius erat, quam ut saevam increpationem meruisset. Possit tamen vulgatae πῶμα νεμεσητὸν haftenus defendi, ut accipiatur pro ruīna ea, ob quam par sit fortunae succenseri, quae indignum perculerit.“ Nec hoc loco adduci possum, ut conjecturae R. sive explicationi assentiar. Confirmatam potius censeo meam qualemcunque sententiam, quam loco cit. iudicio lectoris subjeci. Adde ulterius, si placet, locum Plutarchi, vix cap. 22. in fine obvium: Αἰμίλιος μὲν ἔν τῇν γὰ καταρθώματος νέμεσιν εἰς ἕτερον ἢ τῆν κακὰν ὑπερβαλλομένην, ἵνα παντελῆ τὴν ἡδονὴν ἀπεδίδα τῆς νίκης. Adde, quae sequuntur ad fin. Cap. 27. εἰς ὃ τὶ κατασκήψα τῆλος ἐκάστω τῆν τῆς παρῆσης εὐπραγίας ὃ δαίμων νέμεσιν. Satis sane inde apparet, quid Plutarcho sit νέμεσις, & quid ipsi valeat vox νεμεσητὸν. Hesychius eam quoque explicat per μεμψιμοίρον.

2 R. iudice potest quidem lectio recepta defendi: *manibus ad genua Pauli prorentis*. Tamen non dubitat, quin Plut. dederit γον. *δρεξάμενος*, a *δράττω*, amplexus genua.

αὶς ἔχ' ὑπέμεινεν, ἐδ' ἤμισεν ¹ ὁ Αἰμίλιος, ἀλλὰ προσβλέψας αὐτὸν ἀλγῦντι καὶ λελυπημένῳ τῷ προσάπτω· Τί τῆς τύχης, εἶπεν, ὦ ταλαίπωρε, τὸ μέγιστον ἀφαιρεῖς τῶν ἐγκλημάτων, ταῦτα πρᾶτ' ἴων, ἀφ' ὧν δόξεις ἔπαρ' ἀξίαν ἀτυχεῖν, ἐδὲ τῆ ὕν, ἀλλὰ τῆ πάλαι δαίμονος ἀνάξιός γεγυμέναι; τί δέ με καταβάλλεις τὴν νίκην, καὶ τὸ κατόρθωμα ποιεῖς μικρὸν, ἐπιδεικνύμενος σεαυτὸν ἔγενναῖον; ἐδὲ πρέποντα Ῥωμαίων ἀνταγωνιστὴν; ἀρετὴ τοῖς ² δυσυχῆσι μεγάλην ἔχει μοῖραν αἰδῶς καὶ παρὰ πολεμίοις· δειλιά δὲ Ῥωμαίοις, κἂν εὐποτμῇ, πάντα ἀτιμώτατον.

XXVII. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶτον μὲν ἀναστήσας καὶ δεξιωσάμενος, Τεβέρωνι παρέδωκεν· αὐτὸς δὲ τὰς παῖδας καὶ τὰς γαμβρὰς, καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμονικῶν μάλις αὐτὰς νεωτέρως ἔσω τῆς σκηπῆς ἐπισπασάμενος, πολὺν χρόνον ἦν πρὸς αὐτῷ σιωπῇ καθήμενος, ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας. ὁρμήσας δὲ περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων διαλέγεσθαι πραγμάτων· Ἄγά γ', εἶπεν, ἀξιόν, εὐπραγίας παρέσης ³, ἀνθρώπου ὄντα θρασύνεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν, ἔθνος, ἢ πόλιν, ἢ βασιλείαν, κατασρεψάμενον; ἢ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς τύχης ⁴, ἢ παρά-

1 R. quaerit, num ἔδ' ἀκῶσα, quas Aemilius ne audire quidem sustinuit, nedum facere?

2 Ita R. de suo dedit. Vulg. ἀρετὴ τοῖς δυσ.

3 V. εὐπραγίας παρέσαις. Cat. l. v. Frft.

4 Deesse hic aliquid, viderunt interpretes. Hr. censet splendendum esse ἔθνοσιν; aut si cui nimiae esse licentiae videatur, integrum vocabulum sine ope Ms. supplere, clausulam sic legi posse putat: ἢ τὴν μεταβολὴν ταύτην ἢ τὴν τύχην ὡς παράδειγμα τῷ πολεμῶντι κοινῆς ἀδυναμίας προσεῖσα, παιδεύει μηδὲν ὡς μονίμου καὶ βέβαιου διανοῦσθαι. R. ὑφ' ἡρώων, aut δεδίονα, aut simile quid deesse suspicatur. Idem lin. seq. susp. τῆς τῷ πολέμῳ infirmitatis tibi tum adversario tuo communis, aut infirmitatis firmantibus omnibus inter se communis; posse enim τῷ πολεμῶντι accipi pro part. gen. neutr. τὸ πολεμῶν, quod idem sit

παραδειγμα τῷ πολεμῶντι κοινῆς ἀδυναμίας προθεῖσα, παιδεύει μηδὲν ὡς μόνιμον καὶ βέβαιον διανοεῖσθαι. ποῖος γὰρ ἀνθρώποις τῷ θάρρειν καιρὸς, ὅταν τὸ κρατεῖν ἐτέρων μάλιστ' ἀδοικέται τὴν τύχην ἀναγκάζῃ, καὶ τῷ χαίροντι δυσθυμίαν ἐπάγῃ τοσαύτην ὅ τῆς περιφερομένης καὶ προσισαμένης ἄλλοτ' ἄλλοις εἰμαρμένης λοφισμός; ἢ τὴν Ἀλεξάνδρου διαδοχὴν, ὃς ἐπὶ πλείον ἤρθη δυνάμει, καὶ μέγιστον ἔχε κράτος, ὥρας μιᾶς μορίῳ¹ πεσῶσαν ὑπὸ πόδας θέμενοι, καὶ τὰς ἄρτι μυριάσι πεζῶν καὶ χιλιάσιν ἰππέων τοσαύταις ὀπλοφορομένης βασιλεῖς ὀρῶντες ἐν τῶν πολεμίων χειρῶν² ἐφέμερα σιτία καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, οἶσθε τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχειν τινὰ βεβαιότητα τύχης διαρκῆ πρὸς τὸν χρόνον; καὶ καταβαλόντες ὑμεῖς οἱ νέοι τὸ κενὸν Φρύαγμα τέτο καὶ γαυρίαμα τῆς νίκης, ταπεινοὶ καταπλήξετε, πρὸς τὸ μέλλον ἀεὶ παραδοῦντες, εἰς ὃ τι κατασηγήσει τέλος ἐκάτω τὴν τῆς παρῆσης εὐπραγίας ὁ δαίμων νέμεσιν; τοιαῦτα φασὶ πολλὰ διαλεχθέντα τὸν Αἰμίλιον ἀποπέμψαι τὰς νέας, εὖ μάλα τὸ καύχημα καὶ τὴν ἔβριν, ὥσπερ χαλινῶ, τῷ λόγῳ κόπτοντι, κεκολασμένους³.

XXVIII. Ἐκ τέτρα τὴν μὲν στρατιὰν πρὸς ἀνάγκησιν, αὐτὸν δὲ πρὸς θεῶν τῆς Ἑλλάδος ἔτρεψε, καὶ διαγωγὴν ἐνδοξοῦ ἄμα καὶ Φιλάνθρωπον. ἐπιὼν γὰρ ἀνελάμβανε τὰς δῆμας, καὶ τὰ πολιτεύμετα καθίστατο, καὶ

ac οἱ πολεμῶντες. Praestare enim illi videtur legi τοῖς πολεμῶσι. Mavult porro idem post παιδεύει addi μηδὲνα μηδέν.

1 R. quærit, num post μορίῳ desit μικρῶ. Idem sequens θίμενοι aut plane delendum censet, aut leg. ἐν νῶ θίμενοι.

2 idem est ac si dixisset ἐκ χειρῶν τῶν πολεμίων, e manibus hostium. R.

3 Constructio hæc est: κεκολασμένους τῷ λόγῳ, κόπτοντι, i. e. ὃς κόπτεται, εὖ μάλα, ὥσπερ χαλινῶ, τὸ καύχημα καὶ τὴν ἔβριν.

καὶ δωρεὰς ἐδίδου, ταῖς μὲν σίτον ἐν ἑβραϊκῇ, ταῖς δ' ἔλαιον. τούτων γὰρ εὐρεθῆναι Φασὶν ἀποκείμενον, ὡς τὰς λαμβάνοντας καὶ δεομένους ἐπιπλεῖν πρότερον, ἢ καταναλωθῆναι τὸ πλῆθος τῶν εὐρεθέντων. ἐν δὲ Δελφοῖς ἰδὼν κίονα μέγαν τετράγωνον ἐν λίθων λευκῶν συνηρμοσμένον, ἐφ' ᾧ Περσέως ἔμελλε χρυσοῦς ἀνδρίας τίθεσθαι¹, προσέταξε τὸν αὐτὸν τεθῆναι. τὰς γὰρ ἡττημένους τοῖς νικῶσιν ἐξίτασθαι χάρας προσήκειν. ἐν δ' Ὀλυμπίᾳ τῆτο δὴ τὸ πολυθρόνον ἐκεῖνο ἀναφθέγγασθαι Φασὶν, ὡς τὸν Ὀμήρου Δία Φειδίας ἀποπλάσσειτο. τῶν δὲ δέκα πρέσβειων ἐκ Ῥώμης ἀφικομένων, Μακεδόσι μὲν ἀπέδωκε τὴν χάραν καὶ τὰς πόλεις ἐλευθέρους οἰκεῖν καὶ αὐτονομίαν· ἑκατὸν δὲ τάλαντα Ῥωμαίοις ὑποτελεῖν, ἔτι πλέον, ἢ διπλάσιον, τοῖς βασιλεῦσιν εἰσέφερον. θεῶς δὲ παντοδαπῶν ἀγώνων καὶ θυσίας ἐπιτελῶν τοῖς θεοῖς, ἐσιάσεις καὶ δεῖπνα πρῆθετο, χορηγία μὲν ἐν τῶν βασιλικῶν ἀφθόνῳ² χρώμενος, τάξιν δὲ καὶ κόσμον καὶ κατακλίσεις καὶ δεξιώσεις, καὶ τὴν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν³ τῆς κατ' ἐξίαν τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης αἰθρῆσιν ἕτως ἀριβῆ καὶ πεφροντισμένην ἐνδεικνύμενος, ὡς θαυμάζειν τὰς Ἑλλήνας, εἰ μὴδὲ τὴν παιδιὰν ἀμοιρον ἀπολείπει σπαθῆς, ἀλλὰ τηλικαῦτα πρᾶττων ἀνὴρ πράγματα⁴, καὶ τοῖς μικροῖς τὸ πρέπον ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ καὶ τέτοις ἔχαιρεν, ὅτι πολλῶν παρ-εσινευσμένων καὶ λαμπρῶν, τὸ ἡδιστον αὐτὸς ἦν ἀπόλαυσμα καὶ θέαμα τοῖς παρῶσι. καὶ πρὸς τὰς θαυμάζοντας τὴν ἐπιμέλειαν ἔλεγεν, τῆς αὐτῆς εἶναι ψυχῆς, παρατάξεώς τε προσῆναι καλῶς, καὶ συμποσίαν

τὴν

1 V. θεθῆναι. Cat. l. v. Frft.

2 Ita Fl. & Ald. scil. χορηγία. In aliis ἀφθόνως.

3 Ita cum spir. asp. dedit R. suum sensum, h. e. suam vim sentiendi, quod honoris habendi genus a se cuique deberetur. Vulg. αὐτῶν.

4 V. πραγμάτων. Cat. l. v. Frft.

τὴν μὲν, ὅπως Φοβερωτάτη τοῖς πολεμίοις, τὸ δ', ὡς εὐχαριστότατον ἢ τοῖς συνῆσιν. ἰδενός δ' ἤτιον αὐτῆ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν ἐπῆραν οἱ ἔνθραυποι, πολὺ μὲν ἀργύριον, πολὺ δὲ χρυσοῦ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἠθροισμένον ἐδ' ἰδεῖν ἐβελήσαντος, ἀλλὰ τοῖς ταμίαις εἰς τὸ δημόσιον παραδόντος. μὴδὲ τὰ βιβλία τῆ βασιλέως Φιλογραμμικτῆσι τοῖς υἱέσιν ἐπέτρεψεν ἐξελέσθαι, καὶ διανέρων ἀριστεία τῆς μάχης, Αἰλίω Ταβέρωνι τῶ γαμβρῷ Φιάλην ἔδωκε πέντε λιβρῶν ὀλκην. ἔτος ἐστὶ Ταβέρων, ὃν ἔφαμεν μετὰ συγγενῶν οἰκεῖν ἐκκαίδεκατον, ἀπὸ γηδῆς μικρᾶ διατρεφοπέων ἀπάντων. καὶ πρῶτον ἀργυρον ἐπέινον Φασίν εἰς τοῦ Αἰλίω οἴκου εἰσελθεῖν, ὑπ' ἀρετῆς καὶ τιμῆς εἰσαγόμενον· τὸν δ' ἄλλου χρόνον ἔτ' αὐτῆς, ἔτε τὰς ¹ γυναῖκας ἀργυροῖς χρῆζειν, ἢ χρυσῶ.

XXIX. Διωκημένων δὲ πάντων αὐτῶ καλῶς, ἀσπασάμενος τὰς Ἑλλήνας, καὶ παρακαλέσας τὰς Μακεδόνας μεμνηθῆαι τῆς δεδομένης ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερίας, σώζοντας αὐτὴν δι' εὐνομίας καὶ ὁμοιοφας, ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν Ἠπειρον, ἔχων δόγμα συγλήτῃ τῆς συμμεμαχημένους αὐτῶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην στρατιώτας ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πόλεων ἀφελῆσαι. βεβλόμενα δὲ πασι εἶμα καὶ μηδενός προσδοκῆντος, ἀλλ' ἐξαίφνης ἐπαπεσεῖν, μετεπέψατο τὰς πρῶτας ἐξ ἐνάσης πόλεως ἄνδρας δέκα, καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ἕσος ἀργυρὸς ἐστὶ καὶ χρυσοῦ ἐν οἰκίαις καὶ ἱεροῖς, ἡμέρα ἤτι καταφέρειν ἐκάσοις δὲ συνέπεμψεν, ὡς ἐπ' αὐτὸ δὴ τῆτο. Φερρῶν στρατιωτῶν, καὶ ταξίαρχον, προσποιόμενον ζητεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὸ χρυσοῦ. ἐντάσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ² ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶμα καιρὸν ὀρμήσαντες, ἐτράποντο

¹ R, addidit h. artic. de suo.

² R, sup. ἕνα — sub idem tempus.

ποντο πρὸς καταδρομὴν καὶ διαρπαγὴν τῶν πόλεων I. ὡσε ὥρα μιᾷ πεντεκαίδεκα ἀνθρώπων ἐξανδραποδισθῆναι μυριάδας, ἐβδομήκοντα δὲ πόλεις πορθηθῆναι, γενέσθαι δ' ἐκ 2 τσαύτης Φθορᾶς καὶ πανωλεθρίας ἐκάστω στρατιῶτῃ τὴν δόσιν ἢ μείζον ἕνδεκα δραχμῶν. Φρίξαι δὲ πάντας ἀνθρώπους τὸ τῷ πολέμῳ τέλος, εἰς μικρὸν ἔτω τὸ καθ' ἕκαστον λῆμμα καὶ κέρδος ἔθνους ὅλα κατακερματιζέμενος.

XXX. Αἰμίλιος μὲν ἔν τῷτο πράξας μάλιτα παρὰ τὴν αὐτῆ Φύσιν, ἐπιεικῆ καὶ χρησὴν ἔσαν, εἰς Ὀρικόν κατέβη· καὶ κείθεν εἰς Ἰταλίαν μετὰ τῶν δυνάμεων περαιωθείς 3, ἀνέπλει τὸν Θύβριν 4 ποταμὸν, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἐκκαιδεήρου, κατασπευσμένης εἰς κόσμον ὅπλοις αἰχμαλώτοις, καὶ Φοινικίσι καὶ πορφύραις, ὡς καὶ πανηγυρίζοντας ἔξωθεν, καθάπερ εἰς τινὰ θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολαύειν τὰς Ῥωμαίους, τῷ
 ῥοδίῳ

1 Ita dedit Anon. Vulg. *πολεμίαν*.

2 V. ἀπό.

3 V. *ἰπεριώσθαι καὶ περαιωθείς*. Cat. I. v. Frft.

4 V. *πρὸ θρυμβόν*. Ibid.

5 Locus hic in vulg. extat valde mutilus & lacunofus: ex gr. ὡς καὶ πανηγύρων ἔξωθεν, ὡσε ὄν τινὰ θριαμβικῆς πομπῆς προαπολύειν τὰς Ῥωμαίους. In Juntina sic exhibetur: πορφύραις ὡς καὶ πανηγύρ ἔξωθεν ὡσε ὄντινα θριαμβικῆς πομπῆς προαπολύειν; qua cum lectione Aldina quoque profus consentit, praeterquam in uno πανηγύρ, pro quo Aldina dat πανηγύρων. Uti nunc legitur, Bryanus dedit, ex Anon. & Ms Dacerii mutilis suppletis. Xylander pridem substituentium viderat προαπολαύειν loco προαπολύειν. V. ex Cat. I. v. Frft. ὡς καὶ πανηγυρίζαν ἔξωθεν καθάπερ εἰς τινὰ θριαμβικὴν θέαν πομπῆς; Anon. ibid. ita citatur: ὡς καὶ πανηγυρίζοντες, ἔξωθεν, καθάπερ εἰς τινὰ θριαμβικὴν θέαν, πομπῆς προαπολαύειν τὰς Ῥωμαίους. Schirach sequitur Bryanum: Eine Menge Volks, welche sich versammelt hatte, und das langsam fahrende Schiff am Ufer begleitete, liess die Römer das Schauspiel eines feierlichen

βοθίω χέδην ὑπάγοντι τὴν ναῦν ἀντιπαρεξάγοντας. οἱ δὲ στρατιῶται τοῖς βασιλικοῖς χρήμασιν ἐποφθαλμήσαντες, ὡς ἔχ' ὅσων ἤξιεν ἔτυχον, ἀργίζοντο μὲν ἀδήλως διὰ τῆτο, καὶ χαλεπῶς εἶχον πρὸς τὸν Αἰμίλιον, αἰτιώμενοι δὲ Φανερωῶς, ὅτι βαρὺς γένοιτο καὶ δεσποτικὸς αὐτοῖς ἄρχων, ἐ πάνυ προθύμως ἐπὶ τὴν ὑπὲρ τῆς Θριάμβου σπεδὴν ἀπήντησαν. αἰθόμενος δὲ τῆτο Σέρβιος Γάλβας, ἐχθρὸς Αἰμιλίῳ, γεγονῶς δὲ τῶν ὑπ' αὐτὸν χιλιάρχων, ἐθάρρησεν ἀναφανδὸν εἰπεῖν, ὡς ἐ δοτέον εἶη τὸν Θρίαμβον. ἐνεῖς δὲ πολλὰς τῶ στρατιωτικῶ πληθεὶ διαβολὰς κατὰ τῆ στρατηγῆ, καὶ τὴν ἔσαν ὄργην ἔτι μᾶλλον ἐξερεθίσας, ἤτειτο παρὰ τῶν δημάρχων ἄλλην ἡμέραν· ἐκείνην γὰρ ἐκ ἐξαρκεῖν τῆ κατηγορίᾳ, τέσσαρας ἔτι λοιπὰς ὥρας ἔχασαν. τῶν δὲ δημάρχων λέγειν αὐτὸν, εἴ τι βέλεται, κελευόντων, ἀρξάμενος μακρῶ καὶ βλασφημίας ἔχοντι παντοδαπὰς χρῆσθαι λόγων, τὸν χρόνον ἀνήλωσε τῆς ἡμέρας· καὶ γενομένης σιότητος, οἱ μὲν δήμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἀΦῆκαν, πρὸς δὲ τὸν Γάλβαν οἱ στρατιῶται συνέδραμον θρασύτεροι γεγονότες καὶ συγκροτήσαντες αὐτὰς, περὶ τὸν ὄρθρον αὐδῆς καταλαμβάνονται τὸ Καπιτώλιον. ἐκεῖ γὰρ οἱ δήμαρχοι τὴν ἐκκλησίαν ἐμελλον ἄξειν.

XXXI. Ἄμα δ' ἡμέρᾳ τῆς ψήφου δοθείσης, ἤ τε πρώτη Φυλῆ τὸν Θρίαμβον ἀπεψηφίζετο, καὶ ἡ ¹ τῆ πράγματος αἰθῆσις εἰς τὸν ἄλλον δῆμον ² καὶ τὴν σύγκλητον κατῆι. καὶ τὸ μὲν πληθεὶς ὑπεραλγῶν τῶ προ-

O 2

πηλα-

lichen Triumphzuges vorher genießten. Kind aliqua parte discrepat: um diesen gleichsam triumphirenden Einzug anzusehen, und dem Aemilius die Ehre des Triumphes zum voraus genießten zu lassen. Aretinus totum locum omisit.

1 Artic R. de suo addidit.

2 V. Anon. & Dacer. ex Ms. hanc habuerunt lectionem, quam Junt. dederat. Ex Ald. in Vulgatas abiit ῥόπον. Aretinus reddit pars plebis,

πηλαίζεσθαι τὸν Αἰμίλιον ἐν Φωναῖς ἦν ἀπράκτορας· οἱ δὲ γναριμώτατοι τῶν ἀπὸ βελῆς, δεῖνόν εἶναι τὸ γινόμενον βοῶντες, ἀλλήλας παρεκάλεον ἐπιλαβέσθαι τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσελγείας καὶ θρασυτήτος, ἐπὶ πᾶν ἀφιξομένης ἄνομον ἔργον καὶ βίαιον, εἰ μηδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς γένοιτο, Παῦλον Αἰμίλιον ἀφελέσθαι¹ τῶν ἐπινικίαν τιμῶν. ἰσάμενοι δὲ τὸν ὄχλον καὶ ἀναβάντες ἀθροῖοι, τοῖς δημάρχοις ἔλεγον ἐπιχεῖν τὴν ψηφασφορίαν, ἄχρις² ἂν διέλθωσιν, ἃ βέλονται, πρὸς τὸ πλῆθος. ἐπιχόντων³ δὲ πάντων, καὶ γενομένης σιωπῆς, ἀνελθὼν ἀνὴρ ὑπατικὸς καὶ πολεμικὸς εἴκοσι καὶ τρεῖς ἐν προκλήσεως ἀνηρηκῶς, Μάρκος Σερβίλιος, Αἰμίλιον μὲν ἔφη Παῦλον, ἡλικὸς αὐτοκράτωρ γένοιτο, τὸ νῦν μάλιστα γινώσκειν, ὄρων, ὅσης ἀπειθείας γέμονγι καὶ κακίας στρατεύματι χρώμενος, ἔτω καλὰς κατάρθασε καὶ μεγάλας πράξεις· θαυμάζειν δὲ τὸν δῆμον, εἰ τοῖς ἀπ' Ἰλλυριῶν καὶ Λιβύων⁴ ἀγαλλόμενος θριάμβοις, αὐτῶν⁵ Φθονεῖ τὸν Μακεδόνων βασιλέα ζῶντα καὶ τὴν Ἀλεξάνδρα καὶ Φιλίππε δόξαν ἐπιδεῖν ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἀγομένην αἰχμάλωτον. πῶς γὰρ ἔδεινόν, εἶπεν⁶, εἰ, Φήμης περὶ νίκης ἀβεβαίως πρότερον εἰς τὴν πόλιν ἐμπεσέσης

1 id est ἡ ἀφελείσθαι, aut subaudi βελομένοις. R.

2 V. μέχρις. Id. paulo post κατὰ τὸ pro πρὸς τὸ πλ. Catb l. v. Frst.

3 Hoc partic. & seq. πάντων R. habet pro neutris. Ομοίως (quae tum agebantur) repente insistentibus, conquiescentibus.

4 Br. leg. censuit Λιγύων, quos devicit Aemilius. Sic etiam vertit Xyl.

5 R. quaerit, num αὐτὸς αὐτῶν Φθονεῖ, ipse sibimet deneget — h. e. prae invidia deneget? Idem sequens ἴδων dedit pro vulg. ἴδων.

6 Ita R. dedit pro vulg. εἶπεν, cum jam ab oratione obliqua, quae adhuc usus est historicus aliena referens, ad orationem rectam transgressus, ipsum Servilium loquentem indicat.

πεσάσης, ἐθύσατε τοῖς θεοῖς, εὐχόμενοι τῷ λόγῳ τέτα
ταχέως ἀπολαβεῖν τὴν ἔψιν· ἦκοντος δὲ τῷ στρατηγῷ
μετὰ τῆς ἀληθινῆς νίκης, ἀφαιρεῖθε ¹ τῶν μὲν θεῶν τὴν
τιμὴν, αὐτῶν δὲ τὴν χαρὰν, ὡς φοβόμενοι θεάσασθαι
τὸ μέγεθος τῶν κατορθωμάτων, ἢ φειδόμενοι τῷ βασι-
λέως ²; καίτοι κρείττον ἦν, τῷ πρὸς ἐκεῖνον ἐλέω, μὴ
τῷ πρὸς τὸν ³ αὐτοκράτορα φθόνῳ λυθῆναι τὸν θρίαμ-
βον. ἀλλ' εἰς τοσαύτην, ἔφη, τὸ κακότηδες ἐξέσιαν
προάγεται δι' ὑμῶν, ὥστε περὶ στρατηγίας καὶ θριάμβου τολμῶ
λέγειν ἔνθραπος ἄτρωτος, καὶ τῷ σώματι εἰλβαν ὑπὸ
λειότητος καὶ σκιατραφίας, πρὸς ἡμᾶς ⁴ τὰς τοσάτους
τραύμασι πεπαιδευμένους ἀρετὰς καὶ κακίας κρίνειν στρα-
τηγῶν. ἅμα δὲ τῆς ἐδῆτος διασχῶν, ἐξέφευγε κατὰ τῶν
ἐξερῶν ὠτειλὰς ἀπίστας τὸ πλῆθος. εἶτα μεταστραφεὶς,
ἔνις τῶν ἐκ εὐπρεπῶς ἐν ἔχλω γυμνῶσαι δοκούντων τῷ
σώματος ἀνεκάλυψε καὶ πρὸς τὸν Γάλβαν ἐπιστρέψας·
Σὺ μὲν, ἔφη, γελᾷς ἐπὶ τέτοις, ἐγὼ δὲ σεμνύνομαι
πρὸς τὰς πολίτας· ὑπὲρ τέτων γὰρ ἡμέραν καὶ νύκτα
συνεχῶς ἰππασάμενος, ταῦτ' ἔχου. ἀλλ' ἄγε λαβὼν
αὐτὰς ἐπὶ τὴν ψῆφον· ἐγὼ δὲ καταβάς παρακολοθῆσω
πᾶσι, καὶ γνώσομαι τὰς κακὰς καὶ ἀχαρίστας, καὶ δη-
μαγωγεῖσθαι μᾶλλον ἐν τοῖς πολέμοις, ἢ στρατηγεῖσθαι,
βελομένους.

O 3

XXXII.

¹ R. aut ἀφαιρεῖθε in conj. aut ἀφαιροῖθε In optat. legen-
dum censet. Junt. & Ald. ἀφαιρεῖσθαι in infin. qui si servan-
dus esse videatur, addi vult idem βέλοιδε, adimere, eripere
velitis. Adhuc observat, solenne esse libris vetustis ai & e in-
ter se permutare.

² V. ἢ πολεμίας βασιλέως. Anon. sine artic. πολεμίας βα-
σιλέως.

³ Artic. addidit R. de suo.

⁴ Ita Anon. Vulg. ὑμᾶς. (In Cat. I. v. Frst. lectio Anon.
vitiōse datur ὑμᾶς.) Schirach tamen sequitur lect. vulg.

XXXII. Οὕτω ¹ Φασίν ὑπὸ τῶν λόγων τέτων ἀνακοπῆναι καὶ μεταβαλεῖν τὸ στρατιωτικόν, ὥστε πάσαις ταῖς Φυλαῖς ἐπικυρωθῆναι τῷ Αἰμίλιῳ τὸν Θρίαμβον. πεμφθῆναι δ' αὐτὸν ἔτω λέγῃσιν· ὁ μὲν δῆμος, ἐν τε τοῖς ἵππικοῖς θεάτροις, ἃ Κίρκως καλεῖσιν, περὶ τε τὴν ἀγορὰν ἰσθία πηξάμενοι, καὶ τὰλλα τῆς πόλεως μέρη καταλαβόντες, ὡς ἕκαστα παρεῖχε τῆς πομπῆς ἐποψίην, ἐθεῶντο καθαρᾶις ἐδίησι κεκοσμημένοι. πᾶς δὲ ναὸς ἀνέκλιτο, καὶ σεφάνων καὶ θυμιαμάτων ἦν πλήρης. ὑπερήεται τε πολλοὶ καὶ ῥαβδονόμοι τὰς ἀτάκτως συρρέουσας εἰς τὸ μέσον καὶ διαθείουσας ἐξείρουσες, ἀναπεπλημένους τὰς ὁδὸς καὶ καθαρὰς παρεῖχον. τῆς δὲ πομπῆς εἰς ἡμέρας τρεῖς νευεμημένης, ἡ μὲν πρώτη, μόλις ἐξαρκέσασα τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνδριάσι καὶ γραφαῖς καὶ κολοσσοῖς ἐπὶ ζευγῶν ² πεντήκοντα καὶ διακοσίων κομιζομένοις, τῆτο ἔχε θέαν ³. τῇ δ' ὑσεραία τὰ κάλλινα καὶ πολυτελέστατα τῶν Μακεδονικῶν ὅπλων ἐπέμπετο πολλαῖς ἀμάξις, αὐτὰ τε μαρμαίροντα χαλκῷ νεοσμήκῳ καὶ σιδήρῳ· τὴν τε θέσιν ἐν τέχνῃς καὶ συναρμογῆς, ὡς ἂν μάλινα συμπεφορημένοις, χύδην καὶ αὐτομάτως ἐτίκει πεποιημένα· κράνη ⁴ πρὸς ἀσπίσι, καὶ θώρακες ἐπὶ κνημῖσι, καὶ Κρητικαὶ πέλται, καὶ Θράκια γέβρα, καὶ Φαρέτραι μεθ' ἵππικῶν ἀναμεμιγμέναι χαλινῶν, καὶ ξίφη γυμνὰ διὰ τέτων παρανίσχοντα, καὶ σάρισαι παραπεπηγυῖαι, σύμμετρον ἐχόντων χάλασμα τῶν ὅπλων, ὥστε τὴν πρὸς ἄλληλα κρῶσιν ἐν τῷ διαφέρεσθαι τραχὺ καὶ

1 R. fufp. ἔτω δὲ Φασίν, aut εἴθ' ἔτω Φ.

2 V. ἐπιζεύγη. Cat. l. v. Frft.

3 V. ἴστων ἔχοι θέαμα; Anon. ἴστο ἔχοι θέαμα; R. fufp. ἴστων ἔχοι θέαμα.

4 R. totus hic locus ita faciendus & distinguendus esse videtur: αὐτὰ μὲν μαρμαίροντα — τὴν δὲ θέσιν (vel σύνθεσιν ἐκ τέχνῃς καὶ συναρμογῆς ἢ ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἂν μάλινα συμπεφορημένοις χύδην καὶ αὐτομάτως ἐτίκει, πεποιημένα) id est ἀμερρέμμένα (quaerit, num πεπυκασμένα) κράνη πρὸς ἀσπ.

καὶ Φοβερὸν ὑπηχεῖν, καὶ μηδὲ νενικημένων ἄφοβον εἶναι τὴν ὄψιν. μετὰ δὲ τὰς ὄπλοφόρους ἀμάξας ἄνδρες ἐποπορεύοντο τριχίλιοι, νόμισμα φέροντες ἀργυρῶν ἐν ἀγγείοις ἐπιακοσίοις πεντήκοντα τριταλάνθοις, ἂν ἕκαστον ἀνὰ τέσσαρες ἐκόμιζον ¹. ἄλλοι δὲ κρατῆρας ἀργυρῆς, καὶ κέρατα ², καὶ Φιάλας, καὶ κύλικας, εὖ διακεκοσμημένα πρὸς θεῶν ἕκαστα, περιτῆα τῷ μεγέθει καὶ τῇ παχύτητι ³ τῆς τορείας.

XXXIII. Τῆς δὲ τρίτης ἡμέρας ἔωθεν μὲν εὐθύς ἐπορεύοντο σαλπικῆαι, μέλος ἃ προσόδιον καὶ πομπικόν, ἅλλ' οἷω μαχομένους ἐποτρύνουσιν αὐτὰς Ῥωμαῖοι, προσἐγκελεύμενοι. μετὰ δὲ τέττας ἤγοντο χρυσόκερω τροφίαι βῆς, ἑκατὸν εἴκοσι, μίτραις ἡσκημένοι καὶ σέμμασιν. οἱ δ' ἄγοντες αὐτὰς νεανίσκοι, περιζώμασιν εὐπαρύφοις ἐσαλμένοι πρὸς ἱερουργίαν, ἐχώρην, καὶ παῖδες ἀργυρᾷ λοιβεῖα καὶ χρυσᾷ κομίζοντες. εἶτα μετὰ τέττας ⁴ οἱ τὸ χρυσῶν νόμισμα φέροντες, εἰς ἀγγεῖα τριταλάνθια μεμερισμένον ὁμοίως τῷ ἀργυρίῳ. τὸ δὲ πλήθος ἦν τῶν ἀγγείων ὀγδόηκοντα τριῶν δέοντα. τέτοις ἐπέβαλλον οἱ τε τὴν ἱεράν Φιάλην ἀνέχοντες, ἦν

O 4

δ

1 Summa pecuniae argenteae, si talentum ad 1000 Thlr. computaveris, efficit 2,250,000 Thlr. Summa aureae cap. seq. ratione ejus ad argenteam relata, dat 2310 tal. argent. sive 2,310,000 Thlr. & summa totius 4,560,000 Thlr.

2 Xyl. vertit: *pecula in cornu format*, annotatque antiquitus cornibus animalium pro poculis utebantur; inde κέρασαι, vinum miscere, & Bacchus Cornutus dictus. Cf. Athenae. l. XI. & Eustath. In princip. Iliad. XIII.

3 V. & Anon. *πραχύτητι*. In Cat. l. v. Frft. ad h. lect. var. subjicitur: *πραχύτητι ἰσορίας*; V. sed leg. *πραχύτητι τῆς τορείας*; R. susp. *καὶ τῇ παχύτητι καὶ τῇ γέχνη τῆς τορείας*, crassitudine metalli & artificio caelaturae.

4 V. & Anon. *αὐτὰς*. In Cat. l. v. Frft. ita extat: *αὐτὰς vel γάτοις*.

ὁ Αἰμίλιος ἐν χρυσῷ δέκα ταλάντων διὰ λίθων ¹ κατεπιεόασεν· οἳ τε τὰς Ἀντιγονίδας καὶ Σελευκίδας καὶ Θηρικλείας, καὶ ὅσα περὶ δεῖπνον χρυσώματα τῷ Περσέως, ἐπιδεικνύμενοι. τῶτοις ἐπέβαλλε τὸ ἄρμα τῷ Περσέως, καὶ τὰ ὄπλα, καὶ τὸ διάδημα τοῖς ὅπλοις ἐπικείμενον. εἶτα, μικρῶ διαλείμματος ὄντος ἤδη ², τὰ τέκνα τῷ βασιλέως ἤγοντο δῶλα, καὶ σὺν αὐτοῖς τροφῶν καὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεδακρυμένων ὄχλος· αὐτῶν τε τὰς χεῖρας ὀρεγόντων εἰς τὰς θανάτους, καὶ τὰ παιδιά δεῖδαι καὶ λιτανεῦειν διδασκόντων. ἦν δ' ἄρρενα μὲν δύο, θῆλυ δὲ ἓν, ἔ πάνυ συμφρονῶντα τῶν κακῶν τὸ μέγεθος διὰ τὴν ἡλιμίαν· ἢ καὶ μᾶλλον ἔλπειν, πρὸς τῇ μεταβολῇ ³, τῆς ἀναιδησίας ἦν. ὥστε μικρῶ τὸν Περσέα βαδίζειν παραρῶμενον· ἔτως
 ὑπ'

1 Dacer. legit ex Ms. δεκατάλαντον διάλιθον. Anon. ex Cat. l. v. Frft. δεκατάχαντον διάλιθον. f. δεκατάλαντον.

2 Claudicare haec R. videntur. Quaerit, num leg. εἶτα μικρῶν διαλείποντα τὰ τέκνα? Aut reliquis servatis, sola illa duo vocabula ὄντος ἤδη tolli mavult, ita ut μικρῶ διαλείμματος adverbialiter sit usurpatum, pro μετὰ μικρῶν διαλείμμα. Aliam adhuc conjicit lectionem; μικρῶ διαλείμματος ὄντος, ἤδη δῶλα γὰ τέκνα τῷ βασιλέως ἤγοντο, quod, eo iudice, gemina modo rectum esse potest, 1) quia non infrequens est neutra substantivorum cum tertiis in plur. personis componi; 2) quia praeter liberos etiam alia ingens turba ducebatur. — V. dat ἤγετο.

3 Vulg. πρὸς τὴν μεταβολὴν sine commate praeeunte aut sequente, R. maluit aut sic legi; ἔλπειν τῆς πρὸς τὴν μεταβολὴν ἀναιδησίας ἦν, quapropter hoc miserabiliores erant, ob insensibilitatem erga tantam fortunae suae mutationem; aut sic: ἔλπειν τὰ πρὸς τὴν τῆς μεταβολῆς ἀναιδησίαν ἦν, quod sensu vacarent mutatae sibi fortunae; aut denique, quod de suo sensu praetulit deditque πρὸς τῇ μεταβ. τῆς (i. e. ἕνεκα τῆς) ἀναιδ. quam fortuna quoque eorum in pessimum mutata in animis spectatorum ciebat ingentem commiserationem, multo tamen videbatur hominibus miserabilior fors puellorum eo, quod sensu fortis suae vacarent.

ὕπ' οὐκ ἔτι τοῖς νηπίοις προσεῖχον ¹ τὰς ὄψεις οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ δάκρυα πολλοῖς ἐκβάλλειν συνέβη· πᾶσι δὲ, μεμιγμένην ἀληθείαν καὶ χάριτι τὴν θεάν εἶναι, μέχρις ἔτι τὰ παιδία παρῆλθεν.

XXXIV. Αὐτὸς δὲ τῶν τέκνων ὁ Περσεύς, καὶ τῆς περὶ αὐτὰ θεραπείας, κατόπιον ἐπορεύετο, Φαίδον μὲν ἰμάτιον ἀμπεχόμενος, καὶ κρηπίδας ἔχων ἐπιχωρίας, ὑπὸ δὲ μεγέθους τῶν κακῶν πάντα ² θαμβᾶντι καὶ παραπεπληγμένῳ μάλιστα τὸν λογισμὸν ἑοικώς. [καὶ] τῆ-
τω ³ δ' εἶπετο χορὸς φίλων καὶ συνήθων, βεβαρημένων τὰ πρόσωπα πένθει, καὶ τῷ πρὸς Περσέα βλέπειν αἰεὶ καὶ δακρῦειν, ἔννοιαν παριστάτων τοῖς θεωμένοις, ὅτι τὴν ἐκείνου τύχην ὀλοφύρονται, τῶν καθ' ἑαυτὸς ἐλάχισα φροντίζοντες. καίτοι προσέπεμψε τῷ Αἰμιλίῳ, δεόμενος, μὴ πομπευθῆναι, καὶ παραιτέμενος τὸν Δριάμβου. ὁ δὲ τῆς ἀνανδρίας αὐτῶ καὶ Φίλοψυχίας, ὡς ἔοικε, καταγελῶν· Ἄλλὰ τῆτό γ', εἶπε, καὶ πρότερον ἦν ἐπ' αὐτῷ, καὶ νῦν ἔστιν, ἂν βέληται· δηλῶν τὸν πρὸ αἰχμῆς θάνατον, ὃν ἔχ' ὑπομείνας ὁ δειλαῖος, ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων τινῶν ἀπομαλακισθεὶς, ἐγεγόνει μέρος τῶν αὐτῶ λαφύρων. ἐφεξῆς δὲ τῆτοις ἐνομιζόντο χρυσοὶ τέσσαροι τετρακόσιοι τὸ πλῆθος, ἕως αἱ πόλεις ἀριστεία τῆς νίκης τῷ Αἰμιλίῳ μετὰ πρεσβειῶν ἐπέμψαν. εἴτ' αὐτὸς ἐπέβαλεν,

Ο 5

ἀνὴρ

¹ Ita dedit R. de suo pro vulg. προσεῖχοντο. Censet idem de προσηλῶντο potuisse cogitari, affixi quasi clavis erant.

² R. monente, bene si habet, accipi debet pro πάντη vel πάντως. Mavult idem παραπεπληγμένῳ εἶς, γὰ μάλιστα.

³ Hunc casum prima dedit Aldina. Junt. καὶ ἴστο, unde R. censet μετὰ ἴστον posse effici. Satius tamen ipsi visum est, καὶ uncis includere, ut redundans, & quod facile nasci potuerit e ε, ultima litera v. ἑοικώς, cum nihil inter se similius sit in Ms. quam ε. & sigla καὶ repraesentans.

ἀνὴρ καὶ δίχα τσαύτης ἐξουσίας ¹ ἀξιοθέατος, ἀλαργίᾳ χρυσόπασον ἀμπεχόμενος, καὶ δάφνης κλῶνα τῇ δεξιᾷ προτείνων. ἔδαφνηφόρει δὲ καὶ σύμπας ὁ στρατός, τῷ μὲν ἄρματι τῷ στρατηγῷ κατὰ λόχους καὶ τάξεις ἐπόμενος, ἔδων δὲ τὰ μὲν ὠδὰς τινὰς πατριῆς ἀναμειγμένας γέλωτι, τὰ δὲ παιᾶνας ἐπινικίους, καὶ τῶν διακεπραγμένων ἐπαίνους εἰς τὸν Αἰμίλιον, περιβλεπὼν ὄντα καὶ ζήλωτόν ὑπὸ πάντων, ἕδενί δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐπιφθονοῦν· πλὴν εἴ τι δαιμόνιον ² ἄρα τῶν μεγάλων καὶ ὑπερόγκων εἴληχεν εὐτυχῶν ἀπαρύτειν, καὶ μιγύναι τὸν ἀνδράπινον βίον, ὅπως μηδενὶ κακῶν ἔκρητος εἴη καὶ καθαρὸς, ἀλλὰ, καθ' Ὅμηρον ³, ἀριστα δοκῶσι πράττειν, οἷς αἱ τύχαι τροπήν ἐπ' ἀμφοτέρα τῶν πραγμάτων ἔχουσιν.

XXXV. Ἦσαν γὰρ αὐτῷ τέσσαρες υἱοὶ, δύο μὲν εἰς ἑτέρας ἀπωρισμένοι συγγενείας, ὡς ἤδη λέλεκται, Σικηπίων καὶ Φάβιος, δύο δὲ, παῖδες ἔτι τὴν ἡλικίαν, ἕς ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχε τῆς ἑαυτῷ, γεγονότας ἐξ ἑτέρας γυναικός. Ἦν ὁ μὲν ἡμέραις ⁴ πέντε πρὸ τῷ θριαμβεύειν τὸν Αἰμίλιον ἐτελεύτησε τεσσαρεσκαίδεκέτης, ὁ δὲ δωδεκέτης μετὰ τρεῖς ἡμέρας θριαμβεύσαντος ἐπαπέθανεν· ὥστε μηδένα γενέσθαι Ῥωμαίων τῷ πάθει ἀνάληγτον ⁵, ἀλλὰ Φριξῆσαι τὴν ὁμότητα τῆς τύχης ἅπαντας,

ὡς

1 R. monente, haec vox h. l. significatu usurpata est, apud illos vetustiores probatosque auctores nusquam obvio, sed zevo Plutarcho frequentato, scil. gloriae, decoris, ornamenti, pompae, splendoris — Pracht, Schmuck, Zierrath. — Idem applicat hunc sensum ad verba Pauli Apostoli: uxor viri est ἰξουσία, decus, & ἰξουσίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα, mundum super capite gerere.

2 Praeterquam uni illi numini, cujus hae sunt fatales partes, si cujus sunt — ut — R.

3 Cf. Iliad. ω. 325—533.

4 V. ἡμερῶν. Id. lin. seq. ex Cat. l. v. Frft. τεσσαρεσκαίδεκέτης.

5 R. mavult ἀσυνάληγτον.

ως ¹ ἐν ἡδέσαστο πένθος τοσῶτον εἰς [τὴν ³] οἰκίαν
ζήλῃ καὶ χαρᾷ καὶ θυσιῶν γέμεσαν εἰσάγεσθαι, καὶ κα-
ταμιγνύεσθαι θρήνησιν καὶ δάκρυα παιῶσιν ἐπιμικίσι καὶ
θριάμβοις.

XXXVI. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Αἰμίλιος, ὀρθῶς λογι-
ζόμενος, ἀνδρίας καὶ θαρραλεότητος ἀνδράποισ ἐ πρὸς
ὄπλα καὶ σαρίσας χρῆσιν εἶναι μόνον, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν
ὀμαλῶς τύχης ἀντίσασιν, ἕτως ἡρόσαστο καὶ κατεκό-
σμησε τὴν τῶν παρόντων σύγκρασιν, ὥσε τοῖς ἀγαθοῖς
τὰ Φλαῦρα, καὶ τὰ οἰκεία τοῖς δημοσίοις ἐναφανιδέντα,
μὴ ταπεινώσαι τὸ μέγεθος, μηδὲ καδυβρίσαι τὸ ἀξίω-
μα τῆς νίκης. τὸν μὲν γε πρότερον τῶν παιδῶν ἀπο-
θανόντα θάψας, εὐθύς ἐθριάμβευσεν, ὡς λέλεχ' αἰ· τῷ
δὲ δευτέρῃ μετὰ τὸν θριάμβου τελευτήσαντος, συναγα-
γὰν εἰς ἐκκλησίαν τὸν Ῥωμαίων δῆμον, ἐχρήσαστο λ γοῖς
ἀνδρὸς ἐ δεομένεσ παραμυθίας, ἀλλὰ ³ παραμυθεμένε
τὰς πολίτας δυσπαθόντασ ἐφ' οἷσ ἐπεινὸσ ἐδυσύχησεν.
ἔφη γὰρ, ὅτι τῶν ἀνθρωπίνων ἔδεν ἔδέποτε δείσασ, τῶν
δὲ θεῶν, ὡσ ἀπιστότατον καὶ ποιικιλώτατον πρᾶγμα, τὴν
τύχην αἰεὶ φοβηθεῖσ, μάλισσ παρὰ ⁴ τῆτον αὐτῆσ τὸν πό-
λεμον, ὡσπερ πνεύματος λαμπρᾶ, ταῖσ πράξεσιν παρᾶσ ⁵
διατελοῖη μεταβολὴν τινα καὶ παλιρροῖαν προσδεχόμενος.
Μιᾶ μὲν γὰρ, εἶπεν, ἡμέρα τὸν Ἰόνιον ἀπὸ Βρεντεσίε
περάσασ, εἰς Κέρκυραν κατήχθη· πεμπ' αἰὸσ δ' ἐπειῖθεν
ἐν Δελφοῖσ τῷ θεῷ θύσασ, ἑτέραισ αὐθῖσ αὐ πέντε
τὴν δύναμιν ἐν Μακεδονίᾳ παρέλαβον, καὶ τὸν εἰωθότα
συντελέσασ καθαρμὸν αὐτῆσ, καὶ τῶν πράξεων εὐθύσ
ἐναρ-

1 i. e. διότι. R.

2 R. h. v. uncis inclusit, ut tollendam; legendum censens,
si fervetur, εἰς τὴν ἰανδρὸσ οἰκίαν.

3 R. susp. ἀλλ' αὐτῷ παραμυθ.

4 R. ita dedit pro vulg. περι.

5 Ita ex Anon. Vulg. παρᾶσασ.

ἐναρξάμενος, ἐν ἡμέραις ἄλλαις πεντεκαίδεκα ¹ τὸ κάλλισον ἐπέβηκα τῷ πολέμῳ τέλος. ἀπισῶν δὲ τῇ τύχῃ διὰ τὴν εὐροίαν τῶν πραγμάτων, ὡς ἄδεια πολλή, καὶ κίνδυνος ἕδεις ἦν ἀπὸ τῶν πολεμίων, μάλιστα κατὰ πλῆν ἐδεδίδειν τὴν μεταβολὴν τῷ δαίμονος, ἐπ' εὐτυχίᾳ ² τοσαύτου στρατὸν νενικηκότα, καὶ λάφυρα καὶ βασιλεῖς ³ αἰχμαλώτους κριζῶν. ἔ μὴν ἄλλὰ καὶ σωθεῖς πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ὄραν εὐφροσύνης καὶ ζήλια καὶ θυσιῶν γέμωσαν, ἔτι τὴν τύχην δι' ὑποψίας εἶχον, εἰδὼς ἕδὲν εἰλικρινές, ἕδ' ἀνεμέσθητον ἀνδράποισ τῶν μεγάλων χαριζομένην. καὶ τῆτον ἔ πρότερον ἢ ψυχὴ τὸν Φάβον, ἀδίκησα καὶ περισκοπεμένη τὸ μέλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀφῆκεν, ἢ τηλικαύτη με προσπλάισαι δυστυχίᾳ περὶ τὸν οἶκον, υἱῶν ἀρίστων, ἕς ἑμαυτῷ μόνως ἐλιπόμην διαδόχως, ταφᾶς ἐπαλλήλας ἐν ἡμέραις ἱεραῖς μεταχειρισάμενον. νῦν ἔν ἀκίνδυνός εἰμι τὰ μέγιστα, καὶ θαυμάω καὶ νομίζω ⁴ τὴν τύχην ἡμῖν παραμενεῖν ἀβλαβῆ καὶ βέβαιον. ἱκανῶς γὰρ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς μακροῖς εἰς τὴν τῶν κατωρδαμένων ἀποκέχρηται νέμεσιν, ἐν ἀφανέστερον ἔχουσα παράδειγμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμείας τῷ θριαμβευομένῳ τὸν θριαμβεύοντα. πλὴν ὅτι Περσεὺς μὲν ἔχει καὶ νενικημένος τὰς παῖδας, Αἰμίλιος δὲ τὰς αὐτῆ νικήσας ἀπέβαλεν.

XXXVII. Οὕτω μὲν εὐγενεῖς καὶ μεγάλας λόγως τὸν Αἰμίλιον ἐξ ἀπλάσε καὶ ἀληθινῆ ⁵ φρονήματος ἐν τῷ

1 R. ad haec: „nonnisi undecim dies ante enumeraverat, qui ergo jam dicere ei licet intra alios quindecim dies. Videntur nempe ab excessu ex urbe usque ad susceptum in Macedonia imperium militare XV dies exisse.“ Cf. Liv. I. 45, 41.

2 R. susp. ἐπ' εὐτυχίᾳ τοσαύτη, e tanta felicitate rerum, τοσαύτον.

3 Vetustum & puellos, Perseum cum liberis, cum spe regnandi natis. R.

4 Br. aptius videtur οἰωνίζω. Idem in seq. mavult ἡμῖν, Aretino vertente: populo Romano.

5 V. ἐξ ἀληθινῆ καὶ γενναίᾳ φρον.

τῶ δήμῳ διαλεχθῆναι λέγασι. τῷ δὲ Περσεῖ, καίπερ οὐκ εἰράς ¹ τὴν μεταβολὴν καὶ μάλα βοηθῆσαι προθυμηθεῖς, ἐδὲν εὔρετο, πλὴν μετασάσεως ἐν τῷ καλεμένῳ κάρκερε παρ' αὐτοῖς, εἰς τόπου καθαρὸν καὶ Φιλανθρωποτέραν δαιταν. ὅπῃ Φρεβόμενος, ὡς μὲν οἱ πλείστοι γεγράφασιν, ἀπεκατέρησεν· ἐνιοὶ δὲ τῆς τελευτῆς ἴδιόν τινα καὶ παρηλλαγμένον τρόπον ἰσοῦσι. μεμψαμένως γάρ τι καὶ θυμωθέντας αὐτῷ τὰς περὶ ² τὸ σῶμα στρατιώτας, ὡς ἕτερον ἐδὲν ἠδύνατο λυπεῖν καὶ κακῶν αὐτὸν, ἐξείργειν τῶν ὑπῳων, καὶ προσέχοντας ³ ἀκριβῶς ἐνίστασαι ταῖς καταφοραῖς, καὶ συνέχειν ἐγγρηγορήτα πάσῃ μηχανῇ, μέχρις ⁴ ἔτετον τὸν τρόπον ἐκπονηθεῖς ἐτελεύτησεν ⁴. ἐτελεύτησε δὲ καὶ τῶν παιδῶν τὰ δύο· τὸν δὲ τρίτον, Ἀλέξανδρον, εὐφυᾶ μὲν ἐν τῷ πορεύειν καὶ λεπτεργεῖν ⁵ γενέσθαι Φασίν. ἐκμαθόντα δὲ τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα καὶ τὴν διάλεκτον, ὑπογραμματεύειν τοῖς ἄρχουσιν, ἐπιδέξιον καὶ χαρίεντα περὶ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν ἐξεταζόμενον.

XXXVIII. Ταῖς δὲ Μακεδονικαῖς πράξεσι τῷ Αἰμιλίῳ δημοτικωτάτην προσγράφασι ⁶ χάριν ὑπὲρ τῶν πολλῶν ⁷, ὡς τοσούτων εἰς τὸ δημόσιον τότε χρημάτων ὑπ' αὐτῆς τεθέντων, ὥστε μηκέτι δεῖσαι τὸν δῆμον εἰσενεγεῖν, ἔχρι ⁸ τῶν Ἰρτίε καὶ Πάνσα χρόνων, οἱ περὶ τὸν πρῶτον Ἀντωνίε καὶ Καίσαρος πόλεμον ὑπάτευσαν. κλεινοὶ δ' ἴδιοι καὶ περιττοὶ τῷ Αἰμιλίῳ, τὸ, σπαδαζόμενον ὑπὸ τῷ δήμῳ καὶ τιμώμενον διαφερόντως, ἐπὶ

τῆς

¹ Ita V. Anon. Vulgo οὐκ εἰρασι.

² V. ἕως πρὸς τὸ. Cat. l. v. Frft.

³ V. προσεχόντως. Ibid.

⁴ V. ἰεθνηκεν.

⁵ V. λεπτεργόν.

⁶ V. καταγράφασι. Cat. l. v. Frft.

⁷ Br. mavult πολιτῶν. Sequens ὡς R. aut plane tollendum videtur, aut cum ἀπό mutandum.

⁸ V. ἔχρι. Cat. l. v. Frft.

τῆς ἀριστοκρατικῆς μεῖναι προαιρέσεως, καὶ μηδὲν εἰπεῖν, μηδὲ πρᾶξι χάριτι τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τοῖς πρώτοις καὶ κρατίστοις ἀεὶ συνεξετάζεσθαι περὶ τὴν πολιτείαν. ὁ καὶ χρόνις ὕπερον Ἀππίος ὠνείδισεν Ἀφρικανῶ Σικιπίωνι. μέγιστοι γὰρ ὄντες ἐν τῇ πόλει τότε, τὴν τιμητικὴν ἀρχὴν μετήεσαν, ὁ μὲν τὴν βελλὴν ἔχων καὶ τὰς ἀρίστους περὶ αὐτόν· αὕτη γὰρ Ἀππίοις ἡ πολιτεία πάτριος· ὁ δὲ, μέγας μὲν ὦν ἐφ' ἑαυτῆ, μεγάλη δ' ἀεὶ τῇ παρὰ τῆ δῆμος χάριτι καὶ σπαδῇ κεχρημένος. ὡς ἔν, ἐμβαλόντος εἰς ἀγορὰν τῷ Σικιπίωνος, κατεῖδε παρὰ πλευρὰν ὁ Ἀππίος ἀνδρώπας ἀγεννεῖς ¹ καὶ δεδουλευότας, ἀγοραίους δὲ καὶ δυναμένους ὄχλον συναγαγεῖν, καὶ σπαδάρχια καὶ κραυγῇ πάντα πράγματα βιάσασθαι, μέγα βοήσας· Ὡ Παῦλε, εἶπεν, Αἰμίλιε, σέναξον ὑπὸ γῆς, αἰθόμενος, ὅτι σὲ τὸν υἱὸν Αἰμίλιος ὁ κήρυξ καὶ Λικίνιος Φιλόνεικος ², ἐπὶ τιμητῶν κατὰγασιν. ἀλλὰ Σικιπίων μὲν, αὔξαν τὰ πλεῖστα τὸν δῆμον, εὐθεν εἶχεν· Αἰμίλιος δὲ, καίπερ ὦν ἀριστοκρατικός, ἔδεν ἦττον ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠγαπᾶτο τῷ μάλις α δημαγωγεῖν καὶ πρὸς χάριν ὀμιλεῖν τοῖς πολλοῖς δαιμόντος. ἐδήλωσαν δὲ, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν καὶ τιμητίας αὐτὸν ἀξιώσαντες, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ πασῶν ἱερωτάτη, καὶ δυναμένη μέγα πρὸς τε τὰλλα καὶ πρὸς ³ ἐξέτασιν βίων. ἐκβαλεῖν τε γὰρ ἔξει συνηλῆτε τὸν ἀπρεπῶς ζῶντα τοῖς τιμηταῖς ⁴, καὶ

¹ R. *insp. ἀγεννεῖς μὲν καὶ*.

² Ad h. v. Xyl. ita: Hunc fuisse publicanum ex Polit. Praec. Plut. constat: ut hic copula desideretur, Aretinus *declamatorum* vertit: quasi id Φιλόνεικος significet. R. autem: Licinius Philonicus homo est unus, Graecus natione, id quod cognomen Philonicus indicat, Romana civitate donatus & patrocinio Liciniorum receptus. Schirach vertit: der zankklüchtige Licinius. Lect. Anon in Cat. l. v. Frft. obvia, ut mihi videtur, id valet, ut designet nomen proprium Φιλόνεικος, cum textus ipse det appellativum.

³ V. κατ'. Cat. l. v. Frft.

⁴ Ed. Frft. *τιμηταῖς*. In Cat. autem l. v. V. & Anon. *τιμηταῖς*.

καὶ προγράψαι ¹ τὸν ἄριστον, ἵππεσ τ' ἀφαιρέσει τῶν νέων ἀτιμάσαι τὸν ἀκολασαίνοντα. καὶ τῶν ἐσιῶν ² ἔτοι τὰ τιμήματα καὶ τὰς ἀπογραφαὺς ἐπισκοπεῖσιν. ἀπεγράψαντο μὲν ἔν κατ' αὐτὸν μυριάδες ἀνθρώπων τριάκοντα τρεῖς, ἔτι δ' ἐπὶ κχιλίιοι τετρακόςιοι πευτήκοντα δύο. τῆς δὲ βελῆς προέγραψε μὲν Μάρκον Αἰμίλιον Λέπιδον, ἥδη τετράκις καρπέμενον ταύτην τὴν προεδρίαν, ἐξέβαλε δὲ τρεῖς συγκλητικὰς ἐ τῶν ἐπιφανῶν, καὶ περὶ τὴν τῶν ἵππέων ἐξέτασιν ὁμοίως ἐμετρίασεν ³ αὐτὸς τε καὶ Μάρκιος Φίλιππος ὁ συνάρχων αὐτῶ.

XXXIX. Διωκημένων δὲ τῶν πλείων καὶ μεγίστων, ἐνόησε νόσον ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπισφαλῆ, χρόνῳ δὲ ἀκίνδυνον, ἐργώδη δὲ καὶ δυσαπάλλακτον γενομένην. ἐπεὶ δὲ πειθεῖς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐπλευσεν εἰς Ἑλέαν ⁴ τῆς Ἰταλίας, καὶ διέτριβεν αὐτόθι πλείω χρόνον ἐν παραλοῖς ἀγροῖς καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἔχουσιν, ἐπόθησαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ Φωνὰς πολλὰκις ἐν θεάτροις, οἷον εὐχόμενοι ⁵, καὶ σπεύδοντες ἰδεῖν, ἀφῆκαν. ἕσης δὲ τινος ἰερουργίας ἀναγκαίας, ἥδη δὲ καὶ δοκῶντος ἰκανῶς ἔχειν αὐτῶ τῶ σώματος, ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην. κῆκείνην μὲν ἔθυσσε μετὰ τῶν ἄλλων τὴν θυσίαν ἱερέων, ἐπιφανῶς τῶ δῆμος περιεχυμένε καὶ χαίροντος. τῇ δ' ὑσέραια πάλιν ἔθυσεν αὐτὸς ὑπὲρ αὐτῶ σωτήρια τοῖς θεοῖς. καὶ συμπερανθείσης, ὡς προείρηται ⁶, τῆς θυσίας, ὑποσρέψας

¹ Ita R. dedit de suo — principem senatus scribere. Vulgo προγράψας. Schirach: und einen Würdigeru an seine Stelle setzen.

² R. mavult καὶ τῶν ἐσιῶν δ' ἔτοι. Idem paulo post dedit ἀπογραφαὺς pro vulg. ὑπογρ.

³ Ad h. v. H. Steph. — ita vetusti codd. non ἐμέτρησεν, ut in vulgatis edd.

⁴ Aretinus Veliam posuit, eumque secutus est Amiotus.

⁵ Ita Xyl. legendum censuit. Vulgo εὐχόμενοι.

⁶ R. mavult ὡς προήρητο, ut voluerat, ex animi sententia; nam de illo posteriori sacrificio nihil est commemorationis prae-missum,

σρέψας οἶκαδε καὶ κατακλιθεὶς, πρὶν αἰθέσθαι καὶ νοῆσαι τὴν μεταβολήν, ἐν ἐκστάσει καὶ παραφορᾷ τῆς διανοίας γενόμενος, τριταῖος ἐτελεύτησεν, ἄδενός ἐνδεής, ἐδ' ἀτελής, τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν νενομισμένων γενόμενος. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὴν ἐκφορὴν πρόμπη θαυμασμὸν ἔχε, καὶ ζῆλον ἐπιμοσμεῖντα τὴν ἀρετὴν τῷ ἀνδρὸς τοῖς ἀρίστοις καὶ μακαριωτάτοις ἐνταφίοις. ταῦτα δ' ἦν ἔχρυσός, ἐδ' ἐλέφας, ἐδ' ἡ λοιπὴ πολυτέλεια καὶ Φιλατιμία τῆς παρασκευῆς, ἀλλ' εὐνοία καὶ τιμὴ, καὶ χάρις, ἔ μόνον παρὰ τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολεμίων. ὅσοι γὰρ κατὰ τύχην παρήσαν Ἰβήρων καὶ Λιγύων καὶ Μακεδόνων, οἱ μὲν ἰχυροὶ τὰ σώματα καὶ νέοι διαλαβόντες τὸ λέχος ὑπέδυσαν καὶ παρεύομιζον. οἱ δὲ πρεσβύτεροι συνηκολάθον, ἀνακαλέμενοι τὸν Αἰμίλιον εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῶν πατρίδων. ἔ γὰρ μόνον, ἐν οἷς ἐκράτησε καιροῖς, ἡπίως πᾶσι ¹ καὶ Φιλανθρώπως ἀπηλλάγη χρησάμενος, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντα τὸν λοιπὸν βίον, ἀεὶ τι πράττων ἀγαθὸν αὐτοῖς, καὶ κηδόμενος, ὡς περ οἰκείων καὶ συγγενῶν, διετέλεσε. τὴν δ' ἔσαν αὐτῷ μόλις ἐπ' ἄ καὶ τριάκοντα μυριάδων ² γενέσθαι λέγασιν, ἧς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρως τὰς υἱὰς ἀπέλιπε κληρονόμος, ὁ δὲ νεώτερος Σκιπίων τῷ ἀδελφῷ πᾶσαν ἔχειν συνεχάρησεν, αὐτὸς εἰς οἶνον εὐπορώτερον τὸν Ἀφρικανῶν δεδομένος ³. Ἰστος μὲν δὲ Παύλας Αἰμιλίας τρόπος καὶ βίος λέγεται γενέσθαι.

COM-
missum, nisi si vulgata significat *rite, secundum ceremonias praescriptas.*

¹ Cum haec summa 46250 Thal. constituat, Schiracho Plutarchus sibi ipsi contradicere videtur, supra referenti, Aemilio Paulo vix tantum fuisse, ut conjugii rem suam postulanti satisfacere potuerit. Conjicit idem, & hoc ipso exemplo suam conjecturam putat confirmatam, Plutarchum ex pluribus variisque scriptoribus excerptisse, & ipsa eorum verba repetisse, quae causa sit, cur saepius sibi ipse non constet. Aretinus vertit: *triginta septem millium.*

³ R. susp. ἐκδεδομένος. V. δεδομένος. Cat. l. v. Frft.

COMPARATIO TIMOLEONTIS
CVM P. AEMILIO. †

Τοιαύτων δὲ τῶν κατὰ τὴν ἰσορίαν ὄντων, δῆλον, ὡς ἐν ἔχει πολλὰς διαφορὰς, ἀδὲ ἀνομοιότητας, ἢ σύγκρισις. οἳ τε γὰρ πόλεμοι πρὸς ἐνδόξως γεγούνασι ἀμφοτέροις ἀνταγωνιστὰς, τῷ μὲν Μακεδόνας, τῷ δὲ Καρχηδονίους· αἳ τε νῆαι περιβόητοι, τῆ μὲν ἐλόντος Μακεδονίαν, καὶ τὴν ἀπ' Ἀντιγόνου διαδοχὴν ἐν ἐβδόμῳ βασιλείᾳ καταπαύσαντος· τῆ δὲ τὰς τυραννίδας πάσας ἀνελόντος ἐν Σικελίᾳ, καὶ τὴν νῆσον ἐλευθέρωσαντος· εἰ μὴ νῆ Δία βέλοιστό τις παρεγχειρεῖν, ὡς Αἰμίλιος μὲν ἐρῶμένῳ Περσεῖ καὶ Ῥωμαίους νενικηκότι, Τιμο-
λέων

† R. haec adnotat: „Comparatio vitarum Timoleontis & Aemilii legitur in Juntina & Aldina in calce vitae Timoleontis; & in Juntina sola vita Timoleontis ipsa pone vitam Aemilii, nescio, an recte, posita cernitur. Neque enim existimandum est, Plutarchum huic ordini semper adstrictum adhaesisse, ut hominis Graeci memoriam memoriae Romani praemitteret. Quidni, ubi libuisset, ordinem invertisset? Videtur ordo verborum versu quarto observatus, ἧ μὲν ad Aemilium redeante, ἧ δὲ ad Timoleontem, satis indicare, illum priore loco praedicatum fuisse a Plutarcho, hunc posteriore. Et per totam comparationem ubique locorum Romanum ordinem loci Graeco proponit. Primus ἧν ἐπίκρισιν vitae Aemilii subjunxit is, quisquis fuit, qui Cratandreanam curavit, aut certe Basileensem aliquam illa etiam vetustiore.“ Haud nego, hanc R. conjecturam multis nominibus verisimillimam videri. Unum tamen liceat proferre dubium, quod, meo quidem sensu, non prorsus erit rejiciendum, & saltem curatorem editionis Cratandreanae aut alius Basileensis aliquo modo defendit. Ipse nimirum Plutarchus statim ab initio Vitae Aemilianae hunc sinit ordinem horum virorum, ut Timoleontem Aemilio praeponat. Cf. p. 169. ὡν ἐν ἧ πύρῳτι προκεχαρίσμεθα σοι τὸν Τιμολεόντος ἧ Κορινθίων καὶ τὸν Αἰμίλιον Παύλον βίον. De reliquis lectos ipse judicet.

λέων δὲ Διονυσίῳ παντάπασιν ἀπειρημότι καὶ κατατριμμένῳ συνέπεσε· καὶ πάλιν ὑπὲρ Τιμολέοντος, ὅτι πολλὰς μὲν τυράννας, μεγάλην δὲ τὴν Καρχηδονίων δύναμιν, ἀπὸ τῆς τυχεύσεως στρατιᾶς ἐνίκησεν, ἔχ, ὥσπερ Αἰμίλιος, ἀνδράσιν ἐμπειροπολέμοις καὶ μεμαθητόσιν ἄρχεσθαι χράμενος, ἀλλὰ μισθοφόροις ἔσι καὶ στρατιώταις ἀτάκτοις, πρὸς ἡδονὴν εἰδίσιμένοις στρατεύεσθαι. τὰ γὰρ ἀπ' ἐκ ἴσης παρασκευῆς ἴσα κατορθώματα τῷ στρατηγῷ τὴν αἰτίαν περιτίθησιν.

II. Καθαρῶν ἔν καὶ δικαίων ἐν τοῖς πράγμασιν ἀμφοτέρων γεγονότων, Αἰμίλιος μὲν ὑπὸ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος ἔτιωσ ἔοικεν εὐθὺς ἀφιέσθαι παρεσκευασμένος· Τιμολέων δὲ τοῖσδε αὐτὸς ἑαυτὸν παρέχε. τάττε τεκμήριον ¹, ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν ὁμαλῶς ἐν τῷ τότε χρόνῳ πάντες ἦσαν εὐτακτοί, καὶ ὑποχείριοι τοῖς ἐδισμοῖς, καὶ τὰς νόμους δεδιότες καὶ τὰς πολίτας· Ἑλλήνων δ' ἑδείς ἡγεμόν ἐσιν, ἐδὲ στρατηγός, ὃς ἐ διεφθάρη τότε Σικελίας ἀψάμενος, ἔξω Δίωνος. καίτοι ² Δίωνα πολλοὶ μοναρχίας ὀρέγεσθαι καὶ βασιλείαν τινὰ Λακωνικὴν ὄνειροπολεῖν ὑπενόου. Τίμαιος δὲ καὶ Γύλιππον ἀκλεῶς Φησὶ καὶ ἀτίμως ἀποπέμψαι Συρακουσίας, Φιλοπλευτίαν αὐτῆ καὶ ἀπλησίαν ἐν τῇ στρατηγίᾳ κατεγνωκότας. ἃ δὲ Φάραξ ὁ Σπαρτιατῆς καὶ Κάλλιππος ὁ Ἀθηναῖος, ἐλπίσαντες ἄρξειν Σικελίας, παρενόμησαν καὶ παρεσπύνησαν, ὑπὸ πολλῶν ἀναγέγραπται. καίτοι τίνες, ἢ πηλίκων κύριοι πραγμάτων ὄντες, ἔτοι τοιαῦτα ἤλπισαν; ὧν ὁ μὲν ἐκπεπληνκότα Συρακουσῶν ἐθεράπευε Διονύσιον, Κάλλιππος δὲ εἰς ἦν τῶν περὶ Δίωνα ξεναγῶν. ἀλλὰ Τιμολέων αἰτησαμένοις καὶ δεηθεῖσιν αὐτοκράτωρ πεμφθεὶς Συρακουσίοις, καὶ δύναμιν ἐζητεῖν, ἀλλὰ ἔχειν ὀφείλων, ἣν ἔλαβε βελομένων καὶ

διδόν-

¹ R. sup. παρτοχο. τί τάττε τεκμήριον; ὅτι Ῥ.

² R. sup. καίτοι καὶ Δί.

διδόντων, πέρας ἐποίησατο τῆς αὐτῆς στρατηγίας καὶ ἀρχῆς τὴν τῶν παρανόμων ¹ ἀρχόντων κατάλυσιν. ἐπει-
νο μέντοι τῷ Αἰμίλιῳ Δαυματῶν, ὅτι, τηλικαύτην βασι-
λείαν κατασρεψάμενος, ἔδεδραχυμῆ μείζονα τὴν ἐσίαν
ἐποίησεν· ἔδ' εἶδεν, ἔδ' ἤψατο τῶν χρημάτων, καίτοι
πολλὰ δὲς ἑτέροις καὶ δωρησάμενος. ἔ λέγω δὲ, ὅτι
Τιμολέων μέμπτός ἐστιν, οἰκίαν τε καλὴν λαβῶν καὶ χω-
ρίον. ἔ γὰρ τὸ λαβεῖν ἐκ τοιούτων αἰσχρὸν, ἀλλὰ τὸ
μὴ λαβεῖν κρείττον· καὶ περισσία τῆς ἀρετῆς, ἐν οἷς
ἔξῃσιν, ἐπιδεικνυμένης τὸ μὴ δεόμενον. ἐπεὶ δὲ, ὡς
σώματος, ῥίγος, ἢ θάλπος, Φέρειν ² δυναμένε, τὸ
πρὸς ἀμφοτέρας εὖ πεφυκὸς ὁμῶς τὰς μεταβολὰς ῥωμα-
λεώτερον, ἔτω ψυχῆς ἀκρατος εὐρασία καὶ ἰσχύς, ἣν
ἔτε τὸ εὐτυχεῖν ὑβρεὶ θρύπτει καὶ ἀνίησιν, ἔτε συμ-
φοραὶ ³ ταπεινῶσι. Φαίνεται τελειότερος ὁ Αἰμίλιος,
ἐν χαλεπῇ τύχῃ καὶ πάθει μεγάλῳ, τῷ περὶ τὰς παῖ-
δας, ἔδεν τι μικρότερος, ἔδ' ἀσεμνότερος, ἢ διὰ τῶν
εὐτυχημάτων ὀραθεῖς. Τιμολέων δὲ γενναῖα πράξας
περὶ τὸν ἀδελφόν, ἐκ ἀντέχε τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ
πάθος, ἀλλὰ μετανοῶν καὶ λύπη ταπεινωθεῖς, ἐτῶν εἴ-
κοσι τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀγορὰν ἰδεῖν ἐχ' ὑπέμεινε. δεῖ
δὲ τὰ αἰχρὰ Φεύγειν καὶ αἰδεῖσθαι, τὸ δὲ πρὸς πᾶσαν
ἀδοξίαν εὐλαβὲς, ἐπεικῆς μὲν ἡθῆς καὶ ἰπλῆ, μέγε-
θος δ' ἐκ ἔχοντος.

P 2

ΠΕΛΟ-

1 R. quaerit, num παρανόμως, adverb. ?

2 R. mavult ἔ Φέρειν. Ut corpus ad ambas vicissitudines frigorumque aestuumque bene natum praestit corpori, frigora quidem tolerare valenti, at non aestus aut contra.

3 R. mavult cum articulo αἰ συμφ. ob praemissum ᾧ εἰ-
τυχεῖν.

Π Ε Λ Ο Π Ι Δ Α Σ.

Κάτων ὁ πρεσβύτατος, πρὸς τινὰς ἐπαινῶντας ἀνδρω-
πον ἀλογίως παράβολον ¹ καὶ τολμηρὸν ἐν τοῖς
πολεμικοῖς ², διαφέρειν ἔφη τὸ πολλὸν τινὰ τὴν ἀρετὴν
ἀξίαν, καὶ ³ τὸ μὴ πολλὸν ἀξίον τὸ ζῆν νομίζειν. ὀρ-
θῶς ἀποφαινόμενος. ὁ γ' ἐν παρ' Ἀντιγόνῳ στρατεύο-
μενος Ἰταμὸς ⁴, Φαῦλος δὲ τὴν ἕξιν καὶ τὸ σῶμα διεφθο-
ρῶς, ἐρομένους τῷ βασιλέως τὴν αἰτίαν τῆς ὠχρότητος,
ωμολόγησε τινὰ νόσον τῶν ἀπορρόητων. ἐπεὶ δὲ Φιλοτι-
μηθεὶς ὁ βασιλεὺς προσέταξε τοῖς ἰατροῖς, ἐάν τις ἢ
βοήθειαι, μὴδὲν ἐλλίπειν τῆς ἀκρας ἐπιμελείας, ἔτω θε-
ραπευθεὶς ὁ γενναῖός ἐκεῖνος, ἐκέτ' ἦν Φιλοκίνδυνος,
ἐδὲ βραγδαῖος ἐν τοῖς ἀγῶσιν. ὥσε καὶ τὸν Ἀντιγονοῦ
ἐγκαλεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν μεταβολήν. ἐ μὴν ὁ ἀνδρω-
πος ἀπεκρύψατο τὸ αἴτιον, ἀλλ' εἶπεν. ὦ βασιλεῦ,
σύ με πεπονήμας ἀτολμότερον, ἀπαλλάξας ἐκείνων τῶν
κακῶν, δι' ἃ τὸ ζῆν ὠλιγάρκην. πρὸς τῆτο δὲ φαίνεται
καὶ Συβαρίτης ἀνὴρ εἰπεῖν περὶ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς ἐ
μέγα ποιῆσι θανάτωντες ἐν τοῖς πολέμοις, ὑπὲρ τῷ τσα-
έτας πόνου καὶ τοιαύτην ἀποφυγεῖν δίαιταν. ἀλλὰ Συ-
βαρί-

1 Tudertin. vertit *strenuum*, & ob hanc causam male nota-
tur a Xylandro.

2 scil. ἀγῶσι. Mavult tamen R. πολέμοις.

3 V. omittit hanc partic. dans ἀξίαν τὸ μὴ. Cat. l. v. Frft.

4 Xyl. vertit *audax*, cum alias, eo monente, protervum
significet. H. Steph. hic locus est suspectus, tanquam non ita
scriptus a Plutarcho, cum pro Ἰταμὸς videatur potius scripturus
fuisse nomen proprium ejus, de quo verba facit. Hinc legen-
dum censet Ἰταμὸς, ut sit nomen proprium; aut certe dicen-
dum, ante Ἰταμὸς deesse nomen ejus, de quo ista narrantur, &
post Ἰταμὸς desiderari particulam μὲν. Posteriores hanc con-
jecturam quin nemo non probet, haud dubito. Tudertinus ver-
tit Itamum. R. quaerit, num Ἰταλός? an Γάλλος? an Αἰτω-
λός? Anon. in Cat. l. v. Frft. Γαμὸς Φαῦλος γε. f. Ἰταμὸς
Φαῦλος γε.

βαρύνταις μὲν, ἐπιτηκόσιν ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας, διὰ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ὀρμὴν καὶ φιλοτιμίαν, εὐότως ἐφαίνοντο. μισεῖν τὸν βίον οἱ μὴ φοβόμενοι τὸν θάνατον. Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ ζῆν ἠδέως, καὶ θνήσκειν, ἀμφοτέρω ἀρετῇ παρείχεν ¹, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπι- κήδειον.²

Οἶδε ² (γάρ Φησι) θάνον, ἔ ζῆν θέμενοι κα- λὸν, ἐδὲ τὸ θνήσκειν,

Ἄλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφοτέρ' ἐκλήεσαι.

ἔτε γὰρ φυγὴ θανάτου μεμπτὸν, ἂν ὀρέγηται τις ἴσθ' βίῃ μὴ αἰσχρῶς. ἔτε ὑπομονὴ καλὸν, εἰ μετ' ὀλιγωρίας γένοιτο ἴσθ' ζῆν. ὅθεν Ὀμηρος μὲν αἰετὸς θάρ- βιλεωτάτης καὶ μαχιμωτάτης ἀνδρας εὖ καὶ καλῶς ἀπλισμένους ἐξάγει πρὸς τοὺς ἀγῶνας. οἱ δὲ τῶν Ἑλλή- νων νομοθέται τὸν ῥήψασπιν κολάζουσιν, ἔ τὸν ξίφος, ἐδὲ ³ λόγχην προέμενον διδάσκοντες, ὅτι ἴσθ' μὴ πα- θεῖν κακῶς πρότερον, ἢ τῷ ποιῆσαι τοὺς πολέμους, ἐκά- ερω μέλειν προσήκει, μάλιστ' ἄρχοντι πόλεως, ἢ στρα- τεύματος.

II. Εἰ γὰρ, ὡς Ἰφικράτης διήρει, χερσὶ μὲν ἐοί- κασιν οἱ ψилоί, ποσὶ δὲ τὸ ἵππιον, αὐτῇ δὲ ἡ φάλαγγ ἐτέρω καὶ θάρακι, κεφαλῇ δὲ ὁ στρατηγός, ἐχ' αὐτῷ δόξειεν ἂν ἀποκινδυνεύων ⁴ περραμελεῖν καὶ θρασυόμενος, ἔλλ' ἀπάσθων, οἷς ἡ σωτηρία γίνεται δι' αὐτῶν καὶ ἴε- ραντίου. ὅθεν ὁ Καλλιματίδας, καθ' ἑρῶν ἴσθ' ἄλλα μέ-

P 3

γας,

¹ Ita ex emendat. R. Vulgo Λακεδαιμόνιοι — ἀρετῇ παρεί- χον. ἀμφοτέρω h. l. vicem gerere adverbii monet, aequaliter, perinde, utramvis in partem.

² Versum hunc Anon. sic legit: οἱ θάνον, ἔ τὸ ζῆν θέμενοι κακῶν, ἐδὲ τὸ θνήσκων.

³ R. susp. ἐδὲ τὸν λ.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. ὑποκινδυνεύων. Br. maluit ὑπερκινδυνεύων, ultra quam par est periculo se objiciens. Tu- dertinus sane multum abit a sententia textus, vertens: non se solum tueri dux videbitur sed universum exercitum.

γας, ἐκ εὐπρὸς τὸν μάντιν εἶπεν· δεομένε¹ γὰρ αὐτῆ
 Φυλάττεσθαι θάνατον, ὡς τῶν ἱερῶν προδηλύνταν, ἔφη,
 μὴ παρ' ἜΝΑ εἶναι τὰν Σπάρταν. μαχόμενος γὰρ
 ΕἶΣ ἦν, καὶ πλέων, καὶ στρατευόμενος, ὁ Καλλικρα-
 τίδας· στρατηγῶν δὲ, τὴν ἀπάντων εἶχε συλλαβάν ἐν
 αὐτῶ δύναιμι, ὡς² ἐκ ἦν εἷς, ὃ τσοαῦτα συναπάλλυτο.
 βέλτιον δ' Ἀντίγονος ὁ γέρων, ὅτε ναυμαχεῖν περὶ Ἄν-
 δρον ἔμελλεν, εἰπόντος τινός· ὡς πολὺ πλείως αἱ τῶν
 πολεμίων νῆες εἶεν· Ἐμὲ δ' αὐτὸν, ἔφη, πρὸς πά-
 σας² ἀντισησεις; μέγα τὸ τῆς ἀρχῆς, ὡσπερ ἐσίν,
 ἀξίωμα ποιῶν, μετ' ἐμπειρίας καὶ ἀρετῆς ταττόμενον
 ἦς πρῶτον ἔργον ἐστὶ, σώζειν τὸν ἅπαντα τὰλλα σώζον-
 τα. διὸ καλῶς ὁ Τιμόθεος, ἐπιδεικνυμένα ποτὲ τοῖς
 Ἀθηναίοις τῷ Χάρητος ὠτειλᾶς τινος ἐν τῷ σώματι, καὶ
 τῆν ἀσπίδα λόγχῃ διακεκομμένην· Ἐγὼ δ', εἶπεν, ὡς
 λίαν ἠχάνθη, ὅτε³, με πολιορκήντος Σάμον, ἐγγυὺς
 ἔπεσε βέλος, ὡς μερικνωδέσερον ἐμαυτῷ χράμενος, ἢ
 κατὰ στρατηγὸν καὶ ἡγεμόνα δυνάμειος τσοαύτης. ὅπῃ
 μὲν γὰρ εἷς τὰ ὅλα μεγάλην φέρει ῥοπήν ὁ τῷ στρατη-
 γῷ κίνδυνος, ἐνταῦθα καὶ χειρὶ καὶ σώματι χρησέον
 ἀφειδῶς, χαίρειν φράσαιλα τοῖς λέγεσιν, ὡς χρῆ τὸν
 ἀγαθὸν στρατηγὸν, μάλιστα μὲν ὑπὸ γῆρας, εἰ δὲ μὴ, γέ-
 ροντα θνήσκειν· ὅπῃ δὲ μικρὸν τὸ περιγινόμενον ἐκ τῷ
 κατορθώματος, τὸ δὲ πᾶν συναπόλλυται σφαλέντος⁴,
 ἐδεῖς ἀπαιτεῖ στρατιώτε πρᾶξιν κινδύνῳ πραττομένην στρα-
 τηγῷ. ταῦτα δὲ μοι παρέση προαναφωνῆσαι γράφουσι
 τὸν Πελοπίδα βίον καὶ τὸν Μαρκέλλα, μεγάλων ἀνδρῶν,

παρα-

¹ redit ad Vatem, vel potius auspitem. αὐτῆ autem ad Callicratidam, nam cum auspex rogaret Callicratidam, ut sibi caveret, quia exta mortem portenderent. R. — Idem in seqq. hunc ordinem verborum suspicatur; Φυλάττεσθαι, ὡς θάνατον τῶν ἱερῶν πρ.

² V. πάσας, Cat. I. v. Frst.

³ Ita R. dedit pro vulg. ὅτι.

⁴ Subaudi αὐτῷ, imperatore, vel τῷ πράγματι. R.

παραλόγως ¹ πεσόντων. καὶ γὰρ χειρὶ χρῆσθαι μαχιμύτατοι γενόμενοι, καὶ στρατηγίαις ἐπιφανεστάταις κοσμήσαντες ἀμφότεροι τὰς πατρίδας, ἔτι δὲ τῶν βαρυτάτων ἀνταγωνιστῶν ὁ μὲν Ἀντίβαν ἀγέρτητον ὄντα πρῶτος, ὡς λέγεται, τρεψάμενος, ὁ δὲ γῆς καὶ θαλάττης ἀρχοντας Λακεδαιμονίως ἐν παρατάξεως νικησάς, ἠφείδθησαν ἑαυτῶν, σὺν ἕδενι λογισμῷ προέμενοι τὸν βίον, ὀπηνίκα μάλιστα τοιαύτων καιρὸς ἦν ἀνδρῶν σωζομένων καὶ ἀρχόντων. διόπερ ἡμεῖς, ἐπόμενοι ταῖς ὁμοιότησι, παραλήλως ἀνεγράψαμεν αὐτῶν τὰς βίους.

III. Πελοπίδα ² τῷ Ἰππόκλει γένος μὲν ἦν εὐδοκίμον ἐν Θήβαις, ὡς περ Ἐπαμινώνδα· τραπεῖς δ' ἐν ἑσεία μεγάλη, καὶ παραλαβὴν ἔτι νέος λαμπρὸν οἶκον, ὤρμησε τῶν δεομένων τοῖς ἀξίοις βοηθεῖν, ἵνα κύρια ἀληθῶς φαίνοιτο χρημάτων γεγονώς, ἀλλὰ μὴ δῶλος τῶν γὰρ πολλῶν, ὡς Ἀριστοτέλης Φησὶν, οἱ μὲν ἐκ χρῶνται τῷ πλῆτει, διὰ μικρολογίαν, οἱ δὲ παραχρῶνται, δι' ἀσωτίαν· καὶ δαλεύουτες ἔτοι μὲν αἰετῶν ἡδοναῖς, ἐπεινοὶ δὲ ταῖς ἀχολίαις, διατελοῦσιν. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι, τῷ Πελοπίδα χάριν ἔχουτες, ἐχρῶντο τῇ πρὸς αὐτὰς ἐλευθεριότητι καὶ Φιλανθρωπίᾳ, μόνον δὲ τῶν Φίλων τὸν Ἐπαμινώνδα ἐκ ἔπειθε τὸ πλῆτε μεταλαμβάνειν· αὐτὸς μὲντοι μετεῖχε τῆς ἐκείνου πενίας, ἐδῆτος ἀφελεία, καὶ τραπέζης λιτότητι, καὶ τῷ πρὸς τὰς πόνας ἀόκνω, καὶ κατὰ τὰς ³ στρατείας ἀδόλω καλλωπιζόμενος, ὡς περ ὁ Εὐριπίδης Καπανεύς ⁴, ὃ βίος μὲν ἦν πολὺς, ἥμισα

P 4

δὲ

¹ R. *supr.* παραλόγως δὲ πεσ.

² R. *supr.* addendum esse ἔν; si nempe centendus sit Plutarchus, ipsam hanc translationem cum superiori praefatione copulare voluisse per particulam idoneam.

³ Hunc artic. R. addidit. τὸ κατὰ τὰς στρατ. ἄδολον est ea imperatoris virtus, quae hostem debilitat aperta vi, non fraude, non dolis, (quae vulgo strategemata appellantur).

⁴ Euripid. Supplic. v. 861. sq. ubi extat: ἥμισα δ' ὄλβφ.

δὲ δι' ὄλβον γαῦρος ἦν· αἰχυνόμενος, εἰ Φανεῖται πλείοσι χρώμενος εἰς τὸ σῶμα, τῆ τὰ ἐλάχιστα κενήμενα Θηβαίων. Ἐπαμεινώνδας μὲν ἔν συνήθει καὶ πατρίων ἔσαν αὐτῷ τὴν πενίαν, ἔτι μᾶλλον εὐζώνου καὶ κέφην ¹ ἐποίησε Φιλοσοφῶν, καὶ μονότροπον βίον ἀπ' ἀρχῆς ἐλόμενος· Πελοπίδα δ' ἦν μὲν γάμος λαμπρὸς, ἐγένοντο δὲ καὶ παῖδες, ἀλλ' ἔδεν ἤττον ἀμελῶν τῆ χρηματικῆς εἶδαι, καὶ χολάζων τῇ πόλει τὸν ἄπαντα χρόνον, ἠλάττωσε τὴν ἐσίαν, τῶν δὲ Φιλῶν ναθεγέντων, καὶ λεγόντων, ὡς ἀναγκαῖα πράγματος ὀλιγωρεῖ, τῆ χρήματα ἔχειν· Ἀναγκαῖα, νῆ Δία, Νικοδήμω, ἔφη ², τέτρω, δειξας τινὰ χωλὸν καὶ τυφλόν.

IV. Ἦσαν δὲ καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν πεφυκότες ὁμοίως, πλὴν ὅτι τῷ γυμνάζεσθαι μᾶλλον ἔχαιρε Πελοπίδας, τῷ δὲ μανθάνειν Ἐπαμεινώνδας· καὶ τὰς διατριβὰς ἐν τῷ χολάζειν, ὃ μὲν περὶ παλαιστρας καὶ κυνηγέσια, ὃ δ' ἀκῶν τι καὶ Φιλοσοφῶν ἐποιεῖτο. πολλῶν δὲ καὶ καλῶν ὑπαρχόντων ἀμφοτέροις πρὸς ³ δόξαν, ἔδεν οἱ νῦν ἔχουτες ἠγῆνται τηλικῆτον, ἠλίκον τὴν διὰ τούτων ἀγῶνων καὶ στρατηγιῶν καὶ πολιτειῶν ἀνεξέλεγκτον εὐνοίαν καὶ Φιλίαν, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐμμεύασαν ⁴. εἰ γὰρ τις ἀποβλέψας εἰς τὴν ⁵ Ἀριστείδα, καὶ Θεμισοκλέες, καὶ Κίμωνος, καὶ Περικλέες, καὶ Νικίης, καὶ Ἀλκιβιάδα πολιτείας, ὅσων γέγονε μετῆ διαφορῶν καὶ φθόνων καὶ ζηλοτυπιῶν πρὸς ἀλλήλους, σκέψαιτο πάλιν τὴν Πελοπίδα πρὸς Ἐπαμεινώνδα εὐμένειαν καὶ τιμὴν, τέτρεσ ἀν ὀρθῶς ⁶ καὶ δικαίως προσαγορεύσειε συνάρχον-

1 R. sic dedit, referendo ad πενίαν. Vulg. κέφον.

2 R. hanc vocem addidit, quam jam H. Steph. inferendam censuit. In Apophth. νῆ Δία (εἶπε) ἴετρω Νικοδ.

3 V. κατά. Cat. l. v. Frst.

4 Subaudi αὐτοῖς. R. mavult συμμείνασαν. V. ἀναμείναισαν. Cat. l. v. Frst.

5 R. addidit hunc artic. de tuo.

6 Subaudiendum esse μᾶλλον, facile apparet.

χοντας καὶ συσρατήγας, ἢ ἐκείνας, οἱ μᾶλλον ἀλλήλων, ἢ τῶν πολεμίων, ἀγωνιζόμενοι περιεῖναι διετέλεσαν. αἰτία δ' ἀληθινή μὲν ἦν ἡ ἀρετὴ, δι' ἣν ἔδοξαν, ἔπλετον ἀπὸ τῶν πράξεων μετιόντες, αἷς ὁ χαλεπὸς καὶ δύσερις ἐμφύεται φθόνος, ἀλλ' ἔρωτα δεῖον ἀπ' ἀρχῆς ἐραδύντες ἀμφοτέροι τῶ τὴν πατρίδα λαμπροτάτην καὶ μεγίστην ἐφ' ἑαυτῶν ἰδεῖν γενομένην, ὥσπερ ἰδοῖς ἐπὶ τῆτο ταῖς¹ αὐτῶν ἐχρῶντο κατορθώμασιν. ἔμην ἄλλ' οἱ γε πολλοὶ νομίζουσιν, αὐτοῖς τὴν αἰδορὰν Φιλίαν ἀπὸ τῆς ἐν Μαντινείᾳ γενέσθαι στρατείας, ἣν συνεστρατεύσαντο, Λακεδαιμονίοις, ἔτι Φίλοις καὶ συμμάχοις ἔσι, πεμφθείσης ἐκ Θηβῶν βοήθειας. τεταγμένοι γὰρ ἐν τοῖς ὀπλίταις μετ' ἀλλήλων, καὶ μαχόμενοι πρὸς τὸς Ἀρκάδας², ὡς ἐνέδωκε τὸ κατ' αὐτὰς κέραι τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τροπὴ τῶν πολλῶν ἐγεγόνει, συνασπίσαντες ἡμύναντο τὸς ἐπιφερομένους. καὶ Πελοπίδας μὲν, ἐπὶ τὰ τραύματα λαβὼν ἐναντία, πολλοῖς ἐπικατεβύη³ νεκροῖς ὁμῶς Φίλοις καὶ πολεμίοις. Ἐπαμεινώνδας δὲ, καίπερ ἀβιώτως ἔχειν αὐτὸν ἠγόμενος, ὑπὲρ τῶ ἀμάτορος καὶ τῶν ὀπλων ἔση προελθὼν, καὶ διεκινδύνευσεν πρὸς πολλὰς μόνος, ἐγνωκὼς ἀποθανεῖν μᾶλλον, ἢ Πελοπίδαν ἀπολιπεῖν κείμενον. ἤδη δὲ καὶ τότε, κακῶς ἔχουτος, καὶ λόγῳ μὲν εἰς τὸ εἶδος, εἴθει δ' εἰς τὸν βραχίονα τετρωμένος, προσεβοήθησεν ἀπὸ πατέρου κέραις Ἀγησίπολις⁴, ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ περιποίησεν ἀνελπίστως αὐτὰς ἀμφοτέρας.

P 5

V.

1 R. sup. τοῖς κοινοῖς αὐτῶν.

2 Palmerius ad h. l. notat, mirum esse, Xenophontem hac de pugna nihil dixisse in Hellenicis, causam inde derivans, quod non ultimam manum his libris admoverit. Facile autem quisvis lector hanc pugnam distinguet, ab ea, quae postero tempore apud Mantineam facta est, & in qua Epaminondas victor oblit.

3 V. ἐπικατεβύηκεν ἐσάπη. ἡσυχίος. Cat. l. v. Frst.

4 Cf. Thucyd. l. v. cui vero nomen regis Spartanorum est Agis, non Agesipolis.

V. Μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν Σπαρτιατῶν λόγων μὲν ὡς Φίλοις καὶ συμμάχοις προσφερομένων τοῖς Θηβαίοις, ἔργῳ δὲ τὸ Φρόνημα τῆς πόλεως καὶ τὴν δύναμιν ὑφορωμένων, καὶ μάλιστα τὴν Ἴσμηνίαν καὶ Ἀνδρουλεΐδα μισέντων ἑταιρείαν, ἧς μετεῖχεν ὁ Πελοπίδας, Φιλελεύθερον ἅμα καὶ δημοτικὴν εἶναι δοκῶσαν Ἀρχίας καὶ Λεοντίδας¹ καὶ Φίλιππος, ἄνδρες ὀλιγαρχικοὶ καὶ πλείοσι, καὶ μέτριον ἔδεν φρονεῖντες, ἀναπέψασσι Φοιβίδαν, τὸν Λάκωνα, μετὰ στρατῶς διαπορευόμενον, ἐξαίφνης καταλαβεῖν τὴν Καδμείαν, καὶ τὰς ὑπεναντικείμενας αὐτοῖς ἐμβαλόμια, πρὸς τὸ Λακεδαιμονίαν ὑπήκουον² ἀρμόσασθαι δι' ὀλίγων τὴν πολιτείαν. πειθόμενος δ' ἐκείνῃ, καὶ μὴ προσδοκῶσι τοῖς Θηβαίοις ἐπιθεμένῃ, Θεσμοφορίων ἔβηεν, καὶ τῆς ἄκρας κυριεύσαςτος, Ἴσμηνας μὲν συναρπαθεῖς καὶ νομιθεῖς εἰς Λακεδαιμόνα, μετ' ἔ πολὺν χρόνον ἀνηρέθη. Πελοπίδας δὲ καὶ Φερένκος καὶ Ἀνδρουλεΐδας, μετὰ συχρῶν ἄλλων Φεύγοντες ἐξεκηρύχθησαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ κατὰ χώραν ἔμεινε, τῶν καταφρονηθῆναι, διὰ μὲν Φιλοσοφίαν, ὡς ἀπράγμων, διὰ δὲ πενίαν, ὡς ἀδύνατος.

VI. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι Φοιβίδαν μὲν ἀφελόντο τῆς ἀρχῆς, καὶ δέκα δραχμῶν μυριάσι ἐζημίωσαν, τὴν δὲ Καδμείαν ἔδεν ἡττοῦ Φερρῶν κτετέχον, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες Ἕλληνας ἐθαύμαζον τὴν ἀτοπίαν, εἰ τὸν μὲν πρᾶξαντα κολάζουσι, τὴν δὲ πρᾶξιν δοκιμάζουσι τοῖς δὲ Θηβαίοις τὴν πατριὸν ἀποβεβληκόσι πολιτείαν, καὶ καταδεδλωμένοις ὑπὸ τῶν περὶ Ἀρχίαν³ καὶ Λεοντίδαν, ἐδ' ἐλπῖσαι περιῆν ἀπαλλαγὴν τινὰ τῆς τυραννίδος.

¹ Sic semper Plutarchus dat nomen, uno loco excepto, quo habet Λεοντιάδα. Xenoph. autem Hist. Graec. l. 5. ubique habet Λεοντιάδας. Idem Anon. innuere videtur in Cat. l. v. Frst. ubi vitiose scriptum extat Λεοντίδας.

² V. ὑπήκουον. Cat. l. v. Frst.

³ V. Ἀρχίδαν.

νίδος, ἣν ἑάρων τῇ Σπαρτιατῶν δορυφορημένην ἡγεμονίᾳ, καὶ καταλυθῆναι μὴ δυναμένην, εἰ μὴ τις ἄρα παύσειε κηκείνας γῆς καὶ θαλάττης ἀρχουλίας. ἢ μὴν ἄλλ' οἱ -περὶ Λεοντίδαν, πυυθάνόμενοι, τὰς Φυγάδας Ἀθήνησι διατρίβειν, τῷ τε πλήθει προσφιλεῖς ὄντας, καὶ τιμὴν ἔχοντας ὑπὸ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ἐπεβέλευον αὐτοῖς κρύφα καὶ πέμψαντες ἀνδράπευς ἀγνώτας, Ἀνδροκλείδαν μὲν ἀποκλινύουσι δόλω, τῶν δ' ἄλλων διαμαρτάνουσι. ἦκε δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων γράμματα τοῖς Ἀθηναίοις, προστάσσουσα μὴ δέχεσθαι, μηδὲ παρακινεῖν ¹, ἄλλ' ἐξελάουειν τὰς Φυγάδας, ὡς κοινὰς πολέμους ὑπὸ τῶν συμμάχων ἀποδεδειγμένους. οἱ μὲν ἔν Ἀθηναίοι, πρὸς τῷ πατρίῳ αὐτοῖς καὶ σύμφυτον εἶναι τὸ Φιλάνθρωπον, ἀμειβόμενοι τὰς Θηβαίους, μάλιστα συναιτίους γενομένους τῷ δήμῳ τῶ ² κατελθεῖν, καὶ ψηφισαμένους, εἴαν τις Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς τυράνους ὄπλα διὰ τῆς Βοιωτίας κομίζῃ, μηδένα Βοιωτὸν ἀκείν, μηδὲ ὄραν, ἅδὲν ἠδίκησαν τὰς Θηβαίους.

VII. Ὁ δὲ Πελοπίδας, καίπερ ἐν τοῖς νεωτάτοις ὤν, ἰδίᾳ τε ³ καθ' ἑκάστον ἐξώρμα τῶν Φυγάδων, καὶ πρὸς τὸ πλήθος ἐποίησατο λόγους, ὡς ⁴ ἔτε καλὸν, ἔτε ὄσιον, ἐνὶ δελεεύσασιν τὴν πατρίδα καὶ φεραμένην περιόραν, αὐτὰς δὲ μόνον τὸ σώζεσθαι καὶ διαζῆν ἀγαπῶντας, ἐκκρέμασθαι τῶν Ἀθήνησι ψηφισμάτων, καὶ φεραπέυειν.

¹ R. post h. v. videtur deesse τὰς κοινὰς σπονδὰς, neque Inducias secum (Lacedaemoniis puta) factas violare.

² Hunc articulum addidit R. de suo.

³ Ita legendum censuit Br. & dedit R. — *cum privatim singulos, cum omnes una concitabat.* Vulg. ἰδίᾳ τοῖς.

⁴ Br. delendam censuit hanc particulam, quae ex priori voce λόγους irrepletur, cum pro nunc recepto ἐνὶ in seq. extaret ἔναυ. Idem sensit H. Steph. nec reprobatur R. Idem tamen ipse retinuit ὡς, & pro ἔναυ dedit ἐνὶ, quod & mutari potuisse videtur cum εἴη, quod H. Steph. retento ὡς legi voluit, aut cum ἐστὶ.

πεύειν, υποπεπληγότεας αὐεὶ τοῖς λέγειν δυναμένοις καὶ
 πείθειν τὸν ὄχλον· ἀλλὰ καὶ κινδυνευτέον ὑπὲρ τῶν
 μεγίστων, παράδειγμα Σεμένης τὴν Θρασυβέλα τόλμαν
 καὶ ἀρετὴν· ἵνα, ὡς ἐκεῖνος ἐκ Θηβῶν πρότερον ὄρη-
 θείς κατέλυσε τὰς ἐν Ἀθήναις τυράννας, ἕτως αὐτοῖ
 πάλιν ἐξ Ἀθηνῶν προελθόντες, ἐλευθερώσωσι τὰς Θή-
 βας. ὡς ἔν ἐπεισε ταῦτα λέγων, πέμπουσιν εἰς Θή-
 βας κρύφα πρὸς τὰς ὑπολειμμένους τῶν Φίλων, τα
 δεδομένα φράζοντες. οἱ δὲ συνεπήκην, καὶ Χάρων μὲν,
 ὅσπερ ἦν ἐπιφανέστατος, ὠμολόγησε τὴν οἰκίαν παρέχειν·
 Φιλίδης ¹ δὲ διεπράξατο τῶν περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιπ-
 πον γραμματεὺς γενέσθαι πολεμαρχῶντων. Ἐπαμεινών-
 δας δὲ τὰς νέας πάλαι Φρονήματος ἦν ἐμπεκληώς·
 ἐκέλευε γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν Λα-
 κεδαιμονίων καὶ παλαίειν· εἶτα, ὄρων ἐπὶ τῷ κρατεῖν
 καὶ περιεῖναι γαυραμένους, ἐπέπληττεν, ὡς αἰχύνεσθαι
 μᾶλλον ² αὐτοῖς προσῆμον, εἰ δελεύσει δι' ἀνανδρίαν,
 ὧν τοσούτον ταῖς ῥώμαις διαφέρουσιν.

VIII. Ἡμέρας δὲ πρὸς τὴν πρᾶξιν ὀριθείσης,
 ἔδοξε τοῖς Φυγάσι, τὰς μὲν ἄλλας συναγαγόντα Φερέ-
 νηκον ἐν τῷ Θριασίῳ περιμένειν, ἰλίγες δὲ τῶν νεωτά-
 των παραβαλέσθαι ³ προεισελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· εἰάν
 δέ τι πάθωσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἕτοι, τὰς ἄλλας ἐπι-
 μελεῖσθαι πάντας, ὅπως μήτε παῖδες αὐτῶν, μήτε γα-
 μεῖς ἐνδεεῖς ἔσονται τῶν ἀναγκαίων. ἰφίσταται δὲ τὴν
 πρᾶξιν Πελοπίδας πρῶτος, εἶτα Μέλων ⁴ καὶ Δαμο-
 κλειδης καὶ Θεόπομπος, ἄνδρες οἰκῶν τε πρώτων, καὶ
 πρὸς

¹ Xenophonti & Plat. de Socr. geni. vocatur Φυλίδας.

² Subaudi ἢ γαυρεῖσθαι R.

³ Xyl. interprete, παραβάλλομαι est media voce periculo-
 sum aliquid aggredior, in discrimen me committo, unde πα-
 ράβολος, audax. Tudertin. omisit hanc vocem.

⁴ Xenophon habet Μέλων; pro Δημοκλειδης Br. legendum
 putat Δημοκλειδης, more Boeotico.

πρὸς ἱ ἀλλήλους τάλλα μὲν Φιλικῶς καὶ πιστῶς, ὑπὲρ δὲ δόξης καὶ ἀνδρείας ἀεὶ Φιλονείκως ἔχουσαι. γενόμενοι δ' οἱ σύμπαντες δώδεκα ², καὶ τὰς ἀπολειπομένους ἀσπασάμενοι, καὶ προπέμφσαντες ἄγγελον τῷ Χάρωνι ³, προῆγον ἐν χλαμυδίσις, σκύλακας τε θηρευτικὰς καὶ γάλικας ⁴ ἔχοντες, ὡς μὴδὲ εἰς ὑποπτεύου τῶν ἐντυγχανόντων καθ' ὁδόν, ἀλλ' ἀλύουσαι ἄλλως πλανᾶσθαι καὶ κυνηγεῖν δοκοῖεν. ἐπεὶ δ' ὁ πεμφθεὶς παρ' αὐτῶν ἄγγελος ἦκε πρὸς τὸν Χάρωνα, καὶ καθ' ὁδόν θυλας ἔφραζεν, αὐτὸς ⁵ μὲν ὁ Χάρων ἐδὲ ⁶ ὑπὸ τῷ δεινῷ πλησιάζοντος ἔτρεψέ τι τῆς γνώμης, ἀλλ' ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν, καὶ παρείχε τὴν οἰκίαν. Ἴπποθενίδας δὲ τις, ἕ πονηρὸς μὲν, ἀλλὰ καὶ Φιλόπατρις καὶ τοῖς Φυγάσιον εὐνεκὸς ἄνθρωπος, ἐνδεὴς δὲ τόλμης τοσαύτης, ὄσης ὅ τε καιρὸς, ὅξυς ἂν, αἷ τε ὑποκείμεναι πράξεις ἀπήταν, ὡσπερ ἰλιγγιάσας πρὸς τὸ μέγεθος τῆ ἀγῶνος ἐν χερσὶ γενομένης, καὶ μόλις ποτὲ τῷ λογισμῷ συμφρονήσας, ὅτι ⁷ τρόπον τινὰ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων σαλεύουσι ἀρχὴν, καὶ τῆς ἐκείθεν ⁸ δυνάμεως ὑποβάλλονται κατατάλυσιν, πειεύσαντες ἀπόροις καὶ Φυγαδικαῖς ἐλπίσιν ἀπελθῶν οἴκαδε ὑιωπῆ, πέμπει τινὰ τῶν φίλων πρὸς

Μέλα-

1 V. πρώτος καὶ κατ' ἀδ. Cat. 1. v. Frft.

2 Xenoph. septem numerat 1. 5. c. 4. Hist. Gr.

3 V. χρόνω. Cat. 1. v. Frft.

4 Ligna, quibus retia attolluntur & fulciuntur. Latini vatros ardentant. Xyl.

5 V. αὐτοῖς. Cat. 1. v. Frft.

6 R. momento, ἀδὲ respicit ad πλησιάζοντος; non tantum a malo factus, adhuc longe distito, sed ne a cominus quidemposito, & animo accedente; paulo post dicit ἰλιγγιάσας πρὸς μέγεθος ἀγῶνος ἐν χερσὶ γενήμετι.

7 R. ἴσπ. ὅτι ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν, οἱ τρόπον 7. αὐτ' ὅτι τρόπον 7ινὰ ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν, οἱ αὐτὴν 7ὴν Λακ.

8 R. iudice, rarior dictio 7ῆς ἐκείθεν δυνάμει pro 7ῆς ἐκείνων, cum non videatur loci haec esse sententia: coriarum illinc (Sparta, ad se, Thebas, milliarum) dissipationem.

Μέλωνα καὶ Πελοπίδαν, ἀναβαλέσθαι κελεύων ἐν τῷ παρόντι, καὶ περιμένειν βελτίονα καιρὸν, αὐδῆς ἀπαλλαγένης εἰς Ἀθήνας. Χλίδαν ἦν ὄνομα τῷ πεμφθέντι, καὶ ¹ κατὰ σπαρδὴν οἴκαδε πρὸς αὐτὸν τραπόμενος, καὶ τὸν ἵππον ἐξαγαγὼν, ἤτει τὸν χαλινόν. ἀπορριμένης δὲ τῆς γυναικὸς, ὡς ἐκ εἶχε, δῶναί ² τινι τῶν συνήθων λεγέσης, λοιδορῆσαι τὸ πρῶτον ἦσαν, εἶτα δυσφημῆσαι, τῆς γυναικὸς ἐπαρωμένης αὐτῷ τε κακὰς ὁδὰς ἐκείνῃ καὶ τοῖς πέμπασιν ³. ἄσε καὶ τὸν Χλίδανα πολὺ τῆς ἡμέρας ἀναλώσαντα πρὸς τάτοις, δι' ὀργήν, ἅμα δὲ καὶ τὸ συμβεβηκὸς οἰωνισάμενον, ἀφειῖναι τὴν ὁδὸν ἄλλως, καὶ πρὸς ἄλλο τι τραπέσθαι ⁴. παρὰ τοσούτου μὲν ἤλθον αἱ μέγισται καὶ κάλλιστα τῶν πράξεων εὐθύς ἐν ἀρχῇ διαφυγεῖν τὸν καιρὸν.

IX. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἐθῆτας γεωργῶν ⁵ μεταλαβόντες, καὶ διελόντες αὐτὰς, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη τῆς πόλεως παρεισῆλθον, ἔτι ἡμέρας ἕσης. ἦν δὲ τι ⁶ πνεῦμα καὶ νικητὸς, ἀρχομένους τρέπεσθαι τῷ ἄερος, καὶ ⁷ μᾶλλον ἔλαθον, καταπεφευγόντων ἤδη διὰ τὸν χεῖμῶνα τῶν πλείστων εἰς τὰς οἰκίας. οἷς δ' ἦν ἐπιμελὲς τὰ

¹ R. mavult ὅς. Dicitur οἴκαδε πρὸς αὐτὸν duobus vocabulis idem significat, quorum alterum sufficere poterat.

² R. susp. ὡς ἐκ εἶχε δῶνα, καὶ χρῆσάμ τινι — uxore conturbata, quod dare marito frenum non posset, eaque praetextente vel comminifcente, commodatum id a se esse familiari cuidam —

³ Refertur & alibi a Plutarcho haec historia, nimirum in libello de *Socrate daemone*, ubi dicit: ἐπαρωμένη κακὰς ὁδὰς, κακὰς δ' ἐπανόδας. H. Steph.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. τρέπεσθαι, cum propter usum linguae, tum ob anteced. ἀφειῖναι.

⁵ Vulg. inserunt artic. τὰς ante γε, quem omisit R.

⁶ Dubius est R. an hoc τινι delendum sit, quod facile ex litera π nasci potuerit.

⁷ R. susp. δι' ὃ καὶ μᾶλλον.

τὰ πραττόμενα γινώσκειν, ἀνελάμβανον τὰς προσερχο-
 μένας, καὶ καθίστων εὐθύς εἰς τὴν οἰκίαν τῷ Χάρωνος.
 ἐγένοντο δὲ σὺν τοῖς Φυγάσι πεντήκοντα δυοῖν δέοντες.
 τὰ δὲ περὶ τὰς τυράννας ἕτως εἶχε· Φιλίδας ὁ γραμμα-
 τεὺς συνέπραττε μὲν, ὡς περ εἴρηται, πάντα, καὶ συνή-
 δει τοῖς Φυγάσιν· εἰς δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκ παλαιᾷ
 κατηγγελκῶς τοῖς περὶ τὸν Ἀρχίαν πότον τινὰ καὶ συν-
 κσίαν, καὶ γυναῖκα τῶν ὑπάνδρων, ἔπραττεν ὅτι ¹ μάλιστα
 ταῖς ἡδοναῖς ἐκλελυμένους καὶ κατοίνους μεταχειρίσασθαι
 παρέξειν τοῖς ἐπιτιθεμένοις. ἔπω δὲ πάνυ πόρρω μέθης
 ἔσιν αὐτοῖς προσέπεσε τις ἐ ψευδῆς μὲν, ἀβέβαιος δὲ
 καὶ πολλὴν ἀσάφειαν ἔχεσα περὶ τῶν Φυγάδων μῆνυσις,
 ὡς ἐν τῇ πόλει κρυπτομένων. τῷ δὲ Φιλίδῃ παραφέ-
 ροντος τὸν λόγον, ὅμως Ἀρχίας ἔπεμψέ τινα τῶν ὑπη-
 ρετῶν πρὸς τὸν Χάρωνα, προστάσων εὐθύς ἦκειν αὐ-
 τόν· ἦν δ' ἐσπέρα, καὶ συνέταττον ἔνδοι αὐτὸς οἱ πε-
 ρὶ τὸν Πελοπίδαν, ἥδη τεθωρακισμένοι καὶ τὰς μαχαί-
 ρας ἀνειληφότες. ἐξαίφνης δὲ κοπιόμηνος τῆς θύρας
 προσδραμῶν τις, καὶ πυθόμενος τῷ ὑπηρετῇ Χάρωνα
 μετιέναι παρὰ τῶν πολεμάρχων Φάσκοντος, ἀπήγγελ-
 λεν εἰσω τεθορυβημένος· καὶ πᾶσιν εὐθύς παρέση, τὴν
 τε πρᾶξιν ἐμμεμνήσθαι, καὶ σφᾶς ἅπαντας ἀπολωλέναι,
 μηδὲ δρᾶσαντάς τι τῆς ἀρετῆς ἀξίον. ἐ μὴν ἄλλ' ἔδο-
 ξεν ὑπακῆσαι τὸν Χάρωνα, καὶ παραχεῖν ἑαυτὸν δὴ
 ἀνυπόπτως τοῖς ἀρχεσιν, ἄλλως μὲν ἀνδρώδῃ καὶ βαρὺν
 ὄντα τῷ θάρρειν παρὰ τὰ δεινὰ, τότε δὲ δι' ἐκείνους ἐκ-
 πεπληγμένον καὶ περιπαθῆντα, μὴ τις ὑποψία προδο-
 σίας ἐπ' αὐτὸν ἔλθῃ, τούτων ἅμα καὶ τοιούτων πολι-
 τῶν ἀπολομένων ². ὡς ἔν ἐμελλεν ἀπιέναι, παραλαβὼν
 εἰς

¹ R. *supr.* ἔπραττεν ὅπως, vel ὅπη, μάλιστα — καὶ κατοί-
 νους ὄντας, ῥαδίως μεταχειρίσασθαι παρέξει.

² V. in Cat. l. v. Frft. ἀπολειμένων (quod Br. placuit) vel
 ἀπολωμένων. R. tuetur lectionem vulgatam, bene habentem
 subaudiendo ἄν, qui perissent, si sic evenisset.

ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος τὸν υἱὸν, ἔτι μὲν ὄντα παῖδα, κάλλι δὲ καὶ ῥώμη σώματος πρωτεύοντα τῶν καθ' ἡλικίαν, ἐνεχειρίζε τοῖς περὶ Πελοπίδαν, εἴ τινα δόλον καὶ προδοσίαν αὐτῆ καταγνοῖεν, ὡς πολέμιῳ χρῆσθαι κελύων ἐπέλω, καὶ μὴ Φεῖδεσθαι. πολλοῖς μὲν ἔν αὐτῶν δάκρυα πρὸς τὸ πάθος καὶ τὸ Φρόνημα τῆ Χάρωνος ἐξέπεσε· πάντες δ' ἠγανάκην, εἰ δεῖλόν ἔτως εἶναι τινὰ δοκεῖ καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ τῆ παρόντος, ὡσε ὑπονοεῖν ἐκεῖνον, ἢ ὅλως αἰτιάσθαι καὶ τὸν υἱὸν ἐδόκοντο μὴ καταμιγνύναι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμποδῶν θέσθαι τῆ μέλλοντος, ὅπως αὐτὸς γε τῆ πόλει καὶ τοῖς Φίλοις τιμωρὸς ὑποτρέφοιτο, περιτρωθεῖς καὶ διαφυγῶν τῆς τυράννευς. ὁ δὲ Χάρων τὸν μὲν υἱὸν ἀπαλλάξεν ἐκ ἔφῃ· ποῖον γὰρ αὐτῷ βίον ὄρῃν, ἢ τίνα σωτηρίαν καλλίονα τῆς ὁμῆ μετὰ πατρὸς καὶ Φίλων τοσέτων ἀνυβρίσῃ τελευτῆς; ἐπευξάμενος δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ πάντας ἀσπασάμενος καὶ παραδαρξύννας ἀπήει, προσέχων ἑαυτῷ, καὶ ῥυθμιζῶν χήματι προσώπῃ, καὶ τόνῳ Φωνῆς, ἀνομοιότατος οἷς ἐπρατῆ Φανῆσαι.

X. Γενομένης δ' ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτῆ, προῆλθεν ὁ Ἄρχιας, καὶ Φιλίδας ², καὶ εἶπον· ὦ Χάρων, τινὰς ἀνή-

¹ R. *sup.* δέλιαιον, tam miserum & contempnendum.

² Br. legendum censuit Φίλιππος, coll. loco ex Socr. gen. R. autem tuetur lectionem vulgatam, ex infra seqq. παρῶν ἐπήει, ubi παρῶν reddit: *nam is quoque aderat*, & sententiam ita explicat: Philidas non solum Charonis hanc auctoritatem, ipso coram Charone, audiente, laudabat, sed etiam, ne Archias ulterius inquireret, eum intro retrahebat. Idem mavult εἶπεν pro εἶπον, cum solus Archias loquatur, & sequatur ἀνήκοα — nec non paulo post referatur Archias esse locutus. Duos tamen interfuisse huic cum Charone colloquio, patet ex seqq. ὄρῃτε ἴσθον. Philidas tantum comitatus erat Archiam, quo videret, quid rerum ageretur, ex eoque consilia caperet, aut periculum ab amicis averteret. Ante τινὰς addi vult Br Φυγάδων. Pro παρεληλυθέναι R. mavult παρεληλυθότας. Ante ἐν τῇ π. H. Steph. dari vult καὶ. V. dat καὶ κρύπτεισθαι, Cat. l. v. Frst.

ἀνήμεσα παρεληλυθέναι, ἐν τῇ πόλει κρυπτεσθαι, καὶ
 συμπράττειν αὐτοῖς ἐνέως τῶν πολιτῶν. καὶ ὁ Χάρων
 διαταραχθεὶς τὸ πρῶτον, εἶτ' ἐρωτήσας, τίνες εἰσὶν οἱ
 παρεληλυθότες, καὶ τίνες οἱ κρύπτοντες αὐτὰς, ὡς ἔδεν
 ἑώρα σαφές εἰπεῖν ἔχοντα τὸν Ἀρχίαν, ὑπονοήσας ἀπ'
 ἔδενός τῶν ἐπισαμένων γεγεμέναι τὴν μήνησιν. Ὅρα-
 τε τοίνυν, ἔφη, μὴ κενός τις ὑμᾶς διαταράττοι κλέγος.
 ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ σκέψομαι· δεῖ γὰρ ἴσως μηδενὸς κα-
 ταφρονεῖν. Ταῦτα καὶ Φιλίδας παρὼν ἐπήγει, καὶ τὸν
 Ἀρχίαν ἀπαγαγὼν αὐθις εἰς ἄκρατον πολὺν κατέβαλε,
 καὶ ταῖς περὶ τῶν γυναικῶν ἐλπίσι διεπαιδαγώγει τὸν
 πόσιον. ὡς δ' ἐπανῆλθεν ὁ Χάρων οἴαδε, καὶ διεσκευ-
 κσιένως τὰς ἀνδρας εὔρεν, ἔχ ὡς ἂν τινα νίκην, ἢ σω-
 σθησαν, ἐλπίζοντας, ἀλλ' ὡς ὑποθανυμένους λαμπρῶς καὶ
 μετὰ Φόνος πολλῆ τῶν πολεμίων, τὸ μὲν ἀληθές αὐτοῖς
 ἐφραζε τοῖς περὶ τὸν Πελοπίδαν· πρὸς δὲ τὰς ἄλλας
 ἐψεύσατο ¹, λόγους τινὰς τῷ Ἀρχίᾳ περὶ πραγμάτων
 ἐτέρων πλάσάμενος. ἔτι δὲ τῷ πρώτῳ παραφερομένῳ,
 δευτέρου ἐπήγειν ἢ τύχη χειμῶνα τοῖς ἀνδράσι. ἦκε
 γὰρ τις ἐξ Ἀθηνῶν παρ' Ἀρχίᾳ, τῷ ἱεροφάντῃ, πρὸς
 Ἀρχίαν τὸν ὀμόνυμον, ξένον ὄντα καὶ Φίλον, ἐπισο-
 λὴν κομίζων, ἔ κενὴν ἔχουσαν, ἔδὲ κεπλασμένην ὑπό-
 νοϊον, ἀλλὰ σαφῶς ἔκαστα περὶ ² τῶν πρασομένων φά-
 σκεσαν, ὡς ὑπερον ὑπεγνώθη. τότε δὲ μεθύοντι τῷ
 Ἀρχίᾳ προσαχθεὶς ὁ γραμματοφόρος, καὶ τὴν ἐπισο-
 λὴν ἐπίδῃς. Ὁ ταύτην, ἔφη, πέμψας, ἐκέλευσεν εὐ-
 θὺς ἀναγνῶναι· περὶ σπαδαίων γὰρ τινῶν γεγραφθῆαι
 καὶ ὁ Ἀρχίας μειδιάσας Ὀυπέν εἰς αἴριον, ἔφη,
 τὰ

¹ R. mavult κατεψεύσατο, et log sic ihm nach. Sic me-
 nus cum verbo construi posse censet genitivum τῷ Ἀρχίᾳ, quam
 cum τὰς λόγους. Praedicabat nescio quos sermones, iactans,
 sed mendaciter ille quidem, ab Archia projectos.

² R. mavult abesse hanc praepos.

τὰ σπυδαῖα. καὶ τὴν ἐπιστολὴν δεξάμενος, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηνεν, αὐτὸς δὲ πάλιν τῷ Φιλίδῃ, περὶ ἃν ἐτύγχανον διαλεγόμενοι, προσεῖχεν. ὁ μὲν ἔν λόγος ἔτος, ἐν παροιμίαις τάξει περιφερόμενος, μέχρι νῦν διασώζεται παρὰ τοῖς Ἑλλησι.

XI. Τῆς δὲ πράξεως δοκῆσης ἔχειν ἤδη τὸν οἰκειὸν καιρὸν, ἐξώρμων δίχα διελόντες αὐτὰς, οἱ μὲν περὶ Πελοπίδαν καὶ Δαμοκλείδαν ἐπὶ τὸν Λεοντίδαν καὶ Ὑπάτην ἐγγὺς ἀλλήλων οἰκῆντας. Χάρων δὲ καὶ Μέλων ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐδίητας ἐπενδεδυμένοι γυναικείας τοῖς θύραξι, καὶ δασεῖς σεφάνους ἐλάτης τε καὶ πεύκης περικειμένοι, κατασκιάζοντας τὰ πρόσωπα. διὸ καὶ ταῖς θύραις τῆ συμποσίᾳ τὸ πρῶτον ἐπισάντων ¹, κρότου ἐποίησαν καὶ θόρυβον, οἰόμενων ², ὡς πάλαι προσεδόκων, γυναικείας ἦκειν. ἐπεὶ δὲ περιβλέψαντες ἐν κύκλῳ τὸ συμπόσιον, καὶ τῶν κατακεκλιμένων ἕκασον ἀκριβῶς καταμαθόντες, ἐσπάσαντο τὰς μαχαίρας, καὶ φερόμενοι διὰ τῶν τραπεζῶν ἐπὶ τὸν Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον, ἐφάνησαν, οἵπερ ἦσαν. ὀλίγας μὲν ὁ Φιλίδας τῶν κατακειμένων ἔπεισεν ἡσυχίαν ἄγειν, τὰς δ' ἄλλας ἀμύνεσθαι μετὰ τῶν πολεμάρχων ἐπιχειρῆντας καὶ συνεξανισαμένους ³, διὰ τὴν μέθην ἔ πάνυ χαλεπῶς ἀπέκλειαν. τοῖς δὲ περὶ τὸν Πελοπίδαν ἐργωδέστερον ἀπήντα τὸ πρᾶγμα. καὶ γὰρ ἐπὶ νήφοντα καὶ δεινὸν ἄνδρα τὸν Λεοντίδαν ἐχώρεν. καὶ κεκλεισμένην τὴν οἰκίαν εὖρον ἤδη καθεύδοντος. καὶ πολὺν χρόνον κόπυσιν αὐτοῖς ὑπήκκεν ἰδεῖς. μόλις δὲ ποτε τῆ θέρᾳποντος αἰδομένη ⁴ προϊόντος ἐνδοθεν, καὶ τὸν μοχλὸν ἀφαιρῆντος, ἅμα τῷ πρῶτον ἐνδοῦναι καὶ χαλάται τὰς θύρας,

¹ Redit ad Charonem & Melonem; ad ἐποίησαν subauditur οἱ συμπόται, convivae. R.

² Subaudi πάντων, nemine non opinante. R.

³ V. συνεξισταμένοι.

⁴ V. αἰδόμενοι. Cat. l. v. Frft.

φας, ἐπιπεσόντες ἄθροοι, καὶ τὸν οἰκέτην ἀνατρέψαντες, ἐπὶ τὸν θάλαμον ὤρμησαν. ὁ δὲ Λεοντίδας αὐτῷ¹ τεκμαιρόμενος τῷ κήρῳ καὶ δρόμῳ τὸ γιννόμενον, ἐσπάσατο μὲν τὸ ἐγχειρίδιον ἕξανασάς, ἔλαθε δὲ αὐτὸν καταβαλεῖν τὰ λύχνα, καὶ διὰ σιότης αὐτὰς ἑαυτοῖς περιπετεῖς ποιῆσαι τὰς ἄνδρας. ἐν δὲ Φωτὶ πολλῶ καθορώμενος, ὑπήντα πρὸς τὰς θύρας αὐτοῖς τῆ θαλάμης, καὶ τὸν πρῶτον εἰσιόντα Κηφισόδωρον πατάξας κατέβαλε. πεσόντος δὲ τάττε, δευτέρῳ συνεπέπλετο² τῷ Πελοπίδῃ· καὶ τὴν μάχην χαλεπὴν ἐποίησεν καὶ δύσεργον ἢ γενότης τῶν θυρῶν, καὶ κείμενος ἐμποδῶν ἤδη νεκρὸς ὁ Κηφισόδωρος. ἐβράτησε δ' ἔν ὁ Πελοπίδας, καὶ κατεργασάμενος τὸν Λεοντίδαν, ἐπὶ τὸν Ὑπάτην εὐθύς ἐχώρει μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ. καὶ παρεισέπεσον μὲν εἰς τὴν οἰκίαν ὁμοίως, αἰδόμενον δὲ ταχέως καὶ καταφυγόντα πρὸς τὰς γείτονας, ἐμποδῶν διώξαντες, εἶλον καὶ διέφθειραν.

XII. Διαπραξάμενοι δὲ ταῦτα, καὶ τοῖς περὶ Μέλωνα συμβαλόντες, ἐπεμφαν μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπὶ τὰς ὑπολελειμμένας ἐκεῖ τῶν Φυγάδων, ἐνάλην δὲ τὰς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλεοθερίαν, καὶ τὰς προσιόντας ὕπλιζον, ἀφαιρῶντες ἀπὸ τῶν σοῶν τὰ περικείμενα σπύλα, καὶ τὰ περὶ τὴν οἰκίαν³ ἐργαστήρια δορυξῶν καὶ μαχαιροποιῶν ἀναρξήγγυντες. ἦγον δὲ βοηθῶντες αὐτοῖς μετὰ τῶν ὄπλων οἱ περὶ Ἐπαμινώνδαν καὶ Γοργίδαν, συνειλοχότες ἂν ὀλίγας τῶν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὰς βελτίστες. ἡ δὲ πόλις ἤδη μὲν ἀνεπλήροτο πᾶσα, καὶ πολλὸς θόρυβος ἦν, καὶ Φῶτα περὶ τὰς οἰκίας, καὶ διαδρομαὶ πρὸς ἀλλήλους. ἔπαυ δὲ συνεισῆμει τὸ πλήθος,

Q 2

ἄλλ.

¹ Ita Anon. dedit, & legi placuit H. Steph. Vulgo αὐτό.

² V. συνεπλέκετο.

³ R. sup. τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν ἐργαστήρια, officinas foro circumstantas,

ἀλλ' ἐκπεπληγμένοι πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ σαφές ἔδει
εἰδότες, ἡμέραν περιέμενον. ὕθην ἀμαρτεῖν οἱ τῶν Λα-
κεδαιμονίων ἄρχοντες ἔδοξαν, εὐθὺς ἐν ἐπίδραμόντες,
ἔδὲ συμβαλόντες. αὐτὴ μὲν ἡ Φραρὰ περὶ χιλίας πεν-
τακοσίας θυῖες, ἐν δὲ τῆς πόλεως πρὸς αὐτὰς πολλῶν
συντρεχόντων· ἀλλὰ τὴν βοήν καὶ τὰ πυρὰ καὶ τὸν
ἄχλον ἀναχωρῶντα ¹ πανταχόθεν πολὺν φοβηθέντες,
ἡσύχαζον αὐτὴν τὴν Καδμείαν κατέχοντες. ἅμα δ' ἡμέ-
ρα παρήσαν μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς οἱ Φυγάδες ἀπλισμέ-
νοι, συνήθροισο δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ δῆμος. εἰσηγόν
δὲ τὰς περὶ Πελοπίδαν Ἐπαμεινώνδας καὶ Γοργίδας, ὑπὸ
τῶν ἱερέων περιεχομένης, σέμματα προτεινόντων καὶ πα-
ρακαλόντων τὰς πολίτας τῇ πατρίδι καὶ τοῖς θεοῖς βοή-
θεῖν. ἡ δ' ἐκκλησία ὀρθῇ πρὸς τὴν ὄψιν μετὰ κρότου
καὶ βοῆς ἐξανέστη, δεχομένων τὰς ἄνδρας, ὡς εὐεργέ-
τας καὶ σωτῆρας.

XIII. Ἐκ δὲ τότε Βοιωτάρχης αἰρεθεῖς μετὰ Μέ-
λωνος καὶ Χάρωνος ὁ Πελοπίδας, εὐθὺς ἀπετείχιζε τὴν
ἀκρόπολιν, καὶ προσβολὰς ἐποιεῖτο πανταχόθεν, ἐξε-
λεῖν σπεδάζων τὰς Λακεδαιμονίαις, καὶ τὴν Καδμείαν
ἐλευθερῶσαι, πρὶν ἐν Σπάρτης στρατὸν ἐπελθεῖν. καὶ
παρὰ τοσούτον ἔφθασεν, ἀφείς ὑποσπόνδους ² τὰς ἄνδρας,
ἕσον ἐν Μεγάροις ἔσιν αὐτοῖς ἀπαντῆσαι Κλεόμβροτον
ἐπὶ τὰς Θήβας ἐλαύνοντα μετὰ μεγάλης δυνάμεως. οἱ
δὲ Σπαρτιάται, τριῶν ἀρμοσῶν γενομένων ἐν Θήβαις,
Ἑρμιππίδαν μὲν καὶ Ἄρκεισον ³ ἀπέκλειον κρήναντες·
ὁ δὲ τρίτος Δυσσαορίδας ⁴, χρήμασι πολλοῖς ζῆμιωθεῖς,
αὐτῶν

¹ Vox Reiskio suspecta. Quaerit, num ἀναθορόντα, coorientem, concurrentem.

² Ita dedit Anon. Vulgo ἀποσπόνδους.

³ De Socr. gen. legitur Κριπίδας καὶ Ἄρκεισος. Βρ. συστ. Ἑρμιππίδας καὶ Ὀρσιππος, nomina ducum Aegitai, apud Xenoph. Hist. gr. l. 4. obvia.

⁴ Br. scribendum senset Δυσσαορίδας, ex pluribus aliis locis.

αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου μετέστησεν. ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀρεταῖς μὲν ἀνδρῶν καὶ κινδύνους καὶ ἀγῶσι παραπλησίαν τῇ Θρασυβέλα γενομένην, καὶ βραβευθεῖσαν ὁμοίως ὑπὸ τῆς τύχης, ἀδελφῆν ἐκείνης προσηγόρευον οἱ Ἕλληνας. ἔ γάρ ἐσι βραδίως ἑτέρας εἰπεῖν, οἱ πλειόνων ἐλάττω, καὶ δυνατωτέρων ¹ ἐρημότεροι, τόλμη καὶ δεινότητι κρατήσαντες, αἴτιοι μειζόνων ἀγαθῶν ταῖς πατρίσι κατέστησαν. ἐνδοξοτέρην δὲ ταύτην ἐποίησεν ἡ μεταβολὴ τῶν πραγμάτων. ὁ γὰρ καταλύσας τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, καὶ παύσας ἄρχοντας αὐτὰς γῆς τε καὶ θαλάττης πόλεμος, ἐξ ἐκείνης ἐγένετο τῆς νυκτὸς, ἐν ἣ Πελοπίδας, ἔ Φράριον, ἔ τεῖχος, ἐκ ἀκρόπολιν καταλαβῶν, ἀλλ' εἰς οἰκίαν δωδέκατος κατελθὼν, εἰ δεῖ μεταφορᾶ ² τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, ἔλυσε καὶ διέκοψε τὰς δεσμὰς τῆς ³ Λακεδαιμονίων ἡγεμονίας, ἀλύττας καὶ ἀβήρητας εἶναι δοκῶντας.

XIV. Ἐπεὶ τοίνυν, στρατῶ μεγάλῳ Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντων, οἱ Ἀθηναῖοι περίφοβοι γενόμενοι, τὴν τε συμμαχίαν ἀπέπαινον τοῖς Θηβαίοις, καὶ τῶν βοιωτιαζόντων, εἰς τὸ διακρήριον παραγαγόντες, τὰς μὲν ἀπέκλειναν, τὰς δ' ἐφυγάδευσαν, τὰς δὲ χρήμασιν ἐζημίωσαν. ἐδόκει δὲ κακῶς ἔχειν τὰ τῶν Θηβαίων πράγματα, μηδενὸς αὐτοῖς βοηθῆντος. ἔτυχε μὲν ὁ Πελοπίδας μετὰ Γοργίδεα βοιωταρχῶν, ἐπιβλεπόντες δὲ συγκρῆσαι πάλιν τὰς Ἀθηναίους τοῖς Λακεδαιμονίοις, τοῖονδέ τι μηχανῶνται. Σφοδρίας ⁴, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, εὐδόκιμος μὲν ἐν τοῖς πολεμικοῖς καὶ λαμπρὸς, ὑπόκιφος δὲ τὴν γνώμην, καὶ κενῶν ἐλπίδων καὶ φιλοτιμίας ἀνοήτης μεσὸς, ἀπελείφθη περὶ Θεσπίας με-

Q 3

τὰ

¹ Ita R. dedit. Vulgo δυνατωτάτων.

² id est ἐν μεταφορᾷ, διὰ μεταφορᾶς. R. tamen mavult μεταφορᾷ χρώμενον τῷ ἀληθὲς εἰπεῖν.

³ V. τῆς τῶν Λακ. Cat. l. v. Frst.

⁴ Diodor: appellat Sphodriaden.

τὰ δυνάμεως, τὰς ἀφισαμένους τῶν Θηβαίων δέχεσθαι καὶ βοηθεῖν, πρὸς τῆτον ὑποπέμπουσι οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν ἰδίᾳ ἔμπορόν τινα τῶν Φίλων, χρήματα κομίζοντα, καὶ λόγους, οἳ τῶν χρημάτων μᾶλλον ἀνέπεισαν αὐτὸν, ὡς χρῆ πραγμάτων μᾶλλον ¹ ἄψαθαι μεγάλων, καὶ τὸν Πειραιᾶ καταλαβεῖν ἀπροσδόκητον ἐπιπεσόντα μὴ φυλαττομένοις τοῖς Ἀθηναίοις. Λακεδαιμονίοις τε γὰρ ἐδὲν ἔτως ἔσεσθαι κευχαρισμένον, ὡς λαβεῖν τὰς Ἀθήνας, Θηβαίους τε, χαλεπῶς ἔχοντας αὐτοῖς, καὶ προδότης νομίζοντας, ἐν ἐπιβοηθήσειν. τέλος δὲ συμπεριθεὶς ὁ Σφοδρίας, καὶ τὰς στρατιώτας ἀναλαβὼν κληθεὶς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐνέβαλε, καὶ μέχρι μὲν Ἐλευσῖνος προῆλθεν. ἐπεὶ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀποδειλικασάντων, Φαυερὸς γενόμενος καὶ συνταράξας ἔ Φαῦλον, ἐδὲ ῥάδιον αὐτοῖς Σπαρτιάταις πόλεμον ², ἀνεχάρησεν εἰς Θεσπιάς,

XV. Ἐν τῆτε πάλιν προδυμνάτα Ἀθηναῖοι τοῖς Θηβαίοις συνεμάχην, καὶ τῆς Θυλάσσης ἀντειαμβέιοντο ³, καὶ περιούντες ἐδέχοντο καὶ προσήγοντο τῶν ἀποστατικῶς τῶν Ἑλλήνων ⁴ ἔχοντας. οἱ δὲ Θηβαῖοι καθ' αὐτὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ συμπλεκόμενοι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐκάσποτε, καὶ μαχόμενοι μάχας, αὐτὰς μὲν ἔ μεγάλας, μεγάλην δὲ τὴν μελέτην ἐχέσας καὶ τὴν ἀσκη-

¹ Redundare haec vox videtur Bryano, forte male repetita ex priore linea; R. autem monente, subaudiendum, quam ignobilī populo affidere.

² Lectio vulg. ita habet: ἐδὲ ῥάδιον ὃν τοῖς Σπαρτ. πολεμῖν. Jam Br. delendum censuit ὃν quod prima Aldina in reliquas editiones emisit, & legendum πόλεμον cum Anon. & Ms. Dacerii. R. αὐτοῖς revocavit ex Junt. alium fuisse dicturum, monens, ἰδ' αὐτοῖς τοῖς Σπαρτιάταις πολεμῖν πόλεμον, cum conturbasset bellum non contemnendum, neque debellatu facile, ne ipsis quidem Spartanis.

³ V. ἀντειαμβέιοντο.

⁴ Anon. Λακεδαιμονίωιν.

ἔσκησιν, ἐξεφρίκίζοντο τοῖς θυμοῖς, καὶ διεποῦντο τοῖς σώμασιν, ἐμπειρίαν ἄμα τῇ συνηθείᾳ καὶ Φρόνημα προσλαμβάνοντες ἐν τῶν ἀγώνων. δι' ὃ καὶ Φασιν Ἀνταλκίδαυ τὸν Σπαρτιάτην, ὡς Ἀγησίλαος ἐπανῆλθεν ἐκ Βοιωτίας τετρωμένος, εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν. Ἡ καλὰ διδασκάλια παρὰ Θηβαίων ἀντιλαμβάνεις ¹, μὴ βελομένης αὐτὸς πολεμεῖν καὶ μάχεσθαι διδάξας. ἦν δ' ὡς ἀληθῶς διδάσκαλος, ἐκ Ἀγησίλαος, ἀλλ' οἱ σὺν καιρῷ καὶ μετὰ λογισμῶ τὰς Θηβαίας, ὥσπερ σκύλακας, ἐμπείρως προσβάλλοντες τοῖς πολεμίοις, εἴτα γεύσαμένους νίκης καὶ Φρονήματος ἀσφαλῶς ἀπάγοντες ². ἂν μεγίστην δόξαν εἶχεν ὁ Πελοπίδας. ἄφ' ἧς ³ γὰρ εἴλοντο πρῶτον ἡγεμόνα τῶν ὅπλων, ἐκ ἀνεπαύσαντο καθ' ἕνασον ἐνιαυτὸν ἀρχοντα χειροτονῶντες, ἀλλ' ἢ τὸν ἱερὸν λόχον ἄγων, ἢ τὰ πλείστα βοιωταρχῶν ἄχρι τῆς τελευτῆς ἔπραττεν ⁴. ἐγένοντο μὲν ἐν καὶ περὶ Πλαταιᾶς καὶ Θεσπιάς ἦται καὶ Φυγαὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπερ καὶ Φοιβίδας, ὁ τὴν Καδμεῖαν καταλαβὼν, ἀπέθανε. ποτὶ δὲ καὶ πρὸς Τάναγραν ⁵ τρεψάμενος, καὶ αὐτὸν ⁶ Πανθοίδην τὸν ἀρμολὴν ἀνεῖλεν. ἀλλ' ἔτοι μὲν οἱ ἀγῶνες ὥσπερ τὰς κρατῶντας εἰς Φρόνημα καὶ θάρσος προῆγον, ἔτως τῶν ἡσσωμένων ἐπαντάπασιν ἐδελέοντο τὴν

Q 4

1 Br. cum V. & Anon. legendum censuit ἀπολαμβάνεις. R. quaerit, num ἄρτι λαμβάνεις?

2 Ita ex emend. Bryani, quam R. approbat, pro vulg. ἀγαπῶντας. Cf. Coriolan. c. 27. in fine p. 93.

3 scilicet ἡμέρας, die, vel ἀρχαιρείας. R.

4 R. susp. γὰ κοιναὶ ἔπραττον.

5 V. Τάναγρα. Cat. l. v. Frft.

6 Hunc verborum ordinem dedit R. Lacedaemoniorum in fugam datorum apud Tanagram non solum cecidit Pelopidas permutos alios, sed ipsum quoque Harmostam, Panthoidam. — aut pro καὶ sufficiens esse censet γε-αὐτὸν γε Πανθ. Vulgo αὐτὸν καὶ. Xyl. legit vertitque αὐτὴν, ad ipsam Tanagram fudit. Br. susp. αὐτὸς, ut ad Pelopidam redeat.

τὴν γνώμην. ἔ γὰρ ἐκ παρατάξεως ἦσαν, ἐδὲ μάχης ἐμφανῆ κατάσασιν ἐχέσης ¹ καὶ νόμιμον, ἐκδρομὰς δὲ προσκαίρας τιθέμενοι, καὶ Φυγὰς, ἢ διώξεις, ἐπιχειρῶντες αὐτοῖς ² καὶ συμπλεκόμενοι κατέρχθην.

XVI. Ὁ δὲ περὶ Τεγύρας, τρόπον τινὰ τῷ Λευκίρικῃ προαγῶν ³ γενόμενος, μέγαν ἤρεν ἐν δόξῃ τὸν Πελοπίδαν, ἔτε πρὸς κατόρθωμα τοῖς συσρατήγαις ἀμφισβήτησιν, ἔτε τῆς ἡτῆς πρόφασιν τοῖς πολεμίοις ἀπολιπῶν. τῇ γὰρ Ὀρχομενίων πόλει, τὰ Σπαρτιατῶν ἐλομένη, καὶ δύο δεδεγμένη μόρας ⁴ αὐτῶν ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἐπεβέβηκε μὲν αἰεὶ, καὶ παρεφύλαττε καιρὸν ὡς δ' ἤμικε τοῖς Φερροῖς εἰς τὴν Λακρίδα γεγενῆσθαι στρατεῖαν, ἐλπίσας ἔρημον αἰρήσειν τὸν Ὀρχομενόν, ἐστράτευσεν ἔχων μεθ' ἑαυτῶ τὸν ἱερὸν λόχον, καὶ τῶν ἰππέων ἔ πολλὰς. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσαγαγῶν, εὗρεν ἤμικσαν ἐκ Σπάρτης διαδοχὴν τῆς Φερράς, ἀπήγευ ὀπίσω τὸ στράτευμα πάλιν διὰ Τεγυρῶν ⁵, ἣ μόνῃ βásiμον ἦν κύκλω παρὰ τὴν ὑπάρειαν. τὴν γὰρ διὰ μέσση πᾶσαν ὁ Μέλας ποταμὸς, εὐθὺς ἐκ πηγῶν εἰς ἑλὴ πλωτὰ καὶ λίμνας διασπειρόμενος, ἀπορον ἐποίει. μικρὸν δὲ ὑπὸ τὰ ἑλὴ νεῶς ἐσιν Ἀπόλλωνος Τεγυραῖς, καὶ μαντεῖον ἐκλελειμμένον ἔ πάνυ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἄχρη

¹ Ad h. v. R. ita: „Gemina ratio emendandi proponi potest. Altera haec, ut pro ἐχέσης legatur εἶχον. Altera isthaec, ut legatur ἐδὲ μάχης (in acc. plur. scil. θέμενοι, quod e seqq. tacite sublegendum est; h. e. ποικίμενοι, hoc enim sensu saepe Plutarchus illud usurpat) & tum ἐχέσας.“

² R. sup. αὐτοῖ, in nomin. ipsi, ultro, sua sponte; aut αὐτοῖς, rursus.

³ Edit. Frft. προάγων. In Cat. l. v. προαγῶν. V.

⁴ V. μόρας Cat. l. v. Frft.

⁵ praeter Tegyras, *du vordrey*; non per ipsum oppidum. R. — Schirach: führte seine Truppen *durch* Tegyra wieder zurück.

ἄχρι τῶν Μηδείων ἤμαρτε ¹, τὴν προφητείαν Ἐχεκρά-
 τας ἔχοντος. ἐνταῦθα μυθολογεῖσι τὸν θεὸν γενέσθαι.
 καὶ τὸ μὲν πλησίου ὄρος Δῆλος καλεῖται, καὶ πρὸς αὐ-
 τὸ καταλήγουσιν αἱ τῷ Μέλανος διαχύσεις. ὀπίσω δὲ
 τῷ ναῶ δύο ῥήγνυνται πηγαί, γλυκύτητι καὶ πλήθει καὶ
 ψυχρότητι θαυμαστῶνάματος, ἢν τὸ μὲν Φοῖνικα, τὸ
 δὲ Ἐλαίαν ἄχρι νῦν ὀνομάζομεν, ἢ φυτῶν μεταξὺ
 δουεῖν, ἀλλὰ ρεῖθρων, τῆς θεᾶ λοχευθείσης. καὶ γὰρ
 τὸ Πτώον ἐγγύς, ὅθεν αὐτὴν ἀναπύσηθῆναι, προφανέν-
 τος ἐξαίφνης κάπρη, λέγουσι καὶ τὰ περὶ Πύθωνα
 καὶ Τιτυὸν ὡσαύτως οἱ τόποι τῇ γενέσει τῷ θεῷ συνει-
 κειῶσι ². τὰ γὰρ ³ πλεῖστα παραλείπω τῶν τεκμηρίων.
 ἢ γὰρ ἐν τοῖς ἐκ μεταβολῆς ἀθανάτοις γενεμένοις γεννη-
 τοῖς ⁴ ὁ πάτριος λόγος τὸν θεὸν τῆτον ἀπολείπει δαί-
 μοσι, ὡσπερ Ἡρακλέα καὶ Διόνυσον, [ἐκ μεταβολῆς ⁵]
 ἀρετῇ τὸ θνητὸν καὶ παθητὸν ἀποβαλόντας· ἀλλὰ τῶν
 αἰδίων καὶ ἀγεννήτων εἰς ἐσιν, εἰ δεῖ τοῖς ὑπὸ τῶν Φο-
 υμῶτάτων καὶ παλαιοτάτων λεγομένοις τεκμαίρεσθαι πε-
 ρὶ τῶν τηλικέτων.

XVII. Εἰς γὰρ Τεγύρας οἱ Θηβαῖοι κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν χρόνον ἐκ τῆς Ὀρχομενίας ἀπίοντες, καὶ οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι συνέπιπτον ἐξ ἐναντίας αὐτοῖς, ἐκ τῆς Λο-
 κρίδος ἀναζευγνύοντες. ὡς δὲ πρῶτον ὠφθησαν τὰ σενὰ
 διεκβάλλοντες, καὶ τις εἶπε τῷ Πελοπίδᾳ προσδραμῶν.
 Ἐκπεπλάκαμεν ⁶ εἰς τὰς πολεμίας· Τί μᾶλλον, εἴ-

Q 5

πεν,

¹ Annon legendum videtur in partic. ἤμαρτος, ut consto-
 ditio sibi constet? An mavis ἀλλ' ὁ — ἤμαρτε, cum praesertim
 in allis edd. plene detur ἀλλ'?

² V. συνοικῆσι. Cat. l. v. Frff.

³ Haec partic. prorsus abundans & delenda mihi videtur,
 quae male irrepserit ex seq. & γάρ. Forte substituendum δέ.

⁴ Br. mavult ἢ γεννητοῖς, ut postea αἰδίων καὶ ἀγεννήτων.

⁵ Delenda haec esse duo vocabula, susp. R.

⁶ Anon. ἐμπεπλάκαμεν; quod Br. probavit. R. tuetur le-
 sionem vulgatam, cum ἐκπίπτεον sit mala cum fortuna incurre-
 re in aliquid, invitus, imprudens impingere, quod defugias.

πεν, ἢ εἰς ἡμᾶς ἐπεῖνοι; καὶ τὴν μὲν ἵππον εὐθὺς Ἰ ἐκέλευσε παρελαύνειν ἀπ' ἄρᾶς, ὡς προεμβαλῶσαν· αὐτὸς δὲ τὰς ὀπλίτας τριακοσίας ὄντας εἰς ὀλίγον συνήγαγεν, ἐλπίζων, καθ' ὃ προσβάλοι, μάλις διακόψειν ὑπερβάλλοντας πλήθει τὰς πολεμίας. ἦσαν δὲ δύο μόραι Λακεδαιμονίων· τὴν δὲ μόραν Ἐφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίας Φησί, Καλλιθένης δ' ἐπ' ἑξακοσίας, ἄλλοι δὲ τινες ἑννακοσίας, ἃν Πολύβιος ἐστὶ καὶ θαρσύνοντες οἱ πολέμαρχοι τῶν Σπαρτιατῶν, Γοργολέων καὶ Θεόπομπος, ὠρμησαν ἐπὶ τὰς Θηβαίους. γενομένης ² δὲ πῶς μάλις τῆς ἐφόδου κατ' αὐτὰς τὰς ἄρχοντας ἀπ' ἀμφοτέρων μετὰ θυμῆ καὶ βίας, πρῶτον μὲν οἱ πολέμαρχοι τῶν Λακεδαιμονίων τῷ Πελοπίδᾳ συρράξαντες ἐπέσπον· ἔπειτα, τῶν περὶ ἐκείνης παιουμένων καὶ ἀποθνησκόντων, ἅπαν εἰς Ἐφὸβον κατέστη τὸ κράτευμα· καὶ διέχευε μὲν ἐπ' ἀμφοτέροισι τοῖς Θηβαίοις, ὡς διεκπεσεῖν εἰς τὴν προδὸν καὶ διεκθεῖν ³ βελομένοις. ἐπεὶ δὲ τὴν δεδομένην ⁴ ὁ Πελοπίδας ἠγεῖτο πρὸς τὰς συνεσῶτας, καὶ διεξήκει Φορυέων, ἔτω πάντες προτροπὰ δὴν ἔφυγον ⁵. ἐγένετο δ' ἐκ ἐπὶ πολὺν τρόπον ἡ δίωξις· ἐφοβᾶντο γὰρ ἐγγυὺς ὄντας

1 V. addit πᾶσαν.

2 V. γενομένων. Cat. l. v. Frft. Seq. κατ' αὐτὰς reponendum censuit H. Steph. & dedit Anon. Vulgo καθ' αὐτὰς.

3 Teste H. Steph. in superioribus edd. perperam scriptum est διεκθεῖται.

4 Xyl. hanc vocem mendosam censet, aut locum mutilatum, quasi si fuisset hic omīssum δάσασιν εἰστας, aut tale aliquid. Dacer. ex Ms. & Anon. legunt τὴν δεδομένην χαίραν εἰστας, vel εἰστας sine χαίραν. H. Steph. nihil deesse putat, sed subaudiendum accusativum ὁδόν. Bryano hanc vocem subiintelligi durum videtur, nec certe sanam exhibere sententiam: Emendari posse cogitat δύναμιν. R. (cum eoque Schirach) facit cum H. Steph. & accipi posse arbitratur pro κατὰ τὴν δεδομένην ὁδόν vel χώραν, ea via vel eo tractu, quem fors ei objecerat, ἠγεῖτο, ducebat, suos milites puta.

5 V. ἔθεν.

ὄντας οἱ Θηβαῖοι τὰς Ὀρχομενίους, καὶ τὴν διαδοχὴν τῶν Λακεδαιμονίων. ὅσον δὲ νικῆσαι κατὰ κράτος, καὶ διεξελθεῖν διὰ παντός ἡσσωμένους τῷ στρατεύματι, ἐξεβιάσαντο· καὶ εἰσάγοντες τρόπαιον, καὶ νεκρὰς σκυλεύσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκας μέγα φρονῶντες. ἐν γὰρ τοσούτοις, ὡς ἔοικε ¹, πολέμοις Ἑλληνικοῖς καὶ βαρβαρικοῖς πρότερον ἔδέποτε Λακεδαιμόνιοι πλείονες ὄντες ἐπ' ἐλαττόνων ἐκρατήθησαν, ἀλλ' ἐδ' ἴσοι πρὸς ἴσους ἐκ παρατάξεως συμβαλόντες. ὅθεν ἦσαν ἀνυπόστατοι τὰ φρονήματα, καὶ τῇ δόξῃ καταπλητίζομενοι τὰς ἀντιπαθόμενης ², ἐδ' αὐτὰς ἀξιῶντας ἀπ' ἴσης δυνάμεως τὸ ἴσον φέρεσθαι Σπαρτιάταις, εἰς χεῖρας συνέστησαν. ἐκεῖνη δ' ἡ μάχη πρώτη καὶ τὰς ἄλλας ἐδίδαξεν Ἑλλήνας, ὡς ἔχῃ ὁ Εὐρύτατος, ἐδ' ὁ μεταξὺ Βαβύνας καὶ Κνακίανος τόπος ἄνδρας ἐκφέρει μαχητὰς καὶ πολεμικὰς, ἀλλὰ παρ' οἷς ἂν αἰχίνεσθαι τὰ αἰχρὰ, καὶ τολμᾶν ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐθέλοντες ἐγγένωνται νέοι, καὶ τὰς ψόγας τῶν κινδύνων μᾶλλον φεύγοντες, ἔτσι φοβερῶτατοι τοῖς ἐναντίοις εἰσίν.

XVIII. Τὸν δ' ἱερὸν λόχον, ὡς Φασί, συνετάξατο Γοργίδας πρῶτος, ἐξ ἀνδρῶν ἐπιλέκτων τριακοσίων, οἷς ἡ πόλις ἄσκησιν καὶ διαίταν ἐν τῇ Καδμείᾳ στρατοπεδευομένοις παρεῖχε, καὶ διὰ τῆτο ὁ ³ ἐκ πόλεως λόχος ἐκαλέοντο. τὰς γὰρ ἀκροπόλεις ἐπιεικῶς οἱ τότε πόλεις ἀνόμαζον. ἐνιοὶ δὲ Φασί, ἐξ ἐρασῶν καὶ ἐραμένων γενέσθαι τὸ σύστημα τῆτο. καὶ Παμμένους ἀπομνημονεύεται τι μετὰ παιδείας εἰρημένον· ἔ γὰρ ἔφη τακτικὸν εἶναι

¹ Haec d'atio, R. monente, redit ad Ἰουάτοις, e τοι προελίς (quae proelia non pauca numero fuisse tanto temporis spatio gesta & per tantos terrarum tractus consentaneum est) inter Graecos & Barbaros, gentes natura inter se infestas.

² V. ἀντιπρασσομένης. Cat. l. v. Frst.

³ Hunc artic. de sup addidit R.

ναι τὸν Ὅμηρον Νέσورا, κελεύοντα κατὰ Φῦλα καὶ Φρήτρας συλλοχιζέσθαι τὰς Ἑλληνας,

Ὡς Φρήτρη Φρήτρησιν ἀρήγη, Φῦλα δὲ Φύλοις ^I,

δέον ἐραστὴν παρ' ἐρώμενον ² τάττειν. Φυλέτας μὲν γὰρ Φυλετῶν καὶ Φράτορας Φρατόρων ³ ἔ πολὺν λόγον ἔχειν ἐν τοῖς δεινοῖς· τὸ δ' ἐξ ἐρωτικῆς Φιλίας συνηρμοσμένον εἶφος ἀδιάλυτον εἶναι καὶ ἀρρήκτον, ὅταν οἱ μὲν ἀγαπῶντες τὰς ἐρωμένους, οἱ δ' αἰχυνόμενοι τὰς ἐρώντας, ἐμμένωσι τοῖς δεινοῖς ὑπὲρ ἀλλήλων. καὶ τῆτο θαυμαζόν ἐκ ἔσιν· εἶγε δὴ καὶ μὴ παρόντας αἰδέσθαι μᾶλλον ἑτέρων παρόντας ⁴, ὡς ἐκεῖνος ὁ τῷ πολέμῳ, κείμενον αὐτῶν ἐπισφάττειν μέλλοντος, δεόμενος καὶ ἀντιβολῶν

1 Homer. Iliad. II. v. 360.

2 V. ἐρώμενον. Cat. I. v. Frst.

3 Hanc vocem ex conjectura Bryani inferendam, ad conformitatem praecedentium Φυλετάς Φυλετῶν., addidit R.

4 Ita de suo R. dedit pro vulg. παρόντων, & subaudiri vult αἰδουμένων. Dura mihi haec videtur ellipsis, nec satis aptam dare sententiam: *magis revereuntur absentes, quam alii, quia revereuntur praesentes.* Vix mihi persuadeo, ut hanc dictionem Plutarcho tribuam. Acquiesco potius in lectione vulgata: Sie scheuen sich vor ihren abwesenden Lieblingen mehr, als vor andern anwesenden Personen. Hoc enim ipsum praecedentia indicare videntur. Praeterea mihi Plutarchus ad Platonem in hac dictione respexisse videtur, in cujus *Convivio* (ed. Bip. p. 179. Platon. Opp. X.) hic locus extat: ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπῶν γάξιν, ἢ ὄπλα ἀποβαλῶν, ἢ τῶν ἀνδρῶν δέξαστο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων. Quid Schirachi versionem defendat, ita habentem: Da sich so gar Liebhaber für ihre abwesende Lieblinge mehr, als wenn sie gegenwärtig wären, scheuen — nescio. Kind prorsus omittit voces: ἑτέρων παρόντων: Da man weiß, daß sich diese Männer noch mehr vor einander gescheuet und geschämnet haben, wenn sie auch nicht beisammen gewesen sind. Tudertin. vertit: si enim rubore quodam notantur absentes multo magis, si praesentia utuntur.

βολῶν διὰ τῆς ἐρύνης διεῖναι τὸ ξίφος· Ὅπως, ἔφη, μὴ με νεκρὸν ὁ ἐρώμενος ὄρῶν κατὰ νῶτα τετρωμένον αἰχyunθῆ. λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἰόλεω τῷ Ἡρακλέως ἐρώμενον ὄντα, κοινωνεῖν τῶν ἀθλῶν καὶ παρασπίζειν. Ἄριστοτέλης δὲ καὶ κατ' αὐτὸν ἔτι Φησὶν ἐπὶ τῷ τάφῳ τῷ Ἰόλεω τὰς καταπισώσεις ποιεῖσθαι τὰς ἐρωμένους καὶ τὰς ἐρασάς. εἶδος ἔν καὶ τὸν λόχον ἱερὸν ¹ προσαγορεύεσθαι, καθότι καὶ Πλάτων ἐν Θεῶν Φίλον τὸν ἐρασὴν προσεῖπε. λέγεται δὲ διαμεῖναι μέχρι τῆς ἐν Χαιρυνεῖα μάχης ἀήττητον. ὡς δὲ μετὰ τὴν μάχην ἐφορῶν τὰς νεκρὰς ὁ Φίλιππος ἔση κατὰ τῆτο τὸ χωρίον, ἐν ᾧ συνετύγχανε κεῖσθαι τὰς τριακοσίας ἐναντίας ἀπητηγότας ταῖς σαρίσσαις ἅπαντας ἐν τοῖς σενοῖς ², ὅπλοις καὶ μετ' ἀλλήλων ἀναμειγνυμένους, θαυμάσαντα, καὶ πυθόμενον, ὡς ὁ τῶν ἐρασῶν καὶ τῶν ἐρωμένων ἕτος εἶη λόχος, δακρύσαι, καὶ εἰπεῖν· Ἀπόλοιτο κακῶς οἱ τέρας τι ποιεῖν, ἢ πάχειν, αἰχρὸν ὑπουοῦντες.

XIX. Ὅπως δὲ τῆς περὶ τὰς ἐρασάς συνηθείας, ἕχ, ὡς περ οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Θηβαίοις τὸ Λαίης πάθος ἀρχὴν παρέχεν, ἀλλ' οἱ νομοθέται, οἱ ³ τὸ Φύσει θυμοειδῆς αὐτῶν καὶ ἔκρατον ἀνιέναι καὶ ἀνυγρανεῖν εὐδὺς ἐκ παιδῶν βελάμενοι, πολὺν μὲν ἀνεμίζαντο καὶ σπαδῆ καὶ παιδιᾷ πάσῃ τὸν αὐλὸν, εἰς τιμὴν καὶ προέδριαν ἄγοντες. λαμπρὸν δὲ τὸν ἔρωτα ταῖς παλαίστραις ἐνεθρέ-

¹ R. fufp. ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἔρωτος vel ἐρᾶν προσαγ.

² Comma, quod post h. v. apparet, R. dedit. Vulgo abest. In *senoīs* subauditur *τόποις*. Constructio haec est: *adversis, qui occurrissent sarissis Macedonicis; omnes, in augustiis, jam commixtos, jacentes & armis & inter sese*. Ἀναμειγνυδαὶ ὅπλοις est, cum amator ad lacus anati tam arte stat in acie, ut uno velut scuto defendere tela, uno pugione ferire ambo videantur, tamen si sua cuique sint propria arma. Et cum sic stantes cadunt eodem in loco, tum ἀναμειγνυται μετ' ἀλλήλων. R. Crusenius & Xylander videntur pro ὅπλοις subjecisse *τόποις*.

³ R. hoc pronomen de suo addidit.

ἀνεθρέψαντο, συγκεραυνύουσιν τὰ ἤθη τῶν νέων. ὀρθῶς δὲ πρὸς τῆτο καὶ τὴν ἐξ Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης γεγενῆσθαι λεγομένην θεὸν ¹ τῇ πόλει συμφειώσαν, ὡς, ἔπει τὸ μαχητικὸν καὶ πολεμικὸν μάλις τῶ μετέχοντι παιδῶν καὶ χαρίτων ὁμιλεῖ καὶ σύνεσι, εἰς τὴν ἑμμελεσάτην καὶ κοσμιωτάτην πολιτείαν δι' ἁρμονίας κατισαμένων ἀπάντων. τὸν ἔν ἱερὸν λόχον τῆτον ὁ μὲν Γοργίδας διαιρῶν εἰς τὰ πρῶτα ζυγὰ, καὶ παρ' ὅλην τὴν Φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν προβαλλόμενος, ἐπίδηλον ἔκ ἐποίει τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, ἐδ' ἐχρηῆτο τῇ δυνάμει πρὸς κοινὸν ἔργον, ἅτε δὴ διαλελυμένη ², καὶ πρὸς πολὺ μειγμένη τὸ φαυλότερον. ὁ δὲ Πελοπίδας, ὡς ἐξέλαμψεν αὐτῶν ἡ ἀρετὴ περὶ Τεγύρας, κατάρως καὶ περὶ αὐτῶν ³ ἀγωνισαμένων, ἐκ ἔτι διείλην, ἀδὲ διέσπασεν, ἀλλ' ὥσπερ σώματι χρώμενος ὕλα, προκρινδύνευσεν τοῖς μεγίστοις ἀγῶσιν. ὥσπερ γὰρ οἱ ἱπποὶ θάσσον ὑπὸ τοῖς ἄρμασιν, ἢ καθ' αὐτὰς, ἐλαυνόμενοι θεῶσιν, ἐχ' ὅτι μᾶλλον ἐκπίπτουτες ⁴ ἐκβιάζονται τὸν ἀέρα τῶ πλήθει βηγνύμενον, ἀλλ' ὅτι συνεκκαίει τὸν θυμὸν ἢ μετ' ἀλλήλων ἀμιλλα καὶ τὸ Φιλόνεμον ἔτος ζετο τὰς ἀγαθὰς, ζῆλον ἀλλήλοισι καλῶν ἔργων ἐμβάλλουσας ⁵, ἀφελιμωτάτας εἰς κοινὸν ἔργον εἶναι καὶ προθυμοτάτας.

XX. Ἐπεὶ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν

1 R. ad h. v. — „quaenam illa est? num Harmonia? hanc deam Thebani in urbe sua natam aiebant, si fatis tuto id ex hoc loco colligo.“

2 V. διαλελυμένης καὶ, & in seq. Anon. dat μειγμένων εἰς τὸν φαυλότερον. In vulgatis locus ita extat: διαλελυμένης, καὶ παρὰ πολὺ μειγμένον ἢ τὸ φαυλότερον. Uti nunc legitur R. dedit.

3 Ita R. dedit: pro semet ipsis, pro corporibus suis. Vulg. περὶ αὐτὸν.

4 V. ἐκπίπτουτες. R. quaerit, num μᾶλλον ἐγκύπτουτες, fortius incumbentes in juga?

5 R. ita dedit. Vulg. ὄντας. Anon. ἐνέοντας.

εἰρήνην συνδέμενοι, πρὸς μόνας Θηβαίους ἐξήνεγκαν
 τὸν πόλεμον, ἐνεβεβλήκει δὲ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς,
 ἄγων ὀπλίτας μυρίας, ἵππεῖς δὲ χιλίας· ὁ δὲ κίνδυνος
 ἔπερι ὧν πρότερον ἦν Θηβαίοις, ἀλλ' ἀντικρυς ἀπειλή
 καὶ καταγγελία διοικισμῶ, καὶ φόβος, οἷος ἔπω τὴν
 Βοιωτίαν κατεῖχεν· ἐξῶν μὲν ἐκ τῆς οἰκίας ὁ Πελο-
 πίδας, καὶ τῆς γυναικὸς ἐν τῷ προπέμπειν δακρυόσεως,
 καὶ παρακαλήσεως σώζειν ἑαυτὸν· Ταῦτα, εἶπεν, ὦ
 γυναῖ, τοῖς ἰδιώταις ἀεὶ¹ χρὴ παραινεῖν, τοῖς δ' ἄρχα-
 σιν, ὅπως τὰς ἄλλας σώζωσιν. ἔλθων δ' εἰς τὸ στρατό-
 πεδον, καὶ τὰς Βοιωτάρχας καταλαβὼν ἔχ' ὁμογνωμο-
 νῶντας, πρῶτος Ἐπαμεινώνδα προσέθετο γνώμην, ψη-
 Φιζομένῳ διὰ μάχης ἵέναι τοῖς πολεμίοις, Βοιωτάρχης
 μὲν ἐκ ἀποδεδειγμένος, ἄρχων δὲ τῶ ἱερῶ λόχῳ, καὶ
 πισειούμενος, ὡς ἦν δίκαιον, ἄνδρα τηλικαῦτα δεδωκότα
 τῇ πατρίδι σύμβολα εἰς τὴν ἐλευθερίαν. ὡς ἔν ἐδέ-
 δοκτο διακινδυνεύειν, καὶ περὶ τὰ Λευκήρα τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις ἀντεστρατοπέδευον, ὅψιν εἶδε κατὰ τὰς ὕπνας
 ὁ Πελοπίδας, εὐ μάλα διαταράξασαν αὐτόν. ἔσι γὰρ
 ἐν τῷ Λευκήρικῳ πεδίῳ τὰ σήματα² τῶν τῶ Σμε-
 δάσῃ θυγατέρων, ἃς Λευκήριδας καλῶσι διὰ τὸν τό-
 πον· ἐκεῖ γὰρ αὐταῖς ὑπὸ ξένων Σπαρτιατῶν βιαθείσαις
 συνέβη ταφῆναι. γενομένης δὲ χαλεπῆς ἔτῳ καὶ πα-
 ρανόμῃ πράξεως, ὁ μὲν πατήρ, ὡς ἐν ἔτυχεν ἐν
 Λακεδαίμονι δίκης, ἀρὰς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἀρα-
 σάμενος, ἔσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῖς τάφοις τῶν παρθέ-
 νων. χρησμοὶ δὲ καὶ λόγια τοῖς Σπαρτιάταις ἀεὶ πρῶ-
 Φαινον³, εὐλαβεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὸ Λευκήρικόν
 μῆνιμα⁴, μὴ πάνυ τῶν πολλῶν συνιέντων, ἀλλ' ἀμφὶ
 γνοῦν-

1 R. hanc vocem delendam censet, natam e δεῖ, quod aliis
 in libris fuit olim loco χρῆ, quod nunc extat.

2 Ita Anon. Junt. Ald. — & R. dedit pro vulg. σώματα.

3 Ita V. & Anon. — Vulg. πρῶφρον.

4 Hac voce denotatur ultio divina, vel ciades aliqua publi-
 ca ab ira deorum irmissa. B.

ἠθούτων τὸν τόπον· ἐπεὶ καὶ τῆς Λαιωνικῆς πολίχνιον πρὸς τῇ θαλάσῃ Λευκήρον ὀνομάζεται, καὶ πρὸς Μεγάλη πόλει τῆς Ἀρκαδίας τόπος ἐστὶν ὀμώνυμος· τὸ μὲν ἔν πάθος τῆτο πολὺ τῶν Λευκήρικῶν ἦν παλαιότερον.

XXI. Ὁ δὲ Πελοπίδας, ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατακοιμηθεὶς, ἔδοξε τὰς τε παῖδας ὄρᾳ περὶ τὰ μνήματα Θρηήσας, καὶ καταρωμένας τοῖς Σπαρτιάταις, τὸν τε Σπένδασον κελεύοντα ταῖς κούραις σφαγᾶσαι¹ παρθένον ξανθὴν, εἰ βέλοιο τῶν πολεμίων ἐπικρατῆσαι. δεινὸν δὲ καὶ παρανόμη τὸ προστάγματος αὐτῷ Φανέντος, ἐξανακᾶς ἐκοιμήτο τοῖς τε μάντεσι καὶ τοῖς ἄρχεσιν. ἂν οἱ μὲν ἐκ εἶων παραμελεῖν, ἐδ' ἀπειθεῖν, τῶν μὲν καλαῶν προφέροντες² Μενοικέα τὸν Κρέοντος, καὶ Μακαρίαν τὴν Ἡρακλέως· τῶν δ' ὕπερον Φερεκύδην τε τὸν σοφὸν, ὑπὸ Λαικεδαίμονίων ἀναιρεθέντα³, καὶ τὴν δορᾶν αὐτῆ κατὰ τι λόγιον ὑπὸ τῶν βασιλέων Φρεκμενῆν· Λεωνίδα τε τῷ χρησμῷ τρόπον τινα προθυσάμενον ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ἔτι δὲ τὰς ὑπὸ Θμισοκλέως σφαιγιαθέντας ἀμνηστῆ Διονύσῳ πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας· ἐκείνοις γὰρ ἐπιμαρτυρῆσαι τὰ κατασφάγματα⁴. τῆτο δὲ, ὡς Ἀγησίλαον, ἀπὸ τῶν αὐτῶν Ἀγα-

¹ R. ad hanc vocem: „Subaudi αὐτὸν, Pelopidam puta, aut αὐτὰς, Thebanos, prout postea aut βέλοισι servatur, aut βέλοιντο in pl. praesertur: praecipiebatur Scedofus Pelopidae, cui ea species somniantii offerebatur, ut si vellet Pelopidas, aut si vellet Thebani vincere, juvenculam flavam immolarent.

² R. mavolt προσφέρ. aut παρεφέρ. nisi προσφ. fit latinismus.

³ Subaudi ἐκ χρησμῶ. R.

⁴ R. — „quos omnes rite sanctaeque & cum pace deorum immolatos fuisse, id constare aiebant hujus sententiae propugnatores e factorum inscutorum testimoniis.“ Uti & idem ad seq. τῆτο δὲ: „partim quoque, repete tacite e praemissis προφέροντες, exemplum Agésilai, sed partem in contrariam preferen-

Ἄγαμέμνονι ¹ τόπων ἐπὶ τὰς αὐτὰς στρατευόμενον πολεμίας, ἤτησε μὲν ἢ θεὸς τὴν θυγατέρα σφάγιον, καὶ αὐτὴν εἶδε ² τὴν ὄψιν ἐν Αὐλίδι κοιμώμενος. ὁ δ' ἐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀπομαλθῶκα θεὸς κατέλυσε τὴν στρατείαν ἀδοξον καὶ ἀτελῆ γενομένην. οἱ δὲ τὸναντίον ἀπηγόρευον, ὡς ἔδειν τῶν κρειτόνων καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρετὴν ἔσταν ἔτω βάρβαρον καὶ παράνομον θυσίαν· ἐ γὰρ πρὸς Τυφῶνας ἐκείνας, ἐδὲ τὰς Γίγαντας ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν πάντων πατέρα θεῶν καὶ ἀνθρώπων· δαίμονας δὲ χαίροντας ἀνθρώπων αἵματι καὶ Φόνῳ πιθεύει μὲν ἕως ἔστιν ἀβέλτερον· ὄντων δὲ τοιούτων, ἀμελητέον ὡς ἀδυνάτων· ἀδενεία γὰρ καὶ μοχθηρία ψυχῆς ἐμφύεται καὶ παραμένειν τὰς ἀτόπας καὶ χαλεπὰς ἐπιθυμίας.

XXII. Ἐν τοιούτοις ἔν διαλόγοις τῶν πρώτων ὄντων, καὶ μάλιστα τῷ Πελοπίδᾳ διαπορεύσας, ἵπκος ἐξ ἀγέλης καὶ πῶλος ἀποφυγῶσα, καὶ φερομένη διὰ τῶν ὄπλων, ὡς ἦν θέσσα κατ' αὐτὰς ἐκείνας ἐπέση, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις θεῶν παρεῖχεν ἢ τε χρῶα εἰλβασα τῆς χαίτης πυρτότατον, ἢ τε γαυρότης καὶ τὸ σοβαρὸν καὶ τεταρβηκὸς τῆς φωνῆς· Θεόκριτος δὲ ὁ μάντις συμφρονήσας ³ ἀνεβόησε πρὸς τὸν Πελοπίδαν· "Ἦκει σοι τὸ ἱερεῖον, ὦ δαιμόνιε· καὶ παρθέον ἔλλην μὴ περιμένωμεν, ἀλλὰ

tes. Videtur tamen utique nonnihil h. l. deesse. Num γᾶναντίον δι' dedit. Allegantes exemplum Agefilai, cum dedecore suo flagitationem Dianae aspernantis; unde illi constare ajebant, hostias humanas a diis expeti, qui iis succenserent, qui sibi poscentibus eas denegassent."

1 V. Ἄγαμέμνονος. Cat. I. v. Frst.

2 scil. Agefilans, quam olim viderat Agamemnon, R.

3 Sic legi voluit H. Steph. & habet V. & R. dedit. „Cum solerter ei, feliciterque & peropportune in mentem venisset suspicari, hanc equulam illam esse κόρην Pelopidae a Seedeis imperatam.“ Vulgo συμφρονήσας.

ἀλλὰ χρῶν δεξάμενος, ἦν ὁ θεὸς δίδωσιν. Ἐκ τήτε λαβόντες τὴν ἵππον, ἐπὶ τὰς τάφους ἦγον τῶν παρθένων, καὶ κατευξάμενοι καὶ κατασέψαντες, ἐνέτεμνον αὐτοὶ τε χαίροντες, καὶ λόγον εἰς τὸ στρατόπεδον περὶ τῆς ὄψεως τῆ Πελοπίδα καὶ τῆς θυσίας δίδόντες ¹.

XXIII. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ, τῷ Ἐπαμεινώνδῃ τὴν Φάλαγγα λοξὴν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἔλκοντος, ὅπως τῶν ἄλλων Ἐλλήνων ἀπατάτω γένηται τὸ δεξιὸν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τὸν Κλεόμβροτον ἐξώσῃ προσπεσὼν ἀθρόως κατὰ κέρασ, καὶ βιάσάμενος, οἱ μὲν πολέμιοι, καταμαθόντες τὸ γινόμενον, ἤρξαντο μετακινεῖν τῇ τάξει σφᾶς αὐτὰς, καὶ τὸ δεξιὸν ἀνέπυσσον καὶ περιήγον, ὡς κυκλωσόμενοι καὶ περιβαλῆντες ὑπὸ πλήθους τὸν Ἐπαμεινώνδαν. ὁ δὲ Πελοπίδας ἐν τῷ προεξέδραμε, καὶ συσρέφας τὰς τριακοσίας, δρόμῳ φθάνει, πρὶν ἀνατεῖναι τὸν Κλεόμβροτον τὸ κέρασ, ἢ συνάγειν πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ συγκλεῖσαι τὴν τάξιν, ἢ καθεσῶσιν, ἀλλὰ θορυβημένοις δι' ἄλλήλων τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιβολῶν. καὶ οἱ πάντων ἄνθρωποι τεχνῶνται καὶ σοφισαὶ τῶν πολεμικῶν ὄντες οἱ Σπαρτιάται, πρὸς ἑδὲν ἔτιωσ ἐπαίδευσον αὐτὰς καὶ συνείδησον, ὡς τὸ μὴ πλανᾶσθαι, μηδὲ ταράττεσθαι, τάξεως διαλυθείσης, ἀλλὰ χρώμενοι πάνσι πάντες ἐπιστάταις καὶ ζευγίταις ², ὅποι ποτὲ συνίστησιν ὁ κίνδυνος καὶ καταλαμβάνοι ³, καὶ συναρμόττειν καὶ

¹ V. δίδοντες. Cat. l. v. Frst.

² Xyl. vertit: *juxta ac post se positi certi ordine milites*. Tudertin. *ταξιῶτες ἢ decanoi*. Schirach: wobei sie sich selbst immer so gut, wie ihre Officiers hätten thun können, zu stellen wußten, und an den Orten, wo Gefahr war, in geschlossener Reihe fochten.

³ R. *sup. καταλαμβάνειν*, in indic. & idem velle lesionem Vulcob. *καταλαμβάνειν* censet. Ad *συναρμόττειν* subaudiendum esse monet *ἑαυτὰς ἀλλήλους*; ad *παραπλησίως* autem, *ὡς εἰ μάχοντο ἅμα τοῖς ἐνώμοισιν ἐπιστάταις καὶ ζευγίταις*.

καὶ μάχεσθαι παρακλησίως. τότε δὴ ἢ τῷ Ἐπαμεινώνδῃ Φάλαγγξ ἐπιφερομένη μόνοις ἐκείνοις, καὶ παρακλήτῃσα τὰς ἄλλας, ὃ τε Πελοπίδας μετὰ τάχους ἀπίεσε καὶ τόλμης ἐν τοῖς ὅπλοις γενόμενος ¹, συνέχευε ² τὰ τε Φρονήματα καὶ τὰς ἐπισημας αὐτῶν ἔτιως, ὡς Φυγὴν καὶ Φόνον Σπαρτιατῶν, ὅσον ἔπω πρότερον, γενέσθαι. διὸ τῷ Ἐπαμεινώνδῃ βοιωταρχεῖν μὴ βοιωταρχῶν, καὶ πάσης ἡγεμένῳ τῆς δυνάμεως, μικρᾷ μέρει ἄρχων, ἴσον ἠνέγκατο δόξης τῆς νίκης ἐκείνης καὶ τῷ κατορθώματός.

XXIV. Εἰς μέντοι Πελοπόννησον ἀμφοτέροι βοιωταρχεῖν ἐνέβαλον, καὶ τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα προσήγγυλο, Λακεδαιμονίων ἀποσήσαντες Ἥλιον, Ἄργος, Ἄρκαδίαν σύμπασαν, αὐτῆς ³ τῆς Λακωνικῆς τὰ πλεῖστα. καίτοι χειμῶνος μὲν ἦσαν αἱ περὶ τροπὰς ἀναιμί· μηνὸς δὲ τῷ τελευταίῳ Φθίνουτος ὀλίγοι περιῆσαν ἡμέραι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔδει παραλαμβάνειν ἐτέρως εὐθύς, ἰσαμένε τῷ πρώτῳ μηνός, ἢ θυήσκειν τὰς μὴ παραδιδούσας. οἱ δ' ἄλλοι ⁴ Βοιωτάρχαι καὶ τὸν νόμον δεδιότες τῆτον, καὶ τὸν χειμῶνα Φεύγοντες, ἀπάγειν ἔσπευδον ἐπ' οἴκῃ τὸ εὐράτευμα. Πελοπίδας δὲ πρῶτος, Ἐπαμεινώνδα γενόμενος σύμφηφος, καὶ συμπαρορμήσας τὰς πολίτας, ἤγευ ἐπὶ τὴν Σπάρτην, καὶ διεβίβαζε τὸν Εὐρώταν καὶ πολλὰς μὲν ἤρει πόλεις αὐτῶν, πάσαν δὲ τὴν χώραν ἐπόρθει μέχρι θαλάσσης, ἡγόμενος ἐπὶ ἄμυριάδων Ἑλληνικῆς στρατείας, ἧς ἑλαττον, ἢ δωδέκατον ἦσαν αὐτοὶ Θηβαῖοι μέρος. ἀλλ' ἢ δόξα τῶν ἀνδρῶν, ἔνευ δόγματος κοινῆ καὶ ψήφισματος, ἐποίησε τὰς συμμάχους ἔπειθαι σιωπῆ πάντας ἡγεμένοις ἐκείνοις. ὃ

R 2

γὰρ

1 R. inavult aut ἐπιγενόμε. aut παρεγένε.

2 V. συνέχεον.

3 Bc. inavult αὐτῆς γὰρ τῆς.

4 Bc. inavult οἱ μὲν ἄλλοι. quia sequitur Πελοπίδας δὲ.

γὰρ πρῶτος, ὡς ἔοικε, καὶ κυριώτατος νόμος τῷ σώζεσθαι δεομένῳ τὸν σώζειν δυνάμενον ἐρχοῦσα κατὰ φύσιν ἀποδίδωσι. καὶν¹, ὡσπερ οἱ πλέοντες² εὐδίας ἔσης, ἢ παρ' ἀλήτην ὀρμῆνες, ἀσελγῶς προσενεχθῶσι τοῖς κυβερνήταις καὶ θρασέως, ἅμα τῷ χειμῶνα καὶ κίνδυνον καταλαμβάνειν, πρὸς ἐκείνους ἀποβλέπῃσι, καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν ἐκείνοις ἔχῃσι. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι, καὶ Ἡλεῖοι, καὶ Ἀρκάδες, ἐν τοῖς συνεδρίοις ἐρίζοντες καὶ διαφερόμενοι πρὸς τὰς Θηβαίους ὑπὲρ ἡγεμονίας, ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀγῶνων καὶ παρὰ τὰ δεινὰ τοῖς ἐκείνων αὐθαιρέτως³ πειθόμενοι στρατηγοῖς ἠκολάθουν. ἐν ἐκείνῃ τῇ στρατείᾳ⁴ πᾶσαν μὲν Ἀρκαδίαν εἰς μίαν δύναμιν συνέσθσαν, τὴν δὲ Ἰωσσηνίαν χώραν νεμομένων Σπαρτιατῶν ἀποτεμόμενοι, τὰς παλαιὰς Μεσσηνίας ἐκάλεν καὶ κατήγον, Ἰθάμην συνοικήσαντες. ἀπίοντες δ' ἐπ' οἴκῃ διὰ Κεγχρειῶν, Ἀθηναίους ἐνίκων ἐπιχειροῦντας ἀψιμαχεῖν περὶ τὰ τεναῖα, καὶ κωλύειν τὴν πορείαν.

XXV. Ἐπὶ δὲ τέτοις οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὑπερηγάπων τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν τύχην ἐθαύμαζον· ὁ δὲ συγγενὴς καὶ πολιτικὸς φίλος, ἅμα τῇ δόξῃ τῶν ἀνδρῶν συναυξόμενος, ἔ καλῶς, ἀδὲ πρεπέσας ὑποδοχὰς παρεσκεύαζεν αὐτοῖς. θανάτῃ γὰρ ἀμφοτέροι δίκας ἐφυγον ἐπανελθόντες, ὅτι, τῷ νόμῳ κελεύουσας ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ παραδέναι τὴν βοιωταρχίαν ἑτέροις, ὃν Βακιά-

τιον

1 V. καὶ ὡσπερ. Cat. I. Frft. Ad hunc locum saltim haec lectio V. transferenda videtur, quae vitiose ad seqq. datur. Idem ibid. καὶ γαλήνην pro καὶ κίνδυνον; ἀποβλέπωσι, pro ἀποβλέπῃσι; uti & absque dubio ἔχῃσι, quod male impressum videtur ἔχῃσι.

2 Schirach praecise vertit *Marrosen*. Haud video, cur? — Certe Argivi, Elei, Arcades non ii fuerunt, ut in comparatione, qua Plutarchus bene utitur, hac expressione sit opus.

3 R. quaerit, num αὐθαιρέτως?

4 Ita ex conjectura Bryani R. dedit. Vulgo στρατιᾶ.

των ὀνομάζουσι, τέτταρας ὅλας προτεπεβάλοντο μῆνας, ἐν οἷς τὰ περὶ Μεσσήνην καὶ Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Λακωνικὴν διώκησαν. εἰσήχθη μὲν ἔν πρότερος εἰς τὸ διασηρῖον Πελοπίδας, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκινδύνευσεν· ἀμφοτέροι δ' ἀπελύθησαν. τὸ δὲ συνοφανήματα καὶ τὴν πείραν Ἐπαμεινώνδας ἠνεγκε πρῶτος, μέγα μέρος ἀνδρείας καὶ μεγαλοψυχίας τὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀνεξικαίαν ποικόμενος. Πελοπίδας δὲ, καὶ Φύσει θυμοειδέτερος ὢν, καὶ παροξυνόμενος ὑπὸ τῶν Φίλων ἀμύνασθαι τὰς ἐχθρὰς, ἐπελάβετο τοιαύτης αἰτίας. Μενεκλείδας ὁ ῥήτωρ ἦν μὲν εἰς τῶν μετὰ Πελοπίδα καὶ Μέλωνος εἰς τὴν Χάρωνος οἰκίαν συνελθόντων· ἐπεὶ δὲ τῶν ἴσων ἐκ ἤξιστο παρὰ τοῖς Θηβαίοις, δεινότατος μὲν ἂν λέγειν, ἀσέλατος δὲ καὶ κωκυθῆς τὸν τράπον, ἐχρηῆτο τῇ Φύσει πρὸς τὸ συνοφανεῖν καὶ διαβάλλειν τὰς κρείττους, ἃ δὲ μετὰ δίκην ἐκείνην παυσάμενος. Ἐπαμεινώνδα μὲν ἔν ἐξέκρυσσε τῆς βροιωταρχίας, καὶ κατεπολιτεύσατο πολὺν χρόνον· Πελοπίδα δὲ πρὸς μὲν τὸν δῆμον ἐκ ἴχυσσε διαβαλεῖν, ἐπεχειρεῖ δὲ συγκρῆσαι τῷ Χάρωνι ¹. καὶ, κενὴν τινα τῆ Φθόνη παραμυθίαν ἔχοντος, ἂν ἔν αὐτοὶ μὴ δύνασθαι βελτίως Φανῆναι, τάττες ἀμωσγέπως ἐτέρων ἀποδείξωσι κωκίως, πολὺς ἦν πρὸς τὸν δῆμον αὖξων τὰ τῆ Χάρωνος ἔργα, καὶ τὰς στρατηγίας τὰς ἐκείνη καὶ τὰς νίκας ἐγνωμιάζων. τῆς δὲ πρὸς Πλαταιᾶς ἵππομαχίας, ἣν πρὸ τῶν Λευκτρίκων ἐνίκησαν, ἠγεμένως Χάρωνος, ἐπέχειρησεν ἀνάστημα τοῖόνδε ποιῆσαι. Ἀνδρονίδης ² ὁ Κυζικηνός, ἐυλαβῶν παρὰ τῆς πόλεως πίνακα γράφαι μάχης ἐτέρας, ἐπέτελει τὸ ἔργον ἐν Θήβαις. γενομένης δὲ τῆς ἀποσάσεως, καὶ τῆ πολέμου συμπεσόνης, ἔ πολὺ τῆ τέλος ³

R 3

ἔχειν

¹ V. ἴψ χρόνῳ. Cat. l. v. Frft. Sequens κενὴν R. dedit pro vulg. κοινὴν; pro δύνασθαι V. δύνασται; Cat. l. v. Frft. — ἀμωσγέπως R. dedit pro ἄλλως γέ πως.

² Tudertinus vertit *Androclides*.

³ Ita, consentiente Bryano, R. dat ex V. Vulgo ἴλεσε.

ἔχειν ἐλλείπουσα τὸν πίνακα παρ' ἑαυτοῖς οἱ Θηβαῖοι κατέ-
 έχον. τῆτον ἔν ὁ Μενεκλείδας ἐπέσειεν ἀναθέλειας ἐπι-
 γράφαι τῆνομα τῶ Χάρωνος, ὡς ἀμαυρώσω τὴν Πε-
 λοπίδα καὶ Ἐπαμεινώνδα δόξαν. ἦν δ' ἀβέλτερος ἢ Φι-
 λοτιμία, παρὰ τούστας καὶ τηλικύτας ἀγῶνας ἐνός ἔργα
 καὶ μιᾶς νίκης ἀγαπωμένης ¹, ἐν ἣ Γεράνδαν ² τινὰ τῶν
 ἀσῆμων Σπαρτιατῶν, καὶ τεσσαράκοντα μετ' αὐτῆ πε-
 σεῖν, ἀλλὰ δ' ἐδὲν μέγα πραχθῆναι λέγασιν. τῆτο τὸ
 ψήφισμα γράφεται Πελοπίδας παρανόμων ³, ἰχυριζό-
 μενος, ὅτι Θηβείοις ἐ πάτριον ἦν ἰδίᾳ κατ' ἄνδρα τι-
 μᾶν, ἀλλὰ τῇ πατρίδι κοινῶς ⁴ τὸ τῆς νίκης ὄνομα
 σώζειν. καὶ τὸν μὲν Χάρωνα παρὰ πᾶσαν τὴν δίκην
 ἐγκωμιάζων ἀφθόνως διετέλεσε· τὸν δὲ Μενεκλείδαν
 βάσκανον καὶ πονηρὸν ἐξελέγχων, καὶ τὰς Θηβαίας
 ἐρωτῶν, εἰ μηδὲν αὐτοῖς καλὸν πέπρακεῖται. ὁ δὲ Μεν-
 νεκλείδας ⁵ ζημιᾶται χρήμασιν, ἃ μὴ δυνάμενος ἐκλί-
 σαι διὰ πληῆθος, ὑπερου ἐπεχείρησε κινήσαι καὶ μετα-
 εῆσαι τὴν πολιτείαν, ταῦτα μὲν ἔν ἔχει ⁶ τινὰ καὶ
 τῆ βίᾳ ἀποδεώρησιν.

XXVI.

¹ V. ἀγομένης. Hinc Br. susp. ἀγαμένης. R. quaerit. num
 ἀναρωμένη, in nominat. ut ad Φιλοτιμίαν redeat? *conscientia
 suspensa ex uno certamine*, h. e. uni infixa, in eo uno ac-
 quiescens.

² Br. susp. aut Γεράδαν, ut in Lyc. aut Γεραδάταν, ut in
 Apophth. cum idem esse nomen videatur varie scriptum.

³ V. παρὰ γᾶν. Cat. l. v. Frft.

⁴ R. ad h. v. — „imo vero κοινώσασιν, i. e. κοινῶν καὶ
 ἕτω σώζειν, sed victoriae nomen universae patriae communica-
 tum conservare.

⁵ In vulg. ita legitur: ἃ μὴ Μενεκλείδαν ζημιῶσαι. Hinc
 Xyl. locum mancum esse putavit, nec nisi optimi alicujus libri
 ope emendandum. Br. susp. ὡς Μενεκλείδαν. Palmer. ὁ μὲν
 Μενεκλείδας ζημιᾶται. R. δὲ pro μὲν illius dedit, pro ζημιῶ-
 σαι vulgari etiam ἐζημιῶσαι effici potuisse censens.

⁶ V. ἔχειν. Cat. l. v. Frft.

XXVI. Ἐπεὶ δ' Ἀλεξάνδρῳ, τῷ Φερῶν τυράννῳ, πολεμῶντος μὲν ἐκ προδήλου πολλοῖς Θεσσαλῶν, ἐπιβλεούοντος δὲ πᾶσιν, ἐπρέσβευσαν εἰς Θήβας αἱ πόλεις στρατηγὸν αἰτάμεναι καὶ δύναμιν, ὧν ὁ Πελοπίδας, τὸν Ἐπαμεινώνδαν τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πράξεις¹ διοικεῖν, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπέδωκε καὶ προσένειμε τοῖς Θεσσαλοῖς, μήτε τὴν ἰδίαν ἐπιστήμην καὶ δύναμιν ἀργῆσαν περιορᾶν ὑπομένων, μήτε, ὅσα πάρεσιν Ἐπαμεινώνδας, ἑτέρῳ δεῖσθαι στρατηγῶν νομίζων. ὡς ἔν ἐσράτευσεν ἐπὶ Θεσσαλίαν μετὰ δυνάμεως, τὴν τε Λάρισσαν εὐθύς παρέλαβε, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐλθόντα καὶ δεόμενον διαλλάττειν ἐπειρᾶτο, καὶ ποιεῖν ἐκ τυράννῳ πρῶτον ἄρχοντα τοῖς Θεσσαλοῖς καὶ νόμιμον. ὡς δ' ἦν ἀνήκεστος καὶ θηριώδης, καὶ πολλὴ μὲν ἰσχύς αὐτῷ, πολλὴ δ' ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία κατηγορεῖτο, τραχυνομένῳ τῷ Πελοπίδῃ πρὸς αὐτὸν καὶ χαλεπαίνοντος, ἀποδράς ὤχετο μετὰ τῶν δορυφόρων. ὁ δὲ Πελοπίδας κδεῖάν τε πολλὴν ἀπὸ τῷ τυραννῶντος Θεσσαλοῖς ἀπολιπὼν, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, αὐτὸς εἰς Μακεδονίαν ἀπῆρε, Πτολεμαῖα² μὲν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεύοντι τῶν Μακεδόνων πολεμῶντος, ἀμφοτέρων δὲ μεταπεμπτομένων ἐνεῖνον, ὡς διαλλακτὴν καὶ δικαστὴν καὶ σύμμαχον καὶ βοηθὸν τῷ δοκῶντος ἀδικεῖσθαι γενησόμενον. ἐλθὼν δὲ καὶ διαλύσας τὰς διαφορὰς, καὶ καταγαγὼν τὰς Φεύγοντας, ὄμηρον ἔλαβε τὸν ἀδελφὸν τῷ βασιλέως, Φίλιππον, καὶ τριάκοντα παῖδας ἄλλους τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ κατέστησεν εἰς Θήβας, ἐπιδειξάμενος τοῖς Ἑλλήσιν, ὡς πρόβῳ διήκει τὰ Θηβαίων πράγματα τῇ δόξῃ τῆς δυνάμεως, καὶ τῇ πίσει τῆς δικαιοσύνης. ἔτος ἦν Φίλιππος ὁ

R 4

τοῖς

¹ R. *supr.* πράξεις προλόμενον (aut γαχθέντα) διοικεῖν.

² Is est Ptolemaeus, Alorites cognomine, frater hujus Alexandri & Philippi, filius Amyntae, qui deinde, fratre necato, regnum Macedoniae obtinuit. Diod. l. XV. Xyl.

τοῖς Ἑλλησιν ὕπερον πολεμήσας ὑπὲρ τῆς ἑλευθερίας, τότε δὲ παῖς ὢν ἐν Θήβαις παρὰ Παμμένει διαίταν εἶχεν. ἐκ δὲ τότε καὶ ζηλωτῆς γενομένου ἐδοξεν Ἐπαμεινώνδῃ, τὸ περὶ τὰς πολέμους καὶ τὰς στρατηγίας δραστήριον ἴσως κατανοήσας, ὃ μικρὸν ἦν τῆς τῷ ἀνδρὸς ἀρετῆς μέριον· ἐγκρατείας δὲ καὶ δικαιοσύνης καὶ μεγαλοψυχίας καὶ πραότητος, οἷς ἦν ἀληθῶς μέγας ἐκεῖνος, ἐδὲν ἕτε Φύσει Φίλιππος, ἕτε μίμησει μετέχευε.

XXVII. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν τῶν Θετταλῶν αἰτιωμένων τὸν Φεραῖον Ἀλέξανδρον, ὡς διαταράττοντα τὰς πόλεις, ἀπεσάλη μετ' Ἰσμηνίε πρεσβεύων ὁ Πελοπίδας· καὶ παρῆν ἕτ' οἴκοθεν ἄγων δύναμιν, ἕτε πόλεμον προσδοκῆσας, αὐτοῖς δὲ τοῖς Θετταλοῖς χρῆσθαι πρὸς τὸ κατεπεῖγον τῶν πραγμάτων ἀναγκαζόμενος. ἐν τῷ τῷ δὲ πάλιν τῶν κατὰ Μακεδονίαν ταραττομένων· ὁ γὰρ Πτολεμαῖος ἀνηρόηκει τὸν βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν κατέχευε, οἱ δὲ Φίλοι τῷ τεθνηκότος ἐκάλεον τὸν Πελοπίδαν· βεβλόμενος μὲν [ἐν¹] ἐπιφανῆσαι τοῖς πράγμασιν, ἰδίως δὲ στρατιώτας ἂν ἔχων, μισοφόρος τινὰς αὐτίθεν προσλαβόμενος, μετὰ τῶν εὐθὺς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον· ὡς δ' ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο, τὸς μὲν μισοφόρος Πτολεμαῖος χρήμασι διαφθείρας ἔπεισεν ὡς αὐτὸν μετασῆναι· τῷ δὲ Πελοπίδῃ τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τὴν ὄνομα δεδοικώς, ἀπήνησεν ὡς κρείσσονι, καὶ δεξιωσάμενος καὶ δεηθεὶς, ὡμολόγησε τὴν μὲν ἀρχὴν τοῖς τῷ τεθνηκότος ἀδελφοῖς διαφυλάξειν, Θηβαίοις δὲ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν ἔχειν καὶ Φίλον· ὁμῆρας δ' ἐπὶ τῶν τῶν υἱὸν Φιλόξενον ἔδωκε, καὶ πενήμοντα τῶν ἐταίρων. τῶν μὲν ἂν ἀπέστειλεν εἰς Θήβας ὁ Πελοπίδας· αὐτὸς δὲ βαρέως φέρων τὴν τῶν μισοφόρων

¹ R. hanc particulam ut officientem constructioni unciis includit.

ρων προδοσίαν, καὶ πυνθανόμενος, τὰ πλείστα τῶν χρημάτων αὐτοῖς, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἀποκειῖναι περὶ Φάρσαλον, ὥσε, τέτων κρατήσας, ἰκανὴν δίκην, ἢν καθύβριται ¹, λήψεται, [καὶ] συναγαγὼν τῶν Θεσσαλῶν τινὰς, ἦκεν ² εἰς Φάρσαλον. ἀρτίως δ' αὐτῷ παρεληλυθότος, Ἀλέξανδρος ὁ τύραννος ἐπεφαίνετο μετὰ τῆς δυνάμεως. καὶ νομίσαντες οἱ περὶ τὸν Πελοπίδαν, ἀπολογησόμενον ἦκειν, ἐβάδιζον αὐτοὶ πρὸς αὐτὸν, ἐξύλη μὲν ὄψα καὶ μισαιφόνου εἰδότες, διὰ δὲ τὰς Θήβας καὶ τὸ περὶ αὐτὰς ἀξίωμα καὶ δόξαν ἐδὲν ἂν παθεῖν προσδοκῆσαντες. ὁ δ' ὡς εἶδεν ἀνόπλους καὶ μόνους προσιόντας, ἐπεινὸς μὲν εὐθύς συνέλαβε, τὴν δὲ Φάρσαλον κατέχευε. Φρίκην δὲ καὶ φόβον ἐνεργάσατο τοῖς ὑπηκόοις πᾶσιν, ὡς γε ³ μετὰ τηλικαύτην ἀδικίαν καὶ τόλμαν, ἀφειδήσων ἀπάντων, καὶ χρησόμενος ἔτω τοῖς παραπίπτουσι ἀνθρώποις καὶ πράγμασι, ὡς τότε γε ⁴ κομιδῇ τὸν ἑαυτῷ βίον ἀπεγναιῶς.

XXVIII. Οἱ μὲν ἔν Θηβαῖοι ταῦτ' ἀνέσαντες, ἔφερόν τε βαρέως, καὶ κρατῆρ' ἐξέπεμπον εὐθύς, δι' ὄργην τινα πρὸς τὸν Ἐπαμεινώνδαν, ἐτέρως ἀποδείξαντες ἀρχούσας. τὸν δὲ Πελοπίδαν εἰς τὰς Φεράς ἀπαγαγὼν ὁ τύραννος, τὸ μὲν πρῶτον εἶα τὰς βελομένους αὐτῷ διαλέγεσθαι, νομίζων ἔλεεινὸν γεγονέναι καὶ ταπεινὸν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς. ἐπεὶ δὲ τὰς μὲν Φεραίους ὁ Πελοπίδας ὀδυρομένους παρεκάλει θάρσειν, ὡς νῦν μάλιστα δάσσαντος τῷ τυράννῳ δίκην, πρὸς δ' αὐτὸν ἐπεινὸν ἀποσείλας, ἔλεγεν, ὡς ἔτοπος ἐστὶ τὰς μὲν ἀθλίους πολίτας

R 5

καὶ

1 R. mavult καθύβριται, in plusq. Idem seq. καὶ mavult abesse. & uncis inclusit.

2 Anon. ἦγεν.

3 Anon. ὥσε.

4 R. quid τότε γε sibi velint, se non intelligere, fatetur, cum, omiſſis illis vocabulis, sententiae nihil decedat. Querit, num aliis in libris τὸ γέλαον fuerit, in aliis eadem sententiam κομιδῇ; & hinc confusa illa vulgata?

καὶ μηδὲν ἀδιπνῶντας ὁσημέραι εὐρεβλῶν καὶ Φονεύων, αὐτῶ δὲ Φειδόμενος, ὃν μάλιστα γινώσκει τιμωρησόμενον¹ αὐτὸν, ἄνπερ διαφύγη. Σαυμάσας τὸ Φρόνημα καὶ τὴν ἄδειαν αὐτῶ. Τί δὲ, Φησί, σπεύδει Πελοπίδας ἀποθανεῖν; κῆκεῖνος ἀκέσας. "Ὅπως, εἶπε, σὺ τάχιον ἀπολῆ, μᾶλλον, ἢ νῦν, Θεομισθῆς γενόμενος. ἐκ τέττα διεκάλυψεν ἐντυγχάνειν αὐτῶ τὸς ἐκίβας. ἡ δὲ Θήβη, θυγάτηρ μὲν Ἰάσονος ἕσα, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου, πυνθανομένη παρὰ τῶν Φυλατῶντων Πελοπίδαν τὸ Σαρδάλέον αὐτῶ καὶ γενναῖον, ἐπεθύμησεν ἰδεῖν τὸν ἄνδρα καὶ προσειπεῖν. ὡς δ' ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἄτε δὴ γυνὴ, τὸ μὲν μέγεθος τῶ ἦδρος² ἔκ εὐθὺς ἐν τοσαύτη συμφορῶ κατεῖδε, κερῶ δὲ καὶ σολῆ καὶ διαίτη τεκμαιρομένη λυπρὰ καὶ μὴ πρέπουσα τῇ δόξῃ πάσχειν αὐτὸν, ἀπεδάκρυσεν. τὸ μὲν³ πρῶτον ἀγνοῶν ὁ Πελοπίδας, τίς εἴη γυναικῶν, ἐθαύμαζεν, ὡς δ' ἔγνω, προσηγόρευσεν αὐτὴν πατρόθεν. ἦν γὰρ τῶ Ἰάσονι συνηθῆς καὶ φίλος. εἰπάσης δὲ ἐκείνης. Ἐλεῶ σε τὴν γυναικίκα. Καὶ γὰρ ἐγὼ σε, εἶπεν, ὅτι ἄδετος ἕσα ὑπομένεις Ἀλέξανδρον. ἕτος ἐθιγέ πως ὁ λόγος τῆς γυναικός. ἐβαρύνετο γὰρ τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὑβριν τῶ τυράννε, μετὰ τῆς ἄλλης ἀσελγείας καὶ τὸν νεώτατον αὐτῆς τῶν ἀδελφῶν παιδικὰ πεπονημένε. διὸ καὶ συνεχῶς φοιτῶσα πρὸς τὸν Πελοπίδαν, καὶ παρρησιαζομένη περὶ ὧν ἔπασεν, ὑπεπίπλατο⁴ θυμῶ καὶ Φρονήματος καὶ δυσμενείας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον.

XXIX. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Θετταλίαν ἐμβαλόντες ἔπραξαν ἔδαν, ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν, ἣ δυσυχίαν, αἰχρῶς ἀνεχώρησαν, ἐκείνων μὲν
ἐκα-

¹ V. Τιμωρήσομαι. Cat. I. v. Frft.

² Ita Anon. Vulg. εἶδες, quod jam Xyl. male scriptum pro ἦδρος censuit. R. susp. ἀνδρός.

³ H. Steph. addendum censuit καὶ ante τὸ μὲν.

⁴ V. ὑπεπίπλατο. Cat. I. v. Frft.

ἔκασον ἢ πόλις μυρίαῖς δραχμαῖς ἐξημίωσεν, Ἐπαμεινώδαν δὲ μετὰ δυνάμεως ἀπέστειλεν ¹. εὐθύς ἔν κλησίς τε μεγάλη Θετταλῶν ἦν, ἐπαιρομένων πρὸς τὴν δόξαν τῆ στρατηγῆς, καὶ τὰ πράγματα τῆ τυράννου ῥοπῆς ἐδεῖτο μικρᾶς ἀπολωλέναι· τούτου ἐνεπεπλήκει Φόβος τοῖς περὶ αὐτὸν ἡγεμόσι καὶ Φίλοις, τασαύτη δὲ τὰς ὑπηκόας ὁρμῇ πρὸς ἀπόσασιν εἶχε, καὶ χαρὰ τῆ μέλλουτος ², ὡς νῦν ἐποψομένους δίκην διδόντα τὸν τυράννον. ἔ μὴν ἄλλ' Ἐπαμεινώδας τὴν αὐτῆ δόξαν ἐν ὑσέρῳ τῆς Πελοπίδα σωτηρίας τιθέμενος, καὶ δεδοικώς, μὴ, τῶν πραγμάτων παραχθέντων, ἀπογνῆς ἑαυτὸν Ἀλέξανδρος, ὡσπερ Θηρίον ³, τρέπηται πρὸς ἐμείνον, ἐπηρεῖτο τῷ πολέμῳ, καὶ κύκλω περιῶν, τῆ παρασκευῆ καὶ τῆ μελλήσει κατεσκευάζε καὶ συνέσελλε τὸν τυράννον, ὡς μήτε ἀνεῖναι ⁴ τὸ αὐθαδέα αὐτῆ καὶ θρασυόμενον, μήτε τὸ πικρὸν καὶ θυμοειδὲς ἐξερεθίσαι· πυρρανόμενος τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὀλιγαρίαν τῶν καλῶν καὶ δικαίων, ὅς ⁵ ζῶντας μὲν ἀνθρώπους κατέρυττεν, ἑτέροις δὲ δέρματα σαῶν ἀγρίων καὶ ἄρκων περιτιθεῖς, καὶ τὰς θηρευτικὰς ἐπάγων κύνας, εἰόσπα καὶ κατηκόντιζε, παιδιᾶ ταύτη χρώμενος. Μελιβοῖα δὲ καὶ Σκοτάση, πόλεσιν ἐνσπόνδοις καὶ Φίλαις, ἐκκλησιαζέ-
σαις

¹ Ita secundum Anon. Junt. & Ald. dedit R. pro vulg. ἀπέστειλεν. Utraque editio paulo ante dat ἐξημίωσαν. Hinc & Br. ἀπέστειλεν legi posse censuit, ita ut ἡ πόλις tanquam nomen multitudinis pluralem regat. Pro seq. κίνησις 7ο Anon. κίνησις 7ο.

² Teste H. Steph. antea legebatur: τασαύτη δὲ πρὸς τὰς ὑπηκόας ὁρμῇ πρὸς ἀπόσασιν εἶχε καὶ χαρὰν τῆ μέλλουτος. R. proponente χαρὰ est ἔλπις χαρᾶς γέμισσα, vel ἔλπις μετὰ χαρᾶς. Idem in seq. sup. ὡς νῦν γὰρ δὴ ἐποψ. V. ἐποψομένοις pro ἐποψομένους. Cat. 1. v. Frst.

³ V. Θηρίσι. Ibid.

⁴ R. sup. συντεῖλαι, vel ἐντεῖλαι, ut neque intenderet ejus ferociam, aut ἀνεγείραι.

⁵ R. de suo dedit pro vulg. ὡς.

σαις περιήσας ἅμα τὰς δορυφόρας, ἠβηδὸν ἀπέσφραξε. τὴν δὲ λόγχην, ἣ Πολύφρονα τὸν θεῖον ἀπέκλιψε, κα-
 θιερώσας καὶ κατασέψας, ἔθυσεν ὡσπερ θεῶν¹, καὶ Τύ-
 χωνα προσηγόρευεν. τραγῳδῶν δὲ ποτε θεύμενος Εὐρι-
 πίδῃ Τρωάδα ὑποκρινόμενον, ἔλαχτο ἀπιῶν ἐκ τῆς θεά-
 τρε, καὶ πέμψας πρὸς² αὐτὸν ἐκέλευε θάρρειν, καὶ
 μηδὲν ἀγωνίζεσθαι διὰ τῆτο χειρόν· ἔ γὰρ ἐκεῖνα κα-
 ταφρονῶν ἀπελθεῖν, ἄλλ' αἰχυνόμενος τὰς πολίτας, εἰ
 μηδένα πώποτε τῶν ὑπ' αὐτῆ, Φουεουμένων ἠλεηκῶς,
 ἐπὶ τοῖς Ἐκάβης καὶ Ἀνδρομάχης κακοῖς ὀφθήσεται
 δακρύαν. ἔτος μέντοι τὴν δόξαν αὐτὴν καὶ τένομα
 καὶ τὸ πρόσημα τῆς Ἐπαμεινώνδῃ στρατηγίας κατα-
 πλαγεῖς,

Ἐπὶ τῆς ἀλέκτωρ δῆλον³ ὡς κλίνας πληρόν
 καὶ τὰς ἀπολογοησομένους ταχὺ πρὸς αὐτὸν ἔπεμπεν. ὁ
 δὲ συνθέσθαι μὲν εἰρήνην καὶ Φιλίαν πρὸς τοῖτον ἄνδρα
 Θηβαίοις ἔχ ὑπέμεινε· σπεισάμενος δὲ τριακονθημέρης
 ἀνοχῶς τῆ πολέμα, καὶ λαβὰν τὸν Πελοπίδαν καὶ τὸν
 Ἴσμηνίαν, ἀνεχώρησεν.

XXX. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων
 καὶ τῶν Ἀθηναίων αἰθόμενοι πρὸς τὸν μέγαν βασιλεῖα
 πρέσβεις ἀναβαλόντας ὑπὲρ συμμαχίας, ἔπεμψαν καὶ
 αὐτοὶ Πελοπίδαν, ἄριστον βελευσάμενοι πρὸς τὴν δόξαν
 αὐτῆ. πρῶτον μὲν γὰρ ἀνέβαινε διὰ τῶν βασιλέως ἑπαρ-
 χῶν, ὀνομασθὲς ὢν καὶ περιβόητος. ἔ γὰρ ἡρέμα δι-
 ἤμιτο τῆς Ἀσίας, ἔδ' ἐπὶ μικρὸν, ἢ δόξα τῶν πρὸς Λα-
 κεδαιμονίας ἀγώνων, ἄλλ' ὡς ὁ πρῶτος περὶ τῆς⁴ ἐν
 Λεύ-

¹ non avunculo, sed hastae suae. R. Schirach vertit: und widmete sie unter dem Namen Tychon als ein Heiligthum den Göttern.

² V. κατ' αὐτὴν. Cat. l. v. Frft.

³ Ita V. & Anon. Vulgo δῆλος.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. ὡς πρῶτος ἐπὶ τῆς. Junt. dat ἐπὶ τοῖς.

Λεύκτροις μάχης ἐξέδραμε λόγος, αἰεί τινος καινῶ προστιθεμένῃ κατορθώματος, αὐξανομένη καὶ ἀναβαίνουσα πορρωτάτω κατέχεν· ἔπειτα τοῖς ἐπὶ θύραις σατράπαις καὶ στρατηγοῖς καὶ ἡγεμόσιν ὄφθεις, θαῦμα καὶ λόγον παρέχεν, ὡς ἕτος ἀνὴρ ἐστὶν ὁ γῆς καὶ θαλάσσης ἐκβαλῶν Λακεδαιμονίως, καὶ συσείλας ὑπὸ τὸν Ταύγετον ¹ καὶ τὸν Εὐρώταν τὴν Σπάρτην, τὴν ὀλίγον ἔμπροσθεν βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ Πέρσαις δι' Ἀγησιλάω τὸν περὶ Σάσων καὶ Ἐκβατάνων ² ἐπαραμένην πόλεμον. ταῦτ' ἐν ³ ὁ Ἀρταξέρξης ἔχαιρε· καὶ τὸν Πελοπίδαν ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζε τῇ δόξῃ ⁴, καὶ μέγαν ἐποίει ταῖς τιμαῖς, ὑπὸ τῶν μεγίστων εὐδαιμονίζεσθαι καὶ θεραπεύεσθαι βηλόμενος δοκεῖν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὄψιν αὐτῷ εἶδε, καὶ τὰς λόγους κατενόησε, τῶν μὲν Ἀττικῶν βεβαιωτέρας, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ἀπλεστέρας ὄντας, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε· καὶ πάθος βασιλικὸν παθὼν, ἐκ ἀπεκρούψατο τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα τιμὴν, ἐδ' ἔλαθε τὰς ἄλλας πρέσβεις πλείους νέμων ἐκείνῳ. καίτοι δοκεῖ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων Ἀνταλκίδαν τιμῆσαι τὸν Λακεδαιμόνιον, ὅτι τὸν εὐφάνον, ὃν πίνων περιέκειτο, βάψαζ
εἰς

1 Ita legitur ex emend. Xylandri pro τὸν Γέταν; quod in vulgatis extat.

2 V. ἐκ Βατάνων μάχης. Cat. l. v. Frft.

3 R. susp. διὰ ταῦτ' ἄν. Querit idem, an χαίρων γι dicatur pro διὰ γι — an desit ἀκίων post ὁ Ἀρταξ.

4 R. mavult γῆς δόξης, i. e. ἕνεκα γῆς δ. Mihi nec lectiorem receptam, nec hanc R. conjecturam probari, facile fateor. Haud video, quid sit in hac connexionione idearum τὸν Πελοπ. ἔτι μᾶλλον ἐθαύμα. γῆ δόξη — nec γῆς δόξης. Cur ἔτι μᾶλλον? An vitiose irreperunt hae duae voces ex infra seqq. ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε? Multum cogitavi, an explicandum ἔτι μᾶλλον γῆς δόξης, supra omnem opinionem sive expectationem, uti dicitur μᾶλλον γῆ δόξης, μείζον γῆς δόξης; — an legendam καὶ τὸν Πελοπίδαν, ὃν ἐκ ποδῶν ἤδη ἐθαύμασε γῆς δόξης, μέγαν ἐποίει ταῖς τιμαῖς? |

εἰς μύρον ἀπέσειλε ¹. Πελοπίδα δὲ ἔτω μὲν ἐν ἐνε-
 τρύφῃσῃ, δῶρα δὲ λαμπρότατα καὶ μέγιστα τῶν νομιζο-
 μένων ἐξέπεμψε, καὶ τὰς ἀξιώσεις ἐπεκύρωσεν, αὐτο-
 νόμος μὲν εἶναι τὰς Ἑλλήνας, οἰκεῖσθαι δὲ Μεσσηνίην
 Θηβαίως δὲ πατρικὸς Φίλος νομιζέσθαι βασιλέως. ταύ-
 τας ἔχων τὰς ἀποκρίσεις, τῶν δὲ δάρων ἕδεν, ὃ τι μὴ
 χάριτος ἦν σύμβολον καὶ Φιλοφροσύνης, δεξάμενος, ἀνέ-
 ζευξεν. ὃ καὶ μάλιστ' ἀλλὰς πρέσβεις διέβαλε. Τι-
 μαγόραν γὰρ Ἀθηναῖοι κρήναντες ² ἀπέκλειναν, εἰ μὲν
 ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν δωρεῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως. ἢ γὰρ
 μόνον χρυσοῖον, ἐδ' ἀργύριον ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ³ κλί-
 νην πολυτελεῆ, καὶ σρώτας Σεράπουλας, ὡς τῶν Ἑλλή-
 νων ἐν ἐπισταμένων ⁴. ἔτι δὲ βῆς ὀδοσκόπουλα καὶ βα-
 κόλκας, ὡς δὴ πρὸς ἀρρώσϊαν τινὰ γάλακτος βοεῖα δεό-
 μενος. τέλος δὲ κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν ἐν Φοφείῳ
 κομιζόμενος, καὶ τέσσαρα τάλαντα τοῖς νομιζέσσι μισθὸς
 ἐδόθη παρὰ βασιλέως. ἕλ' ἔοικεν ἐχ' ἢ δωροδοκία
 μάλιστ' παροξύνει ⁵ τὰς Ἀθηναίους. Ἐπικράτης γὰρ
 ποτὲ τῶ σκευοφόρου ⁶, μὴτ' ἀρνημένω δῶρα δέξασθαι παρὰ
 βασι-

¹ Subaudi αὐτῷ; eo, quod Artaxerxes coronam roseam, suis manibus, capiti suo detrahat, cum unguentis perfisset, ad Antalcidam misisset, quae erat ingens & eximia honoris atque benevolentiae significatio. R. — Br. adnotat: „si eundem innuit hic Noster, qui eodem tempore cum Pelopida in Artaxerxis aula legatione Spartana fungebatur, ut videtur; is a Xenoph. Hist. Gr. L. 7. Εὐθυκλῆς vocatur.“ Dacierius autem contendit, vitiose a Plutarcho Antalcidam pro Timagorā, Atheniensi legato, dici, utpote cui, teste Xenophonte Hist. gr. l. 6, plurimum secundum Pelopidam tribuerit Rex Persarum.

² V. κρήναντες. Cat. l. v. Frft.

³ Hanc lectionem R. e Junt. & Ald. restituit. Vulg. ἀλλὰ τῆς κλίνης. Eandem jam exhibet Frft.

⁴ scil. κλίνην σρωννύσαν R.

⁵ V. παροξύνει. Cat. l. v. Frft.

⁶ Palmer. legendum censet τῶ σκευοφόρου ex Harpocrat. in Ἐπικράτης, & Aristoph. in Concion. & ibid. Scholiaste. —

bat-

βασιλέως, ψήφισμά τε γράψειν ¹ Φάσκουλος, ἀντὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, χειροτονεῖσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἐννέα πρέσβεις πρὸς ² βασιλέα τῶν δημοτικῶν καὶ πενήτων, ὅπως λαμβάνουσι εὐπορώσιν, ἐγέλασεν ὁ δῆμος. ἀλλ' ὅτι Θηβαίοις ἐγεγόνει πάλια, χαλεπῶς ἔφερον, ἔ λογίζομενοι τὴν Πελοπίδα δόξαν, ὅσων ³ ἦν ῥητορευῶν καὶ λόγων κρείττων, παρ' ἀνθρώπῳ θεραπεύοντι τὰς τῶν ὅπλων ἀεὶ κρατῦντας.

XXXI. Ἡ μὲν ἔν πρεσβεία τῷ Πελοπίδᾳ προσέθηκεν ἔ μικρὰν εὐνοίαν ἐπανελθόντι, διὰ τὸν Μεσσηνικὴν συνοικισμὸν καὶ τὴν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων αὐτονομίαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ Φεραίᾳ πάλιν εἰς τὴν αὐτῆ ⁴ φύσιν ἀναδραμόντος, καὶ Θεσσαλῶν μὲν ἐκ ὀλίγας περικύβητος πόλεις, Φθιώτας δὲ καὶ Ἀχαιῶν ⁵ ἀπαντίας καὶ τὸ Μαγνήτων ἔθνος ἐμφερον πεποιημένα· πυνθάνομεναι Πελοπίδαν ἐπανάγειν αἱ πόλεις εὐθύς ἐπρέσβευον εἰς Θήβας, αἰτῶμεναι δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐκείνον. Ψηφισαμένων δὲ τῶν Θηβαίων προθύμως, καὶ ταχὺ πάλιν ἐτοίμων γενομένων, καὶ τῷ ⁶ στρατηγῷ περὶ ἐξόδου ὄντος, ὁ μὲν ἥλιος ἐξέλιπε, καὶ σκότος ἐν ἡμέρᾳ τὴν πόλιν ⁷ ἔσχεν. ὁ δὲ Πελοπίδας ὄρων πρὸς τὸ
Φάσμα

barbiger, vel prolixam barbam gerens. Eum sequuntur Kind & Schirach. Dacierius quidem defendere conatur lectionem receptam; sed, utroque eodem iudice, minus sufficienter. Conf. Suidas in Ἐπιγράμῃ edit. Küster. & nota Alberti ad Hesych. σακοφόρος. Xyl. vertit *lixā*, cum Crus. Tudertinus autem: *ciw* in quandam expeditionem impedimentorum cura fuit.

1 R. ita dedit pro vulg. γράφειν.

2 V. κατὰ. Cat. l. v. Frft.

3 Ed. Frft. dat ὅσων.

4 R. ita dedit. Vulg. αὐτῆν.

5 Thessalīae puta, non illos in Peloponneso, vulgo notiores.

6 Articulum hunc addidit R.

7 Quaerit R, num γὺν πόλιν, caligo coelum tenuit.

Φάσμα συγτεταραγμένους ἄπαντας, ἐκ ζῆτο δεῖν βιάζεσθαι καταφόβας καὶ δυσέλπιδας ὄντας, ἐδ' ἐναποκινδυνεύειν¹ ἐπ' ἑκαταχίλιοις πολίταις· ἄλλ' ἑαυτὸν μόνον τοῖς Θεσσαλοῖς ἐπίδδς, καὶ τριακοσίαις τῶν ἰππέων ἐξελοντάς ἀναλαβῶν καὶ ξένος, ἐξώρμησεν, ἕτε τῶν μάντεων ἐώντων, ἕτε τῶν ἄλλων συμπροθυμημένων πολιτῶν. μέγα γὰρ ἐδόκει καὶ πρὸς ἄνδρα λαμπρὸν ἐξ ἕρανῶ γεγονέναι σημεῖον. ὁ δ' ἦν μὲν καὶ δι' ὄργην, ἔν κελύβριστο, θερμότερος ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον· ἤλπίζε δὲ καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆ νοσῆσαν ἤδη καὶ διεφθαρμένην εὐρήσειν, ἐξ ᾧν διήλεκτο τῇ Θήβῃ. μάλιστα δ' αὐτὸν καὶ² παρεκάλει τὸ τῆς πράξεως κάλλος, ἐπιθυμῆντα καὶ Φιλοτιμήμενον, ἐν οἷς χρόνοις Λακεδαιμόνιοι Διονυσίῳ, τῷ Σικελίας τυράννῳ, στρατηγὸς καὶ ἄρμοσὰς ἔπεμπον, Ἀθηναῖοι δὲ μισθοδότην Ἀλέξανδρον εἶχον, καὶ χαλιῶν Ἰασσαν ὡς εὐεργέτην, τότε τοῖς Ἑλλησιν ἐπιδείξαι Θηβαίαις μόνος ὑπὲρ τῶν τυραννημένων στρατευόμενος, καὶ καταλύοντας ἐν τοῖς Ἑλλησι τὰς παρανόμους καὶ βιαίαις δυναστείας.

XXXII. Ὡς ἔν εἰς Φάρσαλον ἐλθὼν ἠθροίσθη τὴν δύναμιν, εὐθὺς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ Θηβαίαις μὲν ὀλίγους περὶ τὸν Πελοπίδαν ὄρᾶν, αὐτὸς δὲ πλείους ἔχων, ἢ διπλασίαις ἐπλίτας τῶν Θεσσαλῶν, ἀπήντα πρὸς τὸ Θετίδιον. εἰπόντος δὲ τινος τῷ Πελοπίδᾳ πολλὰς ἔχοντα τὸν τύραννον ἐπέρχεσθαι· Βέλτιον, ἔφη, πλείονας γὰρ νικήσομεν. ἀντιτεινόντων³ δὲ πρὸς

¹ Ita ex emend. R. Vulgo κῶδ' ἀποκινδυνεύειν.

² aut hanc particulam R. delendam censet, aut legendum suspicatur μάλιστα δ' αὐτὸν καὶ αὐτὸ παρεκάλει, vel μάλιστα δ' αὐτὸν ἐνῆγε καὶ παρεκ. 7. 7.

³ Hanc lectionem, quam etiam Frft. exhibet, e Junt. & Ald. restituit R. pro vulg. ἀντιτεινόντων. Se tamen dubium esse fatetur, quid sit ἀνατείνας vel ἀντιτείνας πρὸς τὸ μέσον — num illud μέσον sit ἡνι ὁδῶ, viae, quam ambae acies peragebant, ex adver-

πρὸς τὸ μέσον, κατὰ τὰς καλεμένας Κυνὸς κεφαλὰς, λόφων περικλιναῖν καὶ ὑψηλῶν, ὤρμησαν ἀμφοτέρω τῆς καταλαβεῖν τοῖς πεζοῖς. τὰς δ' ἵππεῖς ὁ Πελοπίδας, πολλὰς κήρυκας ἔβησας, ἔφημε τοῖς ἵππεῦσι τῶν πολεμίων. ὡς δ' ἔτοι μὲν ἐκράτην, καὶ συνεξέπεσον εἰς τὸ πεδίον τοῖς Φεύγασιν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὠφθη τὰς λόφους καταλαβὼν, τοῖς ὀπλίταις ¹ τῶν Θεσσαλῶν ἕσπερον ἐπερχομένοις, καὶ πρὸς ἰχυρὰ καὶ μετέωρα χωρία βιαζομένοις ἐμβαλὼν, ἔηεινε τὰς πρώτας, οἱ δ' ἄλλοι πληγὰς λαβόντες ἐδὲν ἔπρασσαν· κατιδὼν ἔν ² ὁ Πελοπίδας, τὰς μὲν ἵππεῖς ἀνεκαλεῖτο, καὶ πρὸς τὸ συνεσηκὸς τῶν πολεμίων ἐλαύνειν ἐκέλευεν· αὐτὸς δὲ συνέμιξε δρόμῳ τοῖς περὶ τὰς λόφους μαχομένοις, εὐθὺς τὴν ἀσπίδα λαβὼν· καὶ διὰ τῶν ὀπίθων ἀσάμενος εἰς τὰς πρώτας, τοσαύτην ἐνεποίησε βῶμην· καὶ προθυμίαν ἄπασιν, ὥσε καὶ τοῖς πολεμίοις ἐτέρους δοκεῖν γεγονότας καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἐπέρχεσθαι· καὶ δύο μὲν ἢ τρεῖς ἀπεκράσαντο προσβολὰς, ὄραντες δὲ καὶ τῆς ἐπιβαίνουσας εὐρώσεως, καὶ τὴν ἵππον ἀπὸ τῆς διάξεως ἀνασρέφασαν, εἴξαν, ἐπὶ σκέλος ποιέμενοι τὴν ἀναχώρησιν. ὁ δὲ Πελοπίδας, ἀπὸ τῶν ἄκρων κατιδὼν ἅπαν τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, ἔπω μὲν εἰς φυγὴν τετραμμένον, ἤδη δὲ θορύβῃ καὶ ταραχῆς ἀναπιμπλάμενον,

inverso contra semet euntes? an γὰρ πεδίον, campū, ut interpret latinus accepit? an τὸ μέσον sit spatium, quod inter ambo castra adversa est interstitum? περικλιναῖς λόφ. ipsi videntur esse abrupti. — In tractu illo, in quo sunt sic dictae Kynophthalmiae, cum sit essent colles castra adversa dirimentes. V. pro κατὰ γὰρ καλ. dat καὶ γὰρ καλ.

1 V. τοῖς λόφοις. Cat. l. v. Frst. forte τοῖς λόχοις.

2 R. ad h. v. ita: „ἔν necessarium quidem non est, sed redundat quodammodo (hinc enim incipit apodosis) verumtamen non ideo tollendum, sed Plutarcho, qui eo delectatur, relinquendum est.“

νον, ἔση, καὶ περιέσθην, αὐτὸν ἱ ζήτων τὸν Ἀλέξανδρον. ὡς δ' εἶδεν ἐπὶ τῷ δεξιῷ παραθαυμάζοντα καὶ συντάττωτα τὰς μισθοφόρους, ἃ κατέχευε τῷ λογισμῷ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ πρὸς τὴν βλέψιν ἀναφλεχθεὶς, καὶ τῷ θυμῷ παραδὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πράξεως, πολλὸ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξαλλόμενος ἐφέρετο, βοῶν καὶ προκαλέμενος τὸν τύραννον. ἐκεῖνος μὲν ἔν ἐκ ἐδέξατο τὴν ὀργὴν, ἐδ' ὑπέμεινε, ἀλλ' ἀναφυγῶν πρὸς τὰς δορυφόρους, ἐνέκρυψεν ἑαυτὸν. τῶν δὲ μισθοφόρων οἱ μὲν πρῶτοι συμβαλόντες εἰς χεῖρας, ἀνεκόπησαν ὑπὸ τῷ Πελοπίδῃ, τινὲς δὲ καὶ πληγέντες ἐτελεύτησαν. οἱ δὲ πολλοὶ τοῖς δόρασι πόρρωθεν διὰ τῶν ὀπλων τύπτοντες αὐτὸν κατετραυμάτιζον. ἕως οἱ Θεσσαλοὶ περιπαθήσαντες ἀπὸ τῶν λόφων δρόμῳ προσεβοήθησαν. ἤδη δὲ πεπληνωτός, οἱ τε ἵππεῖς προσελάσαντες, ὄλην ἐτρέψαντο τὴν Φάλαγγα, καὶ διώξαντες ἐπὶ πλεῖστον, ἐνέπλησαν νεκρῶν τὴν χώραν, πλέον, ἢ τριχιλίαις, καταβαλόντες.

XXXIII. Τὸ μὲν ἔν Θηβαίων τὰς παρόντας ἐπὶ τῇ τῷ Πελοπίδῃ τελευτῇ βαρέως φέρειν, πατέρα καὶ σωτήρα καὶ διδάσκαλον τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων ἀγαθῶν ἀποκαλῶντας ἐκείνῳ, ἃ πάντῃ θαυμαστὸν ἦν. οἱ δὲ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι, πᾶσαν ἀνθρώπινην πρέπασαν ἀρετῇ τιμὴν τοῖς ψηφίσμασιν ὑπερβαλόντες, ἔτι μᾶλλον ἐπεδείξαντο τοῖς πάθεσιν τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα χάριν. τὰς μὲν γὰρ παραγεγονότας τῷ ἔργῳ λέγεσι μῆτε θάρκα θέσθαι, μῆτε ἵππον ἐκχαλιῶσαι, μῆτε τραῦμα θῆσθαι

ἱ Vulg. ita habent: ἔση, καὶ περιέσθην αὐτὸν, ζήτων. Bryano maudofus hic locus videbatur, haud intelligenti, quid sit stare & circumfistere se ipsum. Hinc sic legendum & distinguendum censuit: ἔση καὶ περιήσθησεν, αὐτὸν ζήτων γ. Ἀλ. Eodem iudice, Tudertinus, haud male: gradum compressit, Alexandrum quaeritans & animo & oculis.

ἂ Subaudi αὐτοῖς. R.

σαδαι πρότερον, ὡς ἐπύθοντο τὴν ἐκείνην τελευτήν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὅπλων θερμὰς ἰόντας ἐπὶ τὸν νεκρὸν, ὥσπερ αἰδανόμενον, τὰ τῶν πολεμίων κύκλῳ περὶ τὸ σῶμα σωρεύειν λάφυρα, κείραι δὲ ἵππους, κείρεσθαι δὲ καὶ αὐτάς· ἀπιόντας δὲ πολλὰς ἐπὶ σκηναίς, μήτε πῦρ ἀνάψαι, μήτε δεῖπνον ἐλέσθαι, σιγῆν δὲ καὶ κατήφειαν εἶναι τῷ στρατοπέδῳ παντός, ὥσπερ ἐ νεικηκώτων ¹ ἐπιφανεσάτην νίκην καὶ μεγίστην, ἀλλ' ἠτλημένων ὑπὸ τῷ τυράννῳ καὶ καταδεδλωμένων. ἐκ δὲ τῶν πόλεων, ὡς ἀπηγγέλθη ταῦτα, παρήσαν αἱ τ' ἀρχαί, καὶ μετ' αὐτῶν ἔφηβοι καὶ παῖδες καὶ ἱερεῖς, πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῷ σώματι, τρόπαια καὶ σεφάνους καὶ πανοπλίας χρυσᾶς ἐπιφέροντες. ὡς δ' ἔμελλεν ἐκκομίζεσθαι τὸ σῶμα, προσελθόντες οἱ πρεσβύτατοι τῶν Θεσσαλῶν, ἠτῆντο τὰς Θηβαίους δι' αὐτῶν θάψαι τὸν νεκρὸν. εἰς δ' αὐτῶν ἔλεγεν· Ἄνδρες σύμμαχοι, χάριν αἰτῶμεν παρ' ὑμῶν, κόσμον ἡμῖν ἐπ' ἀτυχίᾳ τοσαύτῃ καὶ παραμυθίαν φέρεσαν. ἐ γὰρ ζῶντα Θεσσαλοὶ Πελοπίδαν προπέμπασιν ², ἐδ' αἰδανόμενῳ τὰς ἀξίας τιμὰς ἀποδώσασιν, ἀλλ' ἐὰν ψαῦσαι τε ³ τῷ νεκρῷ τύχωμεν, καὶ δι' αὐτῶν κοσμησῶμεν, καὶ θάψαι τὸ σῶμα, δόξομεν ὑμῖν ἐκ ἀπιστεῖν ⁴, ὅτι μείζων ἢ συμφορὰ γέγονε Θετταλοῖς, ἢ Θηβαίοις· ἡμῖν μὲν ⁵ γὰρ ἡγεμόνος ἀγαθῶ μόνου ⁶, ἡμῖν δὲ καὶ τῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας εἶρεσθαι συμβέβηκε. πῶς γὰρ

S 2

ἔτι

¹ Sic R. dedit ob infeqq. ἠτλημένων καὶ καταδεδλωμένων, pro vulg. νεικηκώτας. Si haec lectio servanda foret, etiam legendum esset ἠτλημένους καὶ καταδεδλωμένους. Dari etiam posset νεικηκώτος, ἠτλημένους & καταδεδλωμένους, ad στρατοπέδῳ παντός referendo.

² Hanc lectionem e Junt. & Ald. restituit R. pro vulg. προπέμψασιν, cum loquantur Theffali, ut id jam facientes.

³ Br. mavult ψαῦσαι γε.

⁴ R. susp. ἐκ ἀπιστεῖν εἰπεῖν, ὅτι —

⁵ Partic. μὲν addidit R. de suo.

⁶ Ita legi voluit Br. Vulgo μόνου.

ἔτι τολμήσομεν αἰτῆσαι στρατηγὸν ἄλλον παρ' ὑμῶν, ἐκ ἀποδόντες Πελοπίδαν; ταῦτα μὲν οἱ Θηβαῖοι συνεχώρησαν ¹.

XXXIV. Ἐκείνων δὲ τῶν ταφῶν ἔδοκῆσιν ἕτεροι λαμπρότεροι γενέσθαι, τοῖς τὸ λαμπρὸν ἐκ ἐν ἐλέφαντι καὶ χρυσῶν καὶ πορφύραις εἶναι νομίζασιν, ἅσπερ Φίλιππος ὑμῶν καὶ Φαυμάζων τὴν Διονυσίαν ταφὴν, οἷον τραγωδίας μεγάλης, τῆς τυραννίδος ἐξῆδιδον θεατρικὸν γενομένην. Ἀλέξανδρος δ' ὁ μέγας, Ἡφαισίωνος ἀποθανόντος, ἔμόνον ἵππους ἔκειρε καὶ ἡμίονους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπάλλξεις ἀφείλε τῶν τειχῶν ὡς ἂν δοκοῖεν αἱ πόλεις πενθεῖν, ἀντὶ τῆς πρόθεν μορφῆς κέρμιον σχῆμα καὶ ἄτιμον ἀναλαμβάνουσαι. ταῦτα μὲν ἐν, προσταγμάτων δεσποτῶν ὄντα, καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης περαινόμενα, καὶ μετὰ φθόνας τῶν τυχερίων ², καὶ μίσους τῶν βιαζομένων, ἐδεμιᾶς χάριτος ἦν, ἐδὲ τιμῆς, ὄγκος δὲ βαρβαρικῆς, καὶ τρυφῆς καὶ ἀλαζονείας ἐπίδειξις, εἰς κενὰ καὶ ἄζηλα τὴν περισσίαν διατιθεμένων. ἀνὴρ δὲ δημοτικὸς ἐπὶ ξένης τεθνηκῶς, ἔγυναικός, ἔπαίδων, ἔσυγγενῶν παρόντων, ἔδεομένους τινός, ἐκ ἀναγκάζοντος, ἐπὶ δὲ δήμων τοσάτων καὶ πόλεων ἀμιλλωμένων προπεμπόμενος καὶ συνεκκομιζόμενος καὶ τεφανόμενος, εἰκότως ἐδόκει τὸν τελειότατον ἀπέχειν ³ εὐδαιμονισμόν. ἔγὰρ, ὡς Αἴσωπος ἔφασκε, χαλεπώτατός ἐστιν ὁ τῶν εὐτυχερίων θάνατος, ἀλλὰ μακαριώτατος, εἰς ἀσφαλῆ χώρῳ τὰς εὐπραξίας κατατιθέμενος τῶν

¹ V. παρεχώρησαν.

² Subaudi ταύτης τῆς κολάσεως, quibus eveniret, ut ipsique & ipsorum jumenta moeniaque arcesque ita multarentur. R. — Aliud sentit S. Pirach, qui subaudiisse videtur ταύτης τῆς τιμῆς — mit Neid über diejenigen, die dadurch geehret wurden.

³ Ita cum Junt. legi voluit Br. Vulgo ἐπέχαν, quod prima dedit Aldina.

τῶν ἀγαθῶν, καὶ τύχη μεταβάλλεσθαι ἐκ ἀπολείπων ¹. διὸ βέλτιον ὁ Λάκων τὸν Ὀλυμπιονίκην Διαγόραν, ἐπιδόουσα μὲν υἷος τεΦανυμένους Ὀλυμπιάσιν, ἐπιδόουσα δ' υἱανὸς καὶ θυγατριδῶς, ἀσπασάμενος. Κἀτάναε, εἶπε, Διαγόρα ². ἐκ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀναβῆσθαι. τὰς Ὀλυμπικὰς καὶ Πυθικὰς νίκας ἐκ ἂν, οἶμαι, τις εἰς τὸ αὐτὸ συνθεῖς ἀπάσας, ἐνὶ τῶν Πελοπίδω παραβαλεῖν ἀγῶνων ἀξιώσειεν, ἕς πολλὰς ἀγωνισάμενος καὶ κατορθώσας, καὶ τῷ βίῃ τὸ πλεῖστον ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ βιώσας, τέλος ἐν τῇ τρισημηνάτῃ Βοιωταρχίᾳ, τυραννοκλονίᾳ μεμιγμένην ἀριστείαν ἀριστεύων, ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλῶν ἐλευθερίας ἀπέθανεν.

XXXV. Ὁ δὲ θάνατος αὐτῆ μεγάλα μὲν ἐλίπησε τὰς συμμάχους, μείζονα δ' ἀφέλησε. Θηβαῖοι γὰρ, ὡς ἐπίδουλο τὴν τῆ Πελοπίδω τελευτῆν, ἀδεμίαν ἀναβολὴν ποιησάμενοι τῆς τιμωρίας, κατὰ τάχος ἐσράτευσαν ὀπλίταις ἐπτακχιλίαις, ἵππεῦσι δ' ἐπτακοσίοις, ἡγεμένους Μαλκίτη καὶ Διογείτονος. καταλαβόντες δὲ συνεσαλλόμενοι καὶ περιμεκομμένοι τῆς δυνάμεως Ἀλέξανδρον, ἠνάγκασαν Θεσσαλοῖς μὲν ἀποδῆναι τὰς πόλεις, ἕς εἴχεν αὐτῶν, Μάγνητας δὲ καὶ Φθιάτας καὶ Ἀχαιὸς ἀφεῖναι, καὶ τὰς Φρυγὰς ἐξαγαγεῖν ὁμόσαι δ' αὐτὸν, ἐφ' ἧς ³ ἂν ἠγῶνται Θηβαῖοι καὶ κελεύσωσιν, ἀνολεθῆσειν. Θηβαῖοι μὲν ἔν τέτοις ἠκρέθησαν. ἦν δ' ὀλίγον ἕξερρον τοῖς θεοῖς ὑπὲρ Πελοπίδω δίκην ἔδωκε, διηγῆσομαι. Θῆβην, τὴν συνοικῆσαν αὐτῷ, πρῶτον μὲν, ὡς εἴρηται, Πελοπίδω ἐδίδαξε μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἕξω λαμπρότητα καὶ παρασκευῆν τῆς τυραννίδος, ἐντὸς τῶν ὅπλων καὶ τῶν φυγᾶδων ἔσαν ⁴. ἔπειτα δὲ φοβημένη τὴν

§ 3

¹ Ita dedit R. hunc locum. Vulgo τύχην μεταβάλλεσθαι ἀπολείπων.

² Sic R. dedit in Vocat. Vulgo Διαγίρας.

³ Sic R. dedit. Vulgo ἐφ' οἷς.

⁴ Ad hunc locum R. haec habet: „non intelligo, quid sit παρασκευὴ τυραννίδος ἐντὸς τῶν ὅπλων καὶ τῶν φυγᾶδων ἔσαν. Praefertim

τὴν ἀπιστίαν αὐτῆ, καὶ μισῶσα τὴν ἀμόνητα, συνθεμέ-
νη μετὰ τῶν ἀδελφῶν, τριῶν ὄλων, Τισιφώνη, Πυθο-
λάα, Λυκόφρονος, ἐπεχείρει τόνδε τὸν τρόπον. τὴν
μὲν ἄλλην οἰκίαν τῆ τυράννε κατεῖχον αἱ Φυλακαὶ τῶν
παρὰνυκτερευόντων, ὁ δὲ θάλαμος, ἐν ᾧ καθεύδειν εἰώ-
θεσαν, ὑπερφῶς ἦν, καὶ πρὸ αὐτῆ Φυλακὴν εἶχε κύων
δεδεμένος, πᾶσι φοβερός, πλήν αὐτοῖς ἐκείνοις καὶ ἐνὶ
τῶν οἰκετῶν τῷ τρέφοντι. καὶ ὅν ἔν ἔμελλε καιρὸν
ἐπιχειρεῖν ἢ Θήβη, τὰς μὲν ἀδελφὰς ἀφ' ἡμέρας ¹ εἵ-
χε πλησίον ἐν οἴκῳ τινὶ κενυρμένους· εἰσελθῶσα δὲ,
ὡσπερ εἰώθει, μόνη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη καθεύ-
δοντα, καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν προελθῶσα, τῷ μὲν οἰκέ-
τῃ προσέταξεν ἀπάγειν ἔξω τὸν κύνα· βέλεθαι γὰρ
ἀναπαύεσθαι μεθ' ἡσυχίας ἐκεῖνον. αὐτῇ δὲ τὴν κλίμα-
κα, φοβεμένη, μὴ κλύπον παράσχη, τῶν νεανίσκων ἀνα-
βαι-

fertim cum his verbis significetur causa, cur nil verendum illi
foeminae sit; nam illum tyranuidis apparatus esse intra arma
& exules, quid eo facit, ut illa foemina nil metuat.“ Xy-
lander plane omittit ἐν τῷ τῶν — θεσαν. Tudertin. vertit: ne
externum splendorem atque apparatus, qui in externis militi-
bus essent, trepidaret. Kind: daß sie sich vor der äußerlichen
Pracht und Gewalt nicht fürchten sollte, ob diese gleich mit
Trabanten und Flüchtlingen umgeben und bewacht würde.
Schirach autem: sich nicht vor der äußerlichen Macht und
Hoheit zu fürchten, die mit bewafneten Flüchtlingen beschützt
war. Equidem haud fateri dubito, locum, uti nunc legitur,
minus mihi placere posse; neque tamen video, quomodo facile
apteque sit restituendus. Unum conicere audeo, quod lecto-
ris iudicio subijciatur; Forfan nempe legendum: ἐνδῆως τῶν
ὄλων καὶ τῶν Φυγ. ἔχουσαν ad παρασκευὴν; aut, quod malim
ἔχουσαν ad τῆς τυραννίδος — die der Waffen und Flüchtlinge
benüthigt wäre — sonst keine Stütze, keine innere Sicherung
oder Festigkeit hätte. Qui ea, quod Cicero Offic. II. c. 7. de
Alexandro Pheraero refert, praefertim in connexione cum an-
tecedentibus, cum hoc Plutarchi loco comparat, promptior for-
tassis erit, meae conjecturae aliquid probabilitatis tribuere.

1 V. ἐφ' ἡμέρας. Cat. l. v. Frft.

ββαινούλων, ἐρίοις κατεσώρεσεν ¹. εἶτα ἔτασ ἀναγαγῶσα τὰς ἀδελφὰς ξιφῆρεις, καὶ εἴησασα πρὸ τῶν θυρῶν, εἰσῆλθεν αὐτῇ, καὶ καθελῶσα τὸ ξίφος ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς κρεμάμενον, σημεῖον εἶναι ² τῷ κατέχεσθαι τὸν ἄνδρα καὶ καθεύδειν ἔδειξεν. ἐκπεπληγμένων δὲ τῶν νεανίσκων, καὶ κατοκνύτων, κακίζῶσα καὶ διομυμένη μετ' ὀργῆς, αὐτῇ τὸν Ἀλέξανδρον ἐξεγεύρασα μηνύσειν τὴν πρᾶξιν, αἰχυνθέντας αὐτὰς ἅμα καὶ φοβηθέντας, εἰσήγαγε καὶ περιέσθησε τῇ κλίνῃ, προσφέρασα τὸν λύχνον. τῶν δὲ ὁ μὲν τὰς πόδας κατεῖχε πιέσας, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν λαβόμενος τῶν τριχῶν ἀνέκλασεν, ὁ δὲ τρίτος τῷ ξίφει τύπλων αὐτὸν διεχρήσατο. τῷ μὲν τάχει τῆς τελευτῆς, προότερον ³ ἴσως, ἢ προσῆκον ἦν, ἀποθανόντα. τῷ δὲ μόνον, ἢ πρῶτον τυράννων ⁴ ὑπὸ γυναικὸς ἰδίας ἀπολέσθαι, καὶ τῇ μετὰ θάνατον αἰνία τῷ σώματος, ριφέντος καὶ πατηθέντος ὑπὸ τῶν Φεραιῶν, ἄξια πεπονθέναι δόξαντα τῶν παρανομημάτων.

M A R C E L L O S.

Mάρκον δὲ Κλαύδιον, τὸν πεντάκις ὑπατεύσαντα Ῥωμαίων, Μάρκῃ μὲν υἱὸν γενέσθαι λέγουσι, κληθῆναι δὲ τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας πρῶτον Μάρκελλον ⁵, ὅπερ ἐστὶν

S 4

¹ Ita Junt. Ald. aliaequae edd. — Sola Bryani edlt. κατησώρεσεν. mendose. R.

² id est πρὸς τὸ σημεῖον εἶναι; aut ὡσε σημ. εἶ. aut ὑπὲρ τῷ σημ. εἶναι. R.

³ Ita cum Anon. Br. legendum censuit. Vulgo πρότερον.

⁴ Ita R. dedit pro vulg. τῷ δὲ μόνῳ πρῶτον τυράννον. Me autem nescire, cur ἢ fuerit inferendum, & quid proprie ad rem ipsam vel ad Plutarchi Graecitatem valeat, lubentissime fateor.

⁵ Ad τῆς οἰκίας subaudi ejus, unde Marcellus noster omnis est, h. e. Claudiae. Non autem hunc, de quo jam agit Plutarchus,

ἐσὶν Ἀρήϊον, ὡς Φησι Ποσειδώνιος. ἦν γὰρ τῆ μὲν ἐμπειρία πολεμικὸς, τῷ δὲ σώματι ῥωμαλέος, τῆ δὲ χειρὶ πλήρης, τῆ δὲ φύσει Φιλοπόλεμος. καὶ τέτρω¹ δὴ πολὺ τὸ γαῦρον καὶ ἀγέρωχον ἐπιφαίνων ἐν τοῖς ἀγῶσι, τῷ δ' ἄλλῳ τρόπῳ σώφρων, Φιλάνθρωπος, Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ λόγων, ἄχρι τῆ τιμῆν καὶ θαυμάζειν τὰς κατορθῶντας, ἐρασῆς, αὐτὸς δ' ὑπ' ἀχολιῶν ἐφ' ὅσον ἦν πρόθυμος ἀσκήσαι καὶ μαθεῖν² ἐκ ἐξιπέμενος. εἰ γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ὁ θεὸς, ὡσπερ Ὀμηρὸς εἶρηκεν³,

Ἐκ νεότητος ἔδωκε καὶ εἰς γῆρας τολυπεύειν

Ἀργαλέας πολέμους,

καὶ τοῖς τότε πρωτεύουσι Ῥωμαίων οἱ νέοι μὲν ὄντες, περὶ Σικελίαν Καρχηδονίοις, ἀκμάζοντες δὲ Γαλάταις ὑπὲρ αὐτῆς Ἰταλίας ἐπολέμουν, ἤδη δὲ γηράντες, Ἀννίβα πάλιν συνείχοντο καὶ Καρχηδονίοις, ἐκ ἔχοντες, ὡσπερ οἱ πολλοὶ, διὰ γῆρας ἀνάπαυσιν στρατείων, ἀλλ' ἐπὶ στρατηγίας πολέμων καὶ ἡγεμονίας κατ' εὐγένειαν καὶ ἀρετὴν ἀγόμενοι.

II. Μάρκελλος δὲ πρὸς ἑδὲν μὲν ἦν μάχης εἶδος ἀργὸς, ἑδ' ἀνάσκητος, αὐτὸς δ' αὐτῆ κρᾶτισος ἐν τῷ μονομαχεῖν γενόμενος⁴, ἑδελίαν πρόκλησιν ἔφυγε, πάντας δὲ τὰς προκαλεσαμένους ἀπέκλειπεν. ἐν δὲ Σικελίᾳ τὸν ἀδελφὸν Ὀτανίλιον κινδυνεύοντα διέσωσεν, ὑπερασπίσας καὶ ἀποκλείνας τὰς ἐπιφερομένας. ἀνθ' ἧν ὄντι μὲν ἔτι νέω ἐσέφανοι καὶ γέρα παρὰ τῶν στρατηγῶν ἦσαν. εὐδοκιμῶντα δὲ μᾶλλον, ἀγορανόμον μὲν ἀπέδειξε
τῆς

tarchus, primum fuisse, cui nomen Marcelli fit inditum, sed alium eo priorem, patet ex Livio, VII. 18. Pro seq. Ἀρήϊον V. Ἀρκίον. Cat. l. v. Frft.

1 V. καὶν γέτω. Post δὴ R. videtur deesse ἀκολάθως.

2 V. μαθήμασι. Cat. l. v. Frft.

3 Homer. Iliad. XIV. r. 86. sq.

4 Ita R. dedit. Vulg. γινόμενος.

τῆς ἐπιφανεσέρας τάξεως ὁ δῆμος, οἱ δ' ἱερεῖς Ἀύ-
 γηρα ¹. τῆτο δ' ἐστὶν ἱερωσύνης εἶδος, ᾧ μάλις τὴν
 ἀπ' οἰωνῶν μαντικὴν ἐπιβλέπειν ², καὶ παραφυλάττειν
 νόμος δέδωκεν. ἡναγκάσθη δ' ἀγορανομῶν, δίκην ἀβέ-
 λητον εἰσενεγκεῖν. ἦν γὰρ αὐτῷ παῖς ὀμάνυμος, ἐν ᾧρα
 τὴν ἔψιν ἐκπρεπῆς, ἐχ' ἤτλον δὲ τῶ σαφροεῖν καὶ πε-
 παιδεῦθαι περιβλεπτός ὑπὸ τῶν πολιτῶν. τῆτω Καπε-
 τωλῖνος, ὁ τῶ Μαρκελλοῦ συνάρχων, ἀτελγῆς ἀνὴρ καὶ
 θρασυς, ἐρῶν λόγους προσήνεγκε. τῶ δὲ παιδὸς τὸ μὲν
 πρῶτον αὐτῶ κατ' ἑαυτὸν ἀποτριψάμενος τὴν πεῖραν,
 ὡς δ' αὐτῶς ἐπεχείρησε, κατειπόντος πρὸς τὸν πατέ-
 ρα, βαρέως ἐνεγκῶν ὁ Μάρκελλος, προσήγγειλε τῇ βε-
 λῆ τὸν ἀνθρωπον. ὁ δὲ πολλὰς μὲν ἀποδράσεις καὶ πα-
 ραγραφὰς ἐμηχανᾶτο, τὰς δημάρχους ἐπικαλέμενος.
 ἐκείνων δὲ μὴ προσδεχομένων τὴν ἐπίκλησιν, ἀρνήσει
 τὴν αἰτίαν ἔφυγε. καὶ μάρτυρος ἐδενὸς τῶν λόγων γε-
 γονότος, ἔδοξε μεταπέμπεσθαι τὸν παῖδα τῇ βελῆ. πα-
 ραγενομένη δ' ἰδόντες ἐρύθημα, καὶ δάκρυον, καὶ με-
 μιγμένον ἀπαύσῳ θυμημένῳ τὸ αἰδέμενον, ἐδενὸς ἄλλο
 δεηθέντες τεκμηρίῳ κατεψηφίσαντο, καὶ χρήμασιν ἐζη-
 μίασαν Καπετωλῖνον. ἐξ ᾧν ὁ Μάρκελλος ἀργυρᾶ λοι-
 βεῖα ³ ποιησάμενος, τοῖς θεοῖς καθιέρωσεν.

S 5

III.

1 V. αἰγῆραν. Cat. l. v. Frft. Junt. αὐγάρα.

2 Reiskio iudice, ἐπιβλέπειν τὴν μαντικὴν est distio novae
 graecitatis.

3 Hanc lectionem ex V. Dacer. Ms. & Petavio in notis ad
 Themistoclem reposuit R. pro vulgata vitiosa ἀργυρομοιβία.
 Intelliguntur vasa libatoria, quibus in sacrificiis utebantur, &
 qualia in P. Aemilii triumpho portabantur, c. 33. παῖδες ἀργυ-
 ρᾶ λοιβεῖα καὶ χρυσᾶ κομίζοντες. De voce ἀργυρομοιβία du-
 bitavit jam Xyl. monens, eam quidem significare videri mensuram
 nummulariam seu abacum, sed h. l. improprie pro quavis ac-
 cipiendam esse. Addit idem: „nisi fortassis motilus est locus,
 & scripsit Plutarchus, Marcellum pecuniam multae loco ex-
 actam

III. Ἐπεὶ δὲ, τῆ πρώτῃ τῶν Καρχηδονίων πό-
 λέμῃ ἔτει δευτέρῳ καὶ εἰκοσῷ συναιρεθέντος, ἀρχαί
 πάλιν Γαλατικῶν ἀγῶναν διεδέχοντο τὴν Ῥώμην· οἱ
 δὲ τὴν ὑπαλπεῖαν νεμόμενοι τῆς Ἰταλίας Ἰβηρες ¹,
 Κελτικὸν ἔθνος, μεγάλοι καὶ καθ' ἑαυτὰς ὄντες, δυ-
 νάμεις ἐκάλεσαν, καὶ μετεπέμποντο Γαλατῶν τὰς μισθῶ
 στρατευομένους, οἱ Γεσσάται ² καλῶνται· καὶ Θουμασὸν
 μὲν ἐδόκει, καὶ τύχης ἀγαθῆς γενέσθαι, τὸ μὴ συρρά-
 γῆναι τὸν Κελτικὸν εἰς τὸ αὐτὸ τῷ Λιβυκῷ πόλεμον·
 ἄλλ'.

astam in argentum convertisse (nam id non incommode grae-
 cis verbis dici puto ἀργυρομισθίαν ποιῆσαι) & donarium, cu-
 jus hic interciderit nomen, ex eo fecisse. Judicii hujus memi-
 nit Valer. l. VI. c. 1. & reum C. Scantinum Capitolinum tri-
 bunum pl. nominat. Unde facile apparet, varie hanc rem nar-
 ratam fuisse.“ Tudertin. vertit: quibus *argenteum vas* com-
 paratum Marcellus deorum ministerio dedicavit.

¹ Br. legi vult Ἰνσομβρες, quos ipse Plut. c. 4. nominat,
 seu potius Ἰνσιβρες, *Insuabres*, quorum meminit epitome Li-
 vii, cum V. Anon. Xyl. Crusier. Palmer. Cf. Polyb. l. 2. Flor.
 l. 2. c. 4. In Cat. l. v. ita adnotatum extat: Ἰνσόμβρες, id
 est, Γαισάται V. Ἰνσιβρες. Anon.

² Vulgo legitur Γεσῶται. Xyl. secundum Polybium legit
Gaesatas, eidem quidem non adsentiens, quod a militiae merce-
 dede sic nominatos perhibet, sed hanc vocem derivans a γαῖσα,
 i. e. ἀκοντάρια, pili genus, derivans, collatis ex Propertio,
 Festo, Virgilio aliisque locis, ita ut dicantur Gaesati, ut dici
 solent funditores, lancearii, cetrati. Ex Servio idem adno-
 tat, fortes viros a Gallis *Gaesos* esse dictos. Cf. si placet,
 Suid. in voce γαῖσα & γεσοί; nec non Hesych. in v. γαισός.
 R. ad haec v. ita habet: „est germanicum vocabulum *Gäste*,
 id est ξένοι; non nomen populi, sed conditionis, milites mer-
 cenarii.“ Ita Oros. l. 4. c. 13. „cum etiam ex ulteriore Gal-
 lia ingens adventare exercitu nuntiaretur, maxime Gaesatorum,
 quod nomen non gentis, sed mercenariorum Gallorum est.“
 Ad quem locum Franc. Fabricius adnotat: apud Plutarchum in
 Marcello hoc nomen corruptum est: legitur enim — γεσῶται,
 quod mendum ego illis acceptum fero, qui παρὰ τὸ γίρας hoc
 nomen deduci putarunt.

ἀλλ' ὡσπερ ἐΦεδρείαν εἰληφότες τὰς Γαλάτας, ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀτρεμήσαντας μαχομένων ἐκείνων, ἔτω τότε δὴ τοῖς νενικηκόσιν ἐπαποδύεσθαι, καὶ προαλειῖθαι χολὴν ἄγοντας. ἔ μὴν ἀλλὰ μέγαν ἢ τε χώρα παρεῖχε φόβον, διὰ τὴν γειτνίασιν ὁμόρῳ καὶ προσοίκῳ πολέμῳ συνοισομένοις ¹, καὶ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῶν Γαλατῶν, ἔς μάλιστα Ῥωμαῖοι δεῖσαι δοκῶσιν, ἅτε δὴ καὶ τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἐξ ἐκείνης δὲ καὶ θέμενοι νόμον, ἀτελεῖς εἶναι στρατείας τὰς ἱερέας, πλήν εἰ μὴ Γαλατικὸς πάλιν ἐπέλθοι πόλεμος. ἐδήλῃ δὲ καὶ τὸν φόβον αὐτῶν ἢ τε παρασκευῆ· (μυριάδες γὰρ ἐν ὄπλοις ἅμα τοσαῦται Ῥωμαίων, ἕτε πρότερον, ἕτε ὕστερον, γενέσθαι λέγονται) καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καινοτομώμενα· οἱ ² βαρβαρικὸν μὲν ἔδεν, ἐδ' ἐκφυλον ἐπιτηδεύοντες, ἀλλ' ὡς ἐνὶ μάλιστα ταῖς δόξαις Ἑλληνικῶς διακείμενοι καὶ πρῶτος πρὸς τὰ θεῖα, τότε τῆ ³ πολέμου συμπεσόντος, ἠναγκάσθησαν εἶξαι λογίοις τισὶν ἐκ τῶν Σιβυλλείων, καὶ ⁴ δύο μὲν Ἑλληνας, ἄνδρα καὶ γυναῖκα, δύο δὲ Γαλάτας ὁμοίως, ἐν τῇ καλεσμένῃ βοῶν ἀγορᾷ κατοροῦσαι ζῶντας, οἷς ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ Νεμβρίῳ μηνὶ δρῶσιν Ἑλλῆσι καὶ Γαλάταις ἀπορρήγτας καὶ ἀθεάτας ἱερουργίας.

IV. Οἱ μὲν ἔν πρώτοι τῶν ἀγώνων, νίκας τε μεγάλας καὶ σφάλματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέγκαντες, εἰς ἔδεν ἐτελεύτησαν πέρασ βέβαιον· Φλαμινίῳ δὲ καὶ Φερρίῳ ⁵ τῶν ὑπάτων, μεγάλαις ἐκστρατευσάντων δυνάμεσιν ἐπὶ

¹ V. συνοισομένεσ. Cat. l. v. Frft.

² Hanc voculam addidit R. de suo, ntpote sine qua claudicet oratio. Anon. βαρβαρ. μὲν γὰρ ἔδεν.

³ Br. haud ineleganter inferi posse videtur: ἴοτε γε ἴξ. R. susp. ἴξ Γαλατικῆ πολέμου, nisi ἴξ πολέμου accipias pro ἴετε ἴξ πολέμου, quod ipsi h. l. minus probatur.

⁴ Copulam de suo R. addidit: cum alias, ea omiffa, paulo ante pro εἶξαι dari deberet εἶξαντες.

⁵ V. Φερρίε. Cat. l. v. Frft.

ἐπὶ τὰς Ἰνσόμβρας ¹; ἄφθη μὲν αἵματι ῥέων ² ὁ δὲ διὰ
 τῆς Πικηνίδος χώρας ποταμὸς, ἐλέχθη δὲ τρεῖς σελή-
 νας Φανῆναι περὶ πόλιν Ἀρίμινον. οἱ δὲ περὶ ταῖς ³
 ὑπατικαῖς ψηφοφορίαις παραφυλάττοντες οἰωνὸς ἱερεῖς,
 διεβεβαίοντο μοχθηρὰς καὶ δυσόρνιας αὐτοῖς γεγονέναι
 τὰς τῶν ὑπάτων ἀναγορεύσεις. εὐθὺς ἔν ἐπεμψεν ἡ
 σύγκλητος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον γράμματα, καλῶσα καὶ
 μεταπεμπομένη τὰς ὑπάτους, ὅπως ἐπανελθόντες ἢ τά-
 χιστα τὴν ἀρχὴν ἀπέιπώνται, καὶ μηδὲν ὡς ὑπατοὶ φθά-
 σασι πρᾶξαι πρὸς τὰς πολεμίας. ταῦτα δεξάμενος τὰ
 γράμματα Φλαμίνιος, ἐ πρότερον ἔλυσεν, ἢ μάχην ⁴
 συνάψας τρέψασθαι τὰς βαρβάρους καὶ τὴν χώραν αὐτῶν
 ἐπιδραμεῖν. ὡς ἔν ἐπανῆλθε μετὰ πολλῶν λαφύρων,
 ἐκ ἀγῆντησεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὅτι καλῶμενος ἐκ εὐθὺς
 υπῆκασεν, ἐδ' ἐπέιδθη τοῖς γράμμασιν, ἀλλ' ἐνύβρισε καὶ
 κατεφρόνησε, μικρὰ μὲν ἐδέησεν ἀποψηφίζεσθαι τὸν
 θρίαμβον αὐτῶν θριαμβεύσαντα δὲ ἰδιώτην ἐποίησεν,
 ἀναγνάσκας ἐξομόσασθαι τὴν ὑπατείαν μετὰ τῶ συνάρχον-
 τος. ἔτω πάντα τὰ πράγματα Ῥωμαίοις εἰς τὸν θεὸν
 ἀνήγετο. μαντεῶν δὲ καὶ πατρίων ⁵ ὑπεροψίαν ἐδ'
 ἐπὶ ταῖς μεγίσταις εὐπραξίαις ἀπεδέχοντο, μείζον ἡγά-
 μενοι

¹ Anon. Ἰνσάβρας. Cat. l. v. (in edit. R. extat Ἰνσάβρας.)

² R. haec vox iteranda videtur sic: αἵματι ῥέων ὁ διὰ τῆς Πικηνίδος χώρας ῥέων ποταμὸς. Vocem Πικηνίδος, uti in annot. R. extat, recepi in textum, auctoritate H. Stephani, sequendo latinam scripturam, pro voce Πικηνίδος, quam dant vulgatae.

³ Br. mavult περὶ τῆς ὑπατικῆς ψηφοφορίας. R. susp. ἐπὶ cum dat. aut παρὰ τῶν ὑπατικῶν ψηφοφορίας.

⁴ Hanc lectionem habet Anon. eumque secutus esse videtur R. In aliis enim edd. prioribus, ipsaque Juntina & Bryani legitur μάχη. Miror tamen, quod contra suam consuetudinem nihil de ratione hujus mutationis observarit.

⁵ H. Steph. rectius videtur καὶ τῶν πατρίων, uti paulo post.

μενοι πρὸς σωτηρίαν πόλεως, τὸ θαυμάζειν τὰ θεῖα τὰς ἀρχοντας, ἢ τὸ κρατεῖν τῶν πολεμίων.

V. Τιβέριος ἐν ¹ Σεμπρόνιος, ἀνὴρ δι' ἀνδρείαν καὶ καλοκαγαθίαν ἐδενὸς ἤτλου ἀγαπηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀπέδειξε μὲν ὑπατεύων διαδόχος, Σικπιώνα Νασικῶν καὶ Γάϊον Μάρκιον· ἤδη δ' ἐχόντων αὐτῶν ἐπαρχίας καὶ στρατεύματα, ἱερατικοῖς ² ὑπομνήμασιν ἐντυχῶν, εἶδεν ἠγνοημένον ἐφ' αὐτῆ τι τῶν πατρίων ³. ἦν δὲ τοῖστον· ὅταν ἀρχῶν ἐπ' ὄρισι καθεζόμενος ἔξω πόλεως οἶκον, ἢ σκηπὴν μεμιθωμένην ⁴, ὑπ' αἰτίας τινὸς ἀναγκασθῆ, μήπω γεγονότων σημείων βεβαίαν ⁵, ἐκανελεθεῖν εἰς πόλιν, ἀφεῖναι ἐρχῆν τὸ προμεμιθωμένου οἴκημα, καὶ λαβεῖν ἕτερον, ἐξ ἧ ποιήσεται τὴν θέαν αὐθις ἐξ ὑπαρχῆς. τῆτ' ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τὸν Τιβέριον, καὶ δις τῷ αὐτῷ χρησάμενος, ἀπέδειξε τὰς εἰρημένους ἀνδρας ὑπάτας. ὕσερον δὲ γνὸς τὴν ἀμαρτίαν, ἀνήνευγε πρὸς τὴν σύγκλητον. ἢ δ' ἐκατεφρόνησε τὰ κατὰ

¹ R. mavult γὰρ, cum Plat. afferat hoc de T. Sempronio pro exemplo, fidem superius dictis adstructurus.

² Ita duobus vocabulis στρατεύματα ἱερατικοῖς R. de suo dedit pro vulg. στρατευματικοῖς: illis jam tenentibus provincias & legiones, pontificales cum inspexisset commentarios. Br. καὶ ante στρατευματικοῖς deleri voluit. Xyl hanc vocem vertit commentarios militares, & intelligit ephemeridas, s. librum, in quem, quid quoque tempore gessisset, scriptum referret. Tudertin. cum libros militarium praeceptorum legeret. Anon. & Ms. Dacer. καὶ ἱερατευτικοῖς. Multum lucis huic loco affert Vel. Max. l. 1. c. 1. qui hanc rem referens ex libris ad sacra populi pertinentibus animadvertisse Sempronium suum errorem docet. Cic. de nat. deor. l. 2. historiam hanc copiose narrat, simpliciter autem scribit libros.

³ V. καὶ τῶν πατρῶ R. monente, fortassis voluit ἐκ 7. π.

⁴ H. Steph. addi vult ἔχων, vel tale aliquid. Anon. post πόλεως addit ἔχων.

⁵ Fove h. v. R. videtur desisse ἐκλειπῶν.

κατὰ μικρὸν ἔτως ¹ ἰελλείμματος, ἀλλ' ἔγραψε τοῖς ἀνδράσι καὶ ἐκεῖνοι τὰς ἐπαρχίας ἀπολιπόντες, ἐπανῆλθον εἰς Ῥώμην ταχὺ, καὶ κατέθεντο τὴν ἀρχὴν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑπερον ἐπράχθη. περὶ δὲ τὰς αὐτὰς ἐκεῖνας χρόνας καὶ δύο ἱερεῖς ἐπιφανέσατο τὰς ἰερωσύνας ἀφῆρέθησαν, Κορνῆλιος μὲν Κέδηγος, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶ ἱερεῖς παρὰ τάξιν ἐπέδωκε. Κεῖντος δὲ Σελπίκιος, ἐπὶ τῷ θύοντος αὐτῶ τὸν κορυφαῖον ἀποβρυῆναι τῆς κεφαλῆς πῖλαν, ὃν οἱ καλέμενοι Φλαμίνιοι Φορῶσιν. Μινυκίε ² δὲ διήλύτωρος ἵππαρχον ἀποδείξαντος Γαίου Φλαμίνιον, ἐπεὶ τρισμὸς ἠκολάθει μυς, ὃν Σόρικα καλεῶσιν, ἀποψηφισάμενοι τέττες, αὐτίς ἐτέρας κατέστησαν. καὶ τὴν ἐν ἔτω μικροῖς ἀκρίβειαν φυλάττοντες, ἀδεμιᾶ προσεμίγνυσαν δευσδαίμονια, τῷ μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ παρεμβαίνειν τῶν πατρίων.

VI. Ὡς δ' ἐν ἐξαμύσαντο τὴν ἀρχὴν οἱ περὶ τὸν Φλαμίνιον, διὰ τῶν καλεμένων μεσοβασιλέων ὑπατος ἀποδείκνυται Μάρκελλος. καὶ παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, ἀποδείκνυσιν αὐτῷ συνάρχοντα Γναίου Κορνῆλιον. ἐλέχθη μὲν ἐν, ὡς πολλὰ συμβατικά ³ τῶν Γαλατῶν, καὶ τῆς βελῆς εἰρηναῖα βελομένης, ὃ Μάρκελλος ἐξετράχυνε τὸν δῆμον ἐπὶ τὸν πόλεμον. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ γενομένης εἰρήνης, ἀνακαινίσαι τὸν πόλεμον οἱ Γεσσάται ⁴ δοκῶσι, τὰς Ἄλπεις ὑπερβαλόντες, καὶ τὰς Ἰνσὺμβρες

¹ Br. rectius videtur lectio Anon. ex Ms. Dacer. καίτοι μικρῶ ὄντος. R. susp. γὰρ παρὰ μικρὸν, errati ob rem tam minutam commissi, seu delicti, cujus alia nulla esset culpa, quam quod res tam minuta praetervisa esset. Πρὸ ἰελλείμματος, teste H. Steph. etiam legitur ἰγκλήματος.

² Steph. Μινυκίε scribi voluit; & ita exhibet Anon. — Xyl. adnotat: „Val. Max. non Minucium, sed Fabium dictatorem nominat: estque id vero propius: siquidem bis dictator fuit Fabius, ut Livius diferte, & antiqua inscriptio, quam Sigonius descripsit, docent.“

³ R. susp. συμβατικά λεγόντων Ἰῶν Γαλ. aut simile quid.

⁴ Anon. Γαισάται. Id. l. seq. Ἰνσὺμβρες.

σόμβρες ἐπύραντες· τρισμύριοι γὰρ ὄντες προσεγένοντο πολλαπλασίοις ἐκείνοις ἔσι, καὶ μέγα Φρονῶντες, εὐθὺς ἐπ' Ἀκέρβρας ὤρμησαν, πόλιν ὑπὲρ ποταμῆ Πάδα ἀνωμισμένην. ἐκείθεν δὲ μυρίας τῶν Γεσσατῶν ὁ βασιλεὺς Βριτόμαρτος ¹ ἀναλαβὼν, τὴν περὶ Πάδου ² χώραν ἐπόρθει. ταῦτα Μάρκελλος πυθόμενος, τὸν μὲν συνάρχοντα πρὸς Ἀκέρβραις ἀπέλιπε, τὴν περὶ τὴν καὶ βαρείαν ὁμῆ πᾶσαν ἔχοντα δύναμιν καὶ τῶν ἰππέων μέρος τρίτον· αὐτὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἰππεῖς ἀναλαβὼν, καὶ τὰς ἐλαφροτάτας τῶν ὀπλιτῶν περὶ ἑξακοσίας, ἤλαυνεν, ἕτε ἡμέρας, ἕτε νύκτας ἀνεῖς τὸν δρόμον, ἕως ἐπέβαλε τοῖς μυρίοις Γεσσαταῖς περὶ τὸ καλέμενον Κλασίδιον ³, Γαλατικὴν κώμην, ἔκ προ πολλῆ Ῥωμαίοις ὑπήκουσεν γεγενημένην. ἀναλαβεῖν δὲ καὶ διαναπαῦσαι τὸν στρατὸν ἔχ ὑπῆρξεν αὐτῷ. ταχὺ γὰρ αἰθήσιν ταῖς βαρβάροις ἀφικόμενος ⁴ παρέχε, καὶ κατεφρονήθη, περὶ μὲν ὀλίγων παντάπασιν ὄντων σὺν αὐτῷ, τὸ δ' ἰππικὸν ἐν ἔδειν λόγῳ τῶν Κελτῶν τιθεμένων. κράτιστοι γὰρ ὄντες ἰππομαχεῖν, καὶ μάλιτα τέτρω διαφέρειν δοκῶντες, τότε καὶ πλήθει πολὺ τὸν Μάρκελλον ὑπερέβαλλον. εὐθὺς ἐν ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἀνακασόμενοι, μετὰ βίας πολλῆς καὶ δεινῶν ἀπειλιῶν ἐφέροντο, τῆ βασιλέως προῖππεύοντος. ὁ δὲ Μάρκελλος, ὡς μὴ φθαῖεν αὐτὸν ἐγνηκλωσάμενοι καὶ περιχυθέντες,
ὀλί-

¹ Anon. Βιδρόμαρος. Xyl. Virdomarus, Livium, Florum, Propertium, aliosque secutus. Dacer. Viridomarus. Tuder-tin. Briomatus.

² Hanc lectt. in accusf. R. revocavit ex Junt. & Ald. Vulgo Πάδα. Idem l. seq. Ἀκέρβραις pro vulg. Ἀκέρβρας de suo.

³ Sic auctoritate Polybii Liviique legi voluit Xyl. & exhibet V. & Anon. Vulgo Καλπίδιον. Praecedens γὰρ dedit R. de suo pro vulg. τὸν καλ.

⁴ Ita cum V. & Anon, legi voluit Br. deditque R. pro vulg. ἀφικόμενοις.

ὀλίγισον¹ ὄντα, τὰς ἴλας ἤγε πόρρω τῶν ἰππέων, καὶ περιήλαυε², λεπτὸν ἐκείνων τὸ κέρασ, ἄχρισ ἔμικρὸν ἀπέχε τῶν πολεμίων. ἤδη δὲ πως εἰς ἐμβολὴν ἐπιστρέφοντος αὐτῶ, συντυγχάνει τὸν ἵππον πηρύντα τῇ γχυρότητι τῶν πολεμίων ἀποτραπέδαι, καὶ βίᾳ φέρειν ὀπίσω τὸν Μάρκελλον. ὁ δὲ τῷτο δείσας, μὴ ταραχῆν ἐκ δεισιδαιμονίας τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεργάσθαι, ταχὺ περισπᾶσας ἐφ' ἡνίκαι τῶ χαλινῶ καὶ περιστρέψας τὸν ἵππον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις, τὸν ἥλιον αὐτὸς προσεκύνησεν, ὡς δὴ μὴ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἐνεκα τέτα, τῇ περιαγωγῇ χρησάμενος. ἔτω γὰρ ἔθες ἐπὶ Ῥωμαίοις προσκυνεῖν τὰς θεὰς, περιστρεφόμενας. αὐτὸν δ' ἤδη προσμιγνύντα τοῖς ἐναντίοις, προσεύξασθαι τῷ Φερτρῷ Διὶ τὰ κάλλιπα τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις ὅπλων καθιερώσειν.

VII. Ἐν τέτῳ δὲ κατιδῶν ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς, καὶ τεκμηράμενος ἀπὸ τῶν συμβόλων ἄρχοντα τῷτον³ εἶναι, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐξελάσας τὸν ἵππον, ὑπηντίασεν ἅμα τῇ Φωνῇ προκλητικὸν ἐπαλαλάζων, καὶ τὸ δόρυ κρᾶδαίνων. ἀνὴρ μεγέθει τε σώματος ἔξοχος Γαλατῶν, καὶ πανοπλίαν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ βαφαῖς καὶ πᾶσι ποικίλμασιν, ὡσπερ ἀτραπὴν διαφείνων εἰλβασαν⁴. ὡς ἔν ἐπιβλέψαντι τὴν Φάλαγγα

¹ Anon. ὀλιγοσόν; quod H. Steph. quin reponi debeat, non dubitavit, & Br. probat. R. tuetur lectionem vulgarem, quae idem significare possit, atque σὺν πάνυ ὀλίγοις ὄντα.

² R. quærit, num προήλαυε?

³ V. τοῖᾶτον. Cat. l. v. Frft.

⁴ Locus hic in vulgatis sic legitur: καὶ πανοπλίᾳ ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ βαφαῖς πᾶσι καὶ ποικίλμασιν, ὡσπερ ἀτραπὴν διαφείρων εἰλβασα. V. dat una voce ἐναργύρῳ; H. Steph. πᾶσι mutandum censuit in πάσαις; Anon. dat καὶ πᾶσι jungendo cum ποικίλμασιν. V. ὡσπερ ἀτραπὴν διαφείρων εἰλβασαν vel εἰλβάση. Cat. l. v. Frft. Br. non placuit διαφείρων. Sulpicatus, Plutarchum hanc similitudinem ab Homero cepisse, cogitavit de reponendo διὰ νεφῶν. Uti nunc legitur, debemus Reiskio.

γα τῷ Μαρκέλλῳ ταῦτα τῶν ὄπλων ἔδοξε κάλλιπα, καὶ κατὰ τέτων ὑπέλαβε πεποιῆσθαι τῷ θεῷ τὴν κατευχὴν, ὤρμησεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα, καὶ τῷ δόρατι διακόψας τὸν θώρακα, καὶ συνεπερσίσας τῇ ῥύμῃ¹ τὰ ἵππα, ζῶντα μὲν αὐτὸν περιέτρεψε, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην πληγὴν ἐνθεῖς², εὐθύς ἀπέκλειεν. ἀποκηδήσας δὲ τὰ ἵππα, καὶ τῶν ὄπλων τὰ νεκρὰ ταῖς χερσὶν ἐφαψάμενος, πρὸς τὸν ἄρανόν³ εἶπεν· Ὡ μεγάλα καὶ ἡγεμόνων ἔργα στρατηγῶν καὶ πράξεις⁴ καὶ περιβλέπων ἐν πολέμοις καὶ μάχαις. Φερέτριε Ζεῦ, μαρτύρομαί σε Ῥωμαίων

1 Ita R. dedit pro vulg. ῥύμη, haec adnotans: „equus Britomari nitebatur in adversum ejus partis, in quam hasta Marcelli nitebatur; equus contendebat aufugere & secum infestorem suum auferre; sed hasta Metelli pectori Britomari infixata retinebat eum, obnixata impetui & cōtentioni equi. Sic, aufugiente equo, Britomarus, sella excussus, relinquebatur humi jacens, ubi deciderat.“

2 Br. maluit ἐνοσίσας, infligens, qua locutione Plut. alibi utatur, cum ipse phrasin ἐντιθέσθαι πληγὴν, nusquam observat. Sed Reiskio iudice aut est latinismus, plagam, vulnus imponere, aut dictio e palestra primum in sermonem graecum immissa, tum ex hoc in latinum quosque translata.

3 R. post h. v. videbatur deesse ἀναβλέψας.

4 V. hunc habet ordinem verborum, quem Br. probavit: ὦ μεγάλα στρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων ἔργα καὶ πράξεις περιβλέπων. R. ad haec: „quamquam ordo a Vulcob. codice proditus factus est planus atque commodus, tamen servandum duxi veterem, ideo, quod alio quoque modo potuit Plat. h. l. scripsisse. Nam si στρατηγῶν non pro gen. plur. nom. subst. στρατηγός habendas, sed pro nom. singul. in partic. praef. aē. a verbo στρατηγεῖν, illudque participium interpreteris dispensans, gubernans; porro si pro περιβλέπων legatur, quod magis placet, περιβλέπων a περιβλεπτός, conspicuus, insignis, existat haec ferme sententia: ὦ μεγάλων ἡγεμόνων ἔργα στρατηγῶν, o magnorum imperatorum facinora gubernans, καὶ πράξεις ἀνδρῶν περιβλέπων ἐν πολέμοις κ. μ. actionesque virorum in bellis & pugnis insignium.“

μαίων τρίτος ἄρχων ἄρχοντα, καὶ βασιλέα στρατηγός, ἰδίᾳ χειρὶ τόνδε τὸν ἄνδρα κατεργασάμενος καὶ κλεινας, σοὶ καθιερῆν τὰ πρῶτα καὶ κάλλιπα τῶν λαφύρων. σὺ δὲ διαδίδε δόξαν ὁμοίαν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῆ πολέμου προ-
 τρεπομένοις. Ἐκ τῆτε συνέμισγον οἱ ἰππεῖς, ἔ δια-
 κερκισμένοι τοῖς ἰππεῦσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς πεζῆς ὁμῆ
 προσφερομένους μαχόμενοι· καὶ νικῶσι νίκην ἰδίαν τε ¹
 καὶ τρόπῳ περιτῆν καὶ παράδοξον. ἰππεῖς γὰρ ἰππεῖς
 καὶ πεζῆς ἅμα τοῦτοι τοσάτους, ἔτε πρότερον, ἔτε
 ἕσπερον, νικῆσαι λέγονται. κλεινας δὲ τὰς πλείους, καὶ
 κρατήσας ὄπλων καὶ χρημάτων, ἐπανήλθε πρὸς τὸν
 συνάρχοντα μοχθηρῶς πολεμῶντα Κελτοῖς περὶ πόλιν
 μεγίστην καὶ πολυαυθραποτάτην τῶν Γαλατικῶν. Μεδιό-
 λαγον καλεῖται, καὶ μητρόπολιν μὲν αὐτὴν οἱ τῆδε
 Κελτοὶ νομίζουσιν· ὅθεν ἐκθύμως μαχόμενοι περὶ αὐ-
 τῆς, ἀντεπολιόρκειν τὸν Κορνῆλιον. ἐπελθόντος δὲ
 Μαρκέλλου, καὶ τῶν Γεσσατῶν, ὡς ἐπύθοντο τὴν τῆ
 βασιλείᾳς ἦσαν καὶ τελευτήν, ἀπελθόντων, τὸ μὲν Με-
 διόλαγον ἀλίσκεται, τὰς δ' ἄλλας πόλεις αὐτοὶ πα-
 ραδιδόασιν οἱ Κελτοὶ, καὶ τὰ καθ' ἑαυτὰς ἐπιτρέπε-
 σι πάντα Ῥωμαίοις· καὶ τέτοις μὲν ἦν εἰρήνη με-
 τρίων τυχεῖσι ².

VIII. Ψηφισαμένης δὲ τῆς συγκλήτης μόνῳ Μαρ-
 κέλλῳ θρίαμβον, εἰσήλαυνε, τῆ μὲν ἄλλη λαμπρότητι
 καὶ πλῆτῳ καὶ λαφύροις καὶ σάμασιν ὑπερφυσίαις αἰχ-
 μαλιῶν, ἐν ὀλίγοις θυμασός· ἠδισον δὲ πάντων θεία-
 μα καὶ καινότατον ἐπιδεικνύμενος αὐτὸν νομίζοντα τῶ
 θεῶ

¹ Anon. & Ms. Dacer. habent ἰδέα 7^ο. Non quidem im-
 probat Br. hanc lectionem, sed tamen receptam tuto retineri
 posse censet, eo sensu, quo Themistocles dicitur ἰδίᾳ 7^ο ἐν
 πᾶσι βαλλόμενος εἶναι. Consentit R. sed post καὶ addi vult
 καινῶ.

² Cum V. dat 7υχῆση, Br. inde veram hanc posse lectionem
 erui 7υχῆσι, sc. αὐτοῖς pro vulg. 7υχῆσα.

θεῶ τῆν τῆ βαρβάρων πανοπλίαν. ἄρουός γὰρ εὐκεάνη ¹
 πρέμνον ἄρειον καὶ μέγα τεμῶν, καὶ ἀσκήσας ὡσπερ
 τροπαιοῦ, ἀνεδήσατο καὶ κατήρτησεν ἐξ αὐτῆ τὰ λά-
 φυρα, κόσμῳ διαδείξας καὶ περιαρμόσας ἔκασον. προΐσ-
 σης ² δὲ τῆς πομπῆς ἀράμενος αὐτὸς, ἐπέβη τῆ τεθρίπ-
 πῃ, καὶ τροπαιοφόρον ἄγαλμα τῶν ἐκείνῃ ³ κάλλιπον
 καὶ διαπρεπέσατον ἐπόμπευε διὰ τῆς πόλεως. ὁ δὲ
 στρατὸς εἶπετο κάλλιστοις ὄπλοις κεκοσμημένος, ἄδων ἅμα
 πεποικημένα μέλη καὶ παιᾶνας ἐπινικίας; εἰς τὸν θεὸν καὶ
 τὸν στρατηγόν· ἔτω δὲ προβάς, καὶ παρελθὼν εἰς τὸν
 νεῶν τῆ Φερετρίης Διὸς, ἀνέστησε καὶ καθιέρωσε, τρίτος
 καὶ τελευταῖος ἄχρι τῆ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ⁴. πρῶτος
 μὲν γὰρ ἀνήνεγκε σκῦλα Ῥωμύλος, ἀπ' Ἄφρωνος τῆ
 Καιρινιῆτος· δεύτερος δὲ Κόσσοσ Κορνῆλιος, ἀπὸ Το-
 λεμνίης Τυρρήνῃ· μετὰ δὲ τάττος Μάρκελλοσ, ἀπὸ Βρι-
 τομάρτεσ ⁵, βασιλέωσ Γαλατῶν· μετὰ δὲ Μάρκελλον ἰδὲ

T 2

εἶς.

¹ Xyl. legit vertitque *εὐκλαία*, & votivam quercum intelli-
 git, quae ad eam rem destinata esset. Steph. legit *εὐκεάτη*,
 arbitratus, *εὐκέατον δρυῶν* esse, quod Virgilius fissile robur appel-
 lavit. Bryano hoc epithetum nimis poeticum, & ab hoc loco
 alienum videtur; mavult *εὐκεραία* vel *εὐκεράτη*, quercumque in-
 telligit late dispessis cornibus, sive ramis, ut apta sit ad arma
 undequaque suspendenda. V. & Anon. dant *εὐκλαίαν*. R. cen-
 set, dictionem Plutarchi receptam esse homericam, & significa-
 re quercum robustam, kernicht, accommodatam foro instru-
 endo, igni alendo, a *καίαν*. Quod Steph. autem annotat, prae-
 cedentes edd. Aldinam Juntinamque non habere *εὐκεάνη*, sed
εὐκλαία — equidem non video. Saltim in Junt. legitur *εὐ-
 κλαία*; in Ald. modo *εὐκλαία*.

² Melius videtur Br. *προσιόσης*.

³ R. monente, redit ad *τεθρίππῃ* — omnium rerum, quas
 spectandas ille triumphalis currus dabat, unum imprimis prae-
 clarum atque spectabile.

⁴ Hanc Anon. lectionem, quam jam Xyl. & Steph. conjec-
 runt, R. recepit pro vulg. *αἰῶνος*.

⁵ Anon. *Βιρομαρτι*.

εἷς. καλεῖται δ' ὁ μὲν θεός, ᾧ πέμπεται ¹; Φερέτριος Ζεὺς, ὡς μὲν ἐνιοὶ Φασίν, ἀπὸ τῶν Φερετρευομένων τροπαίς, κατὰ τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν, ἐτι πολλὴν τότε συμμεμιγμένην τῇ Λατίνων· ὡς δ' ἕτεροι, Διὸς ἐστὶν ἡ προσωνομία κεραυνοβολῆντος. τὸ γὰρ τύπειν Φερίρε ² οἱ Ῥωμαῖοι καλεῖσιν. ἄλλοι δὲ παρὰ τὴν τῶν πολέμου πληγὴν γεγοιῦναι τῆνομα λέγουσι. καὶ γὰρ οὖν ἐν ταῖς μάχαις, ὅταν διώκωσι τὰς πολεμίους, πυκνὸν τὸ Φέρι, τρυτέσι παῖε, παρεργυῶσιν ἀλλήλοις. τὰ δὲ σπύλα Σπόλια μὲν κοινῶς, ἰδίως δ' Ὀπίμια ³, ταῦτα καλεῖσιν. καίτοι Φασίν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, Νεμῶν Πομπήλιον καὶ πρώτων ὀπιμίων καὶ δευτέρων καὶ τρίτων μνημονεύειν· τὰ μὲν πρῶτα λευκὰ, τῶν Φερετρίων Διὸς κελεύοντα κειθιεῖν, τὰ δεύτερα δὲ τῶν Ἄρει, τὰ δὲ τρίτα τῶν Κυρίων· καὶ λαμβάνειν γέρας, ἀσσάρια τριακόσια τὸν πρῶτον, τὸν δὲ δεύτερον διακόσια ⁴, τὸν δὲ τρίτον ἑκατόν. ὁ μὲντοι πολὺς ἔτος ἐπιπρατεῖ λόγος, ὡς ἐκεῖ-

1 Steph. ex quibusdam exemplaribus legit Ὀπίμιος καὶ Φερέτριος Ζεὺς, quoniam ut cognominis *Pheretrius* hic ratio redditur, sic statim post cognominis *Opimius*. Br. autem tuetur receptam lectionem, cum non statim post *Opimii* rationem reddat Plutarchus, sed de spoliis ipsis verba faciat, cum antea nomen, cui sacrandā deportabantur, descripserat.

2 Teste H. Steph. in præced. edd. perperam scriptum fuit Φίρειν. Sic Junt: τὸ γὰρ τύπειν Φίρειν. Ald. τὸ γὰρ τύπειν, Φίρειν.

3 H. Steph. reponendum censet Ὀπίμια, cum latine dicatur *opima* spolia, non *opimia*.

4 Tria hæc numerorum signis, non litteris, expressa sunt in Junt. Ald. & Cratand. τ. (300) π. (80) & ρ. (100). Hanc lectionem secutus est Tudertinus: *secundo octuaginta*. V. qui signa trium numerorum literis s. vocabulis exprimit, exhibet quoque ὀγδοήκοντα. Bene tamen reposuit Xyl. pro litera π litteram σ, qua CC. indicantur, cum contra rationem videtur esse, ut, qui tertia spolia opima retulerit, plus eo accipiat, qui secunda. Consentit Amiotus.

ἐκείνων μόνων ὀπιμίαν ¹ ὄντων, ὅσα ² καὶ παρατάξεως ἕσης, καὶ πρῶτα, καὶ στρατηγῆ στρατηγῶν ἀνελόντος. περὶ μὲν ἔν τετῶν ἐπὶ τοσούτων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν νίκην ἐκείνην καὶ τῷ πολέμῳ τὴν κατάλυσιν ἔτως ὑπερηγάπησαν, ὡσεὶ καὶ τῷ Πυθίῳ χρυσῶν κρατῆρᾶ ἀπὸ λιτρῶν ³ εἰς Δελφῶς ἀποσεῖλαι χαριστήριον, καὶ τῶν λαφύρων ταῖς τε συμμαχίσι μεταδῆναι πόλεσι λαμπρῶς, καὶ πρὸς Ἰέρωνα πολλὰ πέμψαι, τὸν Συρακασίαν βασιλέα, Φίλον ὄντα καὶ σύμμαχον.

IX. Ἀννίβης δ' ἐμβαλόντος εἰς Ἰταλίαν, ἐπέμφθη μὲν ὁ Μάρκελλος ἐπὶ Σιμελίαν, σόλον ἄγων· ἐπεὶ δ' ἦ περὶ Κάννας ἀτυχία συνέπεσε, καὶ Ῥωμαίων ἐν ὀλίγαις μυριάδεις ἐν τῇ μάχῃ διεφθάρησαν, ὀλίγοι δὲ σωθέντες εἰς Κανύσιον ⁴ συνεπεφεύγεσαν· ἦν δὲ προσδοκία, τὸν Ἀννίβαν εὐθὺς ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔλθῃ, ὅπερ ἦν κράτιστον τῆς δυνάμεως ἀνηρηκότα· πρῶτον μὲν ὁ Μάρκελλος ἀπὸ τῶν νεῶν ἐπεμψε τῇ πόλει Φυλακίην, πεντακοσίους καὶ χιλίους ἄνδρας, ἔπειτα δόγμα τῆς βαλῆς δεξιόμενος, εἰς Κανύσιον παρήλθε, καὶ τὰς ἐκεῖ συνειλεγμένους παραλαβῶν, ἐξήγαγε τῶν ἐρυμάτων, ὡς δ' ἐπροσόμενος ⁵ τὴν χώραν. Ῥωμαῖοι ⁶ δὲ τῶν ἡγεμονικῶν καὶ δυνατῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν ἐν ταῖς μάχαις· Φαβίῳ δὲ Μαξίμῳ τῷ πλείστον ἔχοντος ἀξίω-

T 3

μα

1 Hanc lect. cum Anon. dedit R. Vulgo ἑμίαν.

2 Subaud. ληφθῆ. πρῶτα σκῦλα sunt ea, quae Jovi Feretrio consecrabantur. R.

3 Hanc lect. cum Anon. dedit R. Eandem tamen jam in Junt. legere licet. Vulgo λύτρων, quae lect. ex Ald. promanavit. Monet R. deesse numerum, de quo dubitat, num o an λ (70 an 30) fuerit.

4 V. Κανύσιον.

5 Junt. dare προσομένους, R. non observat.

6 R. mavult Ῥωμαίοις, & post ἀνδρῶν — οἱ μὲν πλείστοι; quia alias constructio sit inextricabilis.

μα πίσεως ¹ καὶ συνέσεως, τὸ λίαν ἀπηυριβωμένον ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆ μὴ παθεῖν λογισμοῖς, ὡς ἀργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις καὶ ἀτολμον, ἠτιῶντο· καὶ νομιζόντες ἀποχρῶντα τῆτον ² ἔχειν πρὸς ἀσφάλειαν, ἢ διαρκῆ δὲ πρὸς ἀμυναν στρατηγόν, ἐπὶ τὸν Μάρκελλον κατέφευγον ³ καὶ τὸ Θαρράλεον αὐτῆ καὶ δρακῆριον πρὸς τὴν ἐκείνησ κεραννύντες καὶ ἀρμόττοντες εὐλάβειαν καὶ πρόνοιαν, ποτὲ μὲν ἀμφοτέρως ἅμα χειροτονοῦντες ὑπάτους, ποτὲ δ' ἐν μέρει, τὸν μὲν ὑπατον, τὸν δ' ἀνθύπατον ἐξέπεμπον. ὁ δὲ Ποσειδώνιος Φησί ⁴, τὸν μὲν Φάβιον θυρεὸν καλεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ξίφος. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀννίβας ἔλεγε, τὸν μὲν Φάβιον ὡς παιδαγωγὸν φοβεῖσθαι, τὸν δὲ Μάρκελλον ὡς ἀνταγωνιστὴν. ὑφ' ἧ μὲν γὰρ κωλύεσθαι κακόν τι ποιεῖν, ὑφ' ἧ δὲ καὶ πάχειν.

X. Πρῶτον μὲν ἐν ἀνέσεως πολλῆς καὶ θρασυτήτος ἐκ τῆ κρατεῖν ⁵ τὸν Ἀννίβαν τοῖς στρατιώταις ἐγεγενομένης, τὰς ἀποσιδναμένους τῆ στρατοπέδω καὶ κατατρέχοντας ⁶ τὴν χώραν ἐπιτιμώμενος κατένοπτε καὶ ὑπανή-

¹ R. monente ferri quidem potest haec Plutarchi dictio — opinio fidei atque prudentiae — Mavult tamen idem ἀξίωμα ἀπὸ πίσεως.

² R. susp. ἀποχρῶντα γίνον ἔχειν πρὸς ἀσφάλειαν, ἢ διαρκῆ δὲ πρὸς ἀμυναν εἶναι στρατηγόν. V. διαρκῆ. Junt. exhibet διαρκῆς.

³ Vulg. sic distinguendo legunt: στρατηγόν ἐπὶ τὸν Μάρκελλον, κατέφευγον καὶ γ. θ. H. Steph. interpungendum esse post κατέφευγον, verbum ex vet. cod. adjectum, monuit, eumque secutus est Bryanus. In Junt. & Ald. abest κατέφ. V. autem loco istius dat ἀφεώρων & omittit καὶ ante τὸ θ.

⁴ Quae post h. v. leguntur usque ad ἔλεγε, male omissa sunt in ed. R. Pro Φησί omnes edd. priores dant Φητίν.

⁵ R. susp. ἐκ τῆ τῶν ὑπαίθρων κρατεῖν. Pone στρατιώταις subaudiendum monet αὐτῆ, Hannibalis puta.

⁶ Ita R. dat ex conjectura Bryani. Vulgo κατέχονται. Non loquitur de fixis, sed de errabundis, qui castris dilapsi hac illac palabantur.

ὑπανήλισσε τῆς δυνάμεως· ἔπειτα πρὸς Νέαυ πόλιν καὶ Νάλαυ βοηθήσας, Νεαπολίτας μὲν ἐπέβρωσεν, αὐτὸ καθ' αὐτὰς βεβαίως ὄντας Ῥωμαίοις, εἰς δὲ Νάλαυ εἰσελθόν, εἰσὶν εὐρε, τῆς βελῆς τὸν δῆμον ἀννιβίζοντα μεταχειρίσασθαι καὶ καταρτίσαι μὴ δυναμένης. ἦν γὰρ τις ἀνὴρ, εὐγενείᾳ τε πρωτεύων ἐν τῇ πόλει καὶ κατ' ἀνδρείαν ἐπιφανῆς, ὄνομα Βάνδιος, καὶ τῆτον ἐν Κάνναις περιόπῳ ἀγωνισάμενον, καὶ πολλὰς μὲν ἀνελόντα τῶν Καρχηδονίων, τέλος δ' ¹ αὐτὸν ἐν τοῖς νεκροῖς εὐρεθέντα πολλῶν βελῶν κατάπλεων τὸ σῶμα, Θαυμάσας δ' Ἀννίβας, ἔ μόνον ἀφῆκεν ἀνευ λύτρων, ἀλλὰ καὶ δῶρα προσέθηκε, καὶ Φίλον ἐποίησατο καὶ ξένον. ἀμειβόμενος ἔν ταύτην τὴν χάριν ὁ Βάνδιος, εἰς ἦν τῶν ἀννιβίζόντων προθύμως, καὶ τὸν δῆμον ἰχίαν ἐξηγαγε πρὸς ἀπόσασιν. ὁ δὲ Μάρκελλος ἀνελεῖν μὲν ἄνδρα, λαμπρὸν ἔτω τὴν ψυχὴν ², καὶ κεκοινωνηκότα τῶν μεγίστων Ῥωμαίοις ἀγώνων, ἔχ' ὅσιον ἠγεῖτο· πρὸς δὲ τῷ Φύσει Φιλανθρώπῳ καὶ πιθανὸς ἂν εἰ ἑμιλίας ³ προσάγεθαι Φιλότιμον ἦθος, ἀσπασαμένα ποτὲ τῷ Βανδίᾳ αὐτὸν, ἠρώτησεν, ὅσις ἀνθρώπων εἴη· πάλαι μὲν εὖ εἰδὼς, ἀρχὴν δὲ καὶ πρόφασιν ἐντεύξεως ζητῶν. ὣς γὰρ εἶπε· Λεύκιος Βάνδιος· οἶον ἠθεῖς καὶ Θαυμάσας ὁ Μάρκελλος· Ἦ γὰρ ἐκεῖνος, ἔφη, σὺ Βάνδιος, ἔ πλεῖτος ἐν Ῥώμῃ λόγος ⁴ τῶν ἐν Κάνναις ἀγωνισαμένων,

T 4

ὡς

¹ R. susp. ἦλος δὲ καὶ αὐτὸν. Junt. & Ald post δὲ per comma distingunt.

² Ita R. dedit pro vulg. τὴν ἰύχην, & addidit seq. καί, quod vulgatis deest. Quid? si lect. vulgarem retineas, construasque τὴν ἰύχην cum κακοῖν? Nihil certe mihi peccasse videris contra verbi usum, & textus sensum.

³ Ita R. dedit pro vulg. πιθανὸς ἂν ὁμιλίᾳ καὶ προσάγεθαι, errorem ex parte derivans ex similitudine literae s cum figla καὶ significante.

⁴ R. mavult verba sic esse struata: λόγος, ὡς τῶν ἐν Κ. ἀγ. μόνον, ut de eo, qui omnium, quotquot ad Cannas dimicaverunt, unus solus Paulum non dereliqueris.

ὡς μόνε Παῦλον Αἰμίλιον τὸν ἄρχοντα μὴ προλιπόν-
τος, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἐκεῖνω Φερομένων ¹ βελῶν
ὑποσάντος τῷ σώματι καὶ ἀναδεξαμένε; Φήσαντος δὲ τῷ
Βανδία, καὶ τι καὶ παραφύγκντας αὐτῷ τῶν τραυμάτων
Εἶτα, ἔφη, τηλικαῦτα γνωρίσματα φέρων τῆς πρὸς ἡμᾶς
Φιλίας, οὐ εὐδὺς προσήεις; ἢ κακαὶ σοι ² δοκῶμεν ἀρε-
τὴν ἀρεῖβεσαι Φίλων, ἧς ³ ἔστι τιμὴ καὶ παρὰ τοῖς πο-
λεμίοις; Ταῦτα Φιλοφρονηθεὶς καὶ δεξιωσάμενος, ἔπικον
τε δωρεῖται πολεμιστῆν αὐτῷ, καὶ δραχμὰς ἀργυρίας πεν-
τακοσίας.

XI. Ἐκ τέττε βεβαιότατος μὲν ἦν Μαρκέλλω πα-
ρασάτης καὶ σύμμαχος, δεινότατος δὲ μνηστῆς καὶ κα-
τήγορος τῶν τἀναντία φρονούντων ὁ Βάνδιος. ἦσαν δὲ
πολλοὶ, καὶ διανοῶντο, τῶν Ῥωμαίων ἐπεξιόντων τοῖς
πολεμίοις, αὐτοὶ διαρκάσαι τὰς ἀποσκευάς, διὸ συντά-
ξας ὁ Μάρκελλος τὴν δύναμιν ἐντὸς περὶ τὰς πύλας ἔστη-
σε τὰ σκευοφόρα, καὶ τοῖς Νωλανοῖς διὰ κηρύγματος
ἀπέπεε πρὸς τὰ τεῖχη προσπελάζειν. ἢ γὰρ ὄπλων ἐρη-
μία ⁴ καὶ τὸν Ἀννίβαν ἐπεσπάσατο προσάγειν ἀτακτό-
τερον, ὡς τῶν ἐν τῇ πόλει ταραττομένων. ἐν τέττω δὲ
τῆν

¹ R. monente tantundem esse potest haec dictio, atque τῶν
πρὸς ἐκεῖνον φερομένων. Mavult tamen, ut usitatius, legi τῶν
ἐκεῖνω ἐπιφερ.

² V. ἢ κακῶ σῶ.

³ Ita cum Anon. R. dedit, Vulg. οἷς, cui lectioni Schi-
rach cum Kindio adhaeret: Da wir fogar die Tapferkeit bey
den Feinden hochschätzen. Tudertinus ita: An vero ad retri-
buenda amicorum virtuti praemia, quibus & penes hostes tan-
tus habetur honos, iniquos censuisti.

⁴ Ita ex emend. R. legitur. Vulgo ἦν ἔν ὄπλων ἐρημία,
καὶ. — armorum itaque vacuitas, vel silentium, h. e. quod
extra Nolam nihil hominum armorum, neque conspiceretur
neque audiretur, hoc pelliciebat Hannibalem, ut tanto temerius
atque conturbatius ad Nolae moenia accederet. Br. voluit le-
gi ἔρημα scil. τοῖχη, de quibus Tudertinus expresse: erat in
muris armorum solitudo.

την καθ' αὐτὸν πύλην ἀναπετάσαι κελύσας ὁ Μάρκελλος, ἐξήλασεν ἔχων μεθ' ἑαυτῆ τῶν ἵπποτῶν τὰς λαμπροτάτας· καὶ προσπεσὼν κατὰ σόμα, συνέιχετο τοῖς πολεμίοις. μετ' ὀλίγον δ' οἱ πεζοὶ καθ' ἑτέραν πύλην ἐχώρην μετὰ δρόμου καὶ βοῆς, καὶ πρὸς τάτας ¹ αὐτῶν αὐτῆ Ἀννίβα μερίζοντος τὴν δύναμιν, ἢ τρίτη τῶν πυλῶν ἀνεψώνυτο, καὶ δι' αὐτῆς ἐξέθεον οἱ λοιποὶ, καὶ προσέκειντο πανταχόθεν ἐκπεπληγμένοις τῶ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ κακῶς ἀμυνομένοις τὰς ἐν χερσίν ἤδη, διὰ τὰς ὑπεροπὴν ἐπιφερομένους. κἀνταῦθα πρῶτον οἱ σὺν Ἀννίβῃ Ῥωμαίοις ἐπέδωκαν, ὠθέμενοι Φόνω ² πολλῶ καὶ τραύμασι πρὸς τὸ φρατόπεδον. λέγονται γὰρ ὑπὲρ πεντακισχίλιος ἀποθανεῖν, ἀποκηεῖναι ³ δὲ Ῥωμαίων ἐπλείονας, ἢ πεντακισχίλιος. ἡ δὲ Λίβιος ἔτω μὲν ἐ διαβεβαίηται γενέσθαι μεγάλην ἡττῆα ⁴, ἐδὲ πεσεῖν νεκρὰς τριτάτας τῶν πολεμίων· κλέος δὲ μέγα Μαρκέλλῳ, καὶ Ῥωμαίοις ἐν κακῶν θάρσος ἀπὸ τῆς ¹ μάχης ἐκείνης ὑπέρξει θάυμασόν, ὡς ἐχί ⁵ πρὸς ἀμαχόν, ἐδ' ἀήτητον, ἀλλὰ τι καὶ ⁶ παθεῖν δυνάμενόν διαγωνιζόμενοις πολέμιον.

XII. Διὸ καὶ πατέρα τῶν ὑπᾶτων ἀποθανόντος, ἐνάλει Μάρκελλον ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν διαδοχὴν ἀπόντα,

T 5

καὶ

¹ Ita ex Br. conjectura R. dedit. Vulgo πρὸς γέταις. Sequentia vocabula αὐτῶ ἴδ' idem dedit, resoluto in duos uno, quod legitur in vulgatis, vocabulo αὐτῆ.

² Ita ex Br. conjectura R. dedit. Vulg. Φόβω.

³ scil. λέγονται αὐτοὶ οἱ περὶ τὸν Ἀννίβαν. R.

⁴ Xyl. ad haec: „aut hic, aut apud Livium, aliquantum intercidisse videtur, nisi μνημονικὸν Plutarchi ἀμάρτημα esse credamus. Neque enim Livianum noster numerum refert, neque nostri sit ulla apud Livium mentio: & vero longe amplior atque mirabilior victoria fuisset, si id, quod Livius ita narrat, ut fidem non habeat, verum putaretur.“ Liv. 23, 16.

⁵ Ita R. dedit pro vulg. ἐχί ὡς πρὸς.

⁶ mavult ἀλλὰ τι καὶ αὐτὸν παθεῖν.

καὶ βία τῶν ἀρχόντων, ὑπερέθετο τὴν κατάστασιν, ἕως ἐνεῖνος ἦλθεν ἀπὸ τῶ στρατοπέδου. καὶ πάσαις μὲν ἀπεδείχθη ταῖς ψήφοις ὑπατος· ἐπιβρονθήσαντος δὲ τῷ θεῷ, καὶ τῶν ἱερέων ἐκ αἰσίων τιθεμένων τὸ σημεῖον, ἐμφανῶς δὲ κωλύειν ἰνένυταν, καὶ δεδιότων τὸν δῆμον, αὐτὸς ἐξαμύσατο τὴν ἀρχήν. ἔ μέντοι τὴν στρατείαν ἐφυγεν, ἀλλ' ἀνθύπατος ἀναγορευθεὶς, καὶ πάλιν πρὸς Νῶλαν ἐκανελεύων εἰς τὸ στρατόπεδον, κακῶς ἐποίησε τὰς ἡρημένους τὰ τῷ Φοίνικος. ὡς δ' ὄξειαν ἐπ' αὐτὸν θέμενος βοήθειαν ἐπεῖνος ἤκε, πραγμακμένῳ μὲν ἐκ παρατάξεως ἐκ ἠβελήθη διαγωνίσασθαι, τρέψαντι δὲ τὸ πλείστον ἐφ' ἀρπαγῆν τῷ στρατῷ, καὶ μηκέτι προσδεχόμενῳ μάχην, ἐπεξῆλθε διαδὰς δόρατα τῶν ναυμάχων μεγάλα τοῖς πεζοῖς, καὶ διδάξας πόρρωθεν συντηρᾶσι παίειν¹ τὰς Καρχηδονίους, ἀκοντισὰς μὲν ἐκ ὄντας, αἰχμαῖς

1 R. fatetur, se non videre quo referendum sit συντηρᾶσι, aut quid significet; ad πεζοῖς referri nequire ob interpositum διδάξας, quod accusativum requirat. Quaerit ergo, num συντηρᾶστας legendum? quod si probetur, subaudiendum esse monet τὸν καιρὸν, & addendum προσιόντας, ut sit συντηρᾶστας, προσιόντας παίειν ἵκς K. Ipse tamen intelligit, duram esse hanc dictionem propterea, quod συντηρ. ad Romanos redeat, προσιόντ. autem ad Carthaginienses. In his acquiescens, subjungit, sententiam interim hanc esse: Marcellus docebat pedites suos adventum Carthaginiensium e longinquo observare, & prope venientes, cum nondum intra istum venissent, ferire; docebat eos articulum temporis, quo feriri possent hostes, neque citius, neque tardius, quam contingi illis praelongis hastis navalibus possent. Quid ego sentiam, liceat paucis proferre. Nemini non locum hunc suspectum videri posse, persuasum habeo. Nec medelam, quam R. adhibere voluit, sufficientem censeo. Cum in ipsa Junt. vox παίειν prorsus desit, quod R. non observavit, quaeri potest, annon plura in hac dictione desint, ex. gr. ἐξείδιον εἶναι, ἐξείναι, aut tale quid — *procul observantibus facile quid esse, licere ferire Poenos.* Tuderinus vocem συντηρ. prorsus non nosse videtur, vertens: *eminusque illis ferire Carthaginienses docuerat.*

αἰχμαῖς δὲ χρωμένους ἐκ χειρὸς βραχεῖαις ¹. διὸ καὶ δοκῶσι τότε δεῖξαι τὰ ἰῶτα Ῥωμαίοις, ὅσοι συνέβαλον, καὶ Φυγὴν ἀπροφάσιτον Φυγεῖν, ἀποβαλόντες ἐξ ἑαυτῶν νεκρὸς μὲν γενομένους πεντακισχίλιους, καὶ τῶν ἐλεφάντων τέσσαρας μὲν πεσόντας, δύο δὲ ζωῆς ἀλόντας. ὁ δ' ἦν μέγιστος, ἡμέρᾳ τρίτῃ μετὰ τὴν μάχην ἰππεῖς Ἰβήρων καὶ Νομάδων μιγάδες αὐτομολῶσιν ὑπὲρ τῆς τριακοσίης ². ἔγω πρότερον Ἀννίβα τῷτο παθόντος, ἀλλ' ἐκ ποιήλων καὶ πολυτρόπων συνηρμοσμένον ἐθνῶν βαρβαρικῶν ³ σφάτευμα πλείστον χρόνον ἐν μιᾷ γνώμῃ διαφυλάξαντος ⁴. ἔτοι μὲν ἔνπισοι παρέμειναν εἰς ἅπαν αὐτῷ τε τῷ Μαρνέλλῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν στρατηγοῖς.

XIII. Ὁ δὲ Μάρκελλος ἀποδειχθεὶς ὑπὸς τὸ τρίτον, εἰς Σικελίαν ἐπλευσεν. αἱ γὰρ Ἀννίβα περὶ τὸν πόλεμον εὐπράξιαι Καρχηδονίους ἐπήραυ αὐτίς ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς νήσου, μάλιστα τεταραγμένων τῶν περὶ τὰς Συρακίους, μετὰ τὴν Ἰερωνίμω τῷ τυράννῳ τελευταίῳ. διὸ καὶ Ῥωμαίων ἦν ἐκεῖ προαπεσασμένη δύναμις, καὶ στρατηγὸς Ἀππίος. ταύτην παραλαμβάνοντι τῷ Μαρνέλλῳ προσπίπτουσι Ῥωμαῖοι πολλοί, συμφορᾷ κεχρημένοι τοιαύτη. τῶν περὶ Κάννας παραταξαμένων πρὸς Ἀννίβαν οἱ μὲν ἔφυγον, οἱ δὲ ζῶντες ἤλωσαν, τοσούτον πλῆθος, ὡς δοκεῖν Ῥωμαίοις ⁵ ὑπολει-

¹ V. βραχεῖαν.

² Xyl. assentit Sigonio, ex Livio emendanti ὑπὲρ τῆς χιλίας τριακοσίης.

³ Ita R. dedit de suo. Vulg. βαρβαρικῶν.

⁴ V. παραφυλάξαντος.

⁵ Ita legi voluit Br. & dedit R. pro vulg. Ῥωμαίοις. Et ita dedisse Anonymum, mihi quidem non est dubium. Huc enim cum edit. Frst. indice refero ejus lectionem, non ad locum paulo ante obvium: διὸ καὶ Ῥωμαίων, ad quem Br. Anon. lectionem Ῥωμαίοις retulit.

λείφθαι μηδὲ τὰς τὰ τείχη διαφυλάξοντας. τοῖς δὲ ἄρα τοσῶτο τῷ Φρονήματος καὶ μεγαλοψυχίας περιῆν, ὥστε τὰς μὲν αἰχμαλώτους ἐπὶ μικροῖς λῦτροις ἀποδιδόντος Ἀννίβη μὴ λαβεῖν, ἀλλ' ἀποψηφισαθαι, καὶ περιδεῖν τὰς μὲν ἀναιρεθέντας, τὰς δὲ πραθέντας ἔξω τῆς Ἰταλίας· τῶν δὲ Φυγῆ περιγενομένων τὸ πλῆθος εἰς Σικελίαν ἀποσεῖλαι, διακελευσταμένους Ἰταλίας μὴ ἐπιβαίνειν, ἕως πολεμῶσι πρὸς Ἀννίβαν. ἔτσι δὴ τῷ Μαρκελλῷ παραγενομένῳ προσπεσούνης ἄθροοι, καὶ χαμαὶ καταβαλόντες αὐτὰς, ἦτεν τάξιν ἐπιτίμης¹ στρατείας μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ δακρύων, ἐπαγγελλόμενοι δεῖξειν δι' ἔργων, ἀτυχίᾳ τινὶ μάλλον, ἢ δι' ἀνανδρίαν αὐτῶν, τὴν τροπὴν ἐπέειπν γενομένην. οἰκτεῖρας ἔν αὐτὰς ὁ Μάρκελλος, ἔγραψε πρὸς τὴν σύγκλητον, αἰτέμενος ἐν τέτων ἀεὶ² τῆς στρατιᾶς τὸ ὑπολείπον ἀναπλήρῃν. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων, ἐποίησατο γνώμην ἢ βαλῆ, μηδὲν εἰς τὰ δημόσια πράγματα³ δεῖσθαι Ῥωμαίους ἀνθρώπων ἀνάνδρων· εἰ δὲ βάλεται χρῆσθαι Μαρκελλῶς αὐτοῖς ἴσως⁴, μηδενὶ τῶν ἐπ' ἀνδρεία νομιζομένων σεφάνων καὶ γεῶν τυχεῖν ὑπ' ἄρχοντος. τῆτο τὸ δόγμα

Μάρ-

1 Ita R. dedit de suo, pro vulg. ἐπισήμης, *libnestae militiae*.

2 Br. legi voluit ἐκ τῆτων τῆς στρατ. vocem ἀεὶ plane otiosam censens, quam etiam omnes interpp. omiserint. R. tuetur eundem, idem valentem ac si dixisset, τὸ ἀεὶ ὑπολ. *idemidem deficiens*, hoc est, defectus copiarum, qui quoque tempore essent futuri.

3 V. πραγμάτων. Artic. τὰ ante δημοσ. addidit R. subjungens, legi quoque posse μηδὲν εἰς σωτηρίαν τὰ δημ. πρ. rempublicam ad salutem sui nil egere hominum imbellium.

4 R. primae duae hujus vocabuli literae iteratae videntur ex αὐτοῖς, & ejus loco legendum esse ὅμως vel ὄλως, hoc cum discrimine, ut, si ὅμως usurpetur, comma ei postponatur, ὄλως autem si praeferatur, ei comma praepouatur, & post μηδενὶ addatur ἐξείναι. Pro μηδενὶ Aton. μηδενός.

Μάρκελλον ήλυσε, καὶ μετὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ πόλεμον ἐπανελθὼν, ἐμέμφατο τὴν βελήν, ὡς ἀντὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐ παραχῆσαν αὐτῷ τούτων ¹ δυσυχίαν ἐκνονοῦσαθαι πολιτῶν.

XIV. Τότε δ' ἐν Σικελίᾳ πρῶτον μὲν, ἀδικηθεὶς ὑπὸ Ἴπποκράτης, Συρακυσίων στρατηγῆ, ὃς Καρχηδονίοις χαριζόμενος, καὶ τυραννίδα κλέμενος αὐτῷ, πολλὰς διέφθειρε Ῥωμαίων πρὸς Λεονσίνοις ², [καὶ] εἶλε τὴν τῶν Λεονσίων πόλιν κατὰ κράτος, καὶ Λεονσίνας μὲν ἐκ ήδίκησε, τῶν δ' αὐτομόλων ὅσας ἔλαβε μασιγώσας ἀπέκλεινε. τῆ δ' Ἴπποκράτης πρῶτον μὲν λόγον εἰς τὰς Συρακῆσας προπέμφαντος, ὡς Λεονσίνας ήβηδὸν ἀποσφάττει Μάρκελλος, ἔπειτα δὲ τεταραγμένοις ἐπιπεσόντος, καὶ τὴν πόλιν καταλαβόντος, ἕρας ὁ Μάρκελλος τῷ στρατῷ παντὶ, πρὸς τὰς Συρακῆσας ἐχώρει καὶ καταστρατοπεδεύσας πλησίον, εἰσέπεμψε μὲν πρέσβεις περὶ τῶν ἐν Λεονσίνοις διδάξουσας. ὡς δ' ἐδὲν ἦν ὄφελος, μὴ πειδομένων Συρακυσίων· ἐκράτεν γὰρ οἱ περὶ τὸν Ἴπποκράτην προσβολὰς ἐποιοεῖτο κατὰ γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλασσαν, Ἀππίκ μὲν τὸν πεζὸν ἐπάγοντος στρατὸν, αὐτὸς δὲ πενήρεις ἔχων ἐξήκοντα παντοδαπῶν ὕλων καὶ βελῶν πλήρεις. ὑπὲρ δὲ μεγάλα ζεύγματος νεῶν οὐλίᾳ πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμένων, μηχανὴν ἕρας, ἐπέπλει πρὸς τὸ τεῖχος, τῷ πλήθει καὶ τῇ λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς καὶ τῇ δόξῃ τῇ περὶ αὐτὸν πεποιθίας· ἧς ἄρα λόγος ἐδεῖς ἦν Ἀρχιμήδει καὶ

¹ Junt. τούτων, addito commate.

² Xyl. adnotat: „intercidisse hoc loco non unum atque alterum modo verbum, sed haud paucos versus, facile intelliget, qui historiam Livii l. 24. legerit, vel graeca verba consideraverit.“ R. autem: „aut ante καὶ εἶλε deest aliquod breve verbum, e. c. ἐπέπεσε, aut προσίβαλε, aut καὶ potius delendum est, quapropter unctis inclusi, εἶλε non ad Hippocratem, sed ad Marcellum redit.“

καὶ τοῖς Ἀρχιμήδῃ μηχανήμασιν. ἂν, ὡς μὲν ἔργον
 ἕξιον σπεδῆς, ἄδὲν ὁ ἀνήρ πρᾶξετο, γεωμετρίας δὲ
 παιζέσης ἐγγόνει πάρεργα τὰ πλείεα· πρότερον Φι-
 λοτιμηθέντος Ἰέρανος τῆ βασιλέως, καὶ πείσαντος Ἀρ-
 χιμήδῃ τρέψαι τι τῆς τέχνης ἀπὸ νοητῶν ἐπὶ τὰ σω-
 ματικά, καὶ τὸν λόγον ἀμωσγέπως δι' αἰδήσεως μίξαν-
 τα ταῖς χρείαις, ἐμφανέστερον καταστήσαι τοῖς πολλοῖς.
 τὴν γὰρ ἀγαπωμένην ταύτην καὶ περιβόητον ὀργανικὴν
 ἤρξεντο μὲν κινεῖν οἱ περὶ Εὐδόξου καὶ Ἀρχύταν, ποι-
 κήλοισι τῷ γλαφυρῷ γεωμετρίαν, καὶ λογικῆς καὶ
 πραγματικῆς ἀποδείξεως ἐν εὐπορῆντα προβλήματα δι'
 αἰδητῶν καὶ ὀργανικῶν παραδειγμάτων ὑπερείδουτες 1.
 ὡς τὸ περὶ δύο μέσας ἄλογον 2 πρόβλημα καὶ σοιχεῖον
 ἐπὶ πολλὰ τῶν γραφομένων ἀναγκαῖον εἰς ὀργανικὰς ἐξή-
 γον ἀμφοτέροι κατασκευὰς, μεσογράφας 3 τινὰς ἀπὸ
 καμπύλων γραμμάτων καὶ τμημάτων μεταρμόζοντες.
 ἐπεὶ δὲ Πλάτων ἠγανάκησε, καὶ διετείνατο πρὸς αὐ-
 τὸς, ὡς ἀποκλύνας καὶ διαφθείρουσας τὸ γεωμετρίας
 ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν ἀσωμάτων καὶ νοητῶν ἀποδιδρασκέ-
 σης ἐπὶ τὰ αἰδητὰ, καὶ προσχρωμένῃς αὐτῆς αὐτὴ σώ-
 ματι, πολλῆς καὶ φορτικῆς βαναυσουργίας 4 δεομένω-
 ἔτω

1 Ita jam legi voluit Xyl. & Br. & R. dedit cum Anon. V. in ed. Frft. Cat. ὑπεραδόντες, & Ms. Dacerii, pro vulg. ὑπεριδόντες. R. adnotat: „libenter emendastem hujus loci mendas, si geometriam callerem; totus hic locus mihi caliginosus est.“

2 V. ἀνάλωτον, cujus lectionis etiam H. Steph. meminit. Anon. ἀλόγως vel ἀναλόγως; Posteriozem vocem exhibet etiam Ms. Dacer. Br. mavuit ἀνά λόγον, quoniam ita Diog. Laërt. in Archytæ vita refert, quod primus ille quaesivit δύο μέσας ἀνά λόγον λαβεῖν.

3 Br. legendum censet μεσολάβας. In Cat. Frft. ed. μετωλάβας Am. A.

4 Ita R. dedit cum Anon. & Ms. Dac. Vulgo βαναύσικ ἀργίας. H. Steph. voluit καὶ βαν. ἀργ.

ἔτω διεκρίθη γεωμετρίας ἐκπεσῶσα μηχανικῆ, καὶ περιωραμένη πολὺν χρόνον ὑπὸ Φιλοσοφίας, μία τῶν στρατιωτικῶν τεχνῶν ἐγεγόνει καὶ μέγιστοι καὶ Ἀρχιμήδης, Ἰέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενῆς ἂν καὶ φίλος, ἔγραψεν, ὡς τῇ δοθείσῃ δυνάμει τὸ δοθὲν βάρος κινήσαι δυνατόν ἐστὶ καὶ νεανιευσάμενος, ὡς Φασί, βῶμῃ τῆς ἀποδείξεως, εἶπεν, ὡς, εἰ γῆν εἶχεν ἐτέραν, ἐκίνησεν ἂν ταύτην, μεταβὰς εἰς ἐκείνην. Θαυμάσαντος δὲ τῷ Ἰέρωνος, καὶ δεηθέντος εἰς ἔργον ἐξαγαγεῖν τὸ πρόβλημα, καὶ δεῖξαι τι τῶν μεγάλων κινέμενον ὑπὸ σμικρῆς δυνάμεως, ὀλιγάδα [πριάμενος ¹] τῶν βασιλικῶν, πόνω μεγάλῳ καὶ χειρὶ πολλῇ νεωκρηθεῖσαν, ἐμβαλὼν ἀνδράπων τε πολλῶν, καὶ τὸν συνήθη φόρτον, αὐτὸς ἄνωθεν καθήμενος, ἔμετὰ σπεδῆς, ἀλλ' ἡρέμα τῇ χειρὶ σείων ἀρχὴν τινος πολυσπάσε [μηχανήματος ²] προσηγάγετο, λείως καὶ ἀπλῆως ³ καὶ ὡσπερ διὰ θαλάσσης ⁴ ἐπιθέσαν. ἐκπλαγεὶς ἔν ὁ βασιλεὺς, καὶ συννοήσας τῆς τέχνης τὴν δύναμιν, ἔπεισε τὸν Ἀρχιμήδην, ὅπως αὐτῷ τὰ μὲν ἀμυνομένῳ ⁵, τὰ δ' ἐπιχειρήσει, μηχανήματα κατασκευάσῃ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν πολιορκίας· οἷς αὐτὸς μὲν ἐκ ἐχρήσατο, τῷ βίε τὸ πλεῖ-

στον

¹ Hanc vocem R. uncis includit ut plane supervacaneam & absurdam. „Cur enim Archimedes ab Hierone navigium emerret, ad experimentum in eo faciendum, in gratiam Hieronis, quod Hieron ei hunc ad usum gratuito concedere non solum poterat, sed debebat quoque?“ — At nonne aliud verbum substitui posset, ex. gr. αἰρέμενος, vel tale quid?

² Haec vox abest in Junt. eam abesse quoque in Ald. affirmat Br. nego equidem cum R. qui inde colligit, geminam prodidisse Aldinam. — Tuto quidem deesse potest, cum instrumentum ipsum proprie πολίσπασον vocetur. Vix praecedens τινὸς dedit R. pro vulg. τινά.

³ V. ἀπίσως.

⁴ Post h. v. R. deesse videtur ἢ πιδίκα, per planum solum, tanquam per aequor maris currentem.

⁵ Subaudi ἐπιπήδα. R.

σον ἀπόλεμον καὶ πανηγυρικὸν βίωσας, τότε δ' ὑπῆρχε τοῖς Συρακυσίοις εἰς δέον ἢ παρασκευῆ, καὶ μετὰ τῆς παρασκευῆς ὁ δημιουργός.

XV. Ὡς ἔν προσέβαλον οἱ Ῥωμαῖοι διχόθεν, ἐμπληξίς ἦν τῶν Συρακυσίων, καὶ σιγῇ διὰ δέος, μηδὲν ἂν ἀνθέξειν πρὸς βίαν καὶ δύναμιν οἰομένων τσσαύτην. χάσαντος δὲ τὰς μηχανὰς τῷ Ἀρχιμήδῳ¹, ἅμα τοῖς μὲν πεζοῖς ἀπήντα τοξεύματά τε παντοδαπὰ καὶ λίθων ὑπέρογκα μεγέθη, ῥοῖζω καὶ τάχει καταφερομένων ἀπίστω, καὶ μηδεὸς ὄλως τὸ βρίθας εἰσόντος, ἀθρόος ἀνατρεπύλων τὰς ὑποπίπλοντας καὶ τὰς τάξεις συγχεύων. ταῖς δὲ ναυσὶν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἄφνω ὑπεραιωρέμεναι κεραιαί, τὰς μὲν ὑπὸ βρίθας σπρίζοντος² ἄνωθεν ἰσθῆσαι κατέδυσον εἰς βυθόν, τὰς δὲ χερσὶ σιδηραῖς, ἢ σόμασιν εἰκαστένοις γεράνων, ἀνασπῶσαι πύραυρον ὀρθὰς ἐπὶ πρύμναν ἐβάπτιζον³, ἢ δι' ἀνιτόνων ἔνδον ἐπισπρόμεναι καὶ περιαγόμεναι, τοῖς ὑπὸ τὸ τεῖχος εἰσπεφυκόσι⁴ κρημνοῖς καὶ σκοπέλοις προσήρασσον, ἅμα φθόρῳ πολλῷ τῶν ἐπιβατῶν συντριβομένων. πολλὰκις δὲ μετέωρος ἐξαρθεῖσα ναὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης, δεῖρο κἄκεισε περιδιναμένη καὶ κρεμμυμένη, θέαμα Φρικῶδες ἦν. μέχρις ἔ τῶν ἀνδρῶν ἀπορρίφέντων καὶ διασφενδονιθέντων, κενὴ προσπέσοι τοῖς τείχεσιν, ἢ περιολιθῆ, τῆς λαβῆς ἀνείσης. ἦν δὲ ὁ Μάρκελλος ἀπὸ⁵ τῷ ζεύγματος ἐπῆγε μηχανὴν, σαμβύκη μὲν ἐκαλεῖτο δι' ὁμοιότητά τινα χήματος πρὸς τὸ μασικὸν ὄργανον· ἐτι δ' ἄνωθεν αὐτῆς προσφερομένης πρὸς τὸ τεῖχος, ἐξήλατο

1 Cf. L. IV. dec. III. & Polyb. I. VIII.

2 id est ἐπισηπλόντος, desuper incumbēte, καὶ βεβαίως καὶ σερῶς αὐταῖς ἐπικειμένη καὶ καταβαρύνοντος. R.

3 R. simplex dedit verbum. Vulgo ἀνεβ. Prima syllaba an adhaesisse ei videtur e proximo vocabulo πρύμναν.

4 R. simplex legendum censet, syllaba εἰς e fine vocis ἰσθῆσαι extante.

5 R. aut ἐπι, aut ἐπίρ legendum videtur.

λατο λίθος δεκατάλαυτος ὄλην, εἶτα ἕτερος ἐπὶ τέτω
καὶ τρίτος ὧν οἱ μὲν αὐτῆς ¹ ἐμπεισούτες μεγάλῳ
κλίπῳ καὶ κλύδωνι τῆς μηχανῆς τῆν τε βάσιν συνη-
λόησαν, καὶ τὸ γόμφωμα διέσεισαν καὶ διέσπασαν τῷ
ζεύγματος ὡσε τὸν Μάρμελλον ἀπορέμενον, αὐτὸν τε
ταῖς ναυσὶν ἀποπλεῖν ² κατὰ τάχος, καὶ τοῖς περὶ τοὺς
ἀναχώρησιν παρεγγυῆσαι. βεβουλομένοις δ' ἔδοξεν αὐ-
τοῖς, ἔτι νυκτὸς ³, ἀν δύνωσθαι, προσμιῖξαι τοῖς τεύχεσι
τὰς γὰρ τὼνας, οἷς χρῆσθαι τὸν Ἀρχιμήδην, ῥάμην ἔχον-
τας ⁴, ὑπερπετεῖς ποιῆσαι τὰς τῶν βελῶν ἀφέσεις·
ἐγγύ-

1 H. Steph. legi voluit αὐτοῖς. Br. autem locutionem Anon.
& Ms. Dacer. αὐτῇ probat. R. conjecturam Steph. praeferit —
quae saxa ipsos in homines incidere. Subjungit porro: „οἱ
μὲν ab insequente οἱ δὲ destitutum, prodit defectum. Senten-
tia loci, cum olim adhuc esset integer, haec videtur fuisse:
Saxa irruentia homines quidem elidebant atque comminuebant;
in machinam autem vel ratim quae incurrerent *μεγάλῳ κλίπῳ*.
Ad hunc ferme modum ergo licebit fingere Plutarchum dedisse:
οἱ μὲν αὐτοῖς ἐμπεισόντες τοῖς ἀνθρώποις, vel ἀνδράσι, συντέριψαν
αὐτάς, οἱ δὲ τῷ ζεύγματι προσεχθέντες μεγάλῳ κλ. κ. κλί-
πῆς το μηχανῆς τῆν βάσιν.“ Lacunam adesse, etiam Xyl. an-
notavit.

2 R. ad h. v. ita habet: „ut cum navibus aufugeret retro,
animo agitasse. Actio perfecta dicitur, quae propositum solum
erat. Non subauditur e proximo *παρεγγυῆσαι*. Nam si hoc sub-
audiretur. Non solum aut *ἀπόπλεον*, aut *ἀναχωρεῖν*, foret te-
gendum, sed etiam *αὐταῖς*, ut classis pedestribus copiis oppo-
neretur. Verum sententia haec est: Marcellus abire cum clas-
se, in qua ipse erat, constituerat, & pedestribus copiis permis-
sum imperabat receptum. Sed forte post *παρεγγυῆσαι* deest βέλ-
λειδαι, quo admisso, difficultas omnis hujus loci evanescit.“

3 Post h. v. R. deesse videtur *περὶ ἡμέρας*, adhuc de nocte ten-
tare, num possint ad moenia accedere.

4 Br. placet lectio Anon. *ῥάμην ἔχοντας ὑπερπετεῖς ποιήσεσθαι*.
R. videtur post *ῥχ.* deesse *ποιήσαντας*. Archimedes enim, eo
quod nervos, vel funes, tormentorum suorum fecisset validos,
hoc esse consecutum, ut telorum emissiones sibi omnes essent

ἐγγύθεν ^I δὲ καὶ τελέως ἀπράκτους εἶναι, διασημα τῆς
 πληγῆς ἐκ ἐχέσης. ὁ δ' ἦν, ὡς ἔοικε, καὶ ² ἐπὶ ταῦ-
 τα πάλαι παρεσκευασμένος ὀργάνων τε συμμετρῶς πρὸς
 πᾶν διάσημα κινήσεις, καὶ βέλη βραχέα, καὶ διάδοχος
 ἂ μέγας ³. πολλῶν δὲ καὶ συνεχῶν τραυμάτων οἱ σκορ-
 πίοι,

ultra metas propositas evecta in cassum conciderent. ποιήσασθαι
 est, er hatte sich alle Schüsse überflüchtig gemacht, dadurch daß
 er den Stricken seiner Triebwerke eine gar zu strenge Kraft
 beygebracht hätte.

1 Ita legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἐντεῦθεν.
 Junt. ἀπράκτως pro ἀπράκτοι.

2 Ita R. de suo dedit pro vulg. ὡς ἔοικεν, ἐπὶ γ. etiam ad-
 versus haec paratus & instructus erat.

3 De hoc loco quemvis lectorum haesitaturum esse, facile est
 conjectu. Varia quoque interpretibus criticisque de tollendis
 sive minuendis difficultatibus, hic obviis, placuerunt. R. post
 συμμετρῶς videtur ἔχων deesse, nisi ἦν παρεσκευασμένος accipias
 pro παρεσκευάσατο. Anon. pro διαδ. ἂ μέγ. exhibet καὶ δοκῆς
 ἂ μεγάλοι. Ita saltim ejus lectio in Cat. l. v. Frft. extat. Ex
 ea & Ms. Dacer. Br. scribendum censuit δοκῆς ἂ μεγάλας.
 Bryanum sequitur Kind. Schirach de trabibus minutis nihil
 affert, Liviumque potius secutus esse videtur. Xyl. vertit:
 brevibusque telis, non longe inter se distantibus. Crusenius:
 tela breviora, sed quae mitterentur densiora, multaque & cre-
 bra vulnera inferrent. Tudertin. denique: omnis instrumento-
 rum impetus pro spatii magnitudine per tela perbrevia crebro-
 que repetita. Parvi scorpiones erant dispositi, qui plurimis fre-
 quentissimisque vulneribus ex occulto peterent hostes. In hac
 tanta diversitate sententiarum de hoc loco ejusque interpretatio-
 ne, quid ipse proferre audeam, me maxime esse dubium, lu-
 bentissime fateor. Varie legunt, varie distinguunt, addunt,
 omittunt interpretes, ut nihil certi sane ex illis unquam decer-
 pere queas. Absit ergo, ut lectoris iudicium impediam. Meum
 est, illud pro meis viribus aliquo saltim modo incitare & ad-
 juvare. Ea, quae jam in nostro Plutarcho h. l. habemus, val-
 de manca & mutila censeo; forsitan non nisi fragmenta sunt ul-
 terioris descriptionis, quam Plutarchus ad exemplum Livianae
 relationis dedit. Sin minus, eadem ipsa, quae Livius l. 24, 34.
 pro-

πίλοι, βραχύτονοι μὲν, ἐγγύθεν δὲ πλήξαι παρεσήκασαν, ἀόρατοι τοῖς πολεμίοις.

XVI. Ὡς ἐν προσέμιξαν οἰόμενοι λανθάνειν, αὐ-
 ρις αὐ βέλεσι πολλοῖς ἐντυγχάνοντες καὶ πληγαῖς 1,
 πετρῶν μὲν ἐκ 2 κεφαλῆς ἐπ' αὐτὰς φερομένων ὡσπερ
 πρὸς κάσπετον, τῆ δὲ τείχεος τοξεύματα πανταχόθεν
 ἀναπέμποντος, ἀνεχώρησαν ὀπίσω. κήρυταυθα πάλιν αὐ-
 τῶν εἰς μῆκος ἐπτεταγμένων, βελῶν ἐκθεούλων, καὶ
 καταλαμβανόντων ἀπιόντας, ἐγένετο πολὺς μὲν αὐτῶν
 φθόρος, πολὺς δὲ τῶν νεῶν συγκρησμός, ἔδεν ἀνιδρω-
 σαι τὰς πολεμίας δυναμένων. τὰ γὰρ πλείστα τῶν ὀρ-
 γάνων ὑπὸ τὸ τείχος ἐσνευοποιεῖτο τῷ Ἀρχιμήδει καὶ
 θεομαχῆσιν ἐφέκασαν 3 οἱ Ῥωμαῖοι, μυρίων αὐτοῖς κα-
 κῶν ἐξ ἀφανῆς ἐπιχειρομένων.

XVII. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Μάρκελλος ἀπέφυγέ 4 τε,
 καὶ τὰς σὺν ἑαυτῷ σκιάπων τεχνίτας καὶ μηχανοποιούς
 ἔλεγεν. Οὐ παυσόμεθα πρὸς τὸν γεωμετρικὸν τῆτον

V 2

Βριά-

prolixius refert, paucissimis commemorare voluit. Ex eo cer-
 te Noster multum potest illustrari. Ut interim habeat sciatque
 Lector, quo ego mihi in resarciendo textu non quidem satisfac-
 ci, sed ad aliquem sensum eruendum & verborum constructio-
 nem ordinandam acquiesco, donec feliciori ingenio aut tempo-
 re melius quid dari poterit, ita lego: ὁ δ' ἦν — παρεσκευα-
 σμένους ὀργάνων τε συμμετρίας ἔχων (addo h. v. cum R.) πρ. π.
 δ. κινήσεις, κ. β. βραχέα, ἐντὸς τῆ τείχεος βαλλόμενα διὰ πολ-
 λῶν καὶ συνεχῶν ἰσημάτων (hanc vocem dandam censuit Br. &
 Schirach illis, quae Polybius refert convenienter) παρ' ἃ καὶ
 οἱ σκορπίου, ἃ μεγάλοι μὲν καὶ βραχύτονοι, ἐγγύθεν (ita Br.
 scribendum censuit, deditque R.) δὲ πλήξαι ἐπιτήδειοι vel ἔτοι-
 μοι (hanc vel istam vocem deesse R. censuit) παρεσήκασαν.

1 Ita R. dedit. Vulgo ἐντυγχάνοντες, πληγαί. V. Anon.
 exhibent πληγαῖς. Br. voluit πληγαῖς τε.

2 Anon. μετά. R. mavult κατὰ κεφαλῆς. Idem lin. seq.
 particulam δὲ post τῆ; & mavult ἐπέμποντος pro ἀναπέμπ.

3 V. εὐκείσασαν.

4 V. ἀπέφευγεν.

Βριάρεων πολεμῶντες, ὃς τὰς μὲν ναῦς ἡμῶν καθίζων ¹ πρὸς τὴν Θάλασσαν, παίζων μετ' αἰχῦνης ἐμβέβληκε, τὰς δὲ μυθιαὶς ἐκατόγχειρας ὑπεραίρει, τσαῦτα βάλλων ἅμα βέλη κατ' ἡμῶν; τῷ γὰρ ὄντι πάντες οἱ λοιποὶ Συρακόσιοι σῶμα τῆς Ἀρχιμήδους παρασκευῆς ἦσαν, ἢ δὲ κινῆσα πάντῃ καὶ σρέφουσα ψυχὴ μία· τῶν μὲν ἄλλων ὄπλων ἀτρέμα κειμένων, μόνοις δὲ τοῖς ἐκείνῃ τότε τῆς πόλεως ² χρωμένῃς, καὶ πρὸς ἄμυναν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν. τέλος δὲ τὰς Ῥωμαίους ἔτω περιφόβους γεγονότας ὄρων ὁ Μάρκελλος, ὡς, εἰ καλῶδιον, ἢ ξύλον, ὑπὲρ τῶν τειχῶν μικρὸν ὀφθεῖν προτεινόμενον, τῆτο ἐκεῖνο μηχανὴν τινα κινεῖν ἐπ' αὐτὰς Ἀρχιμήδῃ βοῶντας, ἀποτρέπεσθαι καὶ Φεύγειν· ἀπέχετο μάχης ἀπάσης καὶ προσβολῆς τὸ λοιπὸν, ἐπὶ τῷ χρόνῳ τὴν πολιορκίαν θέμενος. τηλικῶτον μόντοι Φρόνημα καὶ βιάδος ψυχῆς, καὶ τοσούτου ἐκένητο θερμημάτων πλῆτον Ἀρχιμήδους, ὡς, ἐφ' οἷς ὄνομα καὶ δόξαν, ἐκ ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ δαιμονίῃς τινός, ἔχε συνέσεως, μηδὲν ἐδελεῖσαι σύγγραμμα περὶ τέτων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ τὴν περὶ τὰ μηχανικὰ πραγματεῖαν, καὶ πᾶσαν ὅλως τέχνην χρείας ἐφαπτομένην ἀγεννηὴ καὶ βάνουσον ἠγησάμενος, ἐς ἐκεῖνα ³ καταδέσθαι μόνον τὴν αὐτῆ Φιλοτιμίαν, οἷς τὸ

¹ Locum hunc Anon. & Ms. Dacerii, auctoritate Polybii L. 8. & Athen. L. 14. ut putat Bryanus, ita representant: ὃς ταῖς μὲν ναυσὶν ἡμῶν καθίζων ἐκ τῆς θαλάττης, τὴν δὲ σάμβυκην ῥαπίζων μετ' αἰχῦνης ἐμβέβληκεν. Hanc lectionem haud dubie veram censet Schirach, & vertit. In ista autem alluditur ad eam vocabuli *Sambuca* ambiguitatem, ut non modo *bellicam machinam* & *instrumentum musicum*, sed etiam *puellam sambuca canentem* denotet. Cf. Schweighauseri emendationes & observationes in Suidam p. 71. seqq.

² Ita R. cum Anon. & Ms. Dacer. dedit. Vulgo *πολεμίοις*, Pro *χρωμένης* V *χρωμένων* vel *χρωμένως*.

³ Praepositionem addidit R. quam jam H. Steph. omissam esse censuit.

τὸ καλὸν καὶ περιττὸν ἀμιγῆς τῷ ἀναγκαίᾳ πρόσσειν, ἀσύγκριτα μὲν ὄντα τοῖς ἄλλοις, ἔριν δὲ παρέχουσα πρὸς τὴν ὕλην τῇ ἀποδείξει, τῆς μὲν τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, τῆς δὲ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν δύναμιν ὑπερφυῖ παρεχομένης. ἔ γάρ ἐσιν ἐν γεωμετρικῇ χαλεπωτέρας καὶ βαρυτέρας ὑποθέσεις ἐν ἀπλαστέροις λαβεῖν καὶ καθαρωτέροις σοιχείοις γραφομένας. καὶ τῷδ' οἱ μὲν εὐφυῖα τῷ ἀνδρὸς προσάπλκισιν, οἱ δὲ ὑπερβολῇ τι νι πόνος νομίζουσιν, ἀπόνως πεπονημένω καὶ ῥαδίως ἕκαστον εἰκόσ γεγονόεντι. ζητῶν μὲν γὰρ ἐκ ἂν τις εὖροι δι' αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν, ἅμα δὲ τῇ μαθήσει παρίστανται ¹ δόξα τῷ κἄν αὐτὸν εὐρεῖν, ἔτω λείαν ὁδὸν ἄγει ² καὶ ταχεῖαν ἐπὶ τὸ δεικνύμενον. ἔμεν ἄδὲ ἀπιστῆσαι τοῖς περὶ αὐτῷ λεγομένοις ἐσίν, ὡς ὑπ' οἰκείας δὴ τινος καὶ συνοίκου θελγόμενος ἀεὶ σειρήνος, ἐλέλησο ³ καὶ σίτη, καὶ θεραπείας σώματος ἐξέλιπε· βία δὲ πολλάνικ ἐλκόμενος ἐπ' ἀλείμμα καὶ λατρὸν, ἐν ταῖς ἐσχάταις ἔγραφε χήματα τῶν γεωμετριῶν ⁴, καὶ τῷ σώματος ἀλληλιμμένε διῆγε τῷ δακτύλῳ γραμμὰς, ὑπὸ ἡδονῆς μεγάλης κάτοχος ὢν καὶ μεσόληπτος ἀληθῶς. πολλῶν δὲ καὶ καλῶν εὐρετῆς γεγονῶς, λέγεται τῶν Φίλων δεηθῆναι καὶ τῶν συγγενῶν, ὅπως αὐτῷ μετὰ τὴν τελευταίην ἐπισήσῳσι τῷ τάφῳ τὸν περιλαμβάνοντα τὴν σφαῖραν ἐντὸς κύλινδρον· ἐπιγράψαντες τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς τῷ περιέχοντις σφαιρῷ πρὸς τὸ περιεχόμενον.

XVIII. Ἀρχιμήδης μὲν ἔν τοιαῦτος γενόμενος ἀήπτητον ἑαυτὸν τε καὶ τὴν πόλιν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, διεφύλαξε.

V 3

λαξε.

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. περιτταται.

² Ita jam Br. legi voluit, deditque R. Vulg. ἄγαν.

³ R. mavult σαρήνος, ποτῷ ἐλέλησο καὶ σίτη, καὶ θεραπείας. — Id. ex Junt. revocavit ἐξέλιπεν, pro vulg. imperf. ἐξίλαπιν.

⁴ V. γεωγραφικῶν.

λαξε. τῆς δὲ πολιορκίας διὰ μέσσω Μάρκελλος ἦρε ¹ μὲν Μεγαρέας, πόλιν ἐν ταῖς παλαιοτάταις τῶν Σικελιωτίδων· εἶλε δὲ τὸ Ἴπποκράτης πρὸς Ἀκίλλας ² στρατόπεδον, καὶ κατέκλειεν ὑπὲρ ὀψιαιχιλίης, ἐπιπεσὼν χάρκῃα βυλλομένοις. ἐπέδραμε δὲ πολλὴν τῆς Σικελίας, καὶ πόλεις ἀπέστησε Καρχηδονίων ³, καὶ μάχαις ἐνίκησε πάσαις τὰς ἀντιταχθῆναι τολμησαύτας. χρόνῳ δὲ προϊόντι Δάμιππὸν ⁴ τινὰ Σπαρτιάτην ἐκ Συρακυσῶν λαβὼν ἐκπλέουσα αἰχμάλωτον, ἀξιάντων ἐπὶ λύτροις τῶν Συρακυσίων νομίσασθαι τὸν ἄνδρα, πολλάνικς ὑπὲρ τέττε διαλεγόμενος καὶ συντιθέμενος, πύργου τινὰ κατεσκεύαστο, φυλαττόμενον μὲν ἀμελῶς ⁵, ἄνδρας δὲ δυνάμενον δέξασθαι κρύφα, τῷ τείχεσ ἐπιβατῶ παρ' αὐτὸν ὄντος. ὡς ἔν τὸ τε ὕψος ἐκ τῷ πολλάνικς προσιέναι καὶ διαλέγεσθαι πρὸς τὸν πύργον εἰκάσθαι καλῶς, καὶ κλίμακες παρεσιευάθησαν, ἑορτὴν Ἀρτέμιδι τὰς Συρακυσίαις ἄγοντας, καὶ πρὸς οἶνον ὠρμημένους καὶ παιδιᾶν, παραφυλάξας, ἔλαθεν ἔ μόνον τὸν πύργου καταχῶν, ἀλλὰ καὶ κύκλω τὸ τεῖχος παρεμπλήσας ὄπλων, πρὶν ἡμέραν γενέσθαι, καὶ τὰ Ἐξάπυλα διακόψας. ἀρχομένων δὲ κινεῖσθαι καὶ ταράττεσθαι ⁶ τῶν Συρακυσίων πρὸς τὴν αἰθήσιν, ἅμα πανλαχόσθην ταῖς σάλπιγγι χρῆσθαι κελεύσας, Φυγὴν ἐποίησε πολλὴν καὶ φόβον, ὡς ἐδενὸς μέρως

1 H. Steph. legendum censet ἦρα, vel εἶλεν. Pro Μεγαρέας Br. scribendum putat Μεγάραι; a Strabone & Thucydide vocatur Μέγαρα, plur. num. a Livio Megara modo plur. modo sing. num.

2 Xyl. & Anon. legunt Ἀκρίλλας. Livius dat Accillas.

3 V. Καρχηδονίου. In seq. μάχαις ἐνίκη. πάσαις dedit R. de suo pro vulg. μάχαις — πάσαις.

4 Livio est Damaspus.

5 Si Livium hac in re sequi placet, qui contrarium refert, & ob id ipsum intentius custoditam scribit turrim eam; legi posse censet Br. ἐμελῶς.

6 V. παρατάττεσθαι.

ρος ἀναλώτε μένουλος. ἔμεινε δὲ τὸ καρτερώτατον καὶ κάλλιστον καὶ μέγιστον ¹. Ἀχραδινὴ καλεῖται καὶ διὰ τὸ τετειχίσθαι πρὸς τὴν ἔξω πόλιν, ἧς τὸ μὲν Νέαν, τὸ δὲ Τύχην ὀνομάζουσι.

XIX. Καὶ τῶν ἐχομένων ², ἅμα φαίει διὰ ³ τῶν Ἐξαπύλων ὁ Μάρκελλος κατήει, μακαριζόμενος ὑπὸ τῶν ὑφ' ἑαυτὸν ἡγεμόνων. αὐτὸς μέντοι λέγεται κατιδὼν ἀνωθεν καὶ περισκεψάμενος τῆς πόλεως τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἐπὶ πολὺ δακρῦσαι, καὶ τῶ μέλλοντι γίνεσθαι συμπαθῆσαι. ἐννοήσας, ὅσον ἐξ οἴε χῆμα καὶ μορφὴν ⁴ ἐμείψει μετὰ μικρὸν, ὑπὸ ⁵ τῆ στρατοπέδα διαφορηθεῖσα. τῶν γὰρ ἡγεμόνων ἑδείς μὲν ἦν ὁ τολμῶν ἐναυλιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις αἰτεμένοις δι' ἀρπαγῆς ὠφελῆσθαι. πολλοὶ δὲ καὶ πυρπολεῖν καὶ κατασκάπτειν ἐκέλευον. ἀλλὰ τῶτον μὲν ἐδὲ ὅλας ⁶ προσήκατο τὸν λόγον ὁ Μάρκελλος, μάλα δὲ ἄκων βιαθεῖς ⁷ ἔδωκεν ἀπὸ χρημάτων καὶ ἀνδραπόδων ὠφελεῖσθαι, τῶν

V 4

δ'

¹ R. *supr.* μέγιστον, ὃ Ἀχραδινὴ καλεῖται, καὶ διατειχίσθαι πρὸς — interjectis moeniis separata est a reliqua urbe extus sita. Br. particulam καὶ ante διὰ delendam censuit, vel legendum postea αὐτῆς pro ἧς. Hoc pronomen ἧς, R. monente, non est referendum ad Ἀχραδινὴν, sed ad τὴν ἔξ. πόλιν.

² R. *supr.* ἔπι δὲ καὶ γέτ. ἐχομ. Verum his quoque in potestatem nondum redactis.

³ In Vulg. legitur ἅμα φαιδεία. Hoc Xylandro suspectum correxit ex Ms. Dacer. & dedit, uti nunc legitur. V. ἅμα φωτὶ διὰ

⁴ Vulgo legitur ὅσον ἐξ οἴε χῆματος καὶ μορφὴν. Br. vel legi voluit χῆμα, vel delendum καὶ. Prius nunc in textu datur. R. *supr.* ὅσον ἐξ οἴε χῆματος χῆμα καὶ μορφὴν.

⁵ Ita dedit R. cum V. Vulgo ἀπὸ.

⁶ R. *supr.* ἐδ' ὡς προσήκ. ne ad aures quidem (nedum ad mentem) admittebat Marcellus.

⁷ H. Steph. voluit ἄκων⁸ καὶ βιαθεῖς. R. *supr.* ἄκων ἐκβιαθεῖς, expugnatus, quanquam invitissimus annuit. Ἰρὺ ἐκβι. necessarium videtur, minus καὶ addi.

δ' ἔλευθέρων σωμάτων ἀπέειπεν ἄψαθαι· καὶ διεκελεύσατο μήτ' ἀποκτείνειν τινα, μήτ' αἰχλύναι, μήτ' ἀνδραποδίσασθαι Συρακυσίων. ἔ μὴν ἄλλὰ καίπερ ἔστω μετριάσαι δόξας, οἷη δὲ πάχειν ἠγεῖτο τὴν πόλιν, καὶ τὸ συμπαθεῖν καὶ τὸ συναλγεῖν θύμας ἐν τοσούτῳ μεγέθει χαρᾶς ἢ ψυχῆ διέφαιεν, ὁρῶντος ἐν βραχεῖ χρόνῳ πολλῆς καὶ λαμπρᾶς ἀφανισμῶν εὐδαιμονίας. λέγεται γὰρ ἐν ἐλάττονα τῆτον, ἢ τὸν ὕπερον ἀπὸ Καρχηδόνας, διαφορηθέντα πλεῖτον γενέσθαι. καὶ γὰρ τὴν ἄλλην πόλιν ἔ μετὰ πολὺν χρόνον ἀλλῶσαν ἐκ προδοσίας ἐβιάσασατο διαρπάσαι, πλὴν τῶν βασιλικῶν χρημάτων· ταῦτα δ' εἰς τὸ δημόσιον ἐξηρέθη. μάλιστα δὲ τὸ Ἄρχιμήδους πάθος ἠλίασε Μάρκελλον. ἔτυχε μὲν γὰρ αὐτός τι καθ' ἑαυτὸν ἀνασκοπῶν ἐπὶ διαγράμματος· καὶ τῇ θεωρίᾳ δεδωκὼς ἅμα τὴν τε διάνοιαν καὶ τὴν πρόσοψιν, ἔ προήθετο τὴν καταδρομὴν τῶν Ῥωμαίων, ἐδὲ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως· ἀφνω δ' ἐπισάντος αὐτῷ στρατιῶτα καὶ κελεύοντος ἀπολαθεῖν πρὸς Μάρκελλον, ἐκ ἐβάλετο, πρὶν ἢ τελέσαι τὸ πρόβλημα καὶ καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. ὁ δὲ ἐργισθεὶς καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἀνεῖλεν αὐτόν. ἕτεροι μὲν ἐν λέγεσιν, ἐπιστῆναι μὲν εὐθὺς, ὡς ἀποκτείνοντα, ξιφῆρη τὸν Ῥωμαῖον· ἐκεῖνον δ' ἰδούλα δεῖσθαι καὶ ἀντιβολεῖν ἀναμεινῆσαι βραχὺν χρόνον, ὡς μὴ καταλείπη τὸ ζητέμενον ἀτελές καὶ ἀθεώρητον· τὸν δ' ἔ φρονίσαντα διαχρήσασθαι. καὶ τρίτος ἐστὶ ἰ λόγος, ὡς κομίζοντι πρὸς Μάρκελλον αὐτῶ τῶν μαθηματικῶν ὀργάνων, σιμόθηρα καὶ σφαίρας καὶ γωνίας, αἷς ἐναρμόττει τὸ τῆ ἡλίου μέγεθος πρὸς τὴν ὄψιν, στρατιῶται περιτυχόντες, καὶ χρυσοῦν ἐν τῷ τεύχει δόξαντες φέρειν, ἀπέμειναν. ὅτι μέντοι Μάρκελλος ἠλγησε, καὶ τὸν αὐτόχειρα τῆ ἀνδρὸς ἀπεσράφη, καθάπερ ἐναγῆ, τὰς δ' οἰκείας ἀνευρῶν ἐτίμησεν, ὁμολογεῖται.

XX.

1 R. *supr.* καὶ τρίτος δ' ἐστὶ λ.

XX. Τῶν δὲ Ῥωμαίων τοῖς ἐκτὸς ἀνθρώποις δεινῶν μὲν εἶναι πόλεμον μεταχειρίσασθαι, καὶ Φοβερῶν εἰς χεῖρας ἄλθειν νομιζομένων, εὐγνωμοσύνης δὲ καὶ Φιλανθρωπίας, καὶ ὅλως πολιτικῆς ἀρετῆς ὑποδείγματα μὴ δεδωκότων¹, πρῶτος δοκεῖ τότε Μάρκελλος ὑποδειξαι τοῖς Ἑλλησι δικαιοτέρας² Ῥωμαίους. ἔτω γὰρ ἐχρήτο τοῖς συμβάλλουσι καὶ τσοαύτας πόλεις καὶ ἰδιώτας εὐεργέτησεν, ὡς³, εἴ τι περὶ Ἑνναν³, ἢ Μεγαρεῖς, ἢ Συρακουσῆς, ἔργον ἦν εἰργασμένον ἐν ἐπιεικῆς αὐτοῖς, τῆτο τῶν πεπονθότων, αἰτία μᾶλλον, ἢ τῶν πεποιηκότων, δοκεῖν γεγονέναι. μνηθῆσομαι δ' ἐνδὸς ἀπὸ πολεμῶν. πόλις⁴ ἐστὶ τῆς Σικελίας Ἐγγυῖον, ἢ μεγάλη, ἀρχαία δὲ πάνυ, καὶ διὰ Θεῶν ἐπιφάνειαν ἔνδοξος, ὡς καλεῖται Ματέρως. Ἰδρυμα λέγεται Κρητῶν γενέσθαι τὸ ἱερόν· καὶ λόγχασι τινῶς ἐδεικνυσαν καὶ κράνη χαλκᾶ, τὰ μὲν ἔχοντα Μηρίους, τὰ⁵ δὲ Οὐλίξ, τετάρτην Ὀδυσσεῶς, ἐπιγραφᾶς, ἀνατεθειμένων ταῖς Θεαῖς. ταύτην προθυμότητα κερχρηδονιάξασαν Νικίας⁶, ἀνὴρ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἔπειθε μεταστέθαι πρὸς Ῥωμαίους, ἀναφανδὸν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρήρησιαζόμενος, καὶ κακῶς φρονῦνας ἐξελέγχων τὰς ὑπεναντίους. οἱ δὲ Φοβέμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆ καὶ τὴν δόξαν, ἐβλεύσαντο συναρπάσαι καὶ παραδῆναι τοῖς Φοβιξίν. αἰθόμενος ἔν ὁ Νικίας⁷ ἤδη, καὶ παραφυλατ-

V 5

1 R. *supr.* μὴ δεδωκέναι, ut *supra* εἶναι — cum Romani viderentur, documenta nulla dedisse.

2 R. *ma*vult aut δικαιοτάτης, aut αὐτῶν δικαιοτέρας, aequitatis studiosiores, quam ipsi essent.

3 Ita dant V. & Anon. & ita legi voluit Xyl. pro vulg. Αἴτναν, & confirmat Liv. l. 24.

4 V. πόλις γὰρ.

5 Ita R. in *scem.* dedit, referens ad λόγχασι, uti praecedens γὰ μὲν ad κράνη. Vulgo γὰ δὲ.

6 Perpetuo a Tudertino veritur *Hicias*.

7 R. monente deest post h. v. ἐπιβυλόμενον, aut ἡνράμενον, aut simile quid. Seq. partic. παραφυλάττομενον in acc. dant Junt. & Ald. Sic & reddunt Interpp. Vulgo in *nom.* extat.

τόμενον ἀδήλως ἑαυτὸν, ἐξέφερον ἐν Φανεροῦ λόγους περὶ τῶν Ματέρων ἀνεπιτηδεύεις, καὶ πολλὰ πρὸς τὴν νομιζομένην ἐπιφάνειαν καὶ δόξαν, ὡς ἀπιστῶν καὶ καταφρονηῶν, ἔπραττεν ἡδομένων τῶν ἐχθρῶν, ὅτι τὴν μεγίστην αἰτίαν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν, ὧν πείσεται, παρεῖχε. γεγονότων δὲ τῶν πρὸς τὴν σύλληψιν ἐτοιμῶν, ἦν μὲν ἐκκλησία ¹ τῶν πολιτῶν· ὁ δὲ Νικίας μεταξύ τι λέγων καὶ συμβαλεῶν πρὸς τὸν δῆμον, ἐξαίφνης ἀφῆκεν εἰς τὴν γῆν τὸ σῶμα· καὶ μικρὸν διαλιπὼν, οἶον εἰκὸς, ἡσυχίας σὺν ἐκπλήξει γενομένης, τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ περιενεγνῶν, ὑποτρόμω Φωνῇ καὶ βαρεῖα, κατὰ μικρὸν συνίεινων καὶ παροξύνων τὸν ἦχον, ὡς ἑώρα Φρίκη καὶ σιωπῇ κατεχόμενον τὸ θεάτρον, ἀποβρίψας τὸ ἱμάτιον, καὶ περιβῆξάμενος τὸν χιτωνίσκον, ἡμίγυμνος ἀναπηδήσας, ἔθεε πρὸς τὴν ἔξοδον τῆ θεάτρας, βοῶν ὑπὸ τῶν Ματέρων ἐλαύνεσθαι. μηδενὸς δὲ τολμῶντος ἄψαθαι, μὴδ' ἀπαντῆσαι διὰ δεισιδαιμονίαν, ἀλλ' ἐκρηπομένων, ἐπὶ τὰς πύλας ἐξέδραμεν, ἔτε Φωνῆς τινος, ἔτε κινήσεως πρεπέσης δαιμονῶν ² καὶ παραφρονῶν ³ χρησάμενος. ἡ δὲ γυνὴ συνειδυῖα καὶ συντεχνάζεσθαι τῷ ἀνδρὶ, λαβῆσα τὰ παιδιά, πρῶτον μὲν ἰκέτις ³ προευλιπυδεῖτο τοῖς μεγάλροις τῶν θεῶν, ἔπειτα πλανώμενον ἐκείνον προσποιεμένη ζητεῖν, κωλύοντος ἔδενος, ἀσφαλῶς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ διεσώθησαν μὲν ἕτως εἰς Συρακῆσας πρὸς Μάρκελλον. ἐπεὶ δὲ πολλὰ τὰς Ἐγγυῖας ⁴ ὑβρίσαντας καὶ πλημμελήσαντας ἐλθὼν Μάρκελλος

1. Ita ex emend. R. Vulgo ἦν μὲν ἢ ἐκκλ. — R. omisit articulum, auctoritate Juntinae fretus, censensque, vulgarem natam esse ex vitiosa lectione Aldinae, quae est ἦν μὲν ἦν ἐκκλησία. Anon. τις ἐκκλησία.

2 V. δαιμονῶντι. Cat. l. v. Frft.

3 Ita reponi voluit H. Steph. & dat Anon. Vulg. ἰκέτης.

4 Ita scribendum censuerunt Xyl. & H. Steph. In edd. prioribus Ἐγγυῖαι.

λος ἔδωκε πάντας, ὡς τιμωρησόμενος· ὁ δὲ Νικίας ἐδάκρυσε ¹ παρεὼς, τέλος δὲ χειρῶν καὶ γονάτων ἀπλόμενος παρηγεῖτο τὰς πολίτας, ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀρξάμενος· ἐπικλαθεὶς ἄφηκε πάντας, καὶ τὴν πόλιν ἐδὲν ἠδίκησε, τῷ δὲ Νικίᾳ χώραν τε πολλὴν καὶ δωρεὰς πολλὰς ἔδωκε ². ταῦτα μὲν ἔν Πισσειδάνιος ὁ Φιλόσοφος ἰσόρησε.

XXI. Τὸν δὲ Μάρκελλον ἀνακαλησόμενον τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τὸν ἐγχείριον καὶ σύνοικον πόλεμον, ἐπανερχόμενος, τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα τῶν ἐν Συρακῆσαις ἐκίνησεν ἀναθημάτων, ὡς αὐτῷ τε πρὸς τὸν Θρίαμβον ὄψις εἴη καὶ τῇ πόλει κόσμος. ἐδὲν γὰρ εἶχεν, ἐδ' ἐγίνωσκε πρότερον τῶν κομψῶν καὶ περιττῶν, ἐδ' ἦν ἐν αὐτῇ τὸ χάριεν τῆτο καὶ γλαφυρὸν καὶ ἀγαπώμενον· ὄπλων δὲ βαρβαρικῶν καὶ λαφύρων ἐναίμων ἀνάπλεως ἔσα, καὶ περιεσεφανωμένη Θριάμβιον ὑπομνήμασι καὶ τροπαίοις, ἔχ ἰλαρὸν, ἐδ' ἄφοβον, ἐδὲ δειλῶν ³ ἦν θέαμα καὶ τρυφῶντων θεατῶν· ἀλλ' ὥσπερ Ἐπαμεινῶνδας τὸ Βοιώτιον πεδῖον Ἄρεως ὀρχήσαν, Ξενοφῶν δὲ τὴν Ἐφεσον πολέμῳ ἐργαστήριον, ἔτως ἂν μοι δοκεῖ τις τότε τὴν Ῥώμην, κατὰ Πίνδαρον, βαθυπολέμῳ τέμενος Ἄρεως προσειπεῖν. διὸ καὶ μᾶλλον εὐδοκίμησε παρὰ μὲν τῷ δήμῳ ⁴ Μάρκελλος, ἠδοναῖς ἐχέσαις καὶ χάριν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν ὄψεσι τὴν πόλιν κοσμήσας ⁵. παρὰ δὲ τοῖς πρεσβυτέ-

¹ R. susp. ὁ δὲ Νικ. ἦ μὲν πρῶτον ἰδάκρ.

² R. quaerit, num ἔδωκαν — cives sui, non Marcellus?

³ Ex Junt. & Ald. hanc lectionem revocavit R. In vulg. δειλῶν.

⁴ id est, junioribus & rudioribus atque levioribus. Opponuntur πρεσβύτεροι, qui tum adhuc in vivis supererant, prudentiores & graviores. R.

⁵ In Junt. & reliquis primis edd. sic legitur: ἠδοναῖς ἐχέσαις καὶ χάρισιν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν ὄψεσι τὴν

βυτέροις Φάβιος Μάξιμος. ἔδεν γὰρ ἐκίνησε τοῖτον, ἔδὲ μετήνεγκεν ἐν τῆς Ταραντίνων πόλεως ἀλώσεως ¹, ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα χρήματα καὶ τὸν πλῆτον ἐξεφόρησε, τὰ δ' ἀγάλατα μένειν εἶασεν· ἐπειτῶν τὸ μνημονευόμενον· Ἀπολείπωμεν γὰρ, ἔφη, τὰς θεὰς τέτας τοῖς Ταραντίνοις κεχολωμένους. Μάρκελλον δ' ἠτιῶντο ², πρῶτον μὲν, ὡς ἐπίφθονον ποιῶντα τὴν πόλιν, ἔ μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ θεῶν αἰχμαλώτων ἀγομένων ἐν αὐτῇ καὶ πομπευομένων· ἔπειτα ὅτι τὸν δῆμον εἰδιωμένον πολεμεῖν, ἢ γεωργεῖν, τρυφῆς δὲ καὶ ῥυθμίας ἀπειροῦ ὄντα, καὶ, κατὰ τὸν Εὐριπίδειον Ἡρακλέα,

Φαύλων ἀκομψον ³ ἐς τὰ μέγιστα δὲ ἀγαθόν, χολῆς ἐνέπλησε καὶ λαλιᾶς, περὶ τεχνῶν καὶ τεχνιτῶν ἀσεῖζόμενον, καὶ διατρίβοντα πρὸς τέτῳ ⁴ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας. ἔ μὴν ἀλλὰ τέτοις ἐσεμνύετο καὶ πρὸς τὰς Ἑλληνας, ὡς τὰ καλὰ καὶ τὰ θαυμασὰ τῆς Ἑλλά-

τὴν πόλιν. H. Steph. ex vet. cod. reposuit χάριν pro χάρισιν, & ex iisdem addidit κοσμήσας. Anon. & Dacer. ex Ms. habent ἠδονήν. R. monente, novae lectionis a vetusta discrepantia enormior indagatiōnem verae lectionis difficiliorē reddit. Quaerit idem, nom Plut. ita reliquerit: ἠδύνας χλιδὴν ἐχέσαις καὶ χάριν Ἑλληνικὴν, καὶ πιθανότητα, καὶ νῆ Δία ποικιλίαν, ὅψοσι τὴν πόλιν: quorum verborum constructio haec erit: ἠδύνας (id est ἠδεῖαν ποιήσας) τὴν πόλιν ὅψοσι ἐχέσαις χλιδὴν (vel Τρυφὴν vel Γέχνην) Ἑλληνικὴν, καὶ χάριν Ἑλληνικὴν, καὶ πιθανότητα, καὶ, νῆ Δία, ποικιλίαν. V. & Anon. habent διαποικίλας: quod Br. probavit, modo deletur κοσμήσας cum Ald. & Junt.

¹ R. fufp. πόλεως ὑπ' αὐτῆ ἀλώσεως.

² scil. seniores. R.

³ Sic ex R. emendatione. Vulgo Φαῦλον ἀκομψον ὄν. Φαύλων desumpsit ex Anon. — ὄν delevit, quod jam Br. delendum censuit. V. & Anon. ἀκομψον ὄντα. Hoc autem partic. minus videtur necessarium, cum vix praecesserit.

⁴ Sic R. dedit de suo pro vulg. πρὸς τῷτο.

Ἑλλάδος ἐν ἐπισαμένως τιμᾶν καὶ θαυμάζειν Ῥωμαίως διδάξας.

XXII. Ἐνισαμένων δὲ τῶν ἐχθρῶν τῷ Μαρκέλλῳ πρὸς τὸν Θριάμβον, ἐπεὶ καὶ πράξεις τινὲς ὑπολιπεῖς ἦσαν ἔτι περὶ Σικελίαν, καὶ Φθόνον εἶχεν ὁ τρίτος ἱ Θριάμβος, συνεχώρησεν αὐτοῖς τὸν μὲν ἐντελῆ καὶ μέγαν εἰς τὸ Ἄλβανὸν ὄρος ἐξελάσαι, τὸν δὲ ἐλάττω καταγαγεῖν εἰς τὴν πόλιν· ὃν εὔαν Ἕλληνας, ὄβαν δὲ Ῥωμαῖοι καλῶσι. πέμπει δ' αὐτὸν ἐν ἐπὶ τῆ τεθρίππε βεβηκώς, ἔδδὲ δάφνης ἔχων σέφανον, ἔδδὲ περισσολπιζόμενος, ἀλλὰ πεζὸς ἐν βλαύταις ², ὑπ' αὐλητῶν μάλα πολλῶν, καὶ μυρρίνης σέφανον ἐπιπέμμενος, ὡς ἀπόλεμος, καὶ ἠδὺς ὀφθῆναι μᾶλλον, ἢ καταπληκτικὸς καὶ μέγισον ἐμοὶ τεκμήριόν ἐσι τῆ τρόπῳ πράξεως, ἀλλὰ μὴ μεγέθει, διωρίθαι τὰς Θριάμβους τὸ παλαιόν. οἱ μὲν γὰρ μετὰ μάχης καὶ Φόνου τῶν πολεμίων ἐπικρατήσαντες, τὸν Ἀρήϊον ἐκεῖνον, ὡς ἔοικε, καὶ φοβερόν εἰσήγον, ὡσπερ ἐν τοῖς καθαρμοῖς τῶν στρατοπέδων εἰώθεσαν, δάφνη πολλῆ κατασέψαντες τὰ ὄπλα καὶ τὰς κνώδρας· τοῖς δὲ πολέμοι μὲν μὴ δεηθεῖσι στρατηγοῖς, ὁμιλία δὲ καὶ πειθοῖ καὶ διὰ λόγου πάντα θεμένοις καλῶς, οἷον ἐπιπαιανίσαι τὴν ἀπόλεμον ταύτην καὶ πανηγυρικὴν ἀπεδίδεν πομπὴν ὁ νόμος. καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς εἰρήνης μέλος ³. καὶ τὸ μύρτον Ἀφροδίτης φυτὸν, ἢ

¹ Anon. & Ms. Dacer. habent πρῶτος. Xyl. vertit secundus, cum tantum de Gallis antea triumphasset, nec quisquam alium porro ejus triumphum agnoscat scriptor. Br. & R. lectionem receptam retinent, cum & in Pelopida Plutarchus Marcelli τρεῖς Θριάμβ. memoret.

² V. βλαύταις.

³ Ita R. cum Anon. dedit pro vulg. μέλος. Eodem docente μέλος h. l. est res, quae canitur, sive carmen, ore fidibusve, aut tibiis reddendum; sive instrumentam, carmina reddens, pulsatile aut inflatile. αὐλὸς μέλος εἰρήνης, sc. εἰσι (nisi malis ἀφίησι subaudire) erit ergo sententia: tibiis sunt instrumenta, in pace usurpari solita, ad carmina reddendum.

μάλιςα θεῶν ἀπέχθεται βία καὶ¹ πολέμοις. ἔβας δ' ἔ παρὰ τὸν εὐασμὸν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, ὁ θριάμβος ἔτος ὀνομάζεται², (καὶ γὰρ ἐκεῖνον³ ἐφευάζοντες καὶ ἔδοντες παρὰ κέμπασιν) ἀλλ' ὕφ' Ἑλλήνων εἰς τὸ σύνηδες αὐτοῖς παρῆλθαι τῆνομα⁴, πεπεισμένων ἅμα καὶ Διονύσω τι τῆς τιμῆς προσήκειν, ὃν Εὐϊον καὶ Θριάμβον ὀνομάζομεν. ἔχ ἔτω δ' ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῷ μεγάλῳ θριάμβῳ βεβυτεῖν πάτριον ἦν τοῖς στρατηγοῖς, ἐπὶ δὲ τέτῳ πρόβατον ἔβουον. ἔβα δὲ τὰ πρόβατα Ῥωμαῖοι καλεῖσιν, ἐν τέτῳ καὶ τὸν θριάμβον ἔβαν ὀνόμασαν. ἔξιον δὲ καὶ τὸν Λακωνικὸν ἀποθεωρῆσαι νομοθέτην ὑπενανθίως τῷ⁵ Ῥωμαϊκῷ τάξαντα τὰς θυσίας. θύει γὰρ ἐν Σπάρτῃ τῶν ἀποστρατήγων ὁ μὲν δι' ἀπάτης, ἢ πειθῆς, ὁ βέλεται, διαπραξάμενος, βῆν· ὁ δὲ διὰ μάχης, ἀλεκθρούνα. καίπερ γὰρ ὄντες πολεμικώτατοι, μείζονα καὶ μᾶλλον ἀνθρώπων πρέπασαν ἠγγῆντο τὴν διὰ λόγου καὶ συνέσεως πρᾶξιν, ἢ τὴν μετὰ βίας καὶ ἀνδρείας. ταῦτα μὲν ἐν ὅπως ἔχει⁶ σκοπεῖν πάρεσιν.

XXIII.

¹ Hanc partic. copulat. inferunt H. Steph. & V. Vulgo deest.

² In Ald. & Junt. ὀνομάζεται, quod H. Steph. iudice inter ὀνομάζεται & ὀνομάζετο ambiguum est.

³ i. e. illum majorem & splendidiorum triumphum. Ad ἐφευάζ. R. annotat, exspectandum fuisse ἐπευάζειν, quia εὐάζειν cum leni usurpetur. Addit tamen, complura esse verborum huic similitum exempla, in quibus aspiratarum cum lenibus permutatio promiscua habetur.

⁴ Graeci nomen hoc, orationem puta, ad nomen ipsis usu frequentatum εὐας, & ad notiones Graecis populares, detorserunt; ad eis τὸ σύνηδες αὐτοῖς subauditur ὄνομα καὶ δόξαμα. R.

⁵ R. hunc artic. de suo addidit.

⁶ R. sup. ὅπως ἕκαστος γνώμης ἔχει — hac de re statuere cuique licet pro sua cujusque sententia, prout eum animus in hanc illamve partem magis fert.

XXIII. Τῷ δὲ Μαρκελλῷ τὸ τέταρτον ὑπατεύοντος, οἱ ἐχθροὶ τῆς Συρακυσίας ἀνέπεισαν εἰς Ῥώμην ἀφικομένους κατηγορεῖν καὶ καταβοῶν πρὸς τὴν σύγκλητον, ὡς δεινὰ καὶ παράσπονδα πεπονθότας. ἔτυχε μὲν ἔν ἐν Καπιτωλίῳ θυσίαν τινὰ συντελῶν ὁ Μάρκελλος· ἔτι δὲ συγκαθεζομένη τῇ γερουσίᾳ τῶν Συρακυσίων προσπεσόντων, καὶ δεομένων λόγων τυχεῖν καὶ δίκης, ὁ μὴ συνάρχων ἐξεῖργεν αὐτὰς, ἀγανακτῶν ὑπὲρ τῷ Μαρκελλῷ μὴ παρόντος. ὁ δὲ Μάρκελλος εὐθύς ἦκεν ἀπέσας· καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ δίφρῳ καθίσας, ὡς ὑπάτος ἐχρημάτιζεν. ἔπειτα, τῶν ἄλλων τέλος ἐχόντων, καταβάς ἀπὸ τῷ δίφρῳ, καὶ κατασὰς, ὡσπερ ἰδιώτης, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ λέγειν εἰώθασιν οἱ κρινόμενοι, τοῖς Συρακυσίοις ἐλέγχειν αὐτὸν παρεῖχεν. οἱ δὲ δεινῶς μὲν συνεταράχθησαν πρὸς τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ πεποιθὸς τῷ ἀνδρὸς, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὄπλοις ἀνυπόστατον ¹, ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ περιπορφύρῳ Φοβερὸν ἠγᾶντο καὶ δυσαντίβλεπτον. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ παραδαρῦνοντων αὐτὰς τῶν διαφορομένων πρὸς τὸν Μάρκελλον, ἤρξαντο τῆς κατηγορίας, καὶ διεξῆλθον ὅλοφυρμῶ τινι μεμιγμένην δικαιολογίαν· ἧς ἦν τὸ κεφάλαιον, ὅτι, σύμμαχοι καὶ φίλοι ὄντες Ῥωμαίοις, πεπόνθασιν, ἔ πολλοῖς τῶν πολεμίων ἕτεροι στρατηγοὶ μὴ παθεῖν ἐχαρίσαντο. πρὸς ταῦτα ὁ Μάρκελλος ἔλεγεν, ὡς ἀντὶ πολλῶν, ὧν δεδράκασι Ῥωμαῖος κακῶς, ἐδὲν πεπόνθασιν, πλὴν ἂν πολέμῳ καὶ κατὰ κράτος ἀλόντας ἀνθρώπους κωλύσαι παθεῖν ἔ δυνατόν ἴεσιν· ἔτω ² δὲ ἀλῶναι δι' αὐτὰς; πολλὰ προκαλεμένῳ πειδῆναι μὴ ἐθέλησαντας. ἔ γὰρ ὑπὸ τῶν τυράννων πολεμησάσαι βιαθέντας, ἀλλὰ κἀκεῖνας ἐπὶ τῷ πολεμεῖν ἐλέδσαι τυραννήσειν ³. λεχθέντων δὲ τῶν λόγων, καὶ μετισταμέ-

νοις,

¹ Bg. placet: ἦ ἐν τοῖς ὄπλοις ἀνυπόστατα.

² R. quaerit, num αὐτὰς?

³ Hanc lectionem ex Junt. & Ald. revocavit R. Idem valentem

νοις, ὡσπερ εἶωθεν, ἐν τῆς βελῆς τοῖς Συρακυσίοις συνεξήληθε Μάρκελλος, ἐπὶ τῶ συνάρχοντι ποιησάμενος τὴν σύγκλητον· καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῆ βουλευτηρίᾳ διέτριβεν, ἕτε Φόβῳ διὰ τὴν δίκην, ἕτε θυμῶ πρὸς τὰς Συρακυσίαις, τῆ συνήθεσ ¹ μεταβαλὼν κατασῆματος, ἀλλὰ πρῶτως πάνυ καὶ κοσμίως τὸ τῆς δίκης τέλος ἐνδεχόμενος. ἐπεὶ δὲ διημέχθησαν αἱ γνώμαι, καὶ νικῶν ἀπεδείχθη, προσπίπτασιν αὐτῶ οἱ Συρακυσιοί, μετὰ δακρύων δεόμενοι τὴν ὀργὴν [τὴν ²] εἰς αὐτὰς ἀφιέναι τὰς παρόντας, οἰκτεῖραι δὲ τὴν ἄλλην πόλιν, μεμνημένην ἔν ἔτυχεν αἰεὶ καὶ χάριν ἔχουσαν· ἐπιπλαθεὶς ἔν ὁ Μάρκελλος, τέτοις τε διηλλάγη, καὶ τοῖς ἄλλοις Συρακυσίοις αἰεὶ τι πρᾶτῶν ἀγαθὸν διετέλει. καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, καὶ τὰς νόμους, καὶ τῶν κημάτων τὰ περιόντα βέβαια παρέχευ ἢ σύγκλητος. ἀνθ' ὧν ἄλλας τε τιμὰς ὑπερφυεῖς ἔχε παρ' αὐτοῖς, καὶ νόμον ἔδευτο τοῖστων, ὅπῳτ' ἂν ἐπιβῆ Σικελίας Μάρκελλος, ἢ τῶν ἐγγόνων τις αὐτῆ, σεφανηφορεῖν Συρακυσίαις ³, καὶ θύειν τοῖς θεοῖς.

XXIV. Τὰν τεύθειν ἤδη τρέπεται πρὸς Ἀννίβαν, καὶ τῶν ἄλλων ὑπᾶτων καὶ ἡγεμόνων σχεδὸν ἀπάντων μετὰ τὰ ἐν Κάνναις ἐνὶ στρατηγῆματι, τῶ Φυγομαχεῖν, χρω-

lentem ac τυραννῆσοντας — Ipsos Syracusanos sibi delegisse ultro principes, atque suis cervicibus imposuisse, qui tyrannidem in se exercerent, hoc cum pacto, ut cum Romanis bella gererent. Vulgo τυραννᾶτας. V. τυραννᾶσιν.

1 Br. mavult γ, γᾶ, vel antea ἕτε γ, Φόβῳ.

2 R. hunc artic. ut delendum, uncis inclusit — ut *Syracundiam in se, legatos Syracusanorum, jam praesentes, effunderent, absenteibus vero parcerent*. Cur effunderent, & parcerent, cum sermo referatur ad Marcellum, αὐτῶ προσπίπτεισιν? — Br. maluit ὀργὴν μὲν, cum sequatur οἰκτεῖραι δὲ. Idem probavit ἐφιέναι, quod dat Anon.

3 V. Συρακυσίοις; forsitan ex Junt, quae eundem casum exhibet.

χρωμένων ἐπὶ τὸν ἄνδρα, παρατάττεσθαι δὲ καὶ συμπλέκεσθαι μηδενὸς τολμῶντος, αὐτὸς ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὄρμησεν ὀδὸν οἴομενος, τῷ δοκῶντι καταλύσειν ¹ Ἀννίβαν χρόνῳ, πρότερον ἐκρίβεῖσάν ὑπ' ἐκεῖνε λήσεσθαι τὴν Ἰταλίαν· καὶ τὸν Φάβιον, αἰετῆς ἀσφαλείας ἐχόμενον, ἐ καλῶς ἐκεῖνης ἰᾶσθαι τὸ νόσημα, τῆς πατρίδος ² περιμένοντα τῇ ῥώμῃ μαραινομένη συναποσβῆναι ³ τὸν πόλεμον, ὥσπερ ἰατρῶν τὰς ἀτόλμας καὶ δειλὰς πρὸς τὰ βοηθήματα, τῆς νόσε παρακμὴν τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἠγχεμένους ⁴. πρῶτον μὲν ἔν τὰς Σαυνιτικὰς πόλεις μεγάλας ἀφεσώσας ἑλὼν, σίτον τε πολὺν ἀποκείμενον ἐν αὐταῖς, καὶ χρήματα, καὶ τὰς Φυλάσσοντας Ἀννίβη στρατιώτας, τριχιλίους ὄντας, ἔλαβεν. ἔπειτα τῷ Ἀννίβη Φέλβιον Γναίου ἀνδύπατον ἐν Ἀπυλίᾳ κατακρίναντος ⁵ μὲν αὐτὸν σὺν ἑνδεκα χιλιάρχοις, κατακόψαντος δὲ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεῖστον, ἐπεμψεν εἰς Ῥώμην γράμμα-

τα,

1 Ita R. in fut. dedit pro vulg. καταλύσειν. — quod tempus non videretur Hannibalis nervos ipsummet esse incisurum, eodem illo tempore totam Italiam prius pestum esse iturum, nemine sentiente, quam ei succurri posset.

2 Ita dedit R. de suo. Vulgo ἐ καλῶς ἔχων ἰᾶσθαι τὸ νόσημα τῆς πατρίδος, περιμένοντα. — *Excivis redit ad Italiam; noui bene sunare illum conari illius (Italiae) morbum, eo, quod expectaret, donec cum robore patriae marcescente bellum quoque ipsum extingueretur.*

3 V. συναποσβῆναι, ἀποσβῆναι. In vetustis edd. legitur συναποσβῆναι.

4 Sic correxit R. suo arbitratu, *existimantes, cum venisere atque concidere vigorem & vehementiam morbi, cum vires fuerint exinanitae.* Vulgo πρὸς τὰ βοηθήματα τῆς νόσε, παρακμὴν τῆς δυνάμεως ἐξανάλωσιν ἠγχεμένους. V. ἀκμὴν pro παρακμὴν.

5 R. non probat hoc compositum; mavult aut simplex κτείναντος, aut κατακρίβεντα, vel καταστρατοπεδεύοντα, vel κατακαχθέντα, vel κατακρίβεντα κτείναντος. Pro Φέλβιον V. Βέλβιον.

τα, τὰς πολίτας παρακαλῶν θάρρειν· αὐτὸς γὰρ ἤδη βαδίζειν, ὡς ἀφέλοιτο τὴν χαρὰν ¹ Ἀννίβη. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Λίβιος Φησιν ἀναγνωθέντα τὰ γράμματα μὴ τῆς λύπης ἀφελεῖν, ἀλλὰ τῷ φόβῳ προσθεῖναι· τῶν Ῥωμαίων μείζον ἠγχεμένων τῷ γεγονότος τὸ κινδυνευόμενον, ὅσω Φελβία κρείττων ἦν Μάρκελλος. ὁ δ', ὥσπερ ἔγραψεν, εὐθὺς Ἀννίβαν διώπων εἰς τὴν Λευκανίαν ἐνέβαλε, καὶ περὶ πόλιον Νομίερωνα καθήμενον ὑπὲρ λόφων ὀχυρῶν καταλαβὼν, αὐτὸς ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε. τῇ δ' ὑπεραίᾳ πρότερος εἰς μάχην παρατάξας τὸ εἰσάτευμα, καὶ ² καταβάντος Ἀννίβη, συνέβαλε μάχην, κρίσιν δὲ λαβῆσαν, ἰχυρὰν δὲ καὶ μεγάλην γενομένην. ἀπὸ γὰρ ὥρας τρίτης συμπεσόντες, ἤδη σκότους μόλις διέλυσαν ³. ἅμα δ' ἡμέρα προαγαγὼν αὐθις τὸ εἰσάτευμα, παρέταξε διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ προκαλεῖτο διαγωνίσασθαι περὶ τῆς νίκης ⁴ τὸν Ἀννίβαν. ἀναξεύξαντος δ' ἐκείνου, σκυλεύσας τὰς πολεμικὰς νεκρὰς, καὶ θάψας τὰς φίλας, ἐδίωκεν αὐθις, καὶ πολλὰς μὲν ὑφέντος ἐνέδρας, ἄδεμιχ περιπεσῶν, ἐν δὲ πᾶσι τοῖς ἀκροβολισμοῖς πλεῖον ⁵ ἔχων, ἐθαυμάζετο. διὸ καὶ τῶν ἀρχαιρεσίων ἐπειγόντων ⁶, ἔδοξε τῇ βελῆ μᾶλλον ἐκ

¹ Sic legendum censuit Br. deditque R. pro vulg. χάραν. Cf. Liv. l. 27. c. 2.

² Br. haec partic. redundare videtur, ex initio seq. vocis orta. R. eam servari posse censet, si sic accipiatur, ac si Plutarch. scripsisset, καὶ Ἀννίβη καταβάντος, cum etiam Hannibal e montibus descendisset.

³ R. susp. διελύθησαν.

⁴ V. δίκης. Id. lin. seq. πολεμικὰς pro πολεμικῆς. Cat. l. v. Frft.

⁵ Ita H. Steph. scribendum censuit, & dedit R. cum V. & Anon. pro vulg. πλεῖον.

⁶ Anon. (non ut in ed. R. extat, Vulc.) ἐπειγασῶν. Bene autem monet R. utrumque perinde usurpari & αἱ ἀρχαιρεσίαι & τὰ ἀρχαιρεσίαι. In Junt est ἀρχαιρεσιῶν, cui conveniret ἐπειγασῶν. Extat tamen ἐπειγόντων.

ἐκ Σιμελίας τὸν ἕτερον ἀπάγειν¹ ὑπάτον, ἢ Μάρκελλον Ἄννιβαν συνηρημένον κινεῖν. ἐλθόντα δ' ἐκέλευεν εἰπεῖν δικιάτωρα Κόϊντον Φάβιον². ὁ γὰρ δικιάτωρ ἐκ ἔστιν ὑπὸ τῶ πλῆθους, ἔδὲ τῆς βελῆς αἰρετός, ἀλλὰ τῶν ὑπάτων τις, ἢ τῶν στρατηγῶν, προελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὃν αὐτῷ δοκεῖ, λέγει δικιάτωρα. καὶ διὰ τῆτο δικιάτωρ ὁ ῥηθεὶς καλεῖται. τὸ γὰρ λέγειν Δίνερε Ῥωμαῖοι καλεῖσιν. ἔνιοι δὲ τὸν δικιάτωρα, τῷ μὴ προτιθέναι ψῆφον, ἢ χειροτονίαν, ἀλλ' ἀφ' αὐτῶ τὰ δόξαντα προστάττειν³, ἕτως ἠνομάθαι. καὶ γὰρ τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἑλληνες μὲν διατάγματα, Ῥωμαῖοι δ' Ἐδικία προσγορεύουσιν.

XXV. Ἐπεὶ δ' ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Σιμελίας ὁ τῶ Μαρκέλλου συνάρχων, ἕτερον ἐβάλετο λαβεῖν⁴ δικιάτωρα, καὶ βιασθῆναι παρὰ γνώμην μὴ βελομένους, ἐξέπλευσε νυκτὸς εἰς Σιμελίαν. ἕτως ὁ μὲν δῆμος ἠνόμασε δικιάτωρα Κόϊντον Φάβιον. ἢ βελῆ δ' ἔγραψε Μαρκέλλου κελεύεσα τῆτον εἰπεῖν⁵. ὁ δὲ πειθεὶς ἀνεῖπε καὶ συνεκεκύρωσε τῶ δῆμῳ τὴν γνώμην. αὐτὸς δὲ πάλιν ἀνθύπατος εἰς τῆπιὸν ἀπεδείχθη. συνθήμενος δὲ πρὸς Φάβιον Μάξιμον, ὅπως ἐκεῖνος μὲν ἐπιχειρῆ Ταραντίνοισι, αὐτὸς δὲ συμπλεκόμενος καὶ περιέλκων Ἄννιβαν, ἐμποδῶν ἢ τῶ βοηθεῖν πρὸς ἐκεῖνον, ἐπέβαλλε⁶ περὶ

X 2

Κανύ-

1 Ita R. de suo dedit pro vulg. ὑπάγον. Teste H. Steph. quidam codd. habent τὸν ἕτερον ἐχθρὸν ὑπάγον ὑπάτον.

2 Br. cum Xyl. & Guarino ex Livio legendum censet Φέλβιον. Ita & Schirach vertit.

3 V. addit καὶ λέγειν.

4 R. ad h. v. — „sumere, deligere, vel accipere sibi delatum, commendatum, iussum. Suspiciatus tamen aliquando sum de βαλεῖν, id est προβαλεῖν, vorschlagen, nuncupare, edere.“

5 R. mavult ἀνεῖπεῖν.

6 R. ad haec: „πρὸς ἐκεῖνον ἐπέβαλλε — verba haec non intelligo.“ Sane non mirum, lectorem illis vexari, praesertim cum

Κανύσιον, καὶ πολλὰς ἀλλάσσουντι στρατοπεδείας καὶ Φογομαχῶντι πανταχόθεν ἐπεφαίνετο. τέλος δ' ἰδρυθέντα¹ προσκείμενος ἐξανίστη τοῖς ἀκροβολισμαῖς. ὀρμήσαντος² δὲ μάχεσθαι, δεξιόμενος ὑπὸ νυκτὸς διελύθη· καὶ μεθ' ἡμέραν αὖθις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐωρᾶτο τὸν στρατὸν ἔχων παρατεταγμένον, ὥστε τὸν Ἀννίβαν περιαλγῆ γενόμενον, τὰς Καρχηδονίας ἀδροῖσαι, καὶ δεηθῆναι τῆν μάχην ἐκείνην ὑπὲρ πασῶν ἀγωνίσασθαι τῶν ἐμπροσθεν. Ὁρᾶτε γὰρ, εἶπεν, ὡς ἐδ' ἀναπνεῦσαι μετὰ νίκης τούτου, ἐδὲ χολῆν ἄγειν κρατῆσιν ἡμῖν ἐσιν, εἰ μὴ τῆτον ὡσαύμεθα τὸν ἄνθρωπον. ἐκ τέττε συμβαλόντες ἐμάχοντο. καὶ δοκεῖ παρὰ τὸ ἔργον ἀκαιρῶ στρατηγήματι χρώμενος ὁ Μάρκελλος σφαλῆναι. τῆ γὰρ δεξιῇ πονῶντος, ἐκέλευσε τῶν ταγμάτων³ εἰς τὴν ἐμπροσθεν προελθεῖν. ἡ δὲ μετακίνησις αὕτη ταραξάσα τὰς μαχομένους, παρέδωκε τὸ νίκημα τοῖς πολεμίοις, ἐπιλαοσίῳ ἐπὶ διχιλλοῖς Ῥωμαίων πεσόντων. ἀναχωρήσας δ' ὁ Μάρκελλος εἰς τὸν χάρακα, καὶ συναγαγὼν τὸν στρατὸν, ὁρᾶν ἔφη Ῥωμαίων ὅπλα πολλὰ καὶ σώματα,

Ῥω-

cum commate separari soleant. Quid, si praemisso commate legas: Ἐπὶ πρὸς ἐκεῖνον πολεμεῖν ἐπίβαλε, hanc partem in se suscepit, ut contra istum gereret bellum? Frequentior quidem est locutio ἐπιβάλλεσθαι; attamen etiam in ipso Plutarcho obvia ἐπιβάλλειν τινί, animum applicare ad aliquid, aggredi, capessere aliquid. Suspicabar etiam, nam παρενέβαλλε possit substitui, eo sensu, quo a Suida per παρατάττεσθαι, aciem instruere, explicatur, & παρεμβολή per στρατόπεδον in genere, ut fit: contra eum est castra metatus, sive aciem tenuit instructam ad Canusium.

1 V. ἰδρυθέντα.

2 R. mavult ὀρμήσαντα, ut planius.

3 Xyl. deesse censuit ἐν post ταγμάτων. Br. autem, collato Livii loco, l. 27. c. 13. notae numerales ιη excidisse videntur, ad designandam legionem duodevigesimalam, quam Marcellus in primam aciem induxerat. R. susp. τῶν ὑστέρων ιε ταγμάτων, posteriorum cohortium aliquam in primam aciem procedere.

Ῥωμαῖον δὲ μηδένα ὄραν. αἰτεμένων δὲ συγγνώμην, ἐν ἔφῃ εἰδόναι νενικημένοις, ἂν δὲ νικήσωσι, δώσειν· αὔριον δὲ μαχεῖσθαι πάλιν, ὅπως οἱ πολῖται τὴν νίκην πρότερον, ἢ τὴν Φυγὴν, ἀκέσωσι. διαλεχθεῖς δὲ ταῦτα, προσέταξε ταῖς ἠτλημέναις σπείραις ἀντὶ πυρῶν κριθὰς μετρηῆσαι. δι' ἃ πολλῶν ἐπὶ ταῖς μάχαις ¹ ἐπικινδύνως καὶ πονήρως ἐχόντων, ἔδενά Φασίν, ὃν οἱ Μαρκέλλε λόγοι τῶν τραυμάτων ἐχὶ μᾶλλον ἤλγυναν.

XXVI. Ἄμα δ' ἡμέρα πρέκειτο μὲν ὁ Φοινικῆς χιτῶν, ὡς εἶωθε, μάχης ἐσομένης σύμβολον· αἱ δ' ἠτιμασμένοι ² σπείραι τὴν πρώτην, αὐταὶ δεηθεῖσαι, τάξιν ἐλάμβανον. τὴν δ' ἄλλην ἐξάγοντες οἱ χιλιάρχοι στρατιὰν, παρενέβαλον. ἀκήσας δ' ὁ Ἀννίβας· Ὡς Ἡράκλεις, εἶπε, τί χρήσεται τις ³ ἀνθρώπῳ μήτε τὴν χεῖρονα τύχην, μήτε τὴν βελτίονα Φέρειν εἰδότης μόνος γὰρ ἔτος ἐδὲ νικῶν δίδωσιν ἀνάπαυσιν, ἔτε λαμβάνει νικώμενος· ἀλλ' ἄελ μαχησόμεθα πρὸς τῆτον, ὡς εἰκεν, ἧ τῆ τολμᾶν ἀεὶ καὶ τὸ ⁴ θαρρεῖν εὐτυχῆντι καὶ σφαλλομένῳ τὸ αἰδεῖσθαι πρόφασίς ἐσιν, ἐκ τέτε συνήεσαν αἱ δυνάμεις, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἴσα Φερομένων, ἐκέλευσεν Ἀννίβας τὰ θηρία κατασήσαντας εἰς πρώτην τάξιν, ἐπάγειν ⁵ τοῖς ὅπλοις τῶν Ῥωμαίων. ὠθισμῆ δὲ μεγάλα καὶ ταραχῆς εὐθὺς ἐν τοῖς πρώτοις γενομένης, εἰς τῶν χιλιάρχων, ὄνομα Φλάβιος, ἀναρπά-

X 3

σας

¹ R. *supr.* ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, *oh vulnera accepta, vel potius ἀπὸ τῆς μάχης.* *Junt.* *πονηρῶς pro πονήρως.*

² *Teste Steph.* *etiam legitur ἠτλημένοι.*

³ V. *χρήσεται τις,* unde Br. *reponi posse censet χρήσεται τοῖς.*

⁴ Hunc artic. cum Anon. addidit R. *Vulg. deest.*

⁵ Ita cum Anon. R. *dedit.* V. *ἐνάγειν* e *Junt.* quam *lectio-nem,* R. *judice,* corrigere volens, qui Aldinae praefuit, praescripsit is quidem *ἐπάγειν;* at operae aberrantes dederunt *ἐνάγειν,* unde recentiores effecerunt *ἐξάγειν.*

σας σημαίαν, ὑπηγνίαζε, καὶ τῶ εὐρακι τὸν πρῶτον ἐλέφαντα τύπων ἀπέσρεφεν. ὁ δ' ἐμβαλὼν εἰς τὸν ὀπίσσω, συνετάραξε καὶ τρίτον καὶ τὰς ἐπιφερομένους. κατιδὼν δὲ τὸτο Μάρκελλος, ἐκέλευσε τὰς ἵππεὺς ἐλαύνειν ἀνὰ κράτος πρὸς τὸ θορυβόμενον, καὶ ποιεῖν ἔτι μᾶλλον αὐτοῖς περιπτεῖς τὰς πολεμίας. ἔτοι δὲ δὴ λαμπρῶς ἐμβαλόντες ἀνένοπλον ἄχρι τῆ στρατοπέδου τὰς Καρχηδονίους, καὶ τῶν θηρίων τὰ κλεινόμενα καὶ πίπτου-
τα τὸν πλείουτον αὐτῶν Φόνον ἀπειργάζετο. λέγονται γὰρ ὑπὲρ ὀλιανικηλίας ἀποθανεῖν. Ῥωμαίων δὲ νεκροὶ μὲν ἐγένοντο τριχίλιοι, τραυματῆαι δ' ὀλίγαι δεῖν ἄπαντες. καὶ τὸτο παρέρχεν Ἀννίβας καθ' ἡσυχίαν ἀνα-
σάντι νυκτὸς, ἄραι πορρωτάτω τῷ Μαρκελλῷ. διώκειν γὰρ ἐν ἧν δυνατὸς ὑπὸ πλήθους τῶν τετραμένων, ἀλλὰ κατὰ χολὴν εἰς Καμπανίαν ἀνέξευξε, καὶ τὸ θέ-
ρος ἐν Σινούσση¹ διῆγεν ἀναλαμβάναν τὰς στρατιώτας.

XXVII. Ὁ δὲ Ἀννίβας ὡς ἀπέρρηξεν² ἑαυτὸν τῷ Μαρκελλῷ, χράμενος ὡσπερ λελυμένῳ τῷ στρατεύματι, πᾶσαν ἀδεῶς ἐν κύκλῳ περιῶν ἐφλεγε τὴν Ἰταλίαν. καὶ καθὼς ἤμεισεν ἐν Ῥώμῃ Μάρκελλος. οἱ δ' ἐχθροὶ Πισβλίνισιν Βίβλον, ἕνα τῶν δημάρχων, ἀνέστησαν ἐπὶ τὴν κατηγορίαν αὐτῶ, δεινὸν εἰπεῖν ἄνδρα καὶ βίαιον. ὃς πολλάνικισ συναγαγὼν τὸν δῆμον, ἔπειθεν ἄλλω παρα-
δῆναι στρατηγῷ τὴν δύναμιν. Ἐπεὶ Μάρκελλος, ἔφη, μικρὰ τῷ πολέμῳ προσγεγυμνασμένος, ὡσπερ ἐκ παλαιστρας ἐπὶ θερμὰ λυτὰ θεραπεύσων ἑαυτὸν τέτραπται. ταῦτα πυθδανόμενος ὁ Μάρκελλος, ἐπὶ μὲν τῷ στρατο-
πέδῳ τὰς πρεσβευτὰς ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰς δια-
βολὰς ἀπολογησόμενος³ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν. ἐν δὲ
τῶν

¹ Br. *insp.* Οὐνεσίῃ, auctoritate Livii l. 27. c. 21. V. Σινούση.

² Ita R. ex Junt. & Ald. dedit pro vulg. ἀπέρριψεν. Idem maluit Br. Tiberstinus quoque vertit: *abrupit*.

³ Ita R. de suo dedit pro vulg. ἐπαπολογησόμενος.

τῶν διαβολῶν ἐκείνων δίκην εὔρε παρесеυασμένην ἐπ' αὐτόν. ἡμέρας ἔν ὀριθείσης, καὶ τῆ δῆμα συνελθόντος εἰς τὸν Φλαμίνιον ἵππόδρομον, ὁ μὲν Βίβλος ἀναβάς κατηγορήσεν· ὁ δὲ Μάρκελλος ἀπελογοεῖτο, βραχέα μὲν καὶ ἀπλᾶ δι' ἑαυτῆ· πολλὴν δὲ καὶ λαμπρὰν οἱ δοκιμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν πολιτῶν παρήξισιαν ἤγον, παρακαλῶντες μὴ χείρονας τῆ πολεμίας¹ κριτὰς Φανῆναι, δειλίαν Μαρπέλλου καταψηφισαμένους, ὃν μόνον Φεύγει τῶν ἡγεμόνων ἐκείνος, καὶ διατελεῖ τέτρω μὴ μάχεσθαι στρατηγῶν², ὡς τοῖς ἄλλοις μάχεσθαι. ῥηθέντων δὲ τῶν λόγων τέτων, τασῶτον ἢ τῆς δίκης ἐλπίς ἐψεύσατο τὸν κατήγορον, ὥσε μὴ μόνον ἀφειθῆναι τῶν αἰτιῶν τὸν Μάρκελλον, ἀλλὰ καὶ τὸ πέμπτον ὑπατον ἀπειχθῆναι.

XXVIII. Παραλαβὴν δὲ τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν ἐν Τυρρήνιᾳ μέγα κίνημα πρὸς ἀπόσασιν ἔπαυσε, καὶ κατεπράυνεν ἐπελθὼν τὰς πόλεις· ἔπειτα ναὸν ἐν τῶν Σικελικῶν λαφύρων ἠποδομημένον ὑπ' αὐτῆ Δόξης καὶ Ἀρετῆς καθιεραῖσαι βεβλόμενος, καὶ κωλυθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἐν ἀξιάτων ἐνὶ ναῶ δύο θεὰς περιέχεσθαι, πάλιν ἤρξατο προσοικοδομεῖν ἕτερον, ἐ βραδίως Φέρων τὴν γεγεννημένην ἀντίκρυσιν, ἀλλ' ὡσπερ οἰωνίζόμενος, καὶ γὰρ ἄλλα πολλὰ σημεῖα διετάρατ' ἐν αὐτῶν, ἱερῶν τιμῶν³ κεραινώσεις, καὶ μύες τὸν ἐν Διὸς χρυσοῦν διαφαγόντες. ἐλέχθη δὲ καὶ βῆν ἀνθρώπου Φωνὴν ἀφ' εἶναι, καὶ παιδίου ἐν κεφαλῇ⁴ ἐλέφαντος γενέσθαι,

X 4

καὶ

¹ V. πολέμα.

² id est μηχανώμενος διὰ στρατηγημάτων; est particip. in nom. sing. a στρατηγέω, non gen. plur. substantivi στρατηγός. R.

³ Br. maluit ἱερῶν ἢ τινῶν. R. susp. οἶον ἱερῶν ἢ. exempli causa, fana de coelo tacta.

⁴ Anon. & Ms. Dacer μετὰ κεφαλῆς. Idem suspicatus est Xyl. aut ἐλέφαντα pro ἐλέφαντος. Tudertin. sequitur vulgata: infantem ex elephantis capite natum.

καὶ περιγενέσθαι περὶ ¹ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς
 δυσιερέωντας. οἱ δὲ μάντις κατεῖχον αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ
 σπαργάντα καὶ Φλεγόμενον. ἔδει γὰρ ἔρωτα τοσῆτον
 ἠράδῃ πράγματος ἔδενός, ὅσον ἔτος ἀνὴρ τῷ μάχῃ κρι-
 θῆναι πρὸς Ἀννίβαν. τῆτο καὶ νύκτωρ ὄνειρον ἦν αὐ-
 τῷ, καὶ μετὰ Φίλων καὶ συναρχόντων ἐν βέλευμα, καὶ
 μία πρὸς θεῶς Φωνῇ, παραταττόμενον Ἀννίβαν λαβεῖν.
 ἤδιστα δ' ἂν μοι δοκεῖ, τείχεος ἐνός ², ἢ τινος χάρα-
 κος, ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασι περιτεθέντος, διαγω-
 νίσαι

¹ Xylandro haec mendosa sunt visa. Br. consentit, & le-
 gendum censet, vel, deleto περιγενέσθαι (quod omittit Tuder-
 tin.) καὶ περὶ τὰς ἐκθύσεις καὶ ἀποτροπὰς δυσιερέωντας οἱ μάν-
 τεις κατεῖχον; vel retento eo infinitivo ita: καὶ περιγενέσθαι.
 ὡν περὶ ἐκθύσεις &c. R. monet, post περιγ. nihil aliud deesse
 videri, quam τὰς. Aruspices quantumvis iteratis victimis stu-
 derent iram deorum placare, & mala imminencia averguncare,
 atque infaustra sacra faustis resecreare, tamen diritas extorum &
 omnium semper vincebat irritumque faciebat hoc eorum studium.
 Ad περιγεν. δυσιερ. subauditur e praemissis χαλεπῶς ἔφερον.
 δυσιερέωντας idem est atque ἐν τῷ δυσιερέων; ad τὰς περὶ τὰς ἐκ-
 θύσεις subauditur στρατομένας. — Vocem ἐκθύσεις de suo de-
 disse videtur R. ut sensui aptiorem, pro vulg. ἐκθύσεις. Nul-
 lam tamen contra morem reddit rationem hujus emendationis.
 Ed. Frst. habet ἐκχέσεις. Equidem de voce περιγ. lubentius
 Bryano assentior omittenda, quam durius, ut mihi videtur,
 cum R. explicanda, praesertim si placet articulum τὰς infere-
 re, — und das diejenige, welche zur Ausföhnung der Götter
 und Abwendung ihres Zorns ihre Opfer darbrachten, unglück-
 liche Zeichen bekämen.

² Br. scribendum censuit τείχεος ἐντός, cum Tudertino, qui
 verterat intra murum. R. tuendam esse putat ἐνός, ob inse-
 quens ἀμφοτέροις, & vulgata eandem reddi sententiam, ad quam
 Br. respexerit: — si forte fortuna factum esset, ut ambobus
 copiis, Romanis & Poenis, unum castellum, aut vallum quod-
 dam, circumduceretur, & sic intra illas angustias depugnandum
 ambobus esset. Aliud sensisse videtur Schirach, vertens: Ich
 glaube, er würde, wenn auch eine Mauer oder ein Wall bey-
 de Armeen getrennt hätte, dem Hannibal ein Treffen angebo-
 ten haben.

νίσασθαι· καὶ εἰ μὴ πολλῆς μὲν ἤδη μεσὸς ὑπῆρξε ἰ δό-
ξης, πολλὴν δὲ πείραν παρεχήμεναι τῷ παρ' ὄντιν' ἔν τῶν
στρατηγῶν ἐμβριθῆς γεγονέναι καὶ Φρόνιμος, εἶπον ἂν,
ὅτι μεираκιῶδες τι ² αὐτῷ προσπέπλωνε καὶ Φιλοτιμότε-
ρον πάθος, ἢ κατὰ πρεσβύτην τοσῶτον. ὑπὲρ γὰρ ἐξή-
κοντα γεγονώς ἔτη τὸ πέμπτον ὑπάτευεν.

XXIX. Οὐ μὴν ἀλλὰ θυσῶν καὶ ιαθαρμῶν,
ἧν ὑπηγόρευον οἱ μάντις, γενομένων, ἐξῆλθε μετὰ τῷ
συνάρχοντος ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ πολλὰ μετὰ Βαν-
τίας πόλεως καὶ Βενυσίας καθήμενος, ἠρέθιζε τὸν Ἀν-
νίβαν. ὁ δὲ εἰς μάχην μὲν ἔκατέβαινε, αἰδόμενος
δὲ πεμπομένην ὑπ' αὐτῶν στρατιάν ἐπὶ Λουρὰς τὰς Ἐπι-
ζεφυρίας, καὶ τὸν περὶ Πετηνῶν ³ λόφον, ὑφείκει ἐνέ-
δρας, πεντακοσίας καὶ διχιλίαις ἀπέκλεινε. τῆτο Μάρ-
κελλον ἐξέφερε τῷ θυμῷ πρὸς τὴν μάχην, καὶ προσ-
ῆγεν ἄρας ἐγγυτέρω τὴν δύναμιν. ἦν δὲ μετὰ τῶν
στρατοπέδων λόφος, ἐπιεικῶς μὲν εὐερμής, ὕλης δὲ παν-
τοδαπῆς ἀνάπλευς· εἶχε δὲ καὶ σκοπὰς περικλιναίς
ἐπ' ἀμφοτέρω, καὶ ναμάτων, ὑπεφαίνοντο πηγαὶ καταρ-
ρέοντων. ἐθαύμαζον ἔν οἱ Ῥωμαῖοι Ἀννίβαν, ὅτι πρῶ-
τος ἐλὼν εὐφυῶ τόπον ἔτως, ἔκατέχεν, ἀλλ' ἀπέλι-
πε τοῖς πολεμίοις. τῷ δ' ἄρα καλὸν μὲν ἐνστρατοπε-
δεῦσαι ⁴ τὸ χωρίον ἐφαίνετο, πολὺ δὲ κρεῖττον ἐνε-
δρεῦσαι· καὶ πρὸς τῆτο μᾶλλον αὐτῷ χρῆσθαι βελό-
μενος, ἐνέπλησε τὴν ὕλην καὶ τὰς κοιλάδας ἀκοντισῶν
τε πολλῶν καὶ λογχοφόρων, πεπεισμένος ἐπάξασθαι δι'
εὐφύιαν αὐτὰ τὰ χωρία τὰς Ῥωμαίαις. ἐδ' ἀπεψεύθη
τῆς ἐλπίδος· εὐθὺς γὰρ ἦν πολὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ

X 5

τῶν

1 V. ὑπῆρξε.

2 Hoc ἴε deest Jantinae.

3 Livius L. 27. c. 27. *sub tumulo Peteliae*. Anon. habet
Πετηλίαν. Tudert. vertit Petiliam. Hinc Br. legendum cen-
set κατὰ τὸν περὶ Πετηλίαν.

4 Ita R. dedit de suo. Vulg. καλὸν μὲν ἴῳ στρατοπεδεῦσαι.

τῶν Ῥωμαίων λόγος, ὡς χρῆ τὸ χωρίον καταλαμβάνειν· καὶ διετρατήγευ ¹ ὅσα πλεονεκλήσασσι τὰς πολέμιας, μάλιστα μὲν ἐκεῖ στρατοπεδεύσαντες, εἰ δὲ μὴ, τειχίσαντες τὸν λόφον. ἔδοξεν ἔν ² τῷ Μαρκέλλῳ μετ' ὀλίγων ἵπποτῶν ἐπελάσαντι κατασκέψασθαι. καὶ λαβῶν τὸν μάντιν, ἐθύετο, καὶ τῷ πρώτῳ περόντος ἱερεῖς, δείκνυσιν αὐτῷ τὸ ἦπαρ ἐν ἔχον κεφαλὴν ὁ μάντις. ἐπιθυσσάμενος δὲ τὸ δεύτερον, ἧ τε κεφαλῇ ³ μέγεθος ὑπερφυῆς ἀνέχε, καὶ τὰλλα Φαιδρὰ Σαυμασῶς διεφάνη, καὶ λύσις ἔχειν ὁ τῶν πρώτων φόβος ⁴ ἔδοξεν. οἱ δὲ μάντις ταῦτα μᾶλλον ἔφασαν δεδιέναι, καὶ τὰρ ῥάτ' ἐθαι· λαμπροτάτων ⁵ γὰρ ἐπ' αἰχίλοις καὶ σινθρωποτάτοις ἱεροῖς γενομένων, ὑποπτον εἶναι τῆς μεταβολῆς τὴν ἀτοπίαν· ἀλλὰ γὰρ

Τὸ πεπρωμένον ἔ πῦρ, ἔ σιδαρῶν χήσει τεῖχος, κατὰ Πίνδαρον. ἐξήκει ἔν τόν τε συνάρχοντα Κρισπίνον παραλαβῶν, καὶ τὸν υἱὸν χιλιαρχέντα, καὶ τὰς σύμπαντας ἱππεῖς, εἴκοσι καὶ διακοσίους. ἄν Ῥωμαῖος ἠδείς ἦν, ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι Τυρρόηνοί, τεσσαράκοντα δὲ Φρεγελλᾶνοι, πείραν ἀληθῆς ⁶ καὶ πίσεως ἀεὶ τῷ Μαρ-
κέλλῳ

¹ R. quaerit, num διετραγῶδεν, *verbis certatim exaggerabant*, addens: „nisi existimemus, vulgatam significare posse: inter se militari cum ferocia sermonis & grandiloquentia interpretabantur, tanquam si non gregarii milites, sed duces essent.“ Pavi modo explicat Xyl. hanc vocem: quod erat imperatoris reputare, quam commodus locus foret, ipsi curiose inquirebant.

² Ita R. cum Anon. & Ms. Dacer. dedit. Vulgo ἔδειν ἔν. Vulc. exhibet ἔδει μὲν, ἔδει ἔν.

³ *Caput*, jecinoris puta; caput in disciplina augurali sic dictum, non quo sensu vulgo usurpatur. R.

⁴ Mavult R. ὁ ἀπὸ τῶν πρ. φ. — ita saltim explicandum monet.

⁵ R. videtur deesse *σημείων*, aut potius *ιερωῶν* legendum pro *ιερωῖς*.

⁶ Ita ex conjectura Br. dedit R. Vulgo ἀρχῆς. V. & Anon. ἀρετῆς. In quibusdam vet. cod. H. Steph. invenit μάχης.

κέλλω δεδωκότες. ἰλάδας δὲ τῷ λόφῳ καὶ συνηρεφῶς ἔντος, ἀνὴρ κατῆμενος ἄνω σιοπήν εἶχε, τοῖς πολεμίοις αὐτὸς ἔσσυρόμενος, καθορῶν δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ γινόμενα τάττε Φράσαντες τοῖς λοχῶσι, προσελαύνοντα τὸν Μάρκελλον ἑάσαντες ἐγγὺς προσελθεῖν ¹, ἐξαίφνης ἀνέστησαν, καὶ περιχυθέντες ἅμα πανταχόθεν, ἠκόντιζον, ἔπαιον, ἐδίωκον τὰς Φεύγοντας, συνεπλέκοντο τοῖς ἐφισαμένοις ². ἔτοι δ' ἦσαν οἱ τεσσαράκοντα Φρεγελλάνοι. καὶ τῶν Τυρρῆνων εὐθύς ἐν ἀρχῇ διατρεσάντων, αὐτοὶ συσραφέντες ἠμύνοντο πρὸ τῶν ὑπάτων· ἄχρις ἔκ Κρισπίνος μὲν ἀκοντίσμασι δυσὶ βεβλημένος, ἐπέσρεψεν εἰς φυγὴν τὸν ἵππον, Μάρκελλον δὲ τις λόγχη πλατεία διὰ τῶν πλευρῶν διήλασεν, ἣν Λαγκίαν καλεῖσιν. ἔτω δὲ καὶ τῶν Φρεγελλάνων οἱ περιόντες ὀλίγοι παντάπασιν αὐτὸν μὲν πεσόντα λείπασιν, τὸν δ' υἱὸν ἀρπάσαντες τετρωμένον, Φεύγασιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἐγένοντο δὲ νεκροὶ μὲν ἔκ πολλῶ τῶν τεσσαράκοντα πλείους, αἰχμάλωτοι δὲ τῶν μὲν ῥαβδόχων πέντε, τῶν δ' ἱππέων εἴκοσι, θυεῖν δέοντες. ἐτελεύτησε δὲ καὶ Κρισπίνος ἐν τῶν τραυμάτων, ἔκ πολλὰς ἡμέρας ἐπιβιώσας. καὶ πάθος τῆτο Ῥωμαίοις συνέπεσε πρότερον ἔκ γεγονὸς, ἀμφοτέρως ἐξ ἑνὸς ἀγῶνος τὰς ὑπάτας ἀποθανεῖν.

XXX. Ἀννίβα δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάχισος ἦν λόγος, Μάρκελλον δὲ πεπληκέναι πυθόμενος, αὐτὸς ἐξέδραμεν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ τῶν νεκρῶν παρκαῶς, καὶ πολλὸν χρόνον τὴν τε βίωσιν τῆς σώματος καταμαθὼν, καὶ τὸ εἶδος, ἔτε Φωνὴν ἀφῆκεν ὑπερήφανον, ἔτ' ἀπ' ὄψεως τὸ χαῖρον, ὡς ἂν τις ἐργώδη πολέμιον καὶ βαρὺν ἀπεκλιονῶς,

¹ Ita R. de suo dedit pro vulg. προσεξελθεῖν. H. Steph. voluit προσεξελθεῖν.

² Br. susp. ἐφισαμένοις. R. tuetur lesionem vulgarem & bene habentem. ἐφισαδαι est insistere vestigiis suis, in eoloco, in quo itas, immotus manere.

ὡς, ἐξέφηνεν ἄλλ' ἐπιθαυμάσας τὸ παράλογον τῆς τελευτῆς, τὸν μὲν δακτύλιον ἀφείλετο, τὸ δὲ σῶμα κοσμήσας πρόποντι κόσμῳ, καὶ περισειλας ἐντίμως, ἔκαυσε· καὶ τὰ λείψανα συνθεῖς εἰς κάλπην ἀργυραῖν, καὶ χρυσὸν ἐμβαλὼν ¹ σέφανον, ἀπέσειλε πρὸς τὸν υἱόν. τῶν δὲ Νομάδων τινὲς περιτυχόντες τοῖς κομιζοσιν, ὥρμησαν ἀφαιρεῖσθαι τὸ τεῦχος· ἀντιλαμβανομένων δ' ἐκείνων, ἐκβιαζόμενοι καὶ μαχόμενοι διέβριψαν τὰ ὄσα. πυθόμενος δ' Ἀντίβας, καὶ πρὸς τὰς παρόντας εἰπὼν· Οὐδὲν ἄρα δυνατόν γενέσθαι ἄκοντος θεῶ· τοῖς μὲν Νομάσιν ἐπέθηκε δίκην, ἐκέτι δὲ κομιδῆς, ἢ συλλογῆς τῶν λειψάνων ἐφρόντισεν, ὡς δὴ κατὰ θεόν τινα καὶ τῆς τελευτῆς καὶ τῆς ἀταφίας παραλόγως ἔτω τῷ Μαρκελίῳ γενομένης. ταῦτα μὲν ἔν αἱ περὶ Κορνῆλιον Νέπωτα καὶ Οὐαλέριον ² Μάξιμον ἰσορήκασιν. Λίβιος δὲ καὶ Καῖσαρ ὁ Σεβαστὸς κομιθῆναι τὴν ὑδρίαν πρὸς τὸν υἱὸν εἰρήκασιν, καὶ ταφῆναι λαμπρῶς. ἦν δὲ ἀνάθημα ³ Μαρκέλλου, δίχα τῶν ἐν Ῥώμῃ, γυμνάσιον μὲν ἐν Κατάνῃ τῆς Σικελίας· ἀνδριάντες δὲ καὶ πίνακες τῶν ἐν Συρακυσῶν ⁴, ἐν τε Σαμοθράκῃ παρὰ τοῖς θεοῖς, ἐς Καβεῖρος ἰωνόμαζον, καὶ περὶ Λίνδον, ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηναῖς. ἐκεῖ δ' αὐτῆ τῷ ἀνδριάντι τέτ' ἦν ἐπιγεγραμμένοι, ὡς Ποσειδώνιος Φησὶ, τὸ ἐπίγραμμα·

Οὗτός τοι Ῥώμης ὁ μέγας, ξένη, πατρίδος ἀσὴρ ⁵,
Μάρκελλος κλεινῶν Κλαύδιος ἐν πατέρων.

Ἐπία-

¹ R. fulpr. ἐπομβαλὼν.

² V. Οὐατόριον. Anon. Οὐετέριον.

³ R. mavult ἀναθήματα, in plur.

⁴ R. fulpr. πίνακες, ἔξω τῶν ἐν Συρακυσῶσι, *statuae ejus* (Marcellum repraesentantes) *tabulaeque pictae* (imagines ejus item exhibentes) *praeiter eas, quae Syracusis dedicatae sunt.*

⁵ Teste H. Steph. etiam legitur ἀσὸς; servandum tamen censet ἀσὴρ, utpote elegantissimam metaphoram habens, & hoc etiam includens, cum ἀσὴρ Ῥώμης exponi possit ἀσὸς λαμπρότατος καὶ ἐνδοξότατος.

Ἐπίκει τὰν ὑπάτων ¹ ἀρχὰν ἐν Ἀρχῇ Φυλάξας,
 Καὶ πολὺν ἀντιπάλων ἐγκατέχευε Φόνον ².
 τὴν γὰρ ἀνθύπατου ἀρχὴν, ἣν δις ἤρξε, ταῖς πέντε
 προσκατηρίσθησεν ὑπατείαις ὃ τὸ ἐπίγραμμα ποιήσας.
 γένος δ' αὐτῆ λαμπρὸν ἄχρι Μαρκέλλας, τῆ Καίσαρος
 ἀδελφιδῆ, διέτεινεν, ὃς Ὀκλαβίας ἦν, τῆς Καίσαρος
 ἀδελφῆς, υἱός, ἐκ Γαίης Μαρκέλλας γεγονώς. ἀγορανο-
 μῶν δὲ Ῥωμαίων, ἐτελεύτησε νυμφίος, Καίσαρος Συ-
 γατρὶ χρόνον ἔ πολὺν συνοικῆσας. εἰς δὲ τιμὴν αὐτῆ
 καὶ μνήμην Ὀκλαβία μὲν ἡ μήτηρ τὴν βιβλιοθήκην ἀνέ-
 θεκε, Καῖσαρ δὲ θεάτρον, ἐπιγράψας Μαρκέλλας.

COMPARATIO PELOPIDAE CVM MARCELLO.

Ὅσα μὲν ἦν ἔδοξεν ἡμῖν ἀναγραφῆς ἄξια τῶν ἰστορη-
 μένων περὶ Μαρκέλλας καὶ Πελοπίδας, ταῦτά ἐσι.
 τῶν δὲ κατὰ τὰς φύσεις καὶ τὰ ἥθη κοινοτήτων, ἄσπερ
 ἐΦαμιλλων ἐσῶν, (καὶ γὰρ ἀνδρείοι καὶ Φιλόπονοι καὶ
 θυμοειδεῖς καὶ μεγαλόφρονες ἀμφοτέροι γεγονόασιν) ἐκεί-
 νο δόξειεν ἂν διαφορὰν ἔχειν μόνον, ὅτι Μάρκελλος μὲν
 ἐν πολλαῖς πόλεσιν ὑποχειρίοις γενομέναις σφαγὰς ἐποιή-
 σεν, Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ Πελοπίδας ἐδένα πάποτε κρα-
 τήσαντες ἀπέκλεισαν, ἐδὲ πόλεις ἠνδραποδίσαντο. λέ-
 γονται δὲ Θηβαῖοι μὴδ' Ὀρχομενίαις ³ ἂν ἔτω μετα-
 χειρίσασθαι παρόντων ἐκείνων. ἐν δὲ ταῖς πράξεσι θυ-
 μασιὰ μὲν καὶ μεγάλα τῆ Μαρκέλλας τὰ πρὸς Κελτὰς,
 ὠσαμένε τασῆτον πληθὸς ἰππέων ὁμῶ καὶ πεζῶν, ὀλί-
 γοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἰππεῦσιν, ὃ ἑαδίως ὑφ' ἐτέρω τρα-
 τηγῶ

¹ Teste H. Steph. etiam scriptum est ὑπάτων.

² R. supr. πάμπολυ ἀντιπάλων εἰς κατέχευε Φόνον.

³ V. Ὀρχομενίαις.

τηγῆ γεγονὸς ἔχ ἰσόρηται, καὶ τὸν ἄρχοντα τῶν πο-
 λεμίων ἀνελόντος. ἐν ᾧ τρόπῳ ¹ Πελοπίδας ἐπῆαιτεν,
 ὀρμήσας ἐπὶ ταῦτά, προαναιρεθεὶς δ' ὑπὸ τῆ τυράννῃ,
 καὶ παθὼν πρότερον, ἢ δράσας. ἔ μὴν ἀλλὰ τέτοις
 μὲν ἔστι παραβαλεῖν τὰ Λεῦκήρα καὶ Τεγύρας, ἐπιφανε-
 σάκτας καὶ μεγίστας ἀγώνων. κρυφαῖω ² δὲ σὺν λόχῳ κατωρ-
 θωμένην πρᾶξιν ἐκ ἔχομεν τῆ Μαρκέλλα παραβαλεῖν,
 οἷαν Πελοπίδας περὶ τὴν ἐκ Φυγῆς κἀδοδον, καὶ ἀναί-
 ρεσιν τῶν ἐν Θήβαις τυράννων ἔπραξεν. ἀλλ' ἐκεῖνο
 πολὺ πάντων ἔοικε πρωτεύειν τῶν ὑπὸ σιότῳ καὶ δι' ἀπά-
 τῆς γεγενημένων τὸ ἔργον. Ἀννίβας Φοβερός μὲν καὶ
 δεινὸς ἐνέκειτο ³, ὥσπερ ἀμέλει Λακεδαιμόνιοι τότε Θη-
 βαίοις, ἐνδῶναι μὲν τέτοις δὲ Πελοπίδας ⁴ καὶ περὶ Τε-
 γύρας καὶ περὶ Λεῦκήρα βέβαιόν ἐστιν, Ἀννίβαν δὲ Μάρ-
 κελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν, ἐδ' ἄπαξ
 ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήτητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι
 Σικελίωνος. ἡμεῖς δὲ Λιβίω, Καίσαρι, καὶ Νέπωτι,
 καὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῶ βασιλεῖ Ἰόβῳ πιστεύομεν, ἦτ-
 τας

¹ R. quidem non improbat hanc dictionem. Potuisse tamen
 ἐν ᾧ sufficere censet, ut alii loqui solent, Plutarchumque la-
 tinum in quo genere imitatum esse. Idem post seq. ὀρμήσας ad-
 di vult μὲν.

² V. κρυφαῖον. Lin. seq. Br. post ἔχομεν videtur deesse γινι.
 R. dedit οἷαν pro vulg. οἷα. V. οἷς.

³ Bene, Br. iudice, inserit Anon. Ῥωμαίοις, ut respondeat
 sequenti Θηβαίοις. Xyl. quoque vertit: Romanis terrori. In
 seq. V. ποτὲ pro τότε.

⁴ Locum hunc Xyl. turpiter foedatum vocat. V. ex Cat.
 ed. Frst. ἐνδῶναι δὲ γέτας μὲν Πελοπίδα vel Δασ. Anon. absque
 hac adjectione, quam non intelligo, reliqua pariter exhibet, no-
 mini proprio Πελ. jota subscribens. In Br. indice variantium
 V. lectio simul utrique tribuitur, cum hoc discrimine: ἐνδῶναι
 δὲ γέτοις &c. In ejusdem annotatione Ms. Dacer. cum hac le-
 sione consentire dicitur; nec non H. Steph. cujus tamen con-
 jecturam ed. Frst. ita profert: ἐνδῶναι μέντοι γέτας Πελοπίδα.
 Br. mavult sic legi: ἐνδῶναι μὲν γοῖνον γέσδε, sc. Lacedaemio-
 nios, Πελοπίδα.

τας τινας καὶ τροπὰς ὑπὸ Μαρκέλλου τῶν σὺν Ἀντίβου γενέσθαι· μεγάλην δ' αὐταὶ ῥοπὴν ἐδεμίαν ἐποίησαν· ἀλλ' ἔσται ψευδοπρωμάτια γενέσθαι¹ περὶ τὸν Δίβου ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἐκείναις. ὃ δὴ κατὰ λόγον καὶ προσηκόντως ἐθαυμάσθη μετὰ τῶσαύτας τροπὰς στρατοπέδων, καὶ Φόνας στρατηγῶν, καὶ σύγχυσιν ὅλης ὁμῆς τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, εἰς ἀντίπαλα τῶν Θαρρύειν καθισαμένων. ὃ γὰρ ἐκ πολλῆς τῆς πάλαι περιδεῆς καὶ καταπεπληγῆτος², αὐτῶν ἐμβαλὼν τῶν στρατεύματι ζῆλον καὶ φιλονεκίαν πρὸς τὰς πολεμίας, καὶ τῆτο³ δὴ τὸ μὴ ῥαδίως τῆς νίκης ἀφιέμενον, ἀλλὰ καὶ ἀμφισβητῶν⁴ καὶ Φιλοτιμέμενον ἐπέρας καὶ Θαρρύνας, εἰς ἀνήρ ἦν, Μάρκελλος. εἰθισμένους γὰρ ὑπὸ τῶν συμφορῶν, εἰ Φεύγοντες ἐκφύγοιεν Ἀντίβου, ἀγαπᾶν, ἐδίδαξεν αἰχλύνεσθαι σωζο-

¹ Vulg. ita legitur : ψεύδωμά τι; quod jam Xyl. prorsus mendosum existimavit. Br. ingeniose conjecit ψευδίπρωμά τι, vocabulum, quod ipsi a Scholiaste Aristoph. in equit. v. 568. suggestum fatetur, & de quo videre est apud Suidam. R. placuit haec emendatio, &, ut saltim sententia non male cohaerens existat, Plutarchum sic dedisse comminiscitur, ut jam textus exhibet: — sed videntur istae clades Poeni minutae quaedam sic dictae *πιμιαε εμπειτιαε* fuisse. ὃ δὴ καὶ κατὰ λόγον, quapropter etiam consentaneae recteque miraculo fuit, ἐθαυμάσθη (impersonaliter) cum — Romani in aequilibratorem (cum Poeno) ratione fiduciae redierent. Hinc idem ad partic. καθισαμένων, pro quo Br. susp. καθισάμενος, nempe Marcellus, subaudiendum esse monet e proximis praemissis Ῥωμαίων, ut hī genitivi absoluti tantundem valeant atque si dixisset ἐθαυμάσθη τὸ ἕως Ῥωμαίους εἰς ἀντίπαλον ἰχλὺν καθισάσθαι.

² R. ad h. v. „τὸ καταπεπληγὸς usurpari pro καταπεπληγμένον, mihī non succurrit. Aut multum fallor, aut Plut. reliquit καταπεπληγῆτος, a καταπήσσειν.“

³ R. susp. καὶ πρὸς τῆτο δὴ.

⁴ Ita R. dedit de suo pro vulg. ἀμφισβητῶντα. V. ἀμφισβητῶντε. Neutra haec partic. monet esse habitum Thucydideum pro ἀφείν & ἀμφισβήτησιν & Φιλοτιμίαν. Junt, habet ἀφιέμενον pro ἀφιέμ.

σωζομένους μεθ' ἡτήης, ἀρνεῖσθαι ¹ δὲ παρὰ μικρὸν ἐνδόν-
τας, ἀλγεῖν δὲ μὴ κρατήσαντας.

II. Ἐπεὶ τοίνυν Πελοπίδας μὲν ἔδεμίαν ἡτήθη
μάχην στρατηγῶν, Μάρκελλος δὲ πλείσας τῶν καθ' αὐ-
τὸν Ῥωμαίων ἐνίκησε, δόξειεν ἂν ἴσως τῷ δυσσικητῷ
πρὸς τὸ ἀήτητον ὑπὸ πλήθους τῶν κατωρθωμένων ἐπαν-
ισθῆναι. καὶ μὴν ἕτος μὲν εἶλε Συρακῆσας, ἐκεῖνος δὲ
τῆς Λακεδαιμονίων ἀπέτυχεν. ἀλλ' οἶμαι μεῖζον εἶναι
τῆ καταλαβεῖν Σικελίαν, τὸ τῆ Σπάρτη προσελθεῖν,
καὶ διαβῆναι πρῶτον ἀνθρώπων πολέμῳ ² τὸν Εὐρώταν.
εἰ μὴ νῆ Δία τῆτο μὲν Φήσει τις τὸ ἔργον Ἐπαμεινών-
δα μᾶλλον, ἢ Πελοπίδα, προσήκειν, ὥσπερ καὶ τὰ
Λεῦκτρα· τῶν δὲ Μαρκελλῶ διαπεπραγμένων ἀκοιωνή-
τον εἶναι τὴν δόξαν. καὶ γὰρ Συρακῆσας μόνος εἶλε,
καὶ Κελτὲς ἄνευ τῆ συνάρχοντος ἐτρέψατο· καὶ πρὸς
Ἄννιβαν, μηδενὸς συλλαμβάνοντος, ἀλλὰ καὶ πάντων
ἀποτρεπόντων, ἀντιταξάμενος ³, καὶ μεταλαβὰν τὸ χῆ-
μα τῆ πολέμου, πρῶτος ἡγεμῶν τῆ τολμᾶν κατέστη.

III. Τὴν τοίνυν τελευταίην ἐπαινῶ μὲν ἑδετέρη τῶν
ἀνδρῶν, ἀλλ' ἀνῶμαι καὶ ἀγανακτῶ τῷ παραλόγῳ τῆ
συμπλώματος, καὶ θαυμάζω μὲν, ἐν μάχαις τοσαύταις,
ὅσας ἀποκάμοι τις ἂν καταριθμᾶν, μηδὲ τρωθέντα τὸν
Ἄννιβαν· ἀγαμαι δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Παιδείᾳ Χρυσάν-
ταν ⁴, ὃς διηρμένος κοπίδα, καὶ παίειν μέλλων πολέ-
μιον, ὡς ὑπεσήμηεν ἢ σάλπιγγ ἀνακλητικὸν, ἀφεί-
στον ἄνδρα, μάλᾳ πρῶτος καὶ κοσμίως ἀνεχώρησεν. ἐ
μὴν ἀλλὰ τὸν Πελοπίδαν πειεῖ σύγγνωσον, ἅμα τῷ τῆς
μάχης

¹ Anon. & Ms. Dacer. αἰδεῖσθαι, quod Br. probat.

² R. συρ. ἐπὶ πολέμῳ.

³ Teste H. Steph. etiam legitur ἀντιπαραταξάμενος. Pro
freq. μεταλαβῶν, idem voluit legi μεταβαλῶν. Ita dant V. &
Anon. — R. de eodem verbo cogitat, non quidem μεταλα-
βῶν reprehensus, si sine τὸ χῆμα esset.

⁴ Xenoph. Cyropaed. l. 4. c. 1.

μάχης καιρῶ, παράθερμον ὄντα καὶ πρὸς τὴν ἀμυναν
 ἐκ ἀγενῶς ¹ ἐκφέρων ὁ θυμός. ἄριστον μὲν γὰρ νικῶν-
 τα σώζεσθαι τὸν στρατηγὸν εἰ δὲ δεῖ, ἀποθανεῖν ² εἰς
 ἀρετὴν καταλύσαντα βίον ³, ὡς Εὐριπίδης Φησίν. ἔτω
 γὰρ ἔ πάθος, ἀλλὰ πράξις γίνεται τῷ τελευτήσαντος
 ὁ θάνατος. πρὸς δὲ τῷ θυμῷ τῷ Πελοπίδῃ καὶ τὸ
 τέλος αὐτὸ τὸ τῆς νίκης ἐν τῷ πεσεῖν ⁴ τὸν τύραννον
 ὀρώμενον, ἔ παντάπασιν ἀλόγως ἐπεσπίασατο τὴν ὄρ-
 μὴν. χαλεπὸν γὰρ ἑτέρας ἔτω καλὴν καὶ λαμπρὰν
 ἐχέσης ὑπόθεσιν ἀριτείας ἐπιλαβέσθαι. Μάρκελλος δὲ,
 μήτε χρείας μεγάλῃς ἐπιχειμένης, μήτε τῷ παρὰ τὸ
 δεινὰ πολλὰκις ἐξισάντος τὸν λογισμὸν ἐνθεσίᾳσμῳ παρ-
 εῷτος, ὡσάμενος ἀπερισκέπτως εἰς κίνδυνον, ἔ στρατη-
 γῷ πῶμα, προδρόμα δὲ τινος, ἢ κατασκόπευ πέπλωκεν,
 ὑπατείας πέντε, καὶ τρεῖς θριάμβους, καὶ σπύλα, καὶ
 τροπαιοφορίας ἀπὸ βασιλέων, τοῖς προαποθνήσκουσι Καρ-
 χηδονίων Ἰβηρσι καὶ Νομάσι ὑποβαλῶν. ὡσε νεμε-
 σῆσαι αὐτὰς ἐκείνας ἑαυτοῖς τῷ κατορθώματος, ἄνδρα
 Ῥωμαίων ἄριστον ἀρετῆς, καὶ δυνάμει μέγιστον, καὶ δό-
 ξῃ λαμπρότατον, ἐν τοῖς Φρεγελλῶνων προδιερευνηταῖς
 παραναλωθῆαι ⁵. χρὴ δὲ ταῦτα μὴ κατηγορίαν εἶναι
 τῶν ἀνδρῶν νομίζειν, ἀλλ' ὡς ἀγαυᾶκήρσι τινι καὶ
 παρ-

¹ R. videtur deesse πεφυκότα, aut legendum ἀγενῆ.

² Ita partim de suo, partim ex Ald. & Junt. dedit R. pro vulg. καὶ ἀποθανεῖν. Junt. nimirum habet εἰ δὲ θανεῖν; ita & V. — Ald. ἢ δὲ θανεῖν; Anon. εἰ δὲ θανεῖν χρεῖων. Bsrnefius in fragm. Euripideis legit κατ' ἀποθανεῖν.

³ R. mavalt cum artic. τὸν β.

⁴ Verum hunc sibi inexplicabilem esse, fatetur R. Quærit, num pro πεσεῖν legendum sit Φεύγειν vel Φυγεῖν? — An forsitan aliquid lucis accipias, si ad τῆς νίκης addas γυγχαναν — finis ipse, victoriam nimirum consequendi, qui in morte tyranni aspiciebatur? —

⁵ V. παραναλωθῆναι.

παρρησίαν ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνων πρὸς αὐτὰς καὶ ἀδρεῖαν αὐτῶν, εἰς ἣν τὰς ἄλλας κατανάλωσαν ἀρετὰς, ἀφειδήσαντες τῆ βίῃ καὶ τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ἑαυτοῖς, ἔ ταῖς πατρίσι ¹ μᾶλλον καὶ Φίλοις καὶ συμμάχοις, ἀπολλυμένων. μετὰ δὲ τὸν θάνατον Πελοπίδας μὲν τὰς συμμάχους ταφεῖς ἔχεν, ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε. Μάρκελλος δὲ τὰς πολεμίας, ὑφ' ὧν ἀπέθανε. ζῆλωτὸν μὲν ἔν ἀκείνο καὶ μακάριον, κρεῖττον δὲ καὶ μεῖζον εὐνοίας χάριν ἀμειβομένης, ἔχθρα λυτῶσαν ἀρετὴν θαυμάζουσα. τὸ γὰρ καλὸν ἐνταῦθα τὴν τιμὴν ἔχει μόνον· ἐπειδὴ δὲ τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡ χρεῖα μᾶλλον ἀγαπᾶται τῆς ἀρετῆς.

A P I Σ Τ Ε Ι Δ Η Σ.

Αρισείδης ὁ Λυσιμάχου, Φυλῆς μὲν ἦν Ἀντιοχίδου, τὸν δὲ δῆμον ² Ἀλωπεκῆθεν· περὶ δ' ἑσίας αὐτῶ λόγοι διάφοροι γεγόνασιν, οἱ μὲν ὡς ἐν πενίᾳ συντόνῳ καταβιώσαντος, καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπολιπόντος θυγατέρας δύο πολὺν χρόνον ἀνεκδίττας δι' ἀπορίαν γεγενημένας· πρὸς δὲ τῆτον τὸν λόγον ὑπὸ πολλῶν εἰρημένον ἀντιτασσόμενος ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῷ Σωκράτει, χωρίον τε Φαληροῦ Φησὶ γινώσκειν Ἀρισεῖδα λεγόμενον ³, ἐν ᾧ τέθραπται καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐπορίας, ἐν μὲν ἠγεῖται, τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἤρξε τῷ κυάμῳ λαχὼν ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κειλημένων, ἧς πενταμοσισμοδύμνος προσηγόρευον· ἕτερον δὲ, τὸν ἐξοκρατισμόν· ἔθενι γὰρ τῶν πενήτων, ἀλλὰ τοῖς ἐξ οἴκου τε μεγάλων,

¹ V. πατράσι.

² Teste H. Steph. legitur etiam τῶν δὲ δῆμων. Sic B. 3. Cf. Tom. I. p. 277. not. 4.

³ Eodem teste etiam scriptum est γενόμενον.

λων ¹, καὶ διὰ γένους ὄγκον ² ἐπιφθόνων, ἑσρακον ἐπιφέρεσθαι· τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι νίκης ἀναθήματα χορηγικὰς τρίποδας ἐν Διονύσει ³ κατέλιπεν, οἱ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδεῖνυντο, τοιαύτην ἐπιγραφὴν διασώζοντες· Ἄντιοχὸς ἐνίκα, Ἀρισείδης ἐχωρήγει, Ἀρχέστρατος ἐδίδασθε. τὰτὶ μὲν ἔν καίπερ εἶναι δοκῆν μέγισον, ἀδενέσατόν ἐστι. καὶ γὰρ Ἐπαμεινώνδας, ὃν πάντες ἀνθρώποι γινώσκουσιν ἐν πενίᾳ καὶ τραφέντα πολλῇ καὶ βιάσαντα, καὶ Πλάτων ὁ Φιλόσοφος, ἐκ ἀφιλοτίμης ἀνεδέξαντο ⁴ χορηγίας, ὁ μὲν αὐληταῖς ἀνδράσι, ὁ δὲ παισὶ κυκλίοις ⁵ χορηγήσας· τῷ μὲν Δίωνος τῆ Συρακυσίᾳ τὴν δαπάνην παρέχοντος, Ἐπαμεινώνδα δὲ τῶν περὶ Πελοπίδαν. ἐ γὰρ ἐστὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀκήρυκτος καὶ ἄσπονδος πρὸς τὰς παρὰ τῶν Φιλων δωρεὰς πόλεμος· ἀλλὰ τὰς εἰς ἀπόθεσιν καὶ πλεονεξίαν ἀγενεῖς ἠγόμενοι καὶ ταπεινὰς, ὅσαι φιλοτιμίας τινὸς ἀκερδῆς ἔχονται καὶ λαμπρότητος, ἐν ἀπωθῆνται. Παναίτιος μέντοι περὶ τῆ τρίποδος ἀποφαίνει τὸν Δημήτριον ὁμωνυμίᾳ διεψευσμένον. ἀπὸ γὰρ τῶν Περσικῶν ⁶ εἰς τὴν τελευταίην τῆ Πελοποννησιακῆς πολέμου δύο μόνως Ἀρισείδας χορηγικὰς ἀναγράφεται νικῶντας· ὧν ἐδέτερον εἶναι τῷ Λυσιμάχῃ τὸν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν μὲν, Ξενοφίλα πατρὸς, τὸν δὲ, χρόνῳ πολλῷ

Y 2

νεω-

¹ R. monente haec dictio non generis nobilitatem, sed opum amplitudinem designat.

² Ita in quibusdam scriptum fuisset, testatur H. Steph. — Junt. & Ald. omittunt γένους, quod & abest a B. 3.

³ V. Διονύσιον. Sic Junt. 1

⁴ Br. mavult ἀνεδέξαντο, quod ei recte vertisse videtur Aretinus: ediderunt.

⁵ B. 3. cum Junt. πασικυκλίοις. Xyl. vertit: *cyclicos pueros*, & annotat: ita apparet dictum fuisse chorum, qui dithyrambos caneret.

⁶ Teste Steph. etiam legitur Μηδικῶν; & pro τελευταίην quid. cod. habent ἀρχῆν.

νεώτερον· ὡς ἐλέγχει τὰ γράμματα ¹ τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς, καὶ προσγεγραμμένος Ἀρχεστρατος, ὃν ἐν τοῖς Μηδικοῖς εἰδείς, ἐν δὲ τοῖς Πελοποννησιακοῖς συχνοὶ χορᾶν διδάσκαλον ἀναγράψασι. τὸ μὲν ἔν τῷ Παιαιτίῳ βέλτιον ἐπισκεπτόν ὅπως ἔχει. τῷ δ' ὀσράκῳ πᾶς ὁ διὰ δόξαν, ἢ γένος, ἢ λόγῳ ² δύναμιν, ὑπὲρ τὰς πολλὰς νομιζόμενος ὑπέπιπεν. ὅπερ καὶ Δάμων ³, ὁ Περικλέης διδάσκαλος, ὅτι τῷ Φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττός, ἐξωστρακίδῃ. καὶ μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀριεῖδην ὁ Ἰδομενεύς, ἔκκαμειτόν, ἀλλ' ἐλομένῳ Ἀθηναίων Φησί. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἤρξεν, ὡς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε, καὶ πάνυ πιθανόν ἐσιν ἐπὶ δόξῃ τοσαύτῃ καὶ κατορθώμασι τηλικούτοις ἀξιοθῆναι δι' ἀρετὴν ⁴, ἧς διὰ πλάτων ἐτίγχανον οἱ λαμβάνοντες ⁵. ἀλλὰ γὰρ ὁ Δημήτριος, ἔκ μόνον Ἀριεῖδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτη, δῆλός ἐστι τῆς πενίας ἐξελέσθαι Φιλοτιμύμενος, ὡς μεγάλας κακῆς. καὶ γὰρ ἐκείνῳ Φησί ἔκ μόνον γῆν οἰκίαν ⁶ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ μὴν ἐβδομήκοντα τοιζόμενας ὑπὸ Κρίτωνος.

II. Ἀριεῖδης δὲ, Κλειθένης μὲν τῷ κατασησάμενος τὴν πολιτείαν μετὰ τὰς τυράννας ἐταῖρος γενόμενος, ζηλώσας δὲ καὶ θαυμάσας μάλις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Λυκῆργον τὸν Λακεδαιμόνιον, ἤψατο μὲν ἀριστοκρατικῆς πολιτείας, ἔχε δ' ἀντιτασσόμενον ὑπὲρ τῆς δήμῳ Θεμισουλέα τὸν ⁷ Νεοκλέας. ἐνιοὶ μὲν ἔν Φασίν, αὐτὰς

¹ R. mavult γὰ ἡ γραμ.

² Eod. teste etiam legitur πλάττω. Praefert tamen λόγῳ.

³ V. δαίμων. Pro Φρονεῖν ej. lin. B. 3. σωΦρονεῖν.

⁴ R. iudice, deest post h. v. ἀρχῆς, ad quod vocabulum referatur ἧς.

⁵ Br. scribendum censet λαγχάνοντες. B. 3. λαμβάνοντες.

⁶ Duas has voces R. dedit de suo pro vulg. γῆν οἰκίαν.

⁷ γῆ Νεοκλ. — In seq. ἔν deest B. 3. Nec legitur in Junt. & Ald.

αὐτὰς παῖδας ὄντας καὶ συντρεφόμενους ἀπ' ἀρχῆς ἐν παντὶ καὶ σπαθῆς ἐχομένῳ καὶ παιδιᾷς ¹ πράγματι καὶ λόγῳ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰς φύσεις εὐδὺς ὑπὸ τῆς Φιλονεμίας ἐκείνης ἀνακαλύπτεσθαι· καὶ τὴν μὲν εὐχερῆ καὶ παράβαλον καὶ παυῆργον ἔσαν, καὶ μετ' ὀξύτητος ἐπὶ πάντα ² βραδίας φερομένην, τὴν δ' ἰδρυμένην ἐν ἤθει βεβαίῳ καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενῆ, ψεῦδος δὲ καὶ βωμολοχίαν καὶ ἀπάτην ἐδ' ἐν παιδιᾷς τινι τρόπῳ προσιεμένην. Ἀρίστων δ' ὁ Χίος ³ ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι φησὶ, καὶ προελθεῖν ἐπὶ τοσούτον τὴν ἔχθραν αὐτῶν. Στησίλεω γὰρ, ὃς ἦν γένει Κεῖος ⁴, ἰδέε τε καὶ μορφῇ σώματος πολὺ τῶν ἐν ἄρχῃ λαμπρότατος, ἀμφοτέρους ἐραθέντας, ἂ μετρίως ἐνεργεῖν τὸ πάθος, ἐδ' ἅμα λήγουσι τῷ κάλλει τῆ παιδὸς ἀποδέσθαι τὴν Φιλονεμίαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐγγυμνασασμένους ⁵ ἐκείνη, πρὸς τὴν πολιτείαν εὐδὺς ὀρμῆσαι διαπύρους ὄντας καὶ διαφόρους ἔχοντας. ὁ μὲν ἔν Θεμισσοκλῆς εἰς ἐταιρειᾷν ἐμβαλὼν ἑαυτὸν, εἶχε πρόβλημα καὶ δύναμιν ἐκ εὐκαταφρόνητον, ὥστε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα, κατὰ αὐτὸν ἀρξέειν Ἀθηναίων, ἀνπερ ἴσος ἦ καὶ κοινός

Υ 3

ἀπα-

1 B. 3. ἐχομένους καὶ παιδείας. Ita & Junt. sed Ald. exhibet vulgatam.

2 B. 3. πάντας, cum Junt.

3 Br. docente, Flor. Ald. & Dacer. habent Κεῖος. B. 3. hic & postea Χίος. Quod Aldinam attinet, equidem, de mea, quam ad manus habeo, nego. Ea exhibet clare Χίος. Cum duo fuerint Aristones, ambo Philosophi, alter Chius, Stoicae disciplinae; alter Ceus, Peripateticae sectator; a Diog. Laërt. inter scripta Aristonis Chii recensentur ἐρωτικαὶ διατριβαί, Aristoni Ceo autem opus sub titulo περὶ ἐρωτικῶν ὁμοίων tribuat Athenaeus: incertum sane est, utrum Plut. voluerit, cum variant codices.

4 In Themist. c. 3. Plut. dicit: Τήϊος. T. I. p. 280, Cf. ibid. var. lect. in supplem. ad h. l.

5 Br. mavult ὡς προεγγυμν.

ἄπασιν· Μηδέποτε, εἶπεν, εἰς τῆτον ¹ ἐγὼ καθίσταμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλέον ἐδὲν ἕξασιν οἱ Φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἄλλοτριῶν. Ἀρισιίδης δὲ καθ' ἑαυτὸν ὥσπερ ὁδὸν ἰδίαν ἐβάδιζε διὰ τῆς πολιτείας· πρῶτον μὲν, ἐ βελόμενος συναδικεῖν τοῖς ἐταίροις, ἢ λυπηρὸς ² εἶναι μὴ χαριζόμενος· ἔπειτα τὴν ἀπὸ τῶν Φίλων δύναμιν ἐκ ὀλίγης ὁρῶν ³ ἐπαίρσασαν ἀδικεῖν, ἐφυλάττετο, μόνῳ τῷ χρυσᾷ καὶ δίκαια πράττειν καὶ λέγειν ἀξίῳ θάρρειν ⁴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

III. Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλὰ κινημένα τῷ Θεμισοκλέες παραβόλως, καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῷ πολιτείαν ἐνισαμένως καὶ διακίπτοντος, ἠναγκάζετό πε καὶ αὐτὸς, τὰ μὲν ἀμυνόμενος, τὰ δὲ κολῶν τὴν ἐκείνης δύναμιν, χάριτι τῶν πολλῶν ἀύξομένην, ὑπεναντιῶσαι οἷς ἔπραττεν ⁵ ὁ Θεμισοκλῆς· βέλτιον ἠγόμενος παρελθεῖν ⁶ ἐνια τῶν συμφερόντων τῷ δήμῳ. ἢ τῷ κρατεῖν ἐπεῖνον ἐν πᾶσιν ⁷, ἰχυρὸν γενέσθαι. τέλος δὲ ποτε τῷ Θεμισοκλέες πράττοντός τι τῶν δεόντων, ἀντιπρέσας καὶ περιγεγόμενος, ἐ κατέχευεν, ἀλλ' εἶπεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιῶν ὡς ἐκ ἑσὶ σωτηρία τοῖς Ἀθηναίων ⁸ πράγμασιν, εἰ
μη

¹ Br. scribendum censuit εἰς τειῶτον.

² Ald. & Junt. λυπηρὸν.

³ V. ἰδῶν.

⁴ Ita ex vet. cod. reposuit H. Steph. — B. 3. cum Junt. & Ald. χαίρειν.

⁵ B. 3. ἔπρεπεν.

⁶ R. monente, subaudiendum ἑαυτὸν — *se praeterire*, h. e. effugere, non observata, *nonnulla reip. salutaria*; aut alias assumendum e B. 3. τὸν δῆμον pro τῷ δήμῳ, paulo post sequente — *satius esse, ut populum effugiant, ut populo lateant nonnulla salutaria.*

⁷ Comma, quod nunc ex mente H. Steph. post h. v. datum, Junt. & Ald. reliquaeque priores edd. post ἐκεῖνον posuere.

⁸ V. Ἀθηναίοις, num omissa voce πράγμασι, quod R. ed. annotat, ex indice variantium haud patet.

μη καὶ Θεμισοιλέα καὶ αὐτὸν εἰς τὸ βάραθρον ¹ ἐμβάλοιν. πάλιν δὲ γράψας τινὰ γνώμην εἰς τὸν δῆμον, ἀντιλογίας ἕσης πρὸς αὐτὴν καὶ Φιλονεικίας, ἐκράτει μέλλοντος δὲ τῷ προέδρῳ τὸν δῆμον ἐπερωτᾶν, αἰθόμενος ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν τὸ ἀσύμφορον, ἀπέση τῷ ψηφίσματος. πολλάκις δὲ καὶ δι' ἐτέρων εἰσέφερε τὰς γνώμας, ὡς μὴ Φιλονεικίᾳ τῇ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεμισοιλῆς ἐμπόδιος εἴη τῷ συμφέροντι. Θαυμαστὴ δὲ τις ἐφαίνεται αὐτῷ παρὰ τὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολὰς ² ἢ εὐσάδεια, μήτε ταῖς τιμαῖς ἐπαιρομένε, πρὸς τε ³ τὰς δυσημερίας ἀδορυβίως καὶ πρῶτως ἔχοντας, καὶ ὁμοίως ἠγαμένε χρῆναι τῇ πατρίδι παρέχειν ἑαυτὸν, ἢ χρημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ δόξης ⁴ προῖκα καὶ ἀμιδι πολитеυόμενον. ὅθεν, ὡς ἔοικε, τῶν εἰς Ἀμφιάραον ὑπ' Αἰχύλη πεπονημένων ἰαμβειῶν ⁵ ἐν τῷ Θεάτρῳ λεγομένων·

Οὐ γὰρ δοκεῖν ⁶ δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει,

Βαθεῖαν ἄλοκα διὰ Φρενὸς καρπόμενος,

Ἄφ' ἧς τὰ κεδνὰ βλασάνει βελεύματα·

πάντες ἀπέβλεψαν εἰς Ἀρισείδην, ὡς ἐκείνῳ μάλιστα τῆς ἀρετῆς ταύτης προσημέσης.

IV. Οὐ μόνον δὲ πρὸς εὐνοίαν καὶ χάριν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ πρὸς ἔχθραν ἰχυρότατος ἦν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀντιβῆναι. λέγεται γὰρ ποτὲ διάκων ἔχθρὸν ἐν δικαστηρίῳ, μετὰ τὴν κατηγορίαν ἢ βελομένων

Y 4

ἀπὸ-

¹ Carcer fuit, aut fovea potius, in Attica, in quam solebant fontes conjici, tanquam in puteum aliquem, & ibi perdit Vid. Suidam. Xyl.

² V. μεταβολῆς.

³ Junt μήτε.

⁴ Vulg. post h. v. comma extat. Hoc R. sustulit, addens, χρημάτων & δόξης προῖκα & ἀμιδι idem esse atque ἀνευ μιδῆς τῷ ᾧ ἀπὸ χρημάτων καὶ τῷ ἀπὸ δόξης.

⁵ Aesch. trag. ἐπ' ἀ' ἐπὶ Θήβας.

⁶ B. 3. δοκεῖ. Alibi pro δίκαιος est in Plut. ἀριστος.

ἀκείν τῷ κινδυνεύοντος τῶν δικασῶν, ἀλλὰ τὴν ψῆφον εὐθύς αἰτέντων ἐπ' αὐτόν, ἀναπηδήσας τῷ κρινομένῳ συνικετεύειν ¹, ὅπως ἀκασθείη καὶ τύχοι τῶν νομίμων. πάλιν δὲ κρίνων ιδιώταις δυσί, τῷ ἑτέρῳ λέγοντος, ὡς πολλὰ τυγχάνει τὸν Ἀριεῖδην ὁ ἀντίδικος λελυπηκῶς. Λέγ', ὦ ἀγαθὲ, Φάναι, μᾶλλον, εἴ τι σε κακὸν ² πεποίηκε σοὶ γὰρ, ἐκ ἐμαυτῶ, δικάζω. τῶν δὲ δημοσίων προσόδων αἰρεθεὶς ἐπιμελητῆς, ἔ μόνον τὰς καθ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸ αὐτῷ γενομένας ἄρχοντας ἔπεδεικνυε πολλὰ νενοσφισμένους, καὶ μάλιστα τὸν Θεμισοκλέα.

Σοφὸς γὰρ ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς ἔ κρατῶν. δι' ὃ καὶ συναγαγὼν πολλὰς ἐπὶ τὸν Ἀριεῖδην, ἐν ταῖς εὐθύταις δίκαιον κλοπῆς καταδίκη περιέβαλεν, ὡς Φησιν Ἰδομενεύς. ἀγανακτῶντων δὲ τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει καὶ βελτίων, ἔ μόνον ἀφείθη τῆς ζημίας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄρχων ἐπὶ τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἔπεδείχθη. προσποιούμενος δὲ τῶν προτέρων μεταμέλειν αὐτῷ, καὶ μαλακώτερον ἐνδίδας ἑαυτόν, ἤρεσκε τοῖς τὰ κοινὰ κλέπτῃσιν, ἐκ ἐξελέγχων, ἔδ' ἀκριβολογούμενος, ὡς καταπιμπλαμένους τῶν δημοσίων, ὑπερεπαινεῖν τὸν Ἀριεῖδην, καὶ δεξιῶσαι ³ τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτῷ σπαράσσοντας ἄρχοντα πάλιν αἰρεθῆναι. μελλόντων δὲ χειροτονεῖν, ἐπέτιμησε τοῖς Ἀθηναίοις. "Ὅτε μὲν γὰρ, ἔφη, πισῶς καὶ καλῶς ὑμῖν ἤρξα, προσηλακίδην ⁴. ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν κοινῶν καταπροεῖμαι τοῖς κλέπτῃσι, θαυμασὸς εἶναι δοκῶ πολίτης. αὐτὸς μὲν ἔν αιχύνομαι τῇ νῦν τιμῇ μᾶλλον, ἢ τῇ πρώην καταδίκη. συνάχθομαι

δ'

¹ V. συνικέτευεν.

² Hoc vocabulum ex vet. cod. addidit H. Steph. — Prioribus edd. deest. Eodem tamen iudice & altera lectio ferri potest.

³ Ald. & Junt. exhibent δεξιῶσαι.

⁴ V. προσηλακίδην.

δ' ὑμῖν, παρ' οἷς ἐνδοξότερόν ἐστι τῷ σώζειν τὰ δημόσια, τὸ χαρίζεσθαι τῆς πονηροῦς. ταῦτα δ' εἰπὼν, καὶ τὰς κλοπὰς ἐξελέγξας, τὰς μὲν τότε βουώντας καὶ μαρτυρῶντας ὑπὲρ αὐτῶ κατενόμισε ¹, τὸν ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἀπὸ τῶν βελτίων ἐπαινον εἶχεν.

V. Ἐπεὶ δὲ Δάτις ὑπὸ Δαρεῖς πεμφθεὶς, λόγῳ μὲν, ἐπιθεῖναι δίκην Ἀθηναίοις, ὅτι Σάρδεις ἐνέπησαν, ἔργῳ δὲ, κατασρέψασθαι τὰς Ἑλλήνας, εἰς Μαρξιδῶνα παντὶ τῷ σὸλῳ κατέχευε καὶ τὴν χώραν ἐπόρθει, τῶν δέκα ² καθεσώτων τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τὸν πόλεμον στρατηγῶν, μέγιστον μὲν εἶχεν ἀξίωμα Μιλτιάδης, δόξη δὲ καὶ δυνάμει δεύτερος ἦν Ἀρισειδης· καὶ τότε περὶ τῆς μάχης γνώμη τῆ Μιλτιάδου προσθέμενος ³, ἔμικρὰν ἐποίησε βροχήν. καὶ παρ' ἡμέραν ἐνάσει στρατηγῶ τὸ κράτος ἔχοντας, ὡς περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχή, παρέδωκε Μιλτιάδῃ, διδάσκων τὰς συνάρχοντας, ὅτι τὸ κείθεσθαι καὶ ἀπολαθεῖν τοῖς εὖ φρονῶσιν ἐκ αἰχρὸν, ἀλλὰ σεμνὸν ἐστὶ καὶ σωτήριον. ἔτω δὲ πρᾶννας τὴν Φιλονεϊκίαν ⁴, καὶ προτρεψάμενος αὐτὰς

Y 5

¹ V. ἐπενόμισε.

² Vulg. τῶν δὲ καθεσώτων. Br. scribendum censuit τῶν δεκα, citans auctoritates Flor. Ald. B. 3. Vulc. Aretini, Mureti & Anon. Quid in hac re veri sit, iudicet lector. Flor. dat δέκα δὲ καθεσώτων; ita & Anon. — V. τῶν δέκα. Mea autem Aldina, consentiens cum ea, quam R. habuit, exhibet vulgatam τῶν δὲ καθεσ. & sic est princeps illius lectionis, quam non nisi mendam puto typographicam, facillime ex syllaba κα, bis continue obvia, ortam. Eandem paulo post in Junt. observare licet, quae pro Μιλτιάδῃ διδάσκων dat Μιλτιάδῃ δάσκων.

³ R. susp. καὶ τότε προτεθείσης περὶ τῆς μάχης γνώμης; de liberatione de pugna proposita. Equidem nullam sentio necessitatem, aliquid in textu mutandi. Planum plenumque praebet sensum. Junt. & Ald. in seq. post ἐποίησε repetunt καὶ τότε.

⁴ V. προθυμίαν.

τὸς ἀγαπᾶν μῖχ γνώμη τῇ κρατίσῃ χρωμένως, ἔβρωσε τὸν Μιλτιάδην, τῷ ἀπερισπάσῃ τῆς ἐξουσίας ἰχυρὸν γυνόμενον. χαίρειν γὰρ εἶν ἕκαστος ἤδη τὸ καθ' ἡμέραν ἄρχειν ¹, ἐκείνῳ προσεῖχεν. ἐν δὲ τῇ μάχῃ, μάλιστα τῶν Ἀθηναίων τῶ μέσῃ πονήσαντος, καὶ πλείστον ἐνταῦθα χρόνον τῶν βαρβάρων ἀντερειαίντων κατὰ Λεοντίδα καὶ Ἀντιοχίδα Φυλῆν, ἠγωνίσαντο λαμπρῶς τεταγμένοι παρ' ἀλλήλων ὁ τε Θεμισοκλῆς καὶ ὁ Ἀρισειδης. ὁ μὲν γὰρ Λεοντίδης ² ἦν, ὁ δ' Ἀντιοχίδης. ἐπεὶ δὲ τρεψάμενοι τὸς βαρβάρους ἐπέβαλον εἰς τὰς ναῦς, καὶ πλείοντας ἔκ ἐπὶ νήσων ἑώρων, ἀλλ' ὑπὸ τῶ πνεύματος καὶ τῆς θαλάσσης εἶσω πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποβιαζόμενος ³, Φοβηθέντες, μὴ τὴν πόλιν ἔρημον λάβωσι τῶν ἀμυνομένων, ταῖς μὲν ἐννέα Φυλαῖς ἠπειγόντο πρὸς τὸ ἄστυ, καὶ κατήνυσαν αὐθιμερόν. ἐν δὲ Μαραθῶνι μετὰ τῆς ἑαυτῶ Φυλῆς Ἀρισειδης ἀπολειφθεὶς Φύλαξ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν λαφύρων, ἔκ ἐψεύσατο τὴν δόξαν, ἀλλὰ χυδὴν μὲν ἀργυρίαι καὶ χρυσῶ παρόντος, ἐθῆτος δὲ παντοδαπῆς καὶ χρημάτων ἄλλων ἀμυθῆτων ἐν ταῖς σκηναῖς καὶ τοῖς ἡλικίοσι σπάρφειν ὑπαρχόντων, ἔτ' αὐτὸς ἐπεθύμησε Σίγειν, ἔτ' ἄλλον εἶασε, πλὴν εἴ τινες ἐκείνον λαθόντες ἀφελήθησαν. ὧν ἦν καὶ Καλλίας ὁ δαδῆχος ⁴. τέτρω γὰρ τις, ὡς εἰσικε,

1 Teste H. Steph. etiam legitur χάριν γὰρ ἔχων, ἕκαστος γὼ παρ' ἡμέραν ἄρχαν. Idem probat γὼ παρ' ἡμέραν, locutionem supra iam datam. V. χάριν γὰρ ἔχων ἕκαστος ἤδη γὼν παρ' ἡμέραν ἄρχαν.

2 B. 3. Λεοντίδος, & postea Ἀντιοχίδος. Eadem lectio est in Junt. solo accentus discrimine, in antepen. positi.

3 Teste H. Steph. etiam scriptum est ἀποβιαζόμενος.

4 Xyl. vertit: *Facifer, quod genus sacerdotum*, & annotat: δαδῆχος, is est, qui sacris solennibus facem gereret: qui erat honor magnus, & sacerdotium nimirum. Nam & Pausanias pro magna felicitate refert, quod in progenie Leontis ad quartum usque gradum ea dignitas permanisset: in Atticis.

κε, τῶν βαρβάρων προσέπεσεν, οἰηθεὶς βασιλέα διὰ τὴν κίμην καὶ τὸ εὐρόφιον εἶναι· προσκυνήσας δὲ καὶ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς, ἔδειξε πολὺν χρυσὸν ἐν λάκκῳ ¹ τιμῆ καταρρυγμένον. ὁ δὲ Καλλίας ὠμότατος ἀνδράπων καὶ παρανομώτατος γενόμενος, τὸν μὲν χρυσὸν ἀνείλετο, τὸν δ' ἀνδρωπον, ὡς μὴ κατείποι πρὸς ἐτέρας, ἀπέκλειεν. ἐκ τάδε Φασί καὶ λακκοπλάτης ὑπὸ τῶν κωμικῶν τὰς ἀπὸ τῆς οἰκίας λέγεσθαι, σκωπῶντων εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ χρυσίον ὁ Καλλίας εὗρεν. Ἄρισειδης δὲ τὴν ἐπάνυμον εὐθὺς ἀρχὴν ἤρξε. καίτοι Φησίον ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, ἄρξαι τὸν ἄνδρα μικρὸν ἔμπροσθεν τῶ θανάτου, μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. ἐν δὲ ταῖς ἀναγραφαῖς, μετὰ μὲν Ξανθιπίδην, ἐφ' ἔ Μαρδόνιος ἠτήθη Πλαταιαῖσιν, ἐδ' ὀμάνυμον Ἄρισειδην ² ἐν πάνυ πολλοῖς λαβεῖν ἐσι· μετὰ δὲ Φάνιππον, ἐφ' ἔ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐνίκων, εὐθὺς Ἄρισειδης ἄρχων ἀναγγεγραψίαι.

VI. Πασῶν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρετῶν ἢ δικαιοσύνη μάλιστα τοῖς πολλοῖς αἰδοῦσιν παρῆχε, διὰ τὸ τὴν χρεῖαν ἐνδελεχεσάτην ³ αὐτῆς καὶ κοινοτάτην ὑπάρχειν. ἔθεν ἄνθρωπος πένης καὶ δημοτικὸς ἐκήρυσσεν τὴν βασιλικωτάτην καὶ θειοτάτην προσηγορίαν τὸν Δίκαιον ⁴. ἐ τῶν βασιλέων καὶ τυράννων ἑδείς ἐζήλασεν, ἀλλὰ Πολιτικῶν κηταί,

¹ R. monente. λάκκος hic loci non est puteus, sed labrum, vas ligneum aeneumve, lavando accommodatum, quale noscitur esse Zober, alii Germani etne Tubbe, Britannii a Tub appellant. καταρρυγμένον est absconditum, occultatum.

² Br. voluit Ἄρισειδην. R. tuetur lect. vulgarem, bene habentem: ne cognominem quidem huic nostro Aristidem alium: nendum ipsum hunc nostrum. Ad ἐν πάνυ πολλοῖς idem subaudiendum esse monet ἄρχαι — inter permultos alios archontas, aliis nominibus appellatos.

³ Ita R. dedit cum Anon. Vulgo ἐντελεχεσάτην.

⁴ Ita in masc. cum Junt, dedit R. pro vulgari τὸ Δίκαιον. Br. forte legendum putavit τῶ δικαίῳ.

κηται, καὶ Κεραυνοί, καὶ Νικάτορες ¹, ἔνιοι δ' Ἄετοί
καὶ Ἰέρανες ἔχαιρον προσαγορευόμενοι, τὴν ἀπὸ τῆς
βίας καὶ τῆς δυνάμεως, ὡς εἶπε, μᾶλλον, ἢ τὴν ἀπὸ
τῆς ἀρετῆς, δόξαν ἀγαπῶντες. καίτοι τὸ θεῖον, ὧ
γλίχονται συνοικεῖν καὶ συναφομοῖν αὐτὰς, τρι-
σὶ δοκεῖ διαφέρειν, ἀφθαρσία, καὶ δυνάμει, καὶ
ἀρετῇ. ὧν σεμνότετον ἢ ἀρετὴ καὶ θεϊότητα ἐστὶ.
ἀφθάρτῳ μὲν γὰρ εἶναι καὶ τῶ κενῷ καὶ τοῖς σοιχείοις
συμβέβηκε. δυνάμιν δὲ σεισμοὶ καὶ κεραυνοί, καὶ πνευ-
μάτων ὄρμαι, καὶ βευμάτων ἐπιφοραὶ μεγάλην ἔχουσι
δίκης δὲ καὶ θεμιδος ἔδεν ² ὅτι μὴ τῶ φρονεῖν καὶ λο-
γίζεσθαι τὸ θεῖον μεταλαγχάνει. δι' ὃ καὶ τριῶν ὄντων,
ἃ πεπόνθασιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ θεῖον. ζήλῃ καὶ φό-
βῃ καὶ τιμῇ, ζήλῃ μὲν αὐτὰς καὶ μακαρίζειν εἰκόασι
κατὰ τὸ ἀφθάρτου καὶ αἰδίου, ἐμπλήττεσθαι δὲ καὶ δε-
διέναι κατὰ τὸ κύριον καὶ δυνατὸν, ἀγαπᾶν δὲ καὶ τι-
μᾶν καὶ σέβεσθαι κατὰ τὴν δικαιοσύνην. ἀλλὰ καίπερ
ἔτω διακειμένοι, τῆς μὲν ἀθανασίας, ἣν ἡ φύσις ἡμῶν
ἔδέχεται, καὶ τῆς δυνάμεως, ἥς ἐν τῇ τύχῃ κεῖται
τὸ πλεῖστον, ἐπιθυμῶσι. τὴν δ' ἀρετὴν, ὃ μόνον ἐστὶ τῶν
θεῶν ἀγαθῶν ³ ἐν ἡμῖν, ἐν ὑσέρῳ τίθενται, κακῶς
φρονῶντες. ὡς τὸν ἐν δυνάμει καὶ τύχῃ μεγάλη ⁴ καὶ
ἀρχῇ

1 Junt. Νικάτορες.

2 Ita R. de suo dedit pro vulg. ἔδεν; *numen alia nulla re, quam intelligentia & usu rationum participat justitiam disciplinatque bene constitutam, vel jus & fas.*

3 In hoc casu dedit R. Vulgo ἀγαθῶν. Pro seq. ἐν ἡμῖν V. ἐφ' ἡμῖν, quod praefert Br. — Dictionem κακῶς φρονῶντες, si bene habeat, idem valere, docet R. ac ἔ συνορῶντες, ἐκ αἰθανόμενοι, parum intelligentes. Addi etiam posse post φρονῶντες, idem censet καὶ ἔ συνορῶντες, vel tale quid, *perverse sentientes, neque perspicientes hoc* —

4 Hoc adj. cum B 3. & Junt. addidit R. A vulgatis abest. Br. jam monet, τύχῃ quidem pro ἀτυχία frequenter poni, nunquam tamen pro εὐτυχία.

ἄρχῃ βίον ἢ μὲν δικαιοσύνη ποιεῖ θεῖον, ἢ δ' ἀδικία
θηριώδη.

VII. Τῷ δ' ἔν ¹ Ἀρισείδῃ συνέβη τὸ πρῶτον
ἀγαπωμένῳ διὰ τὴν ἐπαυυμίαν, ὕψερρον φθονεῖσθαι, μά-
λισα μὲν τῷ Θεμισοκλέεσ λόγον εἰς τὰς πολλὰς ἐμβα-
λόντος ², ὡς Ἀρισείδης ἀνηρηκῶς τὰ δικασήρια τῷ κρι-
νεῖν ³ ἅπαντα καὶ δικάζειν, λέληθε μοναρχίαν ἀδορυφό-
ρητον ἑαυτῷ κατασκευασάμενος ⁴. ἤδη δέ πε καὶ ὁ
δῆμος ἐπὶ τῇ νίκῃ μέγα φρονῶν, καὶ τῶν μεγίστων ἰσχυρῶν
αὐτὸν ⁵, ἤχθετο τοῖς ἔνομα καὶ δόξαν ὑπὲρ τὰς πολ-
λὰς ἔχουσι ⁶. καὶ συνελθόντες εἰς ἀσυ πανταχόθεν,
ἐξοσρακίζουσι τὸν Ἀρισείδην, ὄνομα τῷ φθόνῳ τῆς δό-
ξης φόβον τυραννίδος θέμενοι. μοχθηρίας γὰρ ἐν ἦν
κίλασις ὁ ἐξοσρακισμὸς, ἀλλ' ἐκαλεῖτο μὲν δι' εὐπρέ-
πειαν, ὄγκος καὶ δυνάμειος βαρυτέρας ταπεινώσις καὶ κο-
λασις. ἦν δὲ φθόνος παραμυθία Φιλάνθρωπος, εἰς ἀνή-
κεσον ἕδεν, ἀλλ' εἰς μετὰσασιν ἐτῶν δέκα τὴν πρὸς το-
λυπῆν ἀπεριδομένην δυσμένειαν. ἐπεὶ δ' ⁷ ἤρξαντό τι-
νες ἀνθρώπος ἀγενεῖς καὶ πονηρὰς ὑποβάλλειν τῷ πρά-
γματι, τελευταῖον ἅπαντων Ὑπέρβολον ἐξοσρακίσαντες,
ἐπαύσαντο. λέγεται δὲ τὸν Ὑπέρβολον ἐξοσρακισθῆναι
διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀλκιβιάδης καὶ Νικίας, μέγι-
σον ἐν τῇ π' λει δυνάμενοι, διεσασίαζον. ὡς ἔν ὁ δῆ-
μος ἐμελλεν ἐνφέρειν τὸν ὄσρακον ⁸, καὶ δῆλος ἦν τὸν
ἔτε-

¹ V. Τῷ γ' ἔν.

² V. διαδιδόντος.

³ R. post h. v. videtur deesse αὐτός.

⁴ B. 3. κατεσκευασμένοι. Idem Junt. — Seq. δέ πε deest
B. 3. — V. autem δὲ πολὺ.

⁵ Junt. deest αὐτόν.

⁶ Teste H. Steph. in quibusdam codd. legitur: ἤχθετο ἡ
ὄνομασίῃ δόξαν ὑπὲρ τὰς πολλὰς ἔχουσι. Sic dat V.

⁷ V. ὅτε δ'.

⁸ Paulo post haec vox in neutro occurrit. Quærit ergo R.
an utrumque recte? At eodem ipso in loco Ald. & Junt. dant
τὸν ὄσρακον.

ἔτερον γράψων, διαλεχθέντες¹ ἀλλήλοις, καὶ τὰς σκισεις ἑκατέρας εἰς ταῦτὸ συναγαγόντες, τὸν Ὑπέροβλον ἔσρακιδιῆναι παρεσκευάσαν. ἐν δὲ τὰτα δυσχερένας ὁ δῆμος ὡς καθυβρισμένον τὸ πρῶγμα καὶ προπετηλακισμένον, ἀφῆκε παντελῶς καὶ κατέλυσεν. ἦν δὲ τοιαῦτον, ὡς τύπῳ Φράσαι, τὸ γινόμενον. ὄσρακον λαβάν ἕκαστος, καὶ γράψας, ὃν ἐβάλετο μεταστῆσαι τῶν πολιτῶν, ἔφευρον εἰς ἓνα τόπον τῆς ἀγορᾶς περιφραγμένον ἐν κύκλῳ δρυφράκιοις². οἱ δ' ἄρχοντες πρῶτον μὲν διηριθμῶν τὸ σῦμπαν ἐν ταῦτῳ τῶν ὄσράκων πληθός. εἰ γὰρ ἑξακιχιλίῳν ἐλάττωτες οἱ γράψαντες³ εἶεν, ἀτελής ἦν ὁ ἔσρακισμός. ἔπειτα τῶν ὀνομάτων ἕκαστον ἰδίᾳ θέντες, τὸν ὑπὸ τῶν πλείων γεγραμμένον ἔξεκῆρυττον εἰς ἑπτὰ δένα, καρπόμενον τὰ αὐτᾶ. γραφομένων ἔν τότε τῶν ὄσράκων, λέγεται τινα τῶν ἀγραμμάτων καὶ παντελῶς ἀγροίκων, ἀναδόντα τῷ Ἀριεῖδῃ τὸ ὄσρακον, ὡς ἐνὶ τῶν τυχόντων, παρακαλεῖν, ὅπως Ἀριεῖδῃν ἐγγράψῃ⁴. τῷ δὲ Θαυμάσαντος, καὶ πυθόμενα, μὴ τι κινδὺν αὐτῷ⁵ Ἀριεῖδης πεποιήκειν. Οὐδὲν, εἶπεν, ἐδὲ γινώσκω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνοχλῆμαι πανταχῶς τὸν Δίκαιον ἀκῶν. ταῦτ' ἀκέσαντα τὸν Ἀριεῖδῃν, ἀποκρίνασθαι μὲν ἐδὲν, ἐγγράψαι⁶ δὲ τῆνομα τῷ ὄσράκῳ καὶ ἀποδῆναι. τῆς' δὲ πόλεως ἀπαλλαττόμενος, ἤδη τὰς χεῖρας ἀνατείνας εἰς τὸν ἕρανόν, ἠῦξαστο τὴν ἐναντίαν, ὡς εἴκειεν, εὐχὴν τῷ Ἀχιλλεῖ, μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριεῖδα μνηθῆναι.

VIII.

1 Salvinus legit διαλεχθέντες.

2 Junt. & Ald. δρυφράκιοις.

3 Teste H. Steph. etiam legitur φέροντες.

4 V. ἐγγράψαν.

5 Teste H. Steph. in vet. cod. αὐτὸν. Ita & V.

6 V. ἐπιγράψαι. Sequentem artic. τῷ ante ὄσράκῳ revocavit R. ex Junt. Ald. & Steph.

VIII. Τρίτῳ δ' ἔτει, Ξέρξης διὰ Θεσσαλίας καὶ Βοιωτίας ἐλαύνοντος ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, λύσαντες τὸν νόμον, ἐψηφίσαντο τοῖς μεθυσῶσι κἀδοδοῦ· μάλις αὖ Φοβέμενοι τὸν Ἀριεΐδην, μὴ προσθήμενος τοῖς πολεμίοις, διαφθείρη καὶ μετασῆσθαι πολλὰς τῶν πολιτῶν πρὸς τὸν βάρβαρον· ἐκ ὀρθῶς σοχαζόμενοι τῷ ἀνδρὶ· ὅς γε καὶ πρὸ τῆς δόγματος τέττα διετέλει προτρέπων καὶ παροξύνων τὰς Ἑλλήνας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μετὰ τὸ δόγμα τῆτο, Θεμισοκλῆς στρατηγῶντος αὐτοκράτορος, πάντα συνέπραττε καὶ συνεβάλευεν, ἐνόμοτάτου ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ ποιῶν τὸν ἔχθιστον. ὡς γὰρ ἀπολιπεῖν τὴν Σαλαμίνα βελευομένων τῶν περὶ Εὐριβιάδην, αἱ βαρβαρικαὶ ¹ τριήρεις νύκτωρ ἀναχθεῖσαι καὶ περιβαλῆσαι, τὸν τε πόρον ἐν κύκλῳ καὶ τὰς νῆσας ² κατεῖχον, ἔδεινός προειδότης τὴν κύκλωσιν, ἦεν ὁ Ἀριεΐδης ἀπ' Αἰγίνης παραβόλως διὰ τῶν πολεμίων νεῶν διεκπλείσας καὶ νυκτὸς ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σικηνὴν τῷ Θεμισοκλῆς, καὶ καλέσας αὐτὸν ἔξω μόνον· Ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Θεμισοκλείς, εἰ σωφρονῆμεν, ἤδη τὴν κενὴν καὶ μεिरαικίωδην γάσιν ἀφέντες, ἀρξώμεθα σωτηρίᾳ καὶ καλῆς Φιλονεικίας, πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμενοι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ἄρχων καὶ στρατηγῶν, ἐγὼ δ' ὑπεργῶν καὶ συμβελεύων. ἐπεὶ καὶ νῦν σε πυνθάνομαι μόνον ἀπλεῖσαι τῶν ἀρίστων λογισμῶν, κελεύοντα διαναυμαχεῖν ἐν τοῖς σενοῖς τῆς ταχίστην. καὶ σοὶ τῶν συμμάχων ἀντιπραττόντων, οἱ πολέμιοι συνεργεῖν εἰκόασιν. τὸ γὰρ ἐν κύκλῳ καὶ κατόπιν ³ ἤδη πέλαγος ἐμπέπλησαι νεῶν πολεμίων, ὡς καὶ τὰς μὴ θέλοντας ἀνάγκη κατεῖληφεν ἀγαθῶς ἀνδρας εἶ
ναι

¹ Ita R. dedit ex conject. Bryant. Vulg. καὶ βαρβαρικαί.

² B. 3. τὴν νῆσον, quasi de sola Salamine ageretur.

³ R. ad haec: „ni fallor, in dictione κύκλω, in orbem, circumcirca, etiam κατόπιν, prope, comprehenditur. Aut si vis eam copiam esse, deest altera pars: ἔμπροσθεν καὶ κατόπιν, in orbem, ante & post.“

ναι καὶ μάχεσθαι. Φυγῆς γὰρ ὁδὸς ἐ λέλειπται ¹. πρὸς ταῦτα ὁ Θεμισοκλῆς εἶπεν. Οὐκ ἂν ἐβελόμην, ὦ Ἀριεΐδη, σὲ κατὰ τὲτό με ² κρείττονα γενέσθαι. πειράσομαι δὲ πρὸς καλὴν ἀρχὴν ἀμιλλώμενος, ὑπερβαλέσθαι ³ τοῖς ἔργοις. ἅμα δ' αὐτῷ Φράσας τὴν ὑφ' ἑαυτῆ κατασκευασθεῖσαν ἀπάτην πρὸς τὸν βάρβαρον, παρεκάλει πείθειν τὸν Εὐρουβιάδην, καὶ διδάσκειν, ὡς ἀμύχανόν ἐσι σωθῆναι μὴ ναυμαχήσαντας. εἶχε γὰρ αὐτῆ μᾶλλον πίσιν. ὅθεν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν στρατηγῶν εἰπόντος Κλεοκρίτε τῆ Κορινθίε πρὸς τὸν Θεμισοκλέα, μὴδ' Ἀριεΐδη τὴν γνώμην ἀρέσκειν αὐτῆ, παρόντα γὰρ σιωπᾶν. ἀντεῖπεν ὁ Ἀριεΐδης, ὡς ἐπὶ ἂν ἐσιώπα, μὴ λέγοντος τὰ ἄριστα τῆ Θεμισοκλέε. νῦν δ' ἡσυχίαν ἄγειν, ἐ δι' εὐνοίαν τῆ ἀνδρὸς, ἀλλὰ τὴν γνώμην ἐπαινῶν.

IX. Οἱ μὲν ἔν ναύαρχοι τῶν Ἑλλήνων ταῦτ' ἐπραττον. Ἀριεΐδης δ' ὄρων τὴν Ψυτλάειαν, ἣ πρὸ τῆς Σαλαμῖνος ἐν τῷ πόρῳ κεῖται νῆσός ἐ μεγάλη ⁴, πολεμίων ἀνδρῶν μεσῆν ἔσαν, ἐμβιβάσας εἰς ὑπηρετικὰ τὰς προθυμοτάτας καὶ μαχιμωτάτας τῶν ὀπλιτῶν ⁵, προσέμιξε τῇ Ψυτλάειᾳ. καὶ μάχην πρὸς τὰς βαρβάρους συνάψας, ἀπέκλεινε πάντας, πλην ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν ζῶντες ἤλωσαν. ἐν δὲ τάτοις ἦσαν ἀδελφῆς βασιλέως ὄνομα Σανδαύνης τρεῖς παῖδες, ἕς εὐθὺς ἀπέσειλε πρὸς τὸν Θεμισοκλέα, καὶ λέγονται κατὰ τι λόγιον τῆ μάντεως Εὐφραντίδε ⁶ κελεύσαντος, ἀμνηστῆ Διονύσω καθε-

¹ Ita R. dedit auctoritate B. 3. & ed. Basil. Constantini. In Vulg. *λείπεται*, ex Steph. ed. — Junt. autem & Ald. *λείπεται*, quod haud dubie *λείπεται* conjicere finit.

² B. 3. *κατὰ 7ῃ νόμα*.

³ Junt. & Ald. cum duobus λ. accentu in penult. retento.

⁴ Junt. *μεγάλην*.

⁵ Ita conjecit Br. & dedit R. pro vulg. *πολιτῶν*.

⁶ Alibi hunc vatem Ἐκφαντίδης appellari, suspicatur R. — Pro seq. voce *ἀμνηστῆ*, quam ita scribit Stephanus, Junt. & Ald. *ὠμιστῆ*. Pro *καθερευθῆνας* V. *καθερευθῆνας*.

καθιερωθῆναι. τὴν δὲ νησίδα τοῖς ὀπλίταις πανταχόθεν ὁ Ἀριστείδης περιέψας ¹, ἐφῆδρευε τοῖς ἐκφερομένοις πρὸς αὐτὴν, ὡς μήτε τῶν Φίλων τινὰ διαφθαρήναι, μήτε τῶν πολεμίων διαφυγεῖν. ὁ γὰρ πλείστος ὠθισμὸς τῶν νέων καὶ τῆς μάχης τὸ καρτερώτατον ἔοικε περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον γενέσθαι διὸ καὶ τροπαιὸν ἔστημεν ἐν τῇ Ψυτλαεῖρ. μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Θεμισοκλῆς ἀποκειράμενος τῷ Ἀριστείδῃ, καλὸν μὲν εἶναι τὸ ² πεπραγμένον αὐτοῖς ἔργον ἔλεγε, κρείττον δὲ λείπεσθαι, τὸ λαβεῖν ἐν Εὐρώπῃ τὴν Ἀσίαν, ἀνακλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον τὴν ταχίσην καὶ τὸ ζεύγμα διακόψαντας. ἐπεὶ δ' Ἀριστείδης ἀνακραγὼν, τῆτον μὲν ἐκέλευε τὸν λόγον καταβαλεῖν, σκοπεῖν δὲ καὶ ζητεῖν, ὅπως τὴν ταχίσην ἐκβάλωσι τὸν Μῆδον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, μὴ κατακλειθεῖς ³ ἀπορίᾳ Φυγῆς μετὰ τοσαύτης δυνάμεως τραπῆ ⁴ πρὸς ἄμυναν ὑπ' ἀνάγκης, ἔτω πέμπει πάλιν Ἀργαῖκην εὐνᾶχον ὁ Θεμισοκλῆς ἐκ τῶν αἰχμαλώτων, κρύφα Φράσαι τῷ βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι πλείν ἐπὶ τὰς γεφύρας ἄρρημέναις τὰς Ἑλληνας αὐτὸς ἀποτρέψει ⁵, σώζεσθαι βασιλέα βεβλόμενος.

X. Ἐν τῷτῃ Ἑέρξης μὲν περίφοβος γενόμενος, εὐθὺς ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον ἠπέιγετο. Μαρδόνιος δὲ, τῷ στρατῷ τὸ μαχιστάτον ⁶ ἔχων περὶ τριάκοντα μυριάδας, ὑπελείπετο, καὶ φοβερός ἦν, ἀπ' ἰχυρᾶς τῆς περὶ τὸ πεζὸν ἐλπίδος ἀπειλῶν τοῖς Ἑλλησι, καὶ γράφων τοιαῦτα. Νενικήκατε θαλασσίους ξύλοις χερσαίαις ἀνδράπας, ἐν ἐπισαμέναις κώπῃν ἐλαύνειν· ἀλλὰ νῦν πλα-

1 V. ἐκαστέψας, περιτρέψας.

2 B. 3. εἶναι καὶ τὸ.

3 B. 3. κατακλειθεῖς.

4 V. ἰσπῆσται.

5 V. ἀποτρέψας.

6 V. δοκιστάτον. Paulo post B. 3. περὶ τὸν πεζόν.

πλατεῖα μὲν ἢ Θετταλῶν γῆ, καλὸν δὲ τὸ Βοιωτικὸν πεδίου ἀγαθοῖς ἵππεῦσι καὶ ὀπλίταις ἐναγωνίσασθαι. πρὸς δ' Ἀθηναίους ἔπεμψεν ἰδία γράμματα καὶ λόγους παρὰ βασιλέως, τὴν τε πόλιν αὐτοῖς ἀναστήσειν ἐπαγγελλομένους, καὶ χρήματα ποικίλα δώσειν, καὶ τῶν Ἑλλήνων κυρίως καταστήσειν, ἐκποδῶν τῆ πολέμου γενομένων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πυθόμενοι ταῦτα, καὶ δεῖσαντες, ἔπεμψαν Ἀθήναζε πρέσβεις, δεόμενοι τῶν Ἀθηναίων, ὅπως παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας εἰς Σπάρτην ἀποστείλωσι, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις τροφὰς παρ' αὐτῶν λαμβάνωσιν. ἰχυρὰ γὰρ ἦν ἀπορία περὶ τὸν δῆμον ἀπολαλεόμενα τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν. ἔ μὴν ἀλλὰ τῶν πρέσβεων ἀπέσαντες, Ἀριεΐδης ψήφισμα γράψαντος, ἀπεκρίναντο θυμασὴν ἀποκρισιν· τοῖς μὲν πολεμίοις συγγνώμην ἔχειν φάσκοντες, εἰ πάντα πλῆττα καὶ χρημάτων ἅνια νομίζοιεν, ὧν κρεῖττον ἐδὲν ἴσασι. ὀργίζεσθαι δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι τὴν πενίαν καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν νῦν παρῶσαν Ἀθηναίοις μόνον ὀρῶσι, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοτιμίας ἀμνημονῶσιν, ἐπὶ σιτίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίζεσθαι παρακαλῶντες. Ταῦτα γράψας Ἀριεΐδης, καὶ τὰς πρέσβεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραγαγὼν, Λακεδαιμονίοις μὲν ἐκέλευε ¹ φράζειν, ὡς ἐκ ἑσὶ χρυσῶν τοσούτων πλῆθος ἔσθ' ὑπὲρ γῆν, ἔτε ὑπὸ γῆν ², ὅσον Ἀθηναῖοι δέξαιτο ἂν πρὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. τοῖς δὲ παρὰ Μαρδονίαν τὸν ἥλιον δείξας· Ἀχρὶς ἂν ἔτος, ἔφη, ταύτην πορεύεται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσασιν Πέρσαις ὑπὲρ τῆς δεδωμένης χώρας, καὶ τῶν ἠσεβημένων καὶ κατακεκαυμένων ³ ἱερῶν. ἔτι δ' ἀρὰς θεῖσθαι τὰς ἱερεῖς ἔγραψεν,

εἴ

¹ Junt. Ald. & Steph. ἐκέλευσε. Sola ex Frf. manasse videtur ἐκέλευε.

² B. 3. ἔσθ' ὑπὸ γῆν; quod Br. probat.

³ V. τῶν κατακεκ. Negligentius tamen hanc variantem legitio-

εἴ τις ἐπικηρυκεύσαιο Μήδοις, ἢ τὴν συμμαχίαν ἀπολίποι τῶν Ἑλλήνων. Ἐμβαλόντος δὲ Μαρδονίε τὸ δεύτερον εἰς τὴν Ἀττικὴν, αὐτὸς εἰς Ἱ Σαλαμίνα διεπέρασεν. Ἀρισείδης δὲ πεμφθεὶς εἰς Λακεδαίμονα, τῆς μὲν βραδύτητος ² αὐτοῖς ἐνεκάλει καὶ τῆς ὀλιγαρίας, προεμένοις αὐτὸς τῶ βαρβάρῳ τὰς Ἀθήνας, ἡξίε δὲ πρὸς τὰ ἔτι σωζόμενα τῆς Ἑλλάδος βοηθεῖν. ταῦτ' ἀκύσαντες οἱ Ἐφοροί, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐδόκην παίζειν καὶ ῥαθυμεῖν ἑορτάζοντες· ἦν γὰρ αὐτοῖς Ὑακίνθια· νυκτὸς δὲ πεντακισχίλις Σπαρτιατῶν ἐπιλέξαντες, ὧν ἕκαστος ἐπ' αὐτὸν εἰλωτας εἶχεν, ἐξέπεμψαν, ἐκ εἰδότην τῶν Ἀθηναίων. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἐγκαλῶν ὁ Ἀρισείδης προσῆλθεν, οἱ δὲ σὺν γέλῳτι ληρεῖν αὐτὸν ἔφασκον ³ καὶ καθεύδειν· ἡδὴ γὰρ ἐν Ὁρεσειῶ ⁴ τὸν στρατὸν εἶναι πορευόμενον ἐπὶ τὰς ξένους ⁵. (ξένους γὰρ ἐκάλεον τὰς Πέρσας) ἔ κατὰ καιρὸν ἔφη παίζειν αὐτὰς ὁ Ἀρισείδης, ἀντὶ τῶν πολεμίων τὰς Φίλας ἐξ-απατῶντας. ταῦθ' οἱ περὶ τὸν Ἴδομενέα λέγασιν. ἐν δὲ τῶ ψηφίσματι τῷ Ἀρισείδῃ πρεσβευτῆς ἐκ αὐτὸς, ἀλλὰ Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης ⁶ φέρονται.

Z 2

XI.

Nonem esse annotatam, censet R. cum nemo inde perspiciat, an artic. τῶν legatur loco καὶ ante κατακκ. — an vero cum ea copidetur, ut sit: καὶ τῶν κατακκ. intermediis ἡσβεσμημένων καὶ omiffis.

1 Abest haec praep. a B. 3. Etiam Junt. eam omisit.

2 Vetusiores omnes, Junt. Ald. Steph. Frft. βραδυτῆτος. Seq. προεμένοις B. 3. προεμένης.

3 V. ἔφασαν.

4 Oppidum Arcadiae, de quo Pausan. Arcad. & Eurip. extremo Orestia, Xyl.

5 Hostes Spartani hospites seu peregrinos vocarunt, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Cf. Cic. Offic. l. 1. c. 12. Xyl.

6 Teste H. Steph. legitur Κίμωνίδης.

XI. Χειροτονηθεῖς δὲ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ἐπὶ τὴν μάχην, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὀκτακισχίλις ὀπλίτας ἀναλαβὼν, ἦκεν ¹ εἰς Πλαταιάς. ἐκεῖ δὲ Πausanias, ὁ τῷ σύμπαντος ἡγόμενος Ἑλληνικῷ, συνέμιξεν, ἔχων τὰς Σπαρτιάτας. καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐπέβριε τὸ πλῆθος. τῶν δὲ βαρβάρων τὸ μὲν ὄλον τῆς στρατοπεδείας παρὰ τὸν Ἀσπὸν ποταμὸν παρεπιτεταμένης ἀδείας ἦν ὄρος διὰ μέγεθος ². περὶ δὲ τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ κυριώτατα τεῖχος περιεφράξαντο τετράγωνον, ἔ τῶν πλευρῶν ἐκάστη μῆκος ἦν δέκα σταδίων. Πausanias μὲν ἔν καὶ τοῖς Ἑλλήσι κοινῇ Τισαμενὸς ὁ Ἡλεῖος ἐμαντεύσατο καὶ προεῖπε νίκην ἀμυνομένοις καὶ μὴ προεπιχειρῶσιν. Ἄρισειδης δὲ πέμψαντος εἰς Δελφῶς, ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, Ἀθηναίους καὶ θυπερτέρας ἔσεσθαι τῶν ἐναντίων εὐχομένους τῷ Διὶ, καὶ τῇ Ἥρᾳ τῇ Κιθαιρωνίᾳ, καὶ Πανί, καὶ νύμφαις Σφραγιτίσι· καὶ θύοντας ἥρωσιν, Ἀνδροκράτει, Λεύκωνι, Πεισάνδρῳ, Δαμοκράτει, Ὑψίῳ, Ἀηλαίωνι, Πολυτίδῳ· καὶ τὸν κίνδυνον ἐν γῆ ³ ἰδίᾳ ποιημένους ἐν τῷ πεδίῳ τὰς Δάματρος τὰς Ἐλευσινίας καὶ τὰς Κόρας. ἔτος ὁ χρησμός ἀπενεχθεῖς ἀπορίαν τῷ Ἄρισείδῃ παρεῖχεν. οἱ μὲν γὰρ ἥρωες, οἷς ἐκέλευε θύειν, ἀρχηγέται Πλαταιέων ἦσαν, καὶ τὸ τῶν Σφραγιτίδων νυμφῶν ἄντρον ἐν μιᾷ κορυφῇ τῷ Κιθαιρώνος ἐστὶν εἰς δυσμὰς ἡλίας θερινὰς τετραμμένον· ἐν ᾧ καὶ μαντεῖον ἦν πρότερον, ὡς Φασί, καὶ πολλοὶ κατεῖχοντο τῶν ἐπιχωρίων, ἕς νυμφολήπτες προσηγόρευον. τὸ δὲ τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος πεδίου, καὶ τὸ τὴν μάχην ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ ποιημένοις τοῖς Ἀθη-

¹ V. ἦκεν. Pro seq. σύμπαντος Junt. exhibet συμπαρόντος.

² V. διὰ τὸ μέγ.

³ Pro hac voce B. 3. exhibet γῆ. Idem invenies in Junt. & Ald. — Pari modo utraque haec editio cum B. 3. dat ποιημένοις pro seq. ποιημένους.

Ἄθηναίους νίκην δίδοθαι, πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀνεκαλεῖτο καὶ μεθίστη τὸν πόλεμον. ἔνθα τῶν Πλαταιέων ὁ στρατηγός, Ἀριμνήσος, ἔδοξε, κατὰ τὰς ὑπῆρας ὑπὸ τῷ Διὸς τῷ Σωτήρῳ ἐπερωτώμενον αὐτὸν, ὅ τι δὴ πράττειν δέδοικται τοῖς Ἕλλησιν; εἰπεῖν· Αὔριον εἰς Ἐλευσίνα τὴν στρατιὰν ἀπάξομεν, ὧ δέσποτα, καὶ διαμαχόμεθα τοῖς βαρβάροις ἐκεῖ κατὰ τὸ πυθόχρησον τὸν ἔνθεον Φάναι διαμαρτάνειν¹ αὐτὰς τῷ παντός· αὐτόθι γὰρ εἶναι περὶ τὴν Πλαταιικὴν τὰ πυθόχρησα, καὶ ζητῶντας ἀνευρήσειν. τέτων ἐναργῶς τῷ Ἀριμνήσῳ Φανέντων, ἐξεγειρόμενος τάχις αὖτε πέμψατο τὰς ἐμπειροτάτας καὶ πρεσβυτάτας τῶν πολιτῶν. μεθ' ἧν διαλεγόμενος καὶ συνδιαπορῶν, εὖρεν, ὅτι τῶν Ἰσιῶν² πλησίον ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα ναός ἐστιν ἀρχαῖος πάνυ³ Δήμητρος Ἐλευσινίας καὶ Κόρης προαγορευόμενος. εὐθὺς ἔνθα παραλαβὼν τὸν Ἀρισείδην, ἤγεεν ἐπὶ τὸν τόπον εὐφυσέσθαι ὄντα παρατάξαι Φάλαγγα πεζικὴν ἵπποκρατέμενοις, διὰ τὰς ὑπερείας τῷ Κιθαιρῶνος, ἄφιππα ποίσας τὰ καταλήγοντα καὶ συγυρῶντα τῷ πεδίῳ πρὸς τὸ ἱερόν. αὐτῷ⁴ δ' ἦν καὶ τὸ τῷ Ἀνδροκράτες ἡράον, ἐγγὺς ἄλσει πικνῶν καὶ συσκίων⁵ δένδρων περιεχόμενον. ὅπως δὲ μηδὲν ἐλλίπες ἔχη πρὸς τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ὁ χρησμὸς, ἔδοξε τοῖς Πλαταιεῦσιν, Ἀριμνήσῳ γνώμην εἰπόντος, ἀνελεῖν τα πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὄρια τῆς Πλαταιίδος, καὶ τὴν χώραν ἐπιδοῦναι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐν οἰκείᾳ κατὰ τὸν χρησμὸν ἐναγα-

Z 3

νίσα-

1 V. διαμαρτεῖν.

2 Vulgo Ἰων Νησιῶν; quod jam Dacer. ex Herodoto emendatum voluit Ἰων Ἰσιῶν. Ita & Anon. & V.

3 Abest a B. 3. item a Junt.

4 V. ταύτη.

5 B. 3. πικνῶ καὶ συσκίῳ. Sic & Junt. hoc solo discrimine, quod συσκίῳ proferat unam vocem cum seq. δένδρων constituit.

νίσασθαι ¹. ταύτην μὲν ἐν τὴν Φιλοτιμίαν τῶν Πλαταιέων ἔτω συνέβη περιβόητον γενέσθαι, ὡσε καὶ Ἀλέξανδρον ἤδη βασιλεύοντα τῆς Ἀσίας ὑσερον πολλοῖς ἔτεσι, τειχίζοντα τὰς Πλαταιάς, ἀνειπεῖν Ὀλυμπάσιον ὑπὸ κήρυκος, ὅτι ταύτην ὁ βασιλεὺς ἀποδίδωσι Πλαταιεῦσι τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς μεγαλοψυχίας χάριν, ἐπειδὴ τοῖς Ἑλλησιν ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὴν χώραν ἐπέδωκαν ², καὶ παρέχον αὐτὰς προθυμοτάτας.

XII. Ἀθηναίοις δὲ Τεγεάται ³ περὶ τάξεως ἐρίσαντες, ἤξιεν, ὡσπερ καὶ Λακεδαιμονίων τὸ δεξιὸν ἐχόντων κέρας, αὐτοὶ τὸ εὐένυμον ἔχειν, πολλὰ τὰς αὐτῶν προγόνους ἐγκωμιάζοντες. ἀγανακτούντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, παρελθὼν ὁ Ἀρισείδης, εἶπε. Τεγεάταις μὲν ἀντειπεῖν περὶ εὐγενείας ⁴ καὶ ἀνδραγαθίας ὁ παρὰν καιρὸς ἐ δίδωσι, πρὸς δ' ὑμᾶς, ὧ Σπαρτιάται, καὶ τὰς ἄλλας Ἑλλήνας λέγομεν, ὅτι τὴν ἀρετὴν ἐκ' ἀφαιρεῖται τόπος, ἐδὲ δίδωσιν· ἦν δ' ἂν ὑμεῖς ἡμῖν τάξιν ἀποδῶτε, πειρασόμεθα κοσμεῖντες καὶ φυλάττοντες, μὴ καταιχύνειν τὰς προηγωνισμένους ἀγῶνας. ἤκομεν γὰρ ἐ τοῖς συμμάχοις εσσιάζοντες, ἀλλὰ μαχόμενοι τοῖς πολεμίοις· ἐδ' ἐπαινεσόμενοι τὰς πατέρας, ἀλλ' αὐτὰς ἀνδρας ἀγαθὰς τῇ Ἑλλάδι παρέξοντες, ὡς ἔτος ὁ ἀγὼν δείξει καὶ πόλιν καὶ ἀρχούνα καὶ ἰδιώτην, ὅποσα τοῖς Ἑλλησιν ἀξιός ἐσι. Ταῦτ' ἀκέσαντες οἱ συνέδροι καὶ ἠγεμόνες,

1 Deesse mihi videtur κελευσμένοις, aut tale aliquid.

2 Bene ita dedit R. pro vulg. ἀπέδωκαν. Aliud est ἀποδῆναι, reddere debitum; aliud ἐπιδῆναι, ultro largiri, gratuito dare. Etiam paulo ante dicitur τὴν χώραν ἐπιδῆναι τοῖς Ἀθ.

3 Ita V. Anon. & Ms. Dacer. & Mureti annot. — & quosdam cod. habere, testatur H. Steph. & ita esse legendum, ex sequentibus apparet. Vulgo Ἀθηναῖοι δὲ Τεγεάταις.

4 In vetustis codd. legi συγγενείας, testatur H. Steph. quae lectio eidem defendenda videtur, si συγγένεια intelligatur, quae Tegeatis erat cum Lacedaemoniis.

μόνες, ἀπεδέξαντο τὰς Ἀθηναίους, καὶ θάτερον αὐτοῖς κέρως ἀπέδοσαν.

XIII. Οὕσης δὲ μετεώρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ μέλι-
σα τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πραγμάτων ἐπισφαλῶς ἔχονταν,
ἄνδρες ἐξ οἴκων ἐπιφανῶν καὶ χρημάτων μεγάλων, πέ-
νητες ὑπὸ τῆ πολέμου γεγονότες, καὶ πᾶσαν ἅμα τῷ
πλάτῳ τὴν ἐν τῇ πόλει δύναμιν αὐτῶν καὶ δόξαν οἰχο-
μένην ὀρᾶντες, ἐτέρων τιμωμένων καὶ¹ ἀρχόντων, συν-
ῆλθον εἰς οἰκίαν τινὰ τῶν ἐν Πλαταιαῖς κρύφα, καὶ
συνωμόσαντο κηταλύσειν τὸν δῆμον· εἰ δὲ μὴ προχα-
ροίη, λυμανεῖσθαι τὰ πράγματα, καὶ τοῖς βαρβάροις
προδώσειν. πραττομένων δὲ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ,
καὶ συχῶν ἤδη διεσθαρμένων, αἰθόμενος ὁ Ἀρισείδης,
καὶ φοβηθεὶς τὸν καιρὸν, ἔγνω μὴτ' ἔαν ἀμελόμενον
τὸ πρᾶγμα, μὴθ' ἅπαν ἐκκαλύψειν, ἀγνοόμενον², εἰς
ὅσον ἐκβήσεται πλῆθος ὁ ἔλεγχος, τὸν τῆ δικαίᾳ ζη-
τῶν ὄρον ἀντὶ τῆ συμφέροντος. ὁκῶ δὲ τινὰς ἐν πολ-
λῶν συνέλαβε, καὶ τῶν δύο μὲν, οἷς πρώτοις³ ἡ κρί-
σις προεγράφη, οἱ καὶ πλείστην αἰτίαν εἶχον, Αἰχίνης
Λαμπρέως καὶ Ἀγησίας Ἀχαρνέως, ῥέχοντο⁴ Φεύγον-
τες ἐκ τῆ στρατοπέδου· τὰς δ' ἄλλας ἀφῆκε, παρῆσαι
διδῶς καὶ μεταγνώσαι τοῖς ἐτι λανθάνειν οἰομένοις, ὑπε-
πιπῶν, ὡς μέγα δικαστήριον ἔχουσι τὸν πόλεμον, ἀπο-
λύσασθαι τὰς αἰτίας, ὀρθῶς καὶ δικαίως τῇ πατρίδι βε-
λευόμενοι.

Z 4

XIV.

¹ Hanc partic. hoc loco omittit Juntina, eam ponens in seq-
ante τῶν ἐν Πλ.

² Ita R. dedit ex Junt. Ald. Crat. pro vulg. ἀγνοῶντας,
quod Stephanica exhibuit. Consentit B. 3. — Idem est, ac
περὶ τ' ἀγνοεῖται, εἰς ὅσον πλῆθος ἐκβήσεται ὁ αὐτῆ ἔλεγχος.
Anon. & Mureti annot. ἀγνοαμένους, quod Bryano rectius visum
est, nisi malis ἀγνοῶν.

³ V. B. 3. τοῖς πρώτοις. Ita & Junt.

⁴ B. 3. οἱ καὶ ῥέχοντο. Ita & Junt.

XIV. Μετὰ ταῦτα Μαρδόνιος, ὃν ¹ πλείον ἐδόκει διαφέρειν τῶν Ἑλλήνων, ἀπεπειρᾶτο ², τὴν ἵππον ἀθρόαν αὐτοῖς ἐφείς καθεζομένοις ὑπὸ τὸν πρόποδα τῆ Κιθαιρῶνος, ἐν χωρίοις ὄχυροῖς καὶ πετρώδεσι, πλὴν Μεγαρέων. ἔτοι δὲ τριχίλιοι τὸ πλῆθος ὄντες ἐν τοῖς ἐπιπέδοις μᾶλλον ἐσρατοπεδεύοντο. δι' ὃ καὶ κακῶς ἔπαχον ὑπὸ τῆς ἵππε, ρυείσης ἐπ' αὐτὰς καὶ προσβολὰς ἐχάσης ³ πανταχόθεν. ἐπεμπον ἕν ἄγγελον κατὰ τάχος πρὸς Πausανίαν, βοηθεῖν κελεύοντες, ὡς ἐδυνάμενοι καθ' αὐτὰς ὑποσηναὶ τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος. ταῦτα Πausανίας ἀκέων, ἥδη δὲ καὶ καθορῶν ἀποκεκρυμμένον ἀκοντισμάτων καὶ τοξευμάτων πλήθει τὸ στρατόπεδον τῶν Μεγαρέων, καὶ συνεσαλμένους αὐτὰς εἰς ὀλίγον, αὐτὸς μὲν ἀμήχανος ἦν πρὸς ἰππότας ἀμύνειν, ὀπλιτικῇ Φάλαγγι καὶ βαρεῖα τῇ Σπαρτιατῶν τοῖς δ' ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων περὶ αὐτὸν ἔσι πρᾶπτετο ζῆλον ἀρετῆς καὶ Φιλοτιμίας, εἰ δὴ τινες ἐκόντες ἀναδέξαιτο προαγωνίσασθαι ⁴ καὶ βοηθῆσαι τοῖς Μεγαρεῦσι. τῶν δ' ἄλλων ὀκνήσαν, Ἄρισείδης ἀναδεξάμενος ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων τὸ ἔργον, ἀποσέλλει τὸν προθυμώτατον τῶν λοχαγῶν Ὀλυμπιόδωρον, ἔχωντα τὰς ὑφ' ἑαυτὸν ⁵ τεταγμένους λογάδας τριακοσίους, καὶ τοξότας ἀναμειγμένους σὺν αὐτοῖς. τῶν δὲ ὀξέως διεσκευασμένων ⁶ καὶ προσφερομένων δρόμῳ, Μασίσιος, ὁ τῶν βαρβάρων ἵππαρχος, ἀνὴρ ἀλκῆ

¹ B. 3. & Junt. ὄς.

² Hanc lectionem ex Junt. Ald. Crat. Steph. revocasse se dicit R. pro ἐπειρᾶτο, quod habet Bryanus. Equidem hanc vocem Bryani non nisi mendam esse typographicam censeo.

³ ἔχαν προσβολὰς dicitur equitatus, cum in aciem obstantis hostis undique incurrere potest, cum habet loca vacua hostem lacessendi. R.

⁴ B. 3. Junt. & Ald. προαγωνίσασθαι.

⁵ V. ὑπ' αὐτῷ.

⁶ B. 3. διασκευασμένων. Junt. & Ald. διασκευασμένων.

κῆ τε θουμασὸς, μεγέθει τε καὶ κάλλει σώματος περιττός, ὡς κατεῖδεν, ἐναυλίου ἐπισρέψας τὸν ἵππον, εἰς αὐτὰς ἤλαυνε. τῶν δ' ἀναχομένων καὶ συμβαλόντων, ἦν ἀγῶν καρτερός, ὡς πείραν ἐν τάτῳ τῷ παντός λαμβανόντων. ἐπεὶ δὲ τοξευθεὶς ὁ ἵππος τὸν Μασίσιον ἀπέρριψε, καὶ πεσὼν ὑπὸ βάρους τῶν ὄπλων αὐτὸς τε δυσκίνητος ἦν ἀναφέρειν, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπικειμένοις καὶ παῖσι δυσμεταχειρίστος, ἔ μόνον σέρνα καὶ κεφαλῆν, ἀλλὰ καὶ τὰ γυῖα χρυσοῦ καὶ χαλκῷ καὶ σιδήρῳ καταπεφραγμένος· τῆτον μὲν, ἣ τὸ κράνος ὑπέφαινε τὸν ὀφθαλμὸν, ἀκουλίε σύρακι παίων τις ἀνεῖλεν· οἱ δ' ἄλλοι Πέρσαι προέμενοι τὸν νεκρὸν, ἔφευγον. ἐγνώθη δὲ τῷ κατορθώματος τὸ μέγεθος τοῖς Ἕλλησιν ἐκ ἀπὸ τῶν νεκρῶν τῷ πλήθει· ὀλίγοι γὰρ οἱ πεσόντες ἦσαν· ἀλλὰ τῷ πένθει τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ ἑαυτὰς ἔκειρον ¹ ἐπὶ τῷ Μασισίῳ, καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνας, οἰμωγῆς τε καὶ κλαυθμῷ τὸ πεδίον ἐνεπίμπλασαν ², ὡς ἄνδρα πολὺ πρῶτον ἀρετῆ καὶ δυνάμει μετὰ γε Μαρδόνιον αὐτὸν ἀποβαλόντες.

XV. Μετὰ δὲ τὴν ἵππομαχίαν ἀμφοτέροι μάχης ἔχοντο χρόνον πολύν. ἀμυνομένοις γὰρ οἱ μάντιες νικην πρόφαινον ἐκ τῶν ἱερῶν ὁμοίως καὶ τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς Ἕλλησιν· εἰ δ' ἐπιχειροῖεν, ἦταν. ἔπειτα Μαρδόνιος, ὡς αὐτῷ μὲν ἡμερῶν ὀλίγων τὰ ἐπιτήδεια περιῆν, οἱ δ' Ἕλληνες, αἰεὶ τινων ἐπιβροῦντων, πλείονες ἐγίνοντο, δυσανασχετῶν ἔγνω μηκέτι μένειν, ἀλλὰ διαβάς ἄμα φάει τὸν Ἀσωπὸν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἀπροσδοκῆτως· καὶ παράγγελμα τοῖς ἡγεμόσιν ἐσπέρας ἔδωκε. μεσάσης δὲ μάλις τῆς νυκτὸς, ἀνὴρ ἵπποι ἔχων, ἐτρέμα προσημύνησε τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἑλλήνων· ἐντυχῶν δὲ ταῖς Φυλακαῖς, ἐκέλευεν αὐτῷ

Z 5

προσ-

¹ V. ἔκειρας, quod R. errorem librarii censet pro ἔκειραν.

² Junt. & Ald. ἐμπίπλασαν.

προσελθεῖν ¹ Ἄρισειδην τὸν Ἀθηναῖον· ὑπακῆσαντος δὲ ταχέως, ἔφησεν· Εἰμὶ μὲν Ἀλέξανδρος, ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς ², ἤκω δὲ κινδύνων τὸν μέγιστον εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ὑμᾶς αἰρέμενος, ὡς μὴ τὸ αἰφνίδιον ἐκπλήξειεν ὑμᾶς χειρὰν ἀγωνίσασθαι· μαχεῖται γὰρ ὑμῖν Μαρδόνιος αὐρίον, ἔχ' ὑπ' ἐλπίδος χρηστῆς, ἐδὲ Θάρσας, ἀλλ' ἀπορίας ³ τῶν παρόντων· ἐπεὶ καὶ μάντιες ἐκείνον ἀπαισίους ἱεροῖς καὶ λογίοις χρησμῶν εἴργασι μάχης· καὶ τὸν στρατὸν ἔχει δυσθυμία πολλή καὶ κατάπληξις· ἀλλ' ἀνάγκη τολμῶντα πειρᾶσθαι τῆς τύχης, ἢ τὴν ἐχάτην ὑπομένειν ἀπορίαν κατ' ἐζόμενον· Ταῦτα Φράσας ὁ Ἀλέξανδρος, ἐδεῖτο τὸν Ἄρισειδην αὐτὸν εἰδέναι καὶ μνημονεύειν, ἐτέρω δὲ μὴ κατεπειν· ὁ δ' ἔκ καλῶς ἔχειν ἔφη ταῦτα Πausανίαν ἀποκρύψασθαι· ἐκείνῳ γὰρ ἀνακειῖσθαι τὴν ἡγεμονίαν· πρὸς δὲ τὰς ἄλλας ἀρέητα πρὸ τῆς μάχης ἔδοξεν ἔσεσθαι· νικῶσης δὲ τῆς Ἑλλάδος, ἐδένα τὴν Ἀλεξάνδρου προθυμίαν καὶ ἀρετὴν ἀγνοήσειν· λεχθέντων δὲ τούτων, ὅ τε βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων ἀπήλαυνεν ὀπίσω πάλιν, ὁ τ' Ἄρισειδης ἀφικόμενος ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῆ Πausανίᾳ, διηγείτο τὰς λόγους· καὶ μετεπέμποτο τὰς ἄλλας ἡγεμόνας, καὶ παρήγγελλον ἐν κόσμῳ τὸν στρατὸν ἔχειν, ὡς μάχης ἐσομένης.

XVI. Ἐν τούτῳ δ', ὡς Ἡρόδοτος ἰσορεῖ, Πausανίας Ἄρισειδην προσέφερε λόγον, ἀξιῶν τὰς Ἀθηναίους ἐπὶ τὸ δεξιὸν μετατάξαι, καὶ κατὰ τὰς Πέρσας ἀντιταχθῆναι· βέλτιον γὰρ ἀγωνιεῖσθαι, τῆς τε μάχης ἐμπίρους γεγονότας, καὶ τῷ προνενηκῆναι θάρσοντας·
αὐτῷ

¹ B. 3. προσελθεῖν.

² deest haec vox B. 3. In seq. vulg. legunt ad exemplum Aldinae ἤκω δὲ ἐκ κινδύνων. Praepositionem cum B 3. delendam censuit Br. & delevit R. ad formam Juntinae, quae vitiose dat κινδύνας, pro quo effici posse etiam putat R. κίνδυνον.

³ Mavult R. ἀπορίᾳ, In dat.

αὐτῶ δὲ παραδῆναι τὸ εὐώνυμον, ὅπερ τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες ἐπιβάλλειν ἔμελλον. οἱ μὲν ἔν ἄλλοι στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀγνώμονα ¹ καὶ Φορτικὸν ἡγήνητο τὸν Παισανίαν, εἰ τὴν ἄλλην εἰὼν τάξιν ἐν χάρα, μόνως ἄνω καὶ κάτω μεταφέρει σφᾶς, ὡς περ εἰλωτας, κατὰ τὸ μαχιμώτατον προβαλλόμενος. ὁ δ' Ἀρισείδης διαμαρτάνειν αὐτὰς ² ἔφασκε τῆ παντός, εἰ πρῶτην μὲν ὑπὲρ τῆ τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχειν διεφιλοτιμῆντο Τεγεαταῖς καὶ προκριθέντες ἐσεμύνοντο. νῦν δὲ Λακεδαιμονίων ἐκασίως αὐτοῖς ἐξισαμένων τῆ δεξιᾷ, καὶ τρόπον τινα τὴν ἡγεμονίαν παραδιδόντων, ἕτε τὴν δόξαν ἀγαπῶσι, ἕτε κέρδος ἡγήνηται τὸ μὴ πρὸς ὁμοφύλους καὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ βαρβάρους καὶ φύσει πολεμῖκους ἐναγωνίσασθαι ³. ἐκ τέττε πάνυ προθύμως οἱ Ἀθηναῖοι διημεῖβοντο τοῖς Σπαρτιάταις τὴν τάξιν. καὶ λόγος ἔχῳρει δι' αὐτῶν πολλὸς ἀλλήλοισ παρεγγυῶντων. ὡς ἕτε ὅπλα βελτίω λαβόντες, ἕτε ψυχὰς ἀμείνους, οἱ πολέμιοι τῶν ἐν Μαραθῶνι προσίασιν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ⁴ μὲν ἐκείνοις τόξα, ταῦτα δ' ἐδοῆτος ποιημάτων, καὶ χρυσὸς ἐπὶ σώματι μαλακοῖς καὶ ψυχαῖς ἀνάνδροις. ἡμῖν δ' ὅμοια μὲν ὅπλα καὶ σώματα, μεῖζον δὲ ταῖς νήκαις τὸ θάρσος. ὁ δ' ἀγῶν ἔχ ὑπὲρ χάρας καὶ πόλεως μόνου, ὡς ἐκείνοις ⁵, ἀλλ' ὑπὲρ

¹ Sic prima dedit Aldina. Junt. autem, V. B. 3. πολυπράγμονα, cui consentit Aretini versio: superfluis in rebus occupatum.

² B. 3. Junt. Ald. αῦ.

³ R. mavult simplex ἀγωνίσασθαι.

⁴ Junt. ταῦτα μὲν ἐκεῖνα, quod idem paulo post repetit.

⁵ Xyl. vertit: ut Spartanis, reprobata Aretini versione, ut majores nostri, cum inter hanc & Marathoniam pugnam non plures tredecim anni intercesserint. Hinc maluit ἐκείνοις ad Lacedaemonios referre, qui in partem gloriae Salaminiae & Marathoniae non veniebant. Cui ad hanc accedere placet sententiam, desiderabit facile mecum ἡμῖν post ἀγῶν. Nostrates

ὑπὲρ τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι τροπαίων, ὡς μὴδ' ἐκεῖνα Μιλτιάδου δοκοῖη καὶ τύχης, ἀλλ' Ἀθηναίων. Ἴστοι μὲν ἦν σπεύδοντες, ἐν ἀμείψει τῶν τάξεων ἦσαν αἰδόμενοι δὲ Θηβαῖοι παρ' αὐτομόλου, Μαρδονίῳ Φράζισι. κῆκεῖνος εὐθύς, εἴτε δεδιὼς τὰς Ἀθηναίους, εἴτε τοῖς Λακεδαιμονίοις συμπεσεῖν, Φιλοτιμώμενος, ἀντιπαρεξήγε τὰς Πέρσας ἐπὶ τὸ δεξιόν. τὰς δ' Ἑλλήνας ἐκέλευε τὰς σὺν αὐτῶν κατὰ τὰς Ἀθηναίους ἴσαθαι. γενομένης δὲ τῆς μετακοσμήσεως καταφανῆς, ὃ τε Πausanias ἀποτραπείσ αὐτοῖς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κατέστη, καὶ Μαρδόνιος, ὡσπερ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς, [εὐθύς ¹] ἀνέλαβε τὸ εὐώνυμον, κατὰ τὰς Λακεδαιμονίους γενόμενος ². ἢ τε ἡμέρα διεξῆλθεν ἀργή· καὶ τοῖς Ἑλλησι βαλευομένοις ἔδοξε παρῴωτέρω μετασρατοπεδεῦσαι, καὶ καταλαβεῖν ἔνυδρον ³ χωρίον· ἐπεὶ τὰ πλησίον νάματα καθύβριστο καὶ διέφθαρτο, τῶν βαρβάρων ἰπποκρατέων.

XVII. Ἐπελθούσης δὲ νυκτός, καὶ τῶν στρατηγῶν ἀγόνων ἐπὶ τὴν ἀποδεδειγμένην στρατοπεδείαν, ἔπανο πρόθυμον ἦν ἔπεδαι καὶ συμμένειν τὸ πληθός, ἀλλ' ὡς ἀνέ-

vertunt: wie vormalis bei Marathon. Et fateor, mihi hunc sensum aptiorem videri, cum in reliquis Athenienses non nisi de hoste — non de Spartanis — agant. Durius, me iudice, hi jam a Xyl. ingeruntur. Placetne legere ὡς ἐκεῖ? an ὡς ἐκεῖνος? an ὡς ἐκεῖνος, i. e. πρὸς ἐκεῖν. sc. Persas, remoto comitate praemisso?

¹ deest B. 3. Junt. Ald. Hinc R. ut otiosum uncis inclusisse videtur.

² deest B. 3.

³ Ita R. dedit cum B. 3. Junt. Ald. V. (ind. Bryani; ἔνυδρον ind. Frft. an vitiose, cum textus ipse hanc vocem exhibeat, nescio) pro vulg. εὐδρον. Nescio tamen, an haec ipsa lectio sit praeferenda ob insequens καθύβρις καὶ διέφθ. Non solliciti erant Graeci de regione aquosa, utpote qua non indigebant — γὰρ πλησίον νάματα — sed de aquae bonitate.

ἐνέστησαν ἐκ τῶν πρώτων ἐρυμάτων, ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων οἱ πολλοί, καὶ Θόρυβος ἦν ἐκεῖ διασιδναμένων καὶ κατασηκνύων ἀτάλως. Λακεδαιμονίοις δὲ συνέβη μὲν ἄκισσι μόνοις ἀπολιπέδαι τῶν ἄλλων. Ἀμομφάρετος γὰρ, ἀνὴρ θυμοειδῆς καὶ Φιλοκίνδυνος, ἔκπαλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν, καὶ βαρυόμενος τὰς πολλὰς ἀναβολὰς καὶ μετλήσεις, τότε δὲ παντάπασι τὴν μετανάστασιν Φυγὴν ¹ ἀποκαλῶν καὶ ἀπόδρασιν, ἐκ ἔφῃ λείψειν τὴν τάξιν, ἀλλ' αὐτόφθι μένων μετὰ τῶν ἑαυτῆ λοχιτῶν ὑποσῆσθαι Μαρδόνιον. ὡς δὲ Πausανίας ἐπελθὼν ἔλεγε ταῦτα πράττειν ἐψηφισμένα καὶ δεδογμένα τοῖς Ἑλλησιν, ἐράμενος ταῖν χεροῖν πέτρον μέγαν ὃ Ἀμομφάρετος, καὶ καταβαλὼν πρὸ τῶν ποδῶν τῆ Πausανίας, ταύτην ἔφῃ ψῆφον αὐτὸς περὶ τῆς μάχης τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν ἄλλων δειλὰ βελεύματα καὶ δόγματα χαίρειν ἔσθιν. ἀπορέμενος δὲ Πausανίας τῷ παρόντι, πρὸς μὲν τὰς Ἀθηναίους ἐπεμψεν ἀπίοντας ² ἤδη, περιμεῖναι δεόμενος καὶ κοινῇ βαδίζειν, αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἤγε πρὸς τὰς Πλαταιάς, ὡς ἀναστήσων τὸν Ἀμομφάρετον. ἐν τῆτῳ δὲ κατελάμβανεν ἡμέρα, καὶ Μαρδόνιος (ὃ γὰρ ἔλαθον τὴν στρατοπεδείαν ἐκλιπόντες ³ οἱ Ἑλληνες) ἔχων συντεταγμένην τὴν δύναμιν, ἐπεφέρετο τοῖς Λακεδαιμονίοις βοῆ πολλῇ καὶ πατάγῳ τῶν ⁴ βαρβάρων, ὡς ἐ μάχης ἐσομένης, ἀλλὰ Φεύγοντας ἀναρπασομένων τὰς Ἑλληνας. ὃ μικρῶς ῥοπῆς ἐδέησε γενέσθαι. κατιδὼν γὰρ τὸ γινόμενον ὃ Πausανίας, ἔχετο μὲν τῆς πορείας, καὶ τὴν

ἐπί

1 Junt. Ald. Φυγεῖν.

2 V. ἀπόντας.

3 V. ἐκλελειπότες, de qua voce R. dubitat, num recte sit enotata pro ἐκλελοιπότες?

4 Articulo hoc carent Junt. & Ald. — R. quaerit, num πατάγῳ ὄπλων; item num ἀναρπασόμενος lin. seq. pro ἀναρπασομένων, ut regatur ab ἐπεφέρετο. Pro ἐσομένης V. γενησομένης.

ἐπὶ μάχῃ τάξιν ἐπέλευσε λαμβάνειν ἑκαστον· ἔλαθε δ' αὐτὸν, εἶθ' ὑπὸ τῆς ¹ πρὸς Ἀμομφάρετον ὀργῆς, εἶτε τῷ τάχει θορυβηθέντα τῶν πολεμίων, σύνθημα δέναι τοῖς Ἑλλήσιν. ὄθεν ἔτ' εὐθὺς, ἔτ' ἀθρόοι, κατ' ὀλίγους δὲ καὶ σκοράδην, ἤδη τῆς μάχης ἐν χερσὶν ἔσης, προσεβοήθουν. ὡς δὲ θυόμενος ἐκ ἐκαλλιέρι, προσέταξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰς ἀσπίδας πρὸ τῶν ποδῶν θεμενῆς, ἀτρέμα καθ' ἑξέσθαι, καὶ προσέχειν αὐτῷ, μηδένα τῶν πολεμίων ἀμυνομένους ². αὐτὸς δὲ πάλιν ἐσφαγιάζετο, καὶ προσέπιπλον οἱ ἰππεῖς· ἤδη δὲ καὶ βέλος ἐξιπνεῖτο, καὶ τις ἐπέπληκτο τῶν Σπαρτιατῶν. ἐν τάτῳ δὲ καὶ Καλλιμάχης, ὃν ἰδέα τε κάλλιον Ἑλλήνων, καὶ σώματι μέγιστον ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατῷ γενέσθαι λέγεσσι, τοξευθεὶς καὶ θνήσκων, ἐκ ἔφη τὸν θάνατον ὀδύρεσθαι· καὶ γὰρ ἐλθεῖν οἴκοθεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανέμενον ³. ἀλλ' ὅτι θνήσκει τῇ χειρὶ μὴ χρησάμενος. ἦν ἔν τὸ μὲν πάθος δεινόν, ἢ δ' ἐγκράτεια θυμασῆ τῶν ἀνδρῶν. ἐ γὰρ ἡμύνοισι τὰς πολεμίας ἐπιβαίνουσι, ἀλλὰ τὸν παρὰ τῷ θεῷ καὶ τῷ στρατηγῷ καιρὸν ἀναμένουσι, ἡνείχουσι βαλλόμενοι καὶ πίπτοντες ἐν ταῖς τάξεσιν. ἐνιοὶ δὲ Φασί, τῷ Πausανίᾳ, μικρὸν ἔξω τῆς παρατάξεως θύουσι καὶ κατευχομένῳ, τῶν Λυδῶν ⁴ τινὰς ἀφνω προσπεσόντας, ἀρπάζειν καὶ διαρρήψαι τὰ περὶ τὴν θυσίαν· τὸν δὲ Πausανίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὸν, ἐκ ἔχοντας ὄπλα, ῥάβδοις καὶ μάστιξι παίειν. διὸ καὶ νῦν ἐκείνης τῆς ἐπιδρομῆς μιμήματα τὰς περὶ τὸν βωμὸν ἐν Σπάρτῃ πληγὰς τῶν ἐφήβων, καὶ τὴν μετὰ ταῦτα τῶν Λυδῶν πομπήν, συντελεῖσθαι.

XVIII.

¹ V. εἶτ' ἀπὸ τῆς.

² V. ἀμυνομένοις.

³ Br. maluit ἀποθανέμενος. R. tuetur lectionem vulgarem, & subaudit αὐτὸν.

⁴ V. hoc loco, & paulo post Λυδίων.

XVIII. Δυσφορῶν ἔν ὃ Πausanias τοῖς παρῶσιν, ἔλλα τῆ μάντεως ἐπ' ἄλλοις ἱερεῖα καταβάλλοντος, τρέπεται πρὸς τὸ Ἑραῖον τῆ ὄψει δεδακρυμένος· καὶ τὰς χεῖρας ἀναχῶν εὐξάτο Κιθαιρωνία· Ἦρα, καὶ θεοῖς ἄλλοις, οἱ Πλαταιίδα γῆν ἔχουσιν, εἰ μὴ πέπρωται τοῖς Ἑλλησι νικᾶν, ἀλλὰ δράσαντας γέ τι παθεῖν, καὶ δείξαντας ἔργω τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐπ' ἄνδρας ἀγαθὸς καὶ μάχεσθαι μεμαθητότας ἐσράτευσαν. ταῦτα τῆ Πausanias θεοκλυτῆνος, ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἱερά ¹, καὶ νίκην οἱ μάντεϊς ἐμήνουν ². καὶ δοθέντος ³ εἰς ἀπαντας παραγγέλματος καθίστασθαι πρὸς τὰς πολεμίας, ἣ τε Φάλαγγξ ὄψιν ἔχεν αἰφνιδίως ἐνδὲς ζῶε θυμοειδῆς πρὸς ἀλκήν τρεπομένη καὶ Φριξάντος· τοῖς δὲ βαρβάροις τότε παρέστη λογισμὸς, ὡς πρὸς ἄνδρας ὁ ἀγὼν ἔσοιτο μαχομένους ἄχρι θανάτου. διὸ καὶ προθέμενοι πολλὰ τῶν γέβρων ⁴, ἐτόξευον τὰς Λακεδαιμονίους. οἱ δὲ τηρῆνες ἅμα τὸν συνασπισμὸν ἐπέβαινον, καὶ προσπεσόντες ἐξέωσαν ⁵ τὰ γέβρα, καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες πρόσωπα καὶ σέρνα τῶν Περσῶν, πολλὰς κατέβαλλον, ἐν ἀπράκτως, ἔδ' ἀθύμως πίπτοντας. καὶ γὰρ ἀντιλαμβανόμενοι τῶν δορατίων ταῖς χερσὶ γυμναῖς ⁶, συνέθρανον τὰ πλεῖστα· καὶ πρὸς τὰς ξιφελίας ἐχώρουν ἐν ἀργῶς, ἀλλὰ ταῖς τε ⁷ νοπίσι καὶ τοῖς ἀκινάκαιοις χρώμενοι,

1 Dacer. ex Herod. addit χρυσά. R. quaerit, num ἐφάνη τὰ ἱερά, sic nude, graeca dictio legitima & solemnis sit pro καλὰ ἐφάνη τὰ ἱερά καὶ δεξιά. Br. iudice, etiam aliis locis, ex. c. in Sylla & Phocione, P. utarchus ἱερῶν γενομένων sine ulla adjectione laeta exta denotare videtur.

2 V. ὁ μάντεϊς ἐφραζε.

3 R. mavult καὶ διαδοθέντος.

4 Junt. exhibet ἱερῶν; in seq. γέρα pro γέβρα.

5 V. ἐξέωσαν.

6 Dacer. maluit γυμναί: ipsi nempe inermes.

7 ἦ abest a B. 3. item a Junt. & Ald. — τοῖς ἀκιν. voluit Xyl. pro ταῖς ἀκιν. quod est in Junt. & Ald. — Seqq. καὶ τὰς ἀσπ.

μενοι, καὶ τὰς ἀσπίδας παρασπῶντες καὶ συμπλεκόμενοι, χρόνον πολὺν ἀντεῖχον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τέως μὲν ἠτρέμκν ἀναμένοντες τὰς Λακεδαιμονίας· ἐπεὶ δὲ κραυγή τε ¹ προσέπιπτε πολλῇ μαχομένων, καὶ παρῆν, ὡς Φασιν, ἄγγελος παρὰ Πausanias τὰ γινόμενα φράζων, ἄρρησαν κατὰ τάχος βοηθεῖν. καὶ προχωρῶσιν ² αὐτοῖς διὰ τῆ πεδία πρὸς τὴν βοήν, ἐπεφέρουσι τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες. Ἀρισείδης δὲ, πρῶτον μὲν ὡς εἶδε, πολὺ προσελθὼν, ἐβόα, μαρτυρόμενος Ἑλληνίς θεός, ἀπέχεσθαι μάχης, καὶ μὴ σφίσι ἐμποδὼν εἶναι, μηδὲ κωλίειν ἐπαμύνοντας τοῖς προηδυνεύεσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. ἐπεὶ δ' ἔώρα μὴ προσέχοντας αὐτῷ, καὶ συνεταγμένους ³ ἐπὶ τὴν μάχην, ἔτω τῆς ἐκεῖ βοηθείας ἀποτραπόμενος, συνέβαλλε τέτοις περὶ πενταμισμυρίας ⁴ ἕσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν πλείστον εὐθύς ἐνέδωκε καὶ ἀπεχώρησεν, ἅτε δὴ καὶ τῶν βαρβάρων ἀπηλλαγμένων· ἡ δὲ μάχη λέγεται μάλιστα κατὰ Θηβαίους γενέσθαι προθυμώτατα ⁵, τῶν πρώτων καὶ δυνατωτάτων τότε παρ' αὐτοῖς μηδίζοντων, καὶ τὸ πλῆθος ἔ κατὰ γνώμην, ἀλλ' ὀλιγαρχέμενον ἀγόνων.

XIX. Οὕτω δὲ τῆ ἀγῶνος δίχα συνεσῶτο πρῶτοι ⁶ μὲν ἔωσαντο τὰς Πέρσας οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τὸν Μαρδόνιον

ἀσπ. — συμπλεκόμενοι, quae absunt a Junt. & Aldina, inseruit H. Steph. ex vetustis codd.

¹ γε abest a B. 3. item a Junt. & Ald.

² Ita Br. voluit & dedit R. auctoritate B. 3. Junt. & Ald. pro προσχωρῶσιν, quod in Steph. extat.

³ R. mavult συνεταμένους, a συντείναν, intentos. Sequens ἐκεῖ, eodem monente, est h. l. ἐκεῖσε, illuc, ad Lacedaemonios puta, afferendo a se auxilio averfus, h. e. jam non amplius, ut modo fecerat, cogitans, quomodo se Lacedaemoniis adjungeret atque succurreret.

⁴ Junt. πενταμισμυρίοις.

⁵ Br. scribi vult προθυμοτάτη scil. μάχη.

⁶ Junt. & Ald. πρῶτον. Stephan. πρῶτοι.

δόνιον ἀνὴρ Σπαρτιάτης, ὄνομα Ἀρίμνητος ¹, ἀποκλίνουσι, λίθῳ τὴν κεφαλὴν πατάξας, ὥσπερ αὐτῷ προσήμανε τὸ ἐν Ἀμφιάρεω μανθεῖον. ἔπειψε γὰρ ἀνδρὰ Λυδὸν ἐνταῦθα, Κᾶρα δὲ ἕτερον εἰς Τροφωνίᾳ ὁ Μαρδόνιος· καὶ τᾶτον μὲν ὁ προφήτης Καρικῆ γλώσση προσεῖπεν· ὁ δὲ Λυδὸς ἐν τῷ σηκῷ τῆ Ἀμφιάρεω κατευνασθεῖς, ἔδοξεν ὑπέρητην τινὰ τῆ θεῆ παρασῆναι ², καὶ μελεῦειν αὐτὸν ἀπιέναι· μὴ βελομένε δὲ, λίθου εἰς τὴν κεφαλὴν ἐμβαλεῖν μέγαν, ὥσε δόξαι πληγέντα τεθνήσκει τὸν ἄνθρωπον. καὶ ταῦτα μὲν ἔτω γενέσθαι λέγεται· τὰς δὲ Φεύγοντας εἰς τὰ ξύλινα τεῖχη καθεῖρξαν. ὀλίγω δ' ὕπερον Ἀθηναῖοι τὰς Θηβαίους τρέπονται, τριακοσίους τὰς ἐπιφανεσάτους καὶ πρώτους διαφθείραντες ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ. γεγενημένης γὰρ τῆς τροπῆς, ἦεν αὐτοῖς ἄγγελος πολιορκεῖσθαι τὸ βαρβαρικὸν εἰς τὰ τεῖχη κατακειλισμένον. ἔτω δὴ σώζεσθαι τὰς Ἑλλήνας ἑάσαντες, ἐβοήθουν πρὸς τὰ τεῖχη· καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις παντάπασιν ἀργῶς πρὸς τεichoμαχίαν καὶ ἀπειρώς ἔχουσι ἐπιφανέντες, αἰρῶσι τὸ στρατόπεδον, Φόνῳ πολλῷ τῶν πολεμίων. λέγονται γὰρ ἀπὸ τῶν τριάκοντα μυριάδων τετρακισμύριοι Φυγεῖν ³ σὺν Ἀρταβάξῳ· τῶν δ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισαμένων ἔπεσον οἱ πάντες, ἐπὶ χιλίοις ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι ⁴. τῶν Ἀθηναίων μὲν ἦσαν δύο καὶ πεντήκοντα, πάντες ἐν τῆς Αἰαντίδος Φυλῆς, ὡς Φησι Κλειδῆμος, ἀγωνισαμένης ἄριστα· διὸ καὶ ταῖς Σφραγίτισι νόμφαις ἔδουον

Αἰαν-

¹ Teste H. Stéph. etiam legitur *διάμνητος*, & ita V. dare voluisse censet R. pro qua voce in Frst. & Bry. indice forsan ex errore librarii legitur *διάμνητος*.

² V. *κατασῆνας*. Pro seq. *ἀπιέναι* B. 3. item Junt. & Ald. *ἀπειέναι*.

³ i. e. *ἐκφυγεῖν*, vel *ἀποφυγεῖν* μόνον τῶν ἄλλων. R.

⁴ B. 3. Junt. *τριακοσίοις*.

Αἰκυλῖδαι τὴν πυθόχρησον θυσίαν ὑπὲρ τῆς νίκης, ἐκ δημοσίᾳ τὸ ἀνάλωμα λαμβάνοντες. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐνὶ πλείεσι τῶν ἐννεήκοντα, Τεγεάται δ' ἐκκαίδεκα ¹. Θαυμαστὸν ἐν τῷ Ἡροδότῃ, πῶς μέγας τάς τε Φησίαν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων μαρτυρεῖ καὶ τὰ μνήματα κοινὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα· καὶ τὸν βωμὸν ἐν ᾧ ἐπέγραψαν ἕως, εἰ μόναι τρεῖς πόλεις ἠγανίσαντο, τῶν ἄλλων ἀτρέμα καθεζομένων.

Τόνδε ποθ' Ἑλληνας νίκας κράτει ἔργω Ἄρηος,
Πέρσας ἐξέλασαντες, ἔλευθέρᾳ Ἑλλάδι κοινὸν
Ἰδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἔλευθερίᾳ ².

ταύτην τὴν μάχην ἐμαχέσαντο ³ τῇ τετράδι τῆ Βοηδρομιῶνος ἰσαμένεσσι κατ' Ἀθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτὰς, τετράδι τῆ Πανέμε Φθίνοντος, ἧ καὶ νῦν ἔτι τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Πλαταιαῖσι ἀθροίζεται συνέδριον, καὶ θύσει τῶ ἔλευθερίῳ Διὶ Πλαταιαῖς ὑπὲρ τῆς νίκης. τὴν δὲ τῶν ἡμε-

¹ Numeri hi, qui in Plut. extant, Schiracho suspecti videntur. Quod Diodor. l. XI. refert, qui numerum Graecorum in hoc proelio caesorum 10,000 habet, ipsi vero similis videtur. Aliud sentit Kind, qui ob magnam inter utrumque numerum discrepantiam in Diodoro pro ὄντας πλείεσι τῶν μυρίων legendum suspicatur χιλίων.

² Pentametrum priorem deesse, versumque primum esse depravatam, Xyl. conjecit. Br. ex Pausan. nec non ex ipso Plut. de Herod. malign. restituit Pentametrum: εὐτόλμῳ ψυχᾷς (ed. Frst. ψυχῆς) λήματι (Anon. qui pariter supplet, addit: forte λήματι) περὶθόμενοι. Pro ἔλευθέρᾳ v. 2. Anon. B. 3. Junt. ἔλευθέρων.

³ Hanc lectionem e Junt. Ald. Stephan. se restituisse dicit R. pro ἐμαχέσαντο, quod sola exhibeat Bryani editio. Equidem in hac non nisi mendam typographicam esse censeo, cum & ipse Br. in suis annot. habeat ἐμαχέσαντο. Ad sequens τετράδι, observandum est, Plutarchum sibi ipsi dissentire, cum in Camillo dicat, tertio Boedromionis Persas a Graecis pugna Plataensi debellatas. Aretin. vertit quarta decima Boedr.

ἡμερῶν ἀνωμαλίαν ἐ Θαυμασέον, ὅπερ καὶ νῦν, διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον, ἄλλην ἄλλοι μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἄγουσιν.

XX. Ἐκ τήτων τῶν Ἀθηναίων τὸ ἀρισεῖον ἐ παραδιδόντων τοῖς Σπαρτιάταις, ἐδὲ τρόπαιον ἰσάναι συχωρῆσάντων ἐπεινοῖς, παρ' ἐδὲν ἂν ἦλθεν εὐθύς ἀπολέσθαι τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς ὅπλοις διασάντων, εἰ μὴ πολλὰ παρηγορῶν καὶ διδάσκειν τὰς συστρατήγας ὁ Ἀρισείδης, μάλιστα δὲ Λεωνκράτη καὶ Μυριωνίδην ¹, ἔχε καὶ συνέπεισε τὴν κρίσιν ἀφείναι τοῖς Ἑλλησιν. ἐνταῦθα βουλευομένων τῶν Ἑλλήνων, Θεογεῖτων μὲν ὁ Μεγαρεὺς εἶπεν, ὡς ἐτέρω ² πόλει δοτέον εἴη τὸ ἀρισεῖον, εἰ μὴ βέλονται συνταράξαι πόλεμον ἐμφύλιον· ἐπὶ τήτων δ' ἀναστὰς Κλεόκριτος ὁ Κορινθίος, δόξαν μὲν παρέχεν, ὡς Κορινθίοις αἰτήσων τὸ ἀρισεῖον· ἦν γὰρ ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ μετὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Κόρινθος· εἶπε δὲ πᾶσιν ἀρέσαντα καὶ ³ Θαυμασὸν λόγον ὑπὲρ Πλαταιέων, καὶ συνεβέβησε τὴν Φιλονεϊκίαν ἀνελεῖν, ἐπεινοῖς τὸ ἀρισεῖον ἀποδόσθαι, οἷς ἐδετέρως τιμωμένοις ἔχθεσθαι. ῥηθέντων δὲ τήτων, πρῶτος μὲν Ἀρισείδης συνεχώρησεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα Πausanias ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. ἔτω δὲ διαλλαγέντες, ἐξεῖλον ὀγδοήκοντα τάλαντα τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀφ' ὧν τὸ τῆς Ἀθηναίων ὠκοδόμησαν ⁴ ἱερὸν, καὶ τὸ ἔδος ἔστησαν, καὶ γραφαῖς τὸν νεῶν διεκόσμησαν,

A a 2

¹ Ita Xyl. dari voluit. Junt. & Ald. Μυριωνίδην. Junt. pro seq. ἀφείναι dat. ἀφείναι. Pro Θεογεῖτων Ald. Θεοβείτων.

² Br. cum V. & Mureti annot. susp. ἐδετέρω. R. aut eandem vocem voluit, aut legendum esse ἑκατέρω, aut neutri harum duarum civitatum, aut utriusque earum seorsim suum civibendum esse praemium, ipse proprium.

³ Hanc copulativam, quam prima inferuit Aldina, omittunt B. 3. & Junt.

⁴ Ita B. 3. Junt. Ald. — ἀνεκὸς Steph. cum vulgatis posterioribus.

σαν, αἱ μέχρι νῦν ἀκμάζουσαι διαμένουσιν. ἔφησαν δὲ τρόπαιον, ἰδίᾳ μὲν Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς δ' Ἀθηναῖοι. περὶ δὲ θύσιας ἐρομένοις αὐτοῖς ἀνεῖλεν ὁ Πύθιος, Διὸς ἐλευθερίᾳ βωμὸν ἰδρύσασθαι, θύσαι δὲ μὴ πρότερον, ἢ τὸ κατὰ τὴν χώραν πῦρ ἀποσβέσαντας, ὡς ὑπὸ τῶν βαρβάρων μεμιασμένον ¹, ἐναύσαθαι καθαρὸν ἐκ Δελφῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐσίας. οἱ μὲν ἔν ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων περιϊόντες εὐθύς, ἠνάγκαζον ἀποσβεννύναι τὰ πυρὰ πάντα τὰς χρωμένους. ἐκ δὲ Πλαταιέων ² Εὐχίδας, ὑποχόμενος, ὡς ἐνδέχεται τάχις κομιεῖν τὸ παρὰ τῆ θεᾷ πῦρ, ἦκεν εἰς Δελφάς. ἀγνίσας δὲ τὸ σῶμα καὶ περιβρῶνάμενος, ἐσεφανάσατο δάφνη. καὶ λαβὼν ἀπὸ τῆ βωμῆ τὸ πῦρ, δρόμῳ πάλιν εἰς τὰς Πλαταιὰς ἐχώρει, καὶ πρὸ ἡλίας δυσμῶν ἐπανῆλθε, τῆς αὐτῆς ἡμέρας χιλίᾳ σάδις ἀνύσας ³. ἀσπασάμενος δὲ τὰς πολίτας, καὶ τὸ πῦρ παραδὼς, εὐθύς ἔπεσε, καὶ μετὰ μικρὸν ἐξέπνευσε. ἀράμενοι ⁴ δ' αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς, ἔθαψαν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος, ἐπιγράψαντες τόδε τὸ τετράμετρον;

Εὐχίδας Πυθίῳδε θρέξας ἦλθε τᾶδ' ⁵ αὐθημερόν.
τῆ δ' Εὐκλείαν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ καλῶσι καὶ νομίζου-
σιν Ἀρτεμιν, ἔνιοι δὲ Φασιν, Ἡρακλέες μὲν θυγατέρα
καὶ Μυρτῆς γενέσθαι, τῆς Μενoitis μὲν ⁶ θυγατρός,
Πατρόκλου δ' ἀδελφῆς. τελευτήσασαν δὲ παρθένου ἔχειν
παρὰ τε Βοιωτοῖς καὶ Λοκροῖς τιμάς. βωμὸς γὰρ αὐτῆ
καὶ

1 V. μεμιασμένον. Id. post seq. ἐναύσ. inserit δὲ.

2 R. mavult Πλαταιῶν, ut sit a Πλαταιαί, oppido.

3 V. κατανύσας.

4 V. ἀγάμενοι, quod Br. probat, cum Euchidas ille verè ἀγαστὸς fuerit ob velocitatem, qui plus 120 mille passuum (circiter 20 milliar. germ.) uno die emensus est. R. tuetur ἀράμενοι, cum eum bumo sustulissent, efferendi ergo.

5 abest a B. 3. nec non a Junt. (quae & pro τετράμετρον exhibet τετράμερον) Ald. cum Stephan. & Frst. γὰ δ'.

6 deest μὲν B. 3. & Junt. sed Aldina prima dedit.

καὶ ἄγαλμα παρὰ πᾶσαν ἀγορὰν ἰδρυται, καὶ προθύρουσιν αἵ τε γαμήμεναι καὶ οἱ γαμῆντες.

XXI. Ἐκ τῆς γενομένης ἐκκλησίας κοινῆς τῶν Ἑλλήνων, ἔγραψεν Ἀρισείδης ψήφισμα, συνίεναι μὲν εἰς Πλαταιὰς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τὰς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος προβέλας ¹ καὶ θεωρὰς, ἀγεσθαι δὲ πενταετηρικὸν ἀγῶνα τῶν ἐλευθερίων. εἶναι δὲ σύνταξιν Ἑλληνικὴν, μυρίας μὲν ἀσπίδας, χιλίας δὲ ἵππους, ναῦς δὲ ἑκατὸν, ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον, Πλαταιεῖς δ' ἀσύλας καὶ ἱερὰς ἀφειῖθαι τῷ θεῷ, θύουλας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. κυρωθέντων δὲ τῶν, οἱ Πλαταιεῖς ὑπεδέξαντο τοῖς πεσῶσι καὶ κειμένοις αὐτόφθι τῶν Ἑλλήνων ἐναγίζειν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν. καὶ τῶτο μέχρι νῦν δρᾶσι τῶτον τὸν τρόπον. τῆ Μαιμακῆριῶνος μηνός, ὅς ἐστὶ παρὰ ² Βοιωτοῖς Ἀλαλκομένιος ³, τῆ ἑκτῆ ἐπὶ δέκα πέμπτῃσι πομπῇ, ἧς προηγείται μὲν ἅμ' ἡμέρα σαλπικτῆς, ἐγκηλεύομενος τὸ πολεμικὸν ⁴, ἐποῦλαι δ' ἄμαξαι μυρρίνης μεσαὶ καὶ σεφανωμάτων, καὶ μέλας ταῦρος· καὶ χοῶς οἶνε καὶ γάλακτος ἐν ἀμφορεύσιν, ἐλαίς τε καὶ μύρῃ κρωσσῶς νεανίσκοι κομίζοντες ἐλευθεροί. δέλιον γὰρ ἐδενὸς ἕξει ⁵ τῶν περὶ τὴν διακομίαν ἐκείνην προσάψασθαι ⁶, διὰ τὸ τὰς ἀνδρας ἀποθανεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας. ἐπὶ πᾶσι δὲ τῶν Πλαταιέων ὁ ἀρχων, ὡ τὸν ἄλλον χρόνον ἕτε σιδήρεθ θίγειν ἕξει, ἕθ' ἑτέραν ἐθῆτα, πλὴν λευκῆς, ἀναλαβεῖν, τότε χιτῶνα φοινικῆν ἐνδεδυνῶς, ἀράμενός τε ὑδρίαν ἀπὸ

A a 3

τῆ

¹ Ald. & Junt. προβόλας.

² B. 3. V. παρὰ τοῖς.

³ Junt. ἀλαλκομένοις.

⁴ Junt. τῶν πολεμικῶν.

⁵ V. θέμισ ἐπὶ.

⁶ Ita prima dedit Ald. — προσψάψασθαι habet Junt. & B. 3. — Junt. seq. lin. ὑπ' pro ὑπὲρ, quod dat Ald.

τῶ γραμματοφυλακίᾳ ¹ Ξιφήρης ἐπὶ τὰς τάφους προάγει διὰ μέσης τῆς πόλεως. εἶτα λαβάν ὕδωρ ἀπὸ τῆς κρήνης, αὐτὸς ἀπολείπει τὰς σήλας, καὶ μύρω χρίει. καὶ τὸν ταῦρον εἰς τὴν πυρὰν σφάζας, καὶ κατευξάμενος Διὶ καὶ Ἐρμῇ χθονίῳ, παρακαλεῖ τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν αἰμοκαρίαν ². ἔπειτα κρατῆρα κεράσας οἶνον καὶ χεάμενος, ἐπιλέγει Προπίνω τοῖς ἀνδράσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀποθανῶσι. ταῦτα μὲν ἔν ἐτι καὶ νῦν διαφυλάττεται οἱ Πλαταιεῖς.

XXII. Ἐπεὶ δ' ἀναχωρήσαντας εἰς τὸ ἄστυ τὰς Ἀθηναίους ὁ Ἀρισείδης ³ ζήτησας ἑώρα ἀπολαβεῖν τὴν δημοκρατίαν, ἅμα μὲν ἄξιον ἠγάμενος διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν ἐπιμελείας τὸν δῆμον, ἅμα δ' ἐν ἔτι ῥῆδιον, ἰχθύουσα τοῖς ὅπλοις, καὶ μέγα φρονεῖν ταῖς νίκαις ⁴, ἐκβιασθῆναι, γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς ἀρχούσας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι. Θεμισοκλῆες δὲ πρὸς τὸν δῆμον εἰπόντος, ὡς ἔχει τι βέλευμα καὶ γνώμην ἀπόρρητον, ὠφέλιμον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, ἐκέλευσαν Ἀρισείδην μόνον ἀκῆσαι, καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος δὲ τῷ Ἀρισείδῃ ⁵, ὡς διανοεῖται τὸν ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων. ἔτω γὰρ ἔσεσθαι μεγίστας ἀπάνων καὶ κυρίας τὰς Ἀθηναίους. παρ-
ελθῶν

¹ In vulg. comma post h. v. exstat, uti constructio cohaereat cum ἀράμενος. Monet autem R. necesse nil esse, voces has istas copulari; probabilius esse, si copularentur cum — προάγει. *E tabulario*, vel *a tabulario* (i. e. curia oppidi) *procedens ad iunulos gerens urnam*.

² Junt. dat αἰμοκαρίαν. Vulgatam prima dedit Ald. — Anon. cum Xyl. & Mureti annot. αἰμοκαρίαν. Sic & Helychius: αἰμοκαρίαι, ἵα ἐναγίσματα τῶν κατοικοχόμενων.

³ Desunt ὁ Ἀρις. B. 3. & Junt. — Ald. dedit.

⁴ Desunt τὰς νίκαις Juntinae, quae illarum loco repetit τὸν δῆμον.

⁵ V. addit τῶ Θεμισοκλῆες.

ελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης, ἔφη, τῆς πράξεως, ἣν ὁ Θεμισοκλῆς πράττειν διανοεῖται, μήτ' ἀλυσιτελεσέραν¹ ἄλλην, μήτ' ἀδικωτέραν εἶναι. ταῦτ' ἀπέσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, πᾶσαθαι τὸν Θεμισοκλέα προσέταξαν. ἔτω μὲν ὁ δῆμος ἦν Φιλοδίκαιος, ἔτω δὲ τῷ δήμῳ πισὸς ἀνὴρ² καὶ βέβαιος.

Aa 4

XXIII.

1 Conf. Plut. T. I. pag. 302. not. 2. Non possum, quin h. l. subjungam, quae R. pro hac textus vulgati mutatione, ab ipso facta, profert, ut quivis lector dijudicare valeat, num R. rationes Ciceronis testimonium superent. „Revocavi lectionem Juntinae, quae etiam in B. 3. est, ejecta depravatione, quae Aldinae debetur, illinc in omnes infsecutas editiones derivata, μήτε λυσιτελεσέραν; quae lectio depravata & veritati rerum repugnat, & sapientiam atque aequitatem Aristidis decorat. Ecquid enim nocentius & exitiosius rebus Atheniensium excogitari poterat, quam flagitiosissima injuria Graecis inferenda, quae vix emolumentum aliquod Atheniensibus idque exiguum & ad breve tempus attulisset, & a Graecis cito reparari potuisset, aeterna odia, invidiam nunquam plarabilem, diffidentiam & ignominiam perpetuam sibi contrahere, suosque nervos ipsos incidere ita, ut nunquam rursus coalescere possent. Neque necesse est, ut Aristides assensus sit Themistocli neganti, rem aliam esse, quae magis e rep. sit, quam suum consilium. Quid coget nos opinari, non potuisse illorum eadem de re judicia dissidere. Denique si loci alii occurrant, ubi Plutarchus lectioni a me renovatae repugnantia tradat, secunda vulgatae, ne hoc quidem causa mea debilitatur. Ecquis enim est, quem fugiat, Plutarchum infinitis locis ipsum sibi contraria tradere.“ — At certe, si res ita se habet; si consilium Themistoclis jam ex parte utilitatis prorsus reprobandum fuit, & qua tale ab Aristide & populo cognitum & judicatum — equidem non video, cur Plutarchus addat: ἔτω μὲν ὁ δῆμος ἦν Φιλοδίκαιος. Omne rei pretium plane evanesceret, nec effet, cur ipsam commendatione ulla & aestimatione antiquitatis dignam censeremus. Aretini versio h. l. & in Themistocle sequitur vulgatam. De reliquis lector ipse judicet.

2 Ita R. dedit cum B. 3. & Junt. sine articulo. Vulgatae secundum Ald. ὁ ἀνὴρ πισὸς καὶ βέβαιος.

XXIII. Ἐπεὶ δὲ στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς μετὰ Κίμωνος ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἑώρα τὸν τε Πausανίαν καὶ τὰς ἄλλας ἄρχοντας τῶν Σπαρτιατῶν ἐπαχθεὶς καὶ χαλεπὸς τοῖς συμμάχοις ὄντας, αὐτὸς τε πρῶτος καὶ Φιλανθρώπως ὁμιλῶν, καὶ τὸν Κίμωνα παρέχων εὐάρμοσον αὐτοῖς καὶ κοινὸν ἐν ταῖς στρατείαις, ἔλαθε τῶν Λακεδαιμονίων ἔχ' ὄπλοις, ἑδ' ἵπποις, εὐγνωμοσύνη δὲ καὶ πολιτεία τὴν ἡγεμονίαν παρελόμενος ¹. προσφιλεῖς γὰρ ὄντας τὰς Ἀθηναίους τοῖς Ἑλλήσι διὰ τὴν Ἀριεῖδα δικαιοσύνην καὶ τὴν Κίμωνος ἐπιείκειαν, ἔτι μᾶλλον ἢ Πausανίᾳ πλεονεξία καὶ βαρύτης ποδευτὸς ἐποίει. τοῖς τε γὰρ ἄρχεσι τῶν συμμάχων αἰετ' ὄργης ἐνετύγχανε ² καὶ τραχέως, τὸς τε πολλὰς ἐκόλαζε πληγαῖς, ἢ σιδηρᾶν ἀγκυραν ἐπιτιθεὶς ἠνάγκαζεν ἐσάναι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. εἰβάδα δ' ἐκ ἧν λαβεῖν ³, ἑδὲ κρήνη προσελθεῖν ὑδρευσόμενον ἑδένα πρὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ μάστιγας ἔχοντες ὑπηρέται τὸς προσιόντας ἀπήλαυον. ὑπὲρ ὧν τῆ Ἀριεῖδα ποτ' ἐγκαλέσαι καὶ διδάξαι βελομένη ⁴, συναγαγὼν τὸ πρόσωπον ὁ Πausανίας, ἐκ ἔφη χολάζειν, ἑδ' ἤκαθεν. ἐκ τῆς προσιόντες οἱ ναύαρχοι καὶ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, μάλιστα δὲ Χίοι καὶ Σάριοι καὶ Λέσβιοι, τὸν Ἀριεῖδην ἔπειθον ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ προσαγαγέσθαι τὸς συμμάχους, πάσαις δεομένους ἀπαλλάττειν τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ μετατάξασθαι πρὸς τὰς Ἀθηναίους. ἀποκρίνομενος δ' ἐπέειπε, τοῖς μὲν λόγοις αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον ⁵ ἐνορῆν καὶ τὸ δίκαιον, ἔργα δὲ δεῖσθαι

τὴν

¹ V. παρεχόμενος.

² Junt. simpl. ἐτύγχανε.

³ Junt. Ald. Stephan. Erst post h. v. addunt: ἑδὲ χέρταν. Bry. & R. has voces omittunt, nulla addita ratione.

⁴ V. βεληθίντος.

⁵ V. τότε ἀναγκ. Hinc Br. susp. ἴο γε ἀναγκαῖον. R. si quid mutandum sit, mavult ἴο γ' ἀναγκ. & necessitatem & aequitatem.

τὴν πίσιν, ὃ πραχθέν ἐν ἐάσει ¹ πάλιν μεταβαλέσθαι
 τὰς πολλὰς, ἕτως οἱ περὶ τὸν Σάμιον Οὐλιάδην ² καὶ
 τὸν Χίον Ἀνταγόραν συνομοσάμενοι, περὶ Βυζάντιον
 ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν τρίτην τῆ Πausανία, προεπιπλάσ-
 σαν ἐν μέσῳ λαβόντες. ὡς δὲ κατιδὼν ³ ἐκείνος ἐξανέ-
 ση, καὶ μετ' ὀργῆς ἠπειλήσεν, ὀλίγω χρόνῳ τὰς ἄν-
 δρας ἐπίδειξεν, ἐκ εἰς τὴν αὐτῆ ναῦν ἐμβεβληκίτας,
 ἀλλ' εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ⁴ ἐκέλευον αὐτὸν ἀπιέναι
 καὶ ἀγαπᾶν τὴν συναγωνισαμένην τύχην ἐν Πλαταιαῖς·
 ἐπειὴν γὰρ ἔτι τὰς Ἑλληνας αἰχνομένους μὴ λαμβά-
 νειν ἀξίαν δίκην παρ' αὐτῶ. τέλος δ' ἀποσύλτες ἄχον-
 το πρὸς τὰς Ἀθηναίους. ἔνθα δὴ καὶ τὸ Φρόνημα
 τῆς Σπάρτης διεφάνη Σαυμαστόν. ὡς γὰρ ἤδοντο τῷ
 μεγέθει ⁵ τῆς ἐξουσίας διαφθειρομένους αὐτῶν τὰς ἀρ-
 χούλας, ἀφῆκαν ἐκείνους τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πέμπον-
 τες ἐπὶ τὸν πόλεμον ἔπαυσαν ⁶ τὰς στρατηγὰς, μᾶλ-

Aa 5

λον

1 Ald. ἐάσει, meo sensu, haud male.

2 B. 3. item Junt. Οὐλιάδην. Pro seq. Ἀνταγόραν Junt. Ἀνταγόραν, Ald. Ἀρταγόραν.

3 R. monente, subaudi τὰς ἄνδρας. Veretur tamen idem, ne mendae quid hic sublit. Quaerit, num κατιῶν, reversus in oppidum, Byzantium. Cogebant hi duo eum navem retro vertere & rursus appellere. Ibi in continentem aggressus, asperre in hoc par virorum insurgebat seu invehebatur, furiosa cum iracundia.

4 B. 3. Junt. τὴν ἰδίαν πατρίδα. Vulgatam dedit prima Aldina.

5 B. 3. Junt. Ald. διὰ τῶ μεγέθει. Stephan. τῷ μεγέθει.

6 Si haec lectio servetur, ut proba, R. pro πόλεμον legendum censet πόντον, ut sit: missis in Pontum (h. e. Hellepontum, ad Byzantium) legatis, suos ibi imperatores domum revocabant, iussos imperio decedere. Mavult tamen ἐπαύσαντο στρατηγὰς, sine artic. — jam inde desinebant imperatores mittere ad bellum in Helleponto adversus Persas gerendum. Haec syllaba finalis τῶ facillime cum seq. litera initiali articulum τῶς progignere potuit.

λον αἰρέμενοι σωφρονέντας ἔχειν καὶ τοῖς ἔθεσιν ¹ ἐμ-
 μένοντας τὰς πολίτας, ἢ τῆς Ἑλλάδος ἔχειν τὴν ἀρ-
 χὴν ἀπάσης.

XXIV. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐτέλεον μὲν τινα καὶ Λα-
 κεδαιμονίων ἠγασμένων ἀποφορὰν εἰς τὸν πόλεμον, τα-
 χθῆναι ² δὲ βεβλόμενοι κατὰ πόλιν ἐκάσους τὸ μέτριον,
 ἠτήσαντο παρὰ τῶν Ἀθηναίων Ἀριείδην, καὶ προσ-
 ἔταξαν αὐτῷ, χώραν τε καὶ προσόδους ἐπισκεψάμενον ³,
 ὀρίσαι τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάσῃ καὶ δύναμιν. ὁ δὲ, τη-
 λικαύτης ἐξουσίας κύριος γενόμενος, καὶ τρόπον τινα
 τῆς Ἑλλάδος ἐπ' αὐτῷ μόνῳ τὰ πράγματα πάντα θε-
 μένης, πένης μὲν ἐξῆλθε, ἐπανῆλθε δὲ πενέτερος, ἢ
 μόνον καθαροῦς καὶ δικαίως, ἀλλὰ καὶ προσφιλῶς πᾶσι
 καὶ ἀρμολογίως τὴν ἐπιγραφὴν τῶν χρημάτων ποιησάμε-
 νος. ὡς γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ἐπὶ Κρόνῳ βίον, ἕτας οἱ
 σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπ' Ἀριείδῃ φόρον, εὐ-
 ποτιμίαν τινα τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζουσι, ὕμνον, καὶ μά-
 λιστα μετ' ἑπολὺν χρόνον διαπλασιαθέντος, εἴτ' αὖθις
 τριπλασιαθέντος. ὃν μὲν γὰρ Ἀριείδης ἔταξεν, ἦν εἰς
 ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίων ⁴ ταλάντων λόγον. τέτρω δὲ
 Περικλῆς μὲν ἐπέθηκεν ὀλίγη δεῖν τὸ τρίτον μέρος.
 ἑξακόσια γὰρ τάλαντα Θεκυδίδης Φησίην, ἀρχομένα τῶ
 πολέμου, προσίεναι τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν συμμάχων.
 Περικλέης δ' ἀποθανόντος, ἐπιτείνοντες οἱ δημωγαγοὶ κατὰ
 μικρὸν, εἰς χιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων κεφάλαιον
 ἀνήγαγον, ἔχ' ἕτω τῶ πολέμου διὰ μῆκος καὶ τύχας
 δαπανηρῶ γενόμενα καὶ πολυτελεῖς, ὡς τὸν δῆμον εἰς ⁵

δια-

¹ V. ἔθεσιν.

² Ita Br. dedit pro vulg. ἀχθῆναι, quod est in Stephan. se-
 cutus Junt. Ald. & B. 3.

³ V. ἐπισκεψάμενῳ.

⁴ Junt. τετρακόσια. Sequens δὲ post ἕτρω deest Junt. Ald.
 B. 3.

⁵ Junt. & B. 3. εἰς τὸν δῆμον ὡς, quod vitium Ald. cor-
 rexit.

διανομὰς καὶ θεωρικὰ καὶ κατασκευὰς ἀγαλμάτων καὶ ἱερῶν προαγαγόντες. μέγα δ' ἐν ὄνομα τῷ Ἀριστείδῃ καὶ Σαυμαστὸν ἔχοντας ἐπὶ τῇ διατάξει τῶν Φόρων, ὁ Θεμισοκλῆς λέγεται καταγελαῖν, ὡς ἐκ ἀνδρὸς ὄντα τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ Φυλῆα χρυσοΦύλακος· ἀνομοίως ἀμυνόμενος τὴν Ἀριστείδῃ παρρησίαν. ἐκεῖνος γὰρ, εἰπόντος ποτὲ τῷ Θεμισοκλέει, ἀρετὴν ἠγεῖσθαι μεγίστην στρατηγῶν, τὸ γινώσκειν καὶ προαιθάνεσθαι τὰ βλεψόμενα τῶν πολεμίων. Τῷτο μὲν, εἰπεῖν, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς Θεμισοκλείς, καλὸν δὲ καὶ στρατηγικὸν ἀληθῆς, ἢ περὶ τὰς χεῖρας ἐγκράτεια.

XXV. Ὁ δ' Ἀριστείδης ὤρκησε μὲν τὰς Ἑλλήνας, καὶ ὤμοσεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, μύθους ἐμβαλὼν ἐπὶ ταῖς ἀραῖς εἰς τὴν θάλατταν. ὕπερον δὲ τῶν πραγμάτων ἄρχειν ἐγκρατέστερον, ὡς ἔοικεν, ἐκβιαζομένων, ἐκέλευε τὰς Ἀθηναίους τὴν ἐπιτορλίαν τρέψαντας εἰς αὐτὸν, ἢ συμφέρει χρῆσθαι τοῖς πράγμασι. καθ' ὅλα δ' ὁ Θεόφρατος Φησί, τὸν ἄνδρα τῷτο, περὶ τὰ οἰκεῖα καὶ τὰς πολίτας ἄκρως ὄντα δίκαιον, ἐν τοῖς κοινοῖς πολλὰ πράξαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς πατρίδος, ὡς συχνῆς ἀδικίας δεομένην ¹. καὶ γὰρ τὰ χρήματα Φησὶν ἐν Δῆλῳ βλεπόμενων ² Ἀθήναζε νομίσαι παρὰ τὰς συνθηκάς, καὶ Σαμίων εἰσηγαμένων, εἰπεῖν ἐκεῖνον, ὡς ἔδίκαιον μὲν, συμφέρον δὲ τῷτο ἔστι. καὶ τέλος, εἰς τὸ

¹ B. 3. Junt. Ald. δεομένης. Possit servari δεομένην, quod a Steph. profectum esse videtur, censet R. — ὑπόθεσις h. l. idem est ac τὸ διάφορον, das Interesse; ad reipubl. opportunitates vel tempora, quae obtineri sine crebris & spissis injuriis atque violentiis nequirent.

² Sic legi voluit Br. cum V. & Anon. Sic etiam Mureti annot. Vulgo βλεπόμενων. R. subintelligendum monet τῶν Ἀθηναίων, Atheniensibus super consilio deliberantibus, cujus auctores Samii fuerant. Cur Kind & Schirach vertant: und die Samier sich dawider gesetzt hatten, haud video. Junt. καὶ ante Σαμίων omittit.

τὸ ἔρχεσθαι ἀνθρώπων τούτων κατασῆσας τὴν πόλιν, αὐτὸς ἐνέμενε ¹ τῇ πενίᾳ, καὶ τὴν ἀπὸ τῆ πένης εἶναι δόξαν ἔδεν ἦτον ἀγαπᾶν τῆς ἀπὸ τῶν τροπαίων διετέλεσε· δῆλον δ' ἐνείδεν. Καλλίας ὁ δαδᾶχος ἦν αὐτῷ γένει προσήμων· τῆτον οἱ ἔχθροὶ θανάτῳ διώκοντες, ἐπεὶ περὶ ὧν ἐγράψατο μετρίως κατηγόρησαν, εἰπόντινα λόγον ἔξωθεν τοῖσιν πρὸς τὰς δικασὰς· Ἄρισείδην, ἔφησαν, ἴσε, τὸν Λυσιμάχῃ, θαυμαζόμενον ἐν τοῖς Ἑλλήσι· τάτω πῶς οἴεθε τὰ κατ' οἶκον ἔχειν, ὄρωντες αὐτὸν ἐν τριβῶνι τοιάτῳ προσερχόμενον εἰς ² τὸ δημόσιον; ἄρ' ἐκ εἰκός ἐσι, τὸν βίγνῆτα Φανεράς, καὶ πενήν οἴκοι, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων σπανίζεσθαι; τῆτον· μέντοι Καλλίας, ἀνεψιὸν ὄντα ³, πλεσιώτατος ὧν Ἀθηναίων, περιορᾷ μετὰ τέκνων καὶ γυναικὸς ἐνδεόμενον, πολλὰ κεχρημένος τῷ ἀνδρὶ, καὶ πολλάκις αὐτῷ τῆς παρ' ὑμῖν δυνάμεως ἀπολελαυνίας· ὁ δὲ Καλλίας ὄρων ἐπὶ τάτω μάλις θορυβῶντας τὰς δικασὰς καὶ χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, ἐκάλει τὸν Ἄρισείδην, ἀξίων μαρτυρῆσαι πρὸς τὰς δικασὰς, ὅτι πολλάκις αὐτῷ πολλὰ καὶ διδόντος καὶ δεομένου λαβεῖν, ἐκ ἠθέλησεν, ἀποκρινόμενος, ὡς μᾶλλον αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν μέγα φρονεῖν, ἢ Καλλία διὰ πλῆτον προσῆμει· πλῆτον μὲν γάρ ἐσι πολλὰς ἰδεῖν εὔτε ⁴ καὶ κακῶς χρωμένους, πενίαν δὲ φέρουσι γενναίως· ἐ βράδιον ἐντυχεῖν· αἰχλύνεσθαι δὲ πενίαν, τὰς ἀκρίως πενομένους· ταῦτα δὲ τῷ Ἄρισείδῃ τῷ Καλλίᾳ προσμαρτυρήσαντος, ἔδειξεν ἦν τῶν ἀκρίωντων, ὅς ἐκ ἀπῆει πένης μᾶλλον, ὡς Ἄρισείδης, εἶναι βεβλόμενος, ἢ πλετεῖν, ὡς Καλλίας.

τα

¹ Junt. & Ald. ἔμενε.

² R. aut legendum censet προσερχόμενον πρὸς τὸ δ. aut προσερχόμενον εἰς τὸ δ.

³ B. 3. Junt. Ald. omittunt αὐτῷ, quod vulgatae interponunt.

⁴ V. εὔτε.

τα μὲν Αἰχίνης ὁ Σωκρατικός ἀναγέγραφε. Πλάτων δὲ, τῶν μεγάλων δοκόντων καὶ ὀνομασῶν Ἀθήνησι, μόνου ἄξιον λόγῳ τέττον ἀποφαίνει τὸν ἄνδρα. Θεμισοκλέα μὲν γὰρ καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέα σοῶν καὶ χρημάτων καὶ Φλυαρίας πολλῆς ἐμπλήσαι τὴν πόλιν, Ἀριεῖδην δὲ πολιτεύσασθαι πρὸς ἀρετὴν. μεγάλα δ' αὐτῆ καὶ τὰ πρὸς Θεμισοκλέα τῆς ἐπιεικείας σημεῖα. χρῆσάμενος γὰρ αὐτῷ παρὰ πᾶσαν τὴν πολιτείαν ἐχθρῶ, καὶ δι' ἐκείνου ἐξοστρακισθεὶς, ἐπεὶ τὴν αὐτὴν λαβὴν παρέχεν ὁ ἀνὴρ ἐν αἰτίᾳ γενόμενος πρὸς τὴν πόλιν, ἔκ ἐμνησικακήσεν, ἀλλ' Ἀλκιμαίωνος καὶ Κίμωνος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλαυνόντων καὶ κατηγορούντων, μόνος Ἀριεῖδης ἔτ' ἔπραξέ τι, ἔτ' εἶπε Φαῦλον ¹, ἔτ' ἀπέλευσεν ἐχθρῶ δυσυχᾶντος, ὡσπερ ἐδ' εὐήμερῶντι πρότερον ἐφθάσησε.

XXVI. Τελευτῆσαι δ' Ἀριεῖδην οἱ μὲν ἐν Πόντῳ ² Φασίν, ἐκπλεύσαντα πράξεων ἕνεκα δημοσίαν· οἱ δ' Ἀθήνησι, γῆρα, τιμώμενον καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Κρατερός δ' ὁ Μακεδῶν τοιαῦτά τινα περὶ τῆς τελευτῆς τῆ ἀνδρὸς εἶρηκε. μετὰ γὰρ τὴν Θεμισοκλέος Φυγὴν Φησὶν ὡσπερ ἐξυβρίσαντα τὸν δῆμον, ἀναφῦσαι πλήθος συκοφαντῶν, οἳ τὰς ἀρίστες καὶ δυνατωτάτας ἀνδρας διώκουτες, ὑπέβαλλον τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἐπαιρομένων ὑπ' εὐτυχίας καὶ δυνάμεως. ἐν τέτοις καὶ Ἀριεῖδην ἀλῶναι δωροδοκίας, Διοφάντε τῆ Ἀμφιτροπῆθεν κατηγοροῦντος, ὡς, ὅτε τὰς Φόρας ἐπραττε, παρὰ τῶν Ἰωνῶν χρήματα λαβόντας· ἐκίσει δ' ἐκ ἔχοντα ³ τὴν καταδίκην, πεντήκοντα μνῶν ἔσαν, ἐκπλεύσαι, καὶ περὶ τὴν Ἰωνίαν ἀποθανεῖν. τέτων δὲν ⁴ ἔγγρα-

¹ Ita dedit R. de suo. Vulgo ἔδ'.

² id est Helleponto. Pro seq. ἐκπλεύσαντα V. εἰσπλεύσαντα.

³ Ita B. 3. Anon. V. Vulgo ἔχοντος.

⁴ R. susp. τέτων δ' ἔδεν.

ἔγγραφον ὁ Κρατερὸς τεμμήριον παρέχεν ¹, ἕτε δίκην, ἕτε ψήφισμα ², καίπερ εἰωθὼς ἐπιεικῶς γραφεῖν τὰ τοιαῦτα, καὶ παρατίθεσθαι τὰς ἰσορῶντας. οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς ἔπος εἶπεῖν, ὅσοι τὰ πλημμεληθέντα τῶ δήμῳ περὶ τὰς στρατηγὰς διεξίασιν, τὴν μὲν Θεμισοκλέους Φυγὴν, καὶ τὰ Μιλτιάδα δεσμὰ, καὶ τὴν Περικλέους ζήμιαν, καὶ τὸν Πάχχητος ἐν τῷ δικαστηρίῳ θάνατον, ἀνελόντος αὐτὸν ἐπὶ τῷ βήματι, ὡς ἠλίσκετο, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συνάγουσι καὶ θρυλλῶσιν, Ἄρισιδα δὲ ³ τὸν μὲν ἐξοστρακισμὸν παρατίθενται, καταδίκης δὲ τοιαύτης ἐδάμῃ μνημονεύουσι.

XXVII. Καὶ μέντοι καὶ τάφος ἐστὶν αὐτῷ Φαληροῖ δεικνύμενος, ὃν Φασὶ κατασκευάσαι τὴν πόλιν αὐτῷ, μὴδ' ἐντάφια καταλιπόντι. καὶ τὰς μὲν θυγατέρας ἰσορῶσιν ἐν τῷ πρυτανεῖσι τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι, δημοσίᾳ τῆς πόλεως τὸν γάμον ἐγγυώσης, καὶ προῖκα τριχιλίας δραχμὰς ἑκατέρᾳ ψήφισαμένης. Λυσιμάχῳ δὲ τῷ υἱῷ μνᾶς μὲν ἑκατὸν ἀργυρία, καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπέταξεν, Ἄλιβιάδα τὸ ψήφισμα γράψαντος. ἐτι δὲ Λυσιμάχε θυγατέρα Πολυκρίτην ἀπολιπόντος, ὡς Καλλιθένης Φησί, καὶ ταύτη σίτησιν, ὅσῃν καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, ὁ δῆμος ἐψήφισατο. Δημήτριος δ' ⁴ ὁ Φαληρεὺς, καὶ Ἰερώνυμος ὁ Ῥόδιος,

¹ B. 3. παρέχοντες; item Junt.

² R. ad haec: „haec non intelligo, δίκην novè pro καταδίκην uferari, non autem pro κατηγορία, & ψήφισμα pro καταδίκη etiam miror, & tamen aliud nihil, quam quod dixi, his vocabulis h. l. potest significatum esse.“

³ Br. hanc particulam vel delendam censet, vel cum γῆς mutandam. Equidem eam ad praecedens τὴν μὲν Θεμ. Φυγ. refero, quod μὲν sine hoc δὲ solitarium esset. Sequens μὲν autem post τὸν omittunt Junt.

⁴ Haec partic. abest a B. 3.

διος, καὶ Ἀριστόξενος ὁ μασικός, καὶ Ἀριστοτέλης, εἰ δὲ τὸ ¹ περὶ εὐγενείας βιβλίον ἐν τοῖς γνησίοις Ἀριστοτέλους Θετέον, ἰσορᾶσι, Μυρτῶ θυγατριδῆν Ἀριεΐδα Σωκράτει τῷ σοφῷ συνοικῆσαι, γυναῖκα μὲν ἑτέραν ἔχοντι, ταύτην δ' ἀναλαβόντι χηρεύσασα διὰ πενίαν κατῶν ἀναγκαίων ἐνδεομένην. πρὸς μὲν ἔν τετὰς ἰκανῶς ὁ Παναίτιος ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀνείρημεν. ὁ δὲ Φαληρεὺς ἐν τῷ Σωκράτει Φησὶ μνημονεύειν Ἀριεΐδα θυγατριδῆν εὖ μάλα πένητα Λυσίμαχον, ὃς ἑαυτὸν ἐκ πινακίᾳ τινὸς ὄνειροκριτικῆ παρὰ τὸ Ἰακχεῖον ² λεγόμενον καθεζόμενος ἔβασκε. τῇ δὲ μητρὶ καὶ τῇ ταύτης ἀδελφῇ ψήφισμα γράψας δωρεὰν ἔπεισε τὸν δῆμον διδόναι ³, τριώβολον ἐκάστης ἡμέρας. αὐτὸς μέντοι ⁴ ὁ Δημήτριος νομοθετῶν ἐψηφίσασατο δραχμὴν ἐκατέρᾳ τάξει τῶν γυναικῶν. καὶ ἔδεν ἐς θυμασὸν, ἔτω Φρονίσσαι τῶν ἐν ἄσει τὸν δῆμον, ὅπερ θυγατριδῆν Ἀρισσογείτανος ἐν Δήμῳ πυθόμενοι ταπεινὰ πράττειν, ἀνδρὸς ἀπορῆσαν διὰ πενίαν, κατήγαγον Ἀθήναζε, καὶ συνοικίσαντες ἀνδρὶ τῶν εὖ γεγονότων, τὸ Ποταμοῖ χωρίον εἰς Φερρὴν ἐπέδωκαν. ἧς ⁵ Φιλανθρωπίας καὶ χρηστότητος ἔτι πολλὰ καὶ καθ' ἡμᾶς ἢ πόλις ἐκφέρεισα δείγματα θαυμάζεται καὶ ζηλεῖται δικαίως.

ΜΑΡΚΟΣ

¹ Hanc lectionem restituit R. e Junt. Ald. Steph. pro εἰ δὲ τὸ, quod est in Bry. edit.

² B. 3. Ἰακχεῖον. Junt. Ἰάκχιον.

³ Teste H. Steph. quaedam exempla habent: δῆμον τροφὴν διδόναι.

⁴ Pone μέντοι Br. ed. addit Φησὶ, quod abest a Junt. Ald. Steph. B. 3. Hinc R. iterum expunxit. R. docente sententia loci obscurioris haec est: Cūm Demetrius Phal. Populo Ath. factus esset legis auctor, ut matri Lysimachi ejusque filiae binæ in diem drachmae praebentur, plus a populo non obtinuisse, quam ut singulos tribolos ferrent, h. e. quartam partem aeris rogati. — V. inserit ἀντὶ τριωβόλου ante δραχμὴν.

⁵ B. 3. Junt. ἦς. Hinc R. conjicit: ταύτης ἦς Φιλανθρ.

ΜΑΡΚΟΣ Ἰ ΚΑΤΩΝ.

Μάρκῳ δὲ Κάτωνι Φασίῳ ἀπὸ Τάσιλλε τὸ γένος εἶναι, δίαίταν δὲ καὶ βίον ἔχειν πρὸ τῶν στρατικῶν καὶ τῆς πολιτείας ἐν χωρίοις πατρίοις περὶ τὰς ² Σαβίνας. τῶν δὲ προγόνων παντάπασι ἀγνώστων γεγονέναι δοκύντων, αὐτὸς ὁ Κάτων καὶ τὸν πατέρα Μάρκον, ὡς ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ στρατιωτικὸν ἐπαινεῖ, καὶ Κάτωνα τὸν πρόπαππον ἀριστείων πολλὰκις τυχεῖν Φησιν, καὶ πέντε πολεμιστὰς ἵππους ἐν μάχαις ἀποβαλόντα, τὴν τιμὴν ἀπολαβεῖν ἐκ τῆ δημοσίης ³ δι' ἀνδραγαθίαν. εἰωθότων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὰς ἀπὸ γένους [μὲν ⁴] δόξαν ἐκ ἔχοντας, ἀρχομένους δὲ γνωρίζεσθαι δι' αὐτῶν, καινὸς προσαγορεύειν ἀνδράπους, ὥσπερ καὶ τὸν Κάτωνα προσηγόρευον, αὐτὸς ἔλεγε καινὸς εἶναι πρὸς ἀρχὴν ⁵ καὶ δόξαν, ἔργοις δὲ προγόνων καὶ ἀρεταῖς παμπάλαιος. ἐκαλεῖτο δὲ τῷ τρίτῳ ⁶ τῶν ὀνομάτων πρότερον, ἢ Κάτων, ἀλλὰ Πρίσιος· ὕπερον δὲ τὸν Κάτωνα ⁷ τῆς δυνάμεως ἐπώνυμον ἔχε. Ῥωμαῖοι γὰρ τὸν ἐμπειροῦ Κάτωνα ὀνομάζουσιν. ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ὑπόπυρρος καὶ γλαυκός, ὡς ὁ ποιήσας τὸ ἐπιγραμμάτιον ⁸ ἐν εὐμενῶς παρεμφαίνει.

Πυρρῶν

1 deest Μάρκος in tit. B. 3.

2 Art. 7^{is} deest Junt. & Ald. In Steph. exhibitur.

3 Sic probavit Br. & dedit R. cum Anon. pro vulg. δήμωι Sic & Mureti annot.

4 deest haec partic. B. 3. Junt. Ald. & R. rectius hic omitti posse videtur, paulo post autem poni, in istis καινὸς μὲν εἶναι πρ. ἀρχ. κ. δόξ.

5 R. susp. ἀρχάε, in plur. ad honores.

6 Priora duo nomina erant M. Porcius. R.

7 Anon. Κάτων. Ad 7^{ης} δυνάμ. R. subjungit: „eloquentiae, facundiae, subtilitatis & calliditatis in versandis rebus civilibus. Ut a Catus formetur nomen proprium Cato, perinde analogicum est, atque a Frons Fronto, a Cicer Cicero.“ —

8 Ita Ald. dedit B. 3. Junt. γραμμάτιον.

Πυρρὸν, πανδακέτην, γλαυκόματον, ἐδὲ Φανόνια

Πόρκιον εἰς ἀίδην Φερσεφόνη δέχεται.

τὴν δὲ τῷ σώματος ἕξιν αὐτεργία καὶ διαίτη σώφρωνι, καὶ φρατείας ἀπ' ἀρχῆς συντρόφῳ γεγονότος, πάνυ χρησικὴν εἶχε, καὶ πρὸς ἰχθύν καὶ πρὸς ὑγίαν ὁμαλῶς συνεσῶσαν. τὸν δὲ λόγον, ὡσπερ δεῦτερον σῶμα, καὶ τῶν καλῶν ἢ μόνου ἀναγκαῖον ¹ ὄργανον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσομένῳ, μηδ' ἀπράκτως, ἐξηρτύετο καὶ παρεσκευάζεν, ἐν ταῖς περιοικίσι κώμας καὶ τοῖς πολιχνίοις ἐκάστοτε συνδικῶν τοῖς δεομένοις. καὶ πρῶτον μὲν ἀγωνιστῆς εἶναι δοκῶν πρόθυμος, εἶτα καὶ ² ῥήτωρ ἱκανός. ἐν δὲ ³ τέττε μᾶλλον τοῖς χρωμένοις κατεφαίνετο βάρως τι καὶ φρόνημα περὶ αὐτὸν ἦθε, καὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πολιτείας δεόμενον ἡγεμονικῆς. ἢ γὰρ μόνου, ὡς εἶοικε, μιδαρνίας καθαρὸν ἑαυτὸν ἐπὶ τὰς δίκας καὶ τὰς ἀγῶνας παρεῖχεν, ἀλλ' ἐδὲ τὴν δόξαν ὡς μέγιστον ἀγαπῶν ἐφαίνετο τὴν ἀπὸ τῶν τοιάτων ἀγῶνων. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς τὰς πολεμίας καὶ ταῖς φρατείας βεβλόμενος εὐδοκιμεῖν, ἔτι μειράκιον ὢν, τραυμάτων τὰ σῶμα μεσὸν ἐναντίων εἶχε. Φησὶ γὰρ αὐτὸς,

¹ R. *supr.* τῶν κώλων, ἢ μῖτον ἀναγκαῖον, *instrumentum minus necessarium, quam sunt artus.* Xyl. *monet, καὶ τῶν καλῶν virgula esse distinguenda, ut intelligi possit, esse dictum hoc: orationem non modo necessariam, sed & in bonis ac honestis per sese rebus facundiam esse, εἶναι τῶν καλῶν.* Cruferius *lectorem admonet, ut videat, num legendum sit: organum virtutum unicum & necessarium.* Anon. ἀναγκαῖον, quod probat Br. ut oratio dicatur instrumentum esse non modo honestum, sed & necessarium. — Equidem fere malim καὶ τῶν καλῶν ἢ μόνου ὄργανον, ἀλλ' καὶ ἀναγκαῖον ἀνδρὶ &c.

² pro εἶτα δὲ καί. Solet δὲ post εἶτα & ἔπειτα omitti. R.

³ R. aut δὲ tollendum censet, quod tamen ob praemissum μὲν vix probet, aut in anteced. post ἱκανός addendum εὐδοκίμησεν, aut tale quid.

αὐτὸς, ἐπ' ἡκαίδεκα γεγονὼς ἔτη τὴν πρώτην στρατεύσασθαι στρατείαν, περὶ ἃν Ἀννίβας χρόνον εὐτυχῶν ἐπέφλεγε τὴν Ἰταλίαν. παρεῖχε δ' αὐτὸν ἐν ταῖς μάχαις τῇ μὲν χειρὶ πλήρη, τῷ δὲ ποδὶ μόνιμον καὶ βέβαιον, γαῦρον δὲ τῷ προσώπῳ. λόγος δ' ἀπειλῆ καὶ τραχύτητι Φωνῆς πρὸς τὰς πολεμίας ἐχρήτο· ὀρθῶς καὶ διανοόμενος καὶ διδάσκων, ὅτι πολλὰς τὰ τοιαῦτα τῷ ξίφει μᾶλλον καταπλήττεται τὰς ἐναντίας. ἐν δὲ ταῖς πορείαις αὐτὸς ἐβάδιζε φέρων τὰ ὄπλα, καὶ Φεράπων εἰς εἶπετο, τὰ πρὸς δίαιταν αὐτῷ κομίζων, ὧ λέγεται μηδέποτε δυσκολεῖναι, μηδὲ μέμψασθαι, παρὰ φέντι ἄριστον, ἢ δεῖπνον, ἀλλὰ καὶ συλλαμβάνειν αὐτὸς τὰ πλεῖστα καὶ συμπαρασνευάζειν, ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν γενόμενος ἔργων. ὕδωρ δ' ἔπιεν ἐπὶ τῆς στρατείας, πλὴν εἴποτε διψήσας περιφλεγῶς, ὄξος ἤτησεν, ἢ ἰχύος¹ ἐνδιδάσκει, ἐπιλάβοι μικρὸν οἶνᾶριον.

II. Ἦν δὲ πλησίον αὐτῶ τῶν ἀγρῶν ἡ γενομένη Μανία² Κερία τῶ τρις θριαμβεύσαντος ἔπαυλις. ἐπὶ ταύτην συνεχῶς βαδίζων καὶ θεώμενος τῶ τε χωρίῳ τὴν μικρότητα, καὶ τῆς οἰκῆσεως τὸ λιτὸν, ἔννοιαν ἐλάμβανε τῶ ἀνδρὸς, ὅτι Ῥωμαίων μέγιστος γενόμενος, καὶ τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ὑπαγαγόμενος³, καὶ

Πύρ-

¹ Anon. V. ἦς ἰχύος. Sequens ἐπιλάβοι defendi quidem posse censet R. — *insuper assumat, noch oben drein zu sich nähme* — cum λαμβάνειν pro capere cibum potumve frequentetur: mavult tamen ἐπιβάλοι, *superinfunderet aquae parum vini.*

² R. hoc nomen dedit pro vulg. Μαρκία. Manius enim fuit praenomen Curii, non Marcus. Ita & in vet. codd. scriptum esse testatur H. Steph. — Ita & exhibent ind. var. Bry. V. & Anon. in ind. Frst. solus Anon. De eo, quod Plut. Curium ter triumphasse referat, cum Sigonius ex historiis, quater hoc contigisse, ostendat, monet Xyl. Plutarchum ovationem, devictis Lucanis habitam non inter triumphos retulisse.

³ Junat. ὑπαγόμενος.

Πύρρον ἐξελάσας τῆς Ἰταλίας, τῆτο τὸ χωρίδιον αὐ-
 τὸς ἔσκαπτε, καὶ ταύτην τὴν ἔπαυλιν ᾤκει μετὰ τρεῖς
 θριάμβους. ἐνταῦθα ¹ πρὸς ἐχάρρα καθήμενον αὐτὸν
 ἔβουτα γογγυλίδας εὐρόντες οἱ Σαννιτῶν ² πρέσβεις,
 ἐδίδουσαν πολὺ χρυσίον ³. ὁ δ' ἀπεπέμψατο, Φήσας,
 ἔδεν χρυσίε δεῖν, ὡ δειπνον ἀρνεῖ τοῖστων· αὐτῶ μέν-
 τοι τῷ χρυσίον ἔχειν, κάλλιον εἶναι τὸ νικᾶν τὸς ἔχον-
 τας. ταῦθ' ὁ Κάτων ἐνθυμόμενος ἀπῆει, καὶ τὸν αὐ-
 τῷ πάλιν οἶνον ἐφορῶν καὶ χωρία καὶ θεράπουρας, καὶ
 δίαιταν, ἐπέτεινε τὴν αὐτεργίαν, καὶ περιέκοπτε τὴν
 πολυτέλειαν. Φαβίε δὲ Μαξίμω τὴν Ταρανθίων πό-
 λιν ἐλόγησεν, ἔτυχε μὲν ὁ Κάτων στρατευόμενος ὑπ'
 αὐτῷ, νομιδῆ μειράκιον ὄν. Νεάρχω δὲ τινι τῶν Πυ-
 θαγορικῶν ξένω χρησάμενος, ἐσπέδασε τῶν λόγων ⁴ με-
 ταλαβεῖν. ἀκέσας δὲ ταῦτα διαλεγόμενος τῷ ἀνδρὸς,
 οἷς κέχρηται καὶ Πλάτων, τὴν μὲν ἡδονὴν ἀποκαλῶν
 μέγιστον κακῆ δέλεαρ, συμφορὰν δὲ τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα
 πρώτην ⁵, λύσιν δὲ καὶ καθαρμὸν, οἷς μάλιστα χωρίζει
 καὶ ἀφίσησεν αὐτὴν τῶν περὶ τὸ σῶμα παθημάτων λο-
 γισμοῖς, ἔτι μᾶλλον ἠγάπησε τὸ λιτὸν καὶ τὴν ἐγνρά-
 τειαν. ἄλλως ⁶ δὲ παιδείας Ἑλληνικῆς ὀψιμαθῆς γε-
 νέσθαι λέγεται, καὶ πόρρω παντάπασιν ἡλικίας ἐλληνα-
 κῶς ⁷ Ἑλληνικὰ βιβλία λαβὼν εἰς χεῖρας, βραχέα
 Bb 2 μὲν

1 R. mavult ἐνθα, ubi, non ibi.

2 Br. scribendum censet Σαννιτῶν.

3 Ita cum Anon. & Mureti annot. dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. χρυσία. Articulus autem γῆ abest ab Anon.

4 Subaudi πυθαγορικῶν. R. Paulo post pro ταῦτα suscp. Br. ταῦτα.

5 H. Steph. teste invenitur etiam haec lectio: τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι πρώτην. Sic & V. — Hanc sequendo referentur & haec ad τὴν ἡδονὴν.

6 i. e. ὑπ' ἄλλων, ab aliis vero fertur; quanquam hoc planius foret. R.

7 deest haec vox B. 3, & Junt.

μὲν ἀπὸ Θεκυδίδα, πλείονα δ' ἀπὸ Δημοθρέους εἰς τὸ ῥητορικὸν ὠφελήθηται. τὰ μέντοι συγγράμματα καὶ δόγμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἰστορίαις ἐπιεικῶς διαπεποικίλονται καὶ μεθρημνηυμένα πολλὰ κατὰ λέξιν ἐν τοῖς ἀποφθέγμασι καὶ ταῖς γνωμολογίαις τέταται.

III. Ἦν δέ τις ἀνὴρ εὐπατρίδης μὲν ἐν τοῖς μά-
 λις αἰδάνεσθαι δεινός, ἀρετὴν δὲ Φυομένην μὲν
 αἰδάνεσθαι δεινός, εὐμενῆς δὲ καὶ θρέψαι καὶ προαγα-
 γεῖν εἰς δόξαν, Οὐαλέριος¹ Φλάκιος. ἔτος εἶχεν
 ὁμορῶνα χωρία τοῖς Κάτωνος· πυθόμενος² δὲ τὴν αὐ-
 τεργίαν καὶ δίκαιαν αὐτῆ παρὰ τῶν οἰκετῶν, καὶ θαυ-
 μάσας ἐξηγεμένων, ὅτι πρῶτ' μὲν εἰς ἀγορὰν βαδίζει καὶ
 παρίσταται τοῖς δεομένοις, ἐπαυελθὼν δ' εἰς τὸ χωρίον,
 ἂν μὲν ἦ χειμῶν, ἐξωμίδα³ λαβῶν, θέρως δὲ γυμνός,
 ἐργασάμενος μετὰ τῶν οἰκετῶν, ἐδίει τὸν αὐτὸν ἄρτον
 ὁμῶ καθήμενος, καὶ πίνει τὸν αὐτὸν οἶνον· ἄλλην τε
 πολλὴν ἐπιεικίαν αὐτῆ καὶ μετριότητα, καὶ τινὰς καὶ
 λόγους ἀποφθεγματικὰς διαμνημονεύουσαν, ἐκέλευσε κλη-
 θῆναι πρὸς τὸ δεῖπνον. ἐν δὲ τότε χράμενος καὶ κα-
 τανωῶν ἡμερον καὶ ἀσειὸν ἤθος, ὡσπερ Φυτόν, ἀσκή-
 σεως καὶ χώρας ἐπιφανῶς δεόμενος, προετρέψατο καὶ
 συνέπεισεν ἄψαδαι τῆς ἐν Ῥώμῃ πολιτείας. κατελ-
 θὼν ἔν, εὐθὺς τῆς μὲν αὐτὸς ἐπῆλτο θαυμασὰς καὶ
 Φίλας διὰ τῶν συνηγοριῶν· πολλὴν τε τῆ Οὐαλερίε τι-
 μὴν καὶ δύναμιν αὐτῷ προστιθέντος, χιλιαρχίας ἔτυ-
 χε πρῶτον, εἶτα ἐταμίευσεν. ἐν τότε δὲ λαμπρὸς ὢν
 ἦδη καὶ περιφανής, αὐτῷ τῷ Οὐαλερίῳ περὶ⁴ τὰς με-
 γίστας συνεξέδραμεν ἀρχὰς, ὑπατὸς τε μετ' ἐκείνου καὶ
 πάλιν

1 B. 3. Βαλέριος.

2 V. πυνθανομῆνας.

3 Tunica brevis, brachia & manus nequaquam integens, sed ad humeris definens: cf. Gell. l. 7. c. 12. Xyl.

4 B. mavult παρῆ; R. autem ἐπὶ αὐτ πρῆς.

πάλιν τιμητῆς γενόμενος. τῶν δὲ πρεσβυτέρων πολι-
τῶν Μαξίμω Φαβίω προσένειμεν ἑαυτὸν, ἐνδοξοτάτῳ
μὲν ὄντι καὶ μεγίστην ἔχοντι δύναμιν, μᾶλλον δὲ τὸν τρό-
πον αὐτῆ καὶ τὸν βίον, ὡς κάλλιστα παραδείγματα,
προθέμενος. διὸ καὶ Σικιπίωνι τῷ μεγάλῳ, νέῳ μὲν
ὄντι τότε, πρὸς δὲ τὴν Φαβίαν δύναμιν ἀναιρούνη καὶ
Φθονεῖσθαι ¹ δοκῆντι, παρ' ἑδὲν ἐποίησατο γενέσθαι διά-
φορος. ἀλλὰ καὶ ταμίαις αὐτῷ πρὸς τὸν ἐν Λιβύῃ πό-
λεμον συνεπεμφθεῖς, ὡς ἑώρα τῇ συνήθει πολυτελείᾳ
χρῶμενον τὸν ἄνδρα, καὶ καταχορηγῆναι τοῖς στρατεύ-
μασιν ἀφειδῶς τῶν χρημάτων, ἐπαρῆσθαιζετο πρὸς αὐ-
τὸν, ἔ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον εἶναι Φάμενος ², ἀλλ'
ὅτι διαφθείρει τὴν πάτριον εὐτέλειαν, τῶν στρατιωτῶν ἐφ'
ἡδονὰς καὶ τρυφὰς τῷ περιόντι τῆς χρείας τρεπομένων.
εἰπόντος δὲ τῆ Σικιπίωνος, ὡς ἑδὲν δέοιτο ταμίαις λίαν
ἀκριβῆς, πλησίσιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος, πρά-
ξεαν γὰρ, ἔ χρημάτων, τῇ πόλει λόγον ὀφείλειν ³,
ἀπῆλθεν ὁ Κάτων ἐν Σικελίας, καὶ μετὰ τῆ Φαβίαν
καταβοῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ Φθοράν τε ⁴ χρημάτων ἀμυ-
θῆτων ὑπὸ τῆ Σικιπίωνος, καὶ διατριβὰς αὐτῆ μεिरακιώ-
δεις ἐν παλαίστραις καὶ θεάτροις, ὥσπερ ἔ στρατηγῆτος,
ἀλλὰ πανηγυρίζοντος, ἐχειργάσατο πεμφθῆναι δημάρχως
ἐπ' αὐτὸν, ἄξοντάς εἰς Ῥώμην, ἄνπερ ἀληθεῖς αἱ πατη-
γορίαι Φανῶσιν. ὁ μὲν ἔν Σικιπίων ἐν τῇ παρασκευῇ
τῆ πολέμου τὴν νίκην ἐπιδειξάμενος, καὶ Φανεῖς ἡδὲς
μὲν ἐπὶ χολῆς συνεῖναι Φίλοις, ἑδαμῆ δὲ τῷ Φιλανθρώ-
πῳ τῆς δαπάνης ⁵ εἰς τὰ σπαδαῖα καὶ μεγάλα ῥέθυμος,
ἐξέπλευσεν ἐπὶ τὸν πόλεμον.

Bb 3

IV.

- ¹ R. *supr.* Φθονῶν, *invidere Fabio.*
² V. Φάσκων. Id. *lin. seq.* pro ἐφ' dat *eis.*
³ B. 3. Junt. Ald. ὀφείλα. Steph. ὀφείλαν.
⁴ Ita R. *dedit cum Anon. & Mureti. annot.* Vulgo Φοράν
^{7e.} Barbarus vertit: *inconsulte effundere.*
⁵ Teste H. Steph. etiam legitur *διαίτης.* Sic & V. — Prae-
fert

IV. Τῷ δὲ Κάτῳ πολλή μὲν ἀπὸ τῆς λόγῃ δύναμις ἠύξετο, καὶ Ῥωμαῖον αὐτὸν οἱ πολλοὶ Δημοσθένη προσηγόρευον, ὁ δὲ βίος μᾶλλον ὀνομαστὸς ἦν αὐτῷ καὶ περιβόητος. ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λέγειν δεινότης πρέκειτο τοῖς νέοις ἀγώνισμα κοινὸν ἤδη καὶ περισπᾶσεν. ὁ δὲ τὴν πάτριον αὐτεργίαν ὑπομένων, καὶ δεῖπνον ἀφελὲς ¹, καὶ ἄριστον ἄπυρον, καὶ λιτὴν ἐδίητα, καὶ δημοτικὴν ἀσπασζόμενος οἴκησιν, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν μᾶλλον, ἢ τὸ κεκῆσθαι, θαυμάζων, σπάνιος ἦν, ἤδη τότε τῆς πολιτείας τὸ καθαρὸν ὑπὸ μεγέθους ἐφυλατῆσης, ἀλλὰ τῷ κρατεῖν πραγμάτων πολλῶν καὶ ἀνθρώπων, πρὸς πολλὰ μινυμένης ἐθῆ, καὶ βίαν παραδείγματα πανδοπαῶν ὑποδεχομένης· εἰκότως ἔνθαυμάζον τὸν Κάτῳ, τὰς μὲν ἄλλας ὑπὸ τῶν πόνων θαυνομένης, καὶ μαλασσομένης ὑπὸ ² τῶν ἡδονῶν ὀρωντες, ἐκείνον δὲ ὑπ' ἀμφοῖν ἀήτητον, ἐ μόνου ἕως ἐτι νέος καὶ Φιλότιμος ἦν, ἀλλὰ καὶ γέροντα καὶ πολὺν ³ ἤδη, μεθ' ὑπατείας καὶ θριάμβου, ὥσπερ ἀθλητὴν νικηφόρον, ἐγκαρτερῆντα τῇ τάξει τῆς ἀσκήσεως, καὶ διαμαλίζοντα μέχρι τῆς τελευτῆς. ἐδίητα μὲν γὰρ ἐδέπατε Φησὶ Φορέσαι πολυτελεσέραν ἑκατὸν ⁴ δραχμῶν· πειῖν δὲ καὶ στρατηγῶν καὶ ὑπατεῶν τὸν αὐτὸν οἶνον τοῖς ἐργάταις· ὄψον δὲ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον ἐξ ἀγορᾶς, ἀσσαρίων τριάκοντα· καὶ τῆτο διὰ τὴν πάλιν,

fert hanc lectionem R. — posse tamen *δαπάνης* excusari addens, si accipiatur pro sumtu, qui fit in victum & cultum.

1 H, Steph. mavult *εὐτελής*, quod legit in vet. cod. Sic & V.

2 Post *μαλασσομένης* vulgo comma datur, sequente *καί*. Delectandum hoc censuit Br. & deleuit R. nec agnoscit Barbarus.

3 *καὶ πολὺν* non exhibet B. 3. — Junt. sic dat: *γέροντα πολὺν ἤδη*.

4 R. quaerit: num *ἑ*, id est *πέντε* aut *εἴκοσι*? — Centum drachmae efficiunt apud nos 12 Rthlr. 12 ggr.

λιν, ὅπως ἰχύοι τὸ σῶμα πρὸς τὰς στρατείας. ἐπίβλη-
μα δὲ τῶν ποικίλων Βαβυλῶνιον ἐν κληρονομίας κήσά-
μενος, εὐθὺς ἀποδόθαι· τῶν δ' ἐπαύλεων αὐτῆ μηδε-
μίαν εἶναι κερκονιαμένην· ἐδένα δὲ πώποτε πρίαθαι δῶ-
λον ὑπὲρ τὰς χιλίας δραχμῶν καὶ πεντακοσίας, ὡς ἂν
ἔ τρυφερῶν, ἐδ' ἠραίων, ἀλλ' ἐργατικῶν καὶ σερεῶν,
οἷον ἵπποκόμων καὶ βοηλατῶν, δεόμενος. καὶ τέττε
πρεσβυτέρους γενομένους ἕετο δεῖν ἀποδίδοθαι, καὶ μὴ
βόσκειν ἀχρήστους. ὅλως δὲ μηδὲν εὖνον εἶναι τῶν πε-
ριτῶν, ἀλλ' ἔ τις ἔ δεῖται, κἂν ἀσσαρίς πιπράσκη-
ται, πολλῆ νομίζειν. κἴσθαι δὲ τὰ σπειρόμενα καὶ νε-
μόμενα μᾶλλον, ἢ τὰ φαινόμενα καὶ σαιρόμενα ¹.

V. Ταῦτα δ' οἱ μὲν εἰς σμικρολογίαν ἐτίθεντο τῆ
ἀνδρὸς, οἱ δ' ὡς ἐπὶ διορθώσει καὶ σωφρονισμῶ τῶν ἄλ-
λων ἐνδοτέρω συσέλλουτος ἑαυτὸν, ἀπεδέχοντο. πλήν
τὸ τοῖς οἰκέταις ὡς ὑποζυγίοις ἀποχρησάμενον, ἐπὶ γή-
ρας ἐλαύνειν καὶ πιπράσκειν, ἀτενεῖς ² ἄγαν ἠθας ἐγὼ
τίθεμαι, καὶ μηδὲν ἀνθρώπῳ πρὸς ἀνθρώπου οἰόμενε
κοινῶνημα τῆς χρείας πλέον ὑπάρχειν. καίτοι τὴν
χρησότητα τῆς δικαιοσύνης πλατύτερον τόπον ὀρῶμεν
ἐπιλαμβάνσαν. νόμῳ μὲν γὰρ καὶ τῶ δικαίῳ πρὸς
ἀνθρώπους μόνον χρῆσθαι πεφύκαμεν· πρὸς εὐεργεσίας
δὲ καὶ χάριτας ἔσιν ὅτε καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων ζώων,
ὡσπερ ³ ἐκ πηγῆς πλεσίας, ἀπορρεῖ τῆς ἡμερότητος.

Bb 4

καὶ

¹ R. subaudiendum monet κηπάρια, was mit der Gieskan-
ne besprenget, und mit der Harke überstrichen werden muß;
item οἰκίδια, aedes nitidas, quas arena, aut scobe alni (mit
espenen Sägespänen) perspergi, & scopis, aut linteis nudis ever-
ri necesse sit.

² Sic R. cum Junt. Ald. & B. 3. dedit. H. Steph. primus
invenit ἀγενεῖς, quod infecutae vulgares servarunt. Si mutan-
dum quid sit, susp. Br. ἀπηνεῖς, Barbarus vertit: *rigidum*.
Schirach autem: unedle Gefinnung.

³ Vulgo ante h. v. datur comma, & post eam γὰρ. Uti
nunc legitur, debemus Reiskio. Idem monet, post ζώων sub-
intel-

καὶ γὰρ ἵππων ἀπειρηκότων ὑπὸ πόνου ¹ τροφαί, καὶ
 κυνῶν ἔ σκυλακείαι ² μόνον, ἀλλὰ καὶ γηρωκομαί τῶ
 χρηστῶ προσήκασιν. ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων δῆμος οἰκοδο-
 μῶν τὸν Ἐκατόμπεδον, ὅσας κατενόησεν ἡμίονους μά-
 λιςα τοῖς πόνουις ἐγκαρτερέκτας, ἀπέλυσεν ἐλευθέρας νέ-
 μεθαι καὶ ἀφέτας. ὧν ³ μίαν Φασί καταβαίνουσαν ἀφ'
 ἑαυτῆς πρὸς τὰ ἔργα, τοῖς ἀνάγκαι τὰς ἀμάξας ὑπο-
 ζυγίοις εἰς ἀκρόπολιν συμπαρατρέχειν καὶ προηγείσθαι,
 καθάπερ ἐγκελευομένην καὶ συνεξορμῶσαν ἦν καὶ τρέ-
 φεσθαι δημοσίᾳ μέχρι τελευτῆς ἐψηφίσαντο. τῶν δὲ
 Κίμωνος ἵππων; αἷς ⁴ Ὀλύμπια τρίς ἐνίκησε, καὶ τα-
 Φαί πλησίον εἰσὶ τῶν ἐκείναις μνημάτων. κύνας δὲ συν-
 τρόφαις γενομέναις καὶ συνήθειαις ἄλλοι τε πολλοί, καὶ
 Ἐάνδιππος ὁ παλαιὸς τὸν εἰς Σαλαμίνα τῆ τριήρει πα-
 ρανηξάμενον, ὅτε τὴν πόλιν ὁ δῆμος ἐξέλιπεν, ἐπὶ τῆς
 ἀκρας ἐκήδευσεν, ἦν Κυνὸς σῆμα μέχρι νῦν καλεῖσθαι.
 ἔ γὰρ, ὡς ὑποδήμασιν, ἢ σκεύεσι, τοῖς ψυχῆν ⁵ ἔχου-
 σι χρησέον, κοπέλυα καὶ κατατριβένλυα ταῖς ὑπηρεσίαις
 ἀπορρίπτάντας, ἀλλ' εἰ διὰ μηδὲν ἄλλο, μελέτης ἕνεκα
 τῶ Φιλανδρώπει, προεδιέον ἑαυτὸν ἐν τέτοιαις πρῶον εἶ-
 ναι καὶ μείλιχον. ἐγὼ μὲν ἐν ἀδὲ βῆν ἂν ἐργάτην διὰ
 γῆρας ἀποδοίμην, μή τι γε ⁶ πρεσβύτερον ἀνδρωπον,
 ἐν χώραις συντρόφαι καὶ διαίτης συνήθειαι, ὥσπερ ἐν πα-
 τριδος

intelligendum ἢ χρηστότης. Benignitas effluit ex humanitate,
 velut e fonte quodam ubere, ad benefaciendum & ad gratias
 referendum ipsis adeo brutis bestiis.

¹ Teste H. Steph. etiam legitur ὑπὸ χρόνου, quod ipse prae-
 fert, utpote conveniens cum voce γηρωκ.

² R. ita dedit hanc vocem, jam probante H. Steph. pro
 vulg. σκυλακείαι.

³ Hanc lectionem dedit H. Steph. pro voce ἀφεθειῶν, quae
 est in B. 3. Junt. & Ald.

⁴ V. οἷς.

⁵ Sic legi voluit Br. & dedit R. cum Anon. et Mureti an-
 not. pro vulg. τὴν ψυχῆν.

⁶ B. 3. μήτοιγε.

τρίδος μεθιστάμενον ἀντὶ κερμάτων μικρῶν, ἀχρηστὸν γε τοῖς ἀνεκμένοις, ὡσπερ τοῖς πιπράσκουσι, γεγεννημένον ¹. ὁ δὲ Κάτων, ὡσπερ νεανιευόμενος ἐπὶ τέτοις, καὶ τὸν ἵππον, ὃ πρὸς ² τὰς στρατείας ὑπατεύων ἐχρήτο, Φησὶν ἐν Ἰβηρίᾳ καταλιπεῖν, ἵνα μη τῇ πόλει τὸ ναῦλον αὐτῆ λογισηται. ταῦτα μὲν ἔν, εἴτε μεγαλοψυχίας, εἴτε μικρολογίας θετέον, ἔξεσι τῷ πείθοντι χρῆσθαι λογισμῷ.

VI. Τῆς δ' ἄλλης ἐγκρατείας ὑπερφυῶς Θαυμασὸς ὁ ἀνὴρ, ὅτι στρατηγῶν ³ ἐλάμβανεν ἑαυτῷ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐ πλέον εἰς τὸν μῆνα πυρῶν, ἢ τρεῖς Ἀττικὰς μεδίμνους, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν, κριθῶν τοῖς ὑποζυγίοις ἑλατῆρον τριῶν ἡμιμεδίμνων. ἐπαρχίαν δὲ λαβὰν Σαρδόνια, τῶν πρὸ αὐτῆ στρατηγῶν εἰσφότων χρῆσθαι σκηνώμασι δημοσίοις καὶ κλίμακας καὶ ἱματίοις, πολλῇ τε θεραπείᾳ καὶ φίλων πλήθει, καὶ περὶ δεῖπνα καὶ ⁴ δαπάναις, καὶ παρασκευαῖς βαρυνόντων, ἐκεῖνος ἄπιστον ἐποίησε τὴν διαφορὰν τῆς εὐτελείας. δαπάνης μὲν γὰρ εἰς ἄδεν ἔδεμιάς προσεδέηθη δημοσίας. ἐπεφοῖτα δὲ ταῖς πόλεσιν, αὐτὸς μὲν ἀνευ ζεύγους πορευόμενος, εἰς δ' ἠκολάθει δημόσιος, ἐδῆτα καὶ σπονδείων αὐτῷ πρὸς ἱερουργίαν κομίζων. ἐν δὲ τέτοις ἔτως εὐκολος καὶ ἀφελῆς τοῖς ὑπὸ χεῖρα φαινόμενος, αὐθις

Bb 5

ἀντα-

¹ Ita ex Junt. & Ald. dedit R. pro vulg. γενησόμενον, quod habet Stephanus, ipse monens, in ant. edd. legi γεγεννημένον. Eodem tendit vitiosum B. 3. γεγεννημένοις.

² V. παρὰ.

³ B. 3. οἶον ὅτι, quod probat Br. -- V. geminam dat lectionem οἶον ὅτι cum B. 3. & ὅσις, quam nec contemnendam censet R. Hic idem suspicatur, nomen provinciae, quam Cato pro praetore aut pro consule (ita vocem στρατηγῶν explicat) administravit, hoc loco deesse.

⁴ Br. hanc particulam eiciendam censet. R. autem h. l. deesse videtur πορείας, forte quoque addendum γαῖς, ut sit, καὶ γαῖς περὶ δεῖπνα καὶ πορείας (vel ἐξόδους) δαπάναις.

ἀνταπεδίδα τὴν σεμνότητα καὶ τὸ βάρος, ἀπαραίτητος ὢν, ἐν τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας προστάγμασιν ὀρθίος καὶ αἰδέεστος· ὥσε μηδέποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκείνοις μήτε Φοβερωτέραν, μήτε προσφιλεσέραν γενέσθαι.

VII. Τοιαύτην δὲ τινα φαίνεται καὶ ὁ λόγος τῷ ἀνδρὸς ἰδέαν ¹ ἔχειν· εὐχαρις γὰρ ἅμα καὶ δεινὸς ἦν, ἠδύς καὶ καταπληκτικὸς, Φιλοσκόμμων καὶ αὐστηρὸς, ἀποφθεγματικὸς καὶ ἀγωνιστικὸς ². ὥσπερ ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην Φησὶν ἐξῶθεν ἰδιώτην καὶ σκυρικὸν καὶ ὑβριστὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι Φαινόμενον, ἐνδοθεὶν δὲ ³ σπαθῆς καὶ πραγμάτων μεσὸν εἶναι, δάκρυα κινέων τοῖς ἀκρωμένοις, καὶ τὴν καρδίαν σρεφόνων. ὅθεν ἐν οἴδα, τί ⁴ πεπόνθασιν οἱ τῷ Λυσίᾳ λόγῳ μάλιστα φάμενοι προσεοιμένοι τὸν Κάτωνος. εἰ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷς μᾶλλον ἰδέας λόγων Ῥωμαϊκῶν ⁵ αἰθάνεσθαι προσήκει, διακρινῶσιν· ἡμεῖς δὲ τῶν ἀπομνημονευομένων βραχέα γράψομεν, οἱ τῷ λόγῳ πολὺ μᾶλλον, ἢ τῷ προσώπῳ, καθάπερ ἔνιοι νομίζουσι, τῶν ἀνθρώπων φάμεν ἐμφαίνεσθαι τὸ ἦθος.

VIII. Μέλων ποτὲ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀρμημένον ⁶ ἀκαίρως ἐπὶ σιτομετρίας καὶ διανομᾶς ἀποτρέπειν, ἤρξατο τῶν λόγων ἔτως· Χαλεπὸν μὲν ἐστίν, ὡ πολλῖται, πρὸς γαστέρα λέγειν ὅσα ἐν ἔχουσιν. κατηγορῶν δὲ τῆς πολυτελείας ⁷, ἔφη, χαλεπὸν εἶναι σωθῆναι
πό-

¹ V. ἰδίαν.

² deest καὶ ἀγων. B. 3. & Junt. Utrique etiam est lectio τὸν Σωκράτην pro mox seq. τὸν Σωκράτην.

³ abest haec partic. a B. 3. item Junt.

⁴ V. οἴδ' ὅτι πεπ. Pro seq. φάμενοι Junt. φαινόμενοι.

⁵ B. 3. ῥητορικῶν; item Junt.

⁶ Junt. Ald. ὀρμημένον.

⁷ Hanc vocem dedit H. Steph. pro πολυτελείας, quam priores edd. dederant, nec non B. 3. exhibet.

πόλιν, ἐν ἧ πωλεῖται πλείονος ἰχθῦς, ἢ βᾶς. εἰκέναι δ' ἔφη προβάτοις τὰς Ῥωμαίους· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καθ' ἕνασα μὲν ἐκείνεται, σύμπαυλα δ' ἔπεται μετ' ἀλλήλων τοῖς ἀγροσιν, ἔτω καὶ ὑμεῖς, εἶπεν, οἷς ἐκ ἂν ἀξιώσασατε ¹ συμβέλλοις χρήσασθαι κατ' ἰδίαν, ὑπὸ τέτων, εἰς ἓν συνελθόντες, ἀγεθε. περὶ δὲ τῆς γυναικοκρατίας διαλεγόμενος· Πάυλος, εἶπεν, ἀνδρωποὶ τῶν γυναικῶν ἀρχοσιν, ἡμεῖς δὲ πάντων ἀνδρώπων· ἡμῶν δ' αἱ γυναῖκες. τὰτο μὲν ἓν ἐσιν ἐκ τῶν Θεμισουλέας μετενηνεγμένον ἀποφθεγμάτων. ἐκεῖνος γὰρ, ἐπιτάττωντος αὐτῷ πολλὰ τῶ υἱῶ διὰ τῆς μητρὸς· Ὡ γύναι, εἶπεν, Ἀθηναῖοι μὲν ἀρχοσι τῶν Ἑλλήνων· ἐγὼ δ' Ἀθηναίων· ἐμᾶ δὲ σύ· σὺ δὲ ὁ υἱός. ὡσε Φειδέδω τῆς ἐξουσίας, δι' ἣν ἀνόητος ἂν, πλείστον Ἑλλήνων δύναται. τὸν δὲ δῆμον ὁ Κάτων ἔφη τῶν Ῥωμαίων, ἐ μόνον ταῖς πορφύραις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι, τὰς τιμὰς ἐπιγράφειν ². Ὡς γὰρ οἱ βαφεῖς, ἔφη, ταύτην μάλισα βᾶπτεσιν, ἢ χαίρουσας ὀρῶσιν· ἔτως οἱ νέοι ταῦτα μαυθάνοσι καὶ ζηλοῦσιν, οἷς ἂν ὁ παρ' ὑμῶν ἔπαινος ³ ἔπηται. παρεκάλει δ' αὐτὰς, εἰ μὲν ⁴ ἀρετῇ καὶ σαφροσύνη γεγόνασιν μεγάλοι, μὴ μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ χεῖρον· εἰ δ' ἀκρασία καὶ κακία, μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ βέλτιον· ἰκανῶς γὰρ ἤδη μεγάλης ἀπ' ἐκεί-

¹ Junt. Ald. ἀξιώσατε.

² R. hanc dictionem ita explicat: in Werth und Ansehen bringen, seinen Werth ansetzen. Dann gleichwie die Schönfärber ihren Zeugen am liebsten die Couleur geben, die jedesmal Mode ist, so legen auch die jungen Römer sich insonderheit auf solche Dinge, wovon sie wissen, dass sie belohnt werden. Ad seq. ταύτην subintelligendum monet τὴν βαφήν. Melius sane, quam Schirach, qui ita vertit: wie die Färber denjenigen Purpur am meisten färbten, der die meisten Liebhaber fände. —

³ deest haec vox Juntinae.

⁴ V. μηδέν.

ἐκείνων γεγονέναι. τὰς δὲ ποθάνις ¹ ἄρχειν σπαράζον-
 τας, ἔφη, καθάπερ ἀγνοῦντας τὴν ὁδὸν, αἰεὶ μετὰ βα-
 δέχων ζητεῖν πορεύεσθαι, μὴ πλανηθῶσιν. ἐπετιμα δὲ
 καὶ τοῖς πολίταις τὰς αὐτὰς αἰρεμένοις ποθάνις ¹ ἄρχου-
 τας. Δόξετε γὰρ, ἔφη, ἢ μὴ ποθᾶ τὸ ἄρχειν ἀξίον,
 ἢ μὴ ποθᾶς τὰς ἄρχειν ² ἀξίως ἡγεῖσθαι. περὶ δὲ τῶν
 ἐχθρῶν τινος αἰχρῶς καὶ ἀδόξως βίβν δοκῶντος. Ἡ
 τότε μήτηρ, ἔφη, κατάραν, ἐκ εὐχῆν, ἡγεῖται τὸ τᾶ-
 του ὑπὲρ γῆς ἀπολιπεῖν. τὸν δὲ πεπρακῶτα τὰς πα-
 τρώεως ἀγρὰς παραλίς ὄντας ἐπιδεικνύμενος ³, προσ-
 ποιεῖτο θαυμάζειν, ὡς ἰχυρότερον τῆς θαλάσσης. ἃ
 γὰρ ἐκείνη μόλις ἐκλυζεν, ἔτος, ἔφη, βαδίως καταπέ-
 πικεν. ἐπεὶ δ', Εὐμενῆς τᾶ βασιλέως ἐπιδημήσαντος εἰς
 Γῶραν, ἣ τε σύγγλητος ὑπερφυῶς ἀπεδέξατο ⁴, καὶ
 τῶν

¹ Hanc lectionem R. restituit ex Junt. Ald. B. 3. & Mure-
 ti annot. interpretibus confirmatam, ipsoque a Steph. memora-
 tam, qui dedit ποθᾶς.

² Junt. & Ald. cum B 3. ποθᾶς τὰς ἄρχαν. V. ποθᾶς τὸ
 ἄρχαν. Anon. ποθάνις (sc. ποθάνις τὰς ἄρχαν). Xyl. vo-
 luit ποθᾶς pro ποθᾶ. Br. maluit ποθᾶς τᾶ ἄρχαν. R. e
 lectione Junt. & Ald. colligit, fuisse in libris Plut. nonnullis
 olim ἢ μὴ ποθᾶ (sc. ἀξίως) τὰς ἄρχαν ἀξίως ἡγεῖσθαι, vi-
 demini aut ipsos honores in rebus contemnendis habere, aut
 existimare magni non esse faciendos eorum candidatos. Vul-
 gatam idem ita emendandam censet: ἢ μὴ ποθᾶ ἀξίον ἡγεῖσθαι
 τὸ ἄρχαν, ἢ μὴ ποθᾶς ἔχαν τὰς ἄρχαν (vel τὰς τᾶ ἄρχαν)
 ἀξίως.

³ R. susp. ἐπιδεικνύμενον, in accus. de eo gloriantem, in
 eoque se jactantem, quod villas paternas maritimas vendidif-
 set. Addit: „si Plutarch. dicere voluisset, Catonem, mon-
 strandi ergo, digitum intendisse in eum, qui bona paterna ven-
 didisset, non usurpasset verbum ἐπιδεικνύσθαι, quod est semet-
 ipsum ostentare, sed δεικνύς simplex, & in activo: πεπρακῶ-
 τα ἐπιδεικνύμενον idem est, atque ἐπιδεικνύμενον ἐπὶ τῷ πεπρα-
 κέναι. Accedit, quod statim subjicit Plutarchus, Catonem si-
 mulasse admirationem erga istum hominem, qui ideo se jacta-
 bat, quo aliis admirationem sui injiceret.

⁴ B. 3. ὑπεδέξατο.

τῶν πρώτων ἄμιλλα καὶ σπαρδὴ περὶ αὐτὸν ἐγένετο, δῆλος ἦν ὁ Κάτων ὑφορώμενος καὶ Φυλατ]όμενος αὐτόν. εἰπόντος δὲ τινος· Ἀλλὰ μὴν χρηστός ἐστὶ καὶ Φιλορώμαιος· Ἔσω, εἶπεν, ἀλλὰ φύσει τῆτο τὸ ζῶον, ὁ βασιλεὺς, σαρκοφάγον ἐστίν. ἐδένα ¹ δὲ τῶν εὐδαιμονιζόμενων βασιλέων ἄξιον εἶναι παραβάλλειν πρὸς Ἐπαμινώνδαν, ἢ Περικλέα, ἢ Θεμισοκλέα, ἢ Μάνιον ² Κέρριον, ἢ Ἀμιλιαν, τὸν ἐπικληθέντα Βάρκαν. αὐτῷ δ' ἔλεγε τὸς ἐχθρὸς Φθονεῖν, ὅτι κατ' ἡμέραν νυκτὸς ἀνίσταται, καὶ τῶν ἰδίων ἀμελῶν, τοῖς δημοσίοις χολάζει. βέλεθαι δ' ἔλεγε μᾶλλον εὖ πράξας ³ ἀποσερηθῆναι χάριν, ἢ κακῶς, μὴ τυχεῖν κολάσεως. καὶ συγγνώμην ἐφῆ διδόναι πᾶσι τοῖς ἀμαρτάνουσι, πλήν αὐτῶ.

IX. Τῶν δὲ ⁴ Ῥωμαίων εἰς Βιδυνιαν τρεῖς ἐλομένων πρέσβεις, ὧν ὁ μὲν ποδαγρικὸς ἦν, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐξ ἀνατρήσεως καὶ περικοπῆς κολληὴν εἶχεν, ὁ δὲ τρίτος ἐδόκει μωρὸς εἶναι· καταγελῶν ὁ Κάτων, ἔλεγε ⁵ πρεσβείαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποσέλλεθαι ⁶, μῆτε πόδας, μῆτε κεφαλὴν, μῆτε καρδίαν, ἔχουσαν. ὑπὲρ δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας φυγάδων ἐντευχθεῖς διὰ Πολύβιον ὑπὸ Σικιπώνος, ὡς πολλὸς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγένετο,

¹ R. *insp.* ἐδένα δ' οἴμαι τῶν — nisi si tacite velis εἶπεν ο *praemissis repetere.*

² Ita B. 3. V. Anon. Vulgo Μάρκον.

³ R. *monet*, novo more Plutarchum h. l. dixisse εὖ πράξας & κακῶς, non pro, *rebus secundis & adversis usus*, quomodo vulgo usurpantur istae dictiones, sed pro καλὰ καὶ ἀγαθὰ διαπραξόμενος, & contra, γὰ κακὰ καὶ βλαβερά.

⁴ B. 3. Junt. τῶν γε.

⁵ B. 3. Junt. Ald. εἶπε.

⁶ Br. *annotat*, Ald. & Flor. exhibere ἀποσελεῖθαι, unde *insp.* ἀποσελεῖθαι. R. ad haec observat, in Ald. legi ἀποσελεῖθαι, quod vitiose datum sit pro ἀποσελεῖθαι. Equidem etiam in Junt. eandem vocem ἀποσελεῖθαι lego. Ad seq. μῆτε πῖδας, teste H. Steph. quidam cod. addunt μῆτε χεῖρας.

νετο, τῶν μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισα-
 μένων, ἀνασὰς ὁ Κάτων· Ὡσπερ ἐκ ἔχουτες, εἶπεν,
 ὁ πρᾶττωμεν ¹, καθήμεθα τὴν ἡμέραν ὅλην περὶ γερον-
 τίων Γραικῶν ζητῶντες, πρότερον ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῖν, ἢ
 τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ νεκροφόρων, ἐκκομιδῶσι. Ψηφιδείσης
 δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ
 τὸν Πολύβιον διαλιπόντες, αὐτοῖς ἐπεχείρασαν εἰς τὴν
 σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἄς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐᾳ
 τιμὰς οἱ Φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τῷ Κάτωνος ἀπε-
 πειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μειδιάσας ἔφη, τὸν Πολύ-
 βιον, ὡσπερ τὸν Ὀδυσσεά ², βάλῃσθαι πάλιν εἰς τὸ
 τῷ Κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πῖλον ἐκεῖ καὶ
 τὴν ζώνην ἐπιλεησμένον. τὰς δὲ Φρονίμους ἔλεγε μάλ-
 λαν ὑπὸ τῶν ἀφρόνων, ἢ τὰς ἄφρονας ὑπὸ τῶν Φρονί-
 μων ὠφελείδαι· τέττες μὲν γὰρ φυλάττεσθαι τὰς ἐκεί-
 νων ἀμαρτίας, ἐκεῖνας δὲ τὰς τέτων μὴ μιμεῖσθαι κατορ-
 θώσεις. τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθρῶσι μάλ-
 λον, ἢ τοῖς ὠχρῶσι. στρατιώται δὲ μὴ δεῖσθαι, τὰς μὲν
 χεῖρας ἐν τῷ βαδίζειν, τὰς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι
 κινῶν-

¹ Hoc verbum ita scribi voluit H. Steph. vel πρᾶττωμεν. Vulgo πρᾶττωμεν. Antecedens εἶπεν omittunt Junt, Ald. & B. 3.

² Dacier. conjicit ἄχ ὡσπερ, quia Ulysses noluerit antrum rursus subire. Eum sequuntur Kind & Schirach. R. ad h. l. haec habet: „Curiam Cato cum antro Cyclopi, & senatum Romanum cum Polyphemo comparabat; sed bene habet. Ultra propositum auctoris extendenda non est comparatio Polybii cum Ulysse. Nonnisi hastenus hi duo secum comparantur, quatenus Ulysses in antrum Polyphemi ingressus est, Polybius in curiam Romanam. Semel facta res solummodo menti est subjicienda, non iterata. Alter enim semel solummodo ausus est, alter etiam iterum. In hoc differunt; neque ideo possunt inter se conferri. Dacierii conjecturam si sequaris, existat absurdissima sententia ista: Polybium, qui nolit iterum in curiam Romanam ingredi, sapientiozem esse Ulysse, auso in antrum Cyclopi bis intrare.“

κινῶντος, μείζον δὲ ῥέγχοντος, ἢ ἀλαλάζοντος. τὸν δὲ ὑπέρπαχυν κακίζων. Πᾶ δ' ἄν, ἐφη, σῶμα τοιῶτον τῇ πόλει γένοιτο χρήσιμον, ἢ τὸ μεταξὺ λαιμῶ καὶ βιβάνων πᾶν ὑπὸ τῆς γαστρὸς κατέχεται; τῶν δὲ Φιληδόνων τινὰ βεβλόμενον αὐτῷ συνεῖναι παραιτέμενος, ἐφη μὴ δύνασθαι ζῆν μετ' ἀνθρώπου τῆς καρδίας τὴν ὑπερώων εὐαισθητοτέραν ἔχοντος. τᾶ δ' ἐρώωντος ἔλεγε τὴν ψυχὴν ἐν ἀλλοτρίῳ σώματι ζῆν. μεταμεληθῆναι δ' αὐτὸς ἐν παντὶ τῷ βίῳ τρεῖς μεταμελείας· μίαν μὲν, ἐπὶ τῷ γυναικί πισεῦσαι ¹ λόγον ἀπόρρητον· ἑτέραν δὲ, πλεύσας, ἔπε δύνατον ἦν πεζεῦσαι· τὴν δὲ τρίτην, ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινεν. πρὸς δὲ πρεσβύτην πονηρευόμενον. Ἄνθρωπε, εἶπε, πολλὰ ἔχονσι τῷ γήρα ταί αιχρὰ μὴ προστίθει τὴν ἀπὸ τῆς κακίας αἰχρῶν. πρὸς δὲ δήμαρχον ἐν διαβολῇ μὲν Φαρμακείας γενόμενον, Φαῦλον δὲ νόμον εἰσφέροντα καὶ βιαζόμενον. Ὡ μειράκιον, εἶπεν, ἐκ οἶδα, πότερον χειρόν ἐσιν, ὃ κίρνης ², πιεῖν, ἢ, ὃ γράφεις κυρῶσαι. βλασφημῶμενος δ' ὑπ' ἀνθρώπου βεβιωκότος ἀσελγῶς καὶ κακῶς. Ἄνισος, εἶπεν, ἢ πρὸς σέ μοι ³ μάχη ἐσίν. καὶ γὰρ ἀκίεις τὰ κακὰ ῥαδίως, καὶ λέγεις εὐχερῶς· ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν ἀηδὲς, καὶ ἀκίειν ἀηδες ⁴. τὸ μὲν ἐν τῶν ἀπομνημονευμάτων ἦδος ⁵ τοιῶτόν ἐσιν.

X. Ὑπατος δὲ μετὰ Φλάκκου Οὐαλερίᾳ, τᾶ Φίλα καὶ συνήδες, ἀποδειχθεῖς, ἔλαχε τῶν ἐπαρχιῶν, ἦν τὴν ⁶ ἐντὸς Ἰσπανίαν Ῥωμαῖοι καλῶσιν. ἐνταῦθα δ' αὐτῷ τὰ μὲν κατασρεφομένῳ τῶν ἐθνῶν, τὰ δ' οἰκειαμένῳ

¹ Br. voluit πισεύσας, ob infeq. πλεύσας, oblitus autem, ut R. monet, istorum ἐπὶ τῷ in proximo sitorum.

² Anon. κίραξι.

³ Ald. et Junt. με.

⁴ R, susp. καὶ ἀκίειν ἀηδέστερον.

⁵ Anon. εἶδος. V. γένος.

⁶ Articulum τὴν addidit R. de suo.

μένω διὰ λόγων, πολλὴ στρατιὰ τῶν βαρβάρων ἐπέπεσε, καὶ κίνδυνος ἦν αἰχρῶς ἐκβιασθῆναι· διὸ τῶν ἐγγύς Κελτιβήρων ἐπεκαλεῖτο συμμαχίαν. αἰτέντων δ' ἐκείνων τῆς βοήθειας διακόσια τάλαντα μισθόν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐκ ἀναχέτον ἐποιεῖντο, Ῥωμαῖος βαρβάρους ἐπικέριας μισθόν ὁμολογῆσαι· ὁ δὲ Κάτων ἐδὲν ἔφη δεινὸν εἶναι· νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἔ παρ' αὐτῶν ἠτήρημένων δὲ μήτε τὰς ἀπαιτημένους ἔσθαι, μήτε τὰς ἀπαιτητέας. ταύτην δὲ τὴν μάχην κατὰ κράτος ἐνίκησε, καὶ τὰλλα πρὸς χάρι λαμπρῶς. Πολύβιος μὲν γε Φησί, τῶν ἐν τῷ Βαίτιος Ἐποταμῷ πόλεων ἡμέρα μίξ τὰ τεῖχη κελεύσαντος αὐτῷ περιαιρεσθῆναι. πάντοτε δ' ἦσαν αὐταὶ γέμασαι μαχίμων ἀνδρῶν. αὐτὸς δὲ Φησιν ὁ Κάτων πλείονας ἐληφέναι πόλεις, ἢν διήγαγεν ἡμερῶν ἐν Ἰβηρίᾳ. καὶ τῆτο κόμπος ἐκ ἐσιν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς τετρακόςια τὰ πλῆθος ἦσαν. τοῖς μὲν ἐν στρατιώταις, πολλὰ παρὰ τὴν στρατείαν ὠφελήθεισιν, ἔτι καὶ λίτραν ἀργυρίας κατ' ἄνδρα προσδιένειμεν, εἰπὼν, ὡς κρεῖττον ἦν, πολλὰς Ῥωμαίων ἀργύριον, ἢ χρυσίον ὀλίγας², ἔχουσας ἐκ ανελθεῖν. εἰς δ' αὐτὸν ἐκ τῶν ἀλισκομένων ἐδὲν ἐλθεῖν λέγει, πλὴν ὅσα πέπωκεν, ἢ βέβρωκε. καὶ ἐκ αἰτιῶμαι, Φησί, τὰς ὠφελείδαι ζητητέας ἐκ τῶν, ἀλλὰ βέλομαι μᾶλλον περὶ ἀρετῆς τοῖς ἀρίστοις, ἢ περὶ χρημάτων τοῖς πλεσιωτάτοις ἀμιλλᾶσθαι, καὶ τοῖς Φιλαργυρωτάτοις περὶ Φιλαργυρίας. ἔ μόνον δ' αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ αὐτὸν ἐφύλαττε καθαρὰς παντὸς λήμματος. ἦσαν δὲ πέντε θέρᾶποντες ἐπὶ στρατείας σὺν αὐτῷ. τέτων εἷς, ὄνομα Πάκκος³, ἠγόρασε τῶν αἰ-
χμα-

¹ V. Βαίτιος. B. 3. cum Junt. Βασις.

² V. B. 3. ὀλίγον. R. ad h. l. ita: ingentes summas argenti, quas Roman deportare nimis operosum esset, solebant in provinciis auro commutare, cujus trajectus esset compendiosior.

³ V. Πάκκος.

χμαλώτων τρία παιδάρια. τῷ δὲ Κάτωνος αἰδομένῃ, πρὶν εἰς θῦψιν ἐλθεῖν, ἀπήγγεατο. τὰς δὲ παιδας ὁ Κάτων ἀποδόμενος, εἰς τὸ δημόσιον ἀνήνεγκε τὴν τιμὴν.

XI. Ἐτι δ' αὐτῷ διατρίβοντος ἐν Ἰβηρίᾳ, Σικπιῶν ὁ μέγας, ἐχθρὸς ἂν καὶ βελομένος ἐνσηῖναι κατορθῶσι, καὶ τὰς Ἰβηρικὰς πράξεις ὑπολαβεῖν, διεπράξατο τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀποδειχθῆναι διάδοχος. σπεύσας δ' ὡς ἐνῆν τάχιστα, κατέπαυσε τὴν ἀρχὴν τῷ Κάτωνος. ὁ δὲ λαβὼν σπείρας ὀπλιτῶν πέντε, καὶ πεντακοσίας ἵππεῖς προκομπὰς, κατεσρέψατο μὲν τὸ Λακευτανῶν ¹ ἔθνος, ἐξακοσίας δὲ τῶν ἠτομολημάτων κομισάμενος ἀπέλειπεν. ἐφ' οἷς χειλιάζοντα τὸν Σικπιῶνα κατειρωνευόμενος ², ἔτως ἔφη τὴν Ῥώμην ἔσεσθαι μεγίστην, τῶν μὲν ἐνδόξων καὶ μεγάλων τὰ τῆς ἀρετῆς πρωτεῖα μὴ μεθιέντων τοῖς ἀσημοτέροις, τῶν δ' ὡσπερ αὐτός ἐστι, δημοτικῶν, ἀμιλλωμένων ἀρετῇ πρὸς τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ προήκουσας. ἔ μὴν ἀλλὰ τῆς συγκλήτε ³ ψηφισαμένης, μηδὲν ἀλλάττειν, μηδὲ κινεῖν, τῶν διωκημένων ὑπὸ τῷ Κάτωνος, ἢ μὲν ἀρχὴ τῷ Σικπιῶνι, τῆς αὐτῷ μᾶλλον, ἢ τῆς Κάτωνος, ἀφελῶσα δόξης, ἐν ἀπραξίᾳ καὶ χολῇ μάτην διήλθεν. ὁ δὲ Κάτων θριαμβεύσας, ἐχ, ὡσπερ οἱ πλείστοι τῶν μὴ πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ πρὸς δόξαν ἀμιλλωμένων, ὅταν εἰς τὰς ἀπρας τιμὰς ἐξίκωνται, καὶ τύχῳσιν ὑπατείας καὶ θριάμβων, ἤδη τὸ λοιπὸν εἰς ἡδονὴν καὶ χολὴν συσκευασάμενοι τὸν βίον, ἐκ τῶν κοινῶν ἀπίαςιν, ἔτω καὶ αὐτὸς ἐξανῆκε καὶ κατέλυσε τὴν ἀρετὴν· ἀλλ' ὅμοια τοῖς πρῶτον ἀπλομένοις πολιτείας, καὶ διψῶσι τιμῆς καὶ δόξης, ἀφ' ἐτέρας ⁴ ἀρχῆς συντείνεας ἑαυτὰν, ἐν μέσῳ παρ-
εἶχε

1 Br. ex Livio & Plinio scribi voluit Λακευτανῶν.

2 V. κατειρωνευόμενος.

3 Ita B. 3. dedit. Vulgo additur καί.

4 Br. mavult ὡς ἀφ' ἐτ.

εἶχε καὶ Φίλοις χρῆσθαι καὶ πολίταις, ἕτε τὰς συνηγορίας, ἕτε τὰς στρατείας ἀπειπάμενος.

XII. Τιβερίω μὲν ἔν Σερπκωνίῳ τὰ περὶ Θοῤῃκην καὶ Ἴστρον ὑπατεύοντι πρεσβεύων συγκατεργάσατο. Μανίῳ δ' Ἀχιλίῳ¹ χιλιαρχῶν ἐπ' Ἀντίοχον τὸν μέγαν συνεξῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Φοβήσαντα Ῥωμαίους ὡς εἰδέναι ἕτερον² μετ' Ἀννίβαν. τὴν γὰρ Ἀσίαν, ὅσην ὁ Νικάνωρ Σέλευκος εἶχεν, ὀλίγη δεῖν ἅπασαν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνεληφώς, ἔδνη τε πάμπολλα καὶ μάχιμα βαρβάρων ὑπήκοα πεποιημένος, ἐπῆρτο³ συμπεσεῖν Ῥωμαίοις, ὡς μόνοις ἔτι πρὸς αὐτὸν ἀξιωμαχοῖς ἔσιν. εὐπρεπῆ δὲ τῆ πολέμα ποιησάμενος αἰτίαν, τὰς Ἑλληνας ἐλευθερεῖν, μηδὲν⁴ δεομένης, ἀλλὰ καὶ ἐλευθέρως καὶ αὐτονόμως χάριτι Ῥωμαίων ἀπὸ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων νεωσὶ γεγονότας, διέβη μετὰ δυνάμεως. καὶ σάλου εὐθύς ἡ Ἑλὰς εἶχε, καὶ μετέωρος ἦν, ἐλπίζει διαφθειρομένη βασιλικαῖς ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν. ἔπεμπεν ἔν πρέσβεις ὁ Μάνιος ἐπὶ τὰς πόλεις, καὶ τὰ μὲν πλείεσα τῶν νεωτεριζόντων Τίτος Φλαμινῖος⁵ ἔχεν ἀνευ παραχῆς, καὶ κατεπράυνεν, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνη γέγραπται. Κάτων δὲ Κορινθίος καὶ Πατρεῖς, ἔτι δ' Αἰγυεῖς⁶ παρεσήσατο. πλείεον δὲ χρόνον ἐν Ἀθήναις διέτριψε. καὶ λέγεται μὲν τις αὐτῷ Φέρεσθαι⁷ λόγος, ὃν

¹ V. Μάρκω δ' Ἀχιλίῳ. Paulo post Ald. Νικάτωρ pro Νικάνωρ.

² R. monet, accommodasse Plut. hos accusativos, more latino, praemisso Φοβήσαντα, cum alias diceretur ὡς εἰδέναι ἕτερος ἐΦόβησα ἕτε Ῥωμαίους.

³ Teste H. Steph. in quibusdam vet. codd. est ὑπήγετο.

⁴ V. εἰδέν. Id. infra ὁ Μέκας. pro ὁ Μάνιος.

⁵ Ita Anon. Vulgo Φλαμίνιος.

⁶ V. Αἰγυεῖς.

⁷ Junt. & Ald. Φαίνεσθαι. Steph. correxit Φέρεσθαι, extare. R. autem non probat. Plinius ei dictum videretur, καὶ Φέρεται μὲν τις αὐτῷ λόγος. Quaerit, num γινέσθαι, fertur ab eo profecta quaedam oratio?

ὃν Ἑλληνισί πρὸς τὸν δῆμον εἶπεν, ὡς ζηλῶν τε τὴν ἀρετὴν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, τῆς τε πόλεως διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος ἡδέως εἴη γεγωνὸς θεατῆς. τὸ δ' ἐκ ἀληθείας ἐστίν. ἀλλὰ δι' ἑρμηνέως ἐνέτυχε τοῖς Ἀθηναίοις, δυνηθεῖς ἂν αὐτὸς εἰπεῖν, ἐμμένων δὲ τοῖς πατρίοις, καὶ καταγελῶν τῶν τὰ Ἑλληνικὰ τεθραυμακώτων. Ποσέμιον γὰρ ¹ Ἀλβῖνον, ἰσορίαν Ἑλληνισί γράψαντα, καὶ συγγνώμην αἰτέμενον ἐπέσκηψεν, εἰπὼν, δοτέου εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ, τῶν Ἀμφικλυδῶν ψηφισαμένων, ἀναγκαθεῖς ὑπέμεινε τὸ ἔργον. Θαυμάσαι δὲ Φησι ² τὰς Ἀθηναίους τὸ τάχος αὐτῶ καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς φράσεως· ἃ γὰρ αὐτὸς ἐξέφερε βραχέως, τὸν ἑρμηνέα μακρῶς καὶ διὰ πολλῶν ἀπαγγέλλειν. τὸ δ' ὅλον, οἶσθαι τὰ ῥήματα τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἀπὸ χειλέων, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ καρδίας φέρεσθαι.

XIII. Ἐπεὶ δ' Ἀντίοχος Φράξας ³ τὰ περὶ Θερμοπύλας σενὰ τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τοῖς αὐτοφύεσι τῶν τόπων ἐρύμασι προβαλῶν ⁴ χαρακώματα καὶ διατειχίσματα, καθῆσο ⁵ τὸν πόλεμον ἐκκεκλειμέναι νομίζων, τὸ μὲν κατὰ εἶδος βιάζεσθαι παντάπασιν ἀπεγίνωσκον οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν δὲ Περσικὴν ἐκεῖνην περιήλυσιν ⁶ καὶ κύλιωσιν ὁ Κάτων εἰς νῦν βαλόμενος, ἐξώδευσε νύκτωρ,

C c 2

ἀνα-

¹ abest γὰρ a B. 3. item a Junt. Pro Ἀλβῖνον alibi Plut. Labienus.

² Ita legendum censuit Br. cum Anon. & Muret. annot. & dedit R. Vulgo Φησι.

³ V. ἐμφράξας.

⁴ Ita R. dedit de suo. Dicitio ei desumpta videtur de scuto, quod praetenditur. In vulg. est περιβαλῶν. Junt. autem Ald. & B. 3. προσβαλῶν, quod probavit Br. locis passim validis insuper adjecit μυητικα.

⁵ V. καθῆκε. Seq. ἐκκεκλειμαι, ab ἐκκλείαν dedit R. cum V. pro vulg. ἐκκεκλειμένος, ab ἐκκλίνας.

⁶ Ita cum B. 3. datum. Vulgo περιήλυσιν. Junt. & Ald. περιήλυσιν.

ἀναλαβὼν μέρος τι τῆς στρατιάς. ἐπεὶ δ' ἄνω προελθόντων, ὁ καθοδηγῶν αἰχμάλωτος ἐξέπεσε τῆς ὁδῆ, καὶ πλανώμενος ἐν τόποις ἀπόροις καὶ κρημνάδεσι δεινὴν ἀθυμίαν καὶ Φόβον ἐνεργάσατο τοῖς στρατιώταις, ὁρᾶν ὁ Κάτων τὸν κίνδυνον, ἐπέλευσε τὰς ἄλλας ἅπαντας ἀτρεμεῖν καὶ περιμένειν. αὐτὸς δὲ Λεύκιόν τινα Μάλλιον, ἄνδρα δεινὸν ὀρειβατεῖν, παραλαβὼν, ἐχώρει πολυπόνως καὶ παραβόλως ἐν ἀσελήνῳ νυκτὶ καὶ ¹ βαθείᾳ, κοτίνοις καὶ πάγοις ἀνατεταμένοις διασπάσματα πολλὰ τῆς ὄψεως καὶ ἀσάφειαν ἐχέσσης· ὥς ἐμβάλοντες εἰς ἀτραπὸν, ὡς ᾤοντο, κάτω περαίνουσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, εἶδεντο σημεῖα πρὸς τινὰς εὐσκόπως κεραίας ὑπὲρ τὸ Καλλίδρομον ἀνεχέσας. ἔτω δὲ πάλιν ἐπανελθόντες ὀπίσω, τὴν στρατιὰν ἀνέλαβον, καὶ πρὸς τὰ σημεῖα προαγαγόντες ², ἤψαντο μὲν ἐκείνης τῆς ἀτραπῆς, καὶ κατετήσαντο τὴν πορείαν. μικρὸν δὲ προελθῶσιν αὐτοῖς ἐπέλιπε, Φάραγγος ὑπολαμβανέσης· καὶ πάλιν ἦν ἀπορία καὶ δέος, ἐν ἐπισαμένιων, καὶ δὲ συνορώντων, ὅτι πλησίον ἐτύγχανον τῶν πολεμίων γεγονότες. ἤδη δὲ διέλαμπεν ἡμέρα, καὶ Φθογγῆς ³ τις ἔδοξεν ὑπακῆσαι, τάχα δὲ καὶ καθυρᾶν Ἑλληνικὸν χάρακκα καὶ προφυλακὴν ⁴ ὑπὸ τὸ κρημνῶδες. ἔτως ἔν ἐπιστήσας ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ὁ Κάτων, ἐπέλευσεν αὐτῷ προσελθεῖν ἄνευ τῶν ἄλλων τὰς Φιρμιανῶς ⁵, οἷς

αεῖ

¹ Partic. καὶ deest B. 3. Junt. & Ald. — nec non iisdem paulo post sequens πολλα. R. non videre se fatetur, quid huc faciant κοτινοί. Videtur ipsi in κοτίνοις latere σκοτεινῆ, scholium dictionis βαθείᾳ. Quaerit, num sic ded. rit Plut. — ἐν νυκτὶ ἀσελήνῳ. βαθείας Φάραγγος ἐν πάγοις ἀνατ. διασπασματος ἦ ὄψαι καὶ πολλὴν ἀσάφειαν παρεχέσσης.

² V. προάγοντες.

³ V. φθογγῆν.

⁴ Junt Ald. προφυλακὴν.

⁵ Xyl. voluit Firmianos. Esse quoque Firmianos usurpatos, R. Laetantii Firmiani nomen documento esse mouet.

ἀεὶ πεισοῖς ἐχρήτο καὶ προθύμοις. συνδραμόντων δὲ καὶ περιεάντων αὐτὸν ἀθρόων, εἶπεν· Ἄνδρα χρήζω λαβεῖν τῶν πολεμίων ζῶντα, καὶ πυθέσθαι, τίνες οἱ προφυλάσσουτες ἔτοι· πόσον πλῆθος αὐτῶν· τίς δὲ τῶν ὄλων διάκοσμος, ἢ τάξις, ἢ παρασκευή, μεθ' ἧς ὑπομενῶσιν ἡμᾶς. τὸ δ' ἔργον, ἄρπασμα τάχως ¹ γενέσθω, καὶ τόλμης, ἢ καὶ λέουτες ἀνοπλοὶ θαρρῆνες, ἐπὶ τὰ δειλὰ τῶν θηρίων βαιδίζουσιν. ταῦτα δ' ² εἰπόντος τῷ Κάτωνος, αὐτέθεν ὀρέσαντες, ὥσπερ εἶχον, οἱ Φιρμιανοὶ, κατὰ τῶν ἑρῶν ἔδειον ἐπὶ τὰς προφυλακὰς καὶ προσπεσούτες ἀπροσδόκητοι, πάντας μὲν διετάραξαν καὶ διεσπένδασαν, ἕνα δ' αὐτοῖς ὅπλοις ἀπάσαντες, ἐνεχείρισαν ³ τῷ Κάτωνι. παρὰ τέττα μαθῶν, ὡς ἡ μὲν ἄλλη δύναμις ἐν τοῖς σενοῖς κἀθήται μετὰ τῷ βασιλέως, οἱ δὲ Φερρῆνες αὐτῷ τὰς ὑπερβολὰς, Αἰταλῶν εἰσὶν ἄξιοὶ λογάδες, καταφρονήσας τῆς ὀλιγορίας ⁴, εὐθὺς ἐπήγγεν ἅμα σάλπιγγι καὶ ἀλαλαγμῷ, πρῶτος σπασάμενος τὴν μάχαιραν. οἱ δ' ὡς εἶδον ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἐπιφερομένους, Φεύγοντες εἰς τὸ μέγα στρατόπεδον, ταραχῆς ἐνεπίμπλασαν ἅπαντα ⁵.

XIV. Ἐν τέττω δὲ, καὶ τῷ Μανίῳ κάτωθεν πρὸς τὰ διατειχίσματα βιαζομένους, καὶ τοῖς σενοῖς προσβαλλούσης ἀθρόαν τὴν δύναμιν, ὁ μὲν Ἀντίοχος εἰς τὸ σῶμα λίθῳ πληγείς, ἐκτιναχθέντων αὐτῷ τῶν ὀδόντων, ἀπέσρεψε τὸν ἵππον ὀπίσω, περιαλγῆς γενόμενος· τῷ δὲ στρατῷ μέρος ἑδὲν ὑπέμεινε τὰς Ῥωμαίους, ἀλλὰ καίπερ ἀπόρος καὶ ἀμηχάνους ⁶ τῆς φυγῆς ὁδὸς καὶ πλάνους

Cc 3

ἐχέ-

¹ V. ἄρπασμα δὴ τάχως. Hinc Br. susp. διὰ τάχως, εἰque ἄρπασμα τάχως insolens videtur esse locutio.

² B. 3. 7'.

³ Ita legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἐνεχείρισαν.

⁴ Junt. & Ald. τῆς ὀλιγοτήτος ἅμα καὶ τῆς ὀλιγορίας.

⁵ V. κατεπίμπλασαν ἅπανται.

⁶ Hanc vocem R. e B. 3. Ald. Junt. restituit. In conversione

ἐχέσης, ἐλῶν βαθέων καὶ πετρῶν ἀποτόμων ¹ τὰ πλώματα καὶ τὰς ὀλιθήσεις ὑποδεχομένων, εἰς ταῦτα διὰ τῶν σευῶν ὑπερχεόμενοι, καὶ συνωθῆντες ἀλλήλους, Φάβω πληγῆς καὶ σιδήρεσ πολεμίων αὐτὰς διέφθειρον. ὁ δὲ Κάτων ἀεὶ μὲν τις ἦν, ὡς εἶπε, τῶν ἰδίων ἐγκωμίων ἀφειδῆς, καὶ τὴν ἀντικρυς μεγαλαυχίαν, ὡς ἐπακολέθημα τῆς μεγαλουργίας, ἐκ ἔφευγε. πλεῖστον δὲ ταῖς πράξεσι ταύταις ὄγκον περιτέθεικε, καὶ Φησι τοῖς ἰδῆσι αὐτὸν τότε δίκουλα καὶ παίουλα τὰς πολεμίας, παρασῆναι, μηδὲν ὀφείλειν Κάτωνα τῷ δήμῳ τοσούτου, ὅσον Κάτωνι τὸν δῆμον· αὐτὸν τε Μάνιον τὸν ὕπατον, Φερμὸν ἀπὸ τῆς νίκης ἐτι Φερμῷ περιπλακύνειν, πολὺν χρόνον ἀσπάζεσθαι, καὶ βοᾶν ὑπὸ χαρᾶς, ὡς ἔτ' ἂν αὐτὸς, ἔθ' ὁ σύμπας δῆμος ἐξισώσειε τὰς ἀμοιβὰς ταῖς Κάτωνος εὐεργεσίαις. μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς εἰς Ῥώμην ἐπέμπετο ² τῶν ἠγωνισμένων αὐτάγγελος· καὶ διέπλευσε μὲν εἰς Βρεντέσιον εὐτυχῶς ³, μιᾷ δ' ἡμέρᾳ ἐκεῖθεν διελάσας ⁴ εἰς Τάραντα, καὶ τέσσαρας ἄλλας ὁδεύσας, πεμπταῖος εἰς Ῥώμην ἀπὸ Θαλάσσης ἀφίκετο, καὶ πρῶτος ἀπήγγειλε τὴν νίκην. καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐνέπλησεν εὐφροσύνης καὶ θυσιῶν, Φρονήματος δὲ τὸν δῆμον, ὡς πάσης γῆς καὶ Θαλάσσης κρατεῖν δυνάμενον.

XV.

fione paginarum, ut idem monet, exciderat e Stephanica; eamque mendam omnes, qui postmodum fuerunt editores Plutarchi, non observarunt, sed propagarunt.

1 Ita R. cum Anon. B. 3. Junt. dedit, pro vulg. ἀποτόμους ex Ald.

2 V. ἐπέμπετο.

3 B. 3. εὐτυχῶν.

4 Hoc partic. Junt. exhibet, Ald. omittit. Si non addatur, H. Steph. ex διέπλευσε mutuari oportere participium διαπλεύσας monet. Junt. ἐκεῖθεν, postponit participio.

XV. Τῶν μὲν ἐν πολεμικῶν πράξεων τῷ Κάτωνος αὐταὶ χεδόν εἰσιν αἱ ¹ ἐλλογιμώταται, τῆς δὲ πολιτείας φαίνεται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τὰς ἐλέγχους τῶν πονηρῶν μῦθον ἔμικρῶς ἀξιου σπαθῆς ἠγησάμενος. αὐτός τε γὰρ ἐδίωξε πολλὰς, καὶ διώκασιν ἑτέροις συνηγωνίσαστο, καὶ παρεσκευάσεν ὅλως διώκοντος ², ὡς ἐπὶ Σκιπίωνα τὰς περὶ Πετίλλιον. τῆτον μὲν ἐν ἀπ' οἴκου τε μεγάλης καὶ Φρονήματος ἀληθινῶ ποιησάμενον ὑπὸ πύδας τὰς διαβολὰς, μὴ ἀποκρίνεσθαι δυναθεῖς, ἀφῆκε. Λεύκιον δὲ, τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ, μετὰ τῶν κατηγορῶν συστάς, καταδίκη περιέβαλε ³ χρημάτων πολλῶν πρὸς τὸ δημόσιον· ἦν ἂν ἔχων ἐκεῖνος ἀπολύσασθαι, καὶ κινδυνεύων δεθῆναι, μόλις ἐπικλήσει τῶν δημάρχων ἀφείδη. λέγεται δὲ καὶ νεανίσκῳ τινὶ, τεθιγηκότος πατρὸς ἐχθρὸν ἠτιμηκότι ⁴, καὶ πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς μετὰ τὴν δίκην, ἀπαντήσας ὁ Κάτων δεξιῶσασθαι, καὶ εἰπεῖν ὅτι ταῦτα χρὴ τοῖς γονεῦσιν ἐναγίζεσθαι, ἐκ ἄρας, ἐδ' ἐρίφου, ἀλλ' ἐχθρῶν δάκρυα καὶ καταδίκας. ἔ μὴν ἐδ' αὐτὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ περιῆν ἀδῶς, ἀλλ' ὅπως τινὰ λαβρὴν παράχοι τοῖς ἐχθροῖς, κρινόμενος καὶ κινδυνεύων διετέλει. λέγεται γὰρ ὀλίγον ἀπολιπέσας τῶν πεντήκοντα Φυγεῖν δίκας, μίαν δὲ τελευταίαν, ἐξ ἔτη καὶ ἰγδοήκοντα γεγονώς. ἐν ἧ καὶ τὸ μνημονευόμενον εἶπεν· ὡς χαλεπὸν ἐστὶν ἐν ἄλλοις βεβιωκότα ἀνθρώποις, ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. καὶ τῆτο πέρας ἐκ ἐποίησαστο τῶν

C c 4

ἀγώ-

¹ Artic. R. de suo dedit. Id. paulo post dedit ἡ περὶ pro vulg. ἡότε περὶ. Pro quo Br. susp. ἡ ὅ γε περὶ.

² Br. susp. ἄλλας διώκ. alios, qui accusarunt, subornavit, ut Scipioni Petilium. R. susp. παρεσκευάσεν ὅπως δὴ διώκοντας, instruxit, armavit, quoquo tandem modo id facere possent, aut quaquam tandem de causa crimineve accusassent. Facile δὲ excidere potuisse monet in concursu cum initio vocabulὶ διώκ.

³ Junt. & Ald. περιέβαλλε.

⁴ Ita R, cum V. dedit. Vulgo ἠτιμηκότι.

ἀγόνων. τεσσάρων δ' ἄλλων ἐνιαυτῶν διελθόντων, Σερ-
γίῃ¹ Γάλβα κατηγόρησεν, ἐννενήκοντα γεγονῶς ἔτη.
κινδυνεύει γὰρ, ὡς ὁ Νέσωρ, εἰς τριγόνιαν τῷ βίῳ καὶ
ταῖς πράξεσι κατελθεῖν. Σικιπίωνι γὰρ, ὡς λέλεκται,
τῷ μεγάλῳ πολλὰ διερεισάμενος² ἐν τῇ πολιτείᾳ, διέ-
τεινεν εἰς Σικιπίωνα τὸν νέον, ὃς ἦν ἐκείνῃ³ κατὰ πόλη-
σιν υἰάνος, υἱὸς δὲ Παύλου τῷ Περσέᾳ καὶ Μακεδόνας
καταπολεμήσαντος.

XVI. Τῆς δ' ὑπατείας κατόπιν ἔτεσι δέκα, τι-
μητείου ὁ Κάτων παρήγγειλε. κορυφῇ δέ τις ἐστὶ τι-
μῆς ἀπάσης ἢ ἀρχῆς, καὶ τρόπον τινα τῆς πολιτείας
ἀπάσης⁴ ἐπιτελειώσις, ἄλλην τε πολλὴν ἐξουσίαν ἔχα-
σα, καὶ τὴν περὶ τὰ ἥθη καὶ τὰς βίβας ἐξέτασιν. ἔτε
γὰρ⁵ γάμον, ἔτε παιδοποιεῖν τινός, ἔτε δίκαιαν, ἔτε
συμπόσιον ῥοντο δεῖν ἄκριτον καὶ ἀνεξέτασον, ὡς ἕκα-
στος ἐπιθυμίας ἔχοι καὶ προαιρέσεως, ἀφείδαι. πολὺ
δὲ μᾶλλον ἐν τέτοις νομίζοντες, ἢ ταῖς ὑπαίθεροις καὶ
πολιτικαῖς πράξεσι, τρόπον ἀνδρός ἐνοραῖται, Φύλακα
καὶ σωφρονιστὴν καὶ κολαστὴν τῷ μηδένα κατ' ἡδονὰς ἐκ-
τρέ-

1 Ita R. dedit. Vulgo Σερσίλια. V. Σερσία. Hanc V. lectionem
Xyl. dari voluit, cum Servius sit praenomen, non autem Sergius.
Caeterum quod ad aetatem Catonis attinet, dissentit a Plutar-
cho Cicero, Catonem l. XXXV. annos natum e vita excessisse
scribens A Plutarcho stat Livius. Cf. Cic. de clar. Orat.
Plin. L. VII. c. 27. Liv. 39. 40.

2 Ita R. dedit de suo, a verbo διερεῖσαι γινε (sic in annot.)
alicui obniti, pro vulg. διερεῖσάμ. quod esset a verbo διερίζεω,
quod dubitat, an nullum sit. Quid sibi velit διερεῖσαι, fateor,
me nescire. Si vis διερεῖσαι, minime inde deducitur διερεῖσά-
μενος. Sin διερεῖσάμην, dubito, an eum sensum praebeat, qui
h. l. est supponendus. An mavis ἀντερεῖσάμενος, aut ἀντερι-
σάμενος? Utrumque loco huic aptius videtur.

3 Ald. Junt. ἐκείνῳ. Steph. ἐκείνῃ.

4 a B. 3. semel ἀπάσης abest; utrum autem, an prius, an
posterius, dubium reliquit, qui var. lect. indicem condidit.

5 abest γὰρ a B. 3.

τρέπεσθαι, καὶ παρεμβαίνειν τὸν ἐπιχώριον καὶ συνήθη βίον, ἤρξαντο τῶν καλεσμένων πατριῶν ἕνα, καὶ τῶν δημοτικῶν ἕνα. τιμητὰς δὲ τέρας προσηγόρευον, ἐξέσσαν ἔχουσας ἀφελέσθαι μὲν ἵππον, ἐμβαλεῖν δὲ συγκλήτῃ τὸν ἀκολάως βιῶντα καὶ ἀτάκτως. ἔτοι δὲ καὶ τὰ τιμήματα τῶν ἐσιῶν ¹ λαμβάνουσες ἐπεσκόπων, καὶ σαῖς ἀπογραφαῖς τὰ γένη καὶ τὰς πολιτείας διέκρινον. ἄλλας τε μεγάλας ἔχει δυνάμεις ἢ ἀρχή. διὸ καὶ τῶν Κάτωνι πρὸς τὴν παραγγελίαν ἀπήντησαν ἐνιστάμενοι σχεδὸν οἱ γνωριμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν συγκλητικῶν. τὰς μὲν γὰρ εὐπατρίδας ὁ Φθόνος ἐλύπει, παντάπασιν οἰόμενος προπηλακίζεσθαι τὴν εὐγένειαν, ἀνθρώπων ἀπ' ἀρχῆς ἀδόξων εἰς τὴν ἄκραν τιμὴν καὶ δύναμιν ἀναβιβασομένων· οἱ δὲ μοχθηρὰ συνειδότες αὐτοῖς ἐπιτηδεύματα, καὶ τῶν πατριῶν ἐκδιαίτησιν ἐθῶν, ἐφοβῶντο τὴν αὐστηρίαν τῆ ἀνδρὸς, ἀπαραίτητον ἐν ἐξέσει καὶ χαλεπὴν ἐσομένην. εἰδὲ συμφρονήσαντες ² καὶ παρασκευάσαντες, ἐπ' αὐτῆν ἐπὶ τὴν παραγγελίαν ἀντιπάλες τῶν Κάτωνι, θεραπεύουσας ἐλπίσι χρησαῖς τὸ πλῆθος, ὡς δὴ μαλακῶς καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀρχεσθαι δεόμενοι. τὴν αὐτίου δ' ὁ Κάτων ἔδεμίαν ³ ἐνδιδοὺς ἐπιείκειαν, ἀλλ' ἀντικρυς ἀπειλῶν τε τοῖς πονηροῖς ἀπὸ τῆ βήματος, καὶ κεκραγῶς μεγάλας καθαρμῆ χρῆζειν τὴν πόλιν, ἡξίε τὰς πολλὰς, εἰ σωφρονῆσι, μὴ τὸν ἡδισον, ἀλλὰ τὸν σφοδρότατον αἰρεῖσθαι τῶν ἰατρῶν. τῆτον δ' αὐτὸν εἶναι, καὶ τῶν πατριῶν ἕνα, Φλάκκον Οὐαλέριον. μετ' ἐκεῖνε γὰρ οἶεσθαι μόνε τὴν τρυφὴν καὶ τὴν μαλακίαν, ὡσπερ ὕδραν, τέμνων καὶ αποκαίων, πρῆργε τι ποιήσκειν· τῶν δ' ἄλλων ὄραν ⁴ ἕκαστον ἀρξαι κακῶς βια-

C c 5

ζό-

¹ Ita cum Anon. dari voluit Br. deditque R. pro vulg. θυσιῶν. Utraque vox non raro locum inter se mutat.

² B. 3. συμφρονήσαντες.

³ R. susp. εἰς ἐδεμίαν.

⁴ Sic Br. cum Anon. dari voluit, ut supra ποιήσαν & οἶδαμ, & dedit R. pro vulg. ἐράν.

ζόμενον, ὅτι τὰς καλῶς ἄρξαντας δέδοικεν. ἔτω δ' ἄρα μέγας ἦν ὡς ἀληθῶς καὶ μεγάλων ἀξίος δημαγωγῶν ὁ Ῥωμαίων δῆμος, ὥστε μὴ φοβηθῆναι τὴν ἀνάτασιν καὶ τὸν ὄγκον τῶ ἀνδρός, ἀλλὰ τὰς ἡδεῖς ἐκείνας καὶ πρὸς χάριν ἅπαντα ποιήσειν δοκῦντας ἀπορρίψας, ἐλέσθαι μετὰ τῷ Κάτωνος τὸν Φλάκκον, ὡσπερ ἐκ αἰτῆντος ἀρχῆν, ἀλλ' ἀρχουτος ἤδη καὶ προστάτηντος ἀκρωόμενος.

XVII. Προέγραψε¹ μὲν ἔν ὁ Κάτων τῇ συγκλήτῳ τῳ τὸν συνάρχοντα καὶ Φίλων, Λεύκιον Οὐαλέριον Φλάκκον. ἐξέβαλε² δὲ τῆς βελῆς ἄλλας τε συχινές, καὶ Λεύκιον Κοῖντιον³, ὑπατον μὲν ἐπὶ πρότερον ἐνιαυτοῖς γεγενημένον· ὁ δ' ἦν αὐτῷ πρὸς δόξαν ὑπατείας μεῖζον, ἀδελφὸν⁴ Τίτη Φλαμίνια, τῷ καταπολεμήσαντος Φιλίππον. αἰτίαν δὲ τῆς ἐμβολῆς ἔχε τοιαύτην. μεῖράκιον, ἐκ τῆς παιδικῆς ὥρας ἐταίρην, ἀνεληφῶς ὁ Λεύκιος, αἰεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, καὶ συνεπήγετο στρατηγῶν ἐπὶ τιμῆς καὶ δυνάμεως τοσαύτης, ὅσην ἑδείς εἶχε τῶν πρώτων παρ' αὐτῷ Φίλων καὶ οἰκείων. ἐτύγχανε μὲν ἔν ἡγάμενος ὑπατικῆς ἐπαρχίας. ἐν δὲ συμποσίῳ τινὶ, τὸ μεῖράκιον, ὡσπερ εἰώθει, συγκτακείμενον, ἄλλην τε κολακείαν ἐκίνει πρὸς τὸν ἀνδρωπὸν ἐν οἴνῳ ῥαδίως ἀγόμενον, καὶ Φιλεῖν αὐτὸν ἔτως ἔλεγεν, ὡς, ἔφη, θεῶς ἕσης οἴκοι μονομάχων, ἔ τε θεαμένος⁵ πρότερον, ἐξώρμησα πρὸς σε, καίπερ ἐπι-
 θυ-

¹ Sic de suo dedisse affirmat R. — *principem senatus scripsit* — pro vulg. *προέγραψε*. Equidem eandem vocem in Junt. lego. Ald. habet *προσέγ*. Eadem Junt. *τῆς συγκλήτῳ* pro *τῇ συγκλήτῳ*.

² Junt & Ald. *ἐξέβαλε*.

³ Ita cum Anon. dedisse videtur Br. — Vetusiores edd. Ald. Junt. Steph. Frft. *Κοῖντον*.

⁴ B. 3. *ἀδελφῶ*; item Junt. — Pro *Φλαμίνια* in ead, Ald. Steph. Frft. *Φλαμίνια*.

⁵ Junt. *εὐτε θεασάμενος*.

θυμῶν ἰδεῖν ἄνθρωπον σφαττόμενον. ὁ δὲ Λεύκιος ἀν-
 τιφιλοφρονέμενος· Ἄλλὰ τέτε γε χάριν, εἶπε, μὴ
 μοι κατάκεισο λυπόμενος· ἐγὼ γὰρ ἰάσομαι. καὶ κε-
 λεύσας ἕνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων εἰς τὸ συμπό-
 σιον ἀχθῆναι, καὶ τὸν ὑπηρέτην ἔχοντα πέλεκεν εἰς-
 ἀχθῆναι ¹, πάλιν ἠρώτησε τὸν ἐρώμενον, εἰ βέλεται
 τυπτόμενον θεάσασθαι. Φήσαντος δὲ βέλεσθαι, προσέτα-
 ξε τῷ ἀνθρώπῳ τὸν τράχηλον ² ἀποκόψαι. οἱ μὲν ἔν
 πλείστοι ταῦτα ἰσορῶσι, καὶ ὁ γε Κικέρων αὐτὸν τὸν
 Κάτωνα διηγόμενον ἐν τῷ περὶ γήρως διαλόγῳ πεποιή-
 κεν. ὁ δὲ Λίβιος αὐτόμολον εἶναι Φσι Γαλάτην τὸν
 ἀναιρεθέντα, τὸν δὲ Λεύκιον ἔ δι' ὑπηρέτη κλεῖναι τὸν
 ἄνθρωπον, ἀλλ' αὐτὸν ἰδίᾳ χειρὶ καὶ ταῦτα ἐν τῷ
 λόγῳ γεγράφθαι Κάτωνος ³. ἐμβληθέντος ἔν τῷ Λευ-
 κίᾳ τῆς βελῆς ὑπὸ τῷ Κάτωνος, ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ βα-
 ρέως Φέρων, ἐπὶ τὸν δῆμον κατέφευγε, καὶ τὴν αἰ-
 τίαν ἐκέλευεν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα τῆς ἐμβολῆς. εἰπόν-
 τος δὲ καὶ διηγησαμένῃ τὸ συμπόσιον, ἐπεχειρεῖ μὲν
 ὁ Λεύκιος ἀρνεῖσθαι προκαλεμένῃ ⁴ δὲ τῷ Κάτωνος
 εἰς ὄρκισμὸν, ἀνεδύετο. καὶ τότε μὲν ἄξια παθεῖν κατ-
 εγγνώθη. θεᾶς δ' ἕσης ἐν θεάτρῳ, τὴν ὑπατικὴν χώ-
 ραν παρελθὼν, καὶ πορρωτάτῳ πε καθεδεῖς, οἴκῳ ἔχε
 παρὰ τῷ δήμῳ, καὶ βοῶντες ἠνάγκασαν αὐτὸν μετελ-
 θεῖν ⁵, ὡς ἦν δυνατὸν ἐπανορθώμενοι καὶ θεραπεύουτες
 τὸ

¹ Teste H. Steph. etiam legitur παρασηῖναι, quod & ha-
 bet V.

² Voces γὰρ ἀνθρώπῳ, quas Junt. Ald. Steph. Frft. exhibent,
 nescio quo fato in Br. & R. edit. ejectas, textui restituere haud
 dubitavi. Quodam modo mihi sunt visae necessariae.

³ in L. Quintium puta. R.

⁴ B. 3. Junt. Ald. προκαλεμένῃ. Steph. προκαλ. Pro seq.
 ὄρκισμὸν V. ὄρισμὸν, non etiam Junt. ut R. affirmat. In illa
 clare extat ὄρκισμὸν, uti in Ald.

⁵ B. 3. παρελθεῖν. Etiam hanc lectionem falso Junt. R.
 tribuit. Ea dat μετελθεῖν cum Ald.

τὸ γεγενημένον. ἄλλον δὲ βελῆς ἐξέβαλεν ¹ ὑπατεύσειν ἐπίδοξον ὄντα, Μανίλλιον, ὅτι τὴν αὐτῆ γυναῖκα μεθ' ἡμέραν ὀρώσης τῆς θυγατρὸς κατεΦίλησεν. αὐτῷ δ' ἔφη τὴν γυναῖκα μηδέποτε, πλὴν βροντῆς μεγάλης γενομένης, περιπλακῆναι· καὶ μετὰ παιδιᾶς εἶπεῖν αὐτὸν, ὡς μακάριός ἐστι τῆ Διὸς βροντῶντος.

XVIII. Ἦνεγκε δέ τινα τῷ Κάτωνι καὶ Λεύκιος, ὁ Σικιπῖανος ἀδελφός, ἐπίφθονον αἰτίαν, Φριαμβιδὸς ἀνὴρ, ἀΦαιρεθεὶς ὑπ' αὐτῆ τὸν ἵππον· ἔδοξε γὰρ οἶον ἐΦυβρίζων ἈΦρικανῷ Σικιπῖωνι ² τῆτο ποιῆσαι. τὰς δὲ πλείους ἠνίασε μάλινα τῇ περικοπῇ τῆς πολυτελείας, ἣν ἀντιπρὸς μὲν ἀΦελέδαι, νεοσηκῶτων ἤδη καὶ διεΦθαρμένων ὑπ' αὐτῆς τῶν πολλῶν, ἀδύνατον ἦν, κύκλω δὲ περιῶν, ἠνάγκαζεν ἐδῆτος, ὀχήματος, κόσμῳ γυναικεῖς, σκευῶν τῶν περὶ δίαιταν, ἢν ἐκάστω τὸ τίμημα δραχμὰς χιλίας καὶ πεντακοσίας ὑπερέβαλλεν, ὑπερτιμᾶσθαι. ³ τὴν ἀξίαν εἰς τὸ δεκαπλάσιον, βεβλόμενος ἀπὸ μείζονων τιμημάτων αὐτοῖς μείζονας καὶ τὰς εἰσφορὰς εἶναι. καὶ προσετίμησε τρεῖς χαλκῆς [πρὸς ⁴] τοῖς χιλίοις, ὅπως βαρυνόμενοι ταῖς ἐπιβολαῖς, καὶ τὰς εὐσταλεῖς καὶ λιτὰς ὀρωνῆτες ἀπὸ τῶν ἴσων ἐλάττονα τελῆντας εἰς τὸ δημόσιον, ἀπαγορεύωσιν ⁵. ἦσαν ἔν αὐτῷ χαλεποὶ μὲν οἱ τὰς εἰσφορὰς διὰ τὴν τρυφὴν ὑπομένοντες, χαλεποὶ δ' αὖ πάλιν οἱ τὴν τρυφὴν ἀποτιθέμενοι διὰ τὰς εἰσφορὰς. πλέτε γὰρ ἀΦαίρεσιν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὴν κάλυψιν αὐτῆ τῆς ἐπιδείξεως· ἐπιδείκνυσθαι δὲ τοῖς περιττοῖς, ἐ τοῖς ἀναγκαίοις. ὁ δὲ καὶ

μάλι-

¹ Junt. & Ald. ἐξίβαλλον.

² Sic ex conjectura Br. dedit R. pro vulg. ὑποτιμᾶσθαι. V. ἀποτιμᾶσθαι.

³ V. addit ἡθνηκῶτι.

⁴ Haec praepos. quam R. uncis includit, deest B. 3. & Junt. Eam prima addidit Ald.

⁵ V. ἀπαγορεύωσιν.

μάλιστα Φασί ¹ τὸν Φιλόσοφον Ἀρίωνα θαυμάζειν, ὅτι
 τὰς τὰ περιττὰ κειμήμενας μᾶλλον ἠγῶνται μακαρίας,
 ἢ τὰς τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων εὐπορέϊας. Σκο-
 πᾶς δὲ ὁ Θεσσαλὸς, αἰτεμένης τινὸς τῶν Φίλων παρ'
 αὐτῷ τοιῦτον, ὃ μὴ ² σφόδρα ἦν χρήσιμον ἐκεῖνω, καὶ
 λέγοντος, ὡς ἔδεν αἰτεῖ τῶν ἀναγκαίων ³ καὶ χρησίμων.
 Καὶ μὴν ἐγὼ τέτοις, εἶπεν, εὐδαίμων καὶ πλέσιός εἶ-
 μι, τοῖς ἀχρήστοις καὶ περιττοῖς ⁴. ἕτως ὁ τῷ πλάτῳ
 ζῆλος, ἐδενὶ πᾶσαι Φυσικῶ συνημμένος, ἐκ τῆς ὀχλώδους
 καὶ θυραίας δόξης ἐπεισοδίου ⁵ ἐσιν.

XIX. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἐγκαλέντων ἐλάχιστα φρου-
 ρίζων ὁ Κάτων, ἐτι μᾶλλον ἐπέτεινεν· ἀποκόπτων μὲν
 ὀχετὰς, οἷς τὸ παραρρέον δημόσιον ὕδωρ ὑπολαμβάνου-
 ντες ὑπῆγον εἰς οἰκίας ἰδίας καὶ κήπας, ἀνατρέπων δὲ
 καὶ καταβάλλων ὅσα πρᾶβαιεν εἰς τὸ δημόσιον οἰκοδο-
 μήματα, συσέλλων δὲ τοῖς μισθοῖς τὰς ἐργολαβείας ⁶, τὰ
 δὲ τέλη ταῖς πράσεσιν ἐπὶ τὰς ἐχάτας ἐλαύνων τιμάς.
 ἂφ' ὧν αὐτῷ πολὺ συνήχθη μῖσος ⁷. οἱ δὲ περὶ τὸν
 Τίτον συσάντες ἐπ' αὐτὸν, ἐν τε τῇ βελῇ τὰς γεγενη-
 μένας ἐκδόσεις καὶ μισθώσεις τῶν ἱερῶν καὶ δημοσίων
 ἔργων ἔλυσαν, ὡς γεγενημένας ἀλυσιτελῶς, καὶ τῶν
 δημάρχων τῆς θρασυτάτης παρώξουνον ἐν δήμῳ προσκα-
 λέσαν

¹ B. 3. Φησὶν.

² V. εἰ μὴ ἄ.

³ R. susp. τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ, — illi, Scopas.

⁴ V. repetit articulum τοῖς περ.

⁵ Sic cum B. 3. & Junt. dari voluit Br. & dedit R. pro
 vulg. ἐπεισοδίου, quod ex Ald. manavit.

⁶ Livius *ultra tributa* habet. Interpres *operarias* vertit.
 Xyl. monente, intelligantur ea, quae locabantur publice, &
 a certis hominibus conducebantur. Ut R. explicat, idem est,
 ac si Plut. dixisset *συσέλλων δὲ τὰς μισθὰς ταῖς ἐργολαβείαις*, aut
τῶν ἐργολαβειῶν.

⁷ B. 3. Junt. *μισθός*. Emendavit Aldina, Pro seq. δὲ R.
 mavult γάρ.

λέσασθαι¹ τὸν Κάτωνα, καὶ ζημιῶσαι δυσὶ ταλάντοισι. πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς κατασκευὴν ἠναντιώθησαν, ἣν ἐκεῖνος ἐκ χρημάτων κοινῶν ὑπὸ τὸ βαλευτήριον τῇ ἀγορᾷ παρέβαλε, καὶ Πορτίαν βασιλικὴν προσηγόρευσε². Φαίνεται δὲ Θαυμασῶς ἀποδεξάμενος αὐτῷ τὴν τιμητείαν ὁ δῆμος. ἀνδριάντα γὰρ ἀναθεῖς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑγιείας³, ἐπέγραψεν ἔ τας στρατηγίας, ἔδδὲ τὸν Θρίαμβον τῷ Κάτωνα, ἀλλ' ὡς ἂν τις μεταφράσειε τὴν ἐπιγραφὴν, ὅτι τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἐγενεκλιμένην καὶ ῥέπυσαν ἐπὶ τὰ χεῖρω⁴, τιμητῆς γενόμενος, χρησαῖς ἀγωγαῖς καὶ σώφροσιν ἐθισμοῖς καὶ διδασκαλίαις εἰς ὄρθον αὐθις ἀποκατέστησε. καίτοι πρότερον αὐτὸς κατεγέλα τῶν ἀγαπῶντων τὰ τοιαῦτα, καὶ λαυθάνειν αὐτὰς ἔλεγεν, ἐπὶ χαλκῶν καὶ ζωγράφων ἔργοις μέγα φρονῆντας, αὐτῷ δὲ καλλίστας εἰκόνας ἐν ταῖς ψυχαῖς περιφέρειν τὰς πολίτας. πρὸς δὲ τὰς Θαυμάζοντας, ὅτι, πολλῶν ἀδόξων ἀνδριάντας ἐχόντων, ἐκεῖνος ἐκ ἔχει. Μᾶλλον γὰρ, ἔφη, βέλομαι ζητεῖσθαι, διὰ τί με ἀνδριάς ἐ κεῖται, ἢ διὰ τί κεῖται. τὸ δ' ὄλον, ἔδ' ἐπαινέμενον ἤξις τὸν ἀγαθὸν πολίτην ὑπομένειν, εἰ μὴ τῷτο χρησίμως γίνοιτο τῷ κοινῷ. καὶ πλεῖστα πάντων ἑαυτὸν ἐγενεκωμίανεν, ὅς γε καὶ τὰς ἀμαρτάνουλάς τι περὶ⁵ τὸν βίον, εἴτ' ἐλεγχομένους, λέγειν φησὶν, ὡς ἐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν αὐτοῖς. ἔ γὰρ
Κάτω-

¹ Hanc lectionem e Junt. & Ald. revocavit R. Vulgo προκαλέσασθαι.

² Teste H. Steph. etiam legitur Πορτία βασιλικὴ προσηγόρευθη. V. προσηγορεύθη.

³ B. 3. Junt. ὑπατείας. Meliorem dedit lectionem Aldina. Ad seq. ἐπέγραψεν R. haec habet: insculptus est hic titulus ex auctoritate Catonis, qui formulam artificii ipse praescriperat, homo putide vanus & gloriosus.

⁴ V. τὸ χεῖρον.

⁵ Ald. & Junt. παρὰ.

Κάτωνές εἰσι καὶ τὰς ἑνια μιμεῖσθαι τῶν ὑπ' αὐτῆ
πραττομένων ἐκ ἐμμελῶς ἐπιχειρᾶντας, ἐπαριστέρως κα-
λεῖσθαι Κάτωνας. ἀφορᾶν δὲ τὴν βελὴν πρὸς αὐτὸν ἐν
τοῖς ἐπισφαλέςτοις καιροῖς, ὡσπερ ἐν πλῶ πρὸς κυ-
βερνήτην· καὶ πολλάνις μὴ παρόντος, ὑπερτίθεσθαι
τὰ πλείους ἄξια σπαδῆς. ἃ δὴ παρὰ τῶν ἄλλων αὐ-
τῷ μαρτυρεῖται· μέγα γὰρ ἔχεν ἐν τῇ πόλει, καὶ
διὰ τὸν βίον, καὶ διὰ τὸν λόγον, καὶ διὰ τὸ γῆρας,
ἀξίωμα.

XX. Γέγονε δὲ καὶ πατὴρ ἀγαθός, καὶ περὶ γυ-
ναῖκα χρηστός ἀνὴρ, καὶ χρηματιστὴς ἐκ εὐκαταφρόνη-
τος, ἐδ' ὡς τι μικρόν, ἢ Φαῦλον, ἐν παρέργῳ μετα-
χειρισάμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. ὄθεν οἶομαι δεῖν
καὶ περὶ τέτων, ὅσα καλῶς ἔχει, διεξελεῖν. γυναῖκα
μὲν ἐν εὐγενεστέραν, ἢ πλεσιωτέραν, ἔγνημεν, ἡγάμε-
νος, ὁμοίως μὲν ἀμφοτέρως ἔχειν βάρος καὶ φρόνημα,
τὰς δὲ γενναίας, αἰδαμένας τὰ αἰχρὰ, μᾶλλον ὑψηλῶς
εἶναι πρὸς τὰ καλὰ τοῖς γεγαμηκόσι. τὸν δὲ τύπλοντα
γαμέτην, ἢ παῖδα, τοῖς ἀγιωτάτοις ἔλεγεν ἱεροῖς προσ-
φέρειν τὰς χεῖρας· ἐν ἐπαίνῳ δὲ μείζονι τίθεσθαι τὸ
γαμέτην ἀγαθόν, ἢ τὸ μέγαν εἶναι συγκλητικόν. ἐπεὶ
καὶ Σωκράτης ἰδὲν ἄλλο θαυμάζειν τῆ παλαιᾷ, πλὴν
ὅτι γυναικὶ χαλεπῇ καὶ παισὶν ἀποπλήκτοις χρώμενος
ἐπιεικῶς καὶ πρῶως διετέλεσε. γενομένα δὲ τῆ παιδός,
ἰδὲν ἦν ἔργον ἕτως ἀναγκαῖον, εἰ μὴ τι δημόσιον, ὡς
μὴ παρεῖναι ἢ τῇ γυναικὶ λουέσῃ τὸ βρέφος καὶ σπαρ-
γανέσῃ. αὐτὴ γὰρ ἔτρεφεν ἰδίῳ γάλακτι. πολλάνις δὲ
καὶ τὰ τῶν δόλων παιδάρια τῷ μαδῶ προσιεμένη, κατε-
σιεύασεν εὐνοίαν ἐκ τῆς συντροφίας πρὸς τὸν υἱόν.
ἐπεὶ δ' ἤρξατο συνιέναι, παραλαβὼν αὐτὸς ἐδίδασκει
γράμματα. καίτοι χαρίεντα δῆλον εἶχε γραμματιστὴν,
ἐνο-

1 R. subaudiri vult δύνασθαι δι' αὐτὸ, ut ejus peragendae cau-
sa necesse haberet abesse ab uxore cum, cum —

ὄνομα Χίλωνα, πολλὰς διδάσκοντα παῖδας. ἐν ἡξίᾳ δὲ τὸν υἱὸν, ὡς Φησὶν αὐτὸς, ὑπὸ δάλε κακῶς ἀπέειν ¹, ἢ τῷ ὠτὸς ἀνατείνεσθαι, μανθάνοντα βράδιον. ἐδέ γε μαθήματος τηλικέτε τῷ δάλε χάριν ὀφείλειν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἦν γραμματιστής, αὐτὸς δὲ νομοδιδάκτης, αὐτὸς δὲ γυμναστής. ἐ μόνον ἀκοντίζειν, ἐδ' ὀπλομαχεῖν, ἐδ' ἱππεύειν διδάσκων τὸν υἱὸν, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ πύξαιεν, καὶ καῦμα καὶ ψύχος ἀνέχεσθαι, καὶ τὰ δινύδη καὶ τραχύνονα τῷ ποταμῷ νηχόμενον ἀποβιάζεσθαι. καὶ τὰς ἰσορίας δὲ συγγράψαι Φησὶν αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ καὶ μεγάλοις γράμμασιν, ὅπως οἴκοθεν ὑπάρχη τῷ παιδὶ πρὸς ἐμπειρίαν τῶν πάλαιων καὶ πατρίων ὠφελεῖσθαι. τὰ δ' αἰχίσα ² τῶν ῥημάτων ἐχ ἤτλον εὐλαβεῖσθαι τῷ παιδὸς παρόντος, ἢ τῶν ἱερῶν παρθένων, ἃς Ἐσιάδας καλεῖσι. συλλέεσθαι δὲ μηδέποτε καὶ τῆτο κοινὸν ἔθος ἔοικε Ῥωμαίων εἶναι. καὶ γὰρ πενθεροῖς γαμβροὶ ἐφυλάττοντο συλλέεσθαι ³, δυσωπέμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γύμνωσιν. εἶτα μέντοι παρ' Ἑλλήνων τὸ γυμνεῖσθαι μαθόντες, αὐτοὶ πάλιν τῷ καὶ μετὰ γυναικῶν τῆτο πράσσειν ἀναπεπλήμασι τὰς Ἑλληνας. ἔτω δὲ [καλὸν ἔργον ⁴] εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτωνε πλάττοντι καὶ δημικργᾶντι τὸν υἱὸν, ἐπεὶ τὰ ⁵ τῆς προθυμίας ἀμεμπτα ἦν, καὶ δι' εὐφύϊαν ὑπήκκεν ⁶ ἢ ψυχῇ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον ἐφαίνετο τῷ πονεῖν, ἐπανήκκεν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν καὶ κεκολασμένον τῆς

διαί-

1 Junt. ἀκέσαν.

2 B. 3. γὰ δ' αἰχρα.

3 V. συμβελεύεσθαι. Junt. & Ald. ἐφυλάττον γὸ συλλέεσθαι.

4 Haec duo vocabula R. a sede sua videntur aberrasse, & paulo ante inferenda esse pone μαθόντες. Pro seq. πλάττοντι V. πράττοντι.

5 R. suffp. ἐπει γὰ μὲν τῆς — Catonis junioris ardor discendi, contentio acerrima bonarum artium.

6 Cohæret cum τῷ Κάτωνε, mens filii obfecundabat praeceptis patris.

δαιτήης. ὁ δὲ, καίπερ ἔτως ἔχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν ἐν ταῖς στρατείαις, καὶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην ἠγωνίσαστο λαμπρῶς, Παῦλος στρατηγῶντος. εἶτα μέντοι τῷ ξίφους ἐκκρεθέντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξολιθόντος ¹, ἀχθεθεὶς τρέπεται πρὸς τινὰς τῶν συνήθων, καὶ παραλαβὼν ἐπεινεκ, αὐτὸς εἰς τὰς πολεμίας ἐνέβαλε. πολλῶν δ' ἀγῶνι καὶ βίᾳ μεγάλη διαφώτισας τὸν τόπον, εὔρε μόλις ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὅπλων καὶ σώμασι νεκρῶν οὐκ Φίλων τε καὶ πολεμίων κατασεσσωρευμένον ². ἐφ' ᾧ καὶ Παῦλος ὁ στρατηγὸς ἠγάθη τὸ μεираνικιον. καὶ Κάτωνος αὐτῷ Φέρεται τις ἐπισολὴ πρὸς τὸν υἱὸν, ὑπερφυῶς ἐπαινεῖν τὴν περὶ τὸ ξίφος Φιλοτιμίαν αὐτῷ καὶ σπεδῆν. ὕπερον ³ δὲ καὶ Παῦλος θυγατέρα, Τερτίαν, ἔγημεν ὁ νεανίας, ἀδελφὴν Σιπιώνος, ἐχ' ἤττον ἤδη δι' αὐτὸν, ἢ τὸν πατέρα, καταμιγνύμενος εἰς γένος τηλικῶτον. ἢ μὲν ἔν περὶ τὸν υἱὸν τῷ Κάτωνος ἐπιμέλεια τέλος ἄξιον ἔχεν.

XXI. Οἰκέτας δὲ πολλὰς ἐκλάτο, τῶν αἰχμαλώτων ἀνέμενος μάλιστα τὰς μικρὰς καὶ δυναμένους ἔτι τροφὴν καὶ παιδευσιν, ὡς σκύλακας, ἢ πύλακας, ἐνεγεγεῖν. τῶν ἄδεις εἰσηλθὼν εἰς οἰκίαν ἑτέραν, εἰ μὴ πέμψαντος αὐτῷ Κάτωνος, ἢ τῆς γυναικός. ὁ δ' ἐρωτηθεὶς, τί πράττει Κάτων, ἄδὲν ἀπεκρίνατο, πλὴν ἀγνοεῖν. ἔδει δ' ἢ πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων οἴκοι τὸν ὄϊλον, ἢ κα-
θεύ-

1 Ita dedit R. in socr. 2. ad. a verbo ἐξολιθάνειν, pro vulg. ἐξολιθέντος.

2 Ita in neutro R. dedit, scil. ἦδ ξίφος, sub ingente acervo absconditum & obrutum ensē suum reperit, pro vulg. κατασεσσωρευμένων, in gen. plur.

3 Xyl. monente. ὕπερον non est accipiendum h. l. quasi post pugnam Perficam; sed ad ea, quae supra de educatione sunt dicta, referendum. Plut. enim in Aemilii vita refert, jam tum hoc ipso bello generum eum habuisse hunc Catonis filium.

θεύδειν. καὶ σφόδρα τοῖς κοιμωμένοις ὁ Κάτων ἔχαι-
 ρε, πραχτέρας τε τῶν ἐρηγορότων νομίζων, καὶ πρὸς
 ὀτιῶν βελτίονας χρῆσθαι τῶν δεομένων ὕπνου τὰς ἀπολε-
 λαυκότας. οἰόμενος δὲ τὰ μέγιστα βραδύργειν ἀφροδι-
 σίων ἕνεκα τὰς δάλας, ἔταξεν ἀριστέως νομίσματος ὁμι-
 λεῖν ταῖς θραπαινίσιν, ἑτέρας δὲ γυναικί μηδένα πλη-
 σιάζειν. ἐν ἀρχῇ μὲν ἔν ἔτι ¹ πένης ἂν καὶ στρατευ-
 ὄμενος, πρὸς ἐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ δίαιταν, ἀλλ'
 αἰχίσον ἀπέφαινε διὰ γαστέρα πρὸς οἰκέτην ζυγομαχεῖν.
 ὕσερον δὲ, τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων, ποιόμενος ἐσιά-
 σεις φίλων καὶ συναρχόντων, ἐκόλαζεν εὐθὺς μετὰ τὸ
 δεῖπνον ἱμάντι τὰς ἀμελέσερον ὑπεργήσαντας ὀτιῶν, ἢ
 σκευάσαντας. αἰεὶ δὲ τινα εἰσὶν ἔχειν ἕς δάλας ἐμη-
 χανᾶτο καὶ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλας, ὑπονοῶν τὴν ὁμό-
 νοιαν αὐτῶν ² καὶ δεδοικώς. τὰς δ' ἀξιον εἰργάζεσθαι τι
 θανάτου δόξαντας, ἐδικαίε, κριθέντας ἐν τοῖς οἰκέταις
 πᾶσιν, ἀποθνήσκειν, εἰ καταγνωθεῖεν. ἀπλόμενος δὲ
 συντονώτερον ³ πορισμῶ, τὴν μὲν γεωργίαν μᾶλλον ἡγεῖ-
 το διαγωγὴν, ἢ πρόσοδον· εἰς δ' ἀσφαλῆ πράγματα καὶ
 βέβαια κατατιθέμενος τὰς ἀφορμὰς, ἐνήματο λίμνας,
 ὑδάτα θερμὰ, τόπως κναφεῦσιν ἀνειμένους, ἐργατησίαν
 χώραν ⁴, ἔχουσιν αὐτοφρεῖς νομὰς καὶ ὕλας. ἀφ' ἧν
αὐτῶ

1 abest ἔτι a B. 3.

2 deest hoc pron. B. 3. Junt. Ald. — Prima dedit Steph.

3 Hanc lectionem restituit R. e B. 3. Junt. Ald. pro vulg. συντονώτερας, quod ex Stephan. prodiit.

4 R. quaerit, quanam haec sit? cur sylvae & pascua sola exercitabilia sola appellentur? num arva & sata minus sint? Barbarus vertit: praedia, quae cum opere rustico facile colerentur, cum sua iponte sylvis & pabulationibus referta essent. Xyl. autem praedia, in quibus praeter agros ultro pascua & sylvae creverent. Mihi quidem vix persuadeo, Plutarchum h. l. agriculturæ aliquam posse habere rationem. Sermo est, ut quisvis lector facillime observabit, de variis modis, quibus Ca-
to

αὐτῶν χρήματα προσήει πολλά, μὴδ' ὑπὸ τῆ Διδος, ὡς Φησιν αὐτὸς, βλαβῆναι δυναμένων. ἐχρήσατο δὲ καὶ τῶ διαβεβλημένῳ μάλισα τῶν δανεισμῶν ἐπὶ ναυτικοῖς, τὸν τρίπον τῆτον. ἐκέλευε τὰς δανειζομένους, ἐπὶ κοινοῦνία πολλὰς παρακαλεῖν. γενομένων δὲ πεντήκοντα, καὶ πλοίων τούτων, αὐτὸς εἶχε μίαν μερίδα διὰ Κεῖντίωνος ἀπελευθέρου, τοῖς δανειζομένοις συμπραγματευομένους καὶ συμπλοῦτος. ἦν δ' ἔν ἐν εἰς ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸν, ἐπὶ κέρδεσι μεγάλοις. ἐδίδε δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν τοῖς βελομένοις ἀργύριον. οἱ δ' ὠνῆτο παῖδας, εἴτα τέττας ἀσκήσαντες καὶ διδάξαντες ἀναλώμασι τῆ Κάτωνος, μετ' ἐναυτὸν ἀπεδίδουτο. πολλὰς δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων, ὅσῃν ὁ πλείστην διδὸς ἔωνεῖτο τιμῆν ὑπολογιζόμενος ¹. προτρέπων δὲ τὸν υἱὸν ἐπὶ ταῦτα, Φησὶν, ἐκ ἀνδρὸς, ἀλλὰ χήρας γυναικὸς, εἶναι, τὸ μειῶσαι τι τῶν ὑπαρχόντων. ἐπεῖνο δ' ἤδη σφοδρότερον τῆ Κάτωνος, ὅτι θαυμαστὸν ἀνδρα καὶ θεῖον εἰπεῖν ἐτολήμῃσε πρὸς δόξαν, ὅς ἀπολείπει πλέον ἐν τοῖς λόγοις, ὃ προσέθημεν, ἔ παρέλαβεν.

XXII. Ἦδη δὲ αὐτῆ γέροντος γεγονότος, πρέσβεις Ἀθήνησεν ἤλθον ² εἰς Ῥώμην οἱ περὶ Καρνεάδην, τὸν Ἀναδημαῖκόν, καὶ Διογένη, τὸν Σταϊκὸν Φιλόσοφον ³, καταδίηνη τινὰ παραιτησόμενοι τῆ δῆμῃ τῶν

D d 2

Ἀθη-

to ad reditus sibi parandos, nulli tempestatis injuriae obnoxios, a studio agrorum colendorum non sperandos, usus fuerit. Meo sensu, textui magis conveniat, si legere liceat ἢ ἄλλοις τοῖς τοῖς ἐργάταις — loca fullonibus idonea, vel aliis hujusce modi opificibus, χώραν — praedium, pascua habens sylvasque nativas. An mavis εὐφορον ἀνευ ἐργασίας χώραν, regionem absque operis intentione fructuosam?

¹ Locum hunc se non intelligere, fatetur R.

² V. ἦκον.

³ Junt. Σταϊκὸν καὶ Φιλόσοφον. Hinc susp. R. tertii philosophi nomen hic desiderari. Gellius L. 7. c. 14. nominat Critolaum

tolaeum

Ἀθηναίων, ἦν ἐρήμην ὤφλον, Ὠρωπίαν μὲν διωξάν-
 ταν, Σικυννίων δὲ καταψηφισαμένων, τίμημα πεντα-
 ποσίωυ ταλάντων ἔχρασαν. εὐθύς ἔν οἱ Φιλολογώταται
 τῶν νεανίσκων ἐπὶ τῆς ἀνδρας ἔειπτο ¹, καὶ συνῆσαν
 ἀκροώμενοι καὶ θαυμάζοντες αὐτῆς. μάλιστα δ' ἡ Καρ-
 νεάδα χρασις, ἣ δύναμις γε ² πλείστη, καὶ δόξα τῆς
 δυνάμεως ἐν ἀποδέεσα, μεγάλων ἐπιλαβομένη ³ καὶ
 Φιλανθρώπων ἀκροατηρίων, ὡς πνεῦμα, τὴν πόλιν ἠχῆς
 ἐνέπλησε ⁴. καὶ λόγος κατεῖχεν, ὡς ἀνὴρ Ἑλλῆν εἰς
 ἐκπληξιν ὑπερφυῆς, πάντα κηλῶν καὶ χειράμενος,
 ἔρωτα δεινὸν ἐμβέβληκε τοῖς νέοις, ὕφ' ἧ τῶν ἄλλων
 ἡδονῶν καὶ διατριβῶν ἐκπεσόντες ἐνθασίῳσι περὶ Φιλο-
 σοφίαν. ταῦτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἤρεσε Ῥωμαίοις γι-
 γνόμενα, καὶ τὰ μεράκια παιδείας Ἑλληνικῆς μετα-
 λαμβάνοντα, καὶ συνόντα θαυμαζομένοις ἀνδράσιν ἡδέως
 ἐώρων. ὁ δὲ Κάτων ἐξ ἀρχῆς τε τῶ ζήλῃ τῶν λόγων
 παραρρέοντος ⁵ εἰς τὴν πόλιν ἠχθετο, Φοβέμενος, μὴ
 τὸ Φιλότιμον ἐνταῦθα τρέψαντες οἱ νέοι, τὴν ἐπὶ τῷ
 λέγειν δόξαν ἀγαπήσωσι μᾶλλον τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ
 τῶν στρατειῶν. ἐπεὶ δὲ πρῆβαινεν ἡ δόξα τῶν Φιλοσό-
 φων ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰς πρώτας λόγους αὐτῶν ἀνὴρ
 [εἰς

tolaum Peripateticum. Φιλόσοφοι legendum esse censet R. pro
 Φιλόσοφον.

1 V. ἴοντο, corrupte.

2 R. hanc lectionem partim ex Junt. revocasse, partim de
 suo dedisse affirmat. Vulgo vimirum legitur ἧς δυνάμις γε πλεί-
 στη secundum Aldinam. Jam R. in Junt. vult ἣ δύναμις legis-
 se; γε autem pro γε de suo substituit. Equidem in Junt.
 eandem observo lectionem, quam B. 3. exhibet, ἣ δύναμις,
 non ἣ δύν. Malim cum Ald. legere paucis mutatis ἧς δύν-
 αμις ἢ ἦν πλείστη — aut ἣ δύναμις αὐτῆ πεισικῆ.

3 V. ἐπιλαμβανομένη.

4 Br. monente, similis est haec sententia isti sacri scriptoris,
 Αἴτορ. 2, 2. ἦχος ὡσπερ Φερομένης πνοῆς βιαίας ἐπλήρωσεν ὅλων
 τοῦ οἴκου. V. ἠχῆσε καὶ ἐνέπλησε.

5 B. 3. πυραρρέον.

[εἰς τὴν σύγκλητον ¹] ἐπιΦαινῆς, σπεκιάσας αὐτὸς καὶ δεηθεὶς, ἠρμήνευσε; Γάιος Ἀνίλιος, ἔγνω μετ' εὐπρεπείας ἀποδιοπομπήσασθαι τὰς Φιλοσόφους ἀπαντας ἐκ τῆς πόλεως. καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ² σύγκλητον ἐμέμψατο τοῖς ἀρχαῖσι, ὅτι πρεσβεῖα κἀθηται πολὺν χρόνον ἀπρακτὸς ἀνδρῶν, οἱ περὶ παντὸς, ἔββαλοῖτο, φάδῳς πείθειν δύνανται. δεῖν ἔν τὴν ταχίστην γνῶναι τε καὶ ψηφισαθαι περὶ τῆς πρεσβείας, ὅπως ἔται μὲν ἐπὶ τὰς ³ χολὰς τραπόμενοι, διαλέγωνται παισὶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ῥωμαίων νόμοι τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων, ὡς πρότερον, ἀκίωσι.

XXIII. Ταῦτα δ' ἔχ, ὡς ἔνιοι νομίζουσι, Καρνεάδῃ δυχερένας ἔπραξεν, ἀλλ' ὅπως Φιλοσοφία προσηκερκεῖως, καὶ πᾶσαν Ἑλληνικὴν μῦσαν καὶ παιδείαν ὑπὸ Φιλοτιμίας ⁴ προπηλακίζων. ὅς γε καὶ Σαυράτη Φησί λάλον καὶ βίαιον γενόμενον ἐπιχειρεῖν, ὡ τὸν τρόπον δυνατὸν ἦν, τυραννεῖν τῆς πατρίδος ⁵, καταλύοντά τὰ ἔθη, καὶ πρὸς ἐναντίας τοῖς νόμοις δόξας ἔλκοντα καὶ μεθίσκοντα τὰς πολίτας. τὴν δ' Ἰσοκράτης ⁶ διατριβὴν ἐπισιναίων, γηρῶν Φησί παρ' αὐτῷ τὰς μαθητάς,

Dd 3

ὡς

¹ R. haec verba sic esse struenda videntur, λόγους αὐτῶν εἰς τὴν σύγκλητον priimas eorum orationes ad senatum vel in senatu habitas; — aut potius delenda prorsus hoc loco, paulo post loco suo reditura; aut idem significare, ac ἐν τῇ συγκλήτῳ, vir in senatu clarus.

² V. πρὸς τὴν σύγκλ.

³ R. σύμφ. ἐπὶ τὰς ἐαυτῶν aut ἐπὶ τὰς ἐιωθυῖας σχ.

⁴ R. monente, Φιλοτιμία h. i. est affectatio, seu contentio sententiam vel scitum, quod tu semel amplexus fueris, modis omnibus tuendi, etiam si assertio tua peraburda & ridicula, eaque in re tui jaestatio.

⁵ Ald. & Junt. comma post τυραννεῖν ponunt, τῆς πατρίδος jungunt cum seqq. Haud male, meo sensu.

⁶ V. τὴν δὲ Σαυράτης. Hujus lectionis etiam meminit H. Steph. eamque improbat.

ὡς ἐν Ἄλδῃ¹ χρησόμενος ταῖς τέχναις, καὶ δίνας ἐρένης. τὸν δὲ πρῶτα διαβάλλων πρὸς τὰ Ἑλληνικά, Φωνῆ πέχρηται θρασυτέρῃ τῆ γήρωσ, οἶον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύαν², ὡς ἀπολαῖσι Ῥωμαῖοι τὰ πράγματα, γραμματάων Ἑλληνικῶν ἀναπληθέντες. ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτῆ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι³ κενὴν, ἐν ᾧ τοῖς τε⁴ πράγμασιν ἢ πόλις ἤρθη μεγίστη, καὶ πρὸς Ἑλληνικά μαθήματα καὶ παιδείαν ἀπασαν ἔχειν οἰκείως. ὁ δ' ἐ μόνον ἀπηχθάνετο τοῖς Φιλοσοφῶσιν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰατρούνας ἐν Ῥώμῃ δι' ὑποψίας εἶχε. καὶ τὸν Ἱπποκράτης, ὡς εἶπεν, ἀκηκῶς λόγον, ὃν εἶπε, τῆ βασιλέως⁵ καλῆντος αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς τισι ταλάντοις, ἐν ἃν πότε βαρβάροις Ἑλλήνων πολέμοις αὐτὸν παραχεῖν, ἔλεγε κοινὸν ὄρον εἶναι τῆτον ἰατρῶν ἀπάντων, καὶ παρεκελεύετο φυλάττεσθαι τῷ παιδί πάντας· αὐτῷ δὲ γεγραμμένου ὑπόμνημα εἶναι, καὶ [τοῖς⁶] πρὸς τῆτον θεραπεύειν καὶ διαίτην τὰς νοσῆστας οἴκοι· νῆσιν μὲν ἑδέποτε διατηρῶν ἑδένα, τρέφων δὲ λαχάνοις, καὶ σαρκιδίοις νήσσης, ἢ Φάσσης, ἢ λαγῶ. καὶ γὰρ τῆτον κῆφον εἶναι καὶ πρόσφορον ἀθενῆσι, πλὴν ὅτι πολλὰ συμβαίνει τοῖς Φαγῆσιν ἐνυπνιάζεσθαι. τοιαύτη δὲ θεραπεία καὶ διαίτη χρώμενος,

¹ Teste H. Steph. additur etiam παρὰ Μίνῳ, quod ut loco maxime conveniens lubenter se recipere affirmat.

² R. quærit, num προμαντεύόμενος, cum non meminerit in activo μαντεύειν usurpari. — Mihi videtur dictio tequioris ætatis, cum & Aelian. Var. Hist. l. 3, 25. μαντεύμενον passively adhibeat — τὸν μαντεύόμενον αὐτοῖς θάνατον, mortem ipsis oraculo prædictam.

³ Ald. Junt. ἀποδίδωσι.

⁴ 7e abest a B 3. item a Junt.

⁵ Teste H. Steph. quidam codd habent τῆ μεγάλης βασιλέως.

⁶ R. monente, sententia postulat καὶ αὐτὸς, & ipsemet, scilicet ait; aut ei vitiosa scriptio vocabuli proximi πρὸς videtur, ut prolius sit delendum τοῖς.

νος, ὑγιαίνειν μὲν αὐτὸς, ὑγιαίνοντας ¹ δὲ τὰς ἑαυτῶ διαφυλάττειν.

XXIV. Καὶ περὶ γε τῆτο φαίνεται γεγονώς ἐν ἀνεμέσῃτος· καὶ γὰρ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλεν. αὐτὸς δὲ τῷ σώματι πρὸς εὐεξίαν καὶ βίωμην ἀσφαλῶς πεπηγώς, ἐπὶ πλείστον ἀντεῖχεν, ὥσε γυναικὶ πρεσβύτης ὦν σφόδρα πλησιάζειν, καὶ γῆμαι γάμου ἔκαθ' ἡλικίαν ἐκ τοιαύτης προφάσεως. ἀποβαλὼν τὴν γυναῖκα, τῷ μὲν υἱῷ Παύλῃ θυγατέρα, Σκιπίωνος δὲ ἀδελφὴν, ἠγάγετο πρὸς γάμον, αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρητο παιδίση κρύφα Φοιτώσῃ πρὸς αὐτόν. ἦν ἔν ἐν οἰκίᾳ μικρᾷ νύμφην ἐχέσῃ τῆ πράγματος αἰθῆσις· καὶ ποτε τῆ γυναίκα θρασύτερον παρασαβῆσαι παρὰ τὸ δωματίον δόξαντος, ὁ νεανίας εἶπε μὲν ἔδεν, ἐμβλέψας δὲ ² πικρότερον καὶ διατραπεῖς ³, ἐκ ἔλαθε τὸν πρεσβύτην. ὡς ἔν ἐγνω τὸ πρᾶγμα δυσχεραίνόμενον ὑπ' αὐτῶν, ἔδεν ἐγκαλέσας, ἔδὲ μεμφάμενος, ἀλλὰ καταβαίνων, ὥσπερ εἴωθει, μετὰ φίλων εἰς ἀγορὰν, Σαλωνίων ⁴ τινὰ τῶν ὑπογεγραμματοεικῶτων αὐτῷ, παρόντῃ καὶ συμπροπέμποντῃ, μεγάλη Φωνῇ προσαγορεύσας, ἠρώτησεν, εἰ τὸ θυγάτριον συνήρμοσε νυμφίῳ. τῆ δ' ἀνδρῶπις φήσαντος, ὡς ἔδὲ μέλλει ⁵, μὴ πρότερον ἐπεινω κοινωσάμενος· Καὶ μὲν ἐγὼ σοι, φησὶν, εὐρηκα κηδεσὴν ἐπιτήδειον, εἰ μὴ νῆ Δία τὰ ⁶ τῆς ἡλικίας μὴ

D d 4

δυσ-

1 V. ὑγιανεῖς, forte pro ὑγιεῖς, ut Br. censet.

2 V. δὲ πως, eleganter, Br. iudice.

3 Conturbatus, perplexus, ut e vultu constaret, eum commotum esse, iracundia nimirum, & aegritudine, atque indignatione facti indignissimi, *verstöret*. R.

4 Sic R. cum Anon. dedit. Vulgo hic & infra Σαλώνιον.

5 V. μὴ μέλλειν.

6 Artic. γὰ ἀβέστ a B. 3. & Junt. — Prima dedit Ald. R. videtur Plutarchus reliquisse εἰ νῆ Δία vel εἰ δὴ νῆ Δία ἴην ἡλικίαν μὴ δυσχεραίνετο, si nempe aetatem haud aspernamini, tu, tuaque filia; aut posterius μὴ delendum esse.

δυσχεραίνοιτο. τὰλλα γὰρ ἔμειπτός ἐστι, σφόδρα δὲ
 πρεσβύτης. ὡς ἔν ὁ Σαλωνίνος ἐκέλευε ταῦτα φρον-
 τίζειν, καὶ δίδοναι τὴν κόρην, ᾧ προαιρεῖται, πελάτην
 ἔσαν αὐτῷ καὶ δεομένην τῆς ἐκεῖσε κηδεμονίας, ἐδε-
 μίαν ὁ Κάτων ἀναβολὴν ποιησάμενος, αὐτὸς ἔφη τὴν
 παρθένον αἰτεῖν ἑαυτῷ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς εἶδος,
 ὁ λόγος ἐξέπληξε τὸν ἄνθρωπον, πόρρω μὲν γάμει τὸν
 Κάτωνα, πόρρω δ' αὐτὸν οἰκίας ὑποτικῆς καὶ θριαμ-
 βευτικῶν κηδευμάτων τιθέμενον. σπευδῆ δὲ χρώμενον
 ὄρῶν ¹ ἀσμένως ἐδέξατο, καὶ καταβάντες εἰς ἀγορὰν,
 εὐθύς ἐποῖεντο τὴν ἐγγύην. πρακτομένους δὲ τῷ γάμει,
 παραλαβὼν τὰς ἐπιτηδεύσεις ὁ υἱὸς τῷ Κάτωνος, ἠρώτη-
 σε τὸν πατέρα, μή τι μεμφόμενος, ἢ λελυπημένος
 ὑπ' αὐτῷ, μητρικῶν ἐπάγεται ². ὁ δὲ Κάτων ἀναβοή-
 σας. Εὐφήμεσον, εἶπεν, ᾧ παῖ. πάντα γὰρ ἀγαθὰ
 μοι τὰ παρὰ σῶ, καὶ μεμπλὸν ἐδέν. ἐπιθυμῶ δὲ πλειό-
 νους ἑμαυτῷ τε καὶ παιδῶν καὶ πολίτας τῇ πατρίδι
 τοιάτους ³ ἀπολιπεῖν. ταύτην δὲ τὴν γνώμην πρότερον
 εἰπεῖν Φασὶ Πεισίπρατον, τὸν Ἀθηναίων τύραννον, ἐπι-
 γήμαντα τοῖς ἐνηλίοις παισὶ τὴν Ἀργολίδα Τιμώνασ-
 σαν, ἐξ ἧς Ἰαφῶντα καὶ Θεσσαλὸν αὐτῷ λέγῃσι γε-
 νέσθαι. γήμαντι δὲ τῷ Κάτωνι γίνεται παῖς, ᾧ παρω-
 νύμιου ἀπὸ τῆς μητρὸς ἔθετο Σαλωνίνον ⁴. ὁ δὲ πρε-
 σβύτερος υἱὸς ἐτελεύτησε στρατηγῶν· καὶ μέμνηται μὲν
 αὐτῷ πολλῶν ἐν τοῖς βιβλίοις ὁ Κάτων, ὡς ἀνδρὸς
 ἀγαθῶ γεγονότος. πρῶτος δὲ καὶ Φιλοσόφος λέγεται
 τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν, καὶ μηδὲν ἀμβλύτερος δι' αὐ-
 τὴν εἰς τὰ πολιτικὰ γενέσθαι. ἔ γὰρ, ὡς Λεύκιος Λέ-
 κκελλος ὕπερον, καὶ Μέτελλος ὁ Πίος, ἐξέκαμιν ὑπὸ γῆ-
 ρως

1 V. addit τὸν Κάτωνα.

2 Sic R. cum V. & B 3. dedit. Vulg. ἐπάγεται.

3 Tales, qualis tu es. R.

4 Alii Salonianum appellant. R.

ρως πρὸς ἰ τὰ δημόσια, λειτεργίαν τὴν πολιτείαν ἠγάμενος, ἐδ' ἄς πρότερον Σικελίαν ὁ Ἀφρικανὸς, διὰ τὸν ἀντικρῆσαντα πρὸς τὴν δόξαν αὐτῆ Φθόνου, ἀποσραφεὶς τὸν δῆμον, ἐκ μεταβολῆς ἐποιήσατο τῆ λοιπῆ βίῃ τέλος ἀπραγμοσύνην· ἀλλ' ὡσπερ Διονύσιόν τις ἐπέισε κάλλισον ἐντάφιον ἠγεῖσθαι τὴν τυραννίδα, κάλλισον αὐτὸς ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν ποιησάμενος, ἀναπαύσεσθαι ἐχρήτο καὶ παιδικαῖς ², ὁπότε χολάζοι, τῷ συντάττεσθαι βιβλία καὶ τῷ γεωργεῖν.

XXV. Συντάττετο μὲν ἐν λόγῳ τε παντοδαπὰς καὶ ἰσορίας. γεωργία δὲ προσεῖχε, νέος μὲν ὢν ἔτι, καὶ διὰ τὴν χρεῖαν. Φησὶ γὰρ δυοὶ κεχρηῆσθαι μόνοις πορισμοῖς, γεωργία καὶ Φειδοῖ. τότε δὲ διαγωγὴν καὶ θεωρίαν αὐτῷ τὰ γιγνόμενα κατ' ἀγρὸν παρεῖχε. καὶ συντάτταται γε βιβλίον γεωργικόν, ἐν ᾧ καὶ περὶ πλακύνων σκευασίας ³, καὶ τηρήσεως ὀπώρας γέγραπεν, ἐν παντὶ Φιλοτιμύμενος περιτλὸς εἶναι καὶ ἴδιος. ἦν δὲ καὶ τὸ δεῖπνον ἐν ἀγρῷ δαψιλέτερον· ἐνάλει γὰρ ἐκάστοτε τῶν ἀγρογεϊτόνων καὶ περιχώρων τὰς συνήξεις, καὶ συνδιήγεν ἰλαρῶς, ἔ τοῖς καθ' ἡλικίαν μόνοις ⁴ ἠδὺς ὢν συγγενέσθαι καὶ ποσεινὸς, ἀλλὰ καὶ τοῖς νέοις, ἅτε δὴ πολλῶν μὲν ἔμπειρος πραγμάτων γεγονῶς, πολλοῖς δὲ πράγμασι καὶ λόγοις ἀξίοις ἀκοῆς συντετυχημῶς ⁵. τὴν δὲ τράπεζαν ἐν τοῖς μάλιστα Φιλοποιδὸν ἠγεῖτο, καὶ πολλὴ μὲν εὐφημία τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν ἐπεισῆγετο ⁶, πολλὴ δ' ἦν ἀμνησία τῶν ἀχρήστων καὶ πονηρῶν, μήτε ψόγῳ, μήτ' ἐπαίνῳ, πάροδοι ὑπὲρ αὐτῶν τῆ Κάτωνος εἰς τὸ συμπόσιον διδόντος.

- Dd 5

XXVI.

1 Ald. & Junt. *eis*.

2 B. 3. *παιδικαῖς*.

3 Teste H Steph. in nonnullis scriptum est *ἐργασίας*. V. dat *ἐργασίαν*, in ind. Var. First. & Br.

4 V. *μόνον*.

5 Teste H. Steph. etiam legitur *ἐντετυχημῶς*.

6 Ald. & Junt. *ἐπεισηγεῖτο*. Steph. *ἐπεισήγετο*.

XXVI. Ἐχαιτον δὲ τῶν πολιτευμάτων αὐτῶ τὴν Καρχηδόνος ἀνάστασιν οἶναι γεγονέναι, τῶ μὲν ἔργῳ τέλος ¹ ἐπιθέντος τῶ νέῳ Σιπιώνος, βελήν δὲ καὶ γνώμη μάλισα τῶ Κάτωνος ἀραμέναν τὸν πόλεμον, ἐξ αἰτίας τοιαύδε. Κάτων ἐπέμφθη πρὸς Καρχηδονίους καὶ Μασσανάσσην τὸν Νομάδα, πολεμῶντας ἀλλήλοισι ², ἐπισκεψόμενος τὰς τῆς διαφορᾶς προφάσεις. ὁ μὲν γὰρ ἦν τῶ δήμῳ φίλος ἀπ' ἀρχῆς, οἱ δ' ἐγεγόνεισαν ἔνσπονδοι μετὰ ³ τὴν ὑπὸ Σιπιώνος ἦτλαν, ἀφαιρέσει τε τῆς ἀρχῆς καὶ βαρεῖ δασμῶν χρημάτων κολαθέντες ⁴. εὐρῶν δὲ τὴν πόλιν, ἔχ' ὡς ῥοῖον Ῥωμαῖοι νεκακωμένην καὶ ταπεινὰ πράττεσαν, ἀλλὰ πολλῆ μὲν εὐανδρῆσαν ἡλικία, μεγάλων δὲ πλέτων γέμεσαν, ὅπλων δὲ παυλοδαπῶν καὶ παρασκευῆς πολεμιστηρίᾳ ⁵ μετῆν, καὶ μικρὸν ἔδεν ἐπὶ τέτοις φρονῆσαν, ἔ τὰ Νομάδων ῥετο καὶ Μασσανάσση πράγματα Ῥωμαῖους ὕραν ἔχειν τίθεσθαι, καὶ διαιτᾶν ⁶, ἀλλ' εἰ μὴ καταλήψουσι πόλιν, ἀνωθεν ἐχθρᾶν καὶ βαρύθυμον, ἠύξημένην ἀπίσως, πάλιν ἐν τοῖς ἴσοις κινδύνοισι ἔσεσθαι. ταχέως ἔν ὑποσρέψας, ἐδίδασκε τὴν βελήν, ὡς αἰ πρότερον ἦτλαι καὶ συμφοραὶ Καρχηδονίων, ἔ τὸσῶτον τῆς δυνάμεως, ὅσον τῆς ἀνοίας, ἀπαρύσασθαι ⁷, κινδυνεύεσθαι αὐτὸς ἐν ἀδυνατείῃ, ἐμπειροτέρους δὲ πολεμεῖν ⁸ ἀπεργάσασθαι ἤδη δὲ καὶ προανακινεῖσθαι ⁹ τοῖς Νομαδικοῖς τὰς πρὸς Ῥωμαίους

1 V. τὸ τέλος.

2 B. 3 Junt. Ald. ἀλλήλοισι.

3 R. sup̄ ἔνσπονδοι μὲν μετὰ 7. Lin. ead. mavult δὲ pro 7e.

4 R. mavult κολαθέντες.

5 R. mavult πολεμιστηρίαις, ceu adj. trium terminationum.

6 Ald. Junt. διαίταν. Steph. διαιτᾶν

7 Ita Ald. dedit prima. Junt ἀπαρῆσθαι. B. 3. ἀπαρῦσθαι.

8 Ita Br. cum B. 3. Junt. Ald. dedit. Vulgo πολέμων.

9 H. Steph. maluit προανακινεῖσθαι secundum vet. codd. R. quae-

μαίως ἀγῶνας· εἰρήνην δὲ καὶ σπονδὰς ὄνομα τῷ πολέμῳ τῇ μελλήσει κειῖθαι, καιρὸν περιμένοντος ¹.

XXVII. Πρὸς τέτοις Φασὶ τὸν Κάτωνα καὶ οὖνα τῶν Λιβυκῶν ἐπίτηδες ἐμβαλεῖν ἐν τῇ βελῇ, τὴν·τήβεννον ἀναβαλόμενον ². εἶτα Θαυμασάντων τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, εἰπεῖν, ὡς ἡ ταῦτα Φέρουσα χώρα τριῶν ἡμερῶν πλὴν ἀπέχει τῆς Ῥώμης. ἐκεῖνο δ' ἤδη καὶ βιαϊότερον, τὸ περὶ παντὸς ἔδῃποτε ³ πράγματος γνώμην ἀποφαινόμενον, προσεπιφωνεῖν ἔτως· Δοκεῖ δέ μοι καὶ Καρχηδόνα μὴ εἶναι. τέναντίον δὲ Πόπλιος Σιπιτίων, ὁ Νασικᾶς ἐπικαλέμενος, ἀεὶ διετέλει λέγων καὶ ἀποφαινόμενος· Δοκεῖ μοι Καρχηδόνα εἶναι. πολλὰ γάρ, ὡς ἔοικεν, ὕβρει τὸν δῆμον ὄρων ἤδη πλημμελέντα, καὶ δι' εὐτυχίαν καὶ Φρόνημα τῇ βελῇ εὐσκάθειον ἔντα, καὶ τὴν πόλιν ὅλην ὑπὸ ἐννάμεως ὅπη ῥέψειε ⁴ ταῖς ὄρμαϊς, βίᾳ συνεφελοκόμενον ⁵, ἐβέλετο τῷτον γῆν τὸν φόβον ὥσπερ χαλινὸν ἐκικεῖθαι ⁶ σωφρονιστῆρα τῇ θρασύτητι τῶν πολλῶν· ἔλαττον μὲν ἠγόμενος ἰχύειν Καρχηδόνιας τῷ περιγευέθαι Ῥωμαίων, μείζον δὲ τῷ καταφρονεῖθαι. τῷ δὲ Κάτῳ τῷτ' αὐτὸ δεινὸν ἐφαίνετο, βακχεύοντι τῷ δῆμῳ καὶ σφαλλομένῳ τὰ πολλὰ δι' ἐξουσίαν, πόλιν ⁷ ἀεὶ μεγάλην, νυνὶ δὲ καὶ ⁸ νήφουσαν, ὑπὸ συμφορᾶν κεκολασμένην ⁹, ἐπιτιρέμαθαι, καὶ

μὴ

quaerit, num προακοῦσθαι, praeacui, praeexerceri, ἐπὶ τῷ πρὸς Ῥ. ἀγῶνας.

1 Ita R. dedit pro vulg. περιμένονταί.

2 Ita R. dedit de suo. Vulgo in praef. part.

3 R. fusp. παντὸς ὅτε δῃποτε.

4 R. ita dedit de suo. Vulgo ῥίψαι.

5 Junt. συνεφελοκόμενον.

6 B. 3. Junt. Ald. ἐγκεῖθαι. Steph. ἐπικ.

7 V. πάλιν. Error librarii.

8 abest καὶ a B. 3. Junt. Ald.

9 Sic dedit H. Steph. pro κεκολασμένην, quod priores edd. dederant. Addit idem in annotatione: „ Copulam καὶ (quam etiam

μη παντάπασι τὰς ἔξωθεν ἀνελεῖν ¹ τῆς ἡγεμονίας Φόβου, ἀναφορὰς αὐτοῖς πρὸς τὰς οἰκοθεν ἀμαρτίας ἀπολιπόντας. ἔτω μὲν ἐξεργάσασθαι λέγεται τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον ὁ Κάτων ἐπὶ Καρχηδονίαις πόλεμον. ἀρξαμένων δὲ πολεμεῖν, ἐτελεύτησεν. ἀποθεσπίσας περὶ τῷ μέλλουσι ἐπιδήσειν τῷ πολέμῳ τέλος ἀνδρός· ὃς ἦν τότε μὲν νεανίας, χιλίαρχος δὲ στρατευόμενος, ἀπεδείκνυτο καὶ γνώμης ἔργα καὶ τόλμης πρὸς τὰς ἀγῶνας. ἀπαγγελλομένων δὲ τῶν εἰς Ῥώμην, πυνθανόμενον τὸν Κάτωνα Φασὶν εἶπειν·

Οἶος πέκνυται, τοὶ δὲ σικαὶ ἀίσσασι ².

ταύτην μὲν ἔν ³ τῇ ἀπόφασιν ταχὺ δι' ἔργων ἐβεβαίωσεν ὁ Σικιπῶν. ὁ δὲ Κάτων ἀπέλιπε γενεάν, ἕνα μὲν υἱὸν ἐκ τῆς ἐπιγαμηθείσης, ὃν παρώνυμον ⁴ ἔφαμεν γενέσθαι Σαλωνῖνον, ἕνα δὲ υἱανὸν ἐκ τῶν τελευτήσαντος υἱῶν. καὶ Σαλωνῖνος μὲν ἐτελεύτησε στρατηγῶν, ὁ δ' ἐξ αὐτῶν γενόμενος Μάρκος ὑπάτευσεν. ἦν δὲ πάππος ἔτος τῷ Φιλοσόφῳ Κάτωνος, ἀνδρὸς ἀρετῆ καὶ δόξης τῶν κατ' αὐτὸν ἐπιφανεστάτη γενομένων.

COMPA-

etiam habent vetusti codices) illi (scil. participio) praefigo, & interpunctionem post νήφασαν expungo.“

¹ R. subaudiendum monet *ἐαυτῶν*, se, principes reip. Romanæ, insuper habere extranea pericula de medio tollere, usos hac excusatione, domi saevire graviore morbos, quibus ante alia omnia occurrendum sit.

² Homer. X, 149.

³ Defunt μὲν ἔν B. 3. Junt. — Aldina dedit.

⁴ V. παρωνύμιον. Cat. l. v. Frft.

COMPARATIO ARISTIDIS CVM CATONE MAIORE.

Γεγραμμένων δὲ καὶ περὶ τέτων τῶν ἀξίων ¹ μνή-
μης, ὅλος ὁ τέτυ βίος ὅλω τῷ πατέρει παρατεθείς,
ἐκ εὐθεώρητον ἔχει τὴν διαφορὰν, ἐναφανίζομένην πολ-
λαῖς καὶ μεγάλας ὁμοιότησιν. εἰ δὲ δεῖ κατὰ μέρος
τῆ συγκρίσει διαλαβεῖν, ὡσπερ ἔπος, ἢ γραφὴν, ἐκά-
τερον, τὸ μὲν ἐξ ἐχ ὑπαρχούσης ἀφορμῆς εἰς πολι-
τείαν καὶ δόξαν ἀρετῆ καὶ δυνάμει προελθεῖν, ἀμφοτέ-
ροις κοινόν ἐσι. φαίνεται δ' ὁ μὲν Ἀριστείδης, ἔκω
τότε μεγάλων ἰσῶν τῶν Ἀθηναίων ², καὶ ταῖς ἰσῶσις ³
ἔτι συμμέτροις καὶ ὁμαλοῖς ἐπιβαλὼν δημαγωγοῖς καὶ
κρατηγοῖς, ἐπιφανῆς γενέσθαι. τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τι-
μημα τότε τῶν ⁴ πεντακοσίων μεδίωνων, τὸ δὲ δεύ-
τερον ἵππεῖς τριακοσίων. ἔχατον δὲ καὶ τρίτον οἱ
ζευγῆται διακοσίων. ὁ δὲ Κάτων ἐκ πολίχνης τε μι-
κρᾶς καὶ διαίτης ἀγροῦ καὶ δουκῆς Φέρων ⁵ ἀφῆκεν ἐαυ-
τὸν, ὡσπερ εἰς πέλαγος ἀχανές, τὴν ἐν Ῥώμῃ πολι-
τείαν,

¹ V. ἀξίως αὐτῶν. Id. l. seq. addit βίῳ ad ὅλω.

² B. 3. Ἀθηναίων.

³ Br. voluit γὰρ ἰσῶσις. R. autem totam Plutarchi distionem sic explicat: ἐπιβάλλων ἰσῶσις (subaudi τῆς πίστεως vel τῶν πολιτῶν) ἔτι συμμέτροις, sc. ἰσῶσις, significat accedere ad remp. gerendam tum, cum adhuc tenues & mediocres ei sunt fortunae vel opes. Vocabulum συμμέτροις non cum δημαγ. est communicandum, sed solummodo ad ἰσῶσις restringendum, deinde ἐπιβ. δημαγ. ὁμαλ. est ad remp. gerendam accedere tum, cum gubernatur ab oratoribus mediocribus, neque potentia nimia, neque opibus, neque superbia & arrogantia turgidis, sed ita adhuc compositis & sedatis, ut ferendi sint.

⁴ R. ita hanc sententiam formandam esse susp. — τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τιμημα τότε τῶν πεντακοσιομεδίωνων, τὸ δὲ δεύτερον ἵππεῖς τριακοσίων ἀξιοί, τὸ δὲ τρίτον. — Anon. exhibet τῶν πεντακοσιομεδίωνων.

⁵ Fortiter, intrepide, nulla cunctatione, se fideus incitato cum impetu. R.

τείαν, ἐκέτι Κερίων καὶ Φαβριίων καὶ Ὀσιλίων¹ ἔργον ἔσαν ἠγεμόνων, ἐδ' ἀπ' ἀρότρης καὶ σιαφίης πένητας καὶ αὐτεργὰς ἀναβαίνουσας ἐπὶ τὸ βῆμα προσιεμένην ἀρχούσας καὶ δημαγωγὰς, ἀλλὰ πρὸς γένη μεγάλα, καὶ πλέτους, καὶ νομάς², καὶ σπεδαρχίας, ἀποβλέπειν εἰθισμένην, καὶ δι' ὄγκου ἤδη καὶ δύναμιν, ἐντροφῶσαν τοῖς ἀρχεῖν ἀξιῶσιν. ἐν ἦν δ' ὅμοιον ἀντιπάλῳ χρῆσθαι Θεμισοκλεῖ, μήτ' ἀπὸ γένους λαμπροῦ, καὶ κεκλημένῳ μέτρια· (πέντε γὰρ, ἢ τριῶν ταλάντων³ ἴσταν αὐτῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτε πρῶτον ἠπλῆτο τῆς πολιτείας) καὶ πρὸς Σικιπιάνας Ἀφρικανὰς, καὶ Σεργίους⁴ Γάλλβας, καὶ Κοῦντίας Φλαμίνους ἀμιλλᾶσθαι περὶ πρωτείων, μηδὲν ὀρμητήριον⁵ ἔχουσα, πλὴν Φωνῆν παρῤῥησιαζομένην ὑπὲρ τῶν δικαίων.

II. Ἐτι δ' Ἀρισείδης μὲν ἐν Μαραθῶνι, καὶ πάλιν ἐν Πλαταιαῖς, δέκατος ἦν στρατηγός· Κάτων δὲ δεύτερος⁶ μὲν ὑπατος ἠρέθη, πολλῶν ἀντιμετιούσων, δεύτερος δὲ τιμητής, ἐπ' ἅ τὰς ἐπιφανεσάτας καὶ πράτας ἀμιλλωμένους ὑπερβαλόμενος⁷. καὶ μὴν Ἀρισείδης μὲν ἐν ἄδενι τῶν κατορθωμάτων γέγονε πρῶτος, ἀλλὰ Μιλτιάδης ἔχει⁸ τῷ Μαραθῶνος τὸ πρωτεῖον, Θεμισοκλῆς δὲ

1 Anon. Ὀσιλίων.

2 νομαὶ idem sunt ac διανομαί, *diribitiones iustorum*. R.

3 Anon. πέντε γὰρ ἡμιταλάντων. Cat. Frft. ἡμιταχάντων.

4 Ita R. dedit de suo pro vulg. Σερκίλις. Br. voluit Σερκίς. V. Σερβίς. cf. supra. pag. 400. not. 1.

5 Haec verba μηδὲν ὀρμητήριον usque ad δέκατος ἦν στρατηγός absunt a B. 3.

6 Ita hoc loco & paulo post R. dedit pro vulg. δεύτερον. Posteriori loco consentiunt Ald. & Junt. Utrouque autem loco B. 3. & saltem priori V. — quantum ego ex Catal. var colligere audeo. Probativ jam Br. hanc correctionem. *Selb zweiter*; aliud est δεύτερον, iterum, aliud δεύτερος, alter, quod posterius indicat collegarum par fuisse.

7 Sic R. dedit pro vulg. ὑπερβαλλ.

8 R. μανυῖ Μιλτ. μὲν ἔχει.

δὲ τῆς Σαλαμῖνος· ἐν δὲ Πλαταιαῖς Φησὶν Ἡρόδοτος ἀνελέσθαι καλλιῆν νίκην Παυσανίαν. Ἀριεῖδῃ δὲ καὶ τῶν δευτερείων ἀμφισβητήσι Σωφῶναι, καὶ Ἀμεινίαι, καὶ Καλλιμαχοί, καὶ Κυναίγειροι, διαπρεπῶς ἀριεύσαντες ἐν ἐπεινοῖς τοῖς ἀγῶσι. Κάτων δ' ἐ μόνου¹ αὐτὸς ὑπατεύων ἐπρώτευσεν καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ κατὰ τὸν Ἰβηρικὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ χιλιαρχῶν περὶ Θερμοπύλας, ὑπατεύοντος ἐτέρου, τὴν δόξαν ἔσχε τῆς νίκης, μεγάλας ἐπ' Ἀντίοχον Ῥωμαίους ἀναπετάσας κλεισιάδας, καὶ πρῶτω μόνου ὀρῶντι τῷ βασιλεῖ περισήσας κατὰ νότον τὸν πόλεμον. ἐπεινὴ γὰρ ἡ νίκη, περιφανῶς ἔργον ἔσχε Κάτωνος, ἐξήλασε τῆς Ἑλλάδος τὴν Ἀσίαν, καὶ παρέχεν ἐπιβατὴν αὐτῶσι² Σικελίῳνι. πολεμῶντες μὲν ἐν ἀήττητοι γεγονόσιν ἀμφοτέροι, περὶ δὲ τὴν³ πολιτείαν Ἀριεῖδης μὲν ἔπαισεν, ἐξοστρακισθεὶς καὶ κατασασιαθεὶς ὑπὸ Θεμισοκλέους. Κάτων δ', οἵπερ ἦσαν ἐν Ῥώμῃ δυνατώτατοι καὶ μέγιστοι, πᾶσιν, ὡς ἔπος εἶπεῖν, ἀντιπάλους χρώμενος, καὶ μέχρι γήρων, ὥσπερ ἀθλητῆς, ἀγωνιζόμενος, ἀπλῶτα διетήρησεν ἑαυτὸν. πλείσας δὲ καὶ Φυγῶν δημοσίας δίνας, καὶ διώξας, πολλὰς μὲν εἶλε, πάσας δ' ἀπέφυγεν, πρόβλημα τῆ βίης⁴, καὶ δραστήριον ὄργανον ἔχων τὸν λόγον. ὧ δὲ καιότερον ἂν τις, ἢ τύχη καὶ δαίμονι τῆ ἀνδρὸς, τὸ μηδὲν παθεῖν παρ' ἀξίαν ἀνατιθείη. μέγα γὰρ καὶ Ἀριστοτέλει τῷ Φιλοσόφῳ τῆτο προσεμαρτύρησεν Ἀντίπατρος, γράφων περὶ αὐτῆ μετὰ τὴν τελευταίην, ὅτι πρὸς τοῖς ἀλλοῖς ὁ ἀνὴρ καὶ τὸ πιθανὸν εἶχεν.

III.

¹ Junt. μόνου.

² R. hoc adv. h. l. explicandum esse monet *postmodum*, non *iterum*, nisi malis legere εὐθύς.

³ V. γὰ δὲ περὶ τὴν π.

⁴ Br. magis placet τὸν βίον, per appositionem, ut ὄργανον, τὸν λόγον.

III. Ὅτι μὲν δὴ τῆς πολιτικῆς ἀνθρώπος ἀρετῆς
 ἔκλειπται τελειοτέραν ¹, ὁμολογούμενόν ἐστι ταύτης
 δὲ πρὸς μῶριον οἱ πλείους τὴν οἰκονομικὴν ἔκλειπτον τι-
 θεύονται. καὶ γὰρ ἡ πόλις, οἴκων τι σύστημα καὶ κεφά-
 λαιον ἔσται, ῥώννυται πρὸς τὰ δημόσια, τοῖς ἰδίους βίοις
 τῶν πολιτῶν εὐθενέων ². ὅπως καὶ Λυκῆργος ἐξοικί-
 στας μὲν ἀργύριον, ἐξοικίστας δὲ χρυσὸν τῆς Σπάρτης,
 νόμισμα δὲ διεφθαρμένον πυρὶ σιδήρου ³ θέμενος αὐτοῖς,
 οἰκονομίας ἐκ ἀπήλλαξεν τὰς πολίτας, ἀλλὰ τὰ τρυφῶν-
 τα καὶ ὑπελα καὶ φλεγμαίνοντα τῷ πλάττει περιελών,
 ὅπως εὐπορήσωσι τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων ἅπαντες,
 ὡς ἄλλος ἐδεῖς νομοθέτης πρᾶνῆσε, τὸν ἄπορον καὶ
 ἀνέσιον καὶ πένητα σύνοικον ἐπὶ κοινῶν πολιτείαις μᾶλ-
 λον τῷ πλεσίαι καὶ ὑπερόγκει φοβηθεῖς. φαίνεται τοί-
 νυν ὁ μὲν Κάτων ἐδέν τι φαυλότερος οἴκει προσάτης,
 ἢ πόλεως, γενόμενος. καὶ γὰρ αὐτὸς ἠύξησε τὸν αὐ-
 τῷ βίον, καὶ κατέστη διδάσκαλος οἰκονομίας καὶ γεωργίας
 ἑτέροις, πολλὰ καὶ χρήσιμα περὶ τῶν συλλεξάμενος ⁴.
 Ἀρισείδης δὲ τῇ πενίᾳ καὶ τὴν δικαιοσύνην συνδιέβαλεν ⁵,
 ὡς οἰκοφθόρον καὶ πτωχοποιόν, καὶ πᾶσι μᾶλλον, ἢ
 τοῖς κελημένοις, ἀφέλιμον. καίτοι πολλὰ μὲν Ἡσίο-
 δος πρὸς δικαιοσύνην ἅμα καὶ οἰκονομίαν παρακαλῶν
 ἡμᾶς εἶρηκε, καὶ τὴν ἀργίαν ὡς ἀδικίας ἀρχὴν λελοιο-
 δόρηκεν. εὖ δὲ καὶ Ὀμήρῳ πεποιήται ⁶.

ἔργον δὲ μοι ἔκλειπται φίλον ἦεν,

οὐδ' οἰκωφελῆ, ἢ τε ⁷ τρέφει ἀγλαὰ τέκνα·

Ἄλλ' ἔ

¹ V. κατὰ τὸ τελειότερον.

² V. Anon. εὐθενέων. Br. aptius loco videtur εὐθηνέντων.
 Pro seq. ἐξοικίστας. utraque vice Ald. & Junt. ἐξοικίστας Steph.
 ἐξοικίστας.

³ Br. manvult διεφθαρμένον πυρὶ σιδήρον.

⁴ V. συνταξάμενος |

⁵ B. 3. Junt. Ald. διέβαλεν. Stephan. συνδ.

⁶ Junt. πεποιήκεν.

⁷ V. ἤπερ. Id. lin. seq. pro ἀλλὰ μοι dat ἀλλ' αἰ μοι. Ver-
 sus hi extant in Hom. Odyss. 14, 223. seq.

Ἄλλ' μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι Φίλαι ἦσαν,
Καὶ πόλεμοι, καὶ ἄκουβες εὐξέσοι, καὶ οἴσοι.

ὡς τὰς αὐτὰς ἀμελῆντας οἰκίας, καὶ ποριζομένους ἐξ ἀδικίας. ἔ γάρ, ὡς τῆλαιον οἱ ἰατροὶ Φασι τῷ σώματος εἶναι τοῖς μὲν ἐντὸς ὠφελιμώτατον, τοῖς δ' ἐντὸς βλαβερώτατον, ἕτως ὁ δίκαιος ἐτέροις μὲν ἐστὶ χρήσιμος, αὐτῷ δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἀκηδής ¹. ἀλλ' ἔοικε ταύτη πεπειρωῖσθαι τῷ Ἀριστείδῃ τὸ πολιτικόν, εἴπερ, ὡς οἱ πλείστοι λέγουσιν, ἐδὲ προῖκα τοῖς θυγατρίοις, ἐδὲ τὰ Φῆν αὐτῷ καταλιπέσθαι πρὸν ὄθησεν. ὅθεν ὁ μὲν Κάτωνος οἶκος, ἄχρι γένους τετάρτου, στρατηγὰς καὶ ὑπάτας τῇ Ῥώμῃ παρεῖχε· καὶ γὰρ υἱοὶ, καὶ τέττων ἔτι παῖδες, ἤρξαν ἀρχὰς τὰς μεγίστας. τῆς δ' Ἀριστείδου, τῷ πρωτεύσαντος Ἑλλήνων, γενεᾶς ἡ πολλὴ καὶ ἔμπορος πενία, τὰς μὲν εἰς ἐχυρτικὰς κτετέβαλε πίνακας, τὰς δὲ δημοσίῳ τὰς χεῖρας ἐράνω δι' ἔνδειαν ὑπέχειν ἠνάγκασεν, ἐδεῖ δὲ λαμπρὸν ἐδὲν, ἐδ' ἄξιον ἐκείνη τῷ ἀνδρὸς Φρονῆσαι παρέχευ.

IV. Ἡ τῆτο πρῶτον ἀμφιλογίαν ἔχει ²; πενία γὰρ αἰχρὸν ἐδαμῆ μὲν ³ δι' αὐτήν, ἀλλ' ὅπερ δεῖγμα ῥαθυμίας ἐστὶν, ἀκρασίας, πολυτελείας, ἀλογισίας· ἀνδρὶ δὲ σώφρονι ⁴, καὶ φιλοπόνῳ, καὶ δικαίῳ, καὶ ἀνδρείῳ, καὶ δημοσιεύοντι ⁵ ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις, σενῶσα, μεγα-

¹ V. ἀκηδῆσαι.

² V. ἔχειν. Subaudi: num possit paupertas creare nobiles spiritus, aut saltem locum illis facere. R. Mavult tamen idem legi εἰ μὴ τῆτο πρ. nisi si hoc ipsam statim controversiae est obnoxium — vel addi εἰ δὲ χρηματίζεσθαι, num deceat opes quaerere.

³ V. ita ordihat: μὲν ἐδαμῆ.

⁴ V. φιλόφρονι.

⁵ R. ad hanc vocem: „δημοσιεύσαν num olim usurpatum fit sive a Plutarcho solo, sive ab aliis quoque communiter, pro τῶν δημοτικῶν εἶναι, in medio relinquam. Num δημοτεύοντι?

μεγαλοψυχίας ἐστὶ καὶ μεγαλοφροσύνης σημεῖον. ἔ γὰρ ἐστὶ πράττειν μεγάλα, φροντίζοντα μικρῶν. ἐδὲ πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν, πολλῶν αὐτὸν δεόμενον. μέγα δ' εἰς πολιτείαν ἐφόδιον, ἔχ ὁ πλῆτος, ἀλλ' αὐτάρκεια ¹, τῷ μηδενὸς ἰδίᾳ τῶν περιττῶν δεῖσθαι, πρὸς ἐδεμίαν ἀρχολίαν ἀγασα τῶν δημοσίων. ἀπροσδεῆς μὲν γὰρ ἀπλῶς ὁ θεός, ἀνθρωπίνης δ' ἀρετῆς, ὧ συνάγεται πρὸς τὸ ἐλάχισον ἢ χρεῖα, τῆτο τελειότατον καὶ θεϊότατον. ὡς γὰρ σῶμα τὸ ² καλῶς πρὸς εὐεξίαν κεκραμένον, ἔτ' ἐδῆ-

Sed tum quid fiet illo copula carente, hiulco & male tornato γαῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις? Num leg. δημοσιεύοντι ἀρεταῖς ἀπάσαις in accus. viro virtutes nullas non cum civibus communicante, ἐν juris publici faciente. Infra δημοσιεύσαν usurpat Plut. pro fung. munitis tantum non servi publici. Ergone vulgata h. l. lectio significat idem, atque ἐν ἀπάσαις ἀρεταῖς ὑπηρετοῦντι, vel παρέχοντι ἐαυτὸν τῷ δήμῳ ὑπέρτα δημοσίᾳ γάζει, vir, qui plebi se. in omnibus virtutibus, praebet velut servum publicum, virtutes suas omnes in usus plebis confert, & subministrat, & quasi substernit? " In hac explicatione ultima R. accommodat se ad eum sensum vocis δημοσιεύσαν, quem apud Suid. & Hesych. invenire licet. Nescio tamen annon potius eo sensu hoc verbum sit accipiendum, quo apud Platonem in Apolog. (edit. Bip. p. 74.) legitur: ἀναγκαῖόν ἐστι τῷ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τῆ δικαιοῦ καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθῆσθαι. ἰδιωτεύσαν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύσαν. Saltim & in seqq. Plutarchus agit de cura & studio reip. gerendae — πράττειν μεγάλα, πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν, — εἰς πολιτείαν ἐφόδιον — πρὸς ἐδεμίαν ἀρχολίαν ἀγασα τῶν δημοσίων, oppos. τῷ μηδενὸς ἰδίᾳ τῶν περιττῶν δεῖσθαι: sicuti Plato loco citato δημοσιεύσαν satis ipse explicat per πολιτικά πράγματα πράτταν. Sed quid censendum de Dativo γαῖς ἀρ. ἀπάσαις? Mihi quidem non nisi Dativus Mōdi, quem vocant, esse videtur, cujus usus apud Graecos haud rarus est. Schiracho placuit vertere: der bey Verdienstē um den Staat arm ist; Barbaro autem: qui omni cum laude in rep. versetur.

¹ R. mavult aut ἔχ ὁ πλῆτος, ἀλλ' ἢ αὐτάρκεια, aut ἔχ ὁ πλῆτος, ἀλλ' αὐτάρκεια, ut sive ponatur utroque loco articulus, sive omittatur. Pro μηδενὸς B. 3. μηθενὸς, Junt. μηθ' ἐνός.

² Articulus τὸ non dant Junt. & Ald. — Sed Stephan. eum habet.

ἐθῆτος, ἕτε τρεφῆς δεῖται περιτῆς, ἕτω καὶ βίος καὶ οἶκος ὑγιαίνων ἀπὸ τῶν τυχόντων διοικεῖται. δεῖ δὲ τῇ χρεῖα σύμμετρον ἔχειν τὴν κῆσιν· ὡς ὁ γε ¹ πολλὰ συνάγων, ὀλίγοις δὲ χρώμενος, ἐκ ἔσιν αὐτάρκης, ἀλλ' εἴτε μὴ δεῖται ², τῇ παρασκευῇ ὧν ἐκ ὀρέγεται, μάταιος, εἴτ' ὀρέγεται, μικρολογία πολέων τὴν ἀπόλαυσιν, ἄθλιος. αὐτῶ γέ τοι Κάτωτος ἡδέως ἂν πυθοίμην· Εἰ μὲν ἀπολαυσὸν ὁ πλεῖστός ἐστι, τί σεμνύνη τῶ πολλὰ κειμήλιος ἀρκεῖσθαι μετροῖς; εἰ δὲ λαμπρόν ἐστιν, ὡσπερ ἐστίν, ἄρτω τε χρῆσασθαι τῶ προστυχόντι, καὶ πιεῖν, ὃν ἐργάται πίνουσι καὶ θεράποντες, οἶνον, καὶ πορφυράς μὴ δεηθῆναι, μήτ' οἰκίας κενονιαμένης, ἐδὲν ἕτ' Ἀρισείδης, ἕτ' Ἐπαμεινώνδας, ἕτε Μάνιος Κάριος, ἕτε Γάιος Φαβρίκιος ἐνέλιπον ³ τῶ προσήκουτος, χαίρειν ⁴ ἐάσαντες τὴν κῆσιν, ὧν τὴν χρῆσιν ἀπεδοκίμαζον. ἐ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἀνθρώπων, γογγυλίδας ἡδισον ἔψου πεποιημένω, καὶ δι' αὐτῶ ταύτας ἔψουσι, ματτέσης ἅμα τῆς γυναικὸς ἀλφίτα, τσαῦτα ⁵ περὶ ἀσσαντρίε θρυλλεῖν, καὶ γράφειν, ἀψ' ἦς ἂν τις ἐργασίας τάχις πλέσιος γένοιτο. μέγα γὰρ τὸ εὐτελὲς καὶ αὐ-

E e 2

ταρ-

¹ Ita scribendum censuit H. Steph. pro ὅ γε.

² Anon. μῆδεταί, quod Br. mu-tum probat, licet vox poetica, a Plut. tamen hic iuri usurpata. Sequentem casum γῆ παρασκευῆ R. dedit pro vulg. genit. τῆς παρασκευῆ. nullo commate a δεῖται sejuuicta. Idem sensum constructionis ita exponit: μὴ δεῖται scil. ὧν ἐκ ὀρέγεται. opus si nil habet iis, quae non appetit, τῇ παρασκευῇ (id est διὰ τὴν παρασκευὴν γέτων ἃ) ἐκ ὀρέγεται. μάταιος, ineptus, vanus est ob studium ea conqui- rendi & coarctandi, quae non appetit. ἐκ ante ὀρέγ. redundare putavit Xyl. sensuque obesse. Paulo post sequens πολέων ex Ald. manavit. Junt. & B. 3. κωλύων.

³ V. ἐνέλιπε.

⁴ Ante h. v. Junt. ponit οἶ. An ita forsitan in Plut. fuit οἶ χαίρειν. εἰσ. τὴν χρῆσιν διετέλεον?

⁵ Ita R. cum B. 3. & Junt. dedit. Vulgo τσαυτάκις, quod ex Ald. manavit.

ταρμεις, ὅτι τῆς ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῆς Φρουτίδος ἀπαλλάττει τῶν περιττῶν. διὸ καὶ τῆτο Φασὶν ἐν τῇ Καλλιῆ δίκῃ τὸν Ἀρισείδην εἰπεῖν, ὡς αἰχλύνεσθαι πενίαν προσήκει τοῖς ἀκασίως πενομένοις, τοῖς δ', ὥσπερ αὐτὸς, ἐκασίως, ἐγκαλλωπίζεσθαι. γελοῖον γὰρ, οἶεσθαι, ῥαθυμίας εἶναι τὴν Ἀρισείδε πενίαν, ἧ παρῆν, αἰχρὸν εἰργασμένῳ μηδὲν, ἀλλ' ἕνα σκυλεύσαντι βάρβαρον, ἢ μίαν σσηνῆν, καταλαβόντι, πλεσίῳ γενέσθαι. ταῦτα μὲν ἐν περὶ τέτων.

V. Στρατηγίαι δὲ τῆ μὲν ¹ Κάτωνος ἔδεν ὡς μεγάλοις πράγμασι μέγα προσέδηκαν, ἐν δὲ ταῖς Ἀρισείδε τὰ κάλλιστα καὶ λαμπρότατα καὶ πρῶτα ² τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων εἶναι, ὁ Μαραθῶν, ἢ Σαλαμίς, αἱ Πλαταιαί. καὶ ἐκ ἄξιον δῆπε παραβάλλειν τῷ Ξέρξῃ τὸν Ἀντίοχον, καὶ τὰ περιαιρεθέντα τῶν Ἰβηρικῶν πόλεων τείχῃ, ταῖς τοσαύταις μὲν ἐν γῆ, τοσαύταις δ' ἐν θαλάσῃ πεσάσαις μυριάσιν. ἐν οἷς Ἀρισείδης ἔργῳ μὲν ἀδενὸς ἐλείπετο, δόξης δὲ καὶ σεφάνων, ὥσπερ ἀμέλει πλάτε καὶ χρημάτων ³, ὑφῆκατο τοῖς μᾶλλον δεομένοις, ὅτι καὶ πάντων τέτων διέφερον ⁴. ἐγὼ δ' ἐ μέμφομαι μὲν Κάτωνος τὸ μεγαλύνειν αἰεὶ καὶ πρῶτον ἑαυτὸν ἀπάντων τίθεσθαι. καίτοι Φησὶν ἐν τινι λόγῳ, τὸ ἐπαινεῖν αὐτὸν, ὥσπερ τὸ λοιδορεῖν, ἄτοπον εἶναι. τελειότερος δὲ μοι δοκεῖ πρὸς ἀρετῆν, τῆ πολλάνικε ἑαυτὸν ἐγκωμιά-

¹ V. στρατηγίαι δὲ αἱ μὲν. Tota autem diſtlo Plutarchi, R. docente, ideam valet, ac ſi dixiſſet, ἔδεν, ὡς μεγάλοις ἔσι, τοῖς Ῥωμαίων πράγμασι, magnum quidem nullum decus adje- cit rebus Romanis, quippe quae jam per ſe magnae eſſent.

² V. τὰ πρῶτα.

³ V. χρημάτων ἀπάντων αὐτὸν τίθεσθαι. Sine dubio vitioſe & confuſe notata eſt haec lectio, potius ad ea referenda, quae paulo poſt ſequuntur ἑαυτ. ἀπ. 713. Sed quid tunc ſibi velit χρημάτων, nescio.

⁴ R. ſuſp. ὅτι καὶ πάντων τέτων ἔδεν αὐτῷ διέφερον, weil ihm an dem allen nichts gelegen war.

μικρόν, ὃ μὴδ' ἑτέρων τῆτο ¹ ποιούντων δεόμενος. τὸ γὰρ ἀφιλότιμον, ἔ μικρὸν εἰς πράγματα πολιτικῆν ἐφόδιον· καὶ τὸναντίον ἢ φιλοτιμία χαλεπὸν, καὶ φθόνον γονιμώτατον, ἧς ὁ μὲν ἀπήλλακτο ² παντάπασιν, ὁ δὲ καὶ πάνυ πολλῆς μετεῖχεν. Ἀρισείδης μὲν γε Θεμισοκλεῖ τὰ μέγιστα συμπράττων, καὶ τρίτον τινα τὴν στρατηγίαν αὐτῷ δορυφορῶν ³, ὤρθησε τὰς Ἀθήνας. Κάτων δ' ἀντιπράττων Σκιπίωνι, μικρῶ μὲν ἀνέτρεψε καὶ διελυμῆνατο τὴν ἐπὶ Καρχηδονίας αὐτῷ στρατηγίαν, ἢ ⁴ τὸν ἀήτητον Ἀντίβαν καθεῖλε. τέλος δὲ μηχανώμενος ἀεὶ τινὰς ὑποψίας καὶ διαβολὰς, αὐτὸν μὲν ἐξήλασε τῆς πόλεως, τὸν δ' ἀδελφὸν αἰχίστη κλοπῆς καταδίχη περιέβαλεν.

VI. Ἦν τοίνυν πλείοις ὁ Κάτων κενόσημη καὶ καλλίστοις ἐπαίνοις ἀεὶ σωφροσύνην, Ἀρισείδης μὲν ἀδικίον ⁵ ὡς ἀληθῶς καὶ κατὰρὰν ἐτήρησεν· αὐτῷ δὲ τῷ Κάτωνος ὁ παρ' ἀξίαν ἅμα καὶ παρ' ὄραν γάμος ἔ μικρὰν, ἐδὲ Φαύλην εἰς τῆτο ⁶ διαβολὴν κατεσκεδάσε. πρεσβύτην γὰρ ἤδη τοσούτου ἐνηλίω παιδί, καὶ γυναικὶ νύμφῃ παιδὸς, ἐπιγῆμαι κόρην ὑπηρέτα καὶ δημοσιεύουλος ἐπὶ μιθῶ πατρὸς, ἐδαμῶ καλόν. ἀλλ' εἴτε πρὸς ἡδονὴν ταῦτ' ἐπραξεν, εἴτ' ὀργῇ, διὰ τὴν ἑταίραν ἀμυνόμενος τὸν υἱὸν, αἰχύνῃ ἔχει καὶ τὸ ἔργον καὶ ἡ πρόφασις. ὧ δ' αὐτὸς ἐχρήσατο λόγῳ κατεριωνευόμενος τὸ μειράνιον, ἐκ τῆν ἀληθείας. εἰ γὰρ ἐβάλετο παιδάς ἀγαθὸς ὁμοίως ⁷ τεκνῶσαι, γάμον ἔδει λαβεῖν

Ec 3

βεῖν

¹ V. γᾶτων. Cat. l. v. Frst.

² V. ἀπήλλακτο.

³ V. δορυφορῶν, ind. Frst. Συροφορῶν, ind. Br.

⁴ V. ἐν ἧ.

⁵ Ita R. dedit cum V. Anon. B. 3. Junt. Ald. — Vulgo ἔμικλον, quod Steph. debetur.

⁶ sc. τὸ μέτρον.

⁷ Subaudi αὐτῶ; perinde bonos & fortes, atque ipse esset, jam

βεῖν γενναῖον, ἐξ ἀρχῆς σκεψάμενον· ἔχ' ἕως μὲν ἐλάττωσαι ἀνεγγύω γυναικί καὶ κοιτῇ συγκοιμάμενος, ἀγαπᾶν· ἐπεὶ δ' ἐφωράθη, ποιήσασθαι πενθερόν, ὃν ῥῆσα κείσσειν¹, ἔχ' ἔω κάλλιπα κηδεύσειν ἐμελλεν.

Φ Ι Λ Ο Π Ο Ι Μ Η Ν.

Κλάσσανδρος² ἦν ἐν Μαντινείᾳ γένεσ τε πρῶτος, καὶ δυναστεὺς ἐν τοῖς μάλις τῶν πολιτῶν· τύχη δὲ χρυσάμενος. καὶ τὴν ἑαυτῷ Φυγῶν, ἤμεν εἰς Μεγάλῃ πόλιν, ἔχ' ἦν διατὸν Φιλοποίμενος πατέρα, Κραῦσιον, ἀνδρα πάντων ἔνεκα λαμπρόν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἐκεῖνον οἰκείως ἔχουσα. ζῶντος μὲν ἔν αὐτῷ πάσιαν ἐτύγχανε, τελευτήσαντος δὲ τὴν ἀμοιβὴν τῆς Φιλοξενίας ἀποδίδας, ἔδρεψεν αὐτῷ τὸν υἱὸν ὄρφαν' ὄντα, κατὰπερ Φησὶν Ὅμηρος ὑπὸ τῷ Φοῖνικος τὸν Ἀχιλλέω τραφῆναι, γενναίαν τινὰ καὶ βασιλικὴν τῷ ἦθος εὐδὺς ἐξ ἀρχῆς πλάσι καὶ αὔξησιν λαμβάνοντος. ἤδη δὲ τῷ Φιλοποίμενος ἀντίπαιδος ὄντος, Ἐκδημος καὶ Δημοφάνης, οἱ Μεγαλοπολίται, διεδέξαντο τὴν ἐπιμέλειαν, Ἀρκεσίλαω συνήθεις ἐν Ἀναδημίᾳ γεγονότες, καὶ Φιλοσοφίαν μάλις τῶν καθ' ἑαυτὰς ἐπὶ πολιτείαν καὶ πράξεις προαγαγόντες. ἔτσι καὶ τὴν ἑαυτῶν πατρίδα τυραννίδος ἀπήλλαξαν, τὰς ἀποκτείνοντας Ἀριστέδημον κρύφα παρασκευά-

jam adultus puta & nuper matrimonio cum puella honesta copulatus.

¹ V. πᾶσιν, vitiose.

² Apud *Pausan.* in *Arcad.* & *Suidam* in v. *Φιλοποίμην* Cleander est scriptum. Sic & V. Anon. & interpres Guarinus, nec non teste H. Steph. quaedam exemplaria *Κλάσσανδρος*. Pariter modo *Paul.* & *Suid.* pro *Craufide Craugis*, pro *Ecde*mo *Ecdelus*, pro *Demophane Megalophanes*. *Craugis* est etiam in *Tegeaticae Philopoemenis* statuæ inscriptione. *Xyl. Palmer.* — *Εκδημος* legit *Guarinus*, *Casander* alii unico s. scribunt, alii duplicato.

σπευάσαντες· καὶ Νικοιλέα τὸν Σικυώνιον τύραννον Ἀράτῳ συνεξέβαλον, καὶ Κυρηναίοις δεηθεῖσιν, τεταραγμένων τῶν κατὰ τὴν πόλιν καὶ νοσούντων, πλεύσαντες ευνομίαν ἔδεντο, καὶ διεκόσμησαν ἄριστα τὴν πόλιν. αὐτοὶ γε μὴν ἐν τοῖς ἄλλοις ἔργοις¹ καὶ τὴν Φιλοποίμενος ἐποιᾶντο παιδευσιν, ὡς κοινὸν ὄφελος τῇ Ἑλλάδι τὸν ἄνδρα τῆτον ὑπὸ φιλοσοφίας ἀπεργασάμενοι. καὶ γὰρ, ὥσπερ ὀψίγονον ἐν γῆρα, ταῖς τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων ἐπιτεκῆσα τῆτον ἀρεταῖς ἢ Ἑλλὰς, ἠγάπησε διαφερόντως, καὶ συνηύξησε τῇ δόξῃ τὴν δύναμιν. Ῥωμαίαν δέ τις ἐπαινῶν, ἔχατον αὐτὸν Ἑλλήνων προσεῖπεν, ὡς ἐδένα μέγαν μείλ' αὐτὸν ἔτι τῆς Ἑλλάδος ἄνδρα γειναμένης, ἐδὲ αὐτῆς ἄξιον.

II. Ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ἐν αἰχρὸς, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν. εἰκόνα γὰρ αὐτῆ διαμένεσαν ἐν Δελφοῖς ὀρώμεν. τὴν δὲ τῆς ξένης τῆς Μεγαρικῆς ἀγνοίαν συμβῆναι λέγουσι δι' εὐκολίαν τινὰ καὶ ἀφέλειαν αὐτῆ². πυρθανομένη γὰρ ἔρχεσθαι πρὸς αὐτὰς τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐθουρβεῖτο, παρασπευάζεσα δεῖπνον, ἔπαρόντος κατὰ τύχην τῆ ἀνδρός. ἐν τῷ τῷ δὲ τῷ Φιλοποίμενος εἰσελθόντος, χλαμύδιον εὐτελὲς ἔχοντος, οἰομένη τινὰ τῶν ὑπηρετῶν εἶναι καὶ προδρόμων³, παρεκάλει τῆς διακονίας συνεφάψασθαι. καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἀπορήψας τὴν χλαμύδα τῶν ξύλων ἔχιζεν· ὁ δὲ ξένος⁴ ἐπέισελθὼν, καὶ θεασάμενος· Τί τῆτον, ἔφη, Φιλοποίμην; Τί γὰρ ἄλλο, ἔφη δωρίζων ἐνεῖτος, ἢ κακῶς ὕψεως δόκας δίδωμι; τῆ δ' ἄλλα σώματος τὴν φύ-

E e 4

σιν

¹ Subaudi ἑαυτῶν, ἀφ' ὧν ἐγένοντο λακκοῖ. R.

² Guarin. vertit: indumentorum tenuitate & frugalitatem. (Sic etiam Kind & Schirach) Xyl. autem facilitatem & simplicitatem.

³ Sic R. cum Anon. dedit. Vulgo πρόδρομον.

⁴ R. ad hanc vocem: ξένος raro modo hic usurpatur, pro domino domus, hospitem excipiente.

αὐτῶν ἐπισκώπων ὁ Τίτος εἶπεν· Ὡς κατὰ
 χεῖρας ἔχεις καὶ σκέλη γαστέρα δ' ἂν ἔχεις. ἦν
 γὰρ ἐκ τῶν μέσων σενότερος. τὸ μέντοι σώμα πρὸς
 τὴν δύναμιν αὐτῷ μᾶλλον ἐλέχθη. καὶ γὰρ ὀπλίτας ἔχων
 ἀγαθὸς καὶ ἵππεὺς, χρημάτων πολλὰκις ἐκ εὐπόρου,
 ταῦτα μὲν ἔν ἐν ταῖς χολαῖς ¹ περὶ τῷ Φιλοποίμενος
 λέγεται.

III. Τῷ δ' ἦθερ τὸ Φιλότιμον ἐκ τῆν παντάπασιν
 Φιλονεκίας κατὰρὸν, ἐδ' ὀργῆς ἀπηλλοτριμένον· ἀλλὰ
 καίπερ Ἐπαμεινώνδῃ βεβλόμενος εἶναι μάχιμα ζήλωντος,
 τὸ δραστήριον καὶ συνετὸν αὐτῷ, καὶ ὑπὸ χρημάτων
 ἀπαθὲς ἰσχυρῶς ἐμιμείτο· τῷ δὲ πρῶτον καὶ βαθεῖ καὶ
 Φιλανθρώπῳ παρὰ τὰς πολιτικὰς διαφορὰς ἐμμένειν ἔ
 δυνάμενος δι' ὀργὴν καὶ Φιλονεκίαν, μᾶλλον ἐδόκει στρα-
 τιωτικῆς, ἢ πολιτικῆς, ἀρετῆς οἰκείος εἶναι. καὶ γὰρ
 ἐκ παίδων εὐθύς ἦν Φιλοστρατιώτης, καὶ τοῖς πρὸς ²
 τῷτο χρησίμοις μαθήμασιν ὑπήκουε πρόθυμος ³, ὀπλο-
 μαχεῖν καὶ ἵππεύειν. ἐπεὶ δὲ καὶ παλαιῶν εὐφυσῶς
 ἐδόκει, καὶ παρεκάλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀθλῆσιν ἐνοιο τῶν
 Φίλων καὶ τῶν ἐπιτρόπων, ἠρώτησεν αὐτὰς, μή τι πρὸς
 τῆν

¹ Xyl. vertit: *in confabulationibus*, id est, eo monente, otiosis & non seriis colloquiis, qualia animi causa instituuntur. Guarin. *per lusum*. Schirach cum Kindio: in den Schulen, annotatque: man pflegte in den griechischen Schulen von den berühmtesten größten Männern Griechenlands denkwürdige Dinge oder witzige Reden der Jugend zu erzählen, theils um ihnen dadurch die vaterländische Geschichte einzuprägen, theils um ihren Verstand zu schärfen und zu nähren, auch ihr Herz durch gute moralische Sentenzen zu bilden. In den höhern Schulen pflegte man über dergleichen Sentenzen Disputirübungen anzustellen.

² V. κατὰ.

³ R. *supr.* ὑπήκουε, πρόθυμος (in adj.) ὀπλ. aut alias censet, servata vulgari distinctione, addendum esse, pono ἵππεύειν, διδασκόμενος.

τὴν στρατιωτικὴν ἀσκησιν ὑπὸ τῆς ἀθλήσεως βλαβήσοιτο. τῶν δὲ Φαμένων ¹, ὅπερ ἦν, ἀθλητικὸν στρατιωτικὸν σῆμα καὶ βίον διαφέρειν ² ταῖς πᾶσι, μάλιστα δὲ δίκαιαν ἐτέραν καὶ ἀσκησιν εἶναι, τῶν μὲν ὕπνω τε πολλῶ καὶ πλησμοναῖς ἐνδελεχέσι, καὶ κινήσεσι τεταγμέναις καὶ ἡσυχίαις αὐξόντων τε καὶ διαφυλαττόντων τὴν ἕξιν, ὑπὸ πάσης ῥοπῆς καὶ παρεμβάσεως τῆ συνήθους, ἀκροσφαλῆ πρὸς ³ μεταβολὴν ἔσαν· τὰ δὲ, πάσης μὲν πλάνης ἔμπειρα καὶ πάσης ἀνωμαλίας προσήκειν ⁴ εἶναι, μάλιστα δὲ φέρειν ῥαδίως μὲν ἔνδειαν εἰδισμένα, ῥαδίως δ' ἀγρυπνίαν· ἀκήσας ὁ Φιλοποίμην, ἔ μόνον αὐτὸς ἔφυγε τὸ πρᾶγμα καὶ κατεγέλασεν, ἀλλὰ καὶ στρατηγῶν ὕπερον, ἀτιμίαις καὶ προπηλακισμοῖς, ὅσον ἦν ἐπ' αὐτῷ, πᾶσαν ἀθλῆσιν ἐξέβαλλεν, ὡς τὰ χρησιμώτατα τῶν σωματίων εἰς τὰς ἀναγκαῖας ἀγῶνας ἀχρησά ποιῆσαν.

IV. Ἀπαλλαγεῖς δὲ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς στρατείαις, ἃς ἐποιῶντο κλυπείας ἔνεκα καὶ λεηλασίας εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβάλλοντες, εἶδισεν αὐτὸν, πρῶτον μὲν ἐνστρατευόντων, ὕπερον ⁵ δ' ἀπερχομένων βαδίζειν. χολῆς δ' ἔσης, ἡ νυνηγῶν διεπόνει τὸ σῶμα, καὶ κατεσκευάζε κἄφον ἄμοα καὶ ῥωμαλέον, ἢ γεωργῶν. ἦν γὰρ ἀγρὸς αὐτῷ καλὸς ἀπὸ σαδίων εἴκοσι τῆς πόλεως. εἰς τῆτον ἐβάδιζε καθ'

Εε 5

ἡμέ-

1 Cohæret cum ἀκήσας, infra seq. R.

2 R. διαφέρειν μὲν γ. π.

3 V. κατά. Id. paulo post γῶν δὲ pro γὰ δὲ, item ἐν πείρῃ pro ἔμπειρα.

4 Ita dedit R. de suo pro vulg. προσήκον. Constructio hæc est: προσήκειν δὲ (sc. Φαμένων) γὰ (scil. σώματα γῶν στρατιωτῶν) εἶναι ἔμπειρα μὲν πλάνης — εἰδισμένα δὲ φέρειν ἔνδειαν δικ. V. ἀνωμαλίαν, προσήκον εἶναι, μάλιστα φέρειν; in Br. ind φέρων.

5 R. mavult ὕπερον.

ἡμέραν μετὰ τὸ ἄρισον, ἢ μετὰ ¹ δεῖπνον, καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ σιβαδίε τῷ τυχόντος, ὥσπερ ἕνατος τῶν ἐργατῶν, ἀνεπαύετο. πρῶτ' δὲ ἀναστὰς καὶ συνεψάμενος ἔργα τοῖς ἀμπελουργῶσιν, ἢ βοηλατῶσιν, αὐτὸς εἰς πόλιν ἀπήει, καὶ περὶ τὰ δημόσια τοῖς Φίλοις καὶ τοῖς ἄρχεσι συνηχολεῖτο. τὰ μὲν ἔν ἐκ τῶν στρατειῶν προσιόντα κατανήλισκεν εἰς ἵππους καὶ ὄπλα καὶ λύσεις αἰχμαλώτων· τὸν δ' οἶκον ἀπὸ τῆς γεωργίας αὐξεν ἐπειράτο, δικαιοτάτῳ τῶν χρηματισμῶν. ἰδὲ τῆτο ποιέμενος παρέργον, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσήκειν οἴόμενος οἰκεῖα κεπήθῃαι τὸν ² ἄλλοτριῶν ἀφεξόμενον. ἠμερᾶτο δὲ λόγων, καὶ συγγράμμασι Φιλοσόφων ἐνετίγχανεν, ἔκ πᾶσιν, ἀλλ' ἀφ' ἧν ἐδόκει πρὸς ἀρετὴν ἀφελεῖσθαι. καὶ τῶν Ὀμηρικῶν, ὅσα πρὸς ἀνδρείαν ἐγείρειν καὶ παροξύνειν ἐνόμιζε τὰς ³ Φαντασίας, τέτοις προσεῖχε. τῶν δ' ἄλλων ἀναγνωσμάτων μάλιστα τοῖς Εὐαγγέλοις τακτικαῖς ἐνεφύετο, καὶ τὰς περὶ Ἀλέξανδρον ἰστορίας κατεῖχε, τὰς λόγους ἐπὶ τὰ πράγματα κατασρέφειν οἴμενος, εἰ μὴ χολῆς ἔνεκα καὶ λαλίας ἀκαρπῆς περαίνοντο ⁴. καὶ γὰρ τῶν τακτικῶν θεωρημάτων, τὰς ἐπὶ τοῖς πινακίοις διαγραφὰς ἑῶν χαίρειν, ἐπὶ τῶν τόπων αὐτῶν ἐλάμβανεν ἔλεγχον καὶ μελέτην ἐποιεῖτο, χωρίων συγκλίνας ⁵, καὶ πεδίων ἀποκοπὰς, καὶ ὅσα περὶ ρεῖθροις ⁶, ἢ τάφροις, ἢ σενωποῖς, πάθῃ καὶ χήματα διασπυμένης καὶ πάλιν συσελλομένης φάλαγγος, ἐπισκοπῶν αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ⁷ ἐν ταῖς ὁδοπορίαις, καὶ τοῖς

¹ Repetunt articulum ἦ δὲ post h. v. Ald. & Junt. omittit Stephan.

² Ita R. dedit de suo pro vulg. ἧν ἄλλ.

³ Sic jam R. ordinavit hunc articulum, qui in vulgatis statim post ὅσα legitur, plane divulsus a suo substantivo.

⁴ Sic R. dedit cum Anon. pro vulg. περαίνοντο.

⁵ V. συγκλίνας.

⁶ Br. mavult παρὰ ρεῖθροις, apud flumina.

⁷ V. κατ' αὐτὸν.

τοῖς μεθ' ἑαυτῶν προβάλλων. ἔοικε γὰρ ἕτος ἀνὴρ πέραι-
τέρω τῆς ἀνάγκης ἐμφιλοκαλῆσαι τοῖς στρατιωτικοῖς, καὶ
τὸν πόλεμον ὡς ποιικιλωτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀρετῆς ἀσπά-
σασθαι, καὶ ὅλας καταφρονεῖν τῶν ἀπολειπομένων ¹, ὡς
ἀπράκτων.

V. Ἦδη δ' αὐτῶν τριάκοντα ἔτη γεγονότος, Κλεο-
μένης, ὁ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, νυκτὸς ἐξαίφνης προσ-
πεσὼν τῇ Μεγάλῃ πόλει, καὶ τὰς Φυλακὰς βιασάμενος,
ἐντὸς παρήλθε καὶ τὴν ἀγορὰν κατέλαβεν. ἐμβοηθῆ-
σας δὲ Φιλοποίμην, τὰς μὲν πολεμικὰς ἐκατίχυσεν ²
ἐξελάσαι, καίπερ ἐρρωμένως καὶ παραβόλως διαγωνισά-
μενος· τὰς δὲ πολίτας τρόπον τινὰ τῆς πόλεως ἐξέ-
κλεψε, προσμαχόμενος τοῖς ἐπιδιώκασιν, καὶ τὸν Κλεο-
μένην περισπῶν ἐφ' ἑαυτὸν, ὡς χαλεπῶς καὶ μόλις
ὑστατος ἀπελθεῖν ἀποβαλὼν τὸν ἵππον, καὶ τραυματίας
γενόμενος. ἐπεὶ δὲ προσέπεμψεν αὐτοῖς ὁ Κλεομένης
εἰς Μεσσήνην ἀπελθεῖν, τὴν τε πόλιν μετὰ τῶν χρημά-
των ἀποδιδᾶς καὶ τὴν χώραν, ἔραν ὁ Φιλοποίμην τὰς
πολίτας ἀσμένως δεχομένους, καὶ σπεύδοντας ἐπανελ-
θεῖν, ἐνέσθη καὶ διεκάλυσε, τῶν λόγων διδάσκων, ὡς ἐκ
ἀποδίδωσι τὴν πόλιν Κλεομένης, προσκίτται δὲ τὰς πο-
λίτας, ἐπὶ τῶν καὶ τὴν πόλιν ἔχειν βεβαιότερον· ἔ-
γὰρ ἔχειν αὐτὸν, ὅπως οἰκίας καὶ τείχη κενὰ φυλάξῃ
καθήμενος, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπ' ἐρημίας ἐκπεσεῖσθαι.
ταῦτα λέγων, τὰς μὲν πολίτας ἀπέτρεψε, τῶν δὲ Κλεο-
μένει πρόφασιν παρέχευε λυμῆνασθαι καὶ καταβαλεῖν τὰ
πλεῖστα τῆς πόλεως, καὶ χρημάτων εὐπορήσαντι μεγά-
λων ἀπελθεῖν.

VI. Ἐπεὶ δ' Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς βοηθῶν ἐπὶ
τὸν Κλεομένην μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐσράτευσε, καὶ τὰς
περὶ

¹ scil. αὐτῶν, qui bellum non frequentarent, castris non in-
teressent. R.

² V. ἐκ ἔχυσεν. Ald. vitiose κατέχυσεν.

περὶ Σελλασίαν ἄρκας καὶ τὰς ἐμβολὰς κατέχοντος αὐτῶ, παρέταξε τὴν δύναμιν, ἐγγύς ἐπιχειρεῖν καὶ βιάζεσθαι διανοόμενος· ἦν μὲν ἐν τοῖς ἰππεῦσι μετὰ τῶν αὐτῶ πολιτῶν τεταγμένος ὁ Φιλοποίμην, καὶ παρατάτας εἶχεν Ἰλλυριῶς, οἷς τὰ λήγοντα τῆς παρατάξεως συνεπέφρακτο, πολλοῖς δὲσι καὶ μαχίμοις. εἶρητο δ' αὐτοῖς ἐφεδρεύσασιν ἡσυχίαν ἔχειν, ἄχρις ἂν ἀπὸ πατέρων κέρως ὑπὸ τῶ βασιλέως ἀρθῆ Φοινικὴ ὑπὲρ σαρίσσης διατεταμένη¹. τῶν δ' ἡγεμόνων τοῖς Ἰλλυριοῖς σπειρωμένων ἐπιβιάζεσθαι τὰς Λαικεδαιμονίους, καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ὥσπερ προσετέτακτο, τὴν ἐφεδρείαν ἐν τάξει διαφυλαττόντων, Εὐκλείδας, ὁ τῶ Κλεομένους ἀδελφός, κηταμαθῶν τὸ γινόμενον διάσπασμα περὶ τὰς πολεμίας, ταχὺ τὰς ἐλαφροτάτας τῶν ψιλῶν περιέπεμψεν ἐξόπιθεν, τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐπιπεσεῖν κελεύσας, καὶ περισπᾶν ἐρήμας τῶν ἰππέων ἀπολελειμμένους. γινομένων δὲ τούτων, καὶ τῶν ψιλῶν τὰς Ἰλλυριῶς περισπώντων καὶ διαταραττόντων, συνιδὼν ὁ Φιλοποίμην ἕ μέγα ὄν ἔργον ἐπιθέσθαι τοῖς ψιλοῖς, καὶ τὸν καιρὸν ὑφηγήμενον τῷτο, πρῶτον μὲν ἐφραζε τοῖς βασιλικοῖς· ὡς δ' ἂν ἐπειθεῖν, ἀλλὰ μαίνεσθαι δοκῶν κατεφρονεῖτο, ἐδέπω μεγάλης, ἐδ' ἀξιοπίστου πρὸς τηλικῷτο στρατήγημα δόξης περὶ αὐτὸν ἔσης, αὐτὸς ἐμβάλλει, συνεπισπασάμενος τὰς πολιτάς. γενομένης δὲ ταραχῆς τὸ πρῶτον, εἶτα Φυγῆς καὶ Φόνου πολλῶ τῶν ψιλῶν, βεβλόμενος ἐτι μᾶλλον ἐπιβῆσαι τὰς βασιλικὰς, καὶ προσμῖξαι κατὰ τὸ τάχος θορυβεμένοις τοῖς πολεμίοις, τὸν μὲν ἵππον ἀφῆκεν, αὐτὸς δὲ πρὸς χωρία σκολιὰ καὶ μετὰ βείθρων καὶ Φαράγγων πεζὸς ἐν ἰππικῷ θύρακι, καὶ σκευῇ βαρυτέρα, χαλεπῶς καὶ ταλαιπώρως ἀμιλλώμενος, διελαύνεται διαμπερὲς ὁμῶ τὰς μηρῶς ἐκατέρως ἐν

¹ Ita cum V. & Junt. R. dedit pro vulg. διατεταγμένη, quod ex Ald. manavit.

ἐν μεσαγκύλῳ ¹, καιρίας μὲν ἔγενομένης, ἰσχυρὰς δὲ τῆς πληγῆς, ὥστε τὴν αἰχμὴν ἐπὶ θάτερα διαῶσαι. τὸ μὲν ἔν πρῶτοχ ἐνχευθεῖς ὡσπερ δεσμῶ, παντάπασιν ἀπόρως εἶχε· τὸ γὰρ ἕναμμα τῆς ἀγκύλης χαλεπὴν ἐποίησε τῷ ἀκοντισμάτος ἀνελκομένε δια τῶν τραυμάτων τὴν πάροδον. ὡς δὲ ὤντων οἱ παρόντες ἄψαθαι, καὶ τῆς μάχης ἀκμὴν ὀξεῖαν ἔχουσης, ἐσφάδαζεν ὑπὸ ² θυμῷ καὶ φιλοτιμίας πρὸς τὸν ἀγῶνα, τῇ παραβάσει καὶ τῇ παραλλάξει τῶν σκελῶν διὰ μέσσε κλάσας τὸ ἀκοντισμα, χωρὶς ἐκέλευσεν ἐλκίσαι τῶν ἀγμάτων ἐνάτερον. ἔτω δ' ἀπαλλαγεῖς, καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἐχώρει διὰ τῶν προμάχων ἐπὶ τὰς πολεμίας, ὥστε πολλὴν προθυμίαν καὶ ζῆλον ἀρετῆς παραχεῖν τοῖς ἀγωνιζομένοις. νικήσας ἔν ὁ Ἀντίγονος, ἀπεπειράτο τῶν Μακεδόνων, ἐρωτῶν, διὰ τί, μὴ κελεύσαντος αὐτῷ, τὸ ἵππικὸν ἐκίνησαν. τῶν δ' ἀπολογουμένων, ὡς παρὰ γνώμην βιάθειεν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, μερικῶς Μεγαλοπολιτικῷ προεμβάλοντος, γελάσας ὁ Ἀντίγονος· Ἐκεῖνο τοῖσιν τὸ μερικάιον, εἶπεν, ἔργον ἡγεμόνος μεγάλε πεποίημεν.

VII. Ἐκ τότε δόξαν ἔχεν, ὡσπερ εἰκός, ὁ Φιλοποίμην. καὶ τῷ μὲν Ἀντιγόνῳ σπαδάσαντος, ἔπαις στρατεύοιτο μετ' αὐτῷ, καὶ δίδοντας ἡγεμονίαν καὶ χρήματα, παρητήσατο, μάλικα τὴν ἑαυτῷ Φύσιν καταμαθῶν πρὸς ³ τὸ ἄρχεσθαι δυσκόλως καὶ χαλεπῶς ἔχεσαν. ἀργεῖν δὲ καὶ χολάζειν ἔβηκόμενος, ἀσκήσεως ἕνεκα καὶ μελέτης τῶν πολεμικῶν εἰς Κρήτην ἐπλευσεν ἐπὶ στρατείαν. κἀκεῖ συχνὸν χρόνον ἐγγυμνασάμενος ἀνδράσι

¹ Ita Xyl. reposuit pro mendoso μεσαγκύλῳ. Omitti voluit praepos. ἐν. Vertit *amentatum telum*, id est, in medio funem habens, quo is tenet, qui librat & ejaculatur. Melanculae quidem teli etiam Gellius meminuit L. X. c. 25.

² V. ἀπό; & paulo post κατὰ pro πρὸς.

³ V. κατὰ.

δράσι μαχίμοις καὶ ποικίλοις μεταχειρίσασθαι πόλεμον, ἔτι δὲ σώφροσι καὶ κενολασμένοις περὶ δίαίταν, ἔκταν ἤλθεν ἔτω λαμπρὸς εἰς τὰς Ἀχαιῶς, ὡς εὐθύς ἱππαρχος ἀποδειχθῆναι. παραλαβὼν δὲ τὰς ἱππεῖς Φαύλοισι μὲν ἱππαρίοις ἐκ τῆ προστυχόντος, ὅτε συμβαίνουτο ¹ στρατεία, προσχρωμένους, αὐτὸς δὲ τὰς πολλὰς τῶν στρατεύων ἀποδιδράσκουλας ², ἑτέρους δὲ πέμποντας ἀνθ' ἑαυτῶν, δεινὴν δ' ἀπειρίαν μετ' ἀτολμίας πάντων ἔσαν, περιορῶντας δὲ ταῦτα τὰς ἄρχοντας αἰεὶ, διὰ τε τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς τὰς ἱππεῖς δύνασθαι, καὶ μάλιστα κυρίως εἶναι τιμῆς καὶ κολάσεως· ἔχ' ὑπεῖξεν, ἰδὲ ἀνῆκεν ³, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις ἐπιῶν, καὶ κατ' ἀνδρα τῶν νέων ἕκασον ἐπὶ τὴν Φιλοτιμίαν συνεξορμῶν, καὶ κολάζων τὰς ἀνάγκης δεομένους, μελέταις τε καὶ πομπαῖς, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμίλλαις χρώμενος, ὅπως πλεῖστοι θεᾶσθαι μέλλοιεν ⁴, ὀλίγω χρόνῳ πᾶσι βῶμην τε θυμαστήν καὶ προθυμίαν παρέστησε. καὶ ὁ μέγιστον ἦν ἐν τοῖς τακτικοῖς, ἔλαφρὸς καὶ ὀξεῖς, πρὸς τε τὰς ⁵ κατ' ἑλαμὸν ἐπιπροφᾶς καὶ περισπασμῶς, καὶ τὰς καθ' ἵππον ἐπιπροφᾶς καὶ κλίσεις ⁶, ἀπειρογάστο καὶ συνειδίδισεν, ὡς ἐνὶ σώματι κινημένῳ καθ' ὄρμην ἐκείσιον εἰσμέναι τὴν ὅλην τῆ συστήματος ἐν ταῖς μεταβολαῖς εὐχέρειαν. συσάσης δὲ τῆς περὶ τὸν Λάρισσον αὐτοῖς ποταμὸν ἰχυρᾶς μάχης πρὸς Αἰτωλῶς καὶ Ἡλείους, ὁ τῶν Ἡλείων

1 R. *supr.* συμβαίνου in *alt.* aut συμβαίνου ἡ *enclitice.*

2 Sic ex *Junt.* dari voluit Br. & dedit R. pro vulg. ἐπιδιδράσκοντες, quod ex *Ald.* manavit.

3 Hanc lectionem e *Junt.* revocavit R. pro vulg. ἀνέικεν. Eandem etiam in *Ald.* lego. *Stephan.* dat ἀνεῖκεν.

4 V. in *Cat.* *Frst.* & Br. μέλλου ἐν. Unde μέλλοιεν ἐν ὀλίγω in nota ed. R. extet, me latet.

5 Ita R. cum V & *Anon.* dedit. In vulg. ὡς ἡ ἡ. Br. coniecit εἰς ἡ. Eidem placuit lectio *Anon.* κατ' ἑλαμὸν ἀποπροφᾶς pro ἐπιπροφᾶς.

6 V. καὶ περισπασμῶς καὶ κλίσεις.

Ἡλείων Ἰππαρχος Δαμόφαντος ἄρμησεν ἐπὶ τὸν Φιλοποίμενα προεξελάσας. δεξάμενος δὲ τὴν ὄρμην ἐκείνος αὐτῆ, καὶ Φθάσας τῷ δόρατι παίει καὶ καταβάλλει τὸν Δαμόφαντον ¹. εὐθὺς δὲ τότε πεσότος, ἔφυγον οἱ πολέμιοι, καὶ λαμπρὸς ἦν ὁ Φιλοποίμη, ὡς ἔτε κατὰ χεῖρα τῶν νέων τινός, ἔτε συνέσει τῶν πρεσβυτέρων ἀπολειπόμενος, ἀλλὰ καὶ μάχεσθαι καὶ στρατηγεῖν ἱκανώτατος.

VIII. Τὸ δὲ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος μὲν Ἄρατος εἰς ἀξίωμα καὶ δύναμιν ἤρεν ἐν ταπεινῷ διεβδύμενος, κατὰ πόλεις συναγαγὼν, καὶ πολιτευσάμενος Ἑλληνικὴν καὶ Φιλάνθρωπον πολιτείαν. ἔπειτα, ὡσπερ ἐν τοῖς ὕδασι ἀρξαμένων ὀλίγων ὑψίσταθαι καὶ μικρῶν σωμάτων, ἤδη τὰ ἐπιβύοντα τοῖς πρώτοις ἐνιχόμενα καὶ περιπίπλοντα πῆξι ἰχυρὰν καὶ σερεότητα ποιεῖ δι' ἀλλήλων, ἔτω τῆς Ἑλλάδος ἀθενῆς καὶ εὐδιαλύτης Φεραμένης κατὰ πόλεις ἐν τῷ τότε χρόνῳ, πρῶτοι ² συσάντες οἱ Ἀχαιοί, καὶ τῶν κύκλῳ πόλεων τὰς μὲν ἐν τῷ βοθηεῖν καὶ συνελευθεῖν ἀπὸ τῶν τυραννίσκων ³ ὑπολαμβάνοντες, τὰς δ' ὁμοιοῖα καὶ πολιτεία καταμιγνύοντες εἰς ἑαυτὰς, ἐν σώμα καὶ μίαν δύναμιν κατασκευάσαι διανοῶντο τὴν Πελοπόννησον. ἀλλ' Ἄρατος μὲν ζῶντος, ἔτι τοῖς Μακεδόνων ὅπλοις ὑπεδύοντο τὰ παλαιά, στραπεύοντες Πτολεμαῖον, εἴτ' αὐτίς Ἀντίγονον καὶ Φίλιππον, ἐν μέσαις ἀναστρεφόμενος ταῖς Ἑλληνικαῖς πράξεσιν. ἐπεὶ δὲ Φιλοποίμη εἰς τὸ πρωτεύειν προήλθεν, ἤδη καὶ ἑαυτὰς ἀξιόμαχοι τοῖς ἰχύσσι πλείστον ⁴

ὄντες

¹ V. τὸν Δαμόφαντον. Miror, quod h. l. Schirach pariter Demorbanus usurpet, cum antea Demorbanus dixerit.

² Sic R. de suo dedit pro vulg. πρῶτον.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. Τυραννικῶν, pro quo Br. voluit Τυραννίδων. ὑπολαμβάνοντες, eodem docente, est h. l. sibi obstrinqueere, ad se agglutiuare, suscipere ulnis quasi, aut horpicio fovere.

⁴ V. πλείον. Id. l. seq. προσασίας pro προσάταις.

ὄντες, ἐπαύσαντο χρώμενοι προσάταις ἐπεισάκῃσι. Ἄρα-
τος μὲν γὰρ, ἀργότερος εἶναι δοκῶν πρὸς τὰς πολεμι-
κὰς ἀγῶνας, ὁμιλία καὶ πραότητι καὶ Φιλίαις βασιλι-
καῖς τὰ πλεῖστα κατειργάσατο τῶν πραγμάτων, ὡς ἐν
τοῖς περὶ ἐκεῖνος γέγραπται. Φιλοποίμην δ' ἀγαθὸς πο-
λεμιστὴς ὢν, καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἐνεργὸς, ἔτι δ' εὐτυ-
χῆς καὶ καταρθωτικὸς εὐθὺς ἐν τοῖς πρώταις γενόμενος ἰ-
μάχαις, ἅμα τῇ δυνάμει τὸ Φρόνημα τῶν Ἀχαιῶν ἠΐξη-
σε, νικήων ἐπιθύετων μετ' αὐτῶ, καὶ κατευτυχεῖν ἐν τοῖς
πλείστοις ἀγῶσι.

ΙΧ. Πρώτου μὲν ἔν τὰ περὶ τὰς τάξεις καὶ τὰς
ὄπλισμὸς Φαύλως ἔχοντα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐκήνησεν. ἐχρῶν-
το γὰρ θυρεοῖς μὲν εὐπετέσι ² διὰ λεπτότητα, καὶ σε-
νωτέροις τῶ περιεβλάθειν τὰ σώματα, δόρασι δὲ μικροτέ-
ροις πολὺ τῶν σαρισσῶν· καὶ διὰ τῆτο πληῖλαι καὶ
μάχιμοι πόρρωθεν ἦσαν ὑπὸ καθότῃτος, προσμίζαντες
δὲ τοῖς πολεμίοις, ἔλαττον εἶχον. εἶδος δὲ τάξεως [καὶ
ἐχρήματος ³ εἰς σπεῖραν ἐκ ἧν σύνηδες. Φάλαγγι δὲ
χρώμενοι μήτε προβολὴν ἐχέσῃ, μήτε συνασπισμὸν, ὡς
ἢ Μακεδόνων, ἐξεδίβοντο καὶ διεσπῶντο. ταῦ-
τα ὁ Φιλοποίμην διδάξας ⁴, ἐπειπεν αὐτὸς ἀντὶ μὲν θυ-
ρεῶ καὶ δόρατος ἀσπίδα λαβεῖν καὶ σάρισσαν, κρήνησι
δὲ καὶ θύραξι καὶ περικνημῖσι πεφραγμένους, μόνιμον
καὶ βεβηκυῖαν ἀντὶ δρομικῆς καὶ πελτασικῆς μάχης ἀσκεῖν.
πέισας ⁵ δὲ καθοπλίσαθαι τὰς ἐν ἡλικίᾳ, πρῶτον μὲν
ἐπῆρε

1 Ita voluit dari Br. & dedit R. pro vulg. *γενόμεναις*. Quod si retineatur, subaudiendum est αὐτῶ.

2 V. εὐτελείσι.

3 Voces has uncis R. inclusit, nulla subjuncta ratione. Mihi quidem non prorsus otiosae videntur, sed explicationem involventes cum seq. *εἰς σπεῖραν* nominis, quo forsan τάξις ista insignita fuit specialiter, & quod nunc excidit. V. dat *εἰς σπεῖραν*.

4 Ita R. cum V. dedit pro vulg. *διατάξαις*.

5 R. *supr. πέισας δὲ ἔτω καθοπλ.*

ἐπῆρε θάρρειν, ὡς ἀμάχως γεγυότας· ἔπειτα τὰς τρυ-
 Φὰς αὐτῶν καὶ τὰς πολυτελείας ἄριστα μετεκόσμησεν ¹.
 ἀφελεῖν γὰρ ἐκ ἦν παντάπασιν ἐκ πολλῶν νοσούντων τῶν
 κενόν καὶ μάταιον ζῆλον, ἐδῆτας ἀγαπῶντων περιτλῆς,
 τραυμάς τε-βαπτομένων ἀλαργεῖς, καὶ περὶ δεῖπνα φι-
 λοτιμημένων καὶ τραπέζας. ὁ δ' ἀρχάμενος ἐντρέπειν
 ἀπὸ τῶν ἐκ ἀναγκαίων ἐπὶ τὰ χρήσιμα καὶ καλὰ τὴν
 Φιλοκοσμίαν, ταχὺ πάντας ἔπεισε καὶ παρώρμησε, τὰς
 κατ' ἡμέραν περὶ σῶμα δαπάνας κολύσαντας ², ἐν ταῖς
 ἐρατιωτικαῖς καὶ πολεμικαῖς παρασκευαῖς διαπρεπεῖς
 ὁρᾶσθαι καὶ κενοσμημένους. ἦν ἔν ἰδεῖν τὰ μὲν ἐργασή-
 ρια μετὰ κατακοπτομένων κυλίκων ³ καὶ θηριλευίων,
 χρυσαμένων δὲ θυράκων, καὶ καταργυρωμένων θυρεῶν ⁴
 καὶ χαλιῶν· τὰ δὲ σάδια πύλων δαμαζομένων, καὶ
 γεανίσκων ὀπλομαχόντων. ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῶν γυ-
 ναικῶν κράνη καὶ πτερὰ ⁵ βαφαῖς κοσμημένα, καὶ χιτῶ-
 νων ἰππικῶν καὶ ἐρατιωτικῶν χλαμύδων διηρηθισμένων.
 ἢ δ' ὄψις αὕτη τὸ θάρσος αὐξέσσει, καὶ παρακαλεῖσθαι
 σὴν ὀρυμνῆν, ἐποίει ⁶ Φιλοπαράβολον καὶ πρόθυμον ἐπὶ
 πρὸς κινδύνους. ἡ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἔλλοις θεάμασι πολυ-
 τέλεια τρυφήν ἐπάγεται, καὶ μαλακίαν ἐνδίδωσι τοῖς
 χρωμένοις ⁷, ὡς περὶ ὑπὸ νυγμῶν καὶ γαργαλισμῶν τῆς
 μίδθσεως συνεπιπλώσεως τὴν διάνοιαν· ἢ δ' εἰς τὰ τοι-
 αῦτα ῥάννυσσι καὶ μεγαλύνει τὸν θυμόν· ὡς περὶ Ὀμη-
 ρος ἐποίησε τὸν Ἀχιλλεῖα, τῶν καινῶν ⁸ ὅπλων παρατε-
 θέν-

¹ V. κατεκόσμησεν.

² Sic R. cum Anon. dedit pro νυγ. κωλύσαντες.

³ V. κόλων, Cat. l. v. Frft.

⁴ R. quaerit, num ἀσπίδων, ob praemissā?

⁵ In Junt. & Ald. est παρά, vitiose. R. Ad seq. χιτῶνων
 interponendum esse idem suspicatur σωρῆς, scil. ἦν ἰδεῖν.

⁶ Br. maluit ἐνεποίησεν.

⁷ Dacer. legit ὀρωμένοις.

⁸ Junt. καινῶν; & lin. seq. Φενγόμενον pro Φλεγόμενον.

θέντων ἐγγύς, ὑπὸ τῆς ἔψευς οἶον ὀργῶντα καὶ Φλεγόμενον πρὸς τὴν δι' αὐτῶν ἐνέργειαν. ἔτω δὲ κοσμήσας τὰς νέες, ἐγύμναζε καὶ διεπύνει, ταῖς κινήσει προθύμως ὑπακούσας καὶ Φιλοτίμως. καὶ γὰρ ἡ τάξις θαυμαστῶς ἠγαπᾶτο, ἄδραυστόν τι λαμβάνειν πύκνικα δοκῆσα, καὶ τὰ ὄπλα τοῖς σώμασιν ἐγένετο χειροῦδη καὶ κῆφα, μετ' ἠδονῆς διὰ λαμπρότητα καὶ κῆλος ἀπλορένων καὶ Φορένων, ἐναγωνισαθαὶ τε βελομένων ¹, καὶ διακριθῆναι τάχιστα πρὸς τὰς πολεμίας.

X. Ἦν δὲ τότε τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ πρὸς Μαχανίδαν πόλεμος, τὸν ² Λακεδαιμονίων τύραννον, ἀπὸ πολλῆς καὶ μεγάλης δυνάμεως ἐπιβελεύοντα πᾶσι Πελοποννησίοις. ὡς ἔν εἰς τὴν Μαντινείαν ἐμβεβληκῶς ἀπηγγέλθη, κατὰ τάχος ὁ Φιλοποίμην ἐξήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπ' αὐτόν. ἐγγύς δὲ τῆς πόλεως παρετάξατο, πολλοῖς μὲν ξένοις ἐκότεροι, πάσαις δὲ ὁμῶς τι ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσι. Ἰγενομένα δὲ τῶν ἀγῶνος ἐν χερσὶν, ὁ Μαχανίδας τοῖς ξένοις ³ τὰς τῶν Ἀχαιῶν προτεταγμένους ἀκούσας καὶ Ταραντίνας τρεψάμενος, ἀντὶ τῆ χωρεῖν εὐδὺς ἐπὶ τὰς μαχομένους, καὶ παραρρήγνυται τὸ συνεσηκός, ἐξέπεσε δῶκων, καὶ παρήλαξε ⁴ τὴν Φάλαγγα τῶν Ἀχαιῶν ἐν τάξει μενούων. ὁ δὲ Φιλοποίμην, τηλικῶτα πλίσματος ἐν ἀρχῇ γενομένης, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπολωλέναι κομιδῇ καὶ διεφθάρθαι δοκέντων, τῆτο μὲν ὁμως προσεποιεῖτο παρορᾶν, καὶ μὴδὲν ἠγεῖσθαι δεινόν. κατιδὼν δὲ τὰς πολεμίας, ὅσον ἡμάρτανον ἐν τῇ διώξει ⁵, τῆς Φάλαγγος ἀπορρήγνυμένης, καὶ κενὴν χώραν δίδούσας, ἐν ἀπήνησεν, ἐδ' ἐνέση Φερομένοις αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Φεύγουσας, ἀλλ' ἐάσας

παρ-

1 V. ἡ βελομένης. Junt. & Ald. pro ἡ dat ἡ.

2 Hunc artic. dedit R. de suo. Vulgo τῶν Λακεδ.

3 id est τοῖς ἑαυτῶ ξένοις. R.

4 Anon. παρήλασε.

5 Teste H. Steph. in quibusdam est ἡ δέξαι.

παρελθεῖν, καὶ διάσπασμα ποιῆσαι ¹ μέγα, πρὸς τὰς ὀπλίτας εὐθὺς ἤγε τῶν Λακεδαιμονίων, ὁρῶν τὴν Φάλαγγα γυμνὴν ἀπολελειμμένην· καὶ κατὰ κέρας παραδραμῶν ἐνέβαλε, μὴτ' ἀρχοῦλος αὐτοῖς παρόλος, μὴτε μάχεσθαι προσδεχομένοις. νικᾶν γὰρ ἠγᾶντο καὶ κρατεῖν παντάπασιν, διώκουσα τὸν Μαχανίδαυ ὁρῶντες. ὠσάμενος δὲ τέττας Φόνω πολλῶ (λέγουσιν γὰρ ὑπὲρ τὰς τετρακισχίλις ἀποθανεῖν· ἄρμησεν ἐπὶ τὸν Μαχανίδαυ, ἐκ τῆς διώξεως ἀνασρέφουσα μετὰ τῶν ξένων. τάφρω δὲ μεγάλης καὶ βαθείας ἐν μέσῳ διειργάσης, παρεξήλαυνον ἀλλήλοις ἐκατέρωθεν· ὁ μὲν διαβῆναι καὶ φυγεῖν ², ὁ δὲ τέτο κωλύσαι βεβλόμενος. ἦν δ' ὄψις ἔχῳ ὡς στρατηγῶν μαχομένων, ἀλλ' ὡσπερ θηρίῳ ³ πρὸς ἀλιήν ὑπ' ἀνάγκης τρεπομένῳ δεινῶ κυνηγέτε τῷ Φιλοποίμενος συνεστῶτος. ἔνθα ὁ μὲν ἵππος τῷ τυράννῳ, βωμαλέος ὦν καὶ θυμοειδῆς καὶ τοῖς μύωφιν αἰμαχθεὶς ἐκατέρωθεν, ἐπετόλμησε τῇ διαβάσει, καὶ προσβαλὼν ⁴ τῇ τάφρῳ τὸ σῆθος, ἐβιάζετο τοῖς προσθίοις πέραν ἐρείσασθαι ⁵ σκέλεσιν. ἐν δὲ τέτῳ Σιμμίας καὶ Πολύαινος, οἵπερ αἰεὶ τῷ Φιλοποίμενι παρήσαν μαχομένῳ καὶ συνήσπιζον, ὁμᾶ προσήλαυνον ἀμφοτέροι, τὰς αἰχμὰς κλίναντες ἐναντίας. Φθάνει δ' αὐτὰς ὁ Φιλοποίμην ἀπαντήσας τῷ Μαχανίδαυ, καὶ τὸν ἵππον αὐτῷ μετεωρίζοντα τὴν κεφαλὴν πρὸ τῷ σώματος ὁρῶν, μικρὸν ἐνέκλινε τὸν ἴδιον, καὶ διαλαβὼν τὸ ξυσθόν, ἐκ χειρὸς ὠθεῖ, καὶ περιτρέπει τὸν ἄνδρα συνεπερείσας. τέτ' ἔχων

F f 2

ἔχων

¹ Ita cum Junt. & Ald. legi voluit Br. & dedit R. pro vulg. ποιήσας.

² V. διαφυγήναι. Cat. l. v. Frft.

³ In hoc casu cum seq. τρεπομένῳ dedit R. de suo pro vulg. κυρίων & τρεπομένων — erat spectaculum venatoris cum bellua congressi ad necessitatem sui defendendi conversa. Pro seq. συνεστῶτος Br. maluit ἐνεστῶτος, instante.

⁴ V. καταβιβλῶν.

⁵ R. mavult ἀνερείσασθαι, nitendo sese sursum attollere.

ἔχων τὸ ἄγλημα χαλκῆς ἐν Δελφοῖς ἔσηκεν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, θαυμασάντων μάλιστα καὶ τὴν πράξιν αὐτῆ καὶ τὴν στρατηγίαν ¹ ἐκελευν.

XI. Λέγεται δὲ, τῆς τῶν Νεμείων πανηγύρεως συνεώσεως ², στρατηγῶν τὸν Φιλοποίμενα τὸ δεύτερον, καὶ νενικητότα μὲν ἐ πάλαι τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, τότε δὲ ³ χολῆν ἄγουσα διὰ τὴν ἑορτὴν, πρῶτον μὲν ἐπίδειξαι τοῖς Ἑλλῆσι κεκοσμημένην τὴν Φάλαγγα, καὶ κινεμένην, ὡσπερ εἶδισο, τὰς ταυλικὰς ῥυθμὰς μετὰ τάχως καὶ ῥώμης· ἔπειτα, κισαρῶδων ἀγωνιζομένων, εἰς τὸ θέατρον παρελθεῖν, ἔχουσα τὰς νεανίσκους ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς χλαμύσι, καὶ τοῖς Φοινοῖς ὑποδύταις, ἀκμάζουσας τε τοῖς σώμασιν ἄπαντας καὶ ταῖς ἡλικίαις παραλλήλους, αἰδῶ δὲ πολλὴν πρὸς τὸν ἀρχοῦσα καὶ φρόνημα νεανικὸν ὑποφαίνουσας, ἐν πολλῶν καὶ κελῶν ἀγώνων. ἄρτι δ' αὐτῶν εἰσελθόντων κατὰ τύχην Πυλάδην τὸν κισαρῶδων ἄδουσα τὰς Τιμοθέε Πέρσας ἐνάρξασθαι.

Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχω μέγαν Ἑλλάδι κόσμον. ἅμα δὲ τῇ λαμπρότητι τῆς Φωνῆς τῆ περὶ τὴν ποιήσιν ἔθηκε συμπρέψαντος, ἐπίβλεψιν γενέσθαι τῆ θεάτρῳ πανταχόθεν εἰς τὸν Φιλοποίμενα, καὶ κρότον μετὰ χαρᾶς, τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν ἀξίωμα ταῖς ἐλπίσιν ἀναλαμβάνοντων, καὶ τῆ ⁴ τότε φρονήματος ἔγγισα τῶ θάρρειν γενομένων.

XII. Παρὰ ⁵ δὲ τὰς μάχας καὶ τὰς κινδύνους, ὡσπερ οἱ πῶλοι τὰς συνήθεις ἐπιβάτας ποθεύεις, ἐὰν ἄλλοι

¹ Artem, prudentiam, sollertiam Imperatoriam, qua cursum & exitum illius proelii moderatus est. R.

² Br. maluit ἐνεώσεσι. Sic Guarinus: instante Nemeorum celebritate.

³ Junt. τότε δὴ, cum Ald. — Steph. δδ.

⁴ R. sup. καὶ ἐν τῇ τότε φρ. In seq. V. τὸ θεῖον. pro τῷ θ.

⁵ V. περὶ.

ἄλλον Φέρωσι, πύρουλοι καὶ ξενοπαθῶσιν· ἕτως ἡ δύναμις τῶν Ἀχαιῶν ἑτέρη στρατηγῶν ἡθύμει, καὶ πρὸς ἐπεινον ἐπάπλαινε, καὶ μόνον ὀφθέντος, εὐθύς ὄρθη καὶ δραστήριος ἦν διὰ τὸ θαρρεῖν· ἄτε δὴ καὶ τὰς ἐναντίας αἰδανομένη¹ πρὸς ἓνα τῶν τῶν στρατηγῶν ἀντιβλέπειν ἔδυναμένως, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν αὐτῆ καὶ τῆνομα² δεδομότηας. ὡς ἦν Φανερόν ἐξ ἂν ἔπρασσον. Φίλιππος μὲν γὰρ, ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, οἶόμενος, ἂν ἐκποδῶν ὁ Φιλοποίμην γένηται, πάλιν ὑποπλήξεν αὐτῷ τὰς Ἀχαιῆς, ἔπεμψεν εἰς Ἄργος κρύφα τὰς ἀναίρησούσας αὐτόν. ἐπιγνωθεῖσης δὲ τῆς ἐπιβληῆς, παντάπασιν ἐξεμισήθη καὶ διεβλήθη πρὸς τὰς Ἑλλήνας. Βοιωτοὶ δὲ πολιορκεῦντες Μέγαρα, καὶ λήψεθαι ταχέως ἐλπίζουτες, ἐξαίφνης λόγῳ προσπεσόντος αὐτοῖς, ὅς ἐκ ἦν ἀληθῆς, Φιλοποίμενα βοηθῶντα τοῖς πολιορκουμένοις ἐγγὺς εἶναι, τὰς κλίμακας ἀφέντες ἤδη προσερηρισμένους τοῖς τείχεσιν, ὥχοντο Φεύγοντες. Νάβιδος δὲ, τῆ μετὰ Μαχανίδαυ τυραννῶντος Λακεδαιμονίων, Μεσσηνίην ἀφνω καταλαβόντος, ἐτύγχανε μὲν ἰδιώτης ὢν τότε ὁ Φιλοποίμην, καὶ δυνάμειως ἐδεμῖας κύριος· ἐπεὶ δὲ τὸν στρατηγῶνα τῶν Ἀχαιῶν Λύσιππον ἐκ ἐπειθε βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, ἀπολωλέναι κομιδῆ φάσκοντα τὴν πόλιν, ἔνδον γεγονότων τῶν πολεμίων, αὐτὸς ἐβοήθει, τὰς ἑαυτῆ πελάτας³ ἀναλαβῶν, ἕτε νόμον, ἕτε χειροτονίαν περιμείναντας, ἀλλ' ὡς διαπαντὸς ἐρ-

F f 3

χοντι

¹ Ita cum Anon. dedit R. pro vulg. αἰδανόμενοι, licet eum hand fugere testatur, quo colore illini & obumbrari possit hoc partic. in nom. pl. cum vocabulo δύναμις, copias militares significante, copulatum.

² Ipsum adeo merum nomen ejus, umbramque solam gloriae metuentes, primum καὶ h. l. non ἔσ' significat, sed adeo. R.

³ Sic R. de suo dedit, pro vulg. πολίτας. Potuisse etiam dari ὀπλίτας, addit. Saltim πολίτας & ὀπλίτας saepius inter se mutantur.

χοντι τῷ κρείττονι κατὰ Φύσιν ἐπομένους. ἤδη δ' αὐτῷ πλησίον ὄντος, ἀκίσσας ὁ Νάβις ¹ ἐχ' ὑπέστη, καίπερ ἐν τῇ πόλει στρατοπεδεύων, ἀλλ' ὑπεκδύς διὰ πυλῶν ἐτέρων, κατὰ τάχος ἀπήγαγε τὴν δύναμιν, εὐτυχίᾳ χρήσασθαι δοκῶν, εἰ διαφύγοι καὶ διέφυγε, Μεσσήνη δ' ἠλευθέρωτο.

XIII. Ταῦτα μὲν ἔν τὰ ² καλὰ τῷ Φιλοποίμενος. ἢ δ' εἰς Κρήτην αὖθις ἀποδημία, Γορτυνίων δεηθέντων, ὡς χρήσαιντο πολεμέμενοι στρατηγῶ, διαβολὴν ἔχεν, ὅτι, τῆς πατρίδος αὐτῷ πολεμημένης ὑπὸ Νάβιδος, ἀπῆν Φυγομαχῶν, ἢ Φιλοτιμέμενος ἀκαίρως πρὸς ἐτέρας. καίτοι συντόμως ἔτως ἐπολεμήθησαν Μεγαλοπολίται κατὰ τὸν χρόνον ἐπεινον, ὡσε τοῖς μὲν τείχεσιν ἐνοικεῖν, σπεῖρειν δὲ τὰς σενωπὰς, περικεκομμένης τῆς χώρας, καὶ τῶν πολεμίων χειρὸν ἐν ταῖς πύλαις στρατοπεδεύοντων. ὁ δὲ Κρησὶ πολεμῶν τηνικαῦτα, καὶ στρατηγῶν διαπόνητος, ἐγκλήματα παρεῖχε καθ' ἑαυτῷ τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἀποδιδράσκων τὸν οἶκοι πόλεμον. ἦσαν δὲ τινες οἱ λέγοντες, ἐτέρας τῶν Ἀχαιῶν ἡρημένων ἀρχοντας, ἰδιώτην ὄντα τὸν Φιλοποίμενα, χρῆσαι τὴν ἑαυτῷ χολὴν ἐφ' ἡγεμονίᾳ δεηθεῖσι τοῖς Γορτυνίοις. ἦν γὰρ ἀλλότριος χολῆς, καθάπερ ἄλλο τι χρῆμα ³, τὴν στρατηγικὴν καὶ πολεμικὴν ἀρετὴν ἔχειν διαπαντὸς ἐν χρήσει καὶ τριβῇ βελόμενος. ὡς καὶ τὸ περὶ Πτολεμαῖς ποτὲ ζηθέν ⁴ τῷ βασιλέως ἀπεδήλωσεν. ἐπεινον γὰρ ἐγκωμιαζόντων τινῶν, ὡς εὖ μὲν ἐξασκῶντα τὸ εἶμα καθ' ἡμέραν, εὖ δὲ ψυμνάζοντα καὶ Φιλοπόνως διὰ τῶν ὅπλων

τὸ

¹ V. ἀκίσσας Ὀνάβις. Sic ille codex ubique locorum hoc nomen exhibet auctoritatem Juntinae, ut R. monet, referens, in qua ubique legitur Ὀνάβις, Ὀνάβιδος, & similia.

² Articulum hunc omittunt Junt. & Ald. — Steph. eum dat.

³ Teste H. Steph. etiam legitur κτῆμα, & sic V.

⁴ V. ἐζηθέντι. In not. R. ed. extat: V. ὡς καὶ γῶ — ἐζηθέντι, quanquam de γῶ neque in Lond, neque in Fift. quicquam annotatum est.

τὸ σῶμα· Καὶ τίς ἂν, ἔφη, βασιλέα θαυμάσειεν, ἐν
 τῷ τῆς ἡλικίας μὴ ἐπιδεικνύμενον, ἀλλὰ μελετῶντα¹ ;
 χαλεπῶς δ' ἔνιοι Μεγαλοπολίται Φέρουτες ἐπὶ τῷ τῷ,
 καὶ προδεδοῦμαι νομίζουτες, ἐπεχείρησαν ἀποξεῦν αὐ-
 τόν· οἱ δ' Ἀχαιοὶ διεκάλυσαν, Ἀρισταίνετον² πέμ-
 ψαντες εἰς Μεγάλην πόλιν στρατηγόν. ὅς, καίπερ ὦν
 διάφορος τῷ Φιλοποίμηνι περὶ τὴν πολιτείαν, ἐκ εἵασε
 τελεθῆναι τὴν καταδίηνην. ἐκ δὲ τῷ τῷ, παροράμενος
 ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὁ Φιλοποίμην, ἀπέσθησε πολλὰς τῶν
 περιοικίδων κωμῶν, λέγειν διδάξας, ὡς ἔ συνετέλεον,
 ἔδ' ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἐκείνων. καὶ λεγέσαις ταῦτα Φανε-
 ρῶς συνηγωνίσαστο, καὶ συγκατεσάσιασε τὴν πόλιν ἐπὶ
 τῶν Ἀχαιῶν. ταῦτα μὲν ἔν ὕστερον. ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ
 συνεπολέμει τοῖς Γορτυνίοις, ἔχ, ὡς Πελοποννήσιος
 ἀνὴρ καὶ Ἀρκὰς, ἀπλῆν τινα καὶ γενναῖον πόλεμον, ἀλ-
 λὰ τὸ Κρητικὸν ἦθος ἐνδύς, καὶ τοῖς ἐκείνων σοφίσμα-
 σι καὶ δόλοισι, κλωπεταίαις τε καὶ λοχισμοῖς χρώμενος ἐπ'
 αὐτὰς, ταχὺ παῖδας ἀπέδειξεν ἀνόητα καὶ κενὰ πρὸς ἐμ-
 πειρίαν ἀληθινήν πανουργήντας.

XIV. Ἐπὶ τέτοις δὲ θαυμαθεῖς καὶ λαμπρὸς³
 περὶ τῶν ἐκεῖ πράξεων ἀνακομιθεῖς εἰς Πελοπόννησον,
 εὔρε τον μὲν Φίλιππον ὑπὸ τῷ Τίτῃ καταπεπολεμημέ-
 νον, τὸν δὲ Νάβιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων
 πολεμήμενον. ἐφ' ὃν εὐθὺς αἰρεθεῖς ἀρχων, καὶ ναυ-
 μαχία παραβαλόμενος⁴, τὸ τῷ Ἐπαμεινώνδε παθεῖν
 ἔδοξε, πολὺ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης ἀφαι-
 ρεθεῖς⁵, ἐν τῇ θαλάσῃ κάκιον ἀγωνισάμενος. πλην

F f 4

'Επα-

1 Metaphora sumta ab oratoribus & poetis. Xyl.

2 V. Ἀρισταῖον. Guarin. Aristaeum. Xyl. monente, idem esse videtur, qui Liv. l. 32. & 34. legitur Aristhenus & Aristaeus.

3 R. ita de suo dedit pro vulg. λαμπρῶς. Pro seq. περι Br. leg. censuit παρὰ.

4 Ita in aor. 2. dedit R. Vulgo in praef.

5 deest haec vox Iuntinae.

Ἐπαμεινώνδαν μὲν ἔνιοι λέγουσιν, οὐκ ἔντα γεῦσαι τῶν
κατὰ θάλασσαν ὠφελειῶν τὰς πολίτας, ὅπως αὐτῷ ¹
μὴ λάθωσιν ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν, κατὰ Πλάτωνα,
ναῦται γενόμενοι, καὶ διαφθαρέντες, ἄπρακτον ² ἐν τῆς
Ἀσίας καὶ τῶν νήσων ἀπελθεῖν ἐκείως. Φιλοπολίμην
δὲ τὴν ἐν τοῖς πεζοῖς ἐπισήμην καὶ διὰ θαλάττης ἀρκέ-
σειν αὐτῷ πρὸς ³ τὸ καλῶς ἀγωνίσασθαι πεπεισμένος,
ἔγνω τὴν ἀσκησιν, ἡλικίον μέρος ἐστὶ ⁴ τῆς ἀρετῆς, καὶ
πόσην ἐπὶ πάντα τοῖς ἐπιθεῖσι δύναμιν προστιθήσιν. ⁵
γὰρ μόνον ἐν τῇ ναυμαχίᾳ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἔλαττον
ἔχεν, ἀλλὰ καὶ ναῦν τινα, παλαιὰν μὲν, ἐνδοξον δὲ ⁵
δι' ἐτῶν τεσσαράκοντα κατασπάσας ἐπλήρωσεν. ὥστε μὴ ⁶
σεγῆσης, κινδυνεῦσαι τὰς πολίτας ⁷. πρὸς ταῦτα γι-
νώσκων καταφρονῆντας αὐτῆ τὰς πολεμίας, ὡς παντά-
πασιν πεφευγότες ἐν τῆς θαλάττης, καὶ πολιορκηθέντας
ὑπερηφάνως τὸ Γύθειον, εὐθύς ἐπέπλευσεν αὐτοῖς, ⁸
προσδοκῶσιν, ἀλλ' ἐκλελυμένοις διὰ τὴν νύκην. καὶ
νυκτὸς ἐκβιβάσας ⁸ τὰς στρατιώτας, καὶ προσαγαγὼν,
πῦρ

¹ Br. maluit αὐτοῖς scil. πολῖται. R. autem tuetur αὐτῷ, addens, exquisitae esse elegantiae, quam cave ne deleas aut obliteres. Cohæret non cum λάθωσι, sed cum γενόμενοι.

² Vulgo datur ἄπρακτοι. Pro quo Br. dari voluit ἀπράκτως cum Dacer. aut ἄπρακτον cum Anon. Posterius, ut lectionem Junt. & Ald. dedit R. Cohæret cum Ἐπαμειν. λεγα. ajunt Epamiuondam — rebus infectis domum redisse.

³ V. κατὰ.

⁴ Junt. & Ald. ἐπὶ.

⁵ Melius sic strui orationem, R. monet, ἐνδοξον μὲν, παλαιὰν δὲ, δι' ἐτῶν 7. post annum quadragesimum, a quo desierat illa navis usurpari.

⁶ Junt. ὥστε γι μὴ.

⁷ R. quaerit, num ἐμπλέοντας? Pro seq. πρὸς V. κατὰ.

⁸ V. ἐκβιβάσας. In vulg. paulo post haec datur interpunctio: προσαγαγὼν πῦρ, & cum adduxisset ignem, vel faces, ἐνῆκε, immisit eum, injecit eas castris hostium. R. correxit,

πῦρ ἐνήκε ταῖς σιηναῖς, καὶ τὸ στρατόπεδον κατέκαυσε, καὶ πολλὰς διέφθειρεν. ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις, καθ' ὁδὸν ἐν δυσχωραῖς τισὶν ἔφνω τῷ Νάβιδος ἐπιφανέντος αὐτῶ, καὶ Φοβήσαντος τὰς Ἀχαιῶς, ἀνέλπισον ἠγαμέμνης τὴν σωτηρίαν ἐν τόπων χαλεπῶν καὶ γεγυμένων ἱ υποχειρίων ταῖς πολεμίοις, ὀλίγον χρόνον ἐπιστὰς, καὶ περιλαβὼν ὄψει τὴν τῷ χωρὶς φύσιν, ἐπέδειξε τὴν τακτικὴν τῶν ἄκρων τῆς πολεμικῆς τέχνης ² ἔσαν. ἔτω μικρὰ κινήσας τὴν ἑαυτῷ Φάλαγγα, καὶ πρὸς τὰ παρόντα μεταρμόσας, ἀθροῦσας καὶ βραδίως διεκρέσατο τὴν ἀπορίαν, καὶ προσβαλὼν τοῖς πολεμίοις, τροπὴν ἰχυρὰν ἐποίησεν. ἐπεὶ δ' ἔπρὸς τὴν πόλιν ἑώρα Φεύγουσας, ἀλλὰ τῆς χώρας ἄλλον ἄλλῃ διασπειρόμενον, ὑλώδης δὲ καὶ περιβενος ἦν πᾶσα καὶ δύσιππος ὑπὸ βείθρων καὶ Φαράγγων, τὴν μὲν δίωξιν ἐπέχε, καὶ κατεστρατοπέδευσε ἐν Φωτὸς ὄβος. τεκμαιρόμενος δὲ τὰς πολεμίας ἐκ τῆς Φυγῆς καθ' ἓνα καὶ δύο πρὸς τὴν πόλιν ὑπάξειν σιοταίεας, ἐλλοχίζει τοῖς περὶ τὸ ἄστυ βείθροις καὶ λόφοις πολλὰς ἔχοντας ἐγχειρίδια τῶν Ἀχαιῶν. ἐνταῦθα πλείετας ἀποθανεῖν συνέβη τῶν τῷ Νάβιδος. ἄτε γὰρ ἐκ ἀτρύαν ποιέμενοι τὴν ἀναχώρησιν, ἀλλ' ὡς ἐκάστοις αἱ Φυγαὶ ³ συνετύγχανον, ὥσπερ ὄρνιθες ἡλίσκου]ο περὶ τὴν πόλιν, εἰς τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας κατὰίρου]ες.

XV. Ἐπὶ τέτοις ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἐμπρεπῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς θεάτροις, Φιλότη-

Ff 5

μον

fic interpungens : προσαγαγὼν (sc. aut γὰρ στρατιώτας, aut ἑαυτὸν) admoto proxime exercitu ad castra hostium, aut ad ea cum accessisset, πῦρ ἐνήκε, ignes iis immisit.

1 R. subaudiri vult αὐτῶν, cum inconvenientius ad τόπων referatur.

2 Sic R. dedit de suo. Vulg. τέχνης. Lin. seq. V. κατὰ pro πρὸς.

3 R. quaerit, num ἴσχανε, an ἀφορμαὶ?

μον ὄντα τὸν Τίτου ἡσυχῇ παρελύπει. καὶ γὰρ ὡς Ῥωμαίων ὑπάτος, ἀνδρὸς Ἀρκάδος ἤξειε θαυμαζέσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβάλλειν ἢ παρὰ μικρὸν ἠγεῖτο, δι' ἐνὸς κηρύγματος ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα, ὅση Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσιν ἐδέλευσεν. ἐν δὲ τέττα καταλύεται μὲν ὁ Τίτος τῷ Νάβιδι τὸν πόλεμον, ἀποθνήσκει δὲ ὁ Νάβις ὑπ' Αἰτωλῶν δολοφονηθεὶς. τεταραγμένης δὲ τῆς Σπάρτης, ὁ Φιλοποίμην ἀρπάσας τὸν καιρὸν, ἐπιπίπτει μετὰ δυνάμεως, καὶ τῶν μὲν ἀκόντων ¹, τὰς δὲ συμπίσας προσηγάγετο, καὶ μετεούσμησεν εἰς τὰς Ἀχαιῆς τὴν πόλιν. ἔγενομένης, θαυμαστῶς μὲν εὐδοκίμησε παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς, προσκλήσάμενος αὐτοῖς ἀξίωμα πόλεως τηλικαύτης καὶ δυνάμιν. ἢ γὰρ ἦν μικρὸν, Ἀχαιῆας μέρος γενέσθαι τὴν Σπάρτην. ἀνέλαβε δὲ καὶ Λακεδαιμονίων τὰς ἀρίστους, Φύλακα ² τῆς ἐλευθερίας ἐνεῖνον ἐλπίσαντας ἔξειν. διὸ καὶ τὴν Νάβιδος οἰκίαν καὶ ἐσίαν ἐξαργυριθεῖσαν, καὶ γενομένην ³ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ταλάντων, ἐψηφίσαντο δωρεὰν αὐτῷ δῆναι, πρεσβείαν ὑπὲρ τέτων πέμψαντες. ἐνθα δὴ καὶ διεφάνη καθαρῶς ⁴ ἐνεῖνος ὁ ἀνὴρ, ἢ δοκῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὦν ἔρισος. πρῶτον μὲν γὰρ ἄδεις ἐβάλετο τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρὶ τοιάτῳ διαλέγεσθαι περὶ δωροδοκίας, ἀλλὰ δεδοκότες καὶ ἀναδύομενοι, προεβάλοντο ⁵ τὸν ξένον αὐτῷ, Τιμόλαον. ἔπειτα δ' αὐτὸς ὁ Τιμόλαος, ὡς ἦλθεν εἰς Μεγάλην πόλιν, ἐσιαθεὶς παρὰ τῷ Φιλοποίμηνι, καὶ τὴν σεμνότητά τῆς ὀμιλίας αὐτῷ, καὶ τὴν ἀφέλειαν τῆς διαίτης,

καὶ

1 R. post h. v. deesse videtur ἐκράτα, vel potius κρατήσας.

2 Junt. & Ald. φύλακας. Steph. φύλακα.

3 sc. ἀξίαν. R.

4 Sic ex conj. H. Steph. dedit R. pro vulg. καθαρός. Sequentem artic. ὁ abesse idem.

5 V. προσεβάλλοντο.

καὶ τὸ ἦθος ἐγγύθεν ἔδαμῃ ¹ προσιτόν, ἐδὲ εὐάλωτον ὑπὸ χρημάτων κατανοήσας, ἀπεσιάπησε περὶ τῆς δωρεᾶς· ἐτέραν δὲ τινα πρόφασιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἰδῶ ποιησάμενος, ὡς ² ᾤχετο ἀπίων, καὶ πάλιν ἐν δευτέρῃ πεμφθεὶς ταῦτὸ ἔπαθεν. τρίτη δ' ἰδῶ μόλις ἐντυχὼν, ἐδήλωσε τὴν προθυμίαν τῆς πόλεως. ὁ δὲ Φιλοποίμην ἠδέως ἀκέσας, ἤνευ αὐτὸς εἰς Λακεδαιμόνα, καὶ συνεβέβλευσεν αὐτοῖς μὴ τὰς Φίλικας καὶ ἀγαθὰς ³ δεκάζειν, ὧν προῖκα τῆς ἀρετῆς ἐξέσιν ἀπολαύειν, ἀλλὰ τὰς πονηρὰς καὶ τὴν ⁴ πόλιν ἐν τῷ συνεδρίῳ κατασασιάζοντας ἀνεῖθαι καὶ διαφθεῖρειν· ἵνα τῷ λαβεῖν ἐπισομιθίης, ἤτιον ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς. βέλτιον γὰρ εἶναι τῶν ἐχθρῶν παραιρεῖσθαι τὴν παρῶρησιαν, ἢ τῶν Φίλων. ἔτω μὲν ⁵ ἦν πρὸς χρήματα λαμπρός.

XVI. Ἐπεὶ δὲ πάλιν τὰς Λακεδαιμονίους νεωτερίζειν ἀκέσας ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, Διοφάνης, ἐβέλετο κολάζειν, οἱ δ' εἰς πόλεμον καθιστάμενοι διετάρασσον τὴν Πελοπόννησον, ἐπειρᾶτοπραῦνευ καὶ καταπαύειν τὸν Διοφάνη τῆς ὀργῆς ὁ Φιλοποίμην· διδάσκων τὸν καιρὸν, ὡς Ἀντιόχῃ τῆ βασιλέως, καὶ Ῥωμαίων ἐν τῇ Ἑλλάδι τηλικάτοις αἰωρεμένων στρατοπέδοις, ἐκεῖσε χρῆ τὸν ἀρχοντα τὴν γνώμην ἔχειν, τὰ δ' οἰκεία μὴ κινεῖν, ἀλλὰ καὶ παριδεῖν τι καὶ παρακῆσαι ⁶ τῶν ἀμαρτανομένων. εἰ προσέχουτος δὲ τῆ Διοφάνης, ἀλλ' εἰς

¹ V. ἔδαμῃ. Antecedens ἐγγύθεν inonet R. cohaerere cum κατανοήσας, non cum προσιτόν.

² Br. delendam censet hanc particulam, cum obsit sensui. R. consentit, aut legi vult ὡς ἦλθεν, ᾤχετο, ut venerat, ita abiit rursus.

³ Ita cum Junt. dedit R. — homines amicos bonosque & fortes. Vulgo copula καὶ deest.

⁴ V. κατὰ τὴν.

⁵ R. suffr. ἔτω μὲν ἔν ἦν.

⁶ V. simpl. ἀκῆσας.

εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλόντος ἅμα τῷ Τίτῳ, καὶ βαδίζόντων εὐθὺς ἐπὶ τὴν πόλιν, ἀγανακτῆσας ὁ Φιλοποίμην, ἔργον ἔ νόμιμον, ἔδ' ἀπηρεθωμένον ἐκ τῶν διακαίων, ἀλλὰ μέγα καὶ μεγάλῳ Φρονήματι τολμήσας, εἰς τὴν Λακεδαίμονα παρήλθε· καὶ τὸν τε στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τὸν ὑπάτου τῶν Ῥωμαίων, ἰδιώτης ἂν ἀπέκλεισε, τὰς δ' ἐν τῇ πόλει ταραχὰς ἔπαυσε, καὶ κατέστησε τὰς Λακεδαιμονίους πάλιν εἰς τὸ κοινόν, ὡσπερ ἐξ ἀρχῆς ἦσαν. χρόνῳ δ' ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς Λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ Φιλοποίμην, τὰς μὲν Φυγάδας¹ κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὀδοθήκοντα δὲ Σπαρτιάτας ἀπέκλειεν, ὡς Πολύβιος Φησίν· ὡς δ' Ἀριστοκράτης, πενήκοντα καὶ τριακοσίους. τὰ δὲ τεῖχη καθεῖλε, χώραν δὲ πολλὴν ἀποτεμόμενος, προσένειμε τοῖς Μεγαλοπολίταις. ὅσοι δ' ἦσαν ὑπὸ τῶν τυράννων ἀποδεδειγμένοι πδλίται τῆς Σπάρτης, μετώκιζεν ἀπαντας, ἀπάγων εἰς Ἀχαιῶν, πλὴν τριχιλίων. τέτρες δὲ ἀπειθεύτας², καὶ μὴ βελομένους ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ἐπάλησεν· εἶθ' οἶον ἐΦυβρίζων, ἀπὸ τῶν χρημάτων τέτων ἐν Μεγαλοπόλει σοὺν ὑποδόμησεν. ἐμπιπλάμενος δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ παρ' ἀξίαν πεπραχόσιν ἐπεμβαίνων, τὸ περὶ τὴν πολιτείαν ἔργον ἡμάτατον ἐξεργάσατο καὶ παρανομώτατον. ἀνεῖλε γὰρ καὶ διέΦθειρε τὴν Λυκέργειον ἀγωγὴν, ἀναγκάσας τὰς παῖδας καὶ τὰς ἐΦήβους τὴν Ἀχαικὴν ἀντὶ τῆς πατρίδος³ παιδείαν μεταλαβεῖν, ὡς ἔδέποτε μικρὸν ἐν τοῖς Λυκέργεσι νόμοις Φρονήσαντας. τότε μὲν ἔν ὑπὸ συμφορῶν με-

γά-

¹ Ald. cum Junt. *τὰς μὲν Φυγάς.* Steph. *τὰς μὲν Φυγάδας.*

² Sic cum Junt. & Ald. *dedit R.* & sic cum Anon. *jam dari voluit Br.* aut *ἀποκινῶντας, detestantes.*

³ *V. πατρίδος.* Paulo post pro *ὡς* mavult R. *τὰς*, qui nunquam ob Lycurgi disciplinam moderatos spiritus gessissent, qui semper ob eam superbiissent. Pro seq. *Φρονήσαντας* maluit Br. cum Anon. *Φρονήσαντας.*

γάλων, ὡσπερ νεῦρα τῆς πόλεως ἐκίμευ τῷ Φιλοποί-
 μени παραχόνηες, ἐγένοντο χειροήθεις καὶ ταπεινοί·
 χρόνῳ δ' ὕπερον αἰτησάμενοι παρὰ Ῥωμαίων, τὴν μὲν
 Ἀχαιῶν ἐφυγον πολιτείαν, ἀνέλαβον δὲ καὶ κατεση-
 σαντο τὴν πάτριον, ὡς ἦν ἀνυσὸν, ἐκ κακῶν καὶ Φθο-
 ρᾶς τηλικαύτης.

XVII. Ἐπει δὲ Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Ἀντίοχον ἐν
 τῇ Ἐλλάδι συνέση πόλεμος, ἦν μὲν ἰδιώτης ὁ Φίλο-
 ποίμην· ὁρῶν δὲ τὸν Ἀντίοχον αὐτὸν ἐν Χαλκίδι κα-
 θήμενον, περὶ γάμων καὶ παρθένων ἔρωτας ἔκασθ' ἄραν
 χολάζοντα, τὰς δὲ Σύρας ἐν ἀταξίᾳ πολλῇ καὶ χωρὶς
 ἡγεμόνων ἐν ταῖς πόλεσι πλαζομένους καὶ τρυφῶντας,
 ἤχθετο μὴ στρατηγῶν τότε τῶν Ἀχαιῶν, καὶ Ῥωμαίοις
 ἔλεγε Φθονεῖν τῆς νύκτος. Ἐγὼ γὰρ ἂν, ἔφη, στρατη-
 γῶν, ἐν τοῖς καπηλείοις κατέκοψα τέτρες πάντας. ἐπεὶ
 δὲ νικήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀντίοχον, ἐνεφύοντο τοῖς
 Ἐλληνικοῖς μᾶλλον ἤδη, καὶ περιεβάλλοντο τῇ δυνάμει
 τὰς Ἀχαιᾶς, ὑποκατακλινομένων αὐτοῖς τῶν δημαγω-
 γῶν· ἢ δ' ἰχὺς ἐπὶ πάντα ἰ πολλῇ μετὰ τῷ δαίμονος
 ἐχώρει, καὶ τὸ τέλος ἐγγὺς ἦν, εἰς ὃ τὴν τύχην ἔδει
 περιφερομένην ἐξικέσθαι· κατὰπερ ἀγαθὸς κυβερνήτης
 πρὸς κύμα διεριδόμενος ὁ Φιλοποίμην, τὰ μὲν ἐνδιδόν-
 ναι καὶ παρῆκειν ἠναγκάζετο τοῖς καιροῖς, περὶ δὲ τῶν
 πλείστων διαφερόμενος, τὰς τῷ λέγειν καὶ πράττειν ἰχύ-
 ούλας ἀντισπᾶν ἐπειρᾶτο πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀρι-
 σαινέτα δὲ, τῷ Μεγαλοπολίτῃ, δυναμένους μὲν ἐν τοῖς
 Ἀχαιοῖς μέγα, τὰς δὲ Ῥωμαίους αἰεὶ θεραπεύοντος, καὶ
 τὰς Ἀχαιᾶς μὴ οἰόμενος δεῖν ἐναντιῶσθαι, μηδ' ἀχαρι-
 σεῖν ἐκείνοις ἐν τῷ συνεδρίῳ, λέγεται τὸν Φιλοποίμην
 σιωπᾶν ἄκρόντα, καὶ βαρέως φέρειν· τέλος δὲ ἐπ' ὄρ-
 γῆς

1 R. *sup.* αὐτ' ἐπὶ ταῦτα, sc. τὰ Ῥωμαίων, αὐτ' ἐπὶ γέρας,
 sc. γὰς Ῥωμαίους.

2 Saltim tacita cogitatione addi vult R. πρῶτον μὲν.

γῆς δυσαναχετῆντα πρὸς τὸν Ἀρισταίνοτον εἶπεῖν· Ὡς
 ἄνθρωπε, τί σπεύδεις τὴν πεπρωμένην τῆς Ἑλλάδος
 ἐπιθεῖν; Μανίῃς ¹ δὲ, τῷ Ῥωμαίων ὑπάτῃ, νευικηρό-
 τος μὲν Ἀντίοχον, αἰτεμένους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν,
 ὅπως ἔασωσι τὰς Λακεδαιμονίων Φυγάδας κατελθεῖν,
 καὶ Τίτην ταῦτά ² τῷ Μανίῳ περὶ τῶν Φυγάδων ἀξιῶν-
 τος, διεκώλυσεν ὁ Φιλοποίμην, ἃ τοῖς Φυγάσι πολεμῶν,
 ἀλλὰ βεβλόμενος δι' αὐτῶ καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μὴ
 Τίτην, μηδὲ Ῥωμαίων χάριτι, τῆτο πρᾶχθῆναι καὶ
 στρατηγῶν εἰς τῆπιόν, αὐτὸς κατήγαγε τὰς Φυγάδας.
 ἕτως εἶχε τι πρὸς τὰς ἐξεσίας ὑπὸ Φρονήματος δύσερι
 καὶ Φιλόνοιον.

XVIII. Ἦδη δὲ γεγωνὸς ἔτος ἐβδομηκοσόν, ὄγδοον
 δὲ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῶν, ἤλπιζεν ἃ μόνον ἐκείνην τὴν
 ἀρχὴν ἀπολέμωσι διάξειν, ἀλλὰ καὶ τῷ βίῃ τὸ λοιπὸν
 αὐτῷ μεθ' ἡσυχίας καταβιῶναι τὰ πράγματα παρέξειν.
 ὡς γὰρ αἱ νόσοι ταῖς τῶν σωμάτων ἰάμασι συναπο-
 μαραινέσθαι δοκῶσιν, ἕτως ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσιν
 ἐπιλιπέσθαι τῆς δυνάμεως, ἔληγε τὸ Φιλόνοιον. ἃ μὴν
 ἀλλὰ Νέμεσις τις, ὡσπερ ἀθλητὴν εὐδρομῆντα, πρὸς
 τέρμασι ³ τῷ βίῃ κατέβαλε. λέγεται γὰρ, ἐν τινι συλ-
 λόγῳ τῶν παρόντων ἐπαινεύων ἀνδρα, δεινὸν εἶναι δο-
 κῆντα περὶ στρατηγίαν, εἶπεῖν τὸν Φιλοποίμην· Καὶ
 πῶς ἄξιον ἐκείνου λόγον ἔχειν τῷ ἀνδρὸς, ὅσις ἦλω ζῶν
 ὑπὸ τῶν πολεμίων; μεθ' ἡμέρας δ' ὀλίγας Δεινοκράτης
 ὁ Μεσσήμιος, ἄνθρωπος ἰδίᾳ τε τῷ Φιλοποίμηνι προσ-
 κερκεκῶς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπαχθῆς διὰ πονηρίαν ⁴ καὶ
 ἀκολασίαν, τὴν τε Μεσσήνην ἀπέσθησε τῶν Ἀχαιῶν,
 καὶ

1 Xyl. vertit : M. Acilius Glabrio. Eumque h. l. significa-
 ri, annotat Anon.

2 V. γῆτ' αὐτὸ.

3 Br. maluit ἴερματι.

4 V. μοχθηρίαν.

καὶ κάμην τὴν καλεμένην Κολωνίδα ¹ προσηγγέλθη μέλ-
λων καταλαμβάνειν. ὁ δὲ Φιλοποίμην ἔτυχε μὲν ἐν
Ἄργει πυρέσσων· πυθόμενος δὲ ταῦτα συνέτεινεν εἰς
Μεγάλην πόλιν, ἡμέρα μίᾳ σαδίας πλείονας, ἢ τετρα-
κοσίαις. κἄκείθεν εὐθὺς ἐβοήθει, τὰς ἵππεῖς ἀναλα-
βῶν, οἵπερ ἦσαν ἐνδοξότατοι μὲν τῶν πολιτῶν, νέοι δὲ
κομιδῇ, δι' εὐνοίαν ² τῷ Φιλοποίμενος καὶ ζῆλον ἐξε-
λονταὶ συστρατεύσας. ἵππασάμενοι δὲ πρὸς τὴν Μεσ-
σηνήν, καὶ περὶ τὸν Εὐάνδρα ³ λόφον ἀπαντῶντι τῷ
Δεινοκράτει συμπεσόντες, ἐκείνου μὲν ἐτρέψαντο· τῶν
δὲ πεντακοσίων, οἱ τὴν χώραν τῶν Μεσσηνίων παρεφύ-
λαττον, ἐξαίφνης ἐπιφερομένων, καὶ τῶν πρότερον ἡτ-
τωμένων, ὡς τέττας κατείδον, αὐτοὺς ἀνὰ τὰς λόφους ἀθροί-
ζομένους, δεῖσας ὁ Φιλοποίμην κυκλωθῆναι, καὶ τῶν ἵπ-
πέων φειδόμενος, ἀνεχάρει διὰ τόπων χαλεπῶν, αὐ-
τὸς ἄραγῶν, καὶ πολλάκις ἀντεξελαύνων τοῖς πολεμίοις,
καὶ ὅλως ἐπισπώμενος ἐφ' ἑαυτὸν, ἐ τολμῶντων ἀντεμ-
βαλεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ κραυγαῖς καὶ περιδρομαῖς χρωμέ-
νων ἄπωθεν. ἀφιστάμενος ⁴ ἐν πολλάκις διὰ τὰς νεα-
νίσκας, καὶ καθ' ἓνα παραπέμπων, ἔλαθεν ἐν πολλοῖς
ἀπομονωθεῖς πολεμίοις. καὶ συνάψαι μὲν εἰς χεῖρας
ἔδειξεν ἐτόλμησεν αὐτῷ, πόρρωθεν δὲ βαλλόμενος καὶ βια-
ζόμενος πρὸς χωρία πετρώδη καὶ παρὰ κρημνα, χαλε-
πῶς μετεχειρίζετο καὶ κατέξαινε τὸν ἵππον. αὐτῷ δὲ
τὸ μὲν γῆρας ὑπ' ἀσκήσεως πολλῆς ἐλαφρὸν ἦν, καὶ
πρὸς ἄδὲν ἐμπόδιον εἰς τὸ σωθῆναι· τότε δὲ, καὶ διὰ
τὴν

¹ Liv. Coronem habet. Apud Pausan. nomen loci deest.
Xyl.

² R. susp. δι' εὐνοίαν δὲ vel ἡε ἡε Φιλ.

³ Dacer. ex Polyb. & Pausan legit Εὐάν.

⁴ Br. voluit ἀφιστάμενος, subsistens. R. tuetur lectionem vul-
garem, bene habentem — a turma equitum suorum discedens,
in aliquā ab iis manens distantia. Schirach legit ἐπιστάμενος,
weil er — oftmals wieder gegen die Feinde ansetzte.

τὴν ἀθένειαν τῆ σῶματος ἐνδεῆς γεγονότος, καὶ διὰ τὴν ὁδοιπορίαν κατακόπη, βαρὺν ὄντα καὶ δυσκίνητον ἤδη, σφαλεῖς ὁ ἵππος εἰς τὴν γῆν κατέβαλεν. σκληρῶ δὲ τῆ πλάματος γενομένα, καὶ τῆς κεφαλῆς παδέσης, ἔκειτο πολὺν χρόνον ἀναυδος· ὥστε καὶ τὰς πολεμίας τεθνήσκειν δόξαντας αὐτὸν, ἐπιχειρεῖν σρέφειν τὸ σῶμα καὶ σκυλεύειν. ἐπεὶ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπάρκας διέβλεψεν, ἀθρόοι περιπεσόντες ἀπέσρεφον αὐτῷ τὰς χεῖρας ὀπίσω, καὶ δῆσαντες ἦγον, ὕβρει χρώμενοι πολλῆ, καὶ λοιδορία κατ' ἀνδρὸς ἐδ' ἄναρ ἂν ποτε παθεῖν ὑπὸ Δεινοκράτης ταῦτα προσδοκῆσαιτος.

XIX. Οἱ δ' ἐν τῇ πόλει, τῇ μὲν ἀγγελίᾳ θαυμασῶς ἐπαρθένης, ἠθροίζοντο περὶ τὰς πύλας. ὡς δ' εἶδον ἐλκόμενον τὸν Φιλοποίμενα παρ' ἀξίαν τῆς τε δόξης καὶ τῶν ἐμπροσθεν ἔργων καὶ τροπαίων, ἠλέησαν οἱ πλείστοι καὶ συνήληθσαν· ὥστε καὶ δακρύσαι, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐκφλαυρίσαι δύναμιν, ὡς ἄπιστοι καὶ τὸ μηδὲν ἔσαν. ἔτω δὲ κατὰ μικρὸν εἰς πολλὰς Φιλάνθρωπος¹ ἐχώρει λόγος, ὡς μνημονευτέου εἶη τῶν πρόθεν εὐεργεσιῶν, καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἀπέδωκεν αὐτοῖς, Νάβιν ἐξελάσας τὸν τύραννον. ὀλίγοι δ' ἦσαν, οἱ τῷ Δεινοκράτει χαριζόμενοι, σρεβλῶν τὸν ἄνδρα καὶ κτείνειν ἐκέλευον, ὡς βαρὺν πολέμιον καὶ δυσμελίηλον, αὐτῷ τε Δεινοκράτει φοβερώτερον², εἰ διαφύγοι καδυβρισμένος ὑπ' αὐτῷ καὶ γεγονώς αἰχμάλωτος. ἢ μὴν ἀλλὰ νομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸ καλῆμιον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, ἔτε πνεῦμα λαμβάνον, ἔτε Φῶς ἐξάδειν, ἔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον, ἐνταῦθα κατέθεντο, καὶ τὸν λίθον ἐπιρῆξάντες, ἄνδρας ἐνόπηες κύκλῳ περιέστησαν. οἱ δ' ἵπποις τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ τῆς Φυγῆς ἀναλαβόντες αὐτὰς,

ὡς

¹ V. Φιλανθρώπως.

² R. manuit φοβερώτατος.

ὡς Ἰδαμῆ Φανερός ἦν ὁ Φιλοποίμην, ἀλλ' ἐδόκει τεθνήσκειναι, πολὺν μὲν χρόνον ἐπέεσαν ἀνακαλέμενοι τὸν ἄνδρα, καὶ διαδιδόντες ἀλλήλοις λόγον, ὡς αἰχρὰν σωτηρίας καὶ ἄδικον σῶζονται, προέμενοι τοῖς πολεμίοις τὸν στρατηγὸν ἀφειδήσαντα τῷ ζῆν δι' αὐτὸς· ἔπειτα προΐοντες ἅμα, καὶ πολυπραγμονεῖτες, ἐπύθοντο τὴν σύλληψιν αὐτῷ, καὶ διήγγελλον εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ συμφορὰν ποιέμενοι μεγάλην, ἀπαιτεῖν μὲν ἔγνωσαν τὸν ἄνδρα παρὰ τῶν Μεσσηνίων, κρεσβεῖαν πέμψαντες, αὐτοὶ δὲ παρεσκευάζοντο στρατεύειν.

XX. Οὗτοι μὲν ἔν ταῦτ' ἔπραττον. ὁ δὲ Δεινοκράτης, μάλισα τὸν χρόνον ὡς σωτήριον τῷ Φιλοποίμηνι δεδοικώς, καὶ φθάσαι τὰ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν βεβόησας, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, καὶ τὸ πλήθος ἀπεχώρησε τῶν Μεσσηνίων, ἀνοίξας τὸ δεσμοτήριον, εἰσέπεμψε δημόσιον οἰκίτην, Φάρμακον κομίζοντα, προσευγεῖν, καὶ παρασῆναι, μέχρις ἂν ἐκπῆ, κελεύσας. ἔτυχε μὲν ἔν ἐν τῷ χλαμυδίῳ κατακείμενος, ἔκαθεύδων, ἀλλὰ λύπη καὶ θορύβῳ κατεχόμενος· ἰδὼν δὲ Φῶς, καὶ παρεῶτα πλησίον τὸν ἄνθρωπον, ἔχοντα τὴν κύλιπα τῷ Φαρμάκῳ, συναγαγὼν μόλις ἑαυτὸν ὑπ' ἀδενείας, ἀνεκάθισε. καὶ δεξάμενος, ἠρώτησεν, εἴ τι περὶ τῶν ἰππέων, καὶ μάλισα Λυκόρτα, πεπυσμένος ἐστίν. εἰπόντος δὲ τῶνδ' ἄνθρωπος, διαπεφευγῆναι τὰς πολλὰς, ἐπένευσε τῇ κεφαλῇ, καὶ διαβλέψας πρῶτος πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Εὐ λέγεις, εἶπεν, εἰ μὴ πάντα κακῶς πεπραχάμεν. ἄλλο δὲ μηδὲν εἶπᾶν, μηδὲ φθεγγόμενος, ἐξέπιε· καὶ πάλιν αὐτὸν ἀπέκλινεν, ἔ πολλὰ πράγματα τῷ Φαρμάκῳ παραχῶν, ἀλλ' ἀποσβεθεῖς ταχὺ διὰ τὴν ἀδένειαν.

XXI. Ὡς ἔν ὁ περὶ τῆς τελευτῆς λόγος ἦκεν εἰς τὰς Ἀχαιῆς, τὰς μὲν πόλεις αὐτῶν κοινῇ κατήφεια

καὶ πένθος εἶχεν· οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ μετὰ τῶν προβέ-
λων συνελθούτες εἰς Μεγάλην πόλιν, ἐδ' ἠγτινῶν ἀνα-
βολὴν ἐποίησαντο τῆς τιμωρίας, ἀλλ' ἐλόμενοι στρατη-
γὸν Λυκόρταν, εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐνέβαλον, καὶ κα-
κῶς ἐποίουν τὴν χώραν, ἄχρις ἔ συμφρονήσαντες ἐδέ-
ξαντο τὰς Ἀχαιῆς. καὶ Δεινοκράτης μὲν αὐτὸς αὐ-
τὸν Φθάσας διεχρήσατο· τῶν δ' ἄλλων, ὅσοις μὲν ἀνε-
λεῖν ¹ ἔδοξε Φιλοποίμενα, δι' αὐτῶν ἀπέθνησκον, ὅσοις ²
δὲ καὶ βασανίσαι, τέτρε ἐπ' αἰτίαις ³ ποιόμενος συνε-
λάμβανεν ὁ Λυκόρτας. τὸ δὲ σῶμα καύσαντες αὐτῷ ⁴,
καὶ τὰ λείψανα συνθέντες εἰς ὕδριαν, ἀνεξέγγυσαν,
ἐκ ἀτάκτως, ἐδ' ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐπιπίκιον πομπὴν τι-
να ἅμα ταῖς ταφαῖς μίξαντες. ἦν μὲν γὰρ ἐσεφανα-
μένους ἰδεῖν, ἦν δὲ τὰς αὐτὰς καὶ δακρύοντας· ἦν δὲ
τὰς ἐχθρὰς, δεσμίας ἀγομένας, αὐτὴν δὲ τὴν ὕδριαν
ὑπὸ πλήθους ταινιῶν τε καὶ σεφάνων μόλις ὀρωμένην.
ἐκόμιζε δ' ⁵ ὁ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀχαιῶν παῖς, Πολύ-
βιος, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πρῶτοι τῶν Ἀχαιῶν. οἱ δὲ
στρατιῶται, ὠπλισμένοι μὲν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἵπποις κeno-
σμη-

¹ R. monente, subaud. μόνον, ἀπλῶς, ἀνευ αἰτίας; per se-
met ipsum mori, est mori, iustum quidem, at eo tamen ge-
nere mortis, quam ultro sibi quisque suo delectu conciliat.
Ad seq. δι' αὐτῶν annotat Xyl. suum codicem habere δι' αὐτῶν,
quod ad Achaeos referatur, Guarinum autem vertere, vitam
ultro finire, ut legisse videatur δι' αὐτῶν. Prius Ald. & Junt.
exhibet; Posterius Steph.

² Ita R. dedit cum V. pro vulg. ὅσοι.

³ V. ἐπ' αἰτίαις. Ad seq. ποιόμενος annotat R. se nescire,
quid sibi velit. Quaerit, num aliquid desit, e. g. ἐξέτασιν,
instituto examine? an delendum sit ποιόμενος? an legendum:
τέτρε ἐπ' αἰτίαις ἐκδότης ποιόμενος, cum operam dedisset, ut
sibi traderentur?

⁴ R. accipit h. l. pro adverbio, ἰδί, in Messenia, ubi tum
erant, an Ort und Stelle, ubi exspiraverat Philopoemen.

⁵ Partic. δὲ auferendum putavit H. Steph. nec non inter-
punctionem post ὀρωμένην.

σμημένοις ¹ ἐπηκολάθην, ἕτε, οἶον ἐπὶ πένθει τούτῳ, κατηφείς, ἕτε τῇ νίκη γαυριῶντες. ἐκ δὲ τῶν διὰ μέσση πόλεων καὶ κωμῶν ἀπαντῶντες, ὡσπερ αὐτὸν ἀπὸ στρατείας ἐπανιόντα δεξιόμενοι, τῆς ὑδρίας ἐφήπῃοντο, καὶ συμπροῆγον εἰς Μεγάλην πόλιν. ὡς ἔν συνανεμίχθησαν αὐτοῖς οἱ πρεσβύτεροι μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν, ὀλοφυρμὸς ἤδη διὰ παντὸς ἐχώρει τῷ στρατεύματι εἰς τὴν ² πόλιν, ἐπιποθῆσαν τὸν ἄνδρα, καὶ βαρέως φέρεσαν, οἰομένην συναποβεβλημένην τὸ πρωτεύειν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς. ἐτάφη μὲν ἔν, ὡς εἶδος, ἐνδόξως, καὶ περὶ τὸ μνημεῖον αὐτῷ οἱ τῶν Μεσσηνίων αἰχμάλωτοι κατελεύθησαν. ἐσῶν δὲ πολλῶν μὲν εἰκόνων αὐτῷ, μεγάλων δὲ τιμῶν, ἃς αἱ πόλεις ἐψήφισαντο, Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἐν τοῖς περὶ Κόρινθον ἀτυχήμασι τῆς Ἑλλάδος, ἐπεχείρησεν ἀνελεῖν ἀπάσας, καὶ διώκειν αὐτὸν, ἐνδεικνύμενος, ὡσπερ ἔτι ζῶντα, Ῥωμαίοις πολέμιον καὶ κακόνου γενέσθαι. λόγων δὲ λεχθέντων, καὶ Πολυβίᾳ πρὸς τὸν συκοφάντην ἀντιπόντος, ἕθ' ὁ Μόμμιος, ἕτε οἱ πρέσβεις ὑπέμειναν ἀνδρὸς ἐνδόξου τιμᾶς ἀφανίσαι, καίπερ ἐκ ὀλίγα τοῖς περὶ Τίτον καὶ Νιάνιον ἐναντιωθέντος, ἀλλὰ τῆς χρείας τὴν ἀρετὴν ἐκείνοι, καὶ τὸ καλὸν, ὡς ἔοικε, τῷ λυσιτελεῶς διώριζον. ὁρθῶς καὶ προσηκόντως, τοῖς μὲν ὠφελῶσι, μισθὸν καὶ χάριν παρὰ τῶν εὖ παθόντων, τοῖς δ' ἀγαθοῖς, τιμὴν ὀφείλεσθαι παρὰ τῶν ἀγαθῶν αἰεὶ νομίζοντες. ταῦτα περὶ Φιλοποίμενος.

Gg 2

T. KOIN-

¹ R. videtur deesse post h. v. ἐποχόμενοι.

² R. susp. μέχρις εἰς τὴν π.

T. ΚΟΙΝΤΙΟΣ ΦΛΑΜΙΝΙΟΣ.

Ὁν δὲ παραβάλλομεν αὐτῶ, Τίτος Κοϊντίος Φλαμινίος ¹, ἰδέαν μὲν ὅποιος ἦν, πάρεσι θεάσασθαι τοῖς βελομένοις ἀπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ χαλκῆς εἰκόνας, ἣ κεῖται παρὰ τὸν μέγαν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Καρχηδόνας, ἀντικρὺ τῆ ἵπποδρόμου, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένη. τὸ δ' ἦθος ὁξὺς λέγεται γενέσθαι καὶ πρὸς ὄργην καὶ πρὸς χάριν. ἔ μὴν ὁμοίως ². ἀλλ' ἑλαφρὸς μὲν ἐν τῷ κολάζειν, καὶ ἐκ ἐπίμονος, πρὸς δὲ τὰς χάριτας τελεσιουργός· καὶ τοῖς εὐεργετηθεῖσι διαπαντός, ὡσπερ εὐεργέταις, εὖνας, καὶ πρόθυμος, ὡς κάλλιπα ³ τῶν κλημάτων, τὰς εὖ πεπονθότας ὑπ' αὐτῆ περιέπειν καὶ ⁴ σώζειν. Φιλοτιμώτατος δὲ καὶ Φιλοδοξότατος ἦν, ἐβύλετο τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων πράξεων αὐτεργός εἶναι, καὶ τοῖς δεομένοις εὖ παθεῖν μᾶλλον, ἢ τοῖς εὖ ποιῆσαι δυναμένοις ἔχαιρε, τὰς μὲν ὕλην τῆς ἀρετῆς, τὰς δὲ ὡσπερ ἀντιπάλους πρὸς δόξαν ἠγέμενος. παιδευθεῖς δὲ παιδείαν τὴν διὰ τῶν ἐθνῶν τῶν στρατιωτικῶν, πολλὰς τότε καὶ μεγάλας τῆς Ῥώμης ἀγωνιζομένης ἀγῶνας, καὶ τῶν νέων εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ στρατεύεσθαι στρατηγεῖν διδασκομένων, πρῶτον μὲν ἐν τῷ πρὸς Ἀντίβαν πολέμῳ χιλίαρχος ὑπατεύοντι Μαρκελλῶ συνεστράτευσάτο. καὶ Μάρκελλος μὲν ἐνέδρα περιπεσῶν ἐτελεύτησε, Τίτος δὲ τῆς περὶ Τάραντα χώρας, καὶ Τάραντος αὐτῆ, τὸ δεύτερον ἠλωκόςτος, ἔπαρχος ἀποδειχθεῖς, εὐδοκίμησεν ἐχ' ἡττον ἐπὶ τοῖς δικαίοις, ἢ κατὰ τὴν στρατείαν. διὸ καὶ πεμπομένων ἀποί-

1 Sic V. Anon. Ms. Dacer. & Xyl. Vulgo Φλαμίνιος.

2 Sic H. Steph. dari placuit, & dedit R. cum Anon.

3 R. fufp. cum artic. ὡς γὰ κάλλιπα.

4 Junt. habet εἰ καὶ, unde conjecerat Br. αὐτὸ καὶ. Hanc lectionem dat Vulc. Vulgatam prima dedit Aldina.

ἀποικῶν εἰς δύο πόλεις, Νάρνειάν τε καὶ Κώνσαν ¹,
ἀρχῶν ἡρέθη καὶ οἰκιστής.

II. Τῆτο δ' αὐτὸν ἐπῆρε μάλινα, τὰς διὰ μέσῃ
καὶ συνήθεις τοῖς νέοις ἀρχὰς ὑπερβάντα, δημαρχίαν ²
καὶ στρατηγίαν καὶ ἀγορανομίαν, εὐθὺς αὐτὸν ὑπατείας
ἀξίῳ· καὶ κατῆει τὸς ἀπὸ τῶν κληροχῶν ἔχων προ-
θύμας ³. τῶν δὲ περὶ Φάλβιον καὶ Μάλλιον ⁴ δημάρ-
χων ἐνισαμένων, καὶ δεινὸν εἶναι λεγόντων, ἄνδρα νέον
εἰς τὴν μεγίστην ἀρχὴν εἰσβιάζεσθαι παρὰ τὸς νόμους, οἷον
ἀτέλεσον ἔτι τῶν πρώτων ἱερῶν καὶ μυσηρίων τῆς πολι-
τείας, ἣ μὲν σύγκλητος ἀπέδωκε τῷ δήμῳ τὴν ψῆφον,
ὃ δὲ δῆμος ἀπέδειξεν αὐτὸν ὑπατον μετὰ Σέξτε Αἰλίσ ⁵,
καίπερ ἄνω τριάκοντα ἔτη γεγονότα. κλήρω δὲ λαγχά-
νει τὸν πρὸς Φίλιππον καὶ Μακεδόνους πόλεμον, εὐτυ-
χίᾳ τινὶ τῶν Ῥωμαίων συλλαχῶν πράγμασι, καὶ ἀν-
θρώποις, ἃ πάντα πολέμῳ καὶ βίᾳ χρωμένε δεομένοις
ἔρχοντος, ἀλλὰ πειθοῖ καὶ ὁμιλίᾳ μᾶλλον ἀλωσίμοις.
Φιλίππῳ γὰρ ἦν εὐνοῦμα μὲν εἰς μάχην ἀποχρᾶν, ἣ
Μακεδόνων ἀρχῇ, ῥώμῃ δὲ πολέμου τριβὴν ἔχοντος, καὶ

G g 3

χορη-

¹ Vulgo Ἄρνεϊάν τε καὶ Κώνσαν secundum Ald. — ἄρνεϊ· γὰρ
καὶ Κώνσαν dat Junt. — Νάρνειαν V. & Anon. — Guarini.
Narniam. Hinc Xyl. auctoritate Livii L. 27. scribendum cen-
suit Νάρνειαν καὶ Κώνσαν. R. adnotat, Κώνσαν prorsus idem
esse ac Κώσσαν, ex more Graecorum scribendi. Ubi enim σ
geminandum in nominibus latinis, tam propriis, quam ap-
pellativis, ibi alterius geminandae loco, prioris puta, ν πο-
nunt.

² Liv. init. l. 32. de hac petitione loquens, tribunatus men-
tionem omisit, quem ne petere quidem patricio leges permit-
tebant.

³ Xyl. reprehensa Guarini versione: *statimque in petitione
consularis prona in se habuit suffragia*, vertit: *colonis stu-
diose adjuvantibus*.

⁴ Falso hoc nomen esse datum pro Μάγιον, monet Xyl. au-
thoritate Livii. Anon. habet Μάγιον.

⁵ V. Αίμιλιαν.

χορηγία, καὶ καταφυγή, καὶ ὄργανον ὅλης τῆς Φάλαγγος, ἢ τῶν Ἑλλήνων δύναμις· ὧν μὴ διαλυθέντων ἀπὸ τῶ Φιλίππου, μίᾳς μάχης ἐκ ἦν ἔργον ὁ πρὸς αὐτὸν πόλεμος. ἢ δ' Ἑλλάς ἔπω πολλὰ συνενηνευγμένη Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπιμιγνυμένη ταῖς πράξεσιν, εἰ μὴ φύσει τε χρηστὸς ἦν ὁ ἄρχαν, καὶ λόγῳ μᾶλλον, ἢ πολέμῳ, χρώμενος, ἐντυγχάνοντί τε προσῆν πιθανότης, καὶ πραότης ἐντυγχανομένῳ, καὶ τόπος πλείους ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐκ ἂν ἔτω ῥαδίως ἀντὶ τῶν συνήθων ἀλλόφυλον ἀρχὴν ἠγάπησε. ταῦτα μὲν ἔν ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτῶ δηλῆται.

III. Πουθανόμενος δ' ὁ Τίτος, τὰς πρὸ ἑαυτῶ στρατηγὰς, τῆτο μὲν Σελπίκιον, τῆτο δὲ Πόπλιον, ὄψῃ τῆς ὥρας ἐμβαλόντας εἰς Μακεδονίαν, καὶ τῶ πολέμῳ βραδέως ἀψαμένεσ, κατατετριφθαι τοπομαχῶντας καὶ διαπληρηζομένεσ ἀπροβολισμοῖς ὑπὲρ ὁδῶν καὶ σιτολογίας πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐκ ἔτεο δεῖν, ὡσπερ ἐκεῖνοι καταναλάσαντεσ οἴκοι τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις, ὑπερον ἐξώρμησαν ἐπὶ τὰς στρατείας, ἔτω καὶ αὐτὸς [ἐν τιμαῖς καὶ πολιτείαις ¹] ἐνιαυτὸν ἐπικερδῶσαι τῇ ἀρχῇ, τὸν μὲν ὑπατεύσας, τῶ δὲ πολεμήσας· ἔλλ' ὁμῶ ² Φιλοτιμώμενος ἐνεργὸν τῶ πολέμῳ τὴν ἀρχὴν παραχεῖν, τὰς μὲν ἐν τῇ πόλει τιμὰς καὶ προεδρίας ἀφῆκεν· αἰτησάμενος δὲ παρὰ τῆς βελῆς τὸν ἀδελφὸν αὐτῶ, Λεύκιον ³, ἄρχοντα νεῶν συστρατεύειν, καὶ τῶν μετὰ Σικηπίωνος ἐν Ἰβηρίᾳ μὲν Ἀσδρέβαν, ἐν Λιβύῃ δ' Ἀννίβαν αὐτὸν καταμεμαχημένων, τὰς ἀκμάζοντασ ἐτι καὶ προθύμια ἀναλαβάν, ὡσπερ σύμμακα, τριχιλίαισ γενομένεσ, εἰς τὴν Ἠπειρον ἀσφαλῶσ διε-

¹ Has voces, ut perperam iteratas R. uncis includit.

² R. de hac voce dubitat, quærens, num ἀλλὰ δι' ὄλα, prorsus, ex toto, a capite ad calcem.

³ V. Λέκιον.

διεπέρασε. καὶ τὸν Πόπλιον εὐρὰν μετὰ τῆς δυνά-
μειος ἀντιστρατοπεδεύοντα τῷ Φιλίππῳ, τὰς περὶ τὸν
Ἄψον ¹ ποταμὸν ἐμβολὰς καὶ τὰ σενὰ Φυλάττουτι πο-
λὺν ἤδη χρόνον, ἔδεν δὲ περαίνοντα διὰ τὴν ὀχυρότη-
τα τῶν χωρίων, παρέλαβε τὸ ἐράτευμα, καὶ τὸν Πό-
πλιον ἀποπέμφας, κατεσιέπτετο τὰς τόπας. εἰσὶ δ'
ὀχυροὶ μὲν ἔχ ἤττον τῶν περὶ τὰ Τέμπη κάλλη δὲ
δένδρων, ὡς ἐκεῖνοι, καὶ χλωρότητα ὕλης, καὶ διατρι-
βὰς, καὶ λειμῶνας ἡδεῖς ἐκ ἔχουσι. ὄρων δὲ μεγάλων
καὶ ὑψηλῶν ἐκατέρωθεν εἰς μίαν Φάραγγα μεγίστην καὶ
βαθεῖαν συμφερομένων, διεκπίπτων ὁ Ἄψος, καὶ ὄρη
καὶ τάχος ἐξομοῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὴν μὲν
ἄλλην ἄπασαν ἀποκρύπτων ὑπάρειαν, ἐπισημὴν δὲ κρη-
μυάδην καὶ σενὴν παρὰ τὸ ῥεῖθρον ἀπολείπων ἀτραπὸν,
ἐκ ² ἄλλως ῥαδίαν στρατεύματι διελθεῖν, εἰ δὲ καὶ Φυ-
λάττοιτο, παντελῶς ἀπορον.

IV. Ἦσαν μὲν οὖν οἱ τὸν Τίτον ἄγειν κύνελω διὰ
τῆς Δασσαρήτιδος κατὰ Λύγκον ³ εὐπόρον ἰδὸν καὶ
ῥαδίαν ἐπιχειροῦντες. ὁ δὲ δεδοικώς, μὴ πόρρω θα-
λάττης ἐμβολῶν ἑαυτὸν εἰς τόπας γλίχρας καὶ σπειρο-
μένους πονηρῶς, τῷ Φιλίππῳ Φυγομαχεύσας, ἀπορήσῃσι-
τίων, καὶ πάλιν ἀπραγῆς, ὥσπερ ὁ πρὸ αὐτῶν στρατη-
γός, ἀναχωρεῖν ἀνάγκασθῆναι πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐγνω-
προσβαλὼν ἀνὰ κράτος διὰ τῶν ἄκρων, βιάσασθαι τὴν
πάροδον. ἐπεὶ δὲ τὰ ὄρη τῷ Φιλίππῳ τῇ Φάλαγγι κατ-
έχοντος, ἐκ τῶν πλαγίων πανταχόθεν ἐπὶ τὰς Ῥω-
μαίους ἀκοντίων καὶ τοξευμάτων φερομένων, πληγαὶ μὲν

G g 4

ἐγί-

¹ Apud Liv. est Aoum. Utrumque iis in locis apud Geographos invenire licet. Strab. l. 7. Liv. l. 31. Xyl. Palmertius corrigit Ἄουον.

² In Junt. Ald. Steph. Frft. ἔδεν. Br. ἐκ, quem sequitur R.

³ Ita legi voluit Palmer, vertitque Guarinus: *Lyncum*, — Xyl. voluit *Lycum*.

ἐγίνοντο, καὶ ἀγῶνας ὄξεις, καὶ νεκροὶ παρ' ἀμφοτέ-
ρων ἐπιπῶν, ἔδεν δὲ τῷ πολέμῳ πέρασ ἐφαίνετο, προσ-
ῆλθον ἀνθρώποι τῶν αὐτόθι νεμόντων, Φράζουτες τινὰ
κύκλωσιν ἀμελεμένην ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἣ τὸν στρα-
τὸν ἄξειν ὑπικυῖντα, καὶ καταστήσειν μάλισα τριταῖον
ἐπὶ τῶν ἄκρων. γνώσῃν δὲ τῆς πίσεως παρείχοντο καὶ
βεβαιωτῆν, Χάροπα τὸν Μαχάτα ¹, πρωτεύοντα μὲν
Ἑπειρωτῶν, εὐνεκὸν δὲ Ῥωμαίοις ὄντα, καὶ κριθεὶ Φό-
βῳ τῷ Φιλίππῳ συναγωνιζόμενον. Ἰν πειεύσας ὁ Τί-
τος, ἐκπέμπει χιλίαρχον ἓνα, πεζῶς ἔχοντα ² τετρα-
κιχλίαις καὶ ἰππεῖς τριακοσίαις. ἤγεοντο δ' οἱ νομοεῖς
ἐπεινοὶ δεδεμένοι, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἀνεπαύοντο, κεί-
λες προβαλλόμενοι καὶ ὑλώδεις τόπαις, ἄδευον δὲ ὑκίωθ
πρὸς ³ τὴν σελήνην. καὶ γὰρ ἦν διχόμηρος. ὁ δὲ
Τίτος τάττας ἀποσεύλας, τὰς μὲν ἄλλας ἡμέρας διανέ-
παυε τὸν στρατὸν, ὅσα μὴ περισπᾶν τοῖς ἀκροβολισμοῖς
τὰς πολεμίας. καθ' ἣν δ' ἐμεῖλλον ὑπερφανήσεσθαι τῶν
ἄκρων οἱ περιϋόντες, ἅμ' ἡμέρα πᾶν μὲν βαρὺ, πᾶν
δὲ γυμνητικὸν ὄπλον εἰνέει· καὶ τριχῆν νεύμας τὴν δύ-
ναμιν, αὐτὸς μὲν εἰς σενώτατον παρὰ τὸ βρεῖθρον ὄρ-
θιος ⁴ ἀνῆγε τὰς σπείρας, βαλλόμενος ὑπὸ τῶν Μα-
κεδόνων, καὶ συμπλενόμενος τοῖς ἀπαντῶσι περὶ τὰς
δυσχωρίας. τῶν δ' ἄλλων ἐκατέρωθεν ἅμα πειραμένων
ἀμιλλᾶσθαι, καὶ ταῖς τραχύτησιν ἐμφυομένων προθύ-
μως, ὃ τε ἥλιος ἀνέχε, καὶ καπνὸς ἐ βέβαιος, ἀλλ'
οἷον ὄρειος ἐμίχλη, πόρρωθεν ἀνατέλλων καὶ διαφανό-
μενος, τὰς μὲν πολεμίας ἐλάυνθαι· κατὰ νῆα γὰρ
ἦν αὐτοῖς, ἤδη τῶν ἄκρων ἐχομένων. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι
δόξαν

¹ Sic V. & ita legendum conjecerat Palmer. Vulgo Μα-
χάταν.

² V. ἄγοντα.

³ V. κατὰ.

⁴ R. sup. εἰς τὸ σενώτατον ὠσάμενος παρὰ τὸ βρεῖθρον, ὄρθιος
(in acc. pl.) ἀνῆγε.

δόξαν ἔχον ἀμφίβολον ἐν ἀγῶνι καὶ πόνῳ, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸ βεβημένον λαμβάνοντες. ἐπεὶ δὲ μᾶλλον αὐξανόμενος, καὶ διαμελαίνων τὸν ἀέρα, καὶ πολὺς ἀνωχωρῶν, ἐδήλα τὸ ἱ πυρσὸς εἶναι Φίλος, οἱ μὲν ἀλαλάξαντες ἐπέβαινον ἐρῶμένως, καὶ συνέεβλον εἰς τὰ τραχύτατα τὰς πολεμίας, οἱ δ' ὀπίθεν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἀντηλάλαξαν ².

V. Φυγὴ μὲν ἔν ἦν εὐθύς ὀξεῖα πάντων, ἔπεσον δὲ διχιλίῳν ἔ πλείους· ἀφῆρᾶντο γὰρ αἱ δυσχωρίαὶ τὴν δίαξιν. χρήματα δὲ καὶ σκηναὶ καὶ θεράποντας οἱ Ῥωμαῖοι διαρκάσαντες, ἐκράτην τῶν γενῶν, καὶ δῶδουον τὴν Ἥπειρον ἔτω κοσμίως καὶ μετ' ἐγκρατείας τοσαύτης, ὡσε τῶν πλοίων καὶ τῆς θαλάσσης μακρὰν ἔντας αὐτὰς, καὶ τὸν ἐπιμήνιον σῆτον μὴ μεμετρημένους, ἐδ' εὐποροῦντας ἀγορᾶς, ἀπέχεσθαι τῆς χώρας ἀμφιλαφεῖς ἠφελείας ἐχάσης. ὁ γὰρ Τίτος πυθθανόμενος τὸν Φίλιππον, ὡς ὅμοια φεύγοντι τὴν Θετταλίαν διερχόμενος, τὰς μὲν ἀνθρώπους ἐκ τῶν πόλεων ἀνίστησιν εἰς τὰ ἔρη, τὰς δὲ πόλεις καταπίμπρησι, τῶν δὲ χρημάτων τὰ λειπόμενα διὰ πλῆθος, ἢ βάρος, ἀρκαγὴν προτίθεται, τρόπον τινὰ τῆς χώρας ἐξιζάμενος ἤδη Ῥωμαίοις, ἐφιλοτιμεῖτο, καὶ παρεκάλει τὰς στρατιώτας, ὡσπερ οἰκείας καὶ παρακεχωρημένης κηδομένους βαδίζειν. καὶ μέντοι καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς τὰ γινόμενα τῆς εὐταξίας αἰδησιν εὐθύς. προσεχώρην μὲν γὰρ αἱ πόλεις ἀψαμένους Θετταλίας, οἱ δ' ἐντὸς πυλῶν Ἑλλήνες ἐπόθεν καὶ διεπλόηντο ταῖς ὁρμαῖς πρὸς τὸν Τίτον. Ἀχαιοὶ δὲ τὴν Φίλιππον συμμαχίαν ἀπειπάμενοι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο μετὰ Ῥωμαίων πρὸς αὐτόν. Ὀπάντιοι δὲ, καίπερ Αἰτωλῶν τότε Ῥωμαίοις συναγωνιζομένων προθυμότερα,

G g 5

καὶ

1 Sic dedit R. de suo — significabat, se signum esse igneum ab amicis ad amicos proditum. Vulgo ἐδηλῶτο πυρσός.

2 Ald. & Junt. vitiolae ἀντηλάλασαν.

καὶ τὴν πόλιν ἀξιέντων παραλαβεῖν καὶ Φυλάτσειν, ἔ-
 προσέχον, ἀλλὰ μεταπεμφθέντες ἱ τὸν Τίτον, ἐκείνῳ
 διεπίστευσαν ἑαυτὰς καὶ παρέδωκαν. Πύρρον μὲν ἔν λέ-
 γαστιν, ὅτε πρῶτον ἀπὸ σκοπῆς κατείδε τὸ στρατευματῶν
 Ῥωμαίων διακεκοσμημένον, εἰπεῖν, ἔ βαρβαρικὴν αὐ-
 τῷ Φανῆναι τὴν τῶν βαρβάρων παράταξιν· οἱ δὲ Τι-
 τῷ πρῶτον ἐντυγχάνοντες ἠναγκάζοντο παραπλησίας
 ἀφίεναι Φωνάς. ἀκούοντες γὰρ τῶν Μακεδόνων, ὡς ἄν-
 θρωπὸς ἀρχῶν βαρβάρων στρατῶς ἔπεισι, δι' ὄπλων πάν-
 τα κατασφραγίζομενος καὶ δαλόμενος, εἴτ' ἀπαντῶντες ἀν-
 δρὶ τὴν τε ἡλικίαν νέω, καὶ τὴν ὄψιν Φιλανθρώπων,
 Φωνὴν τε καὶ διάλεκτον Ἑλληνι, καὶ τιμῆς ἀληθῆς
 ἔραση, θαυμασίως ἐκλήοντο ², καὶ τὰς πόλεις ἀπιούσας
 ἐνεπίμπλασαν εὐνοίας τῆς πρὸς ³ αὐτὸν, ὡς ἐχέσας
 ἡγεμόνα τῆς ἐλευθερίας. ἐπεὶ δὲ καὶ Φιλίππῳ, δο-
 κῆντι συμβατικῶς ἔχειν, εἰς ταῦτὸν ἐλθῶν, πρῆτεινεν
 εἰρήνην καὶ Φιλίαν, ἐπὶ τῷ τὰς Ἑλλήνων αὐτονόμους ἔξν,
 καὶ τὰς Φερὰς ἀπαλλάτσειν, ὃ δὲ ἔκ ἐδέξατο· παντά-
 πασι δὴ τότε καὶ τοῖς θεραπεύεσσι τὰ τῷ Φιλίππῳ παρ-
 ἔση, Ῥωμαῖος πολεμήσοντας ἡμεῖν, ἔχ Ἑλλησιν, ἀλλ'
 ὑπὲρ Ἑλλήνων Μακεδόσι.

VI. Τὰ μὲν ἔν Ἑλλάδι προσεχάρεϊ καθ' ἡσυχίαν
 αὐτῷ· τὴν δὲ Βοιωτίαν ἀπολέμῳς ἐπιπορευομένῳ Θε-
 βαίων ἀπήνητησαν οἱ πρῶτοι, φρονῶντες μὲν τὰ τῷ Μα-
 κεδόνος διὰ Βραχύλλελιν ⁴, ἀσπαζόμενοι δὲ καὶ τιμῶν-
 τες τὸν Τίτον, ὡς Φιλίας πρὸς ἀμφοτέρους ὑπαρχέσης.
 ὃ δ' ἐντυχῶν αὐτοῖς Φιλανθρώπως, καὶ δεξιωσάμενος,
 πρὸς ἡσυχίαν καθ' ὁδὸν, τὰ μὲν ἐρωτῶν καὶ πυνθανό-
 μενος,

¹ Ald. & Junt. vitiose μεταπεμφθέντες.

² Junt. ἐκλήοντο. Ald. ἐκλήοντο.

³ V. κατ'; Id. post seq. ὡς inferit δὲ, unde Br. veram le-
 sionem conjicit δὴ.

⁴ Liv. l. 33. Barcillum nominat. Polybio Βραχύλλης scri-
 bitur. Xyl.

μενος, τὰ δὲ διηγόμενος, καὶ παράγων ἐπίτηδες, ἄχρι¹ τὰς στρατιώτας ἀναλαβεῖν ἐν τῆς πορείας. ἔτω δὲ προσέγων², συνεισῆλθε τοῖς Θηβαίοις εἰς τὴν πόλιν, ἔπανυ μὲν ἠδομένοις, ὀκνήσει δὲ κωλύειν· ἐπεὶ στρατιώται γε μέτριοι τὸ πλήθος εἶποντο. καὶ μέντοι παρελθὼν ὁ Τίτος, ὡς ἐκ ἔχων τὴν πόλιν, ἔπειθεν ἐλέσθαι τὰ Ῥωμαίων, Ἀττάλῃ τῇ βασιλέως συναγορεύοντος αὐτῷ, καὶ συνεξορμῶντος τὰς Θηβαίους. ἀλλ' Ἀττάλος μὲν, ὡς ἔοικε, τῷ γῆρας προθυμότερον ἑαυτὸν τῷ Τίτῳ ῥήτορα παραχεῖν φιλοτιμέμενος, ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν προσπεσόντος ἰλίγγῃ τινός, ἢ βέβητος, ἄφνω τὴν αἰθήρην ἐπιληφθεὶς ἔπεσε, καὶ μετ' ἔπολὺ ταῖς ναυσὶν εἰς Ἀσίαν ἀπονομιθεὶς ἐτελεύτησεν· οἱ δὲ Βοιωτοὶ προσεχώρησαν τοῖς Ῥωμαίοις.

VII. Φιλίππῃ δὲ πρέσβεις πέμψαντος εἰς Ῥώμην, ἀπέστειλε καὶ ὁ Τίτος παρ' αὐτῆς τὰς πράξουλας³, ἕπως ἐπιψηφίσηται ἡ σύγκλητος χρόνον⁴ αὐτῷ, τῷ πολέμῳ μένοντος· εἰ δὲ μὴ, δι' ἐκείνῃ τὴν εἰρήνην γενέσθαι. Φιλίτιμος γὰρ ὢν ἰχυρῶς, ἐδεδίει, πεμφθέντος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἑτέρας στρατηγῶν, τὴν δόξαν ἀφαιρεθῆναι. διαπραξαμένων δὲ τῶν φίλων αὐτῷ, μήτε τὸν Φίλιππον, ὢν ἔχρηζε, τυχεῖν, καὶ τῷ πολέμῳ τὴν ἡγεμονίαν ἐκείνῳ φυλαχθῆναι, δεξάμενος τὸ δόγμα, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπαρθεὶς, εὐθύς εἰς Θετταλίαν ἐπὶ τὸν Φιλίππῃ πόλεμον ὤρμησεν, ὑπὲρ ἑξακισχίλις καὶ δισμυρίκις ἔχων στρατιώτας, ὢν Αἰτωλοὶ περὶ ἑξακισχίλις καὶ ἵππεῖς τετρακοσίαις παρεῖχον. ἦν δὲ καὶ τῷ Φιλίππῃ τὸ εὐ-
τευ-

1 R. *supr.* παρηγεν (in imperf. ut modo dixerat προῆγεν) ἐπίτηδες, ἄχρι τῆς τῶν στρατ.

2 R. *supr.* παράγων. Sequens συνεισῆλθε, quod Junt. & Ald. deest, addidit H. Steph.

3 Junt. & Ald. πράξαντας.

4 Subaudi τῆς στρατηγίας, ut, bellum donec perageretur, penes ipsum maneret imperium.

τευμα τῷ πλήθει παραπλήσιον. ἐπεὶ δὲ βαδίζοντες ἐπ' ἀλλήλους, καὶ γενόμενοι περὶ τὴν Σκοτῆσαν, ἐνταῦθα διακινδυνεύειν ἔμελλον ¹, ἔχ, ὅπερ εἰκὸς ἦν, πρὸς δέεσ ἐλαβον οἱ στρατηγοὶ τὴν ἀλλήλων γειννίασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὀρμῆς καὶ Φιλοτιμίας ἐπληρῶντο. Ῥωμαῖοι μὲν, εἰ Μακεδόνων κρατήσασιν, ὧν ὄνομα δι' Ἀλέξανδρον ἀλκῆς καὶ δυνάμεως πλείον ἦν παρ' αὐτοῖς. Μακεδόνες δὲ Ῥωμαίους Περσῶν ἠγάμενοι διαφέρειν, ἤλπίζον, εἰ περιγένοιτο, λαμπρότερον ἀποδείξειν Ἀλεξάνδρου Φιλίππον. ὁ μὲν ἔν Τίτος παρεκάλει τὰς στρατιώτας ἀνδρας ἀγαθὰς γενέσθαι καὶ προθύμας, ὡς ἐν τῷ καλλίστῳ Θεάτρῳ, τῇ Ἑλλάδι, μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὰς ἀρίστες τῶν ἀνταγωνιστῶν. ὁ δὲ Φίλιππος, εἴτε ὑπὸ τύχης, εἴτε ὑπὸ σπευδῆς παρὰ τὸν καιρὸν ἀγνοήσας, ἦν γάρ τι πολυάνδριον ὑψηλὸν ἔξω τῆ χάρακος, ἐπὶ τῷτο προβάς ², ἤρξατο μὲν, οἷα πρὸ μάχης ³ Φιλεῖ, διαλέγεσθαι, καὶ παρορμᾶν. ἀθυμίας δὲ δεινῆς πρὸς τὸν οἰωνὸν ἐμπεισθήσης, διαταραχθεὶς ἐπέχε τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

VIII. Τῇ δ' ὑσραία περὶ τὸν ὄρθρον, ἐκ μαλακῆς καὶ νοτίᾳ νυκτὸς, εἰς ομίχλην τῶν νεφῶν τρεπομένων, ἀνεπίμπλατο ζόφῳ βαθέος πᾶν τὸ πεδῖον, καὶ κατῆει παχὺς ἐν τῶν ἀκρων ἀήρ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων, εὐθὺς ἀρχομένης ⁴ ἡμέρας ἀποκρύπτων τὰς τόπας. οἱ δ' ὑπ' ἀμφοτέρων ἀποσαλέντες ἐφεδρίας ἔνεκα καὶ κτασσοπῆς, ἐν πάνυ βραχεῖ περιπεσόντες ἀλλήλοις,

¹ Junt. & Ald. ἔμελλον. Pro seq. δέεσ R. mavult δέεσ in acc. — item στρατοὶ pro στρατηγοί. Vocem γειννίασιν omittit Junt. dedit Ald.

² Hanc lectionem e Junt. & Ald. revocavit R. pro vulg. προσβάς, quod dedit Steph.

³ Teste H. Steph. etiam legitur οἷα εἰς προτροπὴν πρὸ μάχης. Eodem autem monente εἰς προτροπὴν sententiam hujus loci haud valde juvant, cum sequatur παρορμᾶν.

⁴ V. ἀρχομένων.

λήλοις, ἐμάχοντο περὶ τὰς καλεμένας Κυνὸς κεφαλὰς, αἱ λόφων ἔσαι πυκνῶν καὶ παραλλήλων ἔκραι λεπίαι, δι' ὁμοιότητα τῆ χήματος ἕτως ἠνομάθησαν. γενομένων δ' ¹, οἷον εἰδὸς, ἐν τόποις σκληροῖς μεταβολῶν κατὰ τὰς Φυγὰς καὶ διώξεις, ἐκότεροι τοῖς πονῶσιν αἰεὶ καὶ ὑποχωρῶσιν ἐπιπέμποντες βοήθειαν ἐν τῶν στρατοπέδων, καὶ ἤδη τῆ ἀέρος ἀνακαθαιρομένη, καθορῶντες τὰ γινίμενα, πανστρατιᾷ συνέβαλον. τῷ μὲν ἐν δεξιῷ περιῆν ὁ Φίλιππος, ἐν τόπων ἐπιφόρων ὄλην ἐπερείσας τὴν Φάλαγγα τοῖς Ῥωμαίοις, τὸ βάρος τῆ συνασπισμῆ, καὶ τὴν τραχύτητα τῆς προσβολῆς τῶν σαρισῶν ² ἐχῖ υπομεινάντων. τῆ δ' εὐωνύμῃ διασπασμὸν ἀνὰ τὰς λόφους καὶ περίηλασιν λαμβάνοντος, ὁ Τίτος, τὸ μὲν ἠττώμενον ἀπογνῶς ³, πρὸς δὲ θάτερον ὀξέως παρελάσας, προσέβαλε τοῖς Μακεδόσι, συστῆναι μὲν εἰς Φάλαγγα καὶ πυκνῶσαι τὴν τάξιν εἰς βάθος, ἤπερ ἦν ἀληθῆ τῆς ἐμείνων δυνάμεως, κωλυομένοις διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τραχύτητα τῶν χωρίων, πρὸς δὲ τὸ κατ' ἄνδρα συμπλέκεσθαι, καὶ βαρεῖ καὶ δυσέργῳ χρωμένοις ὀπλισμῷ ⁴. ζῶν γὰρ ἡ Φάλαγγε ἔοικεν ἀμάχῳ τὴν ἰχθύν, ἕως ἐν ἔσι σῶμα, καὶ τηρεῖ τὸν συνασπισμὸν ἐν τάξει μῖα. διαλυθείσης δὲ, καὶ τὴν κατ' ἕνα ῥάμην ἀπόλλυσι τῶν μαχομένων ἕκαστος, διὰ τε τὸν τρόπον τῆς ὀπλίσεως, καὶ ὅτι

¹ R. *sup.* γενομένων δὲ πυκνῶν vel συχνῶν, οἷ. εἰ.

² Ita R. de suo dedit pro vulg. ἀρίσων. Crusier. vertit: nec ferebant vel fortissimi gravem confertamque & intentis horrentem hastis frontem; & annotat: Legendum puto — ferebat finistrum Romanorum cornu gravem &c. Xyl. vertit: Nam ab altiore loco totam phalangem Romanis inferebat: cujus hī densam testudinem selectissimorumque militum acrem impetum non sustinebant.

³ V. ἐπιγνῶς.

⁴ Hanc vocem substituit H. Steph. pro ea, quae in prioribus edd. exhibetur ὀπλισμῷ.

ὅτι παντὸς ὄλε¹ τοῖς παρ' ἀλλήλων μέρεσι μᾶλλον, ἢ δι' αὐτὸν, ἰχύει. τραπομένων δὲ τῶν, οἱ μὲν ἐδίωκον τὰς Φεύγοντας, οἱ δὲ τὰς μαχομένους τῶν Μακεδόνων παρεκδραμόντες ἐν πλαγίῳ ἐβίβον. ὡσεὶ ταχὺ καὶ τὰς νικῶντας περισπᾶσαι καὶ Φεύγειν, τὰ ἔπλακαταβέλλουσας. ἔπεσον μὲν ἔν ὀκτακισχιλίων ἐκ ἐλάττης, ἐάλωσαν δὲ περὶ πεντακισχιλίας. τῶ δὲ τὸν Φίλιππον ἀσφαλῶς ἀπελθεῖν τὴν αἰτίαν ἔλαβον Αἰτωλοὶ, περὶ ἀρπαγὴν γινόμενοι καὶ πόρθησιν τῆ χάρακος, ἔτι τῶν Ῥωμαίων διωκόντων, ὡσεὶ μηδὲν εὐρεῖν ἐκείνας ἐπανελθόντας.

IX. Πρῶτον μὲν ἔν ἐγένοντο λοιδοραὶ καὶ διαφοραὶ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς. ἐκ δὲ τῶν μᾶλλον αἰε² τὸν Τίτον ἐλύπευ, ἑαυτοῖς ἀνατιθέντες τὸ νίκημα, καὶ τῆ Φήμῃ προκαταλαμβάνουσας τὰς Ἑλλήνας. ὡσεὶ καὶ γράφεται καὶ ἔδεται προτέρας ἐκείνας ὑπὸ ποιητῶν³, καὶ ἰδιωτῶν, ὑμνούντων τὸ ἔργον. ὧν μάλιστα διὰ φόματος ἦν περὶ τὸ ἐπίγραμμα.

*Αἰκου-

1 Anon. & Muret. annotat. πᾶν γὰρ ὅλον τοῖς παραλλήλοις μέρεσι. Br. postea legendum censuit δι' αὐτὸ, ut cum ὅλον conveniat. Displicet tamen illi πᾶν γὰρ ὅλον. Mavult παντὸς οὐκίλα. Xy. annotat: Graeca lectio non constat — & vertit: tum quod omne totum magis propter mutuum membrorum complexum, quam propter singula, valet. R. haec habet: sententiam video, quam edere h. l. voluit Plutarchus; quibus autem verbis ediderit, equidem auctor nemini fiam. Alius ad hunc ferme modum enunciaffet: ὅτι παντὸς ὄχλα (subaud. ἔργου vel ἔργον ἐσι) cujuscunque magnae turbae hoc est, ut γὰρ τοῖς παρ' ἀλλήλων μέρεσι γὰς πάντας μᾶλλον, ἢ δι' αὐτὸν ἑκάστων ἰχύειν, omnes ob partes, quas singuli quique matas conferunt, vigeant & multum valeant, quam ut singuli quique per semet viritim.

2 Br. mavult αὖ, denuo. Equidem totam dictionem aliter structam malim, ex. gr. πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἐκ γάτων. ἔτι δὲ μᾶλλον γὼν Τίτ. Sed nimium audeo.

3 V. cum artic. γῶν ποιηρῶν.

Ἄκλαισοι καὶ ἄθαπτοι, ὁδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ τύμβῳ ¹

Θεσσαλίας τρισσαὶ κείμεθα μυριάδες,
Αἰτωλῶν δμηθέντες ὑπ' Ἄρεος, ἠδὲ Λατίνων,
Ὅς Τίτος εὐρείης ἤγαγ' ἀπ' Ἰταλίας,

Ἡμαθίη μέγα πῆμα. τὸ δὲ θρασὺ κείνο ² Φιλίππῃ
Πνεῦμα, θῶν ἐλάφῳν ῥυχετ' ἐλαφρότερον.

Τῆτ' ἐποίησε μὲν Ἀλκαῖος, ἐφυβρίζων Φιλίππῳ, καὶ
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποθανόντων ἐπιφυσάμενος. λεγόμε-
νον δὲ πολλαχῆ καὶ ὑπὸ πολλῶν, μᾶλλον ἤναι τὸν Τί-
τον, ἢ τὸν Φίλιππον. ὁ μὲν γὰρ ἀντικαμωδῶν τὸν
Ἀλκαῖον τῷ ἐλεγείῳ παρέβαλλεν.

Ἄφλοιοι καὶ ἄφυλλοι, ὁδοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ νῶτῳ

Ἀλκαίῳ σαυρὸς πῆγνυται ἡλίβατος.

Τὸν δὲ Τίτον, Φιλοτιμύμενον πρὸς τὰς Ἑλλήνας, ἔ-
μετρίως παρώξυνε τὰ τοιαῦτα. διὸ καὶ τὰ ὑπόλοιπα
τῶν πραγμάτων ἔπραττε καθ' ἑαυτὸν, ἐλάχιστα Φροντί-
ζων τῶν Αἰτωλῶν. οἱ δ' ἤχθοντο, καὶ προσδεξαμένη
λόγῳ αὐτῆ, καὶ πρεσβείαν ἐπὶ συμβάσεσι παρὰ τῆ Μα-
κεδόνας, τῆτ' ἐκείνο ³, περιϊόντες περὶ τὰς ἄλλας πό-
λεις ἐβόων, παλεῖσθαι τὴν εἰρήνην Φιλίππῳ, παρὸν ἐκ-
κόψαι τὸν πόλεμον ἄρδην, καὶ ἀνελεῖν ἀρχὴν, ὑφ' ἧς
πρώτης ἐδελάθη τὸ Ἑλληνικόν. ταῦτα τῶν Αἰτωλῶν
λεγόντων, καὶ διαταραττόντων τὰς συμμάχους, αὐτὸς
ὁ Φίλιππος ἐλθὼν πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀνεῖλε τὴν ὑπο-
ψίαν, ἐπιτρέψας τῷ Τίτῳ καὶ Ῥωμαίοις τὰ καθ' αὐ-
τόν. καὶ ἔτω καταλύεται τὸν πόλεμον ὁ Τίτος, καὶ
τὴν μὲν Μακεδονικὴν ἀπέδωκεν αὐτῷ βασιλείαν, τῆς δ'
Ἑλλά-

1 V. νῶτῳ.

2 V. ἐκείνο.

3 Sic R. de suo dedit. Vulgo τῆτ' ἐκεῖνοι, hoc ipsum cla-
mitabant, scil. agi, nil aliud, rem ipsam si deceat aperte, nul-
la dissimulatione, nullis ambagibus appellari, vendi Philippo
Graeciam. *Buchstäblich mit ebendenselben Worten, mit wel-
chen ich die Sache erzähle.* Vg. sufr. τίτι προ τῆτο.

Ἐλλάδος προσέταξεν ἀποσῆναι, χιλίοις δὲ ταλάντοις ἐζημίωσε, τὰς δὲ ναῦς πάσας παρείλετο, πλὴν δέκα. τῶν δὲ παιδῶν τὸν ἕτερον, Δημήτριον, ὀμηρεύοντα λαβὼν, εἰς Ῥώμην ἀπέσειλεν, ἄριστα τῷ καιρῷ χρησάμενος, καὶ προλαβὼν τὸ μέλλον. Ἀννίβη γὰρ τῷ Λίβυος, ἀνδρὸς ἐχθίστου τε Ῥωμαίοις καὶ Φυγάδος, ἤδη τότε πρὸς Ἀντίοχον ἦκοντος τὸν βασιλέα, καὶ παροξύνοντος αὐτὸν εἰς τὸ πρόθεον προΐεναι τῇ τύχῃ¹ τῆς δυνάμεως εὐ βεΐσης, ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὑπὸ πραγμάτων μεγάλων, ἃ κατεργασάμενος μέγας ἐπωνομάσθη, πρὸς τὴν ἀπάντων ἡγεμονίαν ἀποβλέποντα, μάλιστα δὲ κατὰ Ῥωμαίων ἀνιστάμενον². εἰ μὴ τῷτο προΐδων ὁ Τίτος ἐμφρόνως ἐνέδωκε πρὸς τὰς διαλύσεις, ἀλλὰ τὸν Φιλιππικὸν ὁ Ἀντιοχικὸς κατείληφε πόλεμον ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ συνέσπασαν ὑπ' αἰτίων ἀμφοτέρων κοινῶν οἱ μέγιστοι τῶν τότε καὶ δυνατώτατοι βασιλέων ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἔχεν ἂν ἀγῶνας ἐξ ὑπαρχῆς καὶ κινδύνου τῶν πρὸς Ἀννίβην ἐν ἐλάτῃς. οὖν δὲ τῶν πολέμων μέσσην κατὰ καιρὸν ἐμβαλὼν τὴν εἰρήνην ὁ Τίτος, καὶ πρὶν ἄρξασθαι τὸν μέλλοντα, διαπόψας τὸν παρόντα, τῷ μὲν τὴν ἐχάτην ἐλπίδα, τῷ δὲ τὴν πρώτην ὑψεῖλεν.

X. Ἐπεὶ δ' οἱ δέκα πρέσβεις, ἃς ἡ σύγκλητος ἐπεμψε τῷ Τίτῳ, συνεβέλευον τὰς μὲν ἄλλας Ἑλληνικὰς ἐλευθερεῖν, Κόρινθον δὲ καὶ Χαλκίδα καὶ Δημητριάδα διατηρεῖν ἐμφράσας, ἕνεκα τῆς πρὸς Ἀντίοχον ἀσφαλείας, ἐνταῦθα δὲ ταῖς κατηγορίαις λαμπροὶ λαμπρῶς τὰς πόλεις ἀνεβρόγγυσαν Αἰτωλοὶ, τὸν μὲν Τίτον κελεύοντες τὰς πέδας τῆς Ἑλλάδος λύειν, (ἄτω γὰρ ὁ

Φί-

¹ In vulgatis post h. v. comma datur, quod jam R. sustulit, ut τύχη cum δυνάμει cohaereat. Mavult idem βεΐση pro seq. βεΐσης, ut item ad τύχη referatur, & haec existat sententia: *obviam eat fortunae prosperae suae amplitudinis.*

² R. susp. ἂν ἐξανιστάμενον, de pugilibus — qui sine dubio fuisset coorturus adversus Romanos.

Φλιππος εἰώθει τὰς προειρημένας πόλεις ὀνομάζειν) τὰς δ' Ἑλληνας ἐρωτῶντες, εἰ κλοῖον ἔχοντες βαρύτερον μὲν, λειότερον δὲ τῆ παλαι τὸν νῦν, χαίρεισι, καὶ θαυμάζεισι τὸν Τίτον, ὡς εὐεργέτην, ὅτι τῆ ποδὸς λύσας τὴν Ἑλλάδα, τῆ τραχίλῃ δέδεκεν. ἐφ' οἷς ἀχθόμενος ὁ Τίτος καὶ βαρέως φέρων, καὶ δεόμενος τῆ συνεδρία, τέλος ἐξέπεισε καὶ ταύτας τὰς πόλεις ἀνεῖναι τῆς Φρερᾶς, ὅπως ὀλοκληρος ἢ χάρις ὑπάρξῃ παρ' αὐτῆ τοῖς Ἑλλησιν. Ἰθμίων ἔν ἀγομένων, πληθυσ μὲν ἀνθρώπων ἐν τῷ σαδίῳ καθῆσο, τὸν γυμνικὸν ἀγῶνα θεῖμενον, οἷα δὴ διὰ χρόνων¹, πεπαυμένης μὲν πολέμων τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἐλπίσιν ἐλευθερίας, σαφεῖ δὲ εἰρήνῃ πανηγυριζέσης². τῇ σάλπιγγ. δὲ σιαπῆς εἰς ἅπαντας διαδοθείσης, προελθὼν³ εἰς μέσον ὁ κήρυξ ἀνεῖπεν, ὅτι Ῥωμαίων ἢ σύγκλητος, καὶ Τίτος Κοίντιος, στρατηγὸς ὑπατος, καταπολεμήσαντες βασιλεῖα Φίλιππον καὶ Μακεδόνας, ἀφῆσιν ἀφρερήτας καὶ ἐλευθέρας καὶ ἀφορολογήτας, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις, Κορινθίαις, Λοκρᾶς, Φωκεῖς, Εὐβοέας, Ἀχαιοὺς, Φθιώτας, Μάγνητας, Θετταλὰς, Περγαίους. τὸ μὲν ἔν πρῶτον ἐ πάνυ πάντες, ἐδὲ σαφῶς ἐπήμεισαν, ἀλλ' ἀνώμαλος καὶ θορυβώδης κίνησις ἦν ἐν τῷ σαδίῳ θαυμαζόντων, καὶ διακυνθανομένων, καὶ πάλιν ἀνεπειῖν κελουόντων. ὡς δ', αὖθις ἡσυχίας γενομένης, ἀναγαγὼν ὁ κήρυξ τὴν Φωνήν, προθυμότερον εἰς ἅπαντας ἐγεγώνησε⁴, καὶ διῆλθε τὸ κήρυγμα, κραυγὴ μὲν ἀπίστος τὸ μέγεθος διὰ χαρὰν ἐχώρει μέχρι θαλάττης, ὄρον

¹ Hanc lectionem R. e Junt. revocavit. Vulg. χρόνον, ex Ald. — Αἰον. χρόνος, quod jam H. Steph. pro lectione vulg. voluit dari.

² Ludos hos agente in honorem pacis & in ejus gratiam, eamque tenente, quae jam non amplius esset dubia, sed certa & perspicua. R.

³ Sic R. de suo dedit pro vulg. προσελθὼν.

⁴ V. ἐγεγώνησε.

θόν δ' ἀνεισθήκει τὸ θέατρον, ἔδειξεν δὲ λόγος ἦν τῶν ἀγωνιζομένων. ἔσπευδον δὲ πάντες ἀναπηδήσαι, καὶ δεξιῶσθαι, καὶ προσειπεῖν τὸν σωτήρα τῆς Ἑλλάδος καὶ πρόμαχον. τὸ δὲ πολλὰκις λεγόμενον εἰς ὑπερβολὴν τῆς Φωνῆς καὶ μέγεθος, ὠφθη τότε. κόρακες γὰρ, ὑπερπετόμενοι ¹ κατὰ τύχην, ἔπεσον εἰς τὸ εἶδιον. αἰτία δ' ἦ τῷ ἀέρος ῥῆξις. ὅταν γὰρ ἡ Φωνὴ πολλὴ καὶ μεγάλη φέρεται, διασπώμενος ὑπ' αὐτῆς ἐκ ἀντεριδείει τοῖς πετομένοις, ἀλλ' ὀλίγημα ποιεῖ, κατὰ περ κενεμβατῶσιν· εἰ μὴ νῆ Δία, πληγῇ τινι μᾶλλον, ὡς ὑπὸ βέλας διελαυνόμενα, πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. δύναται δὲ καὶ περιδίησις εἶναι τῷ ἀέρος, οἷον ἐλιγμὸν ἐν πελάγει, καὶ πάλιν ῥύμην ² τῷ σάλε δια μέγεθος λαμβάνοντος.

XI. Ὁ δ' ἦν Τίτος, εἰ μὴ τάχις τῆς θέας διαλυθείσης, ὑπειδόμενος τὴν Φορὰν τῷ πλήθει καὶ τὸν δρόμον ἐξέκλινεν, ἐκ ἂν ἐδόκει περιγενέσθαι, τασάτων ὁμῶ καὶ πάντοθεν αὐτῷ περιχεομένων. ὡς δ' ἀπέκαμον περὶ τὴν σιγητὴν αὐτῷ βοῶντες, ἤδη νυκτὸς ἔσης, αὖθις ἔστινας ἴδοιεν ἢ Φίλας, ἢ πολίτας, ἀσπαζόμενοι καὶ περιπλεκόμενοι, πρὸς δεῖπνα καὶ πότας ἐτρέποντο μετ' ἀλλήλων. ἐν ᾧ καὶ μᾶλλον, ὡς εἰκός, ἠδομένοις ἐπῆει λογίζεσθαι καὶ διαλέγεσθαι περὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσας πολεμήσασα πολέμους διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἔπω τύχοι βεβαιότερον, ἐδὲ ἥδιον αὐτῆς, ἐτέρων προαγωνισαμένων, ὀλίγος δεῖν ἀναίμακτος αὐτῇ καὶ ἀπενθῆς φερομένη τὸ κάλλισον καὶ περιμαχητότατον ³ ἔσθαι. ἦν δ' ἄρα

1 Sic R. dedit de suo pro vulg. περιπετόμενοι.

2 Br. maluit junctim legi παλιρῥύμην. V. ῥύμη. Ad seq. μέγεθος quaerit R. cujus rei? num τῆς ζάλης — quemadmodum aestus in mari, ob magnitudinem procellae, accipit aliquam quasi vertiginem & repercussionem.

3 Sic R. dedit pro vulg. περιμαχημώτατον, cum non usurpetur περιμάχιμος, sed περιμάχητος. Eodem velut manu ducere manet περιμαχημώτατον, quod in Junt. & Ald. legitur.

ἔρα σπάνιον μὲν ἀνδρεία καὶ Φρόνησις ἐν ἀνθρώποις, σπανιώτατον δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ὁ δίκαιος. οἱ γὰρ Ἀγησίλαοι καὶ Λύσανδροι, καὶ οἱ Νικίαι, καὶ οἱ Ἀλκιβιάδαι, πολέμους μὲν εὖ διέπειν, καὶ μάχας νικᾶν κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν ἄρχοντες ἠπίσαντο, χρῆσθαι δὲ πρὸς χάριν εὐγενῆ καὶ τὸ καλόν, οἷς κατώρθευ, ἐκ ἔγνωσαν. ἀλλ', εἰ τὸ Μαραθώνιον τις ἔργον ἀφέλοι, καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, καὶ Πλαταιάς, καὶ Θερμοπύλας, καὶ τὰ πρὸς Εὐρυμέδοντι, καὶ τὰ περὶ Κύπρον Κίμωνος ἔργα ¹, πάσας τὰς μάχας ἢ Ἑλλάς ἐπὶ δελεῖα μεμάχηται πρὸς αὐτήν, καὶ πᾶν τρόπαιον αὐτῆς ² συμφορὰ καὶ ὄνειδος ἐπ' αὐτὴν ἔσηκε, τὰ πλείεσα κακία καὶ Φιλονεικία τῶν ἡγεμένων περιτραπέισαν ³. ἀλλόφυλοι δ' ἄνδρες, ἐναύσματα μικρὰ καὶ γλίχρα κοινωνήματα παλαιῆ γένους ἔχειν δοκῦνες, ἀφ' ὧν καὶ λόγῳ τι καὶ γνώμῃ τῶν χρησίμων ὑπάρξαι τῇ Ἑλλάδι θαυμαστὸν ἦν, ἔτοι τοῖς μεγίστοις κινδύνοις καὶ πόνοις ἐξελλόμενοι τὴν Ἑλλάδα δεσποτῶν χαλεπῶν καὶ τυράνων ἐλευθερῶσιν.

XII. Ταῦτα δὴ τὰς Ἑλλήνας ὑπέει, καὶ τὰ τῶν ἔργων ⁴ ὁμολογῶντα τοῖς κηρύγμασιν. ἅμα γὰρ ἐξέ-

H h 2

πεμ-

1 Uno die & ad Cyprum navali, & ad fluvium Pamphyliae, Eurymedontem, terrestri proelio Persae a Cimone, Atheniensium duce, victi sunt.

2 Comma, quod post h. v. in vulg. ponitur, R. sustulit. Refert αὐτῆς (pro quo & αὐτῇ poni posse censet) non ad Τρόπαιον, sed ad συμφορὰ. Nullum non trophaeum stetit illi (Graeciae) calamitas, h. e. pro calamitate, vel ad calamitatem.

3 Sic R. de suo dedit, referendo ad ἐπ' αὐτήν, pro vulg. περιτραπέισης. Seqq. ἀλλόφυλοι — ἐλευθερῶσαι, eodem monente, apta sunt e διαλέγεσθαι & λογίζεσθαι, ὅπως — Succurrebat Graecis, vel veniebat in mentem, & secum ipsos reputare, & sermonibus familiaribus agitare — venire nunc alienigenas & liberare Graeciam.

4 Gr. susp. addendum esse ἦν, quod extritum erat a finali syllaba vocis ἔργων.

πεμψεν ὁ Τίτος Λέντλον μὲν εἰς Ἀσίαν, Βαργυλιήτας ἐλευθερώσοντα, Τιτίλλιον ¹ δ' εἰς Θράκην, τὰς αὐτόθι πόλεις καὶ νήσους ἀπαλλάξοντα τῶν Φιλίππων Φερρῶν. Πόπλιος δὲ Οὐίλλιος ² ἔπλει διαλεξόμενος Ἀντιόχῳ περὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. αὐτὸς δὲ Τίτος ³ εἰς Χαλκίδα παρελθὼν, εἶτα πλεύσας ἐκείθεν ἐπὶ Μαγνησίαν, ἐξῆγε τὰς Φερράς, καὶ τὰς πολιτείας ἀπεδίδοι τοῖς δῆμοις. ἀγωνοθέτης δὲ Νεμείων ἀποδειχθεὶς ἐν Ἀργεῖ, τὴν τε πανήγυριν ἄριστα διέθηκε, καὶ πάλιν ἐκεῖ τοῖς Ἑλλήσι τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ κήρυκος ἀνεῖπεν. ἐπιφοιτῶν τε ταῖς πόλεσιν, εὐνομίαν ἅμα καὶ δίκην ποδῆν, ὁμόνοιά τε καὶ ΦίλοΦροσύνην πρὸς ἀλλήλους παρεῖχε· καταπαύων μὲν τὰς εἰσαίσεις, κατάγων δὲ τὰς Φυγὰς ⁴, ἀγαλλόμενος δὲ τῷ πείθειν καὶ διαλλάσσειν τὰς Ἑλληνας, ἐχ' ἤτλον, ἢ τῷ κενρατηκέναι τῶν Μακεδόνων, ὥστε μικρότατον ἤδη τὴν ἐλευθερίαν δοκεῖν ὦν εὐεργετῆντο. Ξενοκράτη μὲν ἔν τὸν Φιλόσοφον, ὅτε Λυκῆργος αὐτὸν ὁ ῥήτωρ ὑπὸ τῶν τελωνῶν ἀγόμενον πρὸς τὸ μετοίκιον ⁵ ἀφείλετο, καὶ τοῖς ἄγκισιν ἐπέθηκε δίκην τῆς ἀσελγείας, λέγεται τοῖς παισὶν ἀπαντήσαντα τῷ Λυκῆργῳ· Καλὴν γε ὑμῶν, ὦ παῖδες, Φάναι, τῷ πατρὶ χάριν ἀποδίδωμι· πάντες γὰρ αὐτὸν

¹ Multum variatur in hoc nomine. Polybio & Livio est L. Stertinus; Guarino Tillius.

² V. Ἰάλλος.

³ V. ὁ Τίτος.

⁴ id est τὰς Φυγάδας. R.

⁵ Pensionis genus, quod inquilini, *μίτοικοι*, Athenis solverent. Exactum fuisse a publicanis, monente Xyl. hic locus ostendit. Cf. Suid. in h. v. Male Guarinus: in carcerem publicum. Nec est, ut Cruferius vertit, & cum eo Kind & Schirach: a quibus *ducebantur ad carcerem* causa pensionis, quam pendebant inquilini. Uti enim Suidas ex Isaeo docet, inquilini, qui *μετοίκιον* non solverant, ad Poletas (*πωλητάς*) *ducebantur*, & si convicti fuissent, vendebantur.

τὸν ἐπαινῶσιν, ἐφ' οἷς ἔπραξε. Τίτω δὲ καὶ Ῥωμαίοις, ὧν τὰς Ἐλληνας εὐεργέτησαν, ἐκ εἰς ἐπαίνους μόνον, ἀλλὰ καὶ πῖσιν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ δυνάμιν ἢ χάρις ἀπήντα, δικαίως. ἔ γὰρ προσδεχόμενοι μόνον τὰς ἡγεμόνας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μεταπεμπόμενοι καὶ καλῶντες ἐνεχειρίζου αὐτές. ἐδὲ δῆμοι καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖς ὑφ' ἑτέρων ἀδικήμενοι βασιλέων, κατέφευγον ¹ εἰς τὰς ἐκείνων χειράς· ὡς' ἐν βραχεῖ χρόνῳ, τάχα πε καὶ θεῶ συνεφαπτομένους, πάντ' αὐτοῖς ὑπήμοα γενέσθαι. καὶ αὐτὸς δὲ μέγιστον ἐφρόνησεν ἐπὶ τῇ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερώσει. ἀνατιθεῖς γὰρ εἰς Δελφὸς ἀσπίδας ἀργυρᾶς καὶ τὸν ἑαυτῷ θυρεὸν, ἐπέγραψε·

Ζηνὸς ἰῶ, κραιπναῖσι ² γεγαθότες ἵπποσύνασι,

Κῆροι ἰῶ, Σπάρτας Τυνδαρίδαι βασιλεῖς·

Αἰνεάδας Τίτος ὑμῖν ὑπέρτατον ἔπασε δᾶρον.

Ἑλλήνων τεύξας παισὶν ἐλευθερίαν.

Ἀνέθηκε δὲ καὶ χρυσὸν τῷ Ἀπόλλωνι σέφανον, ἐπιγράφας·

Τὸν δέ τοι ἀμβροσίοισιν ἐπὶ πλοκάμοισιν ἔθηκε,

Κεῖσθαι, Λατοῖδα, χρυσοφαῖν σέφανον ³,

Ὅν πόρεν, Αἰνεαδᾶν ταγὸς μέγας. ἀλλ', Ἐκίεργε,

Ἄλιπας τῷ θεῷ κῦδος ὅπαζε Τίτω.

Τῇ γὰρ Κορινθίων πόλει πρὸς τὰς Ἐλληνας τὸ αὐτὸ δις ἤδη συμβέβηκε. καὶ γὰρ Τίτος ἐν Κορίνθῳ τότε, καὶ

H h 3

Νέρων

¹ Junt. & Ald. praeponunt καὶ. An fortassis aliquid excidit?

² V. κραιπναῖσι; Id. lin. seq. ἰῶς pro ἰῶ, & paulo post τεύξας pro τεύξας.

³ R. post h. v. comma dedit pro puncto, quod in vulg. extat. Idem verba sic inter se construenda arbitratur: ὁ μέγας Αἰνεαδᾶν σοι, Λητοῖδα, γόνδε τὸν σέφανον, ὃν πόρεν (scil. σοί) ἔθηκεν, ὡς κεῖσθαι σοι ἐπὶ τοῖς πλοκάμοις. Magnus Romanorum imperator hinc tibi, quam dono dedit, auream coronam eo dedicavit, quo aureas tuas comas cingeret.

Νέρων αὔθις καθ' ἡμᾶς, ἐν Κορίνθῳ, παραπλησίως Ἰοθμίων ἀγομένων, τὰς Ἑλληνας ἐλευθέρους καὶ αὐτόνομους ἀφῆκεν, ὁ μὲν διὰ κήρυκος, ὡς εἴρηται· Νέρων δ' αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ βήματος ἐν τῷ πλήθει δημηγορήσας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕσερον.

XIII. Ὁ δὲ Τίτος τότε καλλίστη καὶ δμαιοτάτῃ τῇ πρὸς Νάβιν ¹ ἀρχάμενος πόλεμος, τῶν Λακεδαιμονίων ἐξωλέσατο καὶ παρανομώτατον τύραννον, ἐν τῷ τέλει διεψεύσατο τὰς τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδας, ἐλεῖν παραχρὸν ², ἐκ ἐθελήσας, ἀλλὰ σπείσάμενος, καὶ προέμενος τὴν Σπάρτην ἀναξίως δελεύσαν· εἴτε δείσας, μὴ, τῇ πόλεμῳ μῆκος λαμβάνοντος, ἄλλος ἀπὸ Ῥώμης ἐπελθὼν στρατηγὸς ἀνέλθαι τὴν δόξαν, εἴτε Φιλονεικία καὶ ζήλοτυπία τῶν Φιλοποίμενος τιμῶν, ὃν ³ ἐν τε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνδρᾶ δεινότατον τῶν Ἑλλήνων ὄντα ⁴, καὶ περὶ ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἔργα θαυμασὰ τόλμης καὶ δεινότητος ⁵ ἀποδειξάμενον, ἴσα τῷ Τίτῳ κυδαινόντες Ἀχαιοὶ, καὶ τιμῶντες ἐν τοῖς θεάτροις, ἐλύπην ἐκεῖνον, ἐκ ἀξιῶντα Ῥωμαίων ὑπάτῳ προπολεμῶντι τῆς Ἑλλάδος ἀνδρωπον Ἀρκάδα, μικρῶν καὶ ὁμόρων πολέμων ⁶ στρατηγὸν, ὅμοια θαυμάζεσθαι παρ' αὐτοῖς. ἔ μὴν ἄλλ' αὐτὸς ὁ Τίτος ὑπὲρ τέτων ἀπελογεῖτο, καταθέσθαι ⁷ τὸν πόλεμον, ὡς ἐώρα σὺν κακῷ μεγάλῳ τῶν ἄλλων Σπαρ-
τια-

¹ V. Ἰό κατ' Ἀναβιν. Junt. Ἰῶ πρὸς Ὀναβιν.

² Lestionem hanc prima dedit Aldina. Junt. & V. παραχρὸν. Xyl. & Anon. ἐλεῖν παρὸν.

³ Sic cum V. dandum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ὄν.

⁴ Hoc participium, quod mihi non profus otiosum h. l. videtur, & nescio quo casu editioni Br. & R. deest, restituere placuit e Junt. Ald. Steph. Frst.

⁵ Vix probo hoc nomen, cum paulo ante Plut. dixerit ἀνδρα δεινότατον. Malim πυκνότητος — prudentiae (Cf. Suid. de h. v.) aut tale quid.

⁶ Anon. πόλεων. Quod meo sensu non est improbandum.

⁷ Subaudi φάσκων sc. λήγων, quod latet in ἀπελογεῖτο. R.

τιατῶν ἀπολέμενον τὸν τύραννον. τῶν δ' Ἀχαιῶν αὐτῷ πολλὰ πρὸς ¹ τιμὴν ψηφισαμένων, ἐδὲν ἐδόκει πρὸς τὰς εὐεργεσίας ἐξισῶσαι, πλὴν μιᾶς δωρεᾶς, ἣν ἐκεῖνος ἀντὶ πάντων ἠγάπησεν. ἦν δὲ τοιάδε. Ῥωμαίων οἱ δυστυχίσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ, πολλαχῆ μὲν ἄνιοι γενόμενοι καὶ διχσπαρέντες ἐδάλευον. ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι χίλιοι καὶ διακόσιοι τὸ πλῆθος ἦσαν, αἰεὶ μὲν οἰκίτροι τῆς μεταβολῆς, τότε δὲ ² καὶ μᾶλλον, ὡς εἰκὸς, ἐντυγχάνοντες οἱ μὲν υἱοῖς, οἱ δ' ἀδελφοῖς, οἱ δὲ συνήθεσι, ἐλευθέροις δᾶλοι, καὶ νικῶσιν αἰχμάλωτοι. τέτρες ὁ μὲν Τίτος ἐκ ἀφείλετο τῶν κελημένων, καίπερ ἀνιώνμενος ἐπ' αὐτοῖς. οἱ δ' Ἀχαιοὶ, λυτρωσάμενοι πέντε μνῶν ἕκασον ἄνδρα, καὶ συναγαγόντες εἰς ταῦτ' ὅλους, ἤδη περὶ πλεῖν ὄντι τῷ Τίτῳ παρέδωκαν ὡς αὐτὸν εὐφραϊνόμενον ἀποπλεῖν, ἀπὸ καλῶν ἔργων καλὰς ἀμοιβὰς καὶ πρεπέσας ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ Φιλοπολίτῃ κεκομισμένον ³ ὃ δὴ δοκεῖ πρὸς τὸν Θρίαμβον αὐτῷ πάντων ὑπάρξαι λαμπρότατον. οἱ γὰρ ἄνδρες ἔτοι, καθάπερ ἕδος ἐσὶ τοῖς οἰκέταις, ὅταν ἐλευθερωθῶσιν, ξύρεθαί τε τὰς κεφαλὰς, καὶ πιλία φορεῖν, ταῦτα δρᾶσαντες αὐτοὶ Θριαμβεύοντι τῷ Τίτῳ παρεῖποντο.

XIV. Καλλιῶ δὲ καὶ τὰ λάφυρα πομπευόμενα παρεῖχεν ὄψιν, Ἑλληνικὰ κράνη, καὶ πέλται Μακεδονικαὶ καὶ σάρισσαι. τό τε τῶν χρημάτων πλῆθος ἐκ ὀλίγου ἦν, ὡς ἀναγράφουσιν οἱ περὶ τὸν Ἰταρὸν ⁴ ἐν

H h 4

τῷ

¹ V. κατὰ.

² Junt. & Ald. omittunt δὲ; Steph. dedit.

³ Junt. & Ald. κεκοσμημένῳ. Pro hoc casu H. Steph. dedit accusativum, non tamen probans lectionem ipsam, sed mutandam esse censens in κεκομισμένον. Eandem hanc vocem voluit Xyl. & nunc R. dedit.

⁴ Scriptor ignotus, fatente Xylandro, qui locum suspectum habuit. Guarin. vertit Hyrcanum. Anon. habet οἱ περὶ Τυδιδανόν, & quidem Tuditani scriptoris meminit Macrob. L. I. c. 16.

τῷ Θριάμβῳ κομιθῆναι χρυσίς μὲν συγκεχωνευμένῃς λίτρας τριχιλίαις ἐπτακοσίαις δέκα τρεῖς, ἀργύρε δὲ τετρακισμυρίαις τριχιλίαις διακοσίαις ἑβδομήκοντα, Φιλίππειαι δὲ χρυσῆς μυρίαίς τετρακισχιλίαις πεντακοσίαις δεκατέσσαραις· χωρὶς δὲ τούτων τὰ χίλια τάλαντα, ἃ Φίλιππος ἔφειλεν. ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὑπερον ἐπέειδθησαν ¹ Ῥωμαῖοι, μάλιστα τῷ Τίτῳ συμπράσσοντος, ἀφείναι τῷ Φιλίππῳ, καὶ σύμμαχον ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν υἱὸν ἀπήλλαξαν αὐτῷ τῆς ὀμηρείας.

XV. Ἐπεὶ δ' ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν Ἑλλάδα ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρατῷ περαιωθεὶς, ἀφῆκε τὰς πόλεις καὶ διεκασίαζεν, Αἰταλῶν αὐτῷ συνεπιλαμβανομένων, καὶ πάσαι διακειμένων πρὸς τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἐχθρῶς καὶ πολεμικῶς, ἔχ ² ὑπόθεσιν τῆς πολέμου καὶ πρόφασιν διδόντων, ἐλευθερῆν τὰς Ἑλλήνας, ἔδεν δεομέναις (ἐλευθεροὶ γὰρ ἦσαν) ἀλλ' εὐπρεπεσέρας αἰτίας ἀπορίαι, τῷ καλλίστῳ τῶν ὀνομάτων χρῆσθαι διδασκόντων· καὶ ³ σφόδρα δέισαντες οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἀνάστασιν ⁴, καὶ δόξαν αὐτῆς τῆς δυνάμεως, στρατηγὸν μὲν ὑπατοῦ τῆς πολέμου Μάριον Ἀκίλιον ⁵ κατέπεμψαν, πρεσβευτὴν δὲ Τίτον, διὰ τὰς Ἑλλήνας, ὧν τὰς μὲν εὐθύς ὀφθεῖς ἐποίησε βεβαιοτέραις,

¹ Hanc vocem e Junt. & Ald. se restituisse monet R. pro vulg. ἠπέειδθησαν. Hanc autem non nisi in Br. edit. lego; & mihi typographica videtur esse menda. Reliquae priores edd. habent ἐπέειδθησαν.

² R. hanc particulam de suo addidit, quae vulgatis deest, ob insequens ἀλλ' εὐπρεπ. At equidem fateor, quid h. l. valeat haec negatio, me nescire. Part. adversativa ἀλλ' spectat solum ad ea, quae Plutarch. in parenthesi dicta inserit ἔδεν δεομ. — ἦσαν.

³ H. Steph. abundare videbatur haec particula. R. eam tnetur, & explicat vel imprimis.

⁴ R. sup. ἀνάστασιν, minas, ferociam ab ἀνατείνεσθαι.

⁵ V. τῆς πολέμου καὶ πρόφασιν διδόντων Μάριον Αἰκίλιον.

τέρας, τὰς δ' ἀρχομένους νοσεῖν, ὡς περ τι ¹ ἐν καιρῷ Φάρμακον, ἐνδιδῶς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, ἔσησε, καὶ διεκάλυπεν ἐξαμαρτεῖν. ὀλίγοι δ' αὐτὸν ἐξέφυγον, ἤδη προκατειλημμένοι καὶ διεφθαρμένοι παντάπασι ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἧς, καίπερ ὀργισθεὶς καὶ παροξυνθεὶς, ὅμως μετὰ τὴν μάχην περιεποίησεν. Ἀντίοχος γὰρ ἠτήθηθεις ἐν Θερμοπύλαις, καὶ Φυγῶν εὐθύς εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. Μάνιος δ' ὁ ὑπάτος, τὰς μὲν αὐτὸς ἐπιὼν τῶν Αἰτωλῶν ἐπολιόρκει, τὰς δὲ τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ συνεχώρησεν ἐξαιρεῖν. ἀγομένων δὲ καὶ Φερομένων ὑπὸ τῷ Μακεδόνοιο, τῆτο μὲν Δολόπων καὶ Μαγνήτων, τῆτο δ' Ἀθαμάνων καὶ Ἀπεράντων ², αὐτῶ δὲ τῷ Μανίῳ τὴν μὲν Ἡράκλειαν διαπεποροθηκότος, τὴν δὲ Ναύπακτον Αἰτωλῶν ἐχόντων πολιορκηθέντος, οὐκ εὐρίων τὰς Ἑλλήνας ὁ Τίτος, διέπλευσεν ἐκ Πελοποννήσου πρὸς τὸν ὑπάτον. καὶ πρῶτον μὲν ἐπετίμησεν, εἰ νενικηκώς αὐτὸς τὰ ἔπαθλα τῷ πολέμῳ Φίλιππου εἴη φέρεσθαι, καὶ τριβόμενος περὶ μῦθον πῆλει κάθηται δι' ὀργὴν, ἔθνη δ' ἐκ ὀλίγα καὶ βασιλείας ³ Μακεδόνας κέρῃσιν. ἔπειτα τῶν πολιορκημένων, ὡς εἶδον αὐτὸν, ἀπὸ τῶν τεύχεος ἀνακαλέων, καὶ χειρῶν ὀρεγόντων, καὶ δεομένων, τότε μὲν ἐδὲν εἰπὼν, ἀλλὰ στραφεὶς καὶ δακρύσας ἀπῆλθεν, ὑστερον δὲ διαλεχθεὶς τῷ Μανίῳ, καὶ καταπάσας τὸν θυμὸν αὐτῷ, διεπράξατο τοῖς Αἰτωλοῖς ἀνοχὰς δίδόναι καὶ χρόνον, ἐν ᾧ πρεσβεύσαντες εἰς Ῥώμην μετρίκως τινὸς τυχεῖν ἀξιώσασιν.

H h 5

XVI.

¹ Ita H. Steph. dandum censuit, & dedit R. pro vulg. ὡς περ τις. Pro seq. ἐνδιδῶς Br. maluit διδῶς. R. autem lecti vulg. feruari posse videtur, sed sic, ut non ad Φάρμακον, sed ad εὐνοίαν referatur. Eo monente, dicitur quidem δίδονα Φάρμακον, at non δίδονα εὐνοίαν τινι, sed ἐνδιδῶνα. Denique idem fuis. σὺν καιρῷ pro ἐν κ.

² ΑΠΟΠ. Ἀπεραντίων.

³ Ita ex lecti. Junct. βασιλεῖ dandum esse conjecit Br. & dedit R. pro lecti. vulg. βασιλείῃ, quae ex Aldina manavit.

XVI. Πλειῶνα δ' ἀγῶνα καὶ πόνον αὐτῷ παρεῖχον αἱ περὶ Χαλκιδέων δεήσεις πρὸς τὸν Μάνιον, ἐν ὀργῇ γεγονότων διὰ τὸν γάμον, ὃν παρ' αὐτῶν ¹ ἔγημεν Ἀντίοχος, ἥδη τῷ πολέμῳ συνεσῶτος, ἔκασθ' ἄραν, ἐδὲ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ἐραθεῖς ἀνὴρ πρεσβύτερος κόρης, ἣ θυγάτηρ μὲν ἦν Κλεοπτολέμῳ, καλλίσῃ δὲ λέγεται παρθένων γενέσθαι. τῆτο ² τὰς Χαλκιδεῖς ἐποίησε βασιλίσαι προθυμώτατα, καὶ τὴν πόλιν αὐτῷ πρὸς τὸν πόλεμον ὀρμητήριον παραχεῖν. ἐκεῖνος μὲν ἔν ὡς τάχιστα μετὰ τὴν μάχην Φεύγων προσέμιξε τῇ Χαλκιδί. τὴν τε ³ κόρην ἀναλαβὼν, καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰς Φίλας, εἰς Ἀσίαν ἀπέπλευσε. τὸν δὲ Μάνιον εὐθύς ἐπὶ τὰς Χαλκιδεῖς σὺν ὀργῇ πορευόμενον, ὃ Τίτος παρακολοῦσθων ἐμάλαττε καὶ παρητεῖτο. καὶ τέλος ἔπεισε καὶ κατεπράυνεν, αὐτῶ τε καὶ τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δεόμενος. ἔτω διασωθέντες οἱ Χαλκιδεῖς τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀναθημάτων τῷ Τίτῳ καθιέρωσαν, ὧν ἐπιγραφὰς ἐστὶ τοιαύτας ἄχρι νῦν ὄρεν. Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἡρακλεῖ τὸ γυμνάσιον. ἐτέρωθι δὲ πάλιν Ὁ δῆμος Τίτῳ καὶ Ἀπόλλωνι τὸ δελφίνιον. ἔτι δὲ καὶ καθ' ἡμᾶς ἱερεὺς χειροτονητὸς ἀπεδείκνυτο Τίτῳ, καὶ θυσαυρὸς αὐτῷ, τῶν σπουδῶν γενομένων, ἕδρασι παιᾶνα πεποιημένον ⁴. ἔ τᾶλλα διὰ μῆκος ἡμεῖς παρέλτες, ἀνεγράψαμεν, ἃ παυόμενοι τῆς ᾠδῆς λέγασι

Πίσιν δὲ Ῥωμαίων σέβομεν, τὰν μεταλευκοτάταν ⁵
ὄρκους

¹ R. *supr.* παρ' αὐτοῖς.

² R. *supr.* τῆτο τοι καὶ Χαλκιδεῖς, id quod etiam Chalcidenses —

³ Sic R. de suo dedit. Vulgo τὴν τε κόρην.

⁴ Subaudi ἐπ' αὐτὸ τῆτο, ad hoc ipsum factum vel conscriptum. R.

⁵ V. μετὰ λευκοτάταν. Ἀποπ. μεγαλαλκυσάταν ὄρκους. R. *supr.* τὴν μεγαλευκοτάταν Ὀρκος φυλάσσει (in nomín. & 3. p. f. p. rael, ind.) quam nostram erga Romanos fidem mirum in modum

ὄρκοις φυλάσσειν. μέλπετε, κῆραι, Ζῆνα μέγαν, Ῥώμαν τε, Τίτου τε ἅμα ¹, Ῥωμαίων τε πίσιν, Ἰήϊε, Παιῶν, ὧ Τίτε σῶτερ.

XVII. Ἦσαν δὲ καὶ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ² τιμαὶ πρέπασαι, καὶ τὸ τὰς τιμὰς ἀληθινὰς ποιεῖν, εὐνοια θαυμασῆ, δι' ἐπιείκειαν ἤθελε. καὶ γὰρ εἴ τισιν ἐκ πραγμάτων, ἢ Φιλοτιμίας ἕνεκα, καθάπερ Φιλοποίμενι, καὶ πάλιν Διοφάνει στρατηγῶντι τῶν Ἀχαιῶν προσέκρησεν, ἐκ ἦν βαρὺς, ἐδ' εἰς ἔργα διατείναν ὁ θυμὸς, ἀλλ' ἐν λόγῳ παρρησίαν τινα πολιτικὴν ἔχουσι παύμενος. πικρὸς μὲν ἔν ἔδενι ³, πολλοῖς δ' ὄξυς ἐδόκει, καὶ κῆφος εἶναι τὴν φύσιν· ἄλλως δὲ συγγενέθαι πάντων ἦδισος, καὶ εἰπεῖν ἐπίχαρις μετὰ δεινότητος. Ἀχαιῶς μὲν γὰρ σφετεριζομένους τὴν Ζακυνθίων νῆσον ἀποτρέπων, ἔφη κινδυνεύσειν ⁴, ἂν, ὡσπερ αἱ χελῶναι ⁵, πορρωτέρω τὴν κεφαλὴν τῆς Πελοποννήσου προτείνωσιν. Φιλίππῃ δ', ὀπηρῖνα περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης τὸ πρῶτον εἰς λόγους συνήεσαν, εἰπόντος μετὰ πολλῶν ἦκειν ἐκείνου ⁶, αὐτὸν δὲ μόνον, ὑπολαβὼν ὁ Τίτος· Σαυτὸν γὰρ, ἔφη, μόνον ⁷ ἐποίησας, ἀποκλείνας τὰς φίλας καὶ συγγενεῖς. ἐπεὶ δὲ Δεινοκράτης ὁ Μεσσήγιος ἐν Ῥώμῃ ⁸

παρὰ

dum candidissimam Insjurandum custodit. Addit idem: Numina duo sunt, Fides & Jusjurandum; quorum illa ab hoc veluti custode & comite observatur. Vult dicere: fidem a nobis juratam sancte colimus erga Romanos.

1 R. mavult θαυῶ, jugiter.

2 Br. fufp. τῶν ἁλῶν Ἑλλήνων. R. deesse videtur αὐτῶ.

3 R. fufp. ἔν ἦν ἔδενι.

4 Junt. & Ald. κινδυνεύσαν. Steph. κινδυνεύσαν.

5 R. monente sic integre fuisset dicendum: ὡσπερ αἱ χελῶναι κινδυνεύουσι τὰς κεφαλὰς τῆς σκέπης προτείνουσαι, ἔτω καὶ αὐτὰς κινδυνεύσαν, ἂν τὴν κεφαλὴν —

6 Titum puta. R.

7 Br. mavult σὺ σαυτὸν. Junt. αὐτὸν. Ald. σαυτὸν.

8 Xyl. haec adjectio ἐν Ῥώμῃ alienissima ab historia videbatur. In versione eam omisit, annotans: si conjecturis vellem indul-

παρὰ πότον μεθυθεῖς, ὠρχήσατο λαβὼν ἱμάτιον γυναι-
κειῶν, τῇ δ' ὑπεραίρα τὸν Τίτον ἠξίε βοηθεῖν αὐτῷ δια-
νοομένῳ τὴν Μεσσήνην ἀφιστάσαι τῶν Ἀχαιῶν. ταῦτα
μὲν ἔφη σκέψεσθαι, θαυμάζειν δ' ἐκεῖνον, εἰ τηλικαύ-
ταις ἐπιπεχειρητικῶς πράξειςιν, ὀρχεῖσθαι δύναται παρὰ
πότον καὶ ζῆδειν. πρὸς δὲ τὰς Ἀχαιῶν τῶν παρ' Ἀν-
τιόχου πρέσβεων πλῆθος τι ¹ τῆς βασιλικῆς στρατιᾶς κα-
ταλεγόντων, καὶ καταριζομένων πολλὰς προσηγορίας,
ὁ Τίτος ἔφη, δειπνῆντος αὐτῷ παρὰ τῷ ξένῳ ², καὶ
μεμφομένῳ τὸ πλῆθος τῶν κρεῶν, καὶ θαυμάζοντος, πό-
θεν ἔτω ποικίλης ἀγορᾶς εὐπόρησεν, εἰπεῖν τὸν ξένον,
ὡς ὕεια πάντα ἐσὶ, τῇ σκευασίᾳ διαφέροντα καὶ τοῖς
ἠδύσμασι. Μὴ τοίνυν, ἔφη, μηδὲ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες
Ἀχαιοὶ, θαυμάζετε τὴν Ἀντιόχου δύναμιν, λογχοφό-
ρος καὶ ξυσοφόρος καὶ πεζεταίρος ³ ἀκόντες. πάντες
γὰρ ἔτοι Σύροι εἰσὶν, ὀπλαρίοις διαφέροντες.

XVIII. Μετὰ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις, καὶ τὸν
Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ἀπεδείχθη τιμητής. ἦγος ἐστὶν ἀρ-
χή μεγίση, καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείω-
σις. καὶ συνῆρχε μὲν αὐτῷ Μαρκέλλου τῷ πεντάκτις ὑπα-
τεύσαντος υἱός. ἐξέβαλον δὲ τῆς βελῆς τῶν ἐκ ἄγαν
ἐπιφανῶν τέσσαρας. προσεδέξαντο δὲ πολίτας ἀπογρα-
φομένους πάντας, ὅσοι γονέων ἐλευθέρων ἦσαν, ἀναγκα-
θέντες ὑπὸ τῷ δημάρχῳ Τερεντίῳ Κυλλέωνος ⁴, ὃς ἐπη-
ρεάζων τοῖς ἀριστοκρατικοῖς, ἔπεισε τὸν δῆμον ταῦτα ψη-
φίσασθαι. τῶν δὲ γνωριμωτάτων κατ' αὐτὸν ἀνδρῶν καὶ
μεγί-

indulgere, dicerem mihi videri legendum in Ἰθάμῃ. Nam
Messenae fuisse vicinam Ithomam perspicuum est.

¹ Br. mavult πλῆθος γε.

² V. παρ' Ἀντιόχου. In vulg. παρὰ τῷ ξένῳ, quam lectio-
nem jam correxit R.

³ V. πεζεταίρος. In Apophth. legitur πεζετέρος.

⁴ Sic cum Xyl. & Anon. secundum Livium dandum cen-
suit Br. & dedit R. pro vulg. τῷ Λέωνος.

μεγίστων ἐν τῇ πόλει διαφερομένων πρὸς ἀλλήλους, Ἀφρικανὸν Σκιπίωνος, καὶ Μάρκον Κάτωνος, τὸν μὲν προέγραψε ¹ τῆς βελῆς, ὡς ἄριστον ἄνδρα καὶ πρῶτον· Κάτωνι δ' εἰς ἔχθραν ἤλθε, συμφορᾷ τοιαύτῃ χρησάμενος. ἀδελφὸς ἦν Τίτῳ Λεύκιος Φλαμινίος, ἅτε τάλλα προσεικῶς ἐκείνῳ τὴν φύσιν, ἐν τε ταῖς ἡδοναῖς ἀνελεύθερος δεινῶς, καὶ ὀλιγωρότατος τῷ πρέποντι. τῷ τῷ συνῆν μειρακίσκος ἐρώμενος, ὃν καὶ στρατιᾶς ἀρχῶν ἐπήγετο, καὶ διέπων ἐπαρχίας εἶχεν αἰεὶ περὶ αὐτόν. ἐν ἑνὶ πτότῳ τινὶ θρυπτόμενος πρὸς τὸν Λεύκιον, ἕτως ἔφη σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, ὥσε θεῶν μονομάχων ἀπολιπεῖν, ἔγω γεγονῶς ἀνθρώπου φονευομένου θεατῆς, τὸ πρὸς ἐκεῖνον ἢ δὴ τῷ πρὸς αὐτόν ² ἐν πλείονι λόγῳ θεόμενος. ὁ δὲ Λεύκιος ἠθεῖς· Οὐδὲν, ἔφη, δεινόν· ἰάσομαι γὰρ ἐγὼ σε τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ κελύσας, ἕνα τῶν καταδίκων ἐκ τῶν δεσμητῆρις προαχθῆναι, καὶ τὸν ὑπηρετὴν μεταπεμψάμενος, ἐν τῷ συμποσίῳ προσέταξεν ἀποκόψαι τῷ ἀνθρώπῳ τὸν τράχηλον. Οὐαλέριος δ' Ἀντίας ἐκ ἐρωμένῳ Φησὶν, ἀλλ' ἐρωμένη τῆτο χαρῖσασαι τὸν Λεύκιον. ὁ δὲ Λίβιος ἐν λόγῳ Κάτωνος ³ αὐτῷ γεγράφθαι Φησὶν, ὡς Γαλάτην, αὐτόμολον ἐλθόντα μετὰ παιδῶν καὶ γυναικὸς ἐπὶ τὰς θύρας, δεξάμενος

¹ Sic cum Xyl. Br. legi voluit, & dedit R. pro vulg. προέγραψε. Etiam V. προέγρα.

² Subaudi ἡδῶς. R. nove dictum videtur pro τὸ χαρίζεσθαι τῷ Λευκίῳ πλείονας ποιῶμενος τῷ χαρίζεσθαι αὐτὸς ἑαυτῷ. Quaerit, an forsitan pro πρὸς leg. fit κατὰ. τὸ κατ' ἐκεῖνον ἢ δὴ erit ἐκεῖνα ἡδονή, & τὸ κατ' αὐτόν ἢ δὴ erit ἡ ἑαυτῷ ἡδονή.

³ Vulgo ἐν λόγῳ ἢ Κάτωνος. H. Steph. ἢ vel tollendum censuit, vel scribendum absque spiritus & accentus notis, ut πρῶτον significet — primum librum historiarum Catonis. Br. autem, Plutarchum per λόγον non historiae librum innuere arbitratur, sed orationem Catonis in L. Quintium, & ἢ profus deleri vult. Hanc sententiam secutus est R. suspicans tamen, legendum esse ἐν λόγῳ τῷ Κάτωνος κατ' αὐτῷ.

μενος εἰς τὸ συμπόσιον ὁ Λεύκιος, ἀπέκλειπεν ἰδίᾳ χειρὶ, τῷ ἐρωμένῳ χαριζόμενος. τῆτο μὲν ἔν εἰκὸς εἰς δελύωσιν εἰρηθῆαι τῆς κατηγορίας ὑπὸ τῷ Κάτωνος. ὅτι δ' ἐκ αὐτόματος ἦν, ἀλλὰ δεσμώτης ὁ ἀνααιρεθεὶς, καὶ ἐκ τῶν καταδίων, ἄλλοι τε πολλοί, καὶ Κικέρων ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ περὶ γῆρας, αὐτῷ Κάτωνι τὴν διήγησιν ἀναθεῖς, εἴρηκεν.

XIX. Ἐπὶ τῷ Κάτωνι τιμητῆς γενόμενος, [καὶ ¹] καθάιρων τὴν σύγκλητον, ἀπήλασε τῆς βελῆς τὸν Λεύκιον, ὑπατικῶ μὲν ἀξιώματος ὄντα, συνατιμᾶσθαι δὲ τῷ ἀδελφῷ δοκῶντος αὐτῷ. διὸ καὶ προελθόντες ² εἰς τὸν δῆμον ἀμφοτέροι ταπεινοὶ καὶ δεδαυρυμένοι, μέτρια δεῖσθαι τῶν πολιτῶν ἐδόκειν, ἀξιῶντες αἰτίαν εἰπεῖν τὸν Κάτωνα καὶ λόγον, ᾧ χρησάμενος, οἶον ἔνδοξον ἀτιμία τοσαύτη περιβέβληκεν. ἐδὲν ἔν ὑποσειλάμενος ὁ Κάτων προῆλθε, καὶ κατασὰς μετὰ τῷ συνάρχοντος, ἠρώτησε τὸν Τίτον, εἰ γινώσκει τὸ συμπόσιον. ἀρνεμένης δ' ἐπέειπε, διηγησάμενος, εἰς ὀρισμὸν ³ προεκαλεῖτο τὸν Λεύκιον, εἴ τι Φησὶ τῶν εἰρημένων μὴ ἀληθὲς εἶναι. τῷ δὲ Λευκίῳ σιωπήσαντος, ὁ μὲν δῆμος ἔγνω δικαίαν γεγονέναι τὴν ἀτιμίαν, καὶ τὸν Κάτωνα προέπεμψε λαμπρῶς ἀπὸ τῷ βήματος. ὁ δὲ Τίτος τῇ συμφορᾷ τῷ ἀδελφῷ περιπαθῶν, συνέση μετὰ τῶν πάλαι μισάνων τὸν Κάτωνα, καὶ πάσας μὲν, ἃς ἐπειὸς ἐποίησατο, τῶν δημοσίων ἐνδόσεις καὶ μισθώσεις καὶ ὠνάς ἠκέρωσε καὶ ἀνέλυσε, ἐν τῇ βελῇ κρατήσας. πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας δίκας κατ' αὐτῷ παρεσκεύασεν, ἐκ οἷδ' ὅπως εὖ καὶ πολιτικῶς, καὶ πρὸς ἀρχοντα νόμιμον καὶ πολίτην ἄριστον, ὑπὲρ ἀνδρὸς οἰκείῃς μὲν, ἀναξίῃς δὲ, καὶ τὰ προσήμουλα πεπονθότος, ἀνήκεσον ἔχθραν

ἀρά-

1 R. mavult hanc partic. abesse.

2 Sic R. de suo dedit pro vulg. προελθόντες.

3 Junt. & Ald. ὀρισμὸν.

ἀράμενος. ἔ μὴν ἀλλὰ τῷ Ῥωμαίων ποτὲ δήμα θέαν
 ἔχουλος ἐν τῷ θανάτῳ, καὶ τῆς βαλῆς, ὡσπερ εἶωθεν,
 ἐν κόσμῳ προκαθημένης ¹, ὀφθαίς ὁ Λεύκιος ἐπ' ἐχά-
 τοις πᾶ καθήμενος ἀτίμως καὶ ταπεινῶς, οἴηλον ἔχεν-
 καὶ τὸ πλήθος ἐκ ἠνέχετο τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἐβῶων, με-
 ταβῆναι κελεύοντες, ἕως μετέβη, δεξαμένων αὐτὸν εἰς
 ἑαυτὸς τῶν ὑπατικῶν.

XX. Τὸ δ' ἐν φύσει τῷ Τίτῳ Φιλότιμον, ἄχρι
 μὲν ἱκανὴν εἶχεν ὕλην περὶ τὰς εἰρημένους πολέμους δια-
 τριβούλος εὐδοκίμει καὶ γὰρ ² ἐχιλιάρχησεν αὐτίς με-
 τὰ τὴν ὑπατείαν, ἀδενὸς ἐπείγοντος. ἀπαλλαγαίς δὲ τῷ
 ἀρχεῖν, καὶ πρεσβύτερος ὢν, ἠλέγχετο μᾶλλον ἐν ἐκ
 ἔχουλι πράξεις ἐτι τῷ λοιπῷ βίῳ, σπαργῶντι τὰ ³ πρὸς
 δόξαν, καὶ νεανίζοντι τῷ πάθει κατέχειν ἑαυτὸν ἐ δυ-
 νάμενος· τοιαύτη γὰρ τινι καὶ τὸ περὶ ⁴ Ἀννίβαν
 Φορᾶ ἐδόκει πράξας, ἐπαχθῆς γενέσθαι τοῖς πολλοῖς.
 ὁ γὰρ Ἀννίβας, οἴοθεν μὲν ἐκ Καρχηδόνας ὑπεκδράς,
 Ἀντιόχῳ συνῆν. ἐκεῖνε δὲ μετὰ τὴν ἐν Φρυγίᾳ μά-
 χην εἰρήνης ἀγαπητῶς τυχόντος, αὐτίς Φυγῶν ⁵ καὶ
 πλανηθεῖς πολλὰ, τέλος ἐν τῇ Βιθυνίᾳ κατέστη, Περ-
 σίαν θεραπεύων, ἀδενὸς Ῥωμαίων ἀγνοῶντος, ἀλλὰ παρ-
 ορίωντων ἀπάντων δι' ἀθένειαν καὶ γῆρας, ὡσπερ ἐρ-
 ριμμένον ὑπὸ τῆς τύχης. Τίτος δὲ πρεσβευτῆς δι'
 ἐτέρας δὴ τινὰς πράξεις ὑπὸ τῆς βαλῆς πρὸς τὸν
 Περσίαν ἀφικόμενος, καὶ τὸν Ἀννίβαν ἰδὼν αὐτό-
 θι

1 Ita R. de suo dedit. Vulg. προκαθημ.

2 Haec sententiam καὶ γὰρ — ἐπείγοντος in versione omi-
 fit Schirach; Kind vertit, praeter ἀδενὸς ἐπείγοντος.

3 Br. mavult γε. R. videtur Plutarchus sic dedisse: σπαρ-
 γῶντα πρὸς δόξαν καὶ νεανίζοντα γὰ πάθει κατέχαν ἐ δυνά-
 μενος.

4 Ita R. cum V. & Junt. dedit pro vulg. γῆ περὶ, quod ex
 Ald. manavit. Anon. γὰ περὶ.

5 V. φεύγων.

θι διαιτάμενον, ἠγανάκησεν, εἰ ζῆ, καὶ πολλὰ τῷ Πρῆσι δεομένε καὶ λιπαρῶντος ὑπὲρ ἀνδρὸς ἰκέτε καὶ συνηθῆς, ἔ παρήκε ¹. χρησμῶ δέ τινος, ὡς ἔοικε, παλαιῆ περι τῆς Ἀννίβη ² τελευτῆς ἔτως ἔχουτος·

Λίβυσσα κρύψει βῶλος Ἀννίβη δέμας.

ὁ μὲν ἄρα Λιβύην ὑπεύθει καὶ τὰς ἐν Καρχηδόνι ταφᾶς, ὡς ἐκεῖ καταβιωσόμενος· ἐν δὲ Βιθυνίᾳ τόπος ἐστὶ θινώδης ἀπὸ ³ θαλάσσης, καὶ πρὸς αὐτῷ κώμη τις ἔ μεγάλη, Λίβυσσα ⁴ καλεῖται. περι ταύτην ἔτυχε διατρίβων Ἀννίβη· αἰεὶ δ' ἀπισῶν τῇ τῷ Πρῆσι μαλακίᾳ, καὶ φοβόμενος τὰς Ῥωμαίους, τὴν οἰκίαν ἔτι πρότερον ἐξόδοις ἐπ' ἄ καταγείοις συντετρημένην ἐν τῆς ἑαυτῆ διαίτης εἶχεν, ἄλλε κατ' ἄλλο τῶν ὑπονόμων, πόρρω δὲ πάντων ἀδήλας ἐκφερόντων ⁵. ὡς ἔν ἤμισε τότε τὸ πρόσταγμα τῷ Τίτε, Φεύγειν μὲν ἄρμησε διὰ τῶν ὑπονόμων, ἐντυχῶν δὲ Φυλακαῖς βασιλικαῖς, ἔγνω δι' αὐτῆ τελευτῶν. ἐνιοι μὲν ἔν λέγουσιν, ὡς ἰμάτιον ⁶ τῷ τραχήλῳ περιβαλὼν, καὶ κελεύσας οἰκέτη, ὅπιθεν ἐρείσαντα κατὰ τῷ ἰνίε ⁷ τὸ γόνυ, καὶ σφοδρῶς ἀνακλάσαντα,

¹ Hanc lectionem e Junt. & Ald. restituit R. Stephanus primus dedit ἔ παρεῖχεν. Non dubitat R., quibusdam in libris ἔ παρήκε fuisse, in aliis ἔ παρεῖδε, non praeterdidit.

² V. περι τῆς τῆς Ἀνν.

³ R. quaerit, num ἐπὶ θαλ. Paulo post pro πρὸς αὐτῷ V. κατ' αὐτῷ.

⁴ R. suppr. μεγάλη, ἢ Λίβ. κ.

⁵ R. monente, idem est ac si dixisset; ὑπονόμω ἄλλε κατ' ἄλλο φέροντος, πάντων δὲ πόρρω ἐκφερόντων.

⁶ Anon. ἰμάτιον.

⁷ Sic R. dedit de suo pro vulg. ἰχίς, ut servus genu suum obnixum teneret cervicibus Hannibalis. ἰνίον est occipitium, pars a basi cerebri ad vertebrae usque dorsales. Seq. lin. ad ἀνακλάσαντα subaudiendum monet R. ἑαυτὸν — corpore (servi puta) valide retrorsum reclinato, resurmato; ad συντείνουα autem, nervos, lacertos suos, anstrengen seine Kräfte; aut

σάββα, συντεῖναι καὶ περιστρέψαι, μέχρι ἂν ἐκθλίψας τὸ πνεῦμα διαφθεῖρειεν αὐτόν. ἔνοι δέ, μιμησάμενον Θεμισοκλέα καὶ Μίδα, αἷμα ταύρειον πιεῖν. Λίβιος ¹ δέ Φησι, Φάρμακον ἔχουσα κεράσαι, καὶ τὴν κύλικα δεξάμενον, εἰπεῖν. Ἀναπαύσωμεν ἤδη ποτὲ τὴν πολλὴν Φροντίδα Ῥωμαίων, οἱ μακρὸν ἠγήσαντο καὶ βαρὺ, μισσημένα γέροντος ἀναμεῖναι θάνατον. ἔ μὴν ἐδὲ Τίτος ἀξιοζήλωτον ἀποίσειται νίκην, ἐδὲ τῶν προγόνων ἀξίαν, οἱ Πύρρῳ πολεμῶντι καὶ κρατῶντι τὴν μέλιθσαν ὑποπέμψαντες κατεμήνυσαν Φαρμακείαν.

XXI. Οὕτω μὲν τὸν Ἀντίβαν ἀποθανεῖν λέγουσιν. ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων πρὸς τὴν σύγκλητον, ἐκ ὀλίγοις ἐπαχθῆς ἔδοξεν ὁ Τίτος, καὶ περιττὸς ² ἔργον καὶ ἄμωδός, ὥσπερ ὄρνιν, ὑπὸ γήρωσ ἀπλήνα καὶ κόλπερον, ἀφειμένον ζῆν χειροῆθη, τὸν Ἀντίβαν ἀποκτείνοντας, ἐδεδυγὸς ἐπείγουτος, ἀλλὰ διὰ δόξαν, ὡς ἐπάνυμος τῆ θανάτα γένοιτο. καὶ τὴν Ἀφρικανῆ Σιπιωνος ἐπιθύντες πραότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζον. ὅς ἀήτητον ὄντα καὶ Φοβερόν ἐν Λιβύῃ καταπολεμήσας Ἀντίβαν, ἔτ' ἐξήλασεν, ἔτ' ἐξητήσατο παρὰ τῶν πολιτῶν. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς μάχης εἰς λόγους ἐλθὼν ἐδεξιώσατο, καὶ μετὰ τὴν μάχην σπενδόμενος, ἐδέν

ἔπε-

τὸ ἱμάτιον, valide attrahere lodicem ad relictis usum contortum; — καὶ περιστρέψαι — circa gulam Hannibalis iterum atque iterum contorquere & conduplicare tunem. Addit denique R. non satis concinne neque dilucide Plutarchum haec enunciaffe.

¹ Junt. & Ald. Λεύκιος. Steph. Λίβιος.

² R. ad h. v. ita: ineptus, male feriatas, qui ea agit, importuna impulsas sedulitate, quibus poterat supersedere. Der aus Vorwitz Dinge thut, die er wohl hätte können und sollen bleiben lassen, und davor ihm niemand danket.

ἐπετόλμησεν, ἐδ' ἐπενέβη ¹ τῇ τύχῃ τῆ ἀνδρός. λέγεται δ' αὖτις ἐν Ἐφέσῳ συμβαλεῖν αὐτὰς, καὶ πρῶτον μὲν, ἐν τῷ συμπεριπατεῖν τῆ Ἀννίβη τὴν προσήκασαν ἐν ἀξιώματι τάξι ἐκείνῳ ² προλαβόντος, ἀνέχεσθαι καὶ περιπατεῖν ἀφελῶς τὸν Ἀφρικανόν· ἔπειτα, λόγῳ περὶ στρατηγῶν ἐμπεισίῳ, καὶ τῆ Ἀννίβη κρᾶτισον ἀποφνημαμένα γεγονέναι τῶν στρατηγῶν Ἀλέξανδρον, εἶτα Πύρρον, τρίτον δ' αὐτὸν, ἡσυχῇ μειδιάσαντα τὸν Ἀφρικανὸν εἰπεῖν· Τί δ' εἰ μή σε ἐγὼ νενικήκειν; καὶ τὸν Ἀννίβαν· Οὐκ ἂν, ὦ Σκιπίων, Φάναι, τρίτον ἐμαυτὸν, ἀλλὰ πρῶτον ἐποιέμην τῶν στρατηγῶν. ταῦτα δὲ ³ τῆ Σκιπίωνος οἱ πολλοὶ θαυμάζοντες, ἐκάλιζον τὸν Τίτον, ὡς ἀλλοτριῶ νεκρῷ προσευγνόντα τὰς χεῖρας ⁴. ἐνιοὶ δ' ἦσαν οἱ τὸ πεπραγμένον ἐπαινέοντες, καὶ τὸν Ἀννίβαν, ἕως ἔζη, πῦρ ἠγόμενοι δεόμενον τῆ ῥιπίζοντος. μηδὲ γὰρ ἀκμάζοντος αὐτῆ τὸ σῶμα Ῥωμαίοις καὶ τὴν χεῖρα Φοβεράν, ἀλλὰ τὴν δεινότητα καὶ τὴν ἐμπειρίαν γεγονέναι μετὰ τῆς ἐμφύτης πικρίας καὶ δυσμενείας, ἧν ἐδὲν ἀφήρει τὸ γῆρας, ἀλλ' υπομένειν τὴν φύσιν ἐν τῷ ἡθεῖ· τὴν δὲ τύχην ἐ διαμένειν ⁵ ὁμοίαν, ἀλλὰ μεταπίπτεσαν, ἐγκαλεῖσθαι ταῖς ἐλπίσι πρὸς τὰς ἐπιθέσεις τὰς αἰεὶ τῷ μισεῖν πολεμῶντας.

¹ Teste H. Steph. etiam legitur ἐφύβρισε, eodem sensu. Ita & V. dare voluit, e quo enotatum est ἐφ' ὕβρισην.

² Sic R. dedit de suo pro vulg. εἶναι, annotatque, ne hoc quidem ad sanandum locum sufficere, sed praeterea quoque legendum esse προσήκασαν, ὡς ὄντι ἐν ἀξιώματι — cum Hannibal praecurrasset stationem, (die obere Hand) illi (Scipioni) ut honore eum fungenti debitam.

³ Ald. Junt. Steph. δῆ. In Frft. extat δῆ. Equidem malim δῆ.

⁴ Quod ferro fodicasset corpus, ab alia manu jamdudum ante exanime factum. R.

⁵ R. fufp. διαμένεσαν.

τας ¹. καὶ τὰ ὑπερά πως ἔτι μᾶλλον ἐμαρτύρησε τῷ Τίτῳ· τῆτο μὲν Ἀριστόνιος ὁ τῆ κισαρῶδ, διὰ τὴν Εὐμενῆς δόξαν ἐμπλήσας ἅπασαν ἀποστάσεων καὶ πολέμων τὴν Ἀσίαν· τῆτο δὲ Μιθριδάτης, μετὰ Σύλλαν καὶ Φιμβρίαν, καὶ τοσῶτον ὄλεθρον στρατευμάτων καὶ στρατηγῶν, αὐδὶς ἐπὶ Λεύκωλον ἐκ γῆς ὀμῆ καὶ Θαλάσσης ἀναστὰς τηλικῆτος. ἔ μὴν ἐδὲ Γαίε Μαρίας ταπεινότερος Ἀννίβας ἔκειτο. τῷ μὲν γὰρ βασιλεὺς Φίλος ὑπῆρχε καὶ βίος ², καὶ αἱ συνήθεις διατριβαὶ περὶ ναῦς καὶ ἵππων καὶ στρατιωτῶν ἐπιμέλειαν. τὰς δὲ Μαρίας τύχας Ῥωμαῖοι γελῶντες, ἀλωμένους καὶ πτωχεύουτος ἐν Λιβύῃ, μετὰ μικρὸν ἐν Ῥώμῃ σφαττόμενοι καὶ μασιγόμενοι προσεκύνεν. ἔτως ἔδὲν ἔτε μικρὸν, ἔτε μέγα τῶν παρόντων πρὸς τὸ μέλλον ἐστίν, ἀλλὰ μία τῆ μεταβάλλειν τελευτῆ ἢ καὶ ³ τῆ εἶναι. διὸ καὶ Φασιν ἔνιοι, τὸν Τίτον ἐκ ἀφ' ἑαυτῆ ταῦτα πρᾶξαι, πεμφθῆναι δὲ πρεσβευτὴν μετὰ Λευκίε Σικπιάνοσ, ἔδὲν ἄλλο τῆσ πρεσβείας ἐχάσης ἔργον, ἢ τὸν Ἀννίβη θάνατον. ἐπεὶ

Ii 2

δὲ

1 id est ἑνὶ πολέμῳ ὄντας, qui propterea, quod oderunt aliquem, ideo semper ei infestī & velut hostes ejus sunt, & bella cum eo gerunt, etiamsi non re, animis tamen.

2 Subaud. esse monet R. ἱκανὸς, satis fortunarum ad vitam cum decore sustentandam. Seqq. καὶ αἱ συν. διατρ. R. dedit de suo pro vulg. καὶ συνήθεις καὶ διατριβαί, addens, etiam sic dari potuisse καὶ βίος. ὁ συνήθης, καὶ διατριβαί αἱ περὶ ναῦς. E V. ita enotatum est: καὶ βίος συνήθης, καὶ βίος ἦν συνήθης, καὶ βίος καὶ συνήθης. Postrema lectio etiam est in Juntina. Br. vel legendum censuit ἦν συνήθης cum V. vel delendum καὶ ante διατριβαί. Vulg. ex Ald. est profecta. Pro seq. ἐπιμέλειαν Br. maluit ἐπιμέλεια.

3 Articulum addidit R. de suo. Sententiam autem ipsam ita explicat: nulla est tanta praesens humilitas fortis, quae impediatur, quominus postmodum ad res amplissimas ascendas; & rursus, quamvis excello nunc sis loco constitutus, securus esse nequis, fieri non posse, ut ad infimam miseriam & contemptum decidas.

δὲ ἀδεμίαν ἔτι τέτων κατόπιον ἔτε πολιτικῶν τῷ Τίτῳ
 πρῶξιν, ἔτε πολεμικῶν, ἰσορήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τετευτῆς
 ἔτυχεν εἰρημικῆς, ὥρα τὴν σύγκρισιν ἐπισκοπεῖν.

COMPARATIO PHILOPOEMENIS CVM T. QVINTIO FLAMININO.

Μεγέθει μὲν ἔν τῶν εἰς τὰς Ἑλλήνας εὐεργεσιῶν,
 ἔτε Φιλοποίμενα Τίτῳ παραβάλλειν, ἔτε πάντοτε
 πολλὰς τῶν Φιλοποίμενος ἀμεινόνων ἀνδρῶν ἀξίον ἔστι.
 τοῖς μὲν γὰρ Ἑλλήσι πρὸς Ἑλλήνας ὁ πόλεμος, τῷ
 δ' ἔχ Ἑλληνι, καὶ ὑπὲρ Ἑλλήνων. καὶ ὅτε Φιλο-
 ποίμην, ἀμηχανῶν τοῖς ἑαυτῷ πολιταῖς ἀμύνειν πολε-
 μημένοις, εἰς Κρήτην ἀπῆρε, τότε νικῆσας Τίτος ἐν
 μέσῃ τῇ Ἑλλάδι Φίλιππον, ἡλευθέρει καὶ τὰ ἔθνη καὶ¹
 πόλεις ἀπάσας. εἰ δὲ τις ἐξετάξῃ τὰς μάχας ἐνατέ-
 ρει, πλείους Ἑλλήνας Φιλοποίμην Ἀχαιῶν στρατηγῶν,
 ἢ Μακεδόνας Τίτος Ἑλλήσι βοηθῶν, ἀνεῖλε. τὰ τοί-
 νυν ἀμαρτήματα, τῷ μὲν² Φιλοτιμίας, τῷ δὲ Φιλο-
 νεικίας γέγονε· καὶ πρὸς ὄργην ὁ μὲν εὐκίνητος, ὁ
 δὲ καὶ δυσπαραίτητος. Τίτος μὲν γὰρ καὶ Φίλιππῳ τὸ
 ἀξίωμα τῆς βασιλείας ἐφύλασσε, καὶ πρὸς Αἰτωλὸς εὐ-
 γνωμόνησε· Φιλοποίμην δὲ τῆς πατρίδος δι' ὄργην ἀφεί-
 λετο τὴν περιοικίδα συντέλειαν³. ἔτι δ' ὁ μὲν τοῖς
 εὖ παθῆσιν⁴ αἰεὶ βέβαιος, ὁ δὲ θυμῷ λύσαι χάριν ἔτοι-
 μος. Λακεδαιμονίων μὲν γὰρ εὐεργέτης πρότερον ὢν,
 ὕστερον καὶ τὰ τείχη κατέσκαψε, καὶ τὴν χώραν περι-
 ἐκοψε,

¹ R. *supr.* ἔθνη καὶ τὰς πόλεις, ut τὰ ἔθνη.

² R. *supr.* τῷ μὲν ἐκ Φιλοτ. (ad Flamininum spectat) τῷ δὲ
 (ad Philopoemenem) ἐκ Φιλον.

³ i. e. τὸ τὴν περιοικίδα χώραν πρὸς αὐτὴν συντελεῖν. R.

⁴ εὖ inferi voluit Br. & dedit R.

ἐνοψε, καὶ τέλος αὐτὴν ¹ μετέβαλε καὶ διέφθειρε τὴν πολιτείαν. ἐδόκει δὲ καὶ τὸν βίον ὀργῇ προέσθαι καὶ Φιλονεικεία, μὴ κατὰ καιρὸν, ἀλλ' ὀξύτερον τῷ δέουλος, εἰς Μεσσήνην ἐπειχθεὶς, ἔχ, ὥσπερ Τίτος, πάντα ² λογισμῶ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν στρατηγήσας.

II. Ἄλλὰ πλήθει γε ³ πολέμων καὶ τροπαίων ἢ Φιλοποίμενος ἐμπειρία βεβαιότερα. τῷ μὲν γὰρ τὰ πρὸς Φίλιππον ἐκρίθη δυοῖν ἀγῶνοι· ὁ δὲ μυρίας μάχας κατορθώσας, ἰδεμίαν ἀμφισβήτητιν τῇ τύχῃ πρὸς τὴν ἐπισήμην ἀπολέλοιπεν. ἔτι δ' ὁ μὲν τῇ Ῥωμαίων ἀκμῇ ἐχέσῃ δυνάμει χρησάμενος, ὁ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἤδη Φθίνουσης ἐπακμάσας, δόξαν ἔχεν· ὥστε τῷ μὲν ἴδιον, τῷ δὲ κοινὸν ἔργον εἶναι τὸ κατορθώμενον. ὁ μὲν γὰρ ἤρχεν ἀγαθῶν, ὁ δ' ἄρχων ἀγαθῶς ἐποίει. καὶ μὴν τό γε ⁴ πρὸς Ἑλληνας τέτρω γενέσθαι τὰς ἀγῶνας, ἐκ εὐτυχῆ μὲν, ἰχυρὰν δὲ τῆς ἀρετῆς ἀπόδειξιν παρεῖχεν. οἷς γὰρ ὅμοια τᾶλλα ⁵, τῷ προὔχειν ἀρετῆ κρατῆσι. καὶ γὰρ δὴ πολεμικωτάτοις Ἑλλήνων Κρησὶ καὶ Λακεδαιμονίοις πολεμήσας, τῶν μὲν πανουργοτάτων δόλῳ, τῶν δ' ἀλιμωτάτων τόλμῃ περιεγένετο. πρὸς δὲ τέτοις Τί-

Ii 3

τας,

1 R. mavult αὐτῆς αὐτῆ.

2 Sic voluit Br. & dedit R. pro vulg. παντί.

3 γε dedit R. de suo pro vulg. γε. Eod. monente πολέμων h. l. est usurpatum pro μαχῶν.

4 Sic cum V. legendum censuit Br. & dedit R. pro vulg. ἦ γε. Pro seq. πρὸς V. καθ'.

5 i. e. τᾶλλα πάντα χωρὶς τῆ προὔχων ἐν ἀρετῇ, ἔτι κρατῆσι διὰ μόνον τὸ προὔχειν ἐν ἀρετῇ. καὶ γὰρ αἰεὶ τοῖς πολεμ. aut καὶ γὰρ τοῖς αἰεὶ πολεμ. Pro sequenti ἦ προὔχων legendum putavit Br. τὸ πρ. quia regatur a verbo κρατῆσι. R. autem tuetur vulgatam, quae idem valeat, ac si dixisset Plut. διὰ τῆ, vel διὰ τὸ προὔχων ἐν ἀρετῇ. Idem in seq. susp. καὶ γὰρ τοῖς αἰεὶ πολεμ. duabus enim gentibus, quae gentium Graecarum semper habitae sunt bellicosissimae.

τος μὲν ἐξ ὑποκειμένων ἐνίκα, χρώμενος ὀπλισμοῖς ¹ καὶ τάξεσιν, αἷς παρέλαβε· Φιλοποίμην δ' αὐτὸς ἐπεισε-
 νεγκῶν, καὶ μεταβαλὼν τὸν περὶ ταῦτα κόσμον· ὡσε
 τὸ νικητικώτατον ὑφ' ἧ μὲν ἐκ ὧν εὐρῆσαι, τῶ δ' ὑπ-
 ἄρχον βοηθεῖν. κατὰ χεῖρα τοίνυν Φιλοποίμενος μὲν ἔρ-
 γα πολλὰ καὶ μεγάλα, πατέρη δ' ἔδεν. ἀλλὰ καὶ τῶν
 Αἰτωλῶν τις αὐτὸν Ἀρχέδημος ἐπέσκωπεν, ὡς, ὅτ' αὐ-
 τὸς ἐσπασμένος τὴν μάχαιραν, εἶθει δρόμῳ πρὸς τὰς μα-
 χομένους, καὶ τὰς συνεστώτας τῶν Μακεδόνων, τῆ Τίτη
 τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἄρανὸν ὑψίως ἀνατείναντος, ἐσῶ-
 τος καὶ προσευχομένους.

III. Καὶ μὴν Τίτῳ μὲν ἀρχουσί συνέβη καὶ πρεσβεύ-
 οντι πάντῃα πράξαι τὰ καλά· Φιλοποίμην δ' ἔ χειρόνα
 παρέχεν, ἐδ' ἀπρακτότερον ἑαυτὸν ιδιώτην, ἢ στρατηγόν,
 τοῖς Ἀχαιοῖς. στρατηγὸς ² μὲν γὰρ ἦν, Νάβιν ἐξέβα-
 λεν ἐκ Μεσσηνίας, καὶ Μεσσηνίους ἠλευθέρωσεν· ιδιώτης
 δὲ, Διοφάνην τὸν στρατηγόν, καὶ Τίτου ἐπερχομένους
 ἀπέκλεισε τῆς Σπάρτης, καὶ Λακεδαιμονίους διέσωσεν.
 ἄνω ἡγεμονίην Φύσιν ἔχων, ἔ ³ κατὰ τὰς νόμους, ἀλ-
 λά καὶ τῶν νόμων ἀρχεῖν ἠπίετο πρὸς τὸ συμφέρον·
 ἔ δόμενος παρὰ τῶν ἀρχομένων λαβεῖν τὸ ἀρχεῖν, ἀλ-
 λά χρώμενος αὐτὸς ⁴, ὅπῃ καιρὸς εἴη, τὸν ὑπὲρ αὐ-
 τῶν Φρονῶντα μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπ' αὐτῶν ἡρημένον, ἡγά-
 μενος στρατηγόν· γενναῖα μὲν ἔν Τίτῳ τὰ πρὸς τὰς
 Ἑλλή-

¹ Sic H. Steph. dedit pro πολίμοις, quod legitur in Junt. & Ald.

² V. ιδιώτης, uti paulo post Ὀναβιν pro Νάβιν. Xyl. ver-
 tit: privatus enim Nabidem Messena ejecit; & fuisse scriptum
 censet: στρατηγὸς μὲν γὰρ ἔκ αὐτῶν Νάβ. ἐξίβ. ut sit conforme
 historicae veritati, ab ipso Plutarcho traditae.

³ R. monente, idem est, ac si dixisset Plut. ἔ μόνον κατὰ 7. v.

⁴ Sic R. de suo dedit pro vulg. αὐτοῖς. Ipse sponte sua ufur-
 paus imperium & potestatem ibi, ubi opportunum esset.

Ἑλλήνας ἐπιεικῆ καὶ Φιλάνθρωπα, γενναϊότερα δὲ
 Φιλοποίμενος τὰ πρὸς τὰς Ῥωμαίικας ὀχυρὰ¹ καὶ Φιλε-
 λεῦθερα. ῥᾶον γὰρ χαρίζεσθαι τοῖς δεομένοις, ἢ λυπεῖν
 ἀντιτείνοντα τὰς δυνατωτέρους. ἐπεὶ δ' ἔτιως ἐξεταζο-
 μένων δυσδεώρητος ἡ διαφορά, σκόπει, μὴ τῷ μὲν Ἑλ-
 ληνι τὸν ἐμπειρίας πολεμικῆς καὶ στρατηγίας τέφανον,
 τῷ δὲ Ῥωμαίῳ τὸν δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος ἀποδι-
 δόντες, ἐ Φαύλως διαιτᾶν δόξαμεν.

1 R. mavult ἰσχυρὰ, id est, δειρῶ. Facinora & dicta ab-
 rupta, praeferocula, robusta, dura, rigida, & moris sui te-
 nacia, non concedentia.





ROTANOX

2014

